

Foly. Ujs. O.

6^b.
8.

1845

44

Francisci Kresenovic

Digitalizálta
a Magyar Tudományos Akadémia Könyvtár
és Információs Központ

The logo is enclosed in a double-lined rectangular border. It features the letters 'M' and 'A' in a large, bold, serif font. A vertical line descends from the top of the 'A' and passes through the center of the 'K' below. The year '1826' is positioned to the left of the 'K'.

MTA
1826 K

M A G Y A R
H Í R M O N D Ó.

NYOLTZADIK SZAKASZ.

B é t s b e n
Hummel J. D. betűivel.

1 7 9 5.

301845

G. TELEKIEK'
ALAPÍTVÁNYA

M. ACADEMIA
KÖNYVTÁRA

A'
TSÁSZÁRI és KIRÁLYI FELSÉG
ENGEDELMÉVEL.

0000000000

I.

Költ Bétsben, Szent-Jakab-Havának (Júliusnak) |
3-dik napján, 1795-dik Efstendőben.

Hadi és Békességes Környülállások.

A' Német - Birodalomból. —

Frankfurtból Jún. 21-dikénn: — „Úgy értjük, hogy a' tartalék - (rezerva-) ágyuk el-szállítódnak *Moguntziából*, a' *Sváb-Ke-rületnek* (*Circulus Suevicusnak*) *Günzburg* nevű Városába. Most megént foly a' hí-re, hogy azon esetben, ha meg-szűnik a' had - folytatás, *Frantzia - Ország* és a' *Né-met - Birodalom* között: *Moguntzia*, neu-trálissá, az az, a' *Hadakozandó Feleknek*

A

eggyikhez se' hajlónvá) tétettetik, és *Pruszsok* mennek belé. "

Eggy *Sváb* Újságban olvastatik az itt következő Level, melly, Jún. 21-dik napján költ *Kehl* nevezetű, és *Straßburggal* által ellenbenn a' *Rajna'* innenső mellyékén fekvő Városából *Alsó-Alzátzianak*: „Itt most öt Spionok vagynak fogva, kik Árúloi voltak Hazájoknak, annak kebelében, és álnok foglalatosságokat résszerént Levelek által gyakorolták; résszerént pedig olytán jegyek által, mellyek eránt előre meg-alkudtak vala már a' *Frantziákkal*.

Mannheimből Jún. 23-dikán: — „A' *Rajna'* túlsó mellyékéről erre a' részre futott Személlyek, fázamosan takarodtak vala már vissza honnyaikba: de tegnap vízfza-tartóztattak a' *Frantziák* minden által kívánczozókat. "

Kolóniával által ellenben, nagyon vígyázott a' Tsáfzári Sereg Jún. 18-dikán, a' *Rajna'* túlsó mellyéken szaporodó *Frantziák'* mozgásaikra.

Thal-Ehrenbreitsteinből Jún. 22-dikén: — „Ügy láttzik, hogy a' melly *Frantziák* *Luxemburg'* Várát ostromlották volt: *Moguntzia* felé vették útjokat: mert tegnap és ma sok *Frantzia* Katonákat látunk el-takarodni a' *Felső-Rajnai* Vídékekre. Tegnap a' *Rajna'* partja mellett lévő úton kezdtek masírozni: de mar ma

nem merték szerentséltetni magokat, hogy a' ne történnyen rajtok, a' mi tegnap történt. *Horscheimi* és *Niederlahnstein*i Sántzainkból t. i. olly foganatosan durrogtak ellenek ágyúink; hogy ők kéntelenítették ágyúikat el-hagyni, és szaladásra venni a' dolgot. Közzülök el-húllottak egynehányan: részünkről egyéb kár nem esett; hanem hogy egy ember könnyű sebet kapott; és hogy két frantzia golyóbis közzül egyik a' Tanátsházat érte *Niederlahnstein*bann; a' másik pedig egy magános házat talált. “

Prágából Jún. 23-dikánn: — „A' melly hadi-kézfűletek tétetnek ittén: tsupán arra valók; hogy a' *Rajna'*-mellyékén lévő Ts. K. Seregek' számára fogyatkozás nélkül lehessen innen mind addig eleséget, fegyvert, 's ágyú és puska-töltéseket szállítani: a' míg kívántatni fog.“

Olasz - Országból. —

A' Szárdíniai Király' Lakó - Városából Turinből Jún. 13-dikánn: — „*Pedemontzium'* széleinn a' *Genuai* Közöséges-Társaság' birtokai felé előlvígyázó Katonáink, és a' Frantzia Forpofztok között gyakor tsatázások estek Jún. 5-dik és következő napjainn. Vitézeink, 39 Frantziákat fogtak: 's kitsinben múlt, hogy azoknak Tíftjeket is el nem fogták; de a' Fr. Tíft, ámbár lövést kapott tzombjánn; még is le-ugrott egy magas kölzikláról, 's meg-szabadította magát.

Mediolánium (Meyland) Városából
 Jún. 18-dikánn: — „*Devins* Ts. K. Generalis' fő-quártélyja, még ez ideig *Cairo* nevű *Pedemontziumi* Erősségben vagyon: de a' Serege, által-takarodott a' *Genuai* Respublika' földjére, 's *Carcare* nevű Helységnél állapodott meg.“

Nagy - Britanniából. —

Hogy *Amérika*-mellyéken, *Saint-Eustache* nevű Szigetet újra el-vették az *Anglusok* a' *Frantziáktól*: bizonyítja egy *Tudósítás*, melly, Ápr. 11-dik uapján költ, azonn a' tájon fekvő *St. Thomas* nevű Szigetjeből a' *Dánusoknak*.

Pitt Minister, hiszi állandóúl, hogy a' Republikánus *Frantziák'* szándékát fogadatosabban meg nem ronthatja, mintha a' *Frantzia* - Országi belső nehéz környülállásokat még inkább nehezíti. Az efféle nehezebbítésre, leg-használatosabb eszközhöznek mondotta lenni *Pitt* Úr, az *Ausztriai* Birodalom' erejét 's próbáltt jószívűségét; de egyfzersmind hathatós indító oknak állította ezt arra lenni, Jún. 3-dik napján már másodszor: hogy az Országgyűlés vállallyon kezességet, a' Tsászári Felség' számára fel-vejendő 4600000 font sterlingért. Meg-állott ekkori Feltétele is *Pitt* Úrnak: mert tsak harminztöt vokok ellenzették azt: helybe-hagyták pedig hatvanan.

Frigyos - Belgyiomból. —

A' *Prussziai* Birodalom' Kikötőhelyei-

ben barátságosan bánnak a' *Frigyes-Belgyiomi* hajókkal. Hasonló módonn bánik *Frigyes-Belgyiom* is a' *Puſſzus* hajókkal.

A' *Teuiri*, és *Kolóniai* Választó-Hertzegektől olly Írásokat vett *Frigyes-Belgyiomnak* Fő-Kormányfője, melyekből ki-tettzik, hogy a' nevezett Fejedelmek, szép egygyességben kívánnak élni *Frigyes-Belgyiommal*.

Frantzia - Országból. —

A' Vándéi Hadról.

Sok várás után, ugyan tsak érkeztek végre Hírmondók *Brestből* *Párisba* Jún. 14-dikén: de melly félelmes útjok lett légyen, a' Királyt-kívánó Lakosok miatt: meg-lehet onnan ítélni: hogy a' *Laval* mellett fekvő *Pertrei* erdőnn által, 600 gyalog Katonák; 300 Lovasok; és három ágyúk voltak a' Kísérőik. Több rendbéli tsatákról vittek hírt, melyekben, a' Republikánus Vezérek' Tudósítása szerént a' Rójalisták vesztettek. Meg-vitték az említett Kurírok egynehány ízbéli Hirdetményeiket is a' Rep. Vezéreknek, melyeknek summája oda megy-ki: hogy a' Pártütésnek tsupán a' Fejei fognak büntetésre vonnattatni: egyéb *Chouanok*nak pedig, kik a' Békesség-kötéshez akarják magokat alkalmaztatni; a' Békesség-kötésnek minden jótéteményeibenn való részesíttetés ígérődik.

Más Tudósítások szerént, mind inkább inkább nevededik a' Királyt-kívánó

és a' Republikánusokkal ellenkező Frantziák' ereje.

Nantesi Levelek, mellyek Jún. 18-dikán érkeztek *Párisba*, azt írják *Charette*-ről, hogy számos Kísérőktől körül-véetve Konferentziát (Beszélgetést) tartott *Ruelle* nevű Nemzet-gyűlési Taggal, kihez így szólott a' többek között: „Tudom hogy az én el-fogattatásom eránt, parantsolat van a' Közjóra-ügyelő-Deputátziótól a' Kegyelmed' zsebjében. Ezt Kegyelmednek helybe nem hagyom; és én nem félek.“

A' Republikánus vagy Közönséges-Társaságot akaró Frantziáknak, nem kis fzeget üt a' fejekbe annak meg-gondolása: Mire határozzák már most magokat a' Rojalista vagy Királyt kívánó Frantziák, midőn látják, hogy Az, kit ők Királlyoknak neveznek, nints többé *Párisbann* a' Nemzeti-gyűlés' hatalmábann?

(XVIII-dik *Lajos* Királlyá, Néhai 16-dik *Lajos*' öregebbik testvérjét kiáltották-ki a' Rojalisták, kinek ezelőtt, a' hajdani szokás szerént való titulussa vólt: *Monsieur* vagy *Comte de Provence*. Ezen újj Királlyok a' Rojalista Frantziáknak, most *Olasz-Ország*nak *Verona* nevű Városában múltat.)

A' *Palatinátusban* el-követett kegyetlen hatalmaskodássokat *Lang*; *Rougemaitre*; *Alexander*; és *Jacquinet* Frantzia Kommisszáriusoknak, valóságos és eleven szí-

nekkel festette-le a' Nemzeti-gyűlés előtt Jún. 15-dikén, *Becker* nevű Tag, kit a' Nemzeti-gyűlés, *Kárlátóba* küldött vala el maga kebeléből azokra a' részekre. — *Becker*' Előadása fzerént, *Speyer* (*Spira*) Városában százhat Házakat és hat Templo-mokat rontattak le a' nevezett Kommisz-száriusok; 's három millióból, melyet ki-tsikartak a' Palatinátustól, nem adtak - bé többet 138 ezer lívernél a' Közönséges-Társaság' Kints-házába. Ezen Haramiák eránt azt végezte a' Nemzeti-gyűlés, hogy árestálni kell őket.

Barrere, által vagyon már adva a' Criminális Törvényfzéknek *Saintes*' vagy *Xaintes*' Városában, melly, százöt órán-nyi járó-földre esik *Páristól* Dél és Nap-nyugot között. Midőn *Marreine* nevű Helységenn kerefstül vitetett: átkozták és tsúfolták a' Lakosok: de *Saintes*ben né-minémű tífzteletet nyilatkoztattak erántta. *Billaud* és *Collot* vasban szállíttatnak mint egyéb Rabok, *Déli-Amérikának Guiane* (*Guiana*) nevű *Frantzia* Tartománnya felé.

Az utolsó *Párisi* zenebonáért áreltom-ban ülö néhai Tagjait a' Nemzeti-gyűlés-nek, Katonai Kommisszió ítéli ugyan: de éppen nem hamarkodva; hanem elegendő időt vefz magának a' Tanúk' meghal-lására, hogy helyes ítéletet hozhasson. Eggy a' foglyok közzül, *Prieur*, nem gon-dolta tanátsosnak meg-várni a' szenten-

tziát: hanem módot keresett az árestomból való ki-illantásban: 's egygy kertben agyon akarta lőni magát: de nem találta jól. Hallván egygy Affzony a' puskaszót oda szaladt, és bé-vitette a' maga szállására *Prieurt*: de félvénn a' következtetésektől, önként ki-adta azt.

Párisból Jún. 18-dikán: — „Ma dél után eggyedfél órakor halálra ítelt a' Katonai Kommisszió, néhai hat Nemzet-gyűlési Tagokat, kiknek neveik: *Romme* (az újj Frantzia Kalendáriom' fő-koholója); *Duquesnoy*; *Duroy*; *Bourbotte*; *Soubany*; *Goujon*. A' reájok ki-mondatott szententzianak oda megy-ki a' summája: hogy Indítói 's Előmozdítói voltak az első *Prairiáli* (20-dik Májusi) szörnyű történeteknek; össze-esküdtek a' Közönséges-Társaság ellen; széllyel akarták szórítani a' Nemzeti-gyűlést, 's le-öldös-tetni annak Tagjait, kik nem értettek egygyet vélek. Hallván a' szententziát *Goujon*, így kiáltott a' Bírákhoz: „Ezt a' portraitomat (festett képemet) kérem küldjék a' Feleségemnek. “ — *Duquesnoi* így szólott a' Prézeshoz: „Átal adom ezt a' Levelet, mellyben Barátimtól 's Feleségemtől veszem vég-bútsúmat. Óhajtom, hogy az én vérem legyen a' leg-utólszor ki-on-tatott ártatlan vér. Bártsak ez eszköze lehetne a' Közönséges-Társaság' meg-erős-södésének. Éllyen a' Közönséges-Tár-

ság! — „Tsupánn a' Szabadság' ellensége — *monda Bourbotte* — kívánták az én halálomat. Utolsó kívánságomat, utolsó sohajtásomat, a' Hazámért fogom tenni.“ — Vissza-vitetvén a' tömlőtzebe: hárman, úgymint: *Romme; Duquesnoy; és Goujon*, agyon szúrták magokat. — *Bourbotte és Duroy* is próbálták azt tselekedni: de a' seb, mellyet ejtettek magokonn, nem okozhatta halálokat. — Midőn ki-vitetett *Duroy* a' fatális szekérhez, így szólott a' többek között: „Hát ugyan a' végre lettek e' ezek a' kezek (*mutatván a' maga kezeire*) hogy Hóhér által köttessenek össze.“ — „Árifztokráta Uraimék! örvendezetek.“ — Keményen is ki-kelt a' jelenlévők ellen: *Soubrany* ellenben kérte, hogy hagyják őtet tsendesesen meghalni. — Temérdek Nép vólt örvendező szemlélője az Exekútziónak. — — *Peyssard* meg-vallotta, hogy ő, a' *Robespierre*' idejebéli Tíztsviselőket vissza-kívánta rakatni hivatallyokba; de egyéb nem sült rea; azért is gilljotínra nem íteltetett; hanem számkivetésre.“

Néhai 16-dik *Lajos*' Fia' hóltt testének fel-bontatásáról, meg-jegyzésre méltó dolog, hogy annak látására el-hívatta *Párisban* a' Közjóra-ügyelő-Deputátzió, *Toskánai* Követ Gróf *Carlettinek* a' Szekretáriussát.

Néhai 16-dik *Lajos*' Leányáról, ki most már 16-dik esztendő, több rendbéli

Párisi Levelek írják: hogy a' Közjóra-ügyelő-Deputátzió, és a' Nemzet-gyűlési Tagoknak nagyobb része, kész által-adni ezen Hertzeg-afszonyt a' *Spanyol* Udvarnak; és hogy éppen ezen által-adás is egy fogna lenni, a' Frantzia Közönséges-Társaság és *Spanyol*-Ország között köttetendő Békességnek Feltételei között.

A' *Frantzia* Közönséges-Társaságnak jövődöbéli Konstitútzióját vagy Igazgattatása' módját dolgozó Kommisszióról, sok *Párisiak* úgy vélekednek; hogy annak gondolatja szerént, két Gyűlésekre kellene felosztódni az ezentúl választatandó Nép' Képviselőinek: melly Gyűlések között eggyiknek, kötelessége lenne fel-tenni a' Törvényt; a' másiknak pedig meg-erősíteni. — Ezen két Gyűlésről tsak némelly meghatározott dolgokban függenének a' Végrehajtó Tanátsnak hét fő Tagjai, melly meghatározott dolgokra nézve, úgy kívánván a' körülállások, Vádat is tehetnek fel azok ellen eggyik Gyűlés, a' másik Gyűlés pedig meg-állíthatná vagy helybe hagyhatná a' Vádat. — *Roederer*, és *Fréron* Nemzet-gyűlési Tagok; nem különben *Dupont* is, ki Tagja vala az első Nemzeti-gyűlésnek, ki-adták nyomtatásban a' Konstitútzióról való gondolatjaikat. — A' fenn-említett Kommisszió, azért láttatik halogatni a' Konstitútzióról való értelmének közlését: hogy meg-láthassa: Mire

hajlik e' részben a' Köz-vélekedés, melyet leg-bátorságosabb Kalaúznak tart.

Elegyes Tudósítások.

Helvétziának Tigurum nevű Városából Jún. 13-dikán: — „Városunkat öt ezer fegyveres Polgárok őrizik, Mezőségi Lakosai közzül pedig Kantonunknak 6 ezeren vagynak készen ezen Városnak védelmére, ha erőszakot akarnának ellene próbálni négy Helységbéli Zenebonások a' kik egészen magoktól akarnának függeni. A' Bernai Kantonból is érkezik segítségünk: mihelyt kívántatik.“

Genevában a' *Rhône* (Rodanus) mellyéki részt, és eggynehány erőss helyeket el-foglaltak a' Robespierristák, kik magokat *Marfzúianusoknak* nevezik.

Az Orosz Birodalomban igen fzedik az új Katonákat mindenfelé. A' *Lengyel* Országban lévő Katonaság' száma is nevededik fzemlátomást.

Hollandiának nevezetes Városában *Ámsterdámban*, olly Innepet hirdettettek az Elöljárók, Jún. 19-dikére, melly által minden *Ámsterdámiak* nyilvánvalóvá teshessék abból vett örömöket, hogy *Frigyes Belgyiom* szövetséget kötött a' Világon leg-nagyobb Közönséges-Társasággal, 's ennél fogva maga' Urává lett. Fő regulájává tevődött ezen Inneplésnek: hogy tsinos de eggyügyü öltözetben jelennyen meg arra kiki, és gyalog. Az új Magi-

írástus tétel is ezen Innenapra határozatott.

Frigyes-Belgyiombann, a' jövő 1796-dik esztendő' kezdetétől fogva, senki többé a' Templomokba nem temetközhetik: a' melly hóltt testiek pedig már a' Templo-mokbann feküsznek, nem kell hozzájuk nyúlui leg-alább 1820-dik esztendeig. — Tsendesen és pompa nélkül kell meg-es-ni a' temetéseknek: azoknak alkalmatos-ságával, titulusok emlegetésének és tizime-
rek' fzemléltetésének helye nem lehet. Al-
kalmatos fekvésü és tágas helyek válasz-
tatnak ki Temetőknek.

Az Ifjú Svéd Király, és az Igazgató Királyi Hertzeg, a' *Schoneni* táborból, *Dániának* Fő-Városa felé vették útjokat Júniusnak 16-dikánn, 's hogy a' *Koppen-hágai* parthoz érkeztek, bé-fzállottak az ott fekvő *Svéd* Hajósseregnek Vezér-hajó-jába: mellyben Jún. 17-dikén egygyütt fzan-dékozott Ő Felségekkel, és a' *Dániai* el-ső-nagyságú hajóknak minden Kommen-dánssaikkal ebédelni a' *Dániai* Korona' Örököse.

Béts.

A' Néhai *Frantzia* Királyfinak *Lajos Károlynak* halálát meg-gyázzollya Felsé-
ges Udvarunk. Kezdődött a' gyász Jún. 29-dikénn, 's tart tizennégy napokig.

A' F. *Erdélyi* Udvari Cancelláriánál, már bé-esküdött Referendáriusnak, Gróf *Eszterházy* János Ő Excellentziája.

Kötelességünknek tartottuk jelenteni, hogy a' melly *Magyar- és Erdély- Országi* Uraságok fel-fzándékoznak *Bétsbe*: készen tartsak pallzusaikat; midőn *Ausztria'* széleihez közelgetnek: mert azoknak elő-kívánása eránt, szoross parantsolatjuk van azon a' széleken lévő Tisztviselőknak.

Magyar Ország.

A' Dunán túl lévő Reformáta Ekklesiák' Superintendenssévé választott *Pá-pánn*, Jún. 15-dik napján *Pápai* Prédikátor Fő - Tízteletű *Török* Jakab Ur. — Ugyan azon alkalmatossággal, *Pápai* Pró-fesszor Tiszt. *Marton* István Ur szép érdemeire nézve, Superintendentiális Affessor-rá tétettetett.

Debretzenből Jún. 24-dikén: — „Az időknek járása úgy mutatja; hogy mind szénánk, mind búzánk sokkal több fog lenni, mint a' múltt esztendőben. Szölleink is a' 10-dik Májusi hideg után, ugyan tsak nyújtanak reménységet a' felől, hogy valami tsekély szüretünk fog lenni; a' hegyeken pedig, negyed résznyi kárt se' tett azon hideg Szőlőinkben.“

* * * * *

Tudósítás.

Kassához két mértföldnyire fekvő *Pekliny* nevű Camerális Helységben van egy *Opál-Bánya*. Ezen Bánya, a' jövő Septembernek első napján délelőtti 9

órákor, *Kassánn*, az ott lévő Camerális Háznál, kótyavetye (licitáció) által árendába fog adattatni. A' ki-árendálni kívánók jelennyenek-meg tehát az említett naponn és órán, *Kassánn* a' nevezett Háznál. Ha kinek tettezése lenne előre is megtekinteni az árendába bortsáttatandó *Opál-Bányát*: jelentse magát a' végett *Peklunyben* a' Camerális Tifztségnél.

* * * * *

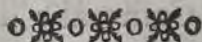
Doll Aloysius Bétsi Könyváros Úrnál, következő fontos és hasznos Könyveknek egy-néhány Exemplárjaik óltsó árnon találtatnak, úgymint:

M. Georg Kovachich Vestigia Comitiorum.

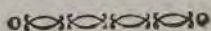
Ejusdem — Solennia Comitiorum.

Ejusdem — Editio Kolinovicsiani Diarii
Diaetae anni 1741. sub titulo: Nova Ungariae Periodus.

Egyet egyet ezek közzül, két forintnál is drágábban lehet különben meg-szerezni: de *Doll Úrnál* meg vehetni harmincz garasokon. — Találtatik még ezen Könyváros Úrnál: *Merkur von Ungarn Jahrgang 1786. u. 1787. 24. Heft.* Magyar Mecénásoknak és Tudósoknak rézre metizett szép Képeikkel. Együtt mind a' 24 Szakaszoknak, egy tallér az árrok.

Magyar Hírmondó.

2.

Költ Bétsben, Szent-Jakab-Havának (Júliusnak)
7-dik napján, 1795-dik Előszendőben.

Hadi és Békességes Környürlállások.

Frankfurtból Jún. 26-dikánn: — „A’
Sváb Kerületben fekvő *Vorderoesterreich*-
nak (*Ausztriához* tartozó Tartományoknak)
Günzburg nevű Városánál nagy számú Ts.
K. Katonaság vagyon, hatvan 24; és ti-
zennyöltz 12 fontos golyóbisú ágyúkkal.
Úgy halljuk, hogy *Heilbrunn*ál, 40 ezer
főből álló Ts. K. Sereg’ számára vagyon
tábor ki-mérve. — *Moguntzián*ál nagy
erőben tétetnek egy részről az ostrom;
más részről pedig az őltalom-készületek.“

Basileából Jún. 23-dikánn: — „A’
Német Birodalombann eddig Tsászári zsól-
don vitézkedett *Frantzia* Ki-költöztteket,
Nagy-Britannia vette által a’ maga zsóld-
jára. Ezeknek Fő-Vezérjéhez *Conde* Her-
tzegehez, következő summájú Levelet
útasított *Frankfurtból* *Crawford* nevű *Ang-
lus* Oberster, Jún. 9-dikén: Ő *Nagy-Bri-
tanniai* Felsége által, Kir. Hertzegségedhez
lévén rendeltetve Rezidens Ministernek,
mindjárt mentem volna Kir. Hertzegséged-
hez: de meg-kell egy kevés időre keres-

nem Ő Exc. járt *Clerfayt* Feldmarschall Urat: az utánn jelenhetek-meg Kir. Hertzegségednél. Addig is tartozom mindazáltal tudósítani arról Ktr. Hertzegségedet, hogy hatalmat és szükséges fundust vettem Ő (*Nagy-Britanniai*) Fels gétől, a' Kir. Hertzegséged' Seregének mentől nagyobb számba oly módon lehető szaporíttatása eránt, melly mód tettzeni fog Kir. Hertzegségednek, 's a' melly méltó legyen K. Hertzegséged' állhatatosságához; nemes tulajdonságaihoz; és bőltességehez.

„Már 15-dik Júniustól fogva *Conde* Hertzegnél vagy on fzemélly' sizerént *Crawford* Oberstier.“

„Minekutánna *Crawford* Úrnak említett Levelét vette *Conde* Hertzeg: a' Tsárfári Királyi Felségtől is kapott egy Írást, mellynek végző szavai ezek: „Minden meg-történhető esetekben, és minden környüállásokban számot tarthat (Királyi Hertzegséged) reám, és ígéretemre, hogy soha (Királyi Hertzegségedet) el nem hagyom.“

„Úgy értjük, hogy *Conde* Hertzeg tizenkét ezer nyomtatott exemplárjait küldötte által a' Republiánus Frantziákhoz egy Jelentésnek, mellyből következendő nevezetes Tzikkely is közöltetett velünk: „A' magok hibájakat meg-bánó jó Frantziáknak tudtokra adatik, hogy *Conde* Hertzeg, ki, Fő-Kormányozója: az Istenhez;

a' Királyhoz; és a' betsülethez hív Frantziáknak, bé-fogadja őket a' maga Sereg-
osztályai közzé, 's jól és tisztességesen bá-
nik ő velek; a' Tisztek, ha valami kevés
fzámú Legénységet is hoznak által magok-
kal meg-tartják mostani rangjokat. "

Ts. K. Feldmarschall B. *Bender*, mi-
neikutánna olly sok ideig truttzolt volna a'
Frantziákkal *Luxemburgból*: különös jó in-
dulatjokat tapasztalta azoknak, mind maga
fzeméllye, mind Serege eránt akkor; midőn
már tovább a' kéntelenségnek ellent nem
állhatott. Amaz esméretes Nemzet-gyüle-
si Kommisszárius *Thionvillei Merlin*, gaz-
dagon meg-vendégelte ezen Ősz Vezérjét
a' Ts. K. Felségnek, 's annak Katonái kö-
zött bőséggel osztatott-ki eleséget. *Frantzia*
Kormányozó Generális *Jourdan*, Báró
Bendernél ebédelvén, nem tsak egéssz haj-
landósággal kérte azt, hogy *Koblentzben*
nálla ebédellyen; hanem nyájjas kérésének
azt is utánna vetette tréfából, hogy min-
den Vendégfogadókat bé fog záratni *Ko-
blentzben*, hogy sohol másutt ne ebédel-
hessen a' Feldmarschall; hanem tsak ő
nálla. Tellyesítette is e' részben B. *Ben-
der*, szíves kívánságát *Jourdánnak*, 's nagy
tíztelettel fogadtatott. — — Eggy *Frank-
furti* Levél szerént, Jún. 25-dikénn út-
zott által *Frankfurt* Városán B. *Bender*
Béts felé.

Luxemburgban az épületekre nézve,

igen kevés kárt tettek a' Frantziák: Lakost pedig, olyant ki fegyvert nem viselt: tsupán tsak hatot löttek agyon az egész olírom alatt.

Olusz - Országból. —

Livornóból Jún. 24-dikén: — „Eggy ide érkezett *Vclentzei* hajó azt a' hírt hozta, hogy *Minorka'* Szigetéhez közel, negyven nagyobb és kissebb Katona-hajókból álló Sereget látott; mellyről úgy vélekedik, hogy az, az *Angliai* Hajóssereg lett legyen.“

A' Szárdíniai Király' Lakó-Városából Turinből Jún. 24-dikén: — „*Szabaudia* (*Savoyen*) Tartománnya felől, *Segusium* (*Susa*) Városa tájján megént alkalmatlanodni kezdettek a' Frantziák: de magok' karával: mert 55-öt el-fogtak közülök Katonáink; negyvent pedig résszerént leöldöstek, résszerént sebbe ejtettek.“

A' Genuai Közönséges-Társaságnak Savona nevű Városából, (melly, Genua Városától öt mérttföldnyire esik Dél és Napnyugot között) Jún. 20-dikánn: — „A' *Cairoi* és *Cévai* nevezetes utakonn jött bé földünkre a' Tsáfzári Királyi Katonaság, és a' szomszéd-hegyek' oldalain szállott táborba. Varunk' Örizőinek számát kétfázötven Katonákkal nevelte a' Fő-Kormányfizek. A' Frantziák nagy készületeket tesznek. A' Fő - Vezérjek *Kellermann* Generális; és Nemzet-gyűlési Kommisszáriusok *Beffroy*,

az egész Generálstabbal együtt, ide nem mész fekvő *Finale* nevezetű tenger-parti Városunkban vagynak. Eddig mintegy tizenkét ezerre ment ezen a' tájon a' Frantziák' száma: hanem lassan lassan többre is szaporodik. Három erős Várat bírnak. Tegnap szerentsét próbáltak a' Tsáiz. Kir. Nép ellen: de egy óránnyi viaskodások után kénytelenítették vissza-vonni magukat *Vadoba*, melly Erősség tsak fél mért-földnyire esik tőlünk. “

Nagy - Britanniából. —

Az *Angliai* Ország-gyűlés' Első - Táblájánál igen sürgette Lord *Lauderdale* Jún. 5-dikén, hogy haladék nélkül alkuba kell erefzkedni a' *Frantzia* Nép' Igazgatóival, egy tisztességes Békességnek mentől elebb lehető meg-szerzése erant. Ezen Feltételt Lord *Guilford* is tódította: ellene beféllettek pedig annak Lord *Mulgrave*, és Minister Lord *Grenville*, kinek végző szavai ezek valának: „Lehet e' addig tisztességes és tartós Békességet reményleni Fr. Orzágtól, míg bizonyos és állandó Igazgatása' formája nem lesiz annak? Vólt e' kétségesebb és síralmasabb állapotja annak valaha? — Bizonyságok erre: a' még most is meg-szűnés nélkül történő zenebonák; a' Papiros-pénzek erant való szörnyű bizodalmatlanság, úgymint a' mellyeken, *száxtól kilentzvenötöt* veszt a' Tulajdonos; a' közönséges költségeknek temér-

dekre menő summája, úgymint a' mellyek csak egy hónapban is fel-mentek kétfázhatvan millió líverre." — Voksra botsátatván Lord *Lauderdalenak* Feltétele, tsak nyóltzan lettek annak Pártfogói; ötvenhárman pedig az Ellenzői.

Leon Hertzeg, Gróf *Bussy*, és más Vezérjeik az *Angliai* zsoldon katonáskodó *Frantzia* Kiköltöztteknek, el-útaztak még Júniusnak közepe előtt, hogy a' *Frantzia* partoktól nem messze fekvő *Jersey* és *Guernsey* nevű Ánglus Szigetek felé indul-lyanak Sereg osztályaikkal, haladék nélkül. — Olly hír érkezett *Londónba*, hogy a' Királytkívánó Frantziák' egy Részének, az úgy nevezett *Chouanok*nak Fő-Vezére *Charette*, írt mostanság *Conde* Hertzeghez, 's jelentette néki, hogy tsak azért békéltett vólt meg a' Republikánusokkal: mivel akkor meg-fogyott a' muníciója: de a' *Vándéi* fegyveres-erőre lehet még mindenkor számot tartani.

Frantzia - Országból —

Tulonból, *Chiappe* nevű Nemzet-gyűlési Tag így írt Jún. 11-dikén *Párisba*, a' Közjóra-ügyelő-Deputátzióhoz: „*Charbonnier* Tisztitársunk a' tenger-partján tálatatott, a' hol olly szándékkal várt, mint mondatik felőle, egy hajót, hogy el-ilanthasson azon. Én árestomba vitettem őtet: de meg-parantsoltam, hogy olly tiszteletet kell mutatni erántta, a' millyen il-

let egy olyan Embert, ki még Nép' képét viseli. Hólnap által fog adattatni a' Katonai Kommisszióknak. Tsendes lélekkel írhatom, hogy a' Pártosoknak meg-győzöttetésétől fogva, nem folyt Ember-vér *Tulonban*: és ha ontatott: azoknak a' Bünyösöknek vére vólt az, kiket a' Törvény ítelt halálra. “

A' Vándéi ellenségeskedéseknek

egésszen lehető meg-fzűntetése végett, következendő Rendelést tett a' Nemzeti-gyűlés Júniusnak 18-dikán: „Végezi a' Nemzeti-gyűlés, hogy a' Békeességre lépett Tartományok' Lakosainak, a' meg-ígértetett segítségek, Magistrátusok által, Nemzeti-gyűlési Kommisszáriusoknak vígyázása alatt ki-osztódjanak. A' melly Személyek megfzegték esküvésseket, mint Pártosok büntetésre vonattassanak. A' *Chouans* nevezet alatt esmérletes Tsoportoknak Fejeik, Kormányozóik's Kapitányaik, vagy akarmi névvel nevezendők, kik nem törvényes hatalmat gyakorolnak; halállal büntettetnek: valamint a' szökevények és idegenek is, kik ezen (*Vándéi*) Közönséges-Társaság-osztályokban találtatnak. A' Mezőségi Lakosok, kikre nem bizonyosodik reájok, hogy önként vettek vólna részt a' pártütésben; hanem tsak ugyan együtt kapattattak a' Pártosokkal; két vagy három hónapi fogságra büntetődnek, és annyi pénz' fizetésre, a' mennyire megy az

ő jövedelmeknek fele része. Egyébképpen ki nem szabadúlhatnak fogságjokból, hanemha négy Polgárok kezességet vállalnak érte. Az Osztálybéli Katonai Törvényszék hozza az Ítéleteket. Az olyatén Személyekre, kik ellen ki-sül, hogy részt vettek a' pártütésben; de már akkor nem fognak fegyveres kézzel taláztatni: a' Criminális Törvényszékek hoznak rendes úton szententziát.

Parisban, a' Toskánai Udvar' Követe Gróf Carletti, gazdag és pompás vendégséget adott Jún. 8-dikán, a' *Robespierristákon* vett nagy győzödelemnek öröme, melly Vendégségben jelen voltak a' N. Gyűlésnek minden Moderátus Tagjai; és a' külföldi Követek. Eggy igen szép Asszony — *Tallienné* — volt az Asztal' Fő-Dámája.

Az árva Királykisasszonynak szabadon botsattatását, nem tsak a' *Parisi* Közön-séges-írók sürgetik; hanem az *Orleans* (*Jureliánus*) Városabéli Lakosok még a' Nemzeti-gyűlés' eleibe is terjesztettek az eránt eggy Kérést, mellynek nevezetes tikkelye ez, a' többek között: „Most, midőn már végre a' Gyilkosoktól és Hőhéroktól való félelem nélkül lehet halltatni az emberiség' ízámát: sürgetjük az ő (a' 16-dik *Lajos'* Leánya') ki-botsattatását a' tömlötzből, és Rokonaihoz való szállíttatását: mert ki vólna közzületek, ki, olly helyeken való lakásra akarná ötet kár-

hoztatni, mellyek gőzölögnek még az ő Famíliájának vérétől. “

A' *Párisi* Katholikusok' számára tizenkét Templomok rendeltettek vala először; de mivel azok nem találtattak elég-ségeseknek: még hármat felül-adott reájok a' Nemzeti-gyűlés; úgy hogy már most 15 Templomokban gyakoroltatik a' Katholikus Isteni-tisztelet *Párisban*, mellyeknek neveik, következők: *St. Thomas d' Aquin; St. Sulpice; St. Jacques du Haut-Pas; St. Etienne du Mont; Notre-Dame; St. Medard; St. Roch; St. Eustache; St. Germain-l' Auxerrois; St. Méry; St. Nicolas des Champs; St. Gervais; St. Philippe du Roule; St. Laurent; Ste Marguerite.*

Elegyes Tudósítások.

A' *Nagy-Britanniai* Korona'-örökösének, *Wallis* Hertzegnek Udvartartása és hat millió 398 ezer 900 forint adósságainak ki-fizettetése eránt, végtére is *Pitt* Minister' Feltételei állottak-meg: minekutanna azok eránt, hét rendben voksolt volna az Ország-gyűlés' Második Táblája Júniusnak 8-dik napján, éjféli tizenket-tődfél óráig.

A' *Hiberniai* vagy *Irrlandiai* Ország-gyűlés, Júniusnak 30-dikánn szakasztotta félbe a' maga Üléseit: az *Ángliai* Parlamentom tanátskozásainak végződését pedig Júliusnak 30-dikára határozzák a' *Londoni* Levelek.

Londonbann az *Ostindiai* Kompániának (Napkeleti Indiába kereskedő Társaságnak), *Lushington* nevű Tagja azt javasolta *Hastings* Úrra nézve, hogy mivel ezen Úrnak, az *Ostindiai* Vitze-Királyság okozta olly hosszas protzesszusát; tehát il-
lő, hogy a' protzesszusi költséget, melly, hetvenegyezernyóltzvan font sterlingre (hét-fzáztízezernyóltzfáz forintra) megy, térítse-meg a' Társaság *Hastings* Úrnak, és tizenkilentz esztendőig adjon néki minden esztendőben öt ezer font sterlinget.

(Reá állott az *Ostindiai* Társaság, *Lushington* Ur' Feltételére.)

A' Fejedelemségnek önként való le-
tevése és által-ajánlása által, azt nyerte *Kurlandiának* néhai Hertzegje, hogy mind maga, mind Famíliája, jó summa-pénzeket kap esztendőnként az *Orosz* Udvartól, melly, a' közönséges adósságait *Kurlan-
diának* magára vette, 's minden magános jószágoknak állandóul való bírásában meg-
hagyta a' Hertzeget.

Nagy Magae/szánásnak két újj példái.

Két *Genuai* Katona-hajók reá bukkann-
ván egy *Algí-i* Rabló-hajóra, azt leg-ot-
tan meg-támadták. Az *Algíri* Haramiák
látták a' veszedelmet; még is mind addig
meg nem adták magokat, míg egy lá-
big el nem vesztek. Az ekképpen Örző
nélkül maradt *Algíri* hajóról le-fzedték a'
Genuaiak az ágyúkat és vitorlákat: annak-

utánna el-égették azt. — — Báró *Hompesch*, a' ki egy *Anglus* Szabad-seregnek vezérléséből frantzia fogságba esett: hogy szabadságra tehessen szert, *Prusszus* Obersternek mondotta lenni magát. El is bortsáttatott: hanem *Hüningennél* reá esmért a' *Frantzia* Generális, hogy *Anglus* Katona-öltözetben látta ő valaha Báró *Hompescht*: azért is le-tartóztatta. A' le-tartóztatódott *Hompesch* Úr valami módon még is *egérűtat* kapott magának; 's neki hasalván a' *Rojnának*, szereztsésen által úszott az innenső mellyékre.

Ama' nagy böltességgel és jó-szívvvel bírt Néhai *Würzburgi's Bambergi* Hertzeg' példáját ditséretesen igyekeznek követni az Utánna-uralkodók is. *Würzburg'* Városában minden héten száz mérő búzát, a' Vásári rendes árnak fele-részen; egyéb gabonát pedig valamennyi tsak kívántatik, a' Vásári rendes árnak kétharmadrészen adat a' Fejedelem a' Kenyér-sütőknek. — A' *Bambergi* Hertzeg, véget vettetett *Seehof*-bann a' Narants-tenyésztetésnek; és így már most a' Publikumnak marad az az ötfőzáz ölfő, mellybe került elztendőnként a' *Seehof*-i Narantsos-háznak fenn-tartása.

Magyar Ország.

Zimonból (Semlinből) Jún. 18-dikán: „*Vürtemberg* Dragonyos Régementjének két Svadronjai, további rendelésekig, nem

drágaságban; a' múltt téli szörnyű hóban; a' Föld-indulásban; a' most tavaszi kegyetlen derekban, 's azoknak szomorú következtetésében. Az eső most is szűkön jár; 's kevésse lesz több szénánk, mint tavaly: hanem az élet nagyon óltsódik nálunk.

Toronyáról hozzánk Máj. 19-dikén érkezett T. *Budai* András Úr, Jún. 11-dikén közönte bé mint Oskolánknek Professora nagy Papi és Uri Sokaságnak jelenlétében. Fizetése, holmi naturálekön kívül, 300 R. forint kész pénz; melly, a' Méltóságos, Tiszteletes, és Tekintetes Uraságoknak, kik itt körül belől laknak, vagy bírnak, kegyes Fundációjikkól fog ki-telni. A' több Tanítókat pedig, úgymint: Mestereket, Præceptorokat, és Leányok' Tanítóit, az Ekklesia fizeti.

A' fellyebb való napokban egynehány Frantziát szállítottak el, a' *Munkátsi Vár*-ból, itt *Beregszász*on kereftül, nem tudom hová; kik, szokások szerént, igen tzifrák voltak.

Nemes Vármegyénkben, közönséges költségen vásároltatott sok ezer köböl élet oltódott-ki a' Tavaszon a' Szegénységnek.

Béts.

Hertzeg *Eszterházy* Miklós, hét hónapi útazása után szerentsésen vissza-érkezett *Nápoly*ból.

A' F. Magyar Cancelláriánál Referendáriusságot viselt *Ansari*i Püspök *Oko-*

licsányi Imre Ő Nagysága, ma fog eltemettetni. Meg-hólt Júliusnak ötödikénn, estvéli 11 órakor, életének 61-dik esztendejében, száraz betegségben.

* * *
* * *

Tudósítás.

Ladvoeat Apátornak Párisban Sorbonnai Doctor' Professor' és Bibliothekáriusnak Hístorai Dictionáriuma, mellyben, a' régi Patriarcháknak, Tsászároknak, Királyoknak, Fejedelmeknek, Hadi-Vezéreknek, Vitézeknek, Pogány Isteneknek, Hérósoknak, Pápáknak, Ekklesiái Atyáknak, Püspököknek, Érsekeknek, Kárdinalisoknak, Szenteknek, Szerzeteseknek, Hístorikusoknak, Poétáknak, Orátoroknak, Theologusoknak, Philosophusoknak, Physikusoknak, Medicusoknak, Ictusoknak, Musicusoknak 's a' t. egygy szóval: mindenféle Tudományban, Mesterségben, állapotban, híres embereknek, életek, írásaik, munkáik le-írattatnak. Magyar nyelvre fordította, sok meg-bővítéssel, 's az 1794 dik esztendeig élt nevezetes Személyek' életeknek hozzá-adásával ki-botsátotta Mindszenti Sámuel, Szabad Királyi Rév-Komárom Városában Evang. Reform. Prédikátor.

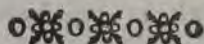
Ezen Könyvnek I ső és II dik Darabja in 8-vo majori már ki-jött, a' harmadik a' jövő Leopold napi Pesti Vásárra el készül. Az I ső Darab az A. B. a' II dik a' C. D. a' III-dik az E. F. G. Alphabetumokat foglalja magában. Mindenik Darabnak az árra külön egy R. forint, harmintz krajtzár. Az egész munka hét vagy nyóltz Darabból fog állani. Miket tse-lekedtem legyen a' Magyar Fordításban, és

az mivel legyen elébb való mind a' Frantzia Originálisnál, mind a' Német Fordításnál, az I-ső Darabja tett Előljáró Befizédhen meg mon-
dottam. Illyen nagy munkának ki-nyomtatá-
sára meg-kívántató költség, az én lehetősége-
met tsak nem felül haladja: mindazáltal előre
való pénz fizetést senkiől nem akarom kér-
ni, míg a' munkának nyomtattatásához nem
fogtam, és belőle műlfrát nem mutattam.
Már most bizodalmasan kérem a' két Hazá',
méltóztassék közjóra tzelező igyekezete-
mnek egy illy hasznos és szükséges Könyvnek ki-
adásában elő segéllője lenni. Ha reménylett
segedelmet kaphatok; úgy a' *Ladvoeat Ma-
gyar Dictionariuma* az 1796-dik esztendőnek
végén egészen világra jő. Segítségül pedig
egyebet nem kívánok: hanem tsak azt, hogy
a' már ki jött két első és a' sajtó alatt lévő
III-dik Darabért, a' vevők előre fizessenek-
meg, hogy így legyen fundusom a' követke-
ző Darabnak akadály nélkül való nyomtatta-
tására. Senki' pénze nállam vezedelemben
nem forog. Ha én a' munkába belé halok,
vagynak olly jó Barátim, kik annak ki-adá-
sának folytatását magokra vállalják. El-ke-
rülhetetlen, hogy illyen szövevényes munká-
ból valamelly emlékeztetre méltó Személy,
vagy dolog ki ne maradjon, annyival inkább,
mivelhogy a' munkát egyedül magam dolgo-
zom és írom. Bizodalmasan kérek azért min-
deneket, hogy ha valamelly nevezetes Sze-
mélyt vagy dolgot ki maradjottnak lenni ész-
re-veznek, kivált az újjak közzül (mert a' ré-
gibbeket magamnak is könnyű volna szaporí-
tanom) azt röviden le-írva hozzám meg-kül-
deni ne sajnálják. Az illyen újj-Tudósítaso-

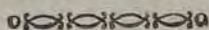
kat, egy új Darabban ki fogom adni. Ugyan azon Darabba bé-íratom az emlékezetes Magyarokat is, ha lesznek olyanok, a' kik azoknak életeket hozzám meg küldik. A' *Ladvo-cat Dictionáriumát*, nem különben a' *Broughton Lexiconát* is lehet találni: Balaton Fűreden Tízt. Szep Gergely Reform. Predikátor. Budán *Diebold* Könyváros. Ó Budán *Kis István* Könyváros. Debreczenben Tízt. Professer *Szilögyi Gábor*. Győrött *Müller Ferentz* Könyváros. Kassin Tízt. *Mihályi Kováts István* Reform. Prédikátor. Kolosváratt Tízt. Professer *Szathmári Pap Mihály*. Komáromban a' *Weinmüller* Typográfiájában. Losontzon Tízt. Professer *Farkas István*. Sáros-Patakon *Zombori Fejes István*. Pesten *Weingand J. M.* Könyváros. Posonyban *Wéber Simon Péter* Typografus. Léván *Lovas Lázló* Könyváros — Uraknál.

Alázatosan kérem a' *Ladvo-catot* és *Broughtont* meg vevőket, hogy a' fent nevezett helyeken a' pénzt le-tenni, a' T. T. Collector Urakat pedig, hogy azt a' jövő János' fő-vételi Pesti Vásárkor *Weingand* Könyváros Úrhoz Pestre fel-küldeni méltóztassanak. A' kiknek *Komáromba* esik alkalmatosságok, azok egyenesen hozzám küldhetik. Rév-Komáromban 1795.

Mindszenti Sámuel.

Magyar Hírmondó.

3.

Költ Bétsben, Szent - Jakab - Havának (Júliusnak)
10-dik napján, 1795-dik Elztendőben.

Hadi Környütlállások.

Olasz - Országból. —

(Közöllyük először a' Béts-ben lévő Katonai Fő-Kantzeilária által ki-adott Tudósítást. Ezt követi, egy magános, de hiteles Levél Más illy két Levelet kényszerítettünk a' jövő Postára halasztani.)

A' múlt Kedden (Július' 7-dikén) éjfél előtt egy Kurír érkezett Ö Ts. K. Felségéhez, a' *Genuai* Respublikának *Savona* nevű Várossából, 's következő hírt hozott B. *Devinstől*: „Meg-értvén a' Frantziák, hogy *Genua'* földjére nagy erővel hatott-bé a' Ts. K. Katonaság, meg-akarták azt előzni, és *Savona* Várát igyekeztek el-foglalni, mellyben akkor kevés számú *Genuai* Katonák voltak őrizeten. Ezt meg-tudta *Devins* Generális, és mindent el-követett, hogy a' Frantziákat meg-akadályoztassa szándékjokban, a' minthogy meg is akadályoztatta szereztséssen: mert Jún. 23-dikán úgy előre nyomult armádiájával, hogy annak egy része tsak egy ágyú-lövésnyire volt *Savona'* Várától; azon helytől sem meszszebb két ágyú-lövésnyi-

nél, a' hol bé-sántzolták vólt a' Frantziák magokat *Vado* Váránál. Jún. 25-dikénn dél után, nagy számmal tódúltak a' Frantziák azon Katonáink ellen, kik *Settepani*-nél el-vettek töllök a' jó tanyát. Ezen a' napon igen nagy köd vólt, úgy annyira, hogy hat lépésnyire is alig lehetett egymást látni, és ez sokat segítette a' Frantziáknak igyekezetét. Eggy ideig bizonytalan vólt a' verekedés' ki-menetele; de Népünk olly vitézül tartotta magát; hogy előlle kéntelenítettett az ellenség el-vonni magát. — Jún. 17-diken ismet nagy köd vólt. Ennek homáallyában a' Frantziáknak leg-jobb Katonáik, olly közel lopkodták ismét magokat azon Földvárhoz (Reduthoz), melly, a' Ts. K. Vitézek által *Settepani*nál készítődött; hogy tsak eggy-néhány lépésnyire vóltak attól: de ezen a' napon is vissza-verettettek, és vesztesség-jeket lehet tenni ezer emberre; minthogy vége lévén a' verekedésnek, tsak a' melly Frantzia hóltt testek, az említett Redut előtt való térségen hevertek: százötvenre számláltattak. — Vólt ez nap, a' Ts. K. Ármádiának más Ofztályaainál is nagy ágyúzás: de a' melly semmi kárt nem okozott. A' jobb szárnybeli Népünket lassan lassan elébb mendegeltette B. *Devins*, hogy azt, újjonnan foglaltt *S. Giacomo* nevű tanyákkal egyesíthesse. Az ellenség' bal szárnya ámbár erőssőbbödött, még is nem

hogy mérészlett volna össze tsapni a' Báró *Devins'* jobb szárnyával, sőt látván a' *Franziák*, hogy a' melly *Szakaflzok Vadóban* vagyon, könnyen külön szoríttathatnék tőlök, a' *S. Giacomoban* lévő *Ts. K. Katonaság* által: *Vadót*, melly magában gondoltatva, egy meg-támadhatatlan *Erősség*, el-hagytak Jún. 28-dik éjtszakáján: 's meg 25 hőszerű; két mozsár-; és két haubitซ์-ágyúkat is hagytak magok után, melyeknek elébb bé-fzegezték a' gyűjtő-jukaikat. — — Jún. 29-dik napján indult a' fenn említett *Kurír Savonából*: még akkor nem tudhatott bizonyost *B. Devins* felölle, ha vallyon *Nizzaig* vonta e' magát az el-lenség, vagy pedig *Riviera di Genua* nevű vidékben telepedett-meg valahol?

A' Genuai Közönséges-Társaság' földjén fekvő Altarei táborból Jún. 22-dikén: „Nyóltz napja, hogy Katonáink nagy mozgásban vagynak. Mi el-kezdjük az Újságokat tsinálni, az Urak pedig közölhetik azokat a' Világgal. Ezeket írom egy szűk sátorban a' lovaim faránál, egy mantliszákon (Mantelsack). Bé-jövén ezen idegen földre, minden jószágainkat oda hagytuk *Pedemontzium'* Tartományában. Ezen táborban vagyon már Hadi-Tármester *Devins* is *Wiese* Generális-Adjutánsával, 's a' parantsolat hordó Tisztjeivel (Galopénnyaival). Vele van a' Generálstabtól *Marquetti* Oberstlieutenánt, az Ingenérektől pe-

dig *Cerini* Oberstlieutenánt, a' Kommissz-
 záriátustól *Specht* Kommisszárius: a' Fő-
 quártélyhoz tartozó több Tifzt Urak jönnek
 utánnunk bizonyos messzeségre. Ma *Cai-*
roba értek *Wallis* Hadi-Tármesterrel. Eb-
 ben a' táborban következő Generálisok
 szolgálnak: Feldmarsal-Lieutenánt *Wenk-*
heim; és *Türkheim*, *Cantu*, *Ruccavina*,
Liptay, *Ternyey*, 's *Hiller* Generálmájo-
 rok. Az utolsó Fő-Hadi-Kommisszárius.
 A' Regementek pedig ezek: Fő-Hertzeg
Antal (ezelőtt Gr. *Károlyi*) Reg. jéből két
 Batalion; *Strasoldo*éből két Bat.; az *Al-*
*vintzi*éből 2 Bat.; *Reiszkü*éből 3 Batalion;
*Thurne*ből 3 Bat.; *Terzi*éből a' harma-
 dik Batalion. Leg-elől (a' Forposztokon)
 áll a' *Nádasdi* Regementjéből két Bat., és
 két Horvát Határ-örző Bat. A' Lovasok
 közül van itt a' táborban közülünk (Ge-
 nerális *Mészáros* Uhlánussai közül) egy
 Ofsztály, és egy Svadron. *Pittoni* Gene-
 rális el van küldve *Monte-notte*be a' *Lat-*
termann Regementjének 3 Batalionnyaival;
 és egy *Brechainville* Batalionnal. A' töb-
 bi Katonák széllyel vagynak, úgymint:
 a' *Jordis*éből 1 Bat. *Degoban* maradt a'
 Magazínomok' (élés-házak') őrzésére; a'
*Terzi*éből két Bat. az utat tsinállya *Aqui*
 és *Dego* között. *Wilhelm Schröder*éből 1
 Bat. az *Aqui* és *Alessandria* között fekvő
 Magazínomokat őrzi. A' *Stein* Reg. ből
 1 Bat. most jö hozzánk *Majland*bol, egy

Horvát Batalion pedig vígyázni küldetett a' *Genuai* szélekre. Eggy Svadron Uhlánusság is hasonló végből ment *Visoneba*. *Fischer* Generális *Alessandriában* vagyon egy Uhlánus Ofztállal; egy más Uhlánus Ofztály pedig *Boscoban*, és *Fragarolában*. Az *Erdödy* Hufzár-Ofztály most jött ide a' falukból, mellyekben quártélyozott. Jö egy *Nápolyi* Regiment is, el hagyván a' szomszéd-falukban tartott quártélyait. Meg van két *Nápolyi* Regiment *Lome nában*. Jún. 20-dikán az egész tábor elébb nyomúlt *Savona*' Vára felé, egy Batalionon kívül, melly, a' tábor-helyén maradt. Hajnalban a' Horvátokra ütöttek mintegy 300 Frantziák. Két Horvátok sebbe estek: a' Frantziák közzül pedig négyen halva maradtak. Jún. 22-dikén *Vallis* Hadi-Tármester az *Altarei* táborba érkezett, a' Fő-quártélyhoz tartozó számos Szemellyekkel. A' Frantziák a' hegyeken mutogatják magokat, de nem mernek felénk közelíteni. Kevesen vagynak. — *Altarén* innen *Savona* felé úgy el-romlottak az utak, hogy a' szekerek nem járhatják: 's ugyan azért az ágyúkat se' hozhatjuk elé, míg már meg nem jobbíttatnak az utak, mellyeknek helyre-hozására különös szorgalmatosság is fordíttatik. Itt igen keveset tehet a' Lovasság a' sok hegy völgy miatt. *A' Német - Birodalomból.* —

Moguntzia mellett fekvő Kasszelből
Júniusnak utolsó napján: — „Három

hetektől fogva nálunk igen essős idők járnak. Ritka napja hogy ne essen, kétfzer, háromszor is. De mivel ezek, tsak igen futó essők, és mindjárt ismét meg-fordúl a' tiszta nap, nem lehet a' rossz útakról panaszolkodni. A' búzak, és minden vetések igen szépek. Sárgúl erőssen a' rozs. A' Szöllők is az egész *Rajna'* vidékén igen gazdagok. A' *Rajna'* vize két hét alatt harmadfél ölnyre nőtt. Meg-mérem ezt a' Német-Országi fő-vizet, *Kasszel* és *Moguntzia* között, s 610 lépésnyinek találtam a' szélességét. A' Duna tehát *Buda* és *Pest* között szélesebb a' Rajnánál. Mind eddig nagy tsendességben vagyunk az ellenséggel. Júniusnak 27-dik napján mindazonáltal ötször löttek ágyúból a' Frantziák egy kis hajóra *Moguntzián* alól, mintegy két óránnyira, de semmi kárt se tehettek benne. Minden környülállásokból azt hiszük, hogy, ha tsak addig a' Német-Birodalom Békességet nem köt: a' jövő hónapbann véres tsaták lesznek. Egy kis időtől fogva meg-fzűnés nélkül foly a' számtalan sántzok' készítése mind a' két réfről. A' Frantziák nagy számmal szaporodtak *Moguntzia'* vidékén. Sokan szöknek most is hozzánk, és mindnyáján az éhségről panaszolkodnak. — Itt az egész Erösség körül, nem állanak a' két ellenséges szélső-vígyázók egymástól tovább mintegy 40 lépésnél, sőt sok helye-

ken annyira sem, úgy hogy egymással beszélgetnek. Annyira is vetemedtek főképpen a' veres köpönyeges Frejpártistáink, hogy a' pálinkát el-vették a' reájok kölöngetett Frantziáktól. Azonban keményen meg-tiltatott a' beszélgetés, 's a' helyből való ki-menés. Történt hogy egy reggel ezen tilalom után, jön a' Frantzia Vígyázó a' pálinkás üveggel egy Hufzárhoz. Ez inti a' Frantziának, hogy maradna helyén, ki, mivel megént egy két lépéssel közelített, inti másodszor is a' Hufzár, hogy maradna helyén, és mutatja pisztolyát, de ez csak hozzá jő. A' Hufzár azért, megragadja mellyénél fogva, és hátra kezdi vinni. Oda ugrat erre a' Frantzia' Pajtása, 's vágni akarja Hufzárunkat, de ez ki rántja kezéből a' kardot, 's jót üt vele reá. Ekképpen a' Hufzárunk hátra hozta a' Frantzia Vígyázót, 's ennek Pajtássának a' kardját. Nagy katzagás lön ofztán a' kard nélkül való Fr. Vígyázón. Mindjárt fel is váltatott Más által: de nagy szégyennel hagyá el helyét.

„Csak nem minden nap szöknek vissza az el-fogatott Vitézeink közzül Frantzia-Országból. Egy *Barkó* Hufzár *Nagy Miklós* nevezetű, még a' *Rajná*t is által úszta, és úgy jöve vissza szerentséssen. Ez, *Achen* és *Kolónia* között 9 sebet kapott, és így esett a' Frantziák' kezébe. *Gáspár* nevű Káplár ugyan ezen Rege-

mentből, tegnapelőtt jött vissza a' *Frantzia* fogságból. Ezt egy *Frantzia* Leányzó vezette egész *Basíleáig* különös úton, és mindegy éjjel. Nappal a' Leány meg-vissgalta az utakat, éjjel után pedig az addig el-bújt Káplárt fel-költötte és szereztséssén ki-hozta. “

A' Német - Birodalomnak Sváb Kerületében fekvő, és leg - nagyobb részént az Ausztriai Házhöz tartozó Brisgau Tartományának Fő - Városából Freyburgból Jún. 24-dikén: — „Tegnap, a' *Frantziák* által akartak rontani *Saspach* tájján, a' *Rajna* innenső mellékére hat tsapatokban. Szándékjok tudva vólt részünkön előre: mellyhez képest két nap és két éjtfzaka, minduntalan fel-készülve várták őket Vitézeink: 's a' tegnapi próba-tételkor hatalmasan vissza-tartóztatták. Itt éppen nem lehet félni, hogy által ront az ellenség: mert hetvenötezer szabad-akarató Fegyverviselőinken kívül, nyóltzvanezer főből álló rendes Katonaság erősíti partjainkat. Még hatvanezer fegyveres ember jő a' *Sváb Kerületbe*. “

Nagy - Britanniából. —

A' Frantzia - Országi partok ellen-való szándékáról Nagy-Britanniának, így ír-nak a' Londoni Levelek, mellyek, Jún. 16-dikán költtek: — „*Bridport* Admirális, a' ki, *Lord Howe* helyébe lett Tengeri - Sereg' Fő-Kormányozójává, tizenhá-

rom első-nagyságú 's hat középserű Katona-hajókkal, és két úgy nevezett Tűzhajókkal indúlt *Spithead* alól, a' nagy tengerre Jún. 12-dik napján. Sietve fognak még utánna indulni *Portsmouthi* partunktól is 12 első-nagyságú; és eggynehány Bombi-hányó-'s Tűzhajók. Illy jeles számú Hajóssereggel, utat akar készíteni *Bridport* Vezér, nyóltz *Anglus* Regementeknek *Normandiába*; az *Angliai* zsoldon katonáskodó *Frantzia* Ki-költözteknek. pedig a' *Kis-Britanniai* frantzia szélekre. Két Hajós-seregetskeink, *Warren* és *Strachan* Uraknak vezérlése alatt, igen közel ürögnek forognak *Cherbourg* és *St. Maló* előtt. “

(*Cherbourg*, frantzia tenger-parti Város *Normandia* Tartományában. *Páris*-tól hetvenhét órányi járó-földre esik Napnyugat és Észak között.)

„ *Kis-Britanniának* és *Normandiának* meg-lepésére rendelt egész Seregünk, húsz ezer Emberekből — *Frantzia* Ki-költöztekéből és *Anglusokból* — állónak mondatik lenni. Ezen Seregnek Fő-Vezérje Lord *Moir*, nyóltzvanezer puskákat is vísz magával, a' *Vándei* *Rojalisták* és *Chouanok* számára, kiknek nevezetje alatt, a' *Frantzia* Királyságot vissza-állítani kívánó Lakosai értetnek *Normandiának* és *Kis-Britanniának*.

(Az újjabb *Londoni* Tudósítások szerint, nyóltz ezernél számosabb *Frantzia* Ki-költöztek, Fr. Országának *Kis-Britan-*

niai partjához érkeztek, 's a' főbb Tisztjeik és Papjaik ki is szállottak a' szárazra.)

Londonból Júniusnak 17-dikém: —

„*Cap de Bonne Espérance* nézve, két rendben is futamodtak vala itt olly hírek, hogy azon derék birtokjok a' *Hollandusok*nak, Vitézeink által el-foglaltatott: de most eggy Levél érkezett ide, melly, Aprilisnek 15-dik napján költ *Afrikának Teneriffa* nevű Szigetéből, 's eze-
ket foglallya magában: „Mi, (*t. i. Elphinstone Anglus Admirális* kormányozása alatt lévő *Tengeri Katonák*) *Spthead* alól, kilentz napi útazásunk után ide érkezünk *Monarch; Arrogant; Phoenix; és Rattelsnake* Katona-hajókkal. Nem mulatunk: itt tovább, hanem csak 24 órát, 's mindjárt indulunk *Cap de Bonne Espérance* felé: de tartunk attól, hogy 9 első-nagyságú frantzia Katona-hajók, meg ne előztek légyen bennünket. Ha olly szerentsések leszünk, hogy el-vehetjük *Cap de Bonne Espérance*-et: onnan, *Isle de France* és az *Indus* tengeren fekvő *Frigyes-Begyioni* Birtokok ellen vesszük útunkat. Négy Katona-hajóinkkal, mellyeknek, mindegyike 64 agyús, éppen csak most érkeze hozánk *Blanket Vezér*.“

„*Duncan* Admirálisunk fogja vezérelni azon Hajós-seregünket, mellyel minden órán 12 első-nagyságú *Orosz* Katona-hajók egyesítik magokat.“

„*Amérikából* írják, hogy *Thompson* Admirálisunk, Áprilisnek 11-dikén, szereztsésen érkezett a' maga Hajósseregével *Antiguához*: szintén úgy *Martinique* Szigetéhez Ápr. 15-dikén, azon Kalmár-hajóssereg, melly, *Irrlandiának Cork* nevű Városából indult.“

„Eggy Posta- és 3 Kalmár-hajóinkat, mellyek *Jamaika'* Szigetéből indultak *Falmouthi* Kikötőhelyünk felé, el-vették az *Északi-Amérikabeli Frantzia* Rabló-hajók.“

„Az olyan neutrális (eggyik hadakozó Féllel se' tartó) hajókat, mellyek gabonát szállítanak *Frantzia* - Ország felé, nagyon lesik az *Angliai* Katona-hajók. Júniusnak 15-dikén, tsupán maga eggy *Anglus* Katona-hajó, tizenennyöltz gabonás-hajókat kapott el, mellyek résszerént *Dániából*; résszerént *Danzigból* indultak *Frantzia* - Ország felé. Minden vígyázássok mellett is azonban az *Anglus* hajóknak, hatvan *Amériкаи* hajók érkeztek közelébb élettél a' *Bresti* Fr. Kikötőhelybe.

Frigyes - Belgyiomból. —

Ezen Közönséges - Társaságnak Fő-Kormányfzéke semmire se' mehetett, *Vitriarius* nevű Bíztoša által, a' *Nagy-Britanniai* Ministériommal: mert ez kereken meg-mondotta, hogy a' *Nagy-Britanniai* vizeken le-tartóztatott *Frigyes Belgyiomi* hajók, illy környülállásokban vissza nem adattatnak. *Vitriarius* Ur tehát nem

akart haszontalanul *Londonban* időt tölteni: hanem 'vissza indult onnan Jún. 13-dikán *Hágába*.

Hollandiának Texeli Kikötőhelye előtt, meg-támadtak az *Anglus* Tengeri-Katonák tizenhat hajókat, mellyek, *Hollandiának* akartak gabonát vinni. Két kis hajó' terhe, olyan Házak' számára való vólt, mellyekben Szegények tartatnak. Ezt a' két kis hajót, szabadonn botsátották az *Anglusok*: de a' többit mind magokévé tették.

A' *Frigyes - Belga* Nadrágtalanokat nem engedik *robepierrkedni* a' magok kárára tanúlt *Frantziak*.

Elegyes Tudósítások.

A' jövődöbéli Fr. Konstitútzio' Projektumát, az ennek ki-dolgozására rendeltetett Kommisszió' nevében, *Boissy - d' Anglas*, eleibe terjesztette végre a' N. Gyűlésnek Jún. 23-dikán. Ezen Projektum szerint: fundamentomául vétetnek a' Konstitúciónak újra is az Ember-jusok. A' Nemzeti-gyűlésnek fele, minden két esztendőben változik. Két Tábákból áll a' Nemzeti-gyűlés. Végrehajtó-Tanátsot a' Nemzeti-gyűlés választ, melly Tanátsnak öt Tagjai lesznek. Eggy a' Tagok közzül tsak 3 hónapig folytatja az Elölülőséget. Testőrök rendeltetnek a' Végrehajtó-Tanáts mellé.

Parlamentombéli heveskedés' példája.

Az *Angliai* Ország-gyűlés' Második Táblájának 7-dik Júniusi Ülésében, szó lévén a' *Wallis* Hertzeg' adósságairól, 's azoknak le-fizettetése' módjáról. *Sheridan* és *Whitbread* Tagok azt sürgették, hogy *Cornvallis* Hertzegséget, melly a' Korona-Örökösének szokott tulajdona lenni, el kell adni; a' szükségtelen Tifztségeknek és Penzióknak véget kell vetni; 's hogy még annál könnyebb móddal meg-eshessék az említett adósságoknak le-fizetődése: adjon a' végre elztendőnként a' Király tíz ezer font sterlinget; a' Királyné pedig öt ezeret. *Sheridan* Urra, annyira meg-boffzankodott a' kemény ki-fejezésekért *Fullarton* Oberster, hogy azt Vásári-kibálónak nevezte.

A' *Nagy-Britanniai* Korona-örököse Hertzeg *Wallis*, hogy szükséges bizodalmat szerezzen maga eránt a' Népben: olly intézeteket tölzen, mellyek, mértékletes élésre való hajlandóságot mutatnak. Tselédjeinek számát, sokkal kevesebbre szállítja-le: 's átallyában keskenyebb határok közzé szorítja Udvar-tartását szem-betűnőképpen.

A' *Dániai* Korona-örökösének, tíz ezer tallérjába került volna az az út, mellyet *Svéd*-Országának *Schonen* nevű Tartományába szándékozott tenni olly véggel, hogy a' *Svéd* tábort meg-láthassa:

de minthogy ezen szándékát, a' *Koppenhágai* szörnyű égés miatt, meg-változtatta; az említett tíz ezer tallért, a' szegény el-égettek' fel-segállítására fordította.

A' *Dániai* és *Svéd* Katona-hajósseregek, Jún. 20-dikán egyesítették olly formán magokat, hogy már az naptól fogva, egy Vezér alatt vagynak. A' három első hónapban, *Svéd* Admirális Gróf *Wachtmeister* lessz Fő-Kormányozója az ekképpen egyé lett két Hajós-Seregeknek; az után három hónapig a' *Dánus* Admirális.

Török Igazság-szolgáltatás.

Az úgy nevezett *Slavoniai - Illyriai* Regiment' földjéről, két Haramiák által szaladtak nem régiben a' Kergetők előtt *Bores* Török Szigetbe. Mindjárt el-küldettek az említett Regimentnek két Tisztjei *Bores*be, hogy a' két Haramiáknak kiadatása éránt meg-kérjék *Csocsa Mustafa* Agát. Ez a' betsületes Úr, azonnal maga' eleibe vitette a' két szökevényeket, s meg-kérdezte éránttok a' Ts. K. Tiszteket, ha az elő-hozott két Személlyek vólnának e' valósággal a' vissza-kívánt Haramiák? A' Tisztek bizonyították. Hosszabb prótzeffzust nem tsinált az Aga: hanem a' Ts. K. Tisztek' láttára, nyomban el-tsapatta a' két Haramia' fejét.

A' Széptudományokat kedvellő *Rotterdamian* Farsasága, száz arany-jutalmat

tett fel Annak, a' ki leg-jobb Verseket ír a' mostani Revolútzióra. A' bé-küldetett Verseket 4-dik Júniusban vizsgálta a' Tárzaság: de nem talált közöttök olyakat, mellyek méltók lettek volna a' fel-tett jutalomra

Varsóból Jún. 15-dikénn: — „A' múltt hónapnak 29-dik éjtfzakáján, fel-verettek álmokból véletlenül ezen Város' első Szakaffzainak Lakosai, 's parantsolatot vettek, hogy a' *Lazienkíröl* nevezett Lí-neákhoz indullyanak, 's hánnyák széllyel a' tavaly ott készültt sántzokat, mivel-hogy azok akadállyára vagynak az *Oroszok* katonai gyakorlásaiknak. — *Krakkóból* írják, hogy *Prusszus* Generális *Rütz*, benn vagyon még a' Városban: hanem a' Városon kívül, körös körül Ts. Kir. Katona-ság áll. — Ugy hallatik, hogy eggy *Frantzia* Követ is fogna érkezni *Grodno*ba azon Gyűlésre, mellynek tárgya lessz, *Lengyel*-Országának jövődöbéli sorsát meghatározni.“

Magyar Ország.

Nagy-Váradi Püspök *Kalatai* Ö Nagysága meg-hólt Jún. 29-dikén.

Petervaradrol Júliusnak első napján: „Júliusnak 23-dik 24-dik és 25-dik nap-jain, a' Város' közepén Szégyen-póltzoná állott eggy Polgár, kinek nyakából eggy nagy tábla függött, mellyre ez vala írva: *Wegen Gotteslasterung* (Isten-káromlá-

sért). Első nap fel-olvastatott a' szenten-
tziája. Utolsó nap harminzat vágta raj-
ta a' piatzonn. Három esztendeig fog ra-
boskodni, 's a' Várban dolgozni: és mind
a' három esztendőben ismét 30, 30, botot
kapni Jún. 25-dikénn: el-telvén pedig a'
fogság' ideje, ki-tíltatik az Országból."

„*Belgrád* megént fel-szabadult az újj-
módi ostrom alól. Mert a' Basa olly ha-
talmasan ki-ütött a' Várból: hogy a' Pár-
tosok nem láttak magokat elégségeseknek
az ellentállásra: minekokáért tüzet vetet-
tek hirtelen a' Külső-varosokbéli Házak-
nak: 's el-osontottak."

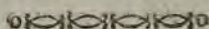
* * *
* * * * * *

Tudósítás.

Kassához két mértföldnyire fekvő
Pekliny nevű Camerális Helységben va-
gyon egy *Opál-Bánya*. Ezen Bánya, a'
jövő Septembernek első napján dél-
előtti 9 órakor, *Kassán*, az ott lévő Camerális
Háznál, kótyavetye (licitáció) által áren-
dába fog adattatni. A' ki-árendálni kívá-
nók jelennyenek-meg tehát az említett na-
ponn és órán, *Kassán* a' nevezett Ház-
nál. Ha kinek tétzése lenne előre is meg-
tekinteni az árendába botsáttatandó *Opál-*
Bányát: jelentse magát a' végett *Pekliny-*
ben a' Camerális Tifztségél.

A'
TSÁSZÁRI és KIRÁLYI FELSÉG'
ENGEDELMÉVEL.

4.

Költ Bétsben, Szent-Jakab-Havának (Júliusnak)
14-dik napján, 1795-dik Efstendőben.

Békességes és Hadi Környüállások.

A' N é m e t Birodalom, és Frantzia-Or-
szág között kezdendő Békességalkura nézve
arra határozta magát a' *Regensburgban* ülö
Németbirodalmi Gyűlés Jul. 3-dikán, melly
határozását által is küldötte már a' Tsáfz.
Felségnek: hogy az Alkú-helyéül *Frank-
furt*, vagy más jó fekvésű Város választ-
tassék; a' Németbirodalom' részéről Tsá-
fzár és Prussz. Király ö Felségek munkál-
lyák az Alkut; a' hadat vagy leg alább a'

D

rablásokat és sattszolásokat meg kell szüntetni a' Békességalkuk kezdés előtt; az Alku tárgya és tze'llya legeyn: a' Német Birodalomnak maga egész valóságában, és bátorságában lelegendő maradása.

Olasz - Országból. —

(A' melly két hiteles Levelekről emlékezetet tetünk vala a' múltt posztánn: imé most közöllyük azokat, egy Genuai Levéllel együtt, melly tegnap érkezett.)

Az Alterei táborból Jún. 25-dikénn:
 „Jún. 22-dikén *Savonához* közel, egy Frantzia Strázsamester' lovát kapták el a' szé'llyel vígyázni járt Uhlánusaim. Nagy száraz sárga ló v'olt, de nem ért egy fakovát. Jún. 23-dik éjtszakájánn vígyázó Uhlánusaim két Frantziát; a' Horvátok pedig ötöt fogtak. Tegnap 400 Frantzia jött *Savona* alá *Vadoból*, 's arra kérték a' *Savonabéli Genuaiakat*, hogy adnák által nekik a' *Savonai Várat*: de ezek nem adták: azért is kényszerítették a' Frantziák a' Vár alatt hálni. Reggel az *Alvinczy* Regementjebélieknek elő kellett nyomulni két felől, hogy *Savonát Vadótól* elrekeszék, a' mint el is rekesztették. Egyfzersmind a' *Savonai Vár* alatt lévő Frantziákra ütöttek, kik is magokat egészen a' Vár' falán kívül álló sor-karó'kig (pallizadókig) vonták az *Alvinczia* k' elől. Ezt látván a' *Savonában* lévő *Ge-*

*nua*i Katonák, tüzelni kezdtek a' Frantziák ellen, mivel ezek bellyebb vonták magokat a' Vár felé, mint szabad lett volna. A' *Genuai*ak nekünk is azt izenték, hogy ha még tovább üzzük a' Frantziákat: kartátsokkal fognak reánk ágyúzni. Ekkor meg-szünt mind mi nállunk, mind az ellenkezőknél is a' tüzelés. Mi azóltabé-kérítve tartjuk a' Vár alatt, az úgy nevezett *Glacinn* a' Frantziákat, kik is megakarták adni magokat olly fel-tétellel, hogy hadi-foglyok legyenek. De mi annyi embert nem akartunk eledellel tartani, 's azt izentük nekik, hogy szabadon Hazájokba mehetnek, de úgy, hogy többé ne szolgállyanak, a' Frantziákkal hadakozó Fejedelmek ellen. Erre nem akartak állani: melly alkalmatossággal két Frantzia Tisztet fogtunk. Az *Alvinczi*ak közül sebet kapott *Rosenau* Oberfilieutenánt, és *Priesser* Hadnagy. — A' Fő-quártély *Alteréba* tétetett által. — Jún. 24-dikén az egész Sereg elébb ment, 's *Vadonál* az első sántzokat ostromlotta, mellyeket szerentsésen meg is vettünk. A' fő-sántzot meg nem vehettük, mert az erősen meg van rakva nagy ágyúkkal, nekünk pedig itten még ez ideig csak kitsiny, t. i. az úgy nevezett Tsajka-ágyúink vagynak, mellyeket öszverekre tettünk, úgy hozattuk ide keresztül a' hegyeken. Az út már nagy részén

kész, és már ma 3, 6, és 12 fontos gölyóbist lövő ágyúk is érkeztek. Az Uh-lánus Svadronnak ez úttal alkalmatossága volt, az erőssen tüzelő Frantzia gyalogság közé vágni, vagy is inkább szűri magát: — mert dzsidákkal (mintegy másfél ölnyi hosszúságú rúdakkal, melyeknek végén hegyes vas vagyon) nyitott utat magának. Kétszázat le-ölt a' Frantziák közül: a' többit széllyel szórta; 's egy Tisztet el-fogott. A' *Vadóban* tartózkodó 80 Frantzia Hufzárok vátig mutogatták magokat: de tsak ugyan nem mertek az Uhlánusok ellen jönni. Az Uhlánusok közül egy Káplár és egy Köz-ember elesett, nyóltz Köz-ember pedig és hét ló sebet kapott. *Ruccavina* Generálisunk; *Nádasdi* Reg. béli Oberflieutenánt *Apfalter*; ugyan azon Reg. béli Hadnagy Gróf *Herberstein*, és két Horvát Tisztek, könnyű sebbe estek. “

Savona alól Jún. 29-dikén: „Jún. 25-dikén véres tsatánk volt: Generális *Cantu* a' Horvátokkal, és a' *Thurn* 3 Batalionyaival a' *Sz. Jákob* (*S. Giacomo*) hegyén készüllt leg-magassabb fekvésű sántzára ütött a' Frantziáknak, 's a' sántzót el-vette tőlök. A' *Thurn* Reg. béliek között el esett *Brokl* Kapitány, és *Well* Hadnagy, három Tisztek pedig sebet kaptak. A' míg ezek történtek: *Argenteau* Generális, a' Szabad-seregbeliekkel: az Oláh Granaté-

ros Batalionokkal, és *Schmiedfeld* Regimentjéből 1 Batalionnal: *Türkheim* Generális pedig Fő-Hertzeg *Antal* Reg.éből 2 Bat. kal: és *Strasoldó*éból 2 Batalionokkal a' Sz. *Jakob* hegye alatt bé-sántzolva vólt Frantziákra mentek, 's el-vettek tőlök két sántzot. Ezen két véres ütközet szükséges volt, a' végre, hogy a' *Vadó* erősségnél állott Frantziák háta megé kerülhessünk. Hogy ebbéli szándékunkat végre-hajthassuk: még több sántzokat is szükség így el-vennünk az ellenségtől. *Devins* Hadi-Tármester a' *Savona* és *Vado* között fekvő Kertész-házakba rendelte a' fő-quártélyt. Jún. 26-dikán *Argentœu* és *Türkheim* Generálisokra ütöttek a' Frantziák, de vissza-verették. Eggy Svadron, az *Erdödy* Hufzárok közzül, *Savona* alá jött. Jún. 27-dikén dél-után fegyver-nyugvás vólt *Vadonál*, 2 órától fogva 6-ig, azért: hogy mind a' két Rész el-temethesse az el-esett embereit. A' *Savonánál* szorúlt Frantziák valamelly neutrális hajókon el-mentek onnan: — mitsoda fel tételek alatt? még nem tudom. Június 28-dikán *Páviába* küldöttünk 4 el-fogott Frantzia Tiszteket, és 24 Köz-embereket. Még nem tudom bizonyosan mennyit vesztettünk mi, és a' Frantziák. Azt hallom, hogy *Savonába* 300, *Cairoba* pedig 200 sebesseit szállította az ellenség. "

Genuából Júl. 2-dikánn: — „ Oda

hagyván *Vado* Erősségjeket a' Frantziák: egész *Finale*ig vonúltak, 's ott bé-sántzolták magokat. Egy Emberünk jöve onnan tegnap ide, 's azt beszéli, hogy tsak hamar a' Frantziák után, nyóltzfáz Ts. K. Katonák érkeztek *Finale* alá. "

*) Mind *Vado* mind *Finale*' fekvését látni lehet az általunk meg-küldött Mappáján Felső-Olasz-Országban

Nagy - Britanniából. —

A' *Londoni Minisztériális Újságokból*:
„Néhai (Frantzia Király) 16-dik *Lajos*' Fiának halálát meg-gyászolja a' *Nagy-Britanniai* Udvar: mivel ezen gyáft szükségesnek ítéli annak meg-bizonyítására, hogy igaz-szívű segítője kíván lenni a' Királyt-kívánó (Rojalista) Frantziáknak. "

Londonból írják, hogy Júnus' vége-re oda várattatott az ügy nevezetett *Ar-tésiai* Gróf (*Comte d' Artois*) Néhai 16-dik *Lajos*nak 2-dik testvér Ötse.

Frantzia - Országból. —

A' *Napkeleti Pirenéusi* Seregtől érkezett Tudósítást olvastatott-fel a' Közjóra ügyelő Deputátzió, *Gillet* nevű Tagja által, a' Nemzeti-gyűlésnek 26-dik Júnusi Ülésében, melly Tudósítás ezeket foglalja summásan magában: Jú. 14-dik napján, tizenkétezer Frantziák, tíz óráig viaskodtak huszonnyóltzezer *Spanyolokkal*. Eleinten vissza-nyomták a' *Spanyolok* a' *Frantzia* Lovasságot, 's nyertek eggyen-hány ágyúkat: de ekkor a' *Frantzia* Gya-

logság, puska-tsőinek végére ki-szegzett péterkésekkel esett a' *Spanyolok*nak, 's meg-szalasztotta őket. A' *Spanyolok*' vesztése 1200 emberből áll, és háromszáz szekér gabonából. A' *Frantziák* közül nyóltzvanöten maradtak halva; 's 17-en estek sebbe.

A' jövendőbéli *Frantzia* Konstitútzió' Projektumát, most már bővebben, és több rendbéli Előadásoknak egybe-hasonlítása után, helyesebben közölhetjük: „Az 1793-dik esztendőben meg-határozott jusok közül ki-hagyattak azok, mellyek, a' Nép' egy részének Insurrektzióját (fel-kelet) és akárminémű társaságba való össze-állását helybe-hagyják. A' több Tzikkelyek, ezek: 1.) A' *Frantzia* Közönséges-Társaság egy és meg-oszolhatatlan. 2.) A' *Frantzia* Polgároknak egész summájában áll a' Főség. 3.) A' Közönséges-Társaság fel van osztva Departmánokba (Osztályokba) és a' Departmánok, Kántonokba és Gyülekezetekbe. 4.) Minden ember, a' ki *Frantzia*-Országba született 's lakik, hufzoneggy esztendő, bé van írva a' maga Kántonja' Laiſtromába, és akárminémű adót fizet: *Frantzia* Polgár. 5.) Mind ezen Fel-tételek nélkül is, *Frantzia* Polgárok, kik a' Szabadságért való hadban egy vagy több esztendőkön által szolgáltak. 6.) Az idegen születésűek, *Frantzia* Polgárokká lesznek, minekutánna hét

esztendőig laktak egymás után Frantzia Országban; ha mint Frantzia Lakosok, adót fizetnek; ha fekvő jószágot bírnak vagy Fr. fejer-személyt vettek feleségül. 7.) Egyedül Fr. Polgárok voksolhatnak a' Népnek első gyűléseibenn. 8.) Minekutánna a' Frantzia Közönséges - Társaság kilentz esztendőig állott fenn; akkor határozódnak meg a' közönséges Tifztségeknek grádusaik. 9.) Fellyebb való Tifztségek' viselésére nem választathatnak; a' kik alsóbb Tifztségeket nem viseltek. — 7.) Azontúl, minekutánna 9 esztendőig állott fenn a' (Frantzia) Közönséges-Társaság; hogy valaki a' (Frantzia) Polgárok' laifromába bé-íratthassék: arra meg-kívántatik, hogy tudjon olvasni, írni, és valamelly kézi-mesterséget tanult legyen. 11.) A' Törvényhozó Gyűlés, két részekre osztatik, Egyik neve lessz: *Ötfázak' Tanáttsa*; 's e' fog fel-tenni minden Törvényeket; a' másik *Öregek' Tanáttsának* neveztetik; 250 Tagokból áll; 's kötelessége lessz, meg-állítani a' Törvényeket. 12.) Hogy valaki, Tagjává választathassék az *Öregek' Tanáttsának*: meg-kívántatik a' végre, hogy negyven esztendő; házas vagy özvegy; 's 15 esztendő-től fogva *Frantzia* Lakos legyen; és egy esztendő-től fogva valamelly jószágot bírjon. 13.) Mind az *Öregek'* mind az *Ötfázak' Tanáttsának*, fele része változik

minden esztendőben. (Az előbbeni *Párisi* Tudósítások tehát hibások voltak, melyek ezen Változást két esztendőre határozták) Minekutánna meg-szünt Valaki Tagja lenni a' Törvénytévő Hatalomnak (a' Nemzeti-gyűlésnek) nem választathatik elébb újra az említett Gyűlésnek Tagjává; hanem csak ket esztendőök múlva. 14.) A' Nemzet-gyűlési Tagok' választása, az egész Nemzetnek első össze-gyülekezéseinél fogva esik meg. 15.) Mind az *Ötszázak'*, mind az *Öregek'* (vagy *Vének'*) Tanáttsa, ugyan azon egy Városban fogja tartani. 16.) Hogy valaki az *Ötszázak'* Tanáttsának Tagjává választathasson: szükség néki, *Frantzia* Polgárnak; 's 30 esztendőnek lenni; és hogy egy esztendő-től fogva valamelly fekvő jószágot bírjon; 's tíz esztendőktől fogva *Frantzia-Országban* lakjon. 17.) A' melly Polgárra reá bizonyosodik, hogy az egész Nemzet' első gyülekezéseinek alkalmatosságával eladta a' maga voksát: tíz esztendei bilintses fogságra büntettetik. 18.) A' Nemzeti-gyűlésnek egyik Szakallza se' bízhat a' maga Tagjai közzül valakire akárminémű Végrehajtó-hivatalt; se' nem tulajdoníthat valamelly Tag efféle hatalmat magának. 19.) Az *Ötszázak'* Tanáttsa, minkeelőtte valamelly Végzés-formát, a' *Vének'* Tanáttsa' eleibe terjesztene; három ízben tartozik arról tanátskozni olly for-

mán; hogy a' 3 ízbeli tanátskozások között, mindenkor tíz nap legyen a' közidő. Bizonyos környülállásokban mindazáltal hamarább is lehet 's kell fel-tenni a' Végzések - vagy Törvények-formáit. 20.) A' Végre-hajtó-formákról való tanátskozásba belé nem kezdhet különben a' *Vének'* Tanáttsa; hanemha a' ki-fszabott mód fzerént tevődtek-fel azok, az *Öt/ázak'* Tanáttsa által. 21.) A' *Vének'* Tanáttsa is azon ki-fszabott mód fzerént tartozik tanátskozni és végezni, melly módot az *Öt-fszázak'* Tanáttsa követ a' maga tanátskozasaira és meg-határozásaira nézve. 22.) A' Végre-hajtó Tanáts meg nem petsételheti és közönségessé nem teheti azt, a' minek meg-határozásában, konstitutió-nális módot vagy formát nem követett a' Nemzeti-gyűlésnek valamellyik Szakaszza. 23.) A' *Vének'* Tanáttsa egészen együtt tartozik lenni, 's úgy fogadhatja el vagy vetheti vissza, az *Öt/fszázak'* Tanáttsa által fel-tett Végzés-formákat. 24.) A' Törvényhozó-Testnek (melly nevezet alatt, a' Nemzeti-gyűlésnek mind két Szakaszai értetnek) 1200 Testörzöi lesznek, kik, a' Departmánokból (Közönséges-társaság-ofztályokból) szedetnek össze. — A' Törvényhozó-Test semmi közönséges tzeremónián meg nem jelenik, és Deputátziót se' küld arra. — A' ki Tagja a' Törvényhozó-Testnek: nem viselhet Az, ugyan azon időben semmi más közönséges hívatalt.

A' Végrehajtó-Tanáts vagy Hatalom, (melly, Direktóriumnak is neveztetik) öt Tagokból fog allani, kiket a' Törvényhozó-Test választ: de nem a' maga kebeléből. Mindenik Tagja a' Végrehajtó-Tanátsnak, három hónapig fogja folytatni a' Prézességet. Nem végezhet a' Direktórium különben: hanemha leg-alább is 3 Tagjai együtt lesznek. A' Törvényeket, útastani fogja a' Törvényhozó-Test, a' Direktórium' Elölülőjéhez, a' ki számolni tartozik azoknak végre-hajtatásáról. Törvényfzék' eleibe, tsupán a' Törvényhozó-Test által állíttathatnak a' Direktórium' Tagjai. Százhusz gyalog, és százhusz lovas Testörzöik lesznek. Nemzeti palotákban fognak lakni, 's esztendei fizetése egynek egynek közzülök, 12 ezer mázsa búzából fog állani. A' Törvényhozó-Test' Tagjai nem választathatnak elébb Direktórium' Tagjaivá: hanem két esztendővel az után, minekutánna meg-szüntek Tagjai lenni a' Törvényhozó-Testnek. Egy Tagja a' Direktóriumnak minden esztendőben változik. Az *Öt-százak'* Tanáttsa nevezi-meg a' Személlyeket, kik közül Direktórium-Tagot választ a' *Vének'* Tanáttsa. A' Direktóriumot nem hívatathatja a' Törvényhozó-Test maga eleibe. A' Direktórium fogja mind belső mind külső dolgait kormányozni a' Közönséges-Társaságnak, Egy Direktórium-Tag is

azonban, személy szerént Sereget nem vezérelhet. Maga teszi a' Direktórium, az alatta leendő Tisztviselőket.

A' Közönséges-társaság-osztályokat (Departmánokat) meg-haggya az újjonnan projektáltt Konstitúció is: de a' Distrik-tusokat nem. Egy Közönséges-társaság-osztályban csak egy Törvénytörvényészék lesz. A' Státusz-ellenvaló-vétkeknek meg-ítélésére pedig, az egész Közönséges-Társaságban egy Fő-Törvénytörvényészék, melly, a' Törvényhozó-Testtől, harmintz óránnyi melleszeségre fogja tartani a' maga Üléseit.

Elegyes Tudósítások.

Konstantinápolyból Máj. 26-dik napján: — „A' Török Császár meg-esmérte és el-fogadta valóságos Frantzia Követül *Verninac* Polgárt: és már a' *Dragomán* meg is tette nálla, az efféle alkalmatossággal szokásbann lévő látogatást. Leg-alább is 3 ezer aranyra reá mentek az ajándékok, mellyeket ezen újj Fr. Követ-től kapott a' *Dragomán*. A' Kapuja felett *Verninac*nak szemléltetik a' *Frantzia* Közönséges-Társaság' tüzimere. Az *Európai* Fejedelmeknek itt lévő Követjeik közül, csak a' *Prusszus* Követ látogatta-meg *Verninac*ot. — A' gabonának, mind ekkoráig is nagy itt az árja.”

Vársóból Jún. 30-dikánn: — „*Len-gyel*-Ország' jövődöbéli sorsáról, a' mostani folyó hír nállunk ez: Júl. 16-dik nap-

jára a' Tsászári Királyi; az *Orosz* Tsászári; és a' *Prusszus* Királyi Udvarok részéről Bízatosok fognak meg-jelenni a' *Volhyniai* Vajdaságnak Fő-Városában *Luzkban*, 's következő tárgyról fognak végezni:

1.) Hogy *Lengyel-Ország*, továbbra is megmaradjon Orzágnak, mellyhez vissza-engedi az *Orosz* Tsászárné *Lithvániának* egy részét, melly, *Volhyniával* és *Fejér-Ruszsziával* határos; valamint a' *Prussziai* Király is vissza-engedi az úgy nevezett *Nagy Lengyel-Orzágnak* azon részét, melly, nem egyáltallyában kívántatik-meg a' végre, hogy rendes-kerületűek és bátorságosok legyenek a' *Prussziai* Birtokoknak határjaik: *Ausztriához* ellenben hozzá adódnak most, a' *Krakkói* és *Sendomiri* Palatinátusoknak, 's a' *Lublini* és *Chelmi* Disztriktusoknak azon részei is, mellyek az 1773-dik esztendőbeli osztály' alkalmatosságával, *Lengyel-Ország'* egyességében maradtak vólt, 's a' mellyeknek bírása igen szükséges, a' *Wiliczka* és *Bochniai* Só-bányáknak bátorságára. “

Magyar Ország.

Tek. *Nyitra Zerdahely Zerdahely* László Ur, *Nyitra*, 's több Ns Vármegyének is Fő-Tábla-Bírája, valamint már ezelőtt Arany-sarkantyús-Vitézzé, régi esmeretes Famíliájára, és saját érdemeire való tekintetből neveztetett a' most uralkodó Felség által: úgy közelébb Udvar-

noksággal, kegyes Fejedelmünknek önként való indulatjából; minden taksa-fizetés nélkül tiszteltetett-meg.

Erdély - Ország.

Kolozvárról Jún. 28-dikán: — „Az újj *Provincialis Commissarius Rosenfeld* András Úr Ö Excellenziaja, szereztsésen érkezett ide, és már tegnapi napon bé is állíttatott szolgálatjába. A' Fő-Kormányfzéknél, még egy üresség adta elé magát, tudniillik Mélt. R. Sz. B. béli Gróf *Teleki Domokos* Titoknok Urnak a' helye, ki is Nemes *Torda* Vármegye Fő-Ispánnnyává neveztetett. “

„Némelly Ns Vármegyék közönséges gyűléseket tartanak. A' többek között N. *Alsó - Fejér - Vármegye* is, a' múltt héten tartá Tiszteket újjító Gyűlést. “

„Az időnek mostani járása igen jó mi nállunk, mert tiszta napjaink is vagynak, azonban essőt is gyakran kapunk, úgy, hogy lehet reményleni azon szükségre való nem jutást, a' mellytől eleinten annyira tartottunk. — A' múltt Kedden sokan jelentek-meg a' Teátromban, egy szép Énekes-Játéknak nézésére 's hallására, mellynek neve: *A' Török Leány*. “

Brassóból Jún. 16-dikán: — „Városunkba három *Benyovszki - Kompánia*: a' Bartzasági falukra pedig *Vürtemberg* Dragonyossai szállíttattak. “

„Vasárnaptól fogva zsírosító szép eső áztatja *Bartzaságunkban*, a' meg-szomjuzott földet.“

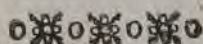
„A' gyűlések ellen-való helyes rendelkezései Városunknak: fzezbetűnő hasznokat tapasztaltatták velünk a' múltt héten is: mert nem engedték terjedni a' tüzet, melly, éjszélután támadott vala, az úgy nevezett *Klaftrom-úttzában*, egy *Szűts' házában* — gondatlanságból. Szokások vala t. i. a' Szolgálóknak egy tseberbe takarítani a' kementzéből és tűzhelyekről a' hamut: mellyet, hogy jól ki nem óltották előre: bizonyítja a' káros következés: mert meg-gyúladt a' tseber, erről pedig a' mellette vólt sok bőr, mellynek füstjére ebredt-fel a' *Gazda*, első álmából: de már akkor ki nem jöhetett az ajtón, hanem lajtorján kellett néki *Háza-népevel* együtt le-mászni, az első *Kontignátzió' ablakából*.“

Béts.

Az egész Magyar Hazát érdeklő igen igen szörnyű Történet.

Királyi Fő-Hertzeg *Sándor Leopold*, a' Kedves Nádor-Ispanyunk, Nemzetünk ditsőségének és javának hathatós Előmozdítója, nints többé! — Ezen Hónapnak 11-dik napján *Laxenburgban* ki-múlt e' Világból mindeneknek szomorúságára. Halála előtt el-bútsúzott I sáfár Ő Felségétől; kinek, illy állapotban se' mulatta el

különösen ajánlani az előtte igen nagy kedvességben volt Magyar Nemzetet. Hétfőre virradóra *Béts*be hozattatott bé a' holttest, 's minekutánna fel-öltöztetett Magyar ruhába, ki-tétetett az Udvari Kápolna-közepére, sok égő viassz-gyertyák' sorai közé, mellynek látására temérdek sokaság járt. Délutáni 3 és 4 óra között, a' holttestből ki-véetett Szív, az a' végre készített edényben, az *Augustinánusok'* Templomába; egyéb belső részek pedig, a' *Sz. István* Templomába vitettek. — A' test, estvéli 7 és 8 óra között temettetett el, a' Kaputzinusoknál lévő Kriptájába a' F. Famíliának nagy pompával. — Méjj bánatba merült az egész F. Udvar; különösen a' F. Tsászárné; nem különben Tsászár Ő Felsége is, a' ki, Néhai *Sándor Leopold* Fő-Hertzegben, nem tsak igen kedves Testvérjétől; hanem hív Barátjától 's jó Tanátsosától is folytatott-meg; valamint a' Magyar Nemzet is egyeneszívű Közbenjárójától, 's igaz Betsülőjétől, és Boldogítójától; a' Szegénység nagylelkű Jóltevőjétől; a' Magyar Litteratura, 's nevezetesen a' mi hazafiúi igyekezetünk' igen erős és áldott Pártfogójától.

A'
TSÁSZÁRI és KIRÁLYI FELSEG'
ENGEDELMÉVEL.

5.

Költ Bétsben, Szent-Jakab-Havának (Júliusnak)
17-dik napján, 1795-dik Efstendőben.

Hadi és Békességes Környülállások.

Gróf *Clerfayt*' Ármádiájának ötödik Júliusi állapotja e' völt: „A' *Gros-gerau*, *Cumstadt*, és *Königstadt* táborok *Schwetzingen*' tájjékára szállítódtak által. A' *Szaxóniai* Sereg-osztály *Ketferthal*nál táborozott. A' Német nehéz Lovasság falukra osztatott-fel, hogy ezen intézetnél fogva, meg-lehessen kémelleni némelly részből a' gabonát, melly még akkor lábánn állott. Maga Gróf *Clerfayt*, a' Fő-

E

quártélyával együtt *Schwetzingenben* tanyázott. “

A' *Pétersburgi* Tudósítások ízerént, Jún. 14-dikén indúlt ki az *Északi* tengerre, *Cronstadt* alól, *Chanikoff* Orosz Tengeri-Vezér, azokkal a' 12 első-nagyságú és 8 középserű Katona-hajókkal, mellyek az említett tengerre olly véggel rendeltettek, hogy ott *Nagy Britanniai* hajókkal kaptsollyák egybe magokat. — Más *Orosz* Hajóssereg, melly, 19 első-nagyságú és 4 középserű Katona-hajókból áll, Június' vége felé szándékozott a' *Napkeleti* tengerre venni útját.

Pétersburgból Június' 12-dikénn: — „Nyóltz *Hollandus* hajók, mellyeket Orosz hajók nyertek, ma adatnak által a' Tengeri - dolgokra - ügyelő Fő - Kormányfőnek: az Emberek pedig, kik az el-foglalt hajókon voltak, Birodalmunknak belsőbb részeibe küldetnek, mint hadi-foglyok. “

A' *Hollandiai* Újságok magok írják, hogy sok *Frigyes-Belgyiomi* Katonák szökösnek által azolta másuvá: mióta el-végezte a' Fő-Kormányfő, hogy a' Szárazon vitézkedő Sereg közzül, kétezernégy-száz Személyek vétettenessenek - ki tengeri szolgálatra sors által. Jún. 26-dik és 27-dik napjain, két rendbéli Proklamátziók tettek közönségesekké, mellyek közzül az elsőben, egy arany-jutalom ígértetik Annak. a' ki, valamelly Szököttet fel-fedez:

a' másodikban pedig jelentetik a' Szökötteknek, hogy ha meg-kapattatnak: mindjárt akkor tengeri-szolgálatra adattatnak, még pedig úgy tartoznak szolgálatot tenni, hogy azt a' fizetés-tóldalékokat meg nem kapják, mellyet az olyanok nyernek, kik tsendes elmével tellyesítették a' Fő-Kormányfőék' rendelkezését: ezen-felül még meg is büntettetnek törvényesen, a' tengeri szolgálat' végével. "

Néhái 16-dik *Lajos'* első Testvér-Ötse az úgy nevezett *Monsieur*, Jún. 22-dik napján kapott Tudósítást *Veronába*, az árva Frantzia Királyfi' haláláról. Az akkor körülötte volt kevés Frantziáktól mindjárt Királynak esmértetett, 's úgy tiszteltetett. Azután másunnan is útaztak hozzá eggynehány fő származású *Frantzia* Kiköltöztek, hogy hódollyanak néki.

Eggy *Basíleai* Tudósítás szerént, melly, Júniusnak 30-dikán költ, a' Királyt-kívánó Frantziákhoz szándékozott menni *Vándéba* Gróf *Artoa*; ennek testvér Bátyja pedig, az úgy nevezett *Monsieur, Conde* Hertzeg' Seregéhez, melly Sereg akkor más nevet fog fel-venni, mivelhogy a' *Monsieur'* személlýében 18-dik *Lajos* nevezetű Fr. Királyt tisztel.

Berlinből Jún. 30-dikán: — „Királyi Udvarunk, meg-gyászolta Néh. 16--dik *Lajost*, 's annak Feleségét, és Húgát is:

de a' közelebb meg-hóltt árva Királyfit nem. “

A' Madriti Udvari Újságnak 29-dik Májusi Darabjából: — „Bár mint igyekeztek is a' Frantziák *Navarra* és *Catalonia* Tartományainkban elébb nyomolni: reá nem mehettek mindazáltal, hogy bellyebb ronthassanak *Spanyol*-Országba. A' mi Udvarunk szakadatlanúl hozzá lát, a' had folytatáshoz meg-kívántató készületeknek leg-nagyobb erőben való tevésehez. “

Nagy - Britanniából. —

Londonból Jún. 26-dikán: — „Szin- te bizonyos, hogy a' mi Udvarunk, nem késik meg-esmérni Frantzia Királynak a' *Monsieurt*. Abban a' passzusban, mellyet *Guise* Hertzeg, *Véronába* lett indulásakor kapa itten közelébb, nyilván e' vólt írva, hogy a' Hertzeg, Gárda-Kapitánynak megy a' Frantzia Királyhoz *Veronába*. “

A' Londoni Udvari Újságnak 27-dik Júniusi Darabjából: — „*Cornvallis* Vice-Admirális, a' *Kis-Britanniai* partok előtt fekvő *Belle-Isle* nevű *Frantzia* Szigetnél, Jún. 6-dikán; 3 első-nagyságú, 6 közép-fzerű, és 3 kissebb Fr. Katona-hajókra bukkant, mellyek, eggy rakás Kereskedő hajókat kísértének. Ezen Kereskedő-hajók közzül el-vett *Cornvallis* V. Admi- rális nyóltzat: de a' Katona-hajók igen közel vóltak a' Fr. parthoz: azért is nem le-

hetett őket veszedelem nélkül meg-támadni. A' Kereskedő-hajók *Bordeaux* alól indultak vólt tengerre, 's leg-nagyobb részént bort szállítottak. Az említett nyóltz hajókon kívül, vett még el V. Adm. *Cornwallis* egy *Hollandus* hajót is, melly, ágyúkkal és munitzióval vólt rakva: nem különben két *Amérikai* eleséges hajókat is."

„Jún. 16-dikán (nem messze, *Belle-Islet*ől) egész nap tüzelt lassan lassan egy Frantzia Hajóssereg *Cornwallis* Vice-Admirális felé, kinek tsak hat hajói vóltak (t. i. egy, száz; négy, 74 ágyús; és két Fregát): a' Frantzia Sereg ellenben, 13 első-nagyságú, 14 közép-szerű, és 3 kisebb hajókkal bírt. Estve felé, a' száz ágyús *Angliai* hajót is igyekeztek a' Frantziák hathatósan meg-támadni, de segítségére sietett annak, V. Admirális *Cornwallis*: és minekutánna eggynehány lövések lettek vólna mind két részről: még le se' ment vólt a' Nap, midőn el-távoztak a' számos Fr. hajók. Kevés kár esett az *Angliai* hajókban. A' száz ágyúson, 12 Személyek kaptak sebet. — — *Halifax* Városából, melly, 50 óránnyi járó földre esik *Londontól*, *É/zak* és *Napnyugot* között, egy Levelet botsátott *Cochrane* Hajós-Kapitány az Admirálitáshoz *Londonba*, melly Levélben írta, hogy ő, *la Prevoyante* nevű 24 ágyús Fr. hajót elvett: melly igen szép hajó; még tsak két

esztendő; 's könnyen negyven ágyússá te-
vődhetik. *Husar* nevű *Angl.* Katona-ha-
jó is el-nyert egy 18 ágyús *la Raison* ne-
vű *Fr.* hajót: melly, rézzel fedett, 's kü-
lönben is igen jó állapotban vagyon.“

*A Londoni Udvari Újságnak 28-dik Júnusi rendkívülvaló Darabjában, követ-
kezendő értelmű Tengeri Győzedelmi Tu-
dósítás tétetett közönséggé: — „Brid-
port Anglus Admirális el-küldötte Júnus'
22-dikén, the Nymphe és Astrea nevű Fre-
gátjait, hogy az Orienti partok eleibe ki-
szállott Frantzia Hajósseregnek valóságos
hollétét tanulnák ki, és minekutánna ki-
tanúlták: adnának jelt erántta. Végbe-
vitték ezen két Fregátok a' reájok bízott
dolgot. Bridport Admirális tsak hamar
észre-vette ezentúl, hogy a' Frantzia Ha-
jósseregnek nints kedve viadalba botsát-
kozni. Négyet tehát a' leg-sebesebb me-
nésű hajói közzül, anukutánna pedig
egész Hajósseregét is el nek indította a'
Frantziáknak, 's üzette őket egész nap és
egész éjjel. Jún. 23-dikán hat Anglus Ha-
jók igen közel jutottak a' Frantzia hajók-
hoz. A' verekedés hat órakor kezdődött,
és délelőtti kilentz órakor végeződött. Há-
rom Frantzia hajók — *Alexander, Tiger,*
és le Formidable nevezetűek — meg-adták
magokat. Nagyobb nyeresége is lett vól-
na még Bridport Admirálisnak: de a' *Fr.*
Hajóssereg igen közel vólt az Orienti erőss*

Kikötőhelyhez. Ezen hartzban, harmin-
tzann estek el az *Anglusok* között, és száz-
kilentzen kaptak sebet. — Lord *Bridport*'
győzedelmét, annál ditsősségesebbnek ír-
ják más *Londoni* Ujságok: mivelhogy nem
vált több tíz első-nagyságú hajójánál, még
is el-nyert tizenkét első-nagyságú Fr. ha-
jók között háromat. “

Az *Angliai* Király, Jún. 27-dikén,
délutánni négy órakor meg-jelent az Or-
szág-gyűlésben, 's minekutánna igen érzé-
keny közönetet mondott volna azon In-
tézetekért, mellyeket, a' hadfolytatásra,
és *Wallis* Hertzegre 's Hertzegnére néz-
ve tett a' Gyűlés: ígérte hogy el nem mú-
latja, azt a' hadi erőt, mellyet, az Or-
szág-gyűlés adott kezébe, leg-foganatosabb
halzonra fordítani mind addig, míg el nem
jő az idő, mellyben bátorságos Békességet
lehet kötni.

Olasz - Országból. —

Livornóból Július' 1-ső napján: —
„Egy *Angliai* kisdud Katona-hajó, olly
hírral érkezett ide, *Korfszika* Szigetének Fő
Városa *Bastia* alól, hogy *Anglus* Tenge-
ri-Vezér *Hotham*, a' kormányozása alatt
lévő Hajós-seregnek egy részé által, 40
kereskedő hajókat kísértetett el *Korfszika*
Szigetének *S. Fiorenzoi* Kikötőhelyébe:
maga pedig, Hajósseregének több részé-
vel, *Tulon* előtt fekvő *Hieres* Szigetekenél
állapodott-meg; mellyektől a' *Franzia*

Hajóssereg el-távozott, 's láttatott visszafzándékozni a' *Tuloni* Kikötőhelybe.

Livornóból Júl. 3-dikán: — „A' *Tuloni* Levelek, panaszolkodva említik, hogy a' Ts. K. Katonák előtt hátra vonta magát a' Frantziáság, 's el-hagyta *Vado* Erösségét is. Mentségére, ezeket hozzák fel: Hogy sokkal kevesebb számmal vólt, mint a' Ts. K. iak; segítségére pedig nem érkezett; 's attól is kellett néki tartani, hogy *Anglusok* találnak a' tenger partjára érkezni. Elesége is meg-kezdett fogyatkozni: mivel Elésházait el-foglalták a' Ts. K. iak; 's a' malmát is el-vették *Voltrinál*. — *Mosella* nevű *Anglus* Fregát, a' *Korfsikai* partokhoz indúlt innen *Hotham* Admirálishoz, kinek olly Kérést vitt B. *Devinstől*, hogy *Hotham* Admirális küldjön egynehány könnyű Katona-hajókat a' *Genuai* parthoz, mellyek a' tengerről fzo-ríthassák ugyan akkor a' *Finalebéli* Frantziákat, midőn B. *Devins* a' Szárazról fogja őket ofromlani.

Frantzia - Országból. —

Brestből Jún. 20-dikánn: — „Ezen Hónapnak 17-dik estvéjén, tizeneggy első-nagyságú; hét középszerű, és négy kisebb Katona-hajók indúltak el Kikötőhelyünkől a' nagy tengerre, hogy üzőbe vegyék azon *Anglus* Hajóssereg-ofztályt, melly, *Belle-Isle* előtt kereng.

(*Belle-Isle* (*Calonesus*) egy szép Frantzia

Szigetetske, melly, 3 mértföldnyi messzeségre esik.
Kis-Britannia' partjától.)

A' Vándéi Hadról.

A' *Cherbourg*gi partokról neveztetett Republikánus Sereg' Vezére *Dubayet* Generális, egy Levelet írt Jún. 26-dikán *Páris*ba. *Doulcet-Pontecoulant* nevű Tagja a' Közjó-
ra-ügyelő-Deputátciónak, fel-olvasta a' N. Gyűlés előtt Június' 30-dikán a' Levelet, mellynek értelme ez: „Kívántam el-járni a' *Château-Neufi*; *Château-Gontieri*; és *Segrei* Diszriktusokat, mellyek *Chouano*-sok. Magam mellé vettem négy ezer Republikánusokat, 's Békesség-olajágával kínáltam-meg a' Mezőségi-lakosokat; bajonéttal ellenben a' pártosokat, kik nem akarják a' Közönséges-Társaság' rendelései alá adni magokat. Örömmel jelenthetem, hogy *Mans* és *Angers* között, ismét helyre-állott a' kommunikátzió (közösülés). A' pártosok rettegnek; 's vadássza őket *Dubois* Generális. — *d' Alençon* felől, a' hol különben alkalmas tsendesség vagyon, előtaláltunk egy tsemó *Chouant*, melly, Iffjakat akart ott fel-szedni magához. Leöltünk közzüle eggynehány köz-embert; három főbbeket pedig el-fogtunk. Lehet mondani, hogy a' miolta meg-árestáltattak a' *Chouan* Vezérek: már azolta nem egyebek a' *Chouanok*; hanem Haramiabandák, mellyeket ki-kell: de nem sok idő alatt ki is lehet írtani.“

Párisból Jún. 30-dikán: — „Az itt ki-jövő sok Újságoknak nagyobb része bizonyítja: hogy az árva Király Kis-Affzony mellé *Tourzel* és *Chantereine* Affzonyságokat rendelte a' Közjóra-ügyelő-Deputáció, melly Affzonyságok közül az elő-
említett, Nevelője volt 16-dik *Lajos'* Magzatinak; a' másik pedig, Komornája volt a' fzerentsétlen Királynénak. — Több rendbéli Újságok írják azt is, hogy az árva Király Kis-Affzonyt ki-adja a' Nemzeti-gyűlés; olly fel-tétellel, ha vissza-nyerheti érette a' Tsáfszártól: azokat a' négy Nemzet-gyűlési Tagokat, 's *Bournonville* Ministert, kiket *Dumouriez* adott árestomba, és *Semonvillet* 's *Maretet*, a' kik *Konstantinápoly* felé intézett útjokban estek Tsáfszári fogságba.“

Párisból Júl. 2-dikán: — „A' Nemzeti-gyűlés' eleibe, következő Végzésformát terjesztett *Treilhard*, Jún. 30-dikán, a' Közjóra-ügyelő-Deputátzió' nevében: Végezi a' Nemzeti-gyűlés, hogy abban a' ízempillantásban, mellyben a' Népnek azon Képviselői (*Quinet*, *Lamarque*, *Camus*, *Bancal*); az a' Minifter (*Bournonville*); 's azok a' Követek (*Semonville* és *Maret*) kiket, a' Nemzetek' Törvényének meg-rontása nélkül, nem lehetett se' ellenség' kezébe adni, se' fogva tartani, szabadon fognak vissza-térni a' Frantzia föld-határaihoz: *Capet Lajos'*

Leánya által-adódik azon Személlyeknek, kiket annak által-vevésére fog rendelni az *Ausztriai Gubernium*. A' *Burbon'* Famíliá' több Tagjainak is (minéműek: *Orlean* Hertzegné; 's Néhai *Conty* Hertzeg' Leánya) szabadságjokban fog állani a' Fr. Közönséges - Társaság' földjéről való ki-menés. A' Közjóra - ügyelő - Deputátzió' bötelessége lessz meg-tenni a' szükséges Intézeteket e' jelenlévő Végzésnek közlése eránt. — — Köz meg-eggyezéssel hely-be-hagyta 's el-fogadta ezen Végzést a' Nemzeti-gyűlés. “

Luxemburghan, Thionvillei Merlin, és Joubert Fr. Nemzet-gyűlési Kommisszáriusok, a' már szokásban lévő Szabadság' fáját Jún. 15-dikén állították-fel. Ezen alkalmatossággal, a' Fr. Sereghez egy Proklamátziót intéztek, mellyben illy kifejezéssel éltek a' többek között: A' Tenger-től fogva a' *Rajnáig*, a' *Pirenéus* hegyektől fogva *Zelándiáig* nem lessz több egy Törvénynél, egy Népnél, és egy Földnél.

A' *Párisi Újságok*nak többnyire mindnyájában lehet olvasni; hogy *Conde* Hertzeg, *Frantzia* és *Navarra* Országok' Királyának kiáltotta-ki a' *Monsieurt*, 18-dik *Lajos* nevezet alatt. Némellyikben ezen Újságok közzül meg vagyon a' Beszéd is, mellyet az említett alkalmatosságkor mondott *Conde* Hertzeg.

Sieyes, nagy tekintetet szerzett magának, főképpen az által: hogy Szövetséget kötött a' *Frantzia* és *Frigyes-Belgyiomi* Közöséges-Társaságok között: de van is bezzeg elég Íriggye és Rosszakarója. A' *Párisi Újságokban*, sok motskolódásokat és Vádakat lehet olvasni ellene. Eggy *Újság* nevezetesen, *Messenger du Soir* nevezetű, így ír felölle: „Bizonyosnak mondatik, hogy *Sieyes* Pap Úr, a' Katholika Relígiónak *Frantzia* Országba való vissza-állítatásába meg-eggyezett olly fel-tétellel, hogy ő választódjék a' *Frantzia* Ekklesiá' Fejévé: sőt meg-engedi ez a' nagy Ember — mint bizonyosnak mondatik — azt is, hogy a' *Frantziák* Végre-hajtó Tanáttsának *Prézese* lehessen, de úgy ám, ha őtet választják *Vashingtonná*. Ígéri e' felett, hogy nem fog többé közöséges szerentsétlenséget okozni a' magahallgatása által, mint *Mirabeau'* idejében: hanem kilentzvenkilentz egéssz árkusnyi nagyságú Könyv-kötetekben fogja elő-adni, mivel tartozik *Frantzia* - Ország, az ő érdemes Tanítvánnyainak: *Filepnek* (*Orlean* Hertzegnek); és *Robespierre'* nek. Ezen Munka' titulussa lesz: *Mi vólt Sieyes a' Revolútzió előtt? Mivé lett a' Revolútzió alatt? Mivé lesz a' Revolútzió után?* Olly forma Feleleteket fog adni — mint mondatik — ezen Kérdésekre, mint a' millyent adott az (előbbeni Státusbéli) 3-dik Rendről fel-tett Kérdésekre. Meg-

fogja mutatni, hogy ő semmi sem vólt; akart valami lenni; 's Minden fog lenni.

Elegyes Tudósítások.

Az *Angliai Tudósítások*, naponként nevededőnek írják, mindenféle eleséseknek az árrát. — *Londonban*, 's majd egész *Angliában*, Júniusnak 14-dik napjától fogva 20-dikig, felette hideg fergeteges idő járt, melly a' juhokban, minthogy éppen nyírás' ideje vólt: sok károkat tett.

A' *Nagy-Britanniai Korona-örököse, Wallis Hertzeg'* Feleségének teréhbe lett esését, *Clarence Hertzeg* meg-jelentette Június' 22-dik napján az Ország-Gyűlés' Első-Táblájának.

A' *Dániai Udvar* által, ezerötszáz talér tevődött fel Annak jutalmúl, a' ki meg tudja hitelesen mutatni: miképpen kezdődött a' minapi szörnyű égés *Koppenhágában*?

Londonban, a' Királyi palota körül Júniusnak 29-dikén, egész nap fegyverben állottak a' Testörzök. Az úttzákon Könnyű-lovas Katonák járkáltak fel 's alá. A' Köz-tsendesség' és Bátorság' védelmezésére magokat önként fel-ajánlott Lakosok is keszen vóltak. Ezen Íntézetek, azért lettek: mivel az említett napon gyűlt vala ismét öfize előfzör közönségesen az úgy nevezett Levelező-Társaság, mellynek Secretáriussa vala ama' nevezetes *Hardy*, ki a' Státus' és Felség' bántással való vádoltatás alól, fel-fzabadítódott. Tíz ezernél több Személyekből állott a' Társaság,

melly, a' *György-mezőjére* csoportozott össze. Ezen térség körül még nagyobb számú Sokaság is vólt össze-gyülekezve. A' Prézes, kinek neve *Jones*, minekutánna egy hosszú Beszédet tartott vólna: két Írásokat terjesztett a' Társaság eleibe, melyek között eggyik a' Királyhoz; a' másik pedig a' Néphez vólt intézve, 's két rendbéli kívánságokat foglalt magában: 1.) Hogy minden esztendőben tartassék Ország-gyűlés. 2.) Hogy a' Városoknak 's Helységeknek régibb vagy újjabb állapotjára való tekintet nélkül, minden Polgároknak egyenlő jussok legyen az Ország-gyűlés' Második - Táblája' Tagjainak választásához. Ezen két Írásokat nagy örömezővel el-fogadta a' Társaság, 's tsendesen el-olzlott.

Magyar Ország.

Debretzenből Júl. 7-dik napján: — A' Tanítás módjában nállunk ebben az esztendőben némelly változások tevődven; a' többek között e' tevődött: hogy a' melly Oskolában eddig a' Deák Ejtegetést (Declinatiót) kezdték tanítani: tanítódjon ezután abban a' Magyar Grammatica; ilyen vélekedéssel lévén, hogy minekutánna a' gyermek tulajdon nyelve mesterségét meg-taníllja, az után mondhatatlanul könnyebben mehet akármelly idegen Nyelvnek is a' tanulásában. Ehezképest annyi-val nagyobb nyughatatlansággal várjuk ide a' Magyar Grammatikáknak le-érkezését.

Béts.

Az itt Garnizonban fekvő *Kheul* gyalog Regementje parantsolatot vett, hogy e' folyó Hónapnak 20-dik, és 22-dik napjainn indullyon *Tseh Ország*, és *Slésia* fzéleire: a' hová több Reg. tek is fognak gyűlni.

El-felejtethetlen Nádor-Ispányunk' fájdalmas halálának ideje eránt, kétféle hír folyt vala eleinten: melly mindenik olly eredetű vólt, hogy alig lehetett a' kettő között jól választani. Most már bizonyos, hogy 12-dik Júliusnak éjfélutánni második órája vete véget, Palatinusunk' drága életének, mellynek Ifjúi virágát harmad nappal ez előtt tsapta-meg, 's kezdette hervasztani *Laxenburgban*, a' Tüzi-mesterséges-testeket-készítő-házbéli puskapor' egy részének véletlen fel-lobbanásából származott sebess tűz. — Született Néhai *Sándor Leopold Fő-Hertzeg* 1772-dik esztendőben Aug. 14-dikén; Palatinusi fő-hivatalát pedig, mind a' Királynak mind a' Nemzetnek egész meg-elégedésére öröme-re és hasznára, folytatta 1790-dik esztendőtől fogva. — — Egy nemes érzésű tudós Magyar, ki most *Béts*' szomfzédságában tartózkodik, hallván a' szomorú esetet, mindjárt pennát fogott, 's egy Epitáfiumot írt, melly, ha a' Koporsó-köre nem mettződik is: meg-érdemli, hogy örökre fenn-maradjon a' *Magyar Hirmondóban*, és a' háládatos Magyarok' emlékezetében. Az Epitáfium ez:

D. O. M.

Hic. Situs. Est. Alexander. Leopoldus. Archidux. Austriae. Leopoldi. II. A. F. Regiae. Per. Europam. Juventutis. Princeps. Regni. Hungariae. Palatinus. Communibus. Nationis. Omnis. Suffragiis. Ultro. Electus. Decus. Ornamentum. Caesareae. Domus. Spes. Praesidium. Perpetuumque. Lugentium. Hungarorum. Desiderium. Invidia. Fati. In. Flore. Aetatis. Vita. Ereptus. CIOIO CCXCV.

* * * * *

Tudósítás.

Kassához két mértföldnyire fekvő *Pekliny* nevű Camerális Helységben van egy *Opál-Bánya*. Ezen Bánya, a jövő Septembernek első napján délelőtti 9 órakor, *Kassán*, az ott lévő Camerális Háznál, kótyavetye (licitáció) által árendába fog adattatni. A' ki-árendálni kívánók jelennyenek-meg tehát az említett napon és órán, *Kassán* a' nevezett Háznál. Ha kinek tétzése lenne előre is megtekinteni az árendába bocsátatandó *Opál-Bányát*: jelentse magát a' végett *Peklinyben* a' Camerális Tifztségnél.

* * * * *

Jobbitás:

Az 52-dik levél-oldalnak utolsó sorában kell olvasni az *Oláh* helyett *Olasz* — Az 53-dik oldallevélnek utolsó előtt való sorában pedig e' helyett: *sebeseit szállította az ellenség* kell olvasni: *sebesek szállítottak rólunkról.*

T Ó L D A L É K

A' MagyarHírmondónakJulius 17-dik napján,
1795-ben költt árkusához.

F*ranciscus Xaverius Kalatai*, Episcopus Magno - Varadinensis, Latini Ritus, iam inde a mense Decembri anni superioris non tam lecto affixus aegrotare, quam, quae communis est aetate confectorum hominum miseria, viribus attenuari, et plerorumque sensuum vsu destitui visibiliter occoepit. Fuit tamen ex providentia diuina Natura tam in eum benigna, vt intermedio hoc tempore sat magnam animi praesentiam ei ad deliberationem, et constitutionem rei diuinae circa Jubilaeum indictum concesserit, ad quod populum praeparari per triduanam deuotionem ac concionem penultima quadragesimae septimana ita ordinauit, vt die prima in Cathedrali, altera in Cischrysiana, tertia in Transchrysiana Ecclesia Parochiali Sacrum solenne, Conciones, ac Vesperae cum Orationibus ad id determinatis haberentur: tandem quae Dominica I. post Pascha incepit, eadem Dominica SS. Trinitatis terminata fuit hic Magno - Varadini deuotio Jubilaris tanta cum pietate, quae maxima dici potest. Ex eo tempore autem spes iam magna non fuit, futurum esse, vt Praesul hic optimus, cuius senectus, et corpus laboribus, itineribusque

confectum, morbus realis erat, diu viueret. Sicut et accidit: nam 29na Junii media 5ta pomeridiana hora, pridie ante, omnibus prouisus Ecclesiae sacramentis, Deo animam suam reddidit, luctum, qui ex iactura eius, publico Ecclesiae, et Reipublicae commodo profluxit, mox omnium Templorum, quae Magno - Varadini sunt, lugubri campanarum sono diffusum, omnis huius incola suum esse concertauit. Triste etiam Exteris hic recte nunc in nundinas annuas confluentibus audire fuit pulsum 9. templorum, et 2. sacellorum Romano-Catholicorum, duorum Valachorum vnitorum, et vnus Ruthenici. Tandem hora 6ta vespertina diei 1^{ae} Julii in triclinio Residentiae Episcopalis sepulturae datum est initium, ad quam facile quatuor hominum millia confluxere. Adfuit ipse Ill. Episcopus Graeco-Catholicus Ignatius Darabanth cum suo Capitulo tumbam serico viridi obductam, Episcopalibusque insignibus exornatam moestus comitans. Adfuit Latinum Capitulum, cuius Praepositus Maior, Comes Cajetanus Sauer, Pontificantis munere defunctus est. Adfuit Seminarii Junior vterque Clerus, praelata cruce cum tantis Parochis et Ecclesiasticis ac Religiosis, quanti tantum poterant ex vicinia aduenire. Adfuit tota fere Nobilitas Comitatus Bihariensis, et multi ex vicinis etiam comitatibus: hinc rhedae maioris minoris molis facile quadringentae numeratae fuere. Adfuit Regia Academia, Archi-Gymnasium, et Primaria Vernacula

Schola: adfuere opificum coetus, facibus instructi, cum delectis Academicis, et Episcopalibus Officialibus circa tumbam, quam certa cohors militum Comitatus stipabat. Candelarum cerearum maioris et minoris crassitie 3116 distributae fuere inter praesentes. Post multas noemias, lessus, lugubresque musicas quarum aliam Cathedralis Ecclesiae Musici, aliam Militares faciebant, adlatum corpus in cryptam, quae sub fundamentis Ecclesiae Cathedralis est, reponebatur ad marmoreum sarcophagum. Et hic primus Latini Ritus Episcopus est, qui ab eo tempore, ex quo Magno - Varadinum Turcarum manibus ereptum est, meruit primus in crypta cathedralis Ecclesiae sepeliri: nam alii alibi sepulti. Peracta corporis in cryptam repositione militum vna caterua pedestris Legionis De Vinsianae, quae hic in Arce in Reserua est, ter sclopos suos intermixta lugubri Musica explosit ante Cathedralem Ecclesiam in signum venerationis, quo defunctum hunc Episcopum, tamquam Emeritum Castrensem Patrem venerata fuit: deinde sub tristissimo Musicae concentu processit domum, hominibus et rhedis plateas quaquaversus inundantibus. *Septima Julii* in eadem Cathedrali Ecclesia pro eodem Episcopo solemnes Exequiae celebrabuntur. Natus is erat in Scepusiensi Comitatu, Patre Thoma Kalatai, qui Caesareo - Regium Salis distrahendi officium administrabat, Anno 1722. d. 1. Octobris. Locus, in quo primam lucem

aspexit Ófalu dicitur, Carpatho monti adsi-
tus iuxta limpidissimum fluuium Dunavecz.
Iuuenis celeberrimae a nomine Iesu vocatae
Societatis legibus se addixit, Institutique ty-
rocinium Viennae subiuit. Iuuentutem postea
docuit Strigonii, Ginsii, Gyöngyösini, Nagy-
banyae. Permulti sunt etiam magnae aucto-
ritatis Viri tam in Patria quam foris, qui ad
gremium Ecclesiae Romano - Catholicae re-
uersi ab eo rudimenta fidei, morumque, ac
scientiae se accepisse fatebuntur. Ad Ana-
baptistas in viam reducendos fuit Threnci-
nium missus anno 1760. vnde conuersionis
eorum laudis pars aliqua illi etiam debetur.
Philosophiam Budae nobili et copiosae Iu-
uentuti in Academia praelegit, vnde ad In-
clitam Legionem pedestrem Comitis Leo-
poldi Pálffy, quae nunc Alvintziana dicitur,
pro Sacro Curione translatus est, per annos
quatuordecim hoc munus integerrime concio-
nando, Ecclesiae sacramenta administrando,
omnesque muneris partes perfectissime im-
plendo obiuit. Tanto autem ardore agebat
rem Religionis, Deique cultum prouehere
conabatur, vt omne tempus a munere libe-
rum in Iudaeis, Arianis, Schismaticis, et
quibusuis a Romana Ecclesia dissentientibus
instruendis, reuocandisque transigeret. Quo
laborioso, innocentique vitae genere sic elu-
xit, vt apud summos, infimosque homines
in amore esset et admiratione. Postea Su-
perior Castrensiū, seu Vicarius Generalis
in Regnis Galiciae, et Lodomeriae, ac in Bu;

covina, A. 1780. cum Augustissimo Caesare Josepho II. Petroburgum, qua spiritualis Pater iter fecit, cuius etiam Descriptionem confecit, quae in plurium versatur manibus, digna omnino lectu, tamquam ab oculato et sincero profecta teste. Dum Petropoli esset, ab Augusta Imp. Catharina II. magno munere, pixide nempe aurea gemmis pretiosis-
 simis corrusca, donatus est, quae penes familiae Kalataianae seniore[m] semper posthac asseruabitur pro aeterna memoria. — Paulo post Metropolitanae Ecclesiae Leopoltanae Canonicus cum peculiari Caesareo-Regii fauoris significatione, accepta nempe pretiosissima aurea cruce e regiis manibus, et casula Missali ad omnium solatium nominatus est. Nec Superioris Castrens[is], nec Canonici munus a priore viuendi consuetudine eum retraxit. Semper enim Sacramenta Ecclesiae administrare, ab Ecclesia Romana abhorrentes, vti Deistas, Bohemos, Hussitas, Iudaeos, et quosuis alios edocere in more habuit. Quorum omnium permultos ad viam salutis reuocauit. Illud memoratu etiam de Eo dignum est, quod Leopoli diem Sabbathi ieiunando totum transigere ita sit solitus, vt tunc aegros, captiuos tam militares, quam ciuiles, miseros, afflictosque et sacri et profani ordinis homines inuisere, consolari, et elemosynis adiuuare nunquam intermitteret. Hoc etiam, qua Episcopus integerri-
 me obseruauit. Anno 1787. vt Aug. Imp. Iosephus II. tot tantasque virtutes altius collo-

caret, et tam copiosa merita sine speciali praemio non relinqueret, die 20. Augusti cum Varadinensium Praesulem renunciauit, vnde Excell. Dominus Ladislaus Koltonich tunc discedebat ad Archiepiscopatum Colonicensem promotus. Hanc Regis de se constitutionem certam esse intellexit 7. Septembris Leopoli, cum a visitatione stationum militarium reuersus est. Vbi inopinata hanc Regiam voluntatem intellexit, non prius abscessit, quam omnia ita disposuisset, vt qui in munere Superioris Castrensis succederet, plene de rebus eo spectantibus informaretur. Die 5. Octobris, diuisis in egenos rebus suis plerisque, magno sui relicto dolore ac desiderio per Galiciam, Lodomeriam, Silesiam, Moraviam, et Austriam iter fecit. Quaqua profiscebatur hospes vbique acceptissimus; tandem Viennam 17. Octobris feliciter appulit, ac die 28. cum eodem Augg. Imperatore diu sermone habito magnos fauores expertus, curruque ab eo magni pretii donatus, eodem die ex Cancellaria Hungarica Collationales accepit. Ita absolutis negotiis postquam iterum Suam Maiestatem adiisset, eique plenum venerationis vale dixisset, die 29. Octobris viam iniiit per Posonium, Jaurinum atque Budam, vbi tum tantisper substitisset, salutatus fuit a Clero suo iuniore, qui tunc in Generali Seminario Pesthiensi constitutus, Theologicis disciplinis penes vniuersitatem Hungaricam studebat. Illum sese accedentem inexplicabili cum gaudio, affectu vere paterno,

humanitate ac charitate vere sincera excepit, ultraque fores et gradus comitatus erat. 24. Novembris ante noctem M. Varadinum feliciter aduenit: ac consumato Sacerdotii per Episcopalem consecrationem in se ordine Episcopatum Magno-Varadiensem 27. mensis] Aprilis A. 1788. adiit. In eo omnibus se addictum praebuit, quicumque tantum ad eum habuere confidentiam: prouentus suos fere omnes in pauperes, et necessitate pressos effudit, inter quos magnum etiam numerum et diuersitatem cognatorum suorum censebat, sed his ita benefaciebat, ut alii quoque miseri ad eum confugientes nunquam inconsolati dimissi fuerint. Hoc omnino prouide egit, cum ita et non aliter dignitati quoque Episcopali consulere necessum fuerit. Quare ut vberiore apud suos relinqueret memoriam effecit, ut duae ipsius cognatae familiae, vtpote *Kalataiana* et *Szilvaiana* per hodiernum Augg. Franciscum II. Regem Apostolicum Hungaricae Nobilitatis praerogatiuis exornatae sint. Domum Augustam Austriacam in belli Gallicani sumtibus 12000 Rfl. iuuit, praeter illud subsidium, quod cum Regni statibus in communi a parte dedit. Imo in aditu Episcopatus sui bello Turcico grauatum Josephum II. tantis sumtibus iuuit, ut plane monendus fuerit, ne plura praestet. Curam habuit etiam Ecclesiarum per suam Dioecesim dispersarum. Sic Bélfenyériensem, quam reperit inceptam, terminauit, ubi etiam Parochiam ex toto nouam erexit.

Idem praestitit Tenkini, vbi Parochiam et Scholam extruxit. Baranydini Templum amplificauit, et noua turri exornauit. Gyressini Vnitis Valachis Templi structuram lapideam curauit. Potsajini iisdem aliquot centenis florenis pro eleuanda ecclesia succurrit. Várad-Olaszini commodissimam et amplissimam domum Parochialem comparauit. In Katona Város Templum reparauit, et Cantoris habitationem emendauit; Csátáriensis Parochiae aedificium restaurauit. Keszemienensis, et Tót-telekiensis Parochiarum aedes suo succursu a ruinis impediuit. Szöllősiensem et Püspökiensem reparauit Parochiam, vt taceamus permulta alia aedificia vulgo oeconomica, regalium beneficiorum, et conseruationem tam vastae residentiae, et horti Episcopalis. Non nuc etiam numeramus quotidianas priuatissimas elemosynas, et quaquauersus eum frequentissime contigit Bona Episcopalia visitare pauperibus colonis factos succursus, condonatas taxas, atque debita, et a diuersis obligationibus absolutiones. Testamentum certe Episcopo dignum condidit, e quo illa duntaxat delibabimus, quae publici possunt fieri iuris absque mortui etiam Praesulis modestiae laesione, quam viuus integerrime custodiuit, omnibus familiaris factus sine diminutione auctoritatis Episcopalis, vt adeo subditi eius Aatholici mortem illius non sicut Domini, sed tanquam Patris sui et Benefactoris passim deplorent. Inter reliqua fecit perpetuas

fundationes pro Missae sacrificiis omni anno
 certo numero celebrandis 1) pro Augg. Jo-
 sepho II. Imp. et Rege Ap. 2) Pro incolu-
 mitate, et felicitate Domus Austriacae. 3)
 Pro militia Austriaca, quae praesenti bello
 Gallico occubuit in castris. 4) Pro Statibus
 et Ordinibus Comitatus Bihariensis. 5) Pro se.
 6) Pro Familia Kalataiana, et Szilvaiana.
 7) Pro Praefecto suo, Spli. Dno. *Wolfgang-
 go Miskoltzi*, quem carissimum et fidelis-
 simum nuncupat: et pro R. Dno. *Petro Se-
 bestyén*i Ecclesiastico Secretario, quem dex-
 teram suae Senectutis, et Episcopalis Coo-
 perationis nominat: Eosdem ambos consti-
 tuit etiam testamenti sui Executores. 8) Fe-
 cit certam Fundationem pro viduis, aliisque
 pauperibus occultis, inter quos omni anno
 certa pecunia distribuetur. Reliqua inter of-
 ficiales, seruos, et cognatos suos proportio-
 nate distribui iussit: aliis debitoribus condo-
 nauit debita: aliis, quae voluerunt emere,
 donauit. Nouos fundos sat amplos Nobilitati
 copiosae donauit absque omni onere, et ly-
 tro. Verbo nullius est oblitus, quem nouit:
 Hicne ergo Praesul immortalis non erit di-
 gnus memoria? Imo hic est, cui Varadien-
 ses fideles aeternam beatitudinem precantur,
 quot votum suum tot suspiriis, in eius funere
 effusis, omnino testatum fecerunt. Requiescat
 in pace!

CONSPECTVS EXAMINIS PVBLICI
IN GYMNASIO AVG. C. SOPRONIENSI
PER
SINGVLAS CLASSES DIE I. ET SEQQ. IVLII
ANNO 1795. INSTITVENDI.

Classis I. die I. Iulii.

Ante merid. 1. Ex Philologia sacra V. Testam. interpretationem *Psalmorum* dabit.

2. Ex novo Testam. Epistolas ad Romanos, Epheseos et Jacobi interpretabitur.

3. Ex Theologia Morali vniuersa nominatim locum, qui agit de studiis animi rectis et probis christianis excutiet diligentius.

4. Ex Historia Ecclesiastica vniuersa imprimis Periodum IV. a Luthero vsque ad nostra tempora, ibique fata Lutheranae quoque religionis in Hungaria enarrabit.

5. Disputationem in Theses Theologicas datas instituet.

Post merid. 1. Ex Philologia Graeca et Romana specimina adferet, loca selectiora ex Homeri Iliadis libris 5. et Ciceronis Tusculan. disputationum libris 5. interpretando.

2. Ex Philosophia practica: Ethicam uni-

versam et nominatim Caput de officiis erga nos ipsos.

3. Ex Physica vniuersa praecipue caput de lumine et electricitate peruestigabit.
4. Disputationem in Theses datas philosophicas instituet.
5. Specimina styli et aliarum exercitationum dabit atque oratione ligata claudet.

Classis II. die 2. Julii.

Ante merid. 1. Ex sacris, institutionis ad religionem christianam Sectionem 6tam de nouissimis repetet.

2. Ex Hebraicis: Geneseos Caput XV. leget, vertet ac etymologice resoluet et doctrinam de Verbo recitabit, aliis interea labores extemporaneos struentibus.
3. Ex Politica Synopsim totius dabit ac praecipua politicae specialis publicae momenta carptim exponet.
4. Ex Jure Naturae: Sectionem, quae continet Jus Publicum vniuersale pertractabit.
5. Disputationem in theses ex Jure Ecclesiastico vniuersali instituet.

Post merid. 1. Ex Graecis: Xenophontis memorabilium, Socratis, capita priora leget, transferet et resoluet, aliis interea alia facientibus.

2. Ex Mathesi adplicata: Synopsi totius data, Mechanicam et Statisticam exponet.

3. Ex Historia vniuersali: Periodum III. et IV. Schlötzeri recensebit.
4. Ex Historia Patriae; Matthiae II. res gestas enarrabit.
5. Speciminibus Styli tam historici, quam dogmatici argumenti perlectis et gratiarum actionibus claudet.

Classis III. die 3. Iulii.

- Ante merid. 1. Ex Institutione ad Religionem Christianam: Sectionem IV. de peccato repetet.
2. Ex Logicis: Artem Syllogisticam pertractabit et illustrabit.
 3. Ex Historia: a) Naturali: regnum minerale, b) Patriae: Periodum Regum Hungariae secundam; c) Uniuersali: Periodum VI. Historiae antiquae enarrabit.
 4. Ex Physicis: Sectionem XI. de metheoris excutiet.
 5. Ex Rhetoricis Partis II. dae Caput V. de oratione pertractabit.
 6. Declamationibus institutis et exercitiis styli triplici lingua lectis terminabit.

Classis IV. die eadem.

- Post merid. 1. Ex doctrina religionis; de felicitate pior. in hac vita aget.
2. Ex Cornelio Nepote: Vitam Catonis syntactice et periodologice tractabit, atque in linguas vernaculas transferet.
 3. Graece discentes primam narrationem Plu-

tarchi de Alexandro et Diogene legent, vertent et quaedam inde resoluent, reliquis interea aliud laborantibus.

4. Ex Historia Hungariae: Facta Ludovici I. memoria digna repetet.
5. Ex Historia Uniuersali: Partis Ildae Periodum IV. quoad potiora momenta recapitulabit.
6. Ex Geographia: De Africa generatim aget.
7. Ex Arithmetica: Doctrinam de fractionibus tractabit.
8. Specimen resolutionis prosodicae ex Elegiis Ovidianis dabit.
9. Laboribus variis lectis in tribus linguis Patronis gratias agit.

Classis V. die 4. Iulii.

- Ante merid. 1. Ex Sacris de existentia Dei eiusque attributis aget.
2. Ex Gedickii libello latino pensum de lignatore et Mercurio resoluet grammaticae et in vernaculas transferet.
 3. In vernaculis linguis germanica et hungarica praeceptionem Grammaticam praectice illustrabit.
 4. Ex Historia Patriae: Vitam Mariae Theresiae et Iosephi II. breuiter enarrabit.
 5. Productologiam Hungariae per tria regna naturae dabit.
 6. Ex Arithmetica: Simples et compositas Species omnes vna cum exemplis in numero fracto adferet.

7. Varii argumenti labores leget, Specimina Calligraphiae dabit et gratiarum actione claudet.

Classis VI. die eadem.

- Post merid. 1. Ex Sacris : De persona Jesu Christi et officio eius mediatorio quaedam proferet.
2. Historiam biblicam novi Testam. secundum Seilerii Catechism. enarrabit.
3. Ex Historia Patriae: Vitam Josephi I. et res sub eo gestas in Hungaria breuiter enarrabit.
4. Ex Geographia Hungariae: Circulum transdanubianum percurrent.
5. Notitiam hodiernorum Europae Imperatorum et Regum atque regnorum metropoles et sedes Regias commonstrabit.
6. Ex Arithmetica: Exempla in numerorum integrorum 4 speciebus simplicibus adferet.
7. Ex libello latino Caput IIIdum de igne et metheoris igneis leget, in linguas vernaculas vertet.
8. Calligraphiae specimina exhibebit, sicque cum gratiarum actione examen finiet.

Voltak az Aug. Conf. Vallóknak Sopronyi Gynnasiumában a' Felső Classisokban. 's ezek közzül az 1ben Sopronyi 2, a' 2ban 10, a' 3ban 6; Beneficiummal élők pedig az 1ben 13, a' 2 dikban 12, a' harmadikban 13, mind össze 121 Tanuló. Az első Classisokban pedig, 's ezek közzül az 1öben Sopronyi 13, a' 2ban 24, a' 3.

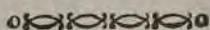
44; Beneficiumnal élők pedig az 1ben 11, a' 2ban 3, a' 3ban egyse, mindössze 194. Az egész Gynnasiumban tehát összeséggel 315 Tanulók voltak. Ezeknek két harmada vidéki, 's egy hatod része az Oskolának jó téteményeiben részesül. A'Sopronyiak a' leg alsó Classistól fogva a' 3dik felső Classisig, minden fellyebb valóban felével kevesednek.

Sopronban Jul. 5.

Éppen jókor érkeztem a' Sopronyi Aug. Conf. Valóknak jeles Gymnaziumokban, esztendőnként tartatni szokott vizsgálásokra. Tellyes meglelégedéssel mulattam, meg vallom, azon négy nap, t. i. e' folyó hónapnak 1. napjától fogva 4ikéig, melly napokon tartódtak a' vizsgálások. Meg mutatták ezen fő oskolának nagy érdemű Tanítói, hogy most sem hült meg benne az ifjúság eránt való szeretet, és elméjeknek ki pallérozására intézett törekedések. Ennek bizonyosságára im ide ragasztom azon letzkék lajtrromát, melly a' vizgálásnak tárgyait foglalja magában. Hozzá tettem egyszersmind az oskolának mostani állapotját is. Nem tudhatom még is, miért ellenkeznek némellyek, ezen jeles oskolának kormányozói-val. Azt hánnyák vetik t. i. hogy Deákul nem tanul eleget az ifjúság, a' melly pedig a' példák által elegendőképpen meg tzáfoltathatik. Talám abban ütköznek meg, hogy némellyek jobban meg fontolván a' Deák szókat, lassabban ejtik azokat, mint a' kik propter hamaritudinem három nyelvet is össze habarnak. Ez vólt az oka, hogy ki nevettek bennünket a' külfödi Tudósok. Mert nekünk eleitől fogva, a' beszédbe annyi vétkes szók és beszéd formák ragadtak nyelvünkhöz, hogy azoktól sok fáradságunk után is alig tudtunk meg szabadulni. Soha sem taníttatik a' Deák nyelv tisztábban, mint ha mikor a' régi írók írásaiból taníttatik. Vagy talám nem tetezik némellyeknek, hogy most a' De-

natista 's a Grammatista Gyermekek, már a' Declinatiókow és a Rhéniuson kívül, egy kis föld le irás, történetek tudományát 's szám vetést is tanul, mellyekről ők oskoláinknak első eszendeiben semmit sem hallottak. Én meg valom, hogy Magyar országnak le irásáról, terméseiről, és történeteiről olly gondolatokat hallottam ezen vizsgálásban a' Grammatistáktól, mellyeket ez előtt a' Rhétoroktól se hallottunk. — Mások azt akarnák el hitetni, hogy a Sopronyi oskolákban korhelységre fajul az ifjuság, ha mind azonáltal példákat kíván az ember tőlök, vagy ollyakat mondanak, mellyekben egyenessen a szüléket lehet okozni, vagy ollyakat, a' hol a' környül állásokat a' Tanítóknak nem állott tehetségekben meg változtatni, Azt mondják, hogy gyengén bannak az ifjusággal az oktatók, de meg nem gondolják, hogy bottal tsak az oktalán állatokat kell vezérelni. A' Sopronyi oskoláknak az előtt volt nagy Esdemű Rectora, T. R. - - i. vette a' botnak hasznát, de mistda előmenetellel? Most nem hordanak a' Deákok köveket az oskola eleibe, mint akkor, hogy másokat meg kövezzenek; nem taszigálják Oktatójokat, nem rekesztik kivont fegyverrel az üres Oskolába; nem lopnak, vagy rabolnak erő hatalommal a' gyümölsös vagy szőlös kertekből, mint az előtt. A' luxus ellen is sokan panaszkodnak, pedig jól tudják, hogy a' ruhát a' szülők tsináltatják. Tudhatják azt is, hogy a' luxust ritkán lehet ki irtani a' legböltsebb törvények által is. Ma tartotta a' Sopronyi Magyar Társasság is ebben a' folyamotban utolsó ülését, mellyben 7 jeles Tagok, a' kik eddig tanulók vóltak ebben az Oskolákban, a' gyűlésektől el butsúztak; de ezután is, mint levelező Tagok, fognak a' Társaság fel tett tárgyában foglalatoskodni. Az idén az is törvényé lett ezen Társasságban, hogy a' távol lévő tagok is tartozzanak esztendőnként leg alább egy munkát bé küldeni, s a' Társasságot a' Magyar litteraturának folyamotjáról időről időre tudósítani.

Magyar Hírmondó.

6.

Költ Bétsben, Szent-Jakab-Havának (Júliusnak)
24-dik napján, 1795-dik Esztendőben.

Hadi Környütlállások.

S*chwetzingen* mellől Júl. 5-dikénn írott Tudósításokból olvassuk, hogy Gróf *Clerfayt*, egész Seregével szándékozott el-költözni azon tájjekről *Brisgauba*, melly *Tartomány* a' *Sváb* Kerületben fekszik, 's leg nagyobb részint *Ausztriához* tartozik.

Moguntziából Július' 10-dikénn: — „Ezen Hónapnak első napjától fogva a' hozzánk által szökdösött *Frantzia* Drago-nyosok' és Vadászok' száma, meg-haladta már tegnap a' hetvent. Eggy *Frantzia* Generális meg-visgálta [tegnap a' Fr. Ármádiát, 's rút és vétkes dolognak festette Katonái előtt, a' Haza' zászlóinak el-hagyását, de azért ma is kilentz *Frantzia* Lovasok nyargalának már hozzánk által.“

Weselből Júl. 8-dikan: — „A' *Rajna*' túlsó-mellyékéről valamennyi Tudósításokat veszünk, mind írják, hogy a' *Frantziák* egész igyekezettel szándékoznak által-szállani a' *Rajnánn*.“

Olasz - Országból. —

A' *Genuai* földön lévő *Ts. K. Sereg'* Vezére *B. Devins*, megküldötte már *Bétsbe* a' 24-dik és 25-dik Júniusi viadaloknak bővebb Hístóriáját is, melly szerént, Júniusnak 4-dikén, 50 Emberünk maradt halva és egy lovunk; sebet kaptak 213 Embe-
reink, és 7 lovaink; 37 Emberünk pedig nem találtatott. — Jún. 25-dikén nem tsak a' *S. Giacomo*i derék tanyát vették el Vitézeink a' *Frantziáktól*, hanem e' felett nyertek töllök 4 tábort; 17 bé-sántzolt helyeket; ezer golyóbisnál többet; sok ris-
kását; bort; pálinkát; és minteggy negyvenötezer puska-töltéseket, de ezek köz-
zül valami 30 ezer, gondatlanságból meggyúladt 's el-égett. (A' nyert ágyúkról volt már másszor emlékezet.) Az el-fog-
lalt táborokbéli: 456 föld-kunyhókat, nagy részént el-égették; nem különben a' sántzolt-helyeket is el-rontották a' *Miēink*. Ez napi kárunk, 43 hóltakból; 138 se-
bessekből; és négy Nemtaláltattakból állott. — *Liptay* Generálisról az íratik, hogy ámbár beteges állapottal vagyon: még is a' *Reisky* Regementjének 3 Batalionjaival buz-
góan és foganatosan segítette *Rukavina* Generálist, a' *Madona del Monte*i *Frantzia* sántzoknak el-foglalásában.

(*Frantzia* Vezér *Kellermann*, 's a' mellette lévő Nemzet-gyűlési Kommisszáriusok *Chiappe* és *Dumas*, a' Közjóra ügyelő-Deputátzióhoz Párisba küldött Tudósításaikbann; a' sántzaiból, táborai-
ból,

és tanyáiról el-veretett Frantzia seregnek tulajdonítják, a' 24-dik és 25-dik Júniusi győzedelmeket.)

Livornóból Júl. 8-dikán: — „Tegnap érkezett ide *Mosella* nevű Anglus Fregát, éppen az, mellyről említettük vala a' 72-dik levéloldalon, hogy *Devins* Ts. Kir. Generálistól, hírt és segítség-kérést vitt *Hotham* Admirálishoz. Beszéli, hogy *Hotham* Admirális, *Agamemnon* nevű nagy Katona-hajót indított B. *Devins'* segítségére, 3 középfzerű hajókkal együtt, melyek közül egy volt maga *Mosella*. Ezen 4 Angl. hajók, nem igen messze valának már azon partoktól, a' hol tartózkodik B. *Devins'* serege, midőn üzőbe vétettek, 24 résszerént nagy résszerént kisebb frantzia hajóktól. Meg-fzaladtak tehát: 3 ugyan *Korszika* felé; *Mosella* pedig *Livornónak* vette útját, hogy az itt tartózkodó 30 Kereskedő, és leg-alább is négy milliót érő portékával rakódott Angl. hajókat meg-íntse a' veszedelemtől, 's vissza-tartóztassa őket a' *London* felé való indulástól. *Mosellat* futtában eggynehány frantzia golyóbis találta: de valamelly tetemes kárt ugyan csak nem okozott benne: és már el is ment innen *Mosella*, egy *Junone* nevű más Anglus Fregáttal együtt, *Korszika* felé.“

Turinból Júl. 8-dikán: — „A' Frantziák, *Finalenál* készültt sántzaikat is el hagyták már, 's hátrább vonták magokat *Melognoig*. A' Frantzia Ármádiához Júl.

első napján, egy *Írást* intézett *Kellermann* Vezér, mellyben bízta Katonáit; hogy ő nem félénkségből hagyta el *Vadot*; hanem azért, hogy erősebb helyre vegye magát. “

Spanyol- Országból. —

Egy *Barcellonai* Levél szerént, melly, hiteleseknek állítja a' maga Tudósításait, nevezetes viadal volt Jún. 14-dik napján *Pluvia* nevű folyó-víz' mellyékeinn. A' Frantziák közzül t. i. kik *Figuerras* mellett táboroznak, sokan által mentek Legeltetőikkel együtt a' *Pluvia* vizének azon mellyékére, mellyen Spanyolok tanyáznak. Meg-látván ezeket a' Spanyolok, mindjárt ellenek indultak, 's egész nap viaskodván vélek, nyertek tollók 3 hofszú, 's húz rövidebb ágyúkat; harmintzhat öfzvéreket; 's négy muníziós és 12 elsőes szekereket. A' halva maradott és meg-sebesedett Frantziák' számát, két ezerre; a' Spanyolokét pedig, minteggy hatfázra telzi a' *Barcellonai* Tudósítás, melly egyfzersmind azt is írja, hogy az eleségbéli nagy szükség miatt, sok Fr. Katonák szökdösnek által a' Spanyolokhoz.

Nagy Britanniából. —

Az *Angliai* Ország-gyűlés' tanátskozásainak félbe-fzakadását, *Júniusnak* 27-dik napjáról, 25-dik *Augusztusra* halasztotta el a' Király.

Egy *Londoni* Estvéli - Újságnak har-

mintzadik Júniusi Darabja, bizonyosnak írja: hogy a' Ministériom is vett már akkor hiteles Tudósítást, az *Angliai* zsóldon lévő *Frantzia* Ki-költöztteknek a' *Kis-Britanniai* *Frantzia* partokra lett ki-fzállásáról.

Az *Ámérika*-mellyéki *Ánglus* birtokoknak védelmére, küldetett ugyan újra is fegyveres erő *Angliából*: de egész hatatossággal még se' köthetnek-ki az *Ánglusok*, *Napnyugoti-Indiá*bann mindenütt a' *Frantziák* ellen: mert nagyon sok részre kell szaggatni a' *Katonaságot*. Az újonnan érkezett segítségből két ezer *Ember* ment *S. Domingóba*. — A' *Frantziák* az által nevelik a' magok *Vesztindiai* erejeket: hogy mindenütt valahová tsak bethetik a' lábokat, egyfzeribe fel-szabadítják a' *Rabizolgaságból* a' *Szeretseneket*. — *St. Kittsben* mivel semmi *Ánglus* *Katonaság* sints: a' fejér *Lakosok* fogtak fegyvert, 's készek el-követni mindent, hogy meg-tarthassák ezen *Szigetet* a' *Frantziák* ellen, kik minekutánna *St. Eustach* nevű *Hollandus* *Szigetet* el-foglalták: *St. Kittsre* is kezdték fenni a' fogokat. — *Ánglus* *Brigadiros* *Generális Stewart*, több rendbéli fzerentsés próbákat tett a' *St. Luciai* *Pártosok* ellen; de reá nem mehetett vólt még *Ápr. 25-dikén* ugyantsak, hogy vége-szakadjon a' pártütésnek. *Stewart*' hóltjainak és sebesscinek számát, kétfzáz-

nál szaporábbnak írja *Vaughan* Ánglus Vezér. Ugyan ezen Vezér írta *Martinique*-ből Ápr. 16-dikán azt is, hogy *Grenadában*, az *Ánglus* Kormányozót sok más ott lakott Ánglusokkal együtt el-fogták a' Pártosok: és hogy a' Pártosokkal való verekedésekben, hatvan Ánglus Katonák sebesedtek-meg: huszan pedig, egy Zászlótartóval; két Kapitánnyal; és *Lindsay* Brigadiros - Generálissal együtt el-estek. — *St. Vincent* nevű Szigetről 25-dik Aprilisben költ Tudósítása *Vaughan* Vezérnek ezeket foglallya magában: „A' *Karaibok* (melly nevezet alatt, *St. Vincent* Szigetnek ősi Lakosai értetnek) pártot ütöttek; sok gyilkosságokat vittek véghez; és sok terméseket égették el. *Seton* (Ánglus) Generális ugyan, *Skinner* Tengeri - Kapitánnyal együtt, el-verte tanyáikról a' Pártosokat: de csak ugyan nagy pufztulásban vagyon a' Sziget.”

Sok *Vestindiai* Levelek írják, hogy az oda való leg-nevezetesebb termő-helyeiből *Nagy - Britanniának*, semmi hasznót se lehet reményleni ebben az éfztendőben.

Londonból Jún 30-dikánn: — „*Victory* és *Zealots* nevezetű Katona-hajóinkat, mellyek közül az első száz; a' másik pedig hetvennegy ágyús, kénfzerítette egy nagy szélvész a' *Lisbonai* Kikötőhelybe való bé-vonulásra. *Zealous*nak le-tört a' fő-árbotz-fája, 's a' midőn le-zuhant; negyven Hajós-Legényeket zúzott agyon.”

Frigyes - Belgyiomnak Néhai Helytartója az *Arausiói* Hertzeg, egy Protektátziót tett közönségessé *Angliában*, a' maga örökös hivatalaitól, helytelen okokból lett megfosztatása ellen.

Frigyes - Belgyiomból. —

Cap de Bonne-Espérance, *Hollandus* kezek között vólt még Mártz. 11-dikénn, és az nap, kilentz *Hollandus* hajók is érkeztek a' *Cap de Bonne-Espérancei* Kikötőhelybe, mellyek, *Napkeleti-Indiából* tértek vissza *Bataviai* portékákkal: de nem merték tovább folytatni útjokat *Európa* felé, az *Anglusok* miatt, kik ha el-tsípheitik *Cap de Bonne-Espérancet*: úgy *Frigyes - Belgyiom* nem fogja többé látni említett gazdag hajóit. — *Amérikának* északi partja előtt fekvő *Curacao* nevű Szigettől; hasonlóképpen *Közép - Amérikának* *Surinami* Kikötőhelyéből se' mozdúlhatnak a' sok gazdag terhű hajók: melly vesztégelés igen nagy tsökkenést okoz a' *Frigyes - Belgyiomi* Kereskedésnek.

A' *Nagy - Britanniai* Udvar' példája szerént, a' *Pétersburgi* Udvar is le-tartóztatott minden *Frigyes - Belgyiomi* hajókat, mellyek, az *Orosz* Kikötőhelyekben vóltak.

Az a' száz millió forint, mellyet *Frigyes - Belgyiom*, az új Kötés szerént tartozik fizetni barátságosan *Frantzia - Ország*nak, mint Szabadítójának, tartós vesztekedésekre szolgáltat alkalmatosságot az úgy

nevezett Pátriótáknak: kik azt akarnák, hogy az *Arausioi* (*Oranieni*, vagy *Orangei* Házhoz) szító Lakosok, fizessék az említett száz milliót. A' *Rotterdami* Pátriótáknak egy részze, még is szelidebben gondolkodott valamivel: mert a' *Hollandiai* Népnek Képviselőihez bé-nyújtott Írásában nem sürget egyebet, hanem hogy 20 millió forintot fizessenek egyedül az *Arausioi* Ház' Követői, nyóltzvan milliót pedig közösen, az az felét a' Pátrióták, felét az *Arausiónisták*.

Hágából Júl. 6-dikánn: — „Az itt ülő Fő-Kormányfzéke *Frigyes-Belgyiom*-nak, Júliusnak 2-dikánn hozott Végzése szerént, meg-kéri a' *Frantzia* Nemzeti-gyűlést, hogy kívánnyon az, a' *Prussziai* Királytól kerek feleleteket ezen Kérdésre: „Akarja e' Ő Felsége, meg-esmérni a' *Frigyes-Belgyiomi* Közönséges-Társaságot, mostani formájában avagy nem? és mitso-da gondolattal vagyon, *Frigyes-Belgyiom*-nak Néhai Helytartója (az *Arausioi* Herzeg) eránt? Fő-Kormányfzékiünket ezen Végzésre, a' *Hollandiai* Nép' ideigvaló Képviselőinek Gyűlése indította. Ezt pedig *Paulus* Pólgár tette, következő tárgyakra figyelmezővé. 1.) Hogy a' *Berlini* Udvar, még mind ekkoráig se' esmérte-meg a' mi mostani Igazgatásunk' formáját, helyes Igazgatás-formának. 2.) Hogy izökdöső Katonáinkat meg-engedi a' ma-

ga földjénn össze-gyülekezni. 3.) Hogy a' közönséges Beszéd szerént, némelly titkos Tzikkelyei is vagynak a' *Frantzia* Közönséges-Társaság és *Prusszia* között lett Kötésnek. "

(Paulus, a' Helytartói Igazgatás alatt, Tengeri-Ministerséget viselt egy ideig: de ki-esett abból, az Angliai Ministériomnak sürgetésére, mellyel nem eggyezhetett.)

A' Leydai Újságnak 7-dik Júliusi Darabjából: — „Ezen Hónapnak első napján, a' Közönséges-Rendek' Gyűlése (a' *Hagai* Fő-Kormányfőszék) két Leveleket olvastatott-fel maga előtt, mellyekben *Frantzia* Nemzet-gyűlési Kommisszárius *Richard* panaszkodik, a' Népi-társaságok és Klubok ellen, mellyek olly sürűen támadnak a' mi Tartományunknak Városai bann és Helységekben: 's kívánnya, hogy minden mozgásai a' Népnek, első-kezetjekben fojtódjanak-meg; hozódjék helyre nevezetesen az *Utrecht*i Népi-Társaságnak hibás lépése, mellyet tett, ezen Társaság, eggy olly Írást intézvén a' *Frantzia* Seregbéli Republikánusokhoz, a' melly, rendetlenségeket okozhatott volna a' *Frantzia* Katonaság között, és a' mellynek subscribálásáért büntetésre méltóknak lehet tartani a' Társaság' Elölülőjét és Titkossát (Secretáriussát). Világosan ki-mondja, hogy az a' zavaros Lélek, melly uralkodik ezen Társaságokban rendszerént; és a' Tagok' leg-nagyobb részének igen kevés esmére-

te, mellyet a' nagyra vágyó és fortélyoskodó Fők haszonra tudnak fordítani, igen nagy veszedelmeket okoztak Frantzia-Országoknak, és az azokból származni kezdett zenebonák és rendeletlenségek által, orvoslás nélkül sükségesképpen el-kellene veszni a' mi Közönséges-Társaságunknak. "

A' *Hollandiai* gyalog Testörzök, nem állottak reá, hogy közölök sors által szedtetessenek ki némellyek tengeri-felgálatra; minekokaért, Jún. 29-dikén el-fogódott a' zsoldjok: Jún. 30-dikán reggel pedig, nagy tsapat *Frantzia* és *Hollandus* Lovasság indúlt-ki *Hágából* két ágyúkkal azért — *mint írják a' Hágai Tudósítások* — hogy ki-vetkeztesse fegyvereikből *Hága* körül az említett Testörzöket, kik közül már akkor többen szöktek el kétféleznél.

(Eggy *Wéseli* Tudósítás szerént, melly költ Júl. 8-dikán, meg nem gátolhatta a' *Fr Belgiumi* Fő-Kormányfő, minden Intézetjei által is, a' Földi-Katonák' szökösését. Ugyan azon Tudósítás írja, hogy *Frigyes-Belgiumi Geldriának Noviomagus* Városában, (melly németül: *Nimwegennek*; frantziául pedig: *Nimeguenek* neveztetik) estvéli nyóltz óra után nem szabad még csak két embernek is az úttán meg-állani, 's egymással beszélleni.) *Frantzia-Országból.* —

Párisba küldetett rendkívülvaló Követjei,

és rendes Minifiterei *Frigyes-Belgyiomnak*, Jún. 29-dikén lakták el az örömet a' két Közönséges-Társaságok' frigyének. Egyéb vendégeken kívül, hivatalosok voltak a' Vendégségbe, az előbbeni Igazgatás alatt ki-költözött *Frigyes-Belgák* is. A' pohár közöngetésekét különböztető tárgyak közül valók voltak: *Pitt'* veszedelme; *Nagy Britannia'* tengeri erejének romlása; a' Közönséges Békességnek mentől hamarább való meg-készülése 's a' t.

Rennes Városából, Jún. 18-dikán, következendő értelmű Levelét útasította *Párisba* *Hache* Generális, a' Nemzeti-gyűlésnek *Lanjuinais* nevű Tagjához: — „Sajnálhat az Úr egygy történetet, mellynek halála egészen fel-háborít egygy érzékeny embert. *Boishardi*, a' *Chouanok*nak leg-híresebb Vezére, egygy tsemó Katonaink előtt akarván meg-fzabadítani magát, sebbe esett. Midőn látta, hogy meg nem menekedhetik különben a' fogságtól: meg-ölte magát. Granatérosaink, kik régen vadászták már őtet: el-vágták a' fejét, 's vitték *Montcontourba* és *Lamballeba*. Éppen ebben a' fzempillantásban írok, hogy arsfálni kell mind a' Tifzteket, kik a' győzedelemnek illy fzörnyű jegyét kívánták; mind pedig a' kívánságnak Végre-hajtóit is. Akarom hogy példásan meg-büntettesenek, hadd ne kerüllyenek soha többé elő az efféle ifzonyúságok.“

Párisból Júl. 4-dikén: — „Eggy Kurír olly hírrel érkezett *Lyonból*, hogy az úgy nevezett *Jésus Kompániája*, melly eleinten a' *Robespierristákat* vette üzőbe; de kevés idő múlva Rojalista Sereggé változott által, és sok rendeletlenségeket követett el: már félélyel szóratott. A' vissza tért Ki-költözttek, kik első indítói voltak e' Zenebonának: meg-fzőkdöstek. Számos ágyúkat és tíz ezer puskákat kapott utánnok a' Republikánus Sereg. A' Katonai és Polgári Előljárók, kikkel félbeszakasztatta a' Nemzeti-gyűlés hivatallyoknak folytatását *Lyonban*, igen engedelmeseknek mutatták magokat.“

Eggy Párisi Újságnak 4-dik Júliusi Darabjából: — „Igyekezünk, a' mennyire tsak lehetséges, igazat írni: ha tehát igaznak állítunk mi valamit: el-lehet hinni. Azt mondánk néhány napokkal ez előtt, hogy az Ánglusok, *Guernsey* (Sziget) felől bé-fzándékoznak partunkra szállani. Ez a' bé-fzállás már meg-lett. A' reánk nézve Júniusnak 23-dikán olly szerentsétlenül történtt tengeri ütközet után, kényszerítettett Hajósseregünk az *Orienti* Kikötőhelybe vonni-bé magát. Minteggy tíz tizenkét ezer Embert, — más Tudósítások szerént 28 ezeret — raktak ki (az Ánglusok), *Quiberonban* a' Szárazra.“

(*Quiberon*, *Orienthez* nem messze fekvő *Francia* tenger-kebeletske.)

A' Közjóra-ügyelő-Deputátzló' negyed-részenek sors szerént esni szokott változásánál fogva, meg-szüntek Tagjai lenni azon Deputátziónak, Július' 3-dikán: *Sieyes; Roux; Gilet; és Reubel*. Helyekbe választódtak: *Boissy - d' Anglas; Louvet; Jean de Brie; és Lesage - d' Eure & Loir*.

A' Frantzia Közönséges-Társaság' természetét és Igazgatása-formáját meghatározandó Törvényekről, vagy a' jövőendőbeli Konstitútzioról való tanátskozást Júl. 4-dik napján kezdette el a' Nemzeti-gyűlés; és ugyan akkor el-végezte, hogy minden második nap elő-vegye 's folytassa ezen tanátskozást. Az Ember-és Polgár-jusokra nézve, meg-hagyta azon Tzikkelyeket, mellyeket, a' Konstitútzio' ki-dolgozására, 11 Nemzet-gyűlési Tagokból választódott Kommisszió tett fel. Az Elöljáró-Befzédje ezen Tzikkelyeknek nem áll többől: *Az Ember-és Polgár-jusoknak következő Előadását kiáltja ki a' Frantzia Nép, a' Fő-Valóság előtt.*

1-ső Tzikkely. Tzéllya a' Társaságnak, a' köz-boldogság. Az Igazgatás a' végre állítódott-fel, hogy bátorságossá tegye az Embert, a' maga jussainak bírásában.

2-dik Tzikkely. Az Ember-jussai a' Társaságban: a' Szabadság; az Egyenlőség; a' Bátorság; a' Tulajdonosság (la propriété).

(Az Egyenlőségen: Vagyon - Erdem - 's Betsület-béli, egygy szóval, mindenféle egyenlőséget értettek sokan a' Fr. Nép közzül: de több rendbéli magyarázatok által meg - intéztek az ilyenek, hogy az Egyenlőségen egyebet ne értsenek, hanem tsupán jubéli egyenlőséget, p. o. hogy ha igaz ügye vagyon valakinek a' Társaságban, 's meg-mutatja Igazságát: kívánhattya, mint más akarki, hogy az ő ügye igaznak esmértessek, 's a' szerént neki Igazság is szolgáltattassék 's a' t. Az illy értelemben vett Egyenlőségnek, helye vagyon minden jó intézetű Státusban.)

Elegyes Tudósítások.

Svéd- Országnek Fő-Városából Stokholmból Jún. 30-dikán: — „Az itt lévő *Frigyes - Belgyiomi* Minister *Loofs* Polgár, *Hágából* parantsolatot vett, mellynek ereje szerént pompás vendégséget adott, a' *Frigyes - Belgyiomi* és a' *Frantzia* Közönséges - Társaság között kötötett Szövetségéből származó örömnök nyilatkoztatására. Jelen voltak ezen Vendégségben: *Svéd* Országnek Nagy-Cancelláriussán *B. Sparren* kívül, számos elő-kező *Svéd* Urak; 's a' *Frantzia*; *Prusszus*; és *Lengyel* Ministerek. Muzsika-szó és ágyú-durrogások hallattattak a' vendégség alatt; 's a' múlato palo a' ablakainn alól lobogtak a' *Frantzia* és *Frigyes-Belgyiomi* zászlók. A' jó kívánságokkal egyesített ivásoknak vólt divattya. *Loofs* Polgár, a' *Svéd* Királynak; Királyi Famíliának; és Ministériomnak virágzó állapotjáért. A' *Svéd* Nagy-Kantzellárius: a' két egyesült Közönséges-Társaságoknak barátságáért; ditsőségeért; és boldogságáért. A' *Frantzia* Minister: a' *Pr.*

Király' egészségeért, és a' Prusszusok' szentségeért ivott."

Konstántinápolyból Jún. 10-dikén: „A' Frantzia rendkívülvaló Követ, *Verninac* Polgár, tegnapelőtt vőlt első közönséges audientzián a' Nagy - Vezérnél: melly audientzia, minden ízokásban lévő tzeremóniákkal ment véghez. Minden itt tartózkodó Frantziák, Respublikájoknak Forma-ruhájábann kísérték az új Követet: a' [Porta' részéről pedig egygy Kompánia Jantsárság. Nagyobbodott [a' tzeremónia' pompája az által, hogy valamenyi Török és Frantzia Hajók vagynak ezen Város' Kikötőhelyében, mind ki állottak sorba, tiszteletet tenni. Még az Admirális-hajónn is, kék fejer és veres színű zászló lobogott. — Meg-kínáltatta a' Török Tsáfzár *Verninac* Polgárt, hogy húsz Hónapokig minden napra kétfázötven *piaszt*ert adat néki: melly ajánlás annál különösebb, hogy soha a' Frantzia Követek nem kaptak efféle asztal-pénzt a' Portától: mostanában pedig nem kapnak semmi más Követek is. Ebbéli ajánlását a' Nagy-Úrnak nem fogadta el *Verninac* Polgár: ki ről még azt jegyzem-meg: hogy a' *Reis-Effendivel*, és más Tagjaival a' Dívánnak; nem különben a' *Prusszus* és *Svéd* Ministerekkel gyakran tanátskozik."

Magyar Ország.

Debretzenből Júl. 11-dikén: — „Ország-szerte esméretes ékesen-szóllású: ízé-

lesen ki-terjedett tudományú; példás hazafiúi buzgóságú; közönséges kedvességű és betsületű első Papunk a' ki vala; 's egyfzersmind a' Tifzántúl lévő Reformáta Ekleziáknak is négy efsztendőktől fogva kedves Püspökje — Fő-tifzteletű *Hunyadi Ferentz Úr*: úgy hagyá el kevés napokkal ez előtt Városunkat, hogy soha többé, ó fájdalom! ennek kebelébe vissza nem tére. *Sáros-Patakon*, hová, a' tanuló Ifjúságnak közönséges Exámenére hívatztatott és ment: meg-hala véletlenül e' folyó Hónapnak 7-dik napján, estvéli hat órakor kólikában: 's ugyan ott tegnapi napon el is takaríttatott, érdemeihez és nagy hivatalához illő tiszteességgel. Annyival inkább fájlalják 's fájlalhatják velünk együtt minden jó Hazafiak, egygy illy Férjfiútól lett meg-fosztattatásunkat: mivel idejét tekintvén sokat lehele még tölle várunk, mind egyeb köz-hasznú tárgyakra, mind különösen a' Magyar-Literáturára nézve is; mellynek gyarapításán mint igyekezett? tanú erre, az a' régen óhajtott Magyar Szülemény is, melly, következendő titulus alatt jöve Világ' eleibe: *Magyar Grammatika, mellyet készített Debretzenbenn egygy Magyar Társaság — Bétsbenn a' Magyar Hirmondó Íróinak költségével, Alberti betűivel*. Az itt említődő Magyar Társaságnak t. i. egygy érdemes Tagja vala — már most szükség ki-mondani — áldott emlékezetű *Hunyadink* is. “

A'

TSÁSZÁRI és KIRÁLYI FELSEG'
ENGEDelmével.

XXXXXXXXXX

7.

Költ Bétsben, Szent-Jakab-Havának (Júliusnak)
24-dik napján, 1795-dik Efstendőben.

Hadi és Békességes Környüállások.

Olasz - Országból. —

Báró *Devins*nek ötödik Júliusi Tudósítá-
sa szerént, *Sette-Pani* nevű Hegynél an-
nyi kárt tett az ellenségben *Argenteau* Ts.
K. Generalis Jún. 25-dikén, hogy mind-
járt akkor négyszáz hóltt Frantziák szám-
láltattak az el-foglaltt sántzaknál, 's az
után is naponként találtattak meg Fran-
tziáknak hóltt testeik a' tserékben. Fog-
ságba 120-an estek ez alkalmatossággal

H

az ellenség közzül, kik között Stábális és Fő-Tisztek is vagynak. — Részünkről 71-en maradtak halva; 135-en estek sebbe; és 313-an nem találtattak.

Livornóból Júl. 10-dikénn: — „A” melly *Anglus* hajók *Genua*’ partjához szándékoztak vala, Tsász. Kir. Vezér B. *Devins* segítségére: de sokkal nagyobb számú Fr. hajók által üzőbe vétettenek: szerentsésen bé-vehették magokat *Korfszika* Szigetének *S. Fiorenzói* Kikötőhelyébe, *Hot-ham* Admirálishoz, ki is meg-értvén a’ Frantziák’ közelgetését: azonnal rendbeszedte Hajósseregét, ’s Júl. 7-dikén ki-szállott a’ méjj tengerre. Ezt a’ hírt *Juno* nevű *Anglus* Fregát hozta ide, ’s ismét vissza-tért mindjárt a’ Hajóssereghez: melly, 23 első-nagyságú ’s egynehány kisebb hajókból áll. Más hajó azt a’ hírt hozta, hogy Júl. 8-dikán tsak nem össze-kaptak már egymással a’ két ellenkező Tengeri-Seregeknek előljáró hajóik.“

A’ Német-Birodalomból. —

Weselből Júl. 11-dikén: — „Némelly *Hollandus* Pátrióták, *Hussen* nevű kis Városotskájába a’ *Prussziai* Felségnek által rontottak, ’s a’ Polgármesternek mind személynén mind házában, nagy vakmerőségeket követtek el.“

„Tsoportosán érkeznek ide naponként a’ *Brabantziai* és *Luttichi* Ki-köl-

tözttek, 's vissza-térnek el-hagyott Hazájokba. “

Berlinből Júl. 7-dikénn: — „Úgy hallatik, hogy Státus- és Kabinét-Minister Báró *Hardenberg* vissza-indúl innen *Basileába*. “

A' Rajna mellől Júl. 12-dikénn: — „*Basileában* lévő Követje a' *Frantzia* Közönséges-Társaságnak *Barthelemy* Ur, újj pompás hintót 's ahoz való újj fényes kényűzetet kapott *Párisból*: melly *Equipázs*sal, a' Békességről tartandó tanátskozás' helyén fog, a' mint beszéllik, tisztelkedni. “

Valendárból Júl. 9-dikén: — „Egy-néhány napokkal ez előtt, valami ötfáz *Frantziák* el-hányták fegyvereiket *Koblentzben*, meg-mondták kereken, hogy ők a' had-folytatásra testestől lelkestől reá úntak, 's *dictum factum* haza indúltak. “

Frigyes - Belgyiomból. —

Konstántzinápolyban lévő Biztosai *Frigyes-Belgyiomnak*, közlötték írásban a' Török Ministériommal, Hazájoknak újj változásait, melly jelentésekre illy értelmű Választ kaptak a' Török Ministériomtól Máj. 13-dikánn: „hogy a' Porta mint régi és ízíves Barátja *Frigyes - Belgyiomnak*, az említett Jelentést ollyatén örömmel vette, a' millyent érzett minden alkalmatos.

ságokban, mellyek, boldogságára tzeleztak *Frigyes-Belgyiomnak*.

Hagaból Júl. 9-dikén: — „Mostani Konstitúciónknak meg-erősödését nem munkalódhatja úgy a' Fő-Kormányfő mint kívánná: mivelhogy a' Népi-Társaságok által hozzája intéztetni szokott Írások, nem tsak sok idejét el-vefzik; hanem olly munkákra is kényszerítik, mellyek által gátoltatik a' Konstitúció' folyamata. *Frantzia* Nemzet-gyűlési Kommisszárius *Richard* ugyan akarná, hogy az említett Népi-Társaságoknak vagy Klúboknak nevezetesen az *Utrechtinek*, vége legyen: de ebbeli akaratját a' Fr. Nép' Képviselőjének nem meri tellyesíteni Fő-Kormányfőnkünk.“

(Egy *Amsterdami* Levél szerént, melly ugyan tsak Júl. 9-dikén költ, tagadja az *Utrechti* Társaság, azon mérgező Írásnak tőle lett származását, melly az ő neve alatt vala intézve a' *Frantzia* Katonasághoz.)

A' *Frigyes-Belgyiomi* Újságok panaszosan írják, hogy a' *Prusszus* Birtokokban, csoportos együtt létele engedtetik, az által-szökdöső *Frigyes-Belga* Katonának. (Ezen panaszos Vádat helytelennek állítja egy *Weseli* Levél, melly költ Júl. 11-dikén: „Sok szökött Katonák jönnek — *ügymond* — ide által *Frigyes-Belgyiom-*

ból: de szolgálatba állanak nállunk, 's mindjárt tovább küldődnek.“)

Frantzia - Országból. —

Párisból Júl. 6-dikánn: — „A' *Rajna*-mellyékéről olly Tudósítás érkezett ide, hogy midőn már éppen által akart szállani Seregünk a' *Rajnán*: akkor vett ellenkező parantsolatot, és hat ezer Ember belölte, a' *Szabaudiai* Sereg' erősebbítésére indíttatott.“

Párisból Júl. 9-dikén: — „A' Közjóra ügyelő Deputátzió' nevében tegnap tudósította a' Nemzeti-gyűlést *Fermond*, hogy mintegy tíz ezer (Frantzia) Ki-költözttek, kik között Állzonyok, Gyermekes, és Papok is vagynak, *Belle - Isle* Szigetünkbe bé-szállottak, 's *Defroi* (más Tudósítások szerént *Beaupré*) Generálisunktól kívánták, hogy adná fel a' Várat: de ennek feleletéből a' tettzett-ki, hogy mind kézsége, mind ereje elegendendő vagyon az ellentállásra. Valóban még az Állzonyok is el-tökéltették magokat a' Varnak védelmezésére.“

„A' *Cherbourgi* partokról neveztetett Seregünk' Fő-Vezérének, következő sümájú, 4-dik Júliusban költt Levelét olvas-ta fel *Doulcet*, a' Nemzeti-gyűlésnek tegnapi Ülésébenn. Eggy tsoport Rojalistaság, *Mayenne* (Meduana) és *Loire* (Ligeris) folyó-vizek mellett egészen szellyel-

szóródott tegnapi napon, 's *Cadcau* nevezetű Vezérje meg-ölette. *Chateau-Gonthiér*nél és *Chersey* Váránál is Népünknek szolgált a' szerentse, a' Rojalisták ellen. "

A' Nemzeti-gyűlésnek ötödik Júliusi Ülésébenn ismét elő-vevődött az új Konstitúzióról való tanátskozás, és következő Végzések lettek:

3-dik *Tzikkely*: A' Szabadság abban áll, hogy tselekedhesse ki ki azt, a' mi nem árt a' Más' jussainak.

A' Könyv-nyomtatásbéli szabadságról szóló 4-dik *Tzikkely*, igen tüzes vetélkedésekre szolgáltatott alkalmatosságot. Némelly Tagok, ezen szabadságnak keskenyebb határok közzé való szoríttatását sürgették. — Ezeknek, *Charlier* és *Gregoire*, ellenek mondtak. Végtére, *Dau-non*, így tette fel az említett 4-dik *Tzikkelyt*, melyet el-fogadott a' Nemzeti-gyűlés: „Szabadságábann áll minden embernek, nyomtatás' útján vagy más módon ki-nyilatkoztatni a' maga gondolatját és vélekedéseit: úgy mindazáltal, hogy ha ezen Szabadsággal a' Tővély által meghatározott esetekben vissza-él: kérdőre fog vonattatni. Szabadon gyakarolhatja kiki a' maga módja szerént az Isteni-tiszteletet. "

A' következő Tzikkelyek erántt, minden tanátskozás nélkül egyfzerre hozott Végzéseket a' Gyűlés : 5-dik Tzikkely : Az Egyenlőség abban áll : hogy mind a' védelmező mind a' büntető Törvény ugyan azon legyen, Mindenekre nézve. 6-dik Tzik. Értetik a' Törvényenn, a' közönséges akarat, mellyet, vagy a' Polgároknak, kiket a' Törvény igazgat, nagyobb része ; vagy a' törvényesen választatott Képviselői a' Népnek fejeznek-ki. 7-dik : A' Bátorság abban áll, hogy Mindenek úgy intézzék tselekedetjeiket, hogy azokból bizodalmat vehessen kiki a' maga jussainak bírása, 's állandóul való meg-tarthatása eránt. 8-dik. Senki egyébaránt Törvényfzék' eleibe nem idéztethetik ; nem vádoltathatik ; nem árestáltathatik ; és fogva nem tartathatik ; hanem tsupánn a' Törvény által meg-határozott esetekben, és a' Törvény' szabásai fzerént. Minden Polgár, ki, a' Törvény' hatalma által idéztetik Törvényfzék' eleibe, vagy fogattatik el : tartozik engedelmeskedni. 9.) A' kik a' Törvény' szabásaira való figyelmezés nélkül, tsupa tettzés fzerént való tselekedeteket sürgetnek ; saját nevek' alól-írása által helybe-hagynak 's elő-mozdítanak ; végbevisznek, vagy végbe-vitetnek ; bűnösök, és fzükségesképpen meg-büntetődnék. — A' 10-dik Tzikkely, melly, a' Vád-alatt-lévő Személyek ellen semmi fzükségtelen

keménykedést meg nem enged; el-halasztódott. 11.) Senkit elébb meg-ítélni vagy meg-büntetni nem lehet; míg meg nem hallgatódott; vagy törvényesen nem idéződött a' Törvényfzék' eleibe. 12.) Se' criminális se' polgári Törvénynek, olly időre vissza-ható ereje nem lehet: a' midőn nem hozódott vólt még. 13.) Egyéb büntetéseket nem tartozik meg-határozni a' Törvény, hanem tsupán azokat, mellyek, szoross értelemben véve szükségesek. A' büntetéseknek, a' bűnöknek különbkülönbféle mértékeikhez kell alkalmaztattaknak lenni. 14.) A' Tulajdonosi jus abban áll, hogy kiki, a' maga jószágainak, jövedelmeinek, munkája és szorgalmatossága gyümöltseinek hasznát vehesse 's el-rendelhesse. 15.) Minden ember, árruba botsáthatja a' maga idejét és szolgálatjait: de senki, el nem adhatja maga magát, se' Más által el nem adattathatik: az ő Személlye, az el-adatható Vagyonok közzé nem tartozik. 16.) Senki, a' maga Tulajdonától, önnön meg-eggyezése nélkül meg nem fosztattathatik, hanemha midőn törvényesen bé-bizonyítódott közönséges szükség kívánnya, és úgy, hogy a' kára, igazságosan meg-téríttessék. 17.) Minden Adó (Kontribútzió) a' Közjóért állítódott fel: a' Vagyon' mértékéhez képest kell azt fel-ofztani az adózni tartozók között. — 18.) Minden Polgárokat egyyüvé véve,

úgy fundálódik ezeknek egész summájában a' Főség; hogy nem több ez egynél; meg nem oszthatatik; hosszas idő által is Másnak tulajdonává nem változhatik, se' senkinek jószágképpen által nem adattathatik. 19.) Valamelly Szemelly, vagy a' Polgárok' egy részének gyülekezete, nem tulajdoníthatja magának a' Főséget. Törvényes végzés nélkül, senki, közönséges hatalmat nem gyakorolhat; se' semmi közönséges hivatalt nem folytathat. 20.) Minden Polgárnak egyenlő jussa vagyonra, hogy vagy maga, vagy Más által eszköz legyen a' Törvénynek hozódásában; a' Nemzet-gyűlési Tagoknak, és a' Tisztviselőknek választatásában. 21.) Fel nem állhat a' Társaság, ha a' tiztségekben lévőknek hatalma jól fel-nints oszthatva; annak határai jól ki-nintsenek szabva; és nem bizonyos; ha a' közönséges Tisztviselőket számadásra lehet e' vonni avagy nem? — 22.) Nem változhatnak által a' közönséges Tiztségek, az azokat viselőknak tulajdonaikká. 23.) Azokhoz, kiknek kezébe vagyon le-téve a' közönséges hatalomnak gyakorlása: intézhetik kéréseiket a' Polgárok.

Nancy Városából Júl. 2-dikán: — „A' szamkivettett Papokról maradt jószágok el-vóltak foglaltatva a' Közönséges-Társaság' számára: de az újabb Nemzet-gyűlési Végzések fzerént, vissza-adat-

tattak már azok, az Atyafiaknak. — A' Törvényhozásra - ügyelő - Nemzet - gyűlési Deputátzió, egy Jelentést útasított a' Közönséges-társaság-osztályokba, mellyben, a' szolgálni akaró Papoktól nem kívántatik egyéb, hanem hogy nyugodjanak meg a' Közönséges - Társaság' polgari Törvényin. “

Elegyes Tudósítások.

Osnabrückből Júl. 4-dikén; — „Tegnapelőtt olly értelmű parantsolat érkezett ide *Berlinből*, hogy az itt lévő *Prusszus* Élés-házakból, további rendelkezésekig semmi el ne adattassék. “

A' *Berlini* Újságnak 9-dik Júliusi Darabja egy *Rajna*-mellyéki Levelet közöl, melly fzerént, *Dumourier* Május Hónapnak 3 utolsó napjaiban, *Páris*hoz két óránnyira fekvő *Bondi* nevű faluban tartózkodott: Június' vége felé pedig *Lyonban*.

Péter és Pál Innepe szokott pompával ment egyébaránt véghez *Rómábann*; hanem *Nápolyból*, ebben az esztendőben se' érkezett el az ajándék: ez okon, az Apostoli - Kamarának Fiskális - Prókátora, valamint a' múltt hét esztendőben tselekedett: úgy most is közönségesen fel - olvasta az említett ajándék - küldésnek elmulatása ellen való protefiátziót: 's ezen protefiátziót el-fogadta a' Sz. Pápa.

Egy igen hitelesnek láttzott Tudósítás után, ellenkezőt írtunk a' múltt postán,

az *Angliai* Ország-gyűlésről, mint vagy on a' dolog valósággal: mert Jún. 27-dikén valósággal félbe - szakadának *Londonban* az Ország-gyűlési tanátskozások, 's azoknak újjonnan való el-kezdődése, Augusztusnak 25-dik (némelly Tudósítások szerént 5-dik) napjára halasztódott.

Éppen minekelőtte el-olzlott volna az *Angliai* Ország-gyűlés: ezer font sterling jutalmat rendelt *Elkin* Urnak, a' ki, *Lancashire* nevezetű Grófságban jobb módot talált fel, mint voltak az eddig való módok, a' motsáros földeknek ki-száraztatására 's termő-földekké való készítésére.

Berlinből Júl. 9-dikén: — „*Anglus* Lord *Spencer*, *Marlborough* Hertzegnek második Fia, életének tsak huszonnegyedik esztendejét számlálta: még is már ennek-előtte *Stokholmban* és *Hágában*; közelebb pedig itt *Berlinben* viselt *Nagy-Britannici* Követtséget: de e' folyó Hónapnak 4-dik napján gutta-ütésbe esett, 's hirtelen meghólt.“

A' Mejj-betegségeknek gyógyítására, *Beddoes* nevű *Londoni* Orvos, azon új találmányokat kezdte fel-venni eszközül, mellyekre leg-közelebb tettek szert a' Chymikusok. Hogy próbáit annál fogatosabban tehesse: egy közönséges Intézetet akar fel-állítani, melly szándékának elő-mozdítására négy ezer font sterlinget (negyven ezer forintot) kívánt a' Kö-

zönségtől. Annyi ajánlásokat kapott nem sok idő alatt *Beddoes* Úr, hogy szinte fele része ki-telik azokból a' kívántt summának. Az Ajánlók között vagynak, sok magános Doktorokon kívül, az *Angliá*-ban és *Skótzia*-ban lévő Orvosi Tudós Társaságok is.

Magyar Ország.

Zágrábból Jún. 25-dikén indúlt el a' *Rajnai* sereg felé egy Hufzár-Svadron, mellynek fel-állításábann első efzköz vólt *Zágrábi* Püspök *Verhovatz* Maximilián'Ö Exc. ja.

Nagy-Váradról Július' 10-dikénn: — „Fő-Tifzt. *Rietaller* Mátyás Úr, tzeremóniásan be-ültetődött Máj. 26-dik napján, az ide való Róm. Cath. Káptalannak Erdemes Tagjai közzé, melly papi méltóságot olly kötelességgel egybe-köttetve nyerte a' Felségtől, hogy itt a' Püspöki Lycoeumban Egyházi-Törvényt (Jus Canonicum) és Ekklésiai Hiftóriát taníttson: tettzett azonban Felséges Urunknak említett Fő Tifzt. *Rietaller* Kánonok Urat meg nem határozott időre, előbbeni hivatalának t. i. a' *Budai* Könyv-Censorságnak folytatásában tovább is meg-marasztani: kinek ide lejendő jöveteléig *Tasnádi* Plébánus Tifzt. *Thezárovich* Gábor Úr fogja tanítani a' nevezett Törvényt és Hiftóriát, mind a' *Római*- mind az Eggyesültt-Gö-

rög-Katholikus Nevendék Papságnak, azon Semináriumban, melly a' Látogató B. Sz. *Erzsébet*ről neveztetik. Ezen Papnevelő Házban, Zsidó és Görög nyelveket és mind az Ó mind az Új-Testamentomi Sz. Írás' magyarázása' módját (Hermeneutikáját) tanító Professzorrá lett közelebb Tifzt. *Hunyadi* Imre Elek Úr. Meg-vóltak pedig már ez előtt is: Tifzt. *Fekete* Márton és Tifzt. *Tokody* István Urak, kik közzül ez Morális és Pastorális Theológiát; amaz pedig Dogmatikát tanít. "

Veszprémből Júl. 6-dikán: — „*Szent Király-Szabadja* nevű Helységében Várme-gyénknek lakott eggy *Kaszás* János neve-zetű jó természetű Ember. Ez, minekután-na több esztendőig szenvedett volna ked-vetlenségeket a' Feleségétől; végtére el is hagyattatott. Meg-értvén Feleségének hol-létét, utánna utazott *Komárom* nevű Hely-ségbe, 's az oda való Tifztartótól segítséget kért, melly által ki-vehetné Felesé-gét a' Mészáros' szolgálatjából. Ki is vet-te 's meg-kötözve vitte a' maga pintzéjé-hez, melly a' Sz.-*Király-Szabadjai* Sző-lő-hegyen vagyon. Ott le-szegezte az Afz-szonyt a' földre, 's elsőben is le-mettzette a' jobb fülét tőben, az utánn a' bal fülét de ennek meg-maradt a' gombája, mivel a' bitska életlen vólt. El-vágta továbbá az órrát Feleségének; végre pedig a' jobb kezén lévő hüvelykjét is. Az utolsó metz-

tázást maga fejétől tette azon okból, hogy
 ezentúl, jó varró kezéhez se' bízhatván
 többé a' Felesége, annál inkább kéntele-
 nítették otthonn maradni. A' három el-
 söbb metzéseket ki-gondolta volna e' ma-
 gától, dühös indulatai között a' szerentsét-
 len Férj? nem bizonyos. A' fenn- emlí-
 tett Tisztartó találta néki tréfából monda-
 ni, a' midőn panaszszait hallotta: Mesd
 el az ilyen amollyan Affzonyának fülét
 órrát: majd úgy maskara lessz belőle, és
 senki se' kap többé rajta. — A' nyomo-
 rúltt Affzonyonn el-követődött kegyetlen-
 ségnek végig szemlélője volt egy négy
 esztendőös forma idejű Fiatskája; kit a'
 mézfárlás után haza vivén az Apja mon-
 da néki: „Fiam én *Veszprém*be megyek,
 de nem sokára vissza jövök: addig maradj
 itthon. “ Ezt mondván el-ment, vagy is
 inkább el-illantott. — A' Gyermek, a' kü-
 szöbön üldögélve várta vissza az Apját.
 Azonban, arra megy az Annyának egy
 Affzonymajtássa, 's kérdezősködik öle az
 édes Annyáról. A' Gyermek el-beszéli a'
 történetet. Ezt hallván az Affzony, ki-
 szalad mindjárt többed magával a' Szülő-
 hegyre, meg-talállyák nyomorék esmerős-
 söket még életben, ámbár igen el-gyen-
 gülve; bé-kötözték sebeit; annakutánna
 ki-vitték innen *Mullik* Ignázt Seborvos
 Urat is, a' ki, különös szorgalmatosság-

gal lát a' sebes Személyhez, és egész reménységet nyújt életéről. "

Batizból (Szathmár Vármegyéből) Júl. 2-dikán: — „Itten közelget már az aratás, nagy a' reménység a' bőv terméshez, a' tavaszi vetések is jól fel-vették magokat, mert zsenyész idők járnak, és nyilván a' régi közmondás bé-tellyesedik rajtunk: *Hogy Fejér kenyérünk és fekete szénánk lesz;* de semmi az, mert ha barna lesz is a' széna, tsak legyen, el nem vesznek úgy marháink éhen. "

Az *Erdélyi Királyi Táblánál* érdemesen folytatott *Assessorságból* *M. Homorod-Sz. - Páli Szentpáli Elek Úr*, *Ítéző-Mesterségre* (*Proto-Notáriusságra*) lépett, *Mélt. Türi László Úr* helyébe, a' ki nyugodalomra tette magát.

* * * * *

Tudósítás.

Költ Páparól Júliusnak 16-dik napján: — „Van szerenységem Kedves Hazámfiainak, nevezetessen az *Oskolák* esmerőinek 's szeretőinek jelentenem, hogy a' leg-alsóbb, nevezetessen a' falusi *Oskolák* számára el-készítettem már ígéretem szerént az *Új Deák Rudimentát*, vagy is a' *Deák Nyelvnek Első Kezdetét*. Ez a' *Könyvetske* áll ezen három részekből, tudniillik:

1.) *Eggy kis Deák Textusból*. Ebben vagynak 365 apró, könnyű 's többnyire *Morális Deák Sententziák*, melyeket kell esztendő alatt az úgy nevezett *Declinistai*, *Falun* pedig

a' Conjugistai esztendőben is fordítva 's resolválva el végezni.

2.) Egy kis Deák Grammatikából Magyarúl: — a' mellyben tudniillik csak a' legszükségesebbek vagynak.

3.) Egy Deák — Magyar Lexiconból; mellyben azon Deák szók vagynak Abécés Laitrom szerént fel-jegyezve, a' mellyek a' Deák Textusban találtnak.

Az Elő beszédben a' van elő-adva, mint kellyen ezen Könyvetskével hasznosann élni. — Az ára csak négy garas. — A' jövő Pesti Vásárra, a' nevezetesebb helyekre fognak egynehány Exemplárok le-szállíttatni.

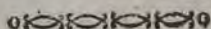
Lefff hát ezen Könyvetske az Abécés Gyermeknek, a' Deák olvasás, és a' Magyar Grammatika meg-tanulására való Kézi-Könyvök: Valamint a' Declinisták' Deák Nyelvbeli Előmeneteleknek Kezdője. Egyszersmind készült ez, a' mi Ó Rudimentánk helyett: mellynél ha jobb lefff e', vagy roffzabb, vagy csak olyan? az idő 's a' tapasztalás meg mutatják. Nekem itt ennek az Ó Rudimenta felett való ditséretére csak azt lehet említeni, hogy ez, a' Deák Grammatikát a' Magyar Gyermeknek magyarúl adja a' szájába. — Ma a' XVIII. Század' vége felé azt tapasztaljuk, hogy a' Gyermek is örömet látva szeretnek valamit tselekedni: ki-tanúlván a' Természeti História-ból, hogy csak ugyan a' Vakondoknak is van szeme, ha mind kinsiny is, a' mit az Ó Rudimenta tagadott.

Márton István,
Pápai Professzor.

* * * * *

(A' múltt postán egy arkus Tóldaléket küldöttünk, melly az E arkushoz tartozik.)

Magyar Hírmondó,

8.

Költ Bétsben, Szent - Jakab - Havának (Júliusnak)
28-dik napján, 1795-dik Efstendőben.

Hadi és Békességes Környütlállások.

Olasz - Országból. —

A' Szárdíniai Király' Lakó - Városából Turinból Júl. 8-dikán: — „A' Genuai partokon lett elébb nyomul'sából Báró Devinsnek a' következett: hogy a' vezérlése alatt lévő Ts. K. Sereg, újra eggyesíthette magát a' Szárdíniai Királyi Katonaságnak azon részével, mellyet Ts. Kir. Generális Báró Colli kormányoz. Július' 6-dikán meg-támadta B. Colli, Loano felé a' Frantziákat; 's kemény és véres verkedés után, *di S. Bernardo és del Pian de Termini* nevű két derék tanyát hagyatott el vélek.“

Az Altarei táborból Júl. 11-dik napján: — „Ezen folyó hónapnak 5-dik napján Savonában és Vádoban voltam. Savona egy kis kerített Város. A' házak igen magassak benne, 's az úttzak igen keskenyek. Innen vagy, hogy a' szobák sejtétesek: mivel kevés világosság szolgálhat beléjük. A' Vár (il Castello) igen erős;

senkit se' erefztenek belé a' *Genuai* Katonának; sőt még a' *Glacis*ján (a' Vár körül való térségen) se' engednek senkit is járkálni. — *Vado*, egynehány házakból áll. Két Várai vagynak, mellyek között az egyik, síkonn a' tenger-partján, jól épült 's jó Kazamátjai (az az, a' Bástyái alatt készült lakó-helyei, 's egyéb rekeszei) vagynak. A' másik Vár sokkal erősebb, mivel egy kösziklába vagyon belé építve. *Savonán*ak Hófiátjai (külső Városai) majd egész *Vádo*ig tartanak, 's többnyire Kertekből, 's kerti-házakból állanak. A' Kertek olly magass falakkal vagynak kerítve, hogy bé nem láthat az ember beléjük. Mikor ezen kertek közt lovagolunk, *Labirinthus*ban képzeljük lenni magunkat. Nehezen tudunk ki-hatolni közülök.

„Júl. 6-dikan már *Loano*ig haladtak Előlvígyázóink. Júl. 7-diken a' *Napolyé* Regementek *Vádon*ál álló táborunkba érkeztek. A' Frantziák oda hagyták *Szent Bernard* hegyet is. Ez az a' nevezetes hegy, a' hol nagyon bé-sántzoltak vala magokat a' Frantziák, 's felette nehéz dolog volt onnan őket le-vern. Próbát tett ellenek Generális *Colli* Júl. 5-dikén, de mivel Tsapatjaink (Colonnyaink) nem egyszerre hajthattak a' Frantziákon, ezek egymás után vissza-verték a' tsapatokat, úgy annyira, hogy *Colli* Generális kényszerítetett, volt magát fekvő helyéből vissz-

fza vonni, de már most ugyan csak mi uralkodunk a' hegyen. B. *Devins*, tengeri segítséget kért az *Anglus* Admirális *Hotham* Úrtól: de mivel nem tellyesíthette még eddig *Hotham* Vezér a' Báró *Devins* kívánságát: ez okozta, hogy még ekkoráig, *Finale* ellen szerentsét nem próbálhattunk. Hadi-Tármester Gróf *Wallis*, Ármádiánknek egy részével mind ez ideig *Finalénál* vagyon, nagyobb része pedig Seregünknek, a' fő-quártéllyal együtt *Savonánál*. — Tsak a' neve is *Pedemontzium*-nak, mellynék határainn állunk, eléggé ki-fejezi a' nehézséget, mellyet a' sok hegyek okoznak itt az eleség' szállításban. — A' melly *Erdödy*-Huszár-Svadron, *Savonánál* vólt eddig, holnap *Finale* felé megy a' tenger-partján. Szép dolog vólna hallani a' Köz-huszárok' beszélgetését, midön ezen végetlen nagy tengernek partján járkálnak 's meg meg állanak. Tegnap *Finaletól* mintegy 22 hajót láttak messzire bé a' méji tengeren, de nem vehették jól ki, ha *Frantzia* vagy pedig *Anglus* hajók vóltak e'? Azt beszélik, hogy a' *Frantziák* magokat a' hegyek közzé vették, *Ormea* és *Tenda* között. “

Livornóból Júl. 15-dikén: — „Tegnapelőtt reggel egy *Ragúzái* hajó érkezett ide *Tulon* alól, 's beszéli, hogy minenkutánna a' parttól el-távozott vólna: tsak hamar a' *Hières* nevű *Frantzia* Szige-

tekhez érkezvén, ott talált Júl. 11-dikén estvéli hét óra tájban 17 nagy és hat kisebb frantzia hajókat, mellyek közzül egy Fregát hozzá ment, tőle mindennek töviről hegyire járt, 's úgy botsátotta ismét útnak. Júl. 12-dikén reggeli négy órakor hufzonnégy nagy, és tíz kisebb *Ángliai* hajókkal találkozott ezen *Ragúzai* hajó, a' *Jouani* tenger-kebelnél nem messze *Olasz-Ország'* partjaitól. Minekutánna itt is megfelelt volna az eleibe tett Kérdésekre: tovább folytatta útját. — Mintegy negyven mértföldnyire voltak egymástól a' két Hajósseregek: de meg nem ütközhettek egymással: mivel igen kemény szél fútt *Napnyúgot* felől. — (A' múltt Vasárnap (Júl. 12-dikén), kilentzvennégy hajókat szorított bé a' méjj tengerről Kikötőhelyünkbe a' nagy szélvéfz.)

Genuából Júl. 11-dikén: — „Úgy értjük, hogy *Savonánál* a' Ts. K. Sereg ötfáz *Nápolyi* lovas Katonákkal szaporodott: a' *Frantziáknak* pedig tíz ezer ember segítségjek érkezett *Onegliába*. — *Nizza* Városából írják, hogy Júl. első napján meg-gyúladt ott egy puskaporos-torony, melynek fel-vetődése leg-alább is 300 ember-halált, 's egyéb temérdek kárt is okozott.“

Nápolybann olly értelmű Királyi parantsolat tevődött mostanság közönségesé: hogy Mindenek, a' kik puskákkal és

más fegyverekkel kereskednek: tartozzanak által adni a' Fels. Udvar' számára, minden el-adni-való puskáikat és fegyvereiket.

A' Német - Birodalomból. —

Mannheimből Júl. 20-dikán: — „Egy-néhány napoktól fogva sok *Frantzia* Katonák és ágyúk szállítódnak el *Moguntziá*-tól *Landau* felé. — Úgy hallatik; hogy Júl. 12-dikétől fogva, *Straßburgban* vagonon *Pichegru* *Frantzia* Vezérnek a' fő-quártélyya. — Beszéllik azt is, hogy *Pichegru*, ellenzette a' *Rajná*n való által-szállást azonn okból: mivel a' *Rajna'* jobb mellyékén való létele a' *Frantzia* Republikánus Seregnek, nagyon fogná könnyebbíteni a' szökdösést, 's eszközül szolgálna, a' *Frantzia* Ki-költözttekből álló és *Conde* Hertzeg vezérlése alatt lévő Seregnek szaporodására. — Júl. 16-dik napján, húsz lovas *Frantziák* szöktek által *Moguntziá*-ba, kik között egy *Adjutáns* is vólt, és egy *Trombitás*. — A' melly *Fr. Rep.* Katonák ki felé nem szökhethnek: bé-felé szökhnek vissza, *Moguntzia* előtt fekvő táborjokból.“

Conde Hertzeg' fő-quártélyyából Júl. 17-dikénn: — „Nékünk (a' Ki-költözött *Frantziáknak*) még a' *Nizzai* partokon is vagynak Katonaszedő tanyáink, hová sokan szökdösnek által, az *Olasz. Ország*i Republikánus *Frantzia* Seregből. Mi hoz-

zánk is feles számmal jönnek Frantzia Katonák által naponként, a' *Rajna'* túlsó mellyékéről, 's azt befzéllik, hogy a' melly buzdító jelentések, részünkről terjesztődtek el a' *Rajna'* bal-mellyékénn: igen fogafatosok voltak, és néminémű bizodalmatlanságot szerzetek, a' Tiszt és az alsóbb grádusú Katona között. — Azonn vagyunk, hogy nyóltz gyalog; és ugyan annyi lovas új Regementekkel nevellyük Seregünket.“

Berlinből Júl. 14-dikénn: — „A' múltt Szeredánn hozta meg ide a' híret egygy Kurír *Regensburgból*, hogy a' Német Birodalom' Rendjei köz-akarattal arra határozták magokat: hogy Békesség-alku kezdődjék a' Német-Birodalom' részéről Frantzia-Országgal, a' *Prussziai* Királynak is közbenjárása által. Ezen Határozásnak Bétsbe lett meg-küldetetéséről írt már a' *Hirmondó*.) Bárá *Hardenberg* Ministerünk, mindjárt indúlt a' hírnek vétele után *Basíleába*, hogy, az ott lévő *Frantzia* Követtel *Barthelemy* Urral közelebbről értekezhesen, a' Német-Birodalom és Frantzia Ország között köttetendő tartós Békességnek Feltételeiről.“

Regensburgból Júl. 17-dikénn: — „A' Német-Birodalom' itteni Gyűlése mellett lévő *Prusszus* Minister Gróf *Görz*, tegnap előtt érkezett ide vissza *Baireuthból*, a' hol konferentziát (beszélgetést) tartott B. *Hardenberggel*. Kíványa Gróf *Görz*,

hogy a' Békesség' dolga eránt való voksolások és Végzések újra kezdődjenek el. Más. Ministerek is nyilatkoztatták illy kívánságjokat."

Frigyes - Belgyiomból. —

Leydából Júl. 13-dikán: — „Közönséges-Társaságunk' Fő-Kormányfzéke mellé *Frantzia* Ministernek *Pinçot* (*Frantzia*) Polgár választódott, a' Közjóra ügyelő Fr. Nemzet gyűlési Deputátzió által. *Párisban* lévő Ministereink *Blauw* és *Mayer* (*Frigyes-Belga*) Polgárok írják, hogy *Gervinus* Ur meg-látogatta őket, 's ők is vizs-fza-adták a' látogatást. Ez a' *Gervinus* Úr, *Prussziai* - Követség' Secretáriussa volt *Basíleában* *B. Hardenberg* mellett. *Párisban* nem folytat ugyan egész tzeremóniájú Bíz-tosságot a' *Prussziai* Udvar' részéről: gyakran van mindazáltal együtt a' Közjóra ügyelő Deputátzió Tagjaival, 's meg-jele-nik tsak nem minden nap a' Nemzeti-gyű-lés palotájának azon részében, a' hol szok-tak a' külföldi Ministerek ülni."

Frantzia - Országból —

Párisbann, a' Közbátorságra - ügyelő Nemzet-gyűlési Deputátzió, következendő értelmű Jelentést tétetett Júl. 8. kán közönsé-gessé: „Tudtára esett a' Közjóra - ügyelő-Deputciónak, hogy a' Közönséges - Társa-ság' ellenségi, még is akarják zavarni ezt a' nagy gyülekezetet (*Páris Városát*): zene-bonára kélztető befzédjeiket meg-újították

a' függetlenségben élni és haramiáskodni
 ismeretők; ezek a' gonosz Emberek, igye-
 keznek hintegetni a' pártütés' magvát. *Pá-*
*ris*nak több részeit járják fel 's alá Idegenek,
 és papiros-pénzeket osztogattak ki némelly
 Lakosoknak, kiket, mostani ismeretsélen
 környülállásaik, könnyen hibáztathatnak.
 Az Állzonyok reá akarták venni a' Férjfi-
 kat, hogy mennének a' tömlöztökhöz, igen
 vétkes szándékkal Inti a' Közbátorságra
 ügyelő Deputátzió a' jó Polgárokat, hogy
 ne engedjék magokat az ő eleikbe meg-
 szűnés nélkül hanyódó törökbe bé-tsalatni:
 's kéri őket, hogy fedezzék-fel bátor szív-
 vel a' Pártosokat. “

A' *Bresti* partokról neveztetett Sereg'
 Vezérje' *Hoche* Generális így írt Júl. 4-di-
 kén *Páris*ba a' Közjóra-ügyelő-Deputá-
 tzióhoz: „Hogy én gyakrabban nem írok
 hozzátok: ennek az az oka, mivel szem-
 pillantásnyi ürességet se' engednek nagy
 foglalatosságim. Közelget az idő, melly-
 ben semmivé lesz a' Pártosok' Serege.
 Már három izbenn érzette a' Frantziák'
 erejét. A' táborjától egy mérttföldnyire
 állunk éjjel 's nappal vígyázva: és már
 akkorra, a' midőn ezen Tudósítást fogja
 venni a' Nemzeti-gyűlés: meg-lehet hogy
 bosszú lesz állva a' Hazáért. “

Párisból Júl. 12-dikén: — „Az most
 itt, az Ánglusok' szándékáról az uralkodó
 vélekedés; hogy a' *Kis-Britanniai* fran-

tzia partra való ki-szállás által tsak ránk akartak ők ijjeszteni: valóságos tzéll yok ellenben az: hogy *Normándiai* széleinkre szállyanak ki nagy erővel. Az utolsó *Havrei* Kurír által, olly Tudósítást vettünk, hogy *Havrei* Kikötőhelyünkhöz nem mész-e egynehany Ánglus Fregátok, messzebb pedig több Katona-hajók mutogatták magokat. “

A' *Prussziai* Király által 28-dik Májusban hagyattatott helybe és erőssítetett meg azon Eggyezés, melly, Máj. 7-dikén tóldalék formán járult, az elsőbb, t. i. ötödik Áprili Kötéséhez Frantzia-Országának és Prussziának. Az említett helybe-hagyatást 's meg-erössítettést (ratifikátziót) Júl. 9-dik napján terjesztette *Boissy d' Anglas*, mint Közjóra-ügyelő - Deputátzió' Szószólója, a' Nemzeti-gyűlés' eleibe. Ezzel az alkalmatossággal így is szólott *Boissy d' Anglas*: „A' *Frantzia* Szabadság' el-lenségei olly hírt támasztottak külföldön, hogy ezen Kötésnek titkos Tzikkelyei is vagynak, minéműek: hogy a' Batavusokat magokra hagyják a' Frantziák; a' *Prussziai* Király el-foglallja *Frigyes-Belgyiomnak* Fő-Városait; *Seeland* által engedődik a' *Prussziai* Királynak; a' Frantziák el-távoznak a' *Rajna*' partjaitól. “ — Hogy tehát — így folytatá beszédjét *Boissy* — senki tevélygésbe ne essék; szükség

jelentést tenni erántta, hogy az említett titkos Tzikkelyek nem egyebek; hanem a' mi ellenségeink által költött hírek. “

A' Közjóra - ügyelő-Deputátzió' nevében így szólott *Doulcet* Júl. 11-dikén a' Nemzeti-gyűlés előtt: — „Nints ugyan még egy Hónapja, hogy *Gilet* Képviselője a' Népnek ki-lépett a' Deputátzióból: mindazáltal a' Közjóra - ügyelő - Deputátzió olly Végzés-formát terjeszt, helybe-hagyás végett elötökbe, mellynek ereje szerént mennyen *Gilet*, az *Éjszaki*; és a' *Sambrei* 's *Meusei* Seregekhez, hogy ott nyomos Intézeteket tegyen, azon Instruktziók (Utasítások) szerént, mellyeket különösen fog a' végett venni. Tartózkodása' helye fog lenni a' *Sambrei* 's *Meusei* Sereg' fő-quartélyánál.“ — Ezen Végzés-formát helybe-hagyta, 's önnön Végzéssévé tette a' Nemzeti-gyűlés.

A' Frantzia - Országgal hadat folytató Tartományokból származott, és 1792-dik esztendőnek első Januáriussától fogva Fr. Országban tartózkodott Idegenekre nézve, azt végezte a' Nemzeti-gyűlés Júl. 11-dikén, hogy tartozzanak el-takarodni a' fr. földről.

A' Király-képpel jegyes Papiros-pénzekre nézve, olly Végzést hozott Júl. 11-dikén a' Nemzeti-gyűlés, hogy az naptól számlálva egy hónapig bé-fognak még azok ve-

vődni a' közönséges Kasszákba: ha pedig valaki bé nem adja oda a' szabott ideig: következő Hónapban vigye a' Kerületbéli Adófzedőhöz. Ettől quietántziát fog kapni: és a' quietántzia mellett következő Hónapban, ugyan annyit érő más Papiros-pénzeket, mint vóltak az ő Király-képpel jegyes-pénzzei. “

Elegyes Tudósítások.

Az árva Frantzia Királyfi haláláért, négy hétig viselendő gyászt vett fel a' *Saxóniai Udvar* Júl. 12-dikén.

*Svéd-Ország*nak Fő-Városából *Stokholmból* Júl. 3-dikán: — „Az itt lévő *Frantzia* Követ *Rivals* Márk Lajos, megfog jelenni audientziánn a' napokban *Iffjú Királályunknál*, és az Igazgató *Hertzegnél*. Már bé-mutatta *Ministériomunknál* a' *Bizonyság-Levelét*, melly alá: *Cambacéres* Prézes; *la Porte* Secretárius; és a' *Közjóra-ügyelő-Deputátciónak* 12 Tagjai írták neveiket. — *Frigyes-Belgyiom* részéről is fog ide Követ jőni rövid időnn: míg pedig az el-érkezne, *Loofs* Polgár vízi a' dolgokat, ki az előbbi *Hollandus* Követ *Báró Borch* mellett viselt vala Secretáriusságot. (Báró Borch is itt tartozkodik: de tsak úgy mint magános Személly.)

Dániának Fő-Városából *Koppenhágából* Júl. 6-dikán: — „Júniusnak 26-dikán

olly Tudósítás útasítódott ide *Londonból*, hogy az *Anglusok* által el-fogattatott öt eleséges hajóink szabadon botsáttattak, minekutánna mind a' jószágért, mind a' szállításért; mind pedig a' várakozásért is ki-elégíttette őket a' Tengeri-dolgokra-ügyelő *Londoni* Törvényfőnök. Más két hajóink, mellyek, hasonlóképpen Fr. Országba szándékoztak, valamint a' fellyebb említett öt hajóink, el-fogattattak ugyan, de ismét el-eresztettek egész terheikkel, mivelhogy ez, nem eleségből; hanem részfzerént üvegekből (butelliákból); részfzerént kő-falnak való kövekből; részfzerént fából állott, 's még kétszáz font sterlinget is kaptak a' várakozásért.

Varsóból Júl. első napján: — „Az *Oroszok*, mind untalan nevelni igyekeznek, a' már is alkalmas nagyságú *Ármádiá*jaikat, mellyek közzül eggy, *Riga'* táján; másik, *Varsó* és *Thorn* között; a' 3-dik pedig *Varsó* és *Krakkó* között fekszik. Eleségje, mind a' három Seregnek elegendő vagyon.

Béts.

Ide váratik a' fzerentsétlen *Frantzia Király* Néh. XVI-dik *Lajos'* Leánya, *Párisból*, kit *Christina* Fő-Herteg Asszony fog magához venni, és születéséhez képest tartani.

Néhai' kedves emlékezetű *Palatínusunk'* helyébe, *Locumtenenssé*; és a' bol-

dogúltt Palatinusról neveződött Magyar Lovas Regementnek Tulajdonossává, *Jósef Fő-Hertzeget* méltóztatott tenni Felséges Urunk.

A F. Magyar Cancelláriához, Referendárius Udvari Tanácsosoknak jönnek: Néhai Mélt. Püspök Okolicsányi Imre Úr helyébe; *Veszprémi Kánonok és eddig a' Királyi Táblánál Praelatus-Assessorságot viseltt M. Sz. Király-Szabadjai Rosos Pál Úr.* — *Torontál Vármegyének Fő-Ispánnya M. Ócsai Balogh Péter Úr helyébe,* a' ki maga kérte, gyengélkedő egészsége miatt el-botsáttatását, és a' Septemvirális Táblához való vissza-téttetését; *Csanád Vármegyei Fő-Ispány Bárány-Tóth-Prónai, Prónay László Ö Exc. ja.* — *Gróf Révay Ö Exc. ja' helyébe,* M. *Medgyesi Somogyi János Úr,* a' ki eddig Palatinális Proto-Notárius (Nádor-Ispányi Ítéző-Mester vólt. — *Szent István Rendjének Vitézze és Secretáriussa,* s a' F. Magyar Cancelláriánál Referendáriusságot viseltt *Nagy József Ö Nga,* Personálissá lett; M. *Ürményi Ürményi József Szent-István Rendje' Vitézze,* és *Bács Vármegye' Fő-Ispánnya Ö Exc. ja' helyébe,* ki a' Personálisságból négy ezer forint penzióval nyugalomra botsáttatott. — *Thuróc Vármegyei örökös Fő-Ispány Gr. Révay Péter Ö Exc. ja,* által megy a' Magyar Cancelláriától, mellynél Referendáriusságot folytatott, a' Directóriumhoz Vice-Praesesnek; Cubiculariorum Regali-

tim Magister, és *Borsod Vármegyei Fő-Ispány Gróf Székhelyi Majláth József* Ő Exc. ja' helyébe, a' ki lett Királyi Fő-Tárnok-Mesterre. — Az eddig volt Királyi Fő-Tárnok - Mester, *Sz. - István - Rendje' Vitézze,* és *Baranya Vármegye' Fő-Ispánnya Végh Péter* Ő Exc. ja lett *Judex Curiae Regiae;* Ts. K. Kamarás Úr, és *Győr Vármegyei Fő-Ispány Gróf Vásonykeői Zichy Károly* Ő Exc. ja' helyébe, ki a' *Judex Curiaeságból,* tíz ezer forint pensióval nyugodalomra botsáttatott. — Hasonlóképpen nyugodalomra botsáttatott a' *Provinciális Komisszariátusok' Fő-Directorságából Vármegyei Tsászari Királyi Kamarás Úr és Máramaros Vármegyei Fő-Ispány Gróf Hallerkeői Haller József* Ő Exc. ja 3 ezer forint pensióval: Helyébe állíttatott, *Szent - István - Rendje' Vitézze, Zsadányi és Török - Sz. - Miklósi Almásy Pál* Ő Exc. ja.

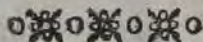
Éppen most (Kedden 9 órakor reggel) vitetett ki *B. Riedel* András, a' Városon kívül azon térségre, a' hol *Hebenstreit* fel-akasztódott e' folyó esztendőnek az elején. Szententziájának el-olvastatása után a' mejjére akasztatott egy tábla, mellyen ezen szók olvastattak: *Landesverrätther und Verführer.* Nemességét, esztendei fizetését, 's jószágát el-vezlti; és 60 esztendeig a' *Kufsteini* magass Várbann fog raboskodni. — *Riedel* a' *Mathematikát* tanította a' Fő-

Hertzegnek ez előtt egynehány esztendővel.

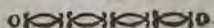
(A' *Riedel*re hozatott és már nyomtatásbann is közönségessé tevődött Szententziának egész értelme ez: „B. *Riedel* Andrásnak szerezteseje volt hajdan, közel lenni a' Fejedelemhez magához: szemeivel látta ő, mint törekedik a' Felség meg-szünés nélkül, Istentől reája bízott Népeit, szelídség, jó-lelkűség, és Törvények által boldogokká tenni; igen bőv mértékben vette ő a' kegyelmeket és jó-téteményeket; még Bárói rangra is emelődött: — de mindezeket el-felejtette a' háládatlan! — Éppen a' midőn tettetes tisztelettel közelített a' Trónushoz, hogy bizodalmat tsallyon - ki attól magának: ugyan akkor hánya vetette gyilkosúl elméjében, miképpen okozzon annak romlást. Midőn ő, a' Nemesei-rend közzé lévén fel emeltetve, kevélyen nézett alá másokra; ugyan azon időben, meg-szünés nélkül arról gondolkodott: mint lehessen a' különböző Rendek között ki-szabott határokat öfsze-zavarni, minden egymáshoz szorító kötételeket széllyel tépni; és a' polgári rendtartást, tsendességet, és bátorságot — ezenn édes gyümöltseit eggy bölts és szelíd Igazgatásnak — a' maga esztelen képzelődéssének és gonosz-lelkének fel-aldozni. — A' többit májzor.)

Tudósítás.

Vas Vármegyében az Ország-útja mellett fekvő, a' *Genuai* Közönséges-Társaság' Birtokában lévő, *Sárvári* Dominium' részéről jelentetik, hogy a' jövő 1796-dik esztendőnek első Januáriussától fogva ismét több esztendőkre árendába bocsátatnak, a' nevezett Dominumbéli Beneficiumok és Regalék, úgymint: *Sárvárban* lévő Serfőzőháza az Uraságnak; Mészárszék; a' *Gyöngyös* vizén lévő két örlő-malmok; Pálinka-főzőház, 's Pálinka-tsapszék; és tíz Tsapszékek, melyekben mindenféle bort lehet árulni. Az árendába bocsátás, kótyavetye (licitátzió) által esik meg, melly a' jövő Augustus Hónapnak 29-dik napjára határozódott. Azonn napnak reggeli 9 órájára tehát, a' *Sárvári* Kastélyban ülő Kantzelláriájához az Uraságnak, barátságosan hívattnak Mindenek, kiknek, az előfzámolt Beneficiumok közül, vagy egy vagy más részt tettzenék ki-árendálni; hogy az említett Kantzelláriánál közelebből értekezessenek a' Feltételek eránt; melly értekezés mindazáltal előbb is megeshetik.

Magyar Hírmondó.

9.

Költ Bétsben, Szent - Jakab - Havának (Júliusnak)
30-dik napján, 1795-dik Észkendőben.

Hadi és Békességes Környüállások.

Olasz - Országból. —

Livornóból Júl. 17-dik napján: —
„ *Juno* nevű *Ánglus* Fregát olly hírrel érkezett ide, hogy Júl. 13-dikán reggel, megkapta *Hotham* *Ánglus* Tengeri Fő - Vezér a' Frantzia Hajóssereget *Tulon* előtt, a' *Hiéres* Szigeteknek Napkeleti mellyékénn. Ha jó szél szolgált volna: 7 nagy *Ánglus* hajók, el-kerítettek volna hét Fr. hajókat. *Alcide* nevű nagy frantzia hajót ugyan csak külön szakasztottak a' többiektől, 's maga meg-adására kényszerítettek: de nem soká lehetett örülni ezen nagy prédának: mert midőn már az *Ánglus* Hajósseregnél lett volna az: hirtelen meg-gyúladtt puskapora által fel-vetődött nagy ropogások között. A' rajta vólt Frantziák között csak háromszázat szabadíthattak meg az *Ánglusok*: négyfáz a' tengerbe fúlt. — A' Fr. Hajóssereg, vette magát a' *Fréjusi* Fr. tenger-kebelbe, melly, 16 órannyira esik *Tulontól* Észak és Napkelet között; *Hotham*

Admirális pedig, *Korszika* Szigetének *S. Fiorenzoi* Kikötőhelyébe tért vissza.

Fináléból Júl. 16-dikánn: — „Ez a Város, melyből most írok, a' Középtenger' partján fekszik, nyóltz mértföldnyire *Genua'* Városától, Fr. Ország felé. *Wallis* és *Pittoni* Tsászári Királyi Generálisok, ki-indultak innen, mintegy tíz ezer emberrel. A' Gyalogságot, a' hegyek felé indították; az *Erdödy* Huszárait 's Mézfáros Uhlánussait pedig, a' tenger-partján ballagtatták *Loano* felé, melly, hasonlóképpen a' tenger' partján fekszik másfél mértföldnyire *Finálé*-hez. A' Frantziáság úgy el-vonta magát a' Ts. K. Nép elől, hogy tsupán a' két ellenkező Seregeknek előjáró Katonáik tüzeltek egész nap egymásra, kevés veszteséggel: de magok a' Seregek között nem vólt verekedés. *Loano* Városába Ts. K. Katonaság szállott-bé. Még *Borghetto* nevű faluban, melly, *Loano*-hoz közel, éppen a' tenger-partján fekszik, benn vagynak a' Frantziák: de minden órán el-fognak költözni belőle. Minden el-vihető hadi-készületjeiket hajókra rakják, 's a' tengeren szállítják hátrább. — Azt halljuk, hogy a' Fr. *Ingenieurek* *Ventimiglia* tájján, melly, *Finálétól* 12 mértföldnyire esik, méregetik a' hegyeket; mivelhogy ott akarja bé-sántzolni magát a' Fr. Sereg.

Rómából Júl. 8-dikánn: — „Az itt lévő *Spanyol* Követ *Nemes Azzara*, egy

Ivelet adott által tegnap a' Sz. Pápák, mellyet, Néhai 16-dik *Lajos'* öregebbik Testvére, az ennekelőtte úgy neveztetett *Monsieur*, intézett Ő Szentségéhez. A' Levél' értelme ez:

„ Szentséges Atya!

„Eles fájdalomtól el-foglaltatva jelenem Szentségednél, az én igen betsült Iramnak és Unokámnak XVII-dik *Lajos*-nak halálát, ki, ezen Hónapnak 8-dikánál tovább nem állhatta már ki többé a' sérelmeket, mellyeket még-füzés nélkül kéntelenítettett szenvedni a' maga Felséges Attyának gyilkosaitól. Én ezen halál által Leg-keresztényebb (Frantzia) Királya lévén, érzem minden kötelességeimet, mellyeket eggy illy szép titulus hoz magaval, és első gondom lesz, a' *Római* Apostoli Katholika Vallást virágoztatni Országomban. Szentséged, régtől fogva esméri már azt az igaz tiszteletet, mellyel Személyéhez: 's azt a' buzgó szívességű hajlandóságot, mellyel a' Szent-Székhez viselte-tem. Fel-talállya e' kettőt Szentséged mindenkor az Anyaszentegyház' leg-öregebbik Fiában. Kérem Apostoli áldását, és vagyok — Szentséges Atyámnak

„buzgó szívességű Fia *Lajos*.“

A' Német-Birodalomból. —

Moguntziából Júl. 21-dikén: — „A' hozzánk által-fzőkdöső Frantziák mind azt beszélik: hogy az egész Frantzia Sereg

a' Rajna-mellyékének felsőbb részeire a-
karodik. "

Deutzből Júl. 16-dikánn: — „Z
itt lévő Tsáfsz. Királyi Katona Tifzt Úra,
Bált tartottak itt tegnapelőtt: mellyben,
Würtemberg Ferdinánd Hertzeg; Fin;
Erbach; Kienmayer és Salis Generálisok
kon kívül, sok Stabális Tifztek voltak je-
len. Ezen Bálba két Frantzia Tifztek is
jöttek által *Kolóniából*, néhány Canoni-
cákkal együtt, 's egész hét óráig tántzol-
tak; a' midőn vissza kellett nekik térni,
mivelhogy nem volt továbbra engedelmek
a' Kommendánsoktól. Ezen Bál előtt
egy Ts. K. Fő-Strázsamestert meg-vendég-
lett a' *Kolóniai* Frantzia Kommendáns is
Championet Generális. A' marasztás' mód-
ja, mellyel élt *Championet*: igen különös
völt. Minekutánna t. i. által adott volna
néki a' Májor némelly Írásokat, mellyeket
Hg *Würtemberg Ferdinánd* Ts. K. Gene-
rális küldött: azt mondja nyájjasan a' Má-
jornak: „Az Úr ma az én Vendégem.“
A' Májor mentette magát, hogy nem vol-
na engedelme olly soká kinn-maradni. —
Erre *Championet* így válaszolt: „Könnyű
dolog el-oláztatni az engedelem nem létele-
ből ízármazó nehézséget: az Úr foglyom
énnékem.“ — Már illyen marasztásra nem
föllhatott tehát többet a' Májor: Gen.
Championet pedig mindjárt által-küldött
egy Trombitást ide olly izenettel: hogy a'

Májor nála fogna ebédelni. El-vitte *Championet* Úr a' Vendégjét a' Fő-Strázsa-házhoz is: és igen nagy tiszteletet mutatott érántta. “

A' Moenus (frantziáúl: Mein; németül: Mayn) vize' mellyékéről Júl. 22-dikénn: — „A' Hohenlohei Örökös-Hertzeg, ki a' Prussziai Király' szolgálatjában vagyon; és a' Basíleába menő Prusszus Minister Bárá Hardenberg, tegnap Mannheimba érkeztek, és a' Zweybrücki Hertzegnél ebédelték. — Ma, tovább folytatá útját B. Hardenberg Basílea felé, Swezingenen által, a' hol szándékozott meglátogatni a' Tsászári Kir. Fő-Vezért Clerfayt Grófot. “

Hannoverából Július' 14-dikénn: — „Ugy hallatik, hogy a' Nagy-Britanniai zsóldon lévő minden Ki-költözött-Frantzia-Regementek hajókra fognak rakatni, 's Vándéba szállítódnak. — A' melly eleseg, mostanság szerződött össze Hameln Városunkbann: ismét el-adattatott. Innen azt lehet ki-hozni, hogy nem fog többé folyni a' had, Frantzia-Ország és a' Német-Birodalom között. “

Frantzia-Országból —

A' Bresti partokról neveztetett Frantzia Respublikánus Sereg' Fő-Vezérjéhez Hoche Generálishoz, következő értelmű Tudósítást botsátott az ötödik Osztály' Kommandánssa Júl. 8-dikánn: „Quiberonból

ki-rontottak tegnap az oda bé-fzorúlt (Frantzia) Ki-költözttek: de oly ellentállásra találtak, melly miatt nem fog nékiek kedvek lenni másodszori szerentse próbálás-hoz. Egy rövid ágyút nyertünk tőlök, és egy muníziós szekeret, mellyen *György* (Ángl.) Király' tzimere vólt. *Lahoussaye* (eggy a' Ki-költözttek' főbb Tifztjeik közzül) nyóltz-vanod magával halva maradt a' hartz' mezején. Ugyan ezen időbenn, a' *Chouanok*, *Ploermel* Disztriktusbéli *Malestroit* nevű kis Várost meg-támadtak: de ennek Lakosai által vissza-verettettek.

(Quiberon, Frantzia kis Peninsula, az az oly Szigetetske, mellynek egy kevés része, eggyesülve yagyon a' Kis-Britanniai parttal.)

„Ezen itt elő-adódott Levelet, által küldötte *Hocke* Generális *Párisba* a' Közjóra-ügyelő-Deputátzióhoz, melly is, *Doucet* nevű Tagja által, Júl. 13-dik napján olvastatta fel azt, a' Nemzeti-gyűlés előtt.

Nem tsak a' *Chouanok*, hanem a' tulajdonképpen úgy nevezett *Vándé-béliek* vagy *Rojalisták* is ellenségeskednek — az újabb *Párisi* Tudósítások szerént — ismét a' Republikánusokkal. Neveznek is az említett Tudósítások, eggy viadallyokat a' *Vándé-béliek*nek, melly abból állott, hogy ezek meg-támadták a' Republikánusokat *Essartsi* tanyájokban, 's le-öltek közzülök százötvent. Mindenünnen össze-gyülekeztek a' *Vándéi* *Rojalisták* egy táborba, *Charette'* vezérlése alá.

Frigyes - Belgyiomból. —

A' Narants-fzínnek ismét olly ellensé-
givé lettek most a' Pátrióták, mint vól-
tak 1787-dik elztendőben. Sárga virágot;
narantsot; sárga-dinnyét; sárga répát nem
fzenvednek a' piatzokon. Az előbbeni
Igazgatáshoz szító minden Lakosokat, töm-
lötze kívánnak rakatni: a' már tömlötz-
ben lévők között pedig némelly nagyok-
nak, úgymint: *van den Spiegel*; *Gr. Ben-
tink*, és *van Roon* Uraknak meg-öletteté-
sét sürgetik. — *Frantzia* Nemzet-gyűlési
Kommisszárius *Richard*, óltalmat ígér a'
Frigyes - Belga Pátriótáknak, mind külső
mind belső Rosszakaróik ellen: azonban
naponként takarodik el *Frigyes-Belgyiom*
földjéről a' Fr. Katonaság: úgy hogy sem-
mi *Frantzia* Őrizet nintsen már sok Vá-
rosokban. — A' Kis-Városokbéli és Me-
zőségi Pátrióták' panaszzaikat a' Klúbok
szokták vala ez előtt meg-halगतni: de már
most egy különös Kommisszió állítódott-fel,
melly az említett panaszokat meg-hallya,
és a' Kormányfzék' eleibe terjeszse. Ezen
Intézet kétség kívül a' Fr. Kommisszárius
Richard Úr' kívánságára lett, a' ki tel-
lyességgel nem barátja a' Klúboknak.

Elegyes Tudósítások.

Brüsszelből Júl. 7-dikénn: — „Min-
den éjtfzaka esnek itt öt hat rendbéli lo-
pások. Gyilkosság is sok történt mostan-
ság az úttzákon. “

Szárdínia Szigetének Fő-Városát *Cagliarit* zenebonás állapotbann lenni írják *Rómából*. Már olly verekedések is voltak a' Lakosok között, mellyekben sok Személyek vesztették életüket.

A' *Toskánai* Udvarnál lévő *Frantzia* Minister *Miot* Úr, Júl. 14-dik napján tette-fel a' maga Lakó-háza' kapujának felibe, a' *Frantzia* Közönséges-Társaság' tzi-merét.

A' *Toskánai* Udvar, 14 napra vette fel a' gyáft, mint közélről való *Rokon*, *Néhai Fr. Király* 16-dik *Lajos'* Fiának halála miatt.

Svéd - Országbann eggy *Hazafiúi* újj Társaság állott fel nem régiben, melly, *Arany* - emlékeztetőpénz - jutalmakkal serkenti a' *Nemzetbéli* Tudósokat, különbkülönbféle hasznos matériákról való írásra. Illy jutalmakat két érdemes *Férjfiak* nyertek már a' Társaságtól, úgymint: *Profesor Barchaeus* és *Bure* *Prédikátor*. Az első, ezen Kérdésnek meg-fejtéséért: *Miképpen lehessen gyarapítani egy Nemzetnél a' Világosodást?* — A' második pedig, következő tárgyú *Értékezéséért: Mitsoda eszközöket szükség elő-venni egy Státus-bann, az Egoismusnak (Tsupán Magáértvaló-élésnek) fogyasztására, és az igaz Pátriótismusnak (Hazai-szeretetnek) tenyésztetésére?* — Erre a' Kérdésre: *Mi módon lehetne nevelni a' Nemzet' szorgalmatosko-*

dását? — nem vett még a' Társaság, jutalomra érdemes Feleleteket.

Belgrád alól kényszerítették ugyan elvonni magokat a' pártos Törökök: de meg nem szüntek azt blokirózni (bé-kerítve tartani) — *mint értették egy Úrtól, ki, a' napokban érkezett Bétsbe azokról a' Vidékekről.* — A' leg-újabb Tudósítások szerint, hogy véget vethessen a' *Konstántzinápolyi* Minisztériom, ezen Pártosok' további patvarkodásának, meg-hirdettette, hogy a' melly *Szerviai* Lakos egy Pártosnak fejét viszi bé *Belgrádba*, két aranyat kap jutalmúl; négy aranyat pedig, ha életben viszi bé a' Pártost. — Már vivődtek is bé sok pártos-fők *Belgrádba*; mellyekért a' Vivők pontban meg-kapták a' két két arany-jutalmat. — Az el-futott *Belgrádi* Lakosok vissza-fzállingóznak lassan lassan, 's igyekeznek el-égett honnyaikat fel-épígetni. — A' *Konstántzinápolyi* út, még nem eléggé bátorságos, és ez, nagy ártalmára vagyon a' kereskedésnek.

Magyar Ország.

Kalotsáról 22-dik Júliusban: — „A' melly naponn, a' mi szeretett Királyi Fő-Hertzeg *Sándor Leopold* Nádor-Ispányunknak véletlen haláláról tett szomorú híradások az Uraknak szemeinkből a' könyveket ki-fatsarta: ugyan azon napon, t. i. e' folyó Hónapnak 18-dik napján, dél-utánni ötödfél óra tájban, más váratlan nagy szo-

morúsággal az Isten bennünket meg-látogatván, szemeinkből ki-folyó könnyeinket patak gyanánt szaporította: midőn azon híres, és öt Érsekeknek Istenes költségével igen tsinosann épültt ritka szépségű öreg Templomunkba az Isten' Nyila belé-ütven, belől az öreg Óltárnak két Oszlo-plit, (egyébképpen mindent épségben hagy-ván) meg-hasogatta, kívül pedig költsé-ges fedelét, a' két ékessen ragyogó, 's gazdagon meg-aranyozott rézből épült tor-nyaival, öt ékes hangú nagy harangjaival, 's díszes órájával együtt tűzbe borítván, három órák alatt meg-emészttette. Ennek az égből le-szállott tűznek keménységét onnan meg-lehet ítélni, hogy a' 45 má-zsát, és 50 fontot nyomott öregbik haran-gunkat annyira el-olyasztotta, hogy az el-égett fáknak szénével össze vegyeledett ham-vak közzül, harmad napok után darabon-ként kellettett össze-szedetni. A' mi nagy lelku Fő-Pasztorunk, Mélt. Gr. *Koltonich* László Úr Ő Excellentziája, maga személ-lyes jelenlétével setét estvélig a' veszede-lembe lévő Jegyessétől el nem távozván, a' régi időktől fogva épült költséges Tem-plomunkhoz össze-tódúltt Népnak szemei-ből, sűrűen ki-húllott könnyhúllatásit, ke-gyes atyai bátorító szavaival le-törölte, midőn atyai szavaival az Istenbe való bi-zodalomra a' siránkozó Népet fel-indítván úgy vigasztalta, hogy rövid idők múlva,

Isten' segítségével szép Templomunk helyett, szép Templomot fognánk látni. Így sok siránkozásinkat, szemeinkből kiáradtt könnyhúllatásinkat, Fő-Páfsztorunk hosszas szerentsés élete' terjedése végett a' magas egek felé fel-botsátván, a' nagy szomorúság között az Istennek hálát adván, hamuvá lett Templomunktól, ezen buzgó kiáltások között: Eltesse az Úr Isten, nagy érdemű Érsekünket, ki, atyai buzgóságával, 's Istenes költségével, a' mostani kemény tűz által hamuvá lett öt Érsekeknek ditsősséges emlékezetét, örökön fenn-maradandó nagy nevének ditsősségével az Unokák' Unokáinak által adja! — egymástól el-ízéllettünk.

Ráczkevitől Júliusnak 22-dikénn: —
 „ Szájában vagyon még a' Népnek, a' múltt esztendőbéli szükségnek ízetlen volta, nyög a' szükség által nyakára szállott terek alatt; azonban midőn reménylette volna, hogy jobban lészzen dolga valamennyire; újjabb nyomorúság érdeklette. Ugyan is: úgy láttzott, hogy az idén tsak lessz gabonája, szénája; 's egyéb az életre meg-kívántató mindenféle vetemények bővebben adnak hasznot mint tavaly: de nem úgy van éppen; mert ámbár a' búzák jóknak láttattak lenni, azok, mivel az essők későn érték, ritkák maradtak; a' hol máskor hatvan hetven tsomó össze takarodott, most jó ha negyven lessz; a' próbából tudhatni már azt is, hogy a' Cso-

mó (melly áll 13 Kévéből) alig ad fél pesti mérőt, sok helyen pedig éppen nem is ad; holott midőn a' termés nálunk tsak a' középszerűséget tartotta is, egy pesti mérő magot bé-adott kivált a' rozsos búza' csomója, a' mint ennek igazságát most két esztendeje tapasztaltuk; innét hát hozzá lehet vetni, hogy itt fél-szerént való termés sem lesz, noha az Ég-vagy Csillag-visgálók' vélekedése szerént ezen folyó esztendőnek Fő-Regense *Mercurius* lévén; középszerű jóságúnak kellett volna nékie lenni. De hogy ezen esztendő szerentsétlen az ezen a' részen lakókra nézve, és hogy az egy bajt más bajok szokták tetézni: még azért is érezhetőképpen igaz; mert a' Duna, felettébb való árjának ki-öntése által, a' sok munkával, drága Napszámosok által le-kaszáltatott 's össze-takarított szénát, résszerént el-vitte, résszerént haszontalanná tette, 's már a' kukoriczákat és más kerti-veteményeket is a' Duna' menttiben el-rontotta, és ha tsak meg nem szűn áradni, még több kárt is fog okozni, 's minden nyári munkáját a' Népnek haszontalanná tenni. A' víznek szörnyűségétől rettegven a' Nép, éjjel nappal lótot futott, a' mit a' víz elől el-hordhatott, takarította félre; Innepe, Vasárnapja sins már most, mert a' kéntelenség arra vitte, hogy akkor is midőn a' Templomba harang szó által hívattatott, ökrével lovával a' szénájáért szaladt: a' szorúltság-és

kéntelenségből az is lett ofztán, hogy kenyere meg-fogyván némellyeknek, és lovat nem kapván az ember, az ide 's tova szaladás miatt: ökrön nyomtattatott némelly szegény; melly itt még eddig esmeretlen neme vala a' nyomorúságnak. — A' minapi útazásomban tsudálva néztem Győr' tájjékán, melly sok búza és tavalzi, 's széna is állott már a' Csalló-közi részben vízben; midőn haza érkeztem, a' mi Szigetünket is igen olyan állapotban találtam, mert itt is *Betsei*, *Makády*, és más Helységbelieknek is, a' Duna tetemes károkat okozott, úgy hogy, tsak valamit kaphasson az Ember a' víz elől, zöldiben is búzáját zabját le-kaszálta, a' mit pedig le nem kaszált, a' víz el-borította. — Közönségessen jónak tartatik, a' folyó vizek' nevezetessen a' Duna' mentiben való lakás; de a' mennyire jó, sokszor annyira rossz, és veszedelmes. “

* * *

Azon Hufzár - Svadronról, melly, Horvát-Országban Fő-Városából Zágrábból, Jún. 25-dik napján indult el a' *Rajna* mellyéki Ts. K. Sereghez, következő summarájú Előadást közlött a' *Bétsi* Udvari Újság: „A' Zágrábi Püspök *Verhovác* Maximilián Belső Tanácsos Úr, olly ajánlást tett a' tartós hadhoz képest Ő Felségének, hogy a' Püspöki birtokokbéli Predialisták és más Lakosok közzül, egy Svadron lovas Katonaságot igyekezik ki-állí-

ani. A' millyen követésre méltó példát adott a' Püspök Ur, ezenn újj bizonyosága által a' maga hazafiúi gondolatnak 's indulatainak: éppen olly kegyelmesen méltóztatott Ő Felsége is el-fogadni az ajánlást: melly, hogy különösen tettzett: nyilván mutatják a' kedvező Feltételek, mellyekkel a' Felség, önként való jó indulatjából szereztesítette a' Svadront, úgymint:

- 1.) Hogy ezen Svadron, tsupánn é' folyó hadban legyen köteles szolgálni: a' had' végződésével pedig ismét fel-szabadídjon minden hadi-szolgálat alól, 's haza mehessen.
- 2.) Hogy soha más Regiment közzé el ne oltódjon; hanem mindenkor meg-maradjon egy különös Svadronnak.
- 3.) Valamint más reguláris Katonák: úgy ezen Svadron' Tagjai is, tehetnek szert vértézi-remekjeik által érdem-pénzekre: és ha Invalídusokká találják lenni: hőtíz-
 való penziót kapnak. All ezen Svadron; 200 Köz-Legényekből; egy Strázsa-mesterből; 4 Káplárból; és egy Vice-Káplárból. Az Al-tifztek, méltóztatott Ő Felsége, az újj Katonák közzül választani: hogy tehát a' Köz-emberek ismét kérek számmal kétfázan legyenek: úgy töltődtek még későbbben hozzájuk hat Legények. Zágrábban ment véghez az állzen-táltatás, az ott lévő Báni General-Com-mandónál: 's a' Horvát-Országai Ban és Lovasság' Generállya Gróf Erdödy muftal-ja (nézegette meg) a' Svadront, melly,

mindenképpen jól fel-készültnek, 's Hazájához és Királysághoz buzgónak taláztatott. Két érdemes Tisztjeitől, Kapitány Báró *Hartlieb* és Hadnagy *Petriczewich* Uraktól oktattatván, kevés hetek alatt alkalmaztatossá tette magát a' *Márs* mezején való hasznos forgolódásra. — Júnus 24-dikén, számos Nézők jelenlétébenn, a' *Szent Péter*' Templomában egy szívrható Beszédet tartott Püspök Ö Exc. ja, a' már más nap útnak indulandó Svadronhoz, melly Beszédbenn, olly érzékenyen terjesztette annak eleibe, Királya, Hazája, és Elöljárói eránt tartozott kötelességeit, 's úgy éreztette véle a' szép alkalmaztatosságot, mind e' világi mind az örök életbeli boldogságnak megszerzésére: hogy a' Vitéz Ifjúság' szemeiben nemes megindulást jelentő könny-tseppek tsillámlottak. A' Nézők közzül is sokannal alig tartoztathatták meg magokat az Öröm-könnyeknek hullatásától. — Jún. 25-dikén fel-kerekedett a' Svadron *Zágrábból*, és *Laibachon*, *Clagenfurton* 's *Innspruckon* kerefztül, a' *Rajna* felé intézte útját.

B é t s.

Jósef Királyi Fő-Hertzeg Locumtenensünk, viseli már Nemzeti-öltözetünket. Tegnap jelen volt a' F. Magyar Cancellária' Ülésébenn.

Ma, a' két Cancellarius Ö Excellenciájaiktól kísértetvén, el-járta 's meg-nézegette Locumtenens Ö Kir. Fő-Hertzeg-

sége, minden! alsóbb Ofztályaait a' Cancel-láriának.

Riedel tegnap állott utóllýára a' Szé-
gyen-póltzonn: a' jövõ héten több illye-
nek is fognak még állani.

* * * * *

Tudósítás.

Vas Vármegyében az Ország-útja mel-
lett fekvõ, a' *Genuai* Közönséges-Társaság' birtokában lévõ, *Sárvári* Dominium' részérõl jelentetik, hogy a' jövõ 1796-dik esztendőnek első Januáriussától fogva ismét több esztendőkre árendába botsáttatnak, a' nevezett Dominiumbéli Beneficiumok és Regálék, úgymint: *Sárvárban* lévõ Serfözõháza az Uraságnak; Mészárszék; a' *Gyöngyös* vizén lévõ két örlõ-malmok; *Pálinka* özõház, 's *Pálinka*-tsapfzék; és tíz *Tsapfzék*ek, mellyekben mindenféle bort, sert, *pálinkát* lehet árulni. Az árendába botsátás, kótyavetye (licitátzió) által esik meg, melly a' jövõ *Augustus* Hónapnak 29-dik napjára határozódott. Azonn napnak reggeli kilentz órájára tehát, a' *Sárvári* Kastélyban ülõ Kantzelláriájához az Uraságnak, barátságosan hívattatnak Mindenek, kiknek, az előszámláltt Beneficiumok között, vagy eggy vagy más részt tettzenék ki-árendálni; hogy az említett Kantzelláriánál közelebbrõl értekezhesse-nek a' Feltételek eránt; melly értekezés mindazáltal elébb is meg-eshetik.

Magyar Hírmondó.

10.

Költ Bétsben, Kis-Affzony-Havának (Augustusnak)
4-dik napján, 1795-dik Elztendőben.

Hadi és Békességes Környülállások.

Olasz - Országból. —

Livornóból Július 22-dikénn: — „*Rosa* nevű Angliai kis Katona-hajó, olly hírel érkezett ide tegnap, hogy az Angl. Hajóssereg, 19-dik Júliusbann, el-indúlt Korzikanak *S. Fiorenzói* partjától, és minekutánna egy tsoport Anglus Kereskedő-hajókat el-kísért volna egy darabig: vette útját a' *Genuai* partok felé, hogy ott *Devins* Tsász. Kir. Vezérnek segítségére lehessen. A' *Frantzia* Hajóssereg, *Tulonnál* mulat.“

Frantzia - Országból. — (Londonon által.)

(Itt következnek két nevezetes, és meg-olvasást érdemlő Unszolások, mellyek között az első egy Anglus Kapitány intézte a' *Belle-Isle* nevű Szigetbéli Republikánus Frantzia Kommendánshoz; a' másikat pedig, a' Kis-Britanniai partra bé-szállott Fr. Ki-költöztek' Fő - Vezérje szellefztette el. Mindenik Levélben XVII-dik Lajosról vagy on emlékezet; mivel nem tudatott vala még akkor a' néhai árva Frantzia Királyinak halála: midőn első Instruktziójaikat (Útasítássaikat) vették, mind az Anglus Hajós - Kapitány; mind a' Kis-Britanniába bé-szállott Frantzia Ki-költöztek' Fő - Vezérje.)

L

Első Levél

Standard hajóban, *Belle-Isle* partjánál, Jún. 26-dikánn.

„Uram! (Monsieur!)

„Nem tsudálhatja, hogy én, *Ö Nagy Britanniai Felségének* egy Hajóssereg-oltályaival ezen parthoz jöttem: ha már tudja, mint nem is kételkedem felőle. minémű jeles győzedelme volt Hajósseregünknek, a' Frantzia Nemzeti-gyűlés' Hajósseregénn, ezen Hónapnak 23-dik napján, és melly hathatós segítséget küldött az én Királyom, a' *Kis-Britanniában* lévő (Frantzia) Királyi Seregnek. Én ide azért küldödtem, hogy a' Kegyelmed kormányozása alatt lévő Sziget és minden egyéb földje között Frantzia-Országnak el-vágjam az eggyesülés' útját, 's ajánljam Kegyelmednek *Ö Nagy-Britanniai Felség* pártfogását. Reménylem, leszek olly szerentsés, hogy villza-adhatom *Belle-Isle* Lakosainak a' tsendességet, mellyet, nem lehet nékik nem óhajtani; és eleséget szolgáltatathatok Nékiek, mellyre szükségek vagon. Nem kívánom Kegyelmedtől, hogy az Ángliai győzedelmes erőnek vesse alája magát; hanem tsupánn azt, hogy esmérje meg XVII-dik *Lajost* Frantziák' Királyának, 's egyfzersmind ajánlom Kegyelmednek, *Nagy-Britannia*' szövetségét és pártfogását, hogy leg-alább ebben a' Szigetbenn, mellyet Kegyelmed kormányoz,

vége szakadhasson azoknak a' szörnyű nyomorúságoknak, melyek vesztegetik a' Kegyelmed' Hazáját. A' Nemzeti-gyűlés' jövedelmeinek meg-fogyatkozása, melly az azokkal el-követett vissza-élésnek szükségessé váló következése; az Ország' minden részeiben, különösen *Kis-Britanniában*, a' Nemzeti-gyűlés' törvénytelen és el-nyomó hatalma ellen való fel-emelkedése a' Royalismusnak; tsupa Frantzia Kato laságból álló, 's mindennemű munitzióval bőven el-készülve jött Seregnek a' Kgyd szemei előtt lett bé-szállása a' frantzia földre, 's a' Royalistakkal való egyesülése; az újj győzedelem, melly csak nem végső romlást okozott a' (Frantzia) Respublika' tengeri erejének, mellynek maradványa, sokkal nagyobb (Ángl) erő által vetetett körül a' l' *Orienti* partnal: — mind ezek olyanok, melyeknek meg-gondolása, indító okúl szolgálhat arra Kgydnek, hogy Szigetjében ne hol szabíttsa a' nyomorúságos hádat."

„Ne féllyen attól Uram Kgyd, hogy *Belle-Islet* idegen Hatalmasság tegye magáévá. *Belle-Isle*; nem Másnak, hanem a' maga törvényes Fejedelmének, tartozik meg-adni magát; tsupán Frantzia Sereget tartozik bé-fogadni, és főképpen önön Lakosi által fog őriztetni, kiknek tartására az én Királyom minden eszközöket fog szolgáztatni, a' maga határ nélkül va-

ló nemes-lelkűsége szerezént, 's bizonyosokká teszi őket pártfogása eránt.

„ Minden jutalmat várhat Uram Kegyelmed a' maga Királyságtól és az enyimtől: valamint várhatnak minden Tisztek is, és a' Kgyd vezérlése alatt lévő Katonák, 's a' jó-lelkű Lakosok, kik meghatározzák magokat a' Királyi hatalomnak meg-esmérésére. Vagynak az én Hajómban két Fr. Kommiffzáriusok, kiket a' Royalisták' Seregének Fő - Vezérje, megkívántató hatalommal ruházott fel a' végre, hogy vélem eggyezőleg, mind azon tárgyakról traktálhasson, mellyek, a' Kegyelmed' Szigetének közjávára, vagy az abban lévő magános Személyeknek hasznokra szolgálhatnak: és énnékem vagyon hatalmam jelenteni az Úrnak, hogy a' Hajóssereg' Fő - Vezérje meg-fogja erősíteni mind azon tizkelyeket, mellyeket megállítunk mi egymás között. A' Személy, kit jónak ítélnéd Kgyd hozzám küldeni, minden betsülettel fogadódik: valamint én is reménylem, hogy hasonlóképpen fogja látni Kgyd ezen Tisztet, a' kinek szerentsége van által-adni Kgydnek e' Levelet.

„ *Ellison*, Vezér Kapitány.

(A' Belle-isle-i Komendáns, kinek neve Bocqueret, tanult mestersége, pedig Szönyegszöves, egész emberséggel látta az Anglus Levél-vívót, de azt felelte, hogy ő, akár élni akár halni kell, kész a' Respublikáért: XVII-dik Lajost nem esméri.)

Második Levél.

„Gróf *Puisaye* József, a' Király Seregeinek Helytartó-Generálissa, a' *Kis-Britanniában* lévő Katholika és Királyi Seregnek Fő-Vezérje, azon hatalom szerént, melyet *Monsieur*től Frantzia-Ország' Régensétől vett, a' *Carnaci* Fő-quártélyban Jún. 30-dikánn 1795-dik esztendőbenn.

„*Frantziák!*

„Istennek; a' ti Királytoknak; és törvényes Hertzegjeiteknek nevében jövőnk hozzátok, Békességnek ígéivel. Vajha a' gyűlölségnek, bosszúállásnak, 's bizodalmatlanságnak szava; vajha a' Faktzióknak gyűlölséges neveik, a' mi boldogtalan Hazánkunk újabb meg újabb nyomorúságokat okozó kiáltások soha többé ne hallattatnanak! Tettetés nélkül szólunk hozzátok: ti is tehát minden gyanakodás nélkül hallgassatok meg bennünket. Hallja meg *Európa* a' mit mondunk, 's ítélje-meg.

„Ha igaz, hogy az Országnak egyik végétől fogva a' másikig, közönséges a' panasz azon gyilkos Faktzió ellen, melly oka öt esztendőktől fogva minden ti nyomorúságtoknak. Ha igaz, hogy moderátciónak (maga-mérséklésnek) és igazságnak lelke vezérli végtére azokat, kik a' ti Képviselőiteknek (Reprezentánsitoknak) tartják magokat, és ha ezen moderátziót nem tsupán a' végre vették fel esz-

közül, hogy el-takarván véle titkos szándékjokat, meg-buktathassák vetélkedő társaikat, 's helyekbe öök állhassanak előlly Uralkodóknak; kik víszont meg-újíttsák Ti közöttetek a' veszedelmes szakadásokat és rendetlenségeket: — Mi tehát még is az oka, hogy a' Ti Polgár-társaitok között azok, kik kéntelenítették elfutni a' Kegyetlen-hatalmaskodás elől, (mellyet a' Ti úgy nevezett Képviselőitek is láttatnak kárhoztatni) Famíliájaiknak kebelébe vissza nem hívattattak? 's jussaiknak és javaiknak bírásába vissza nem állítódtak? Miért ki nem kiáltatik Királynak az a' nagy tekintetet érdemlő Felséges tsemete, ki, annyi Királyoknak törzsökéből vette származását, azon szerentsétlen Király által, ki, midőn azt vélte, hogy a' maga Népének szeretetébe bízsa magát, önként futott Gyilkosai' kezébe? Miért nem emeltetik fel a' maga Eleinek trónusába, 's vétettetik körül Testörzökkal és Tanácsosokkal? holott ezt kívánnya az ő származása és a' Törvény. Mi az oka, hogy az a' Szent Vallás, melly már 14 Székulumoktól (Századoktól) fogva vólt boldogítója 's vigasztalója a' Népnek, a' maga Szolgai által való gyakoroltatásnak tellyes szabadságába vissza nem állíttatik? Végtere, miért hogy (a' Ti úgy nevezett Reprezentánsitok) minekutánna ki-gyomlálták azon Gonosztévőket, kik gyászba,

boríták Frantzia - Országot: láttatnak még is igyekezni fenn-tartani Azoknak munkáját, 's hasznával élni Azok gonofzságának. “

„Mi is óhajtjuk a' Békességet: de lehet e' azt Békességnek nevezni, inellyet az Alólíró, nem tehet bátorságossá, és a' mellynek állandósága, egy Faktzió' győzedelmétől 's múlólág való hatalmától függ. Nem tapasztaltatok e', minémű hirtelenséggel következtek egymás után, ezek a' napos Tirannusok, kik midőn fel-hágtak a' hatalomnak leg-felsőbb póltzára: le-öldöstették egymást, temérdek tsendes Lakosokkal együtt, kik alig esmervén neveikről is Azokat, a' kiknek engedelmeskedni tartoztak, gilljotínra vivődtek más nap azért, hogy az az előtt egy nappal hozatott Törvényeket meg-tartották. “

„Mi is szeretjük a' Maga-mérséklést és az Igazságot. De nem hagyja már többé magát a' Nép, tsupa üress hangok által el-ámíttatni. Önnön kárán szomorúan tanulván, meg-tudja már különböztetni ezentúl a' maga veszedelmeinek okait és eszközeit. A' politika bűbájosság el-vesztette minden ígéző erejét. *Robespierre* 's *Marat* is szájokban forgatták ezeket a' szókat: *Igazság és Maga-mérséklés*, ugyan akkor, midőn gyilkolták a' magok Polgártársaikat. 'S avagy nem minden Impofztoroknak (Tsábítóknak) a' vólt e' a' szo-

kássok, hogy az Emberiségnek, Virtusnak, és Igazságnak szent nevei által tsalták meg az Embereket, 's borították el vérözönnel a' Világot."

„Vajha Azok, kik még eddig megátalkodva gyakorolnak eggy őket nem illető hatalmat, ennek, a' törvényes Tulajdonos' kezébe való vissza-botsátása által bizonyítanak meg, hogy ők igaz Követői a' Maga-mérséklésnek és Igazságnak, és hogy ők nem részesei azoknak a' vétkeknek, mellyeket üldöznek. Már az igaz, hogy az Isteni-igazság őket vette fel eszközül a' Bűnösöknek meg-büntetésére, kik közzül nem vették még el némellyek érdemlett büntetéseket: de a' nagy szolgálatok el-törölhetik a' nagy vétkeknek emlékezetét, és Azok, kik Pártfogói az ügynek mellyért mi hartzolunk, Istenre bízzák a' büntetést és bosszúállást."

„És Ti Generálisok, Tisztek, és Katonák! kik el-unvánn eszközei lenni az Elnyomásnak és Véteknek, nem akartatok tovább Hóhérjai lenni a' ti Rokonaitoknak; Ti, kik, a' közöttünk mostanság fel állított levelezésnél fogva meg-tanúltatok betsülni a' mi gondolkodásunk' módját, higgyetek a' mi szavunknak, és kö-zinkbe jöven fogadjátok el a' néktek ajánlott helyeket. Eggyesítsétek velünk Magatokat, Frantzia-Ország' hajdani boldogságának vissza-szerzésére. Legyetek Meg-

tartói a' mi Hazánknak, és Szabadítói egy Iffjú Fejedelemnek, a' ki kész meg-jutamaztatni a' ti szolgálatitokat. Ditsösséges dolog egy olly Király' kezéből venni vitézségteknek jutalmát, kit vífíza-állította a' maga jussainak bírásába. Azok, kiknek helyébe következtek Ti, mitso-da jutalmat kaptak a' ti Tirannusaitoktól? — meg-aláztatást, számkivettetést, 's halált. — Mit választhatok.“

„*Vándéi* derék Lakosok, *Tárgyai Európa'* álmélkodásának, és *Frantzia-Ország'* Irígységének, el-jött az idő reátok nézve, hogy Hérós-fáradozásitoknak hafznát lássátok. A' *Bonchampoknak*, *Les-cureknek*, *Laroche-Jaquelinoknak*, 's annyi más Hérósoknak nagyságos árnyékaik, a' kik Vezéreitek és Barátaitok voltak néktek, körülötte lebegnek a' ti Seregeiteknek. Az ő ditsösségjeknek Társai és Örökösei: *Charette*, *Stofflet*, *Sapineau* és minden más bátor szívű Vezéreitek, végre fogják hajtani a' nagy munkát, mellyet el-kezdettek, és olly nagy állhatatossággal 's bátorsággal folytatták. Hozunk mi néktek muníziót, fegyvert, és hathatós segítséget, mellyet, egy olly Pártfogó-Hatalmasság küld néktek, a' ki nem elégedett meg azzal, hogy tsupa tsudálója legyen a' ti cöss-lelkűségteknek.“

„És Ti jó-lelkű Lakosai *Kis-Britanniaának*? kik meg-tiszteltetek engemet a'

ti bizodalmatokkal, látjátok most, hogy reménységtekben meg nem tsalatzkoztatok. *Anglia* Igazgatója, látván a' ti állhatatosságtokat és nyomorúságitokat, hajlott kéréstekre. Egy Sereg, melly egészen *Frantzia* Katonaságából áll, fogja segíteni a' ti törekedéseiteket; és én mindenféle segítséget hozok néktek valamit csak kívánatok. Ő *Nagy-Britanniai* Felsége, kén-telenítettvén vissza-nyomni a' ti *Tirannusaitoknak* igazságtalan meg-támadását; s tartozott tiszteletben meg-tartani a' maga *Koronáját*: szeretettel be-fogadta mindazáltal a' ti *Polgár-társaitokat*, a' ti *Vallásoknak Szolgait*, kik üldöztetést szenvedtenek: mai napon vissza adja néktek Azokat, kívánságtok szerént. Ez egyedül az Ő Felségéhez méltó felelet, a' ti *Tirannusitoknak* vádjaikra; kik, az Ő Felsége nemes-lelkű *Ministereinek*, kevély és romtó szándékokat tulajdonítottak. Azon *Fr. Tisztek és Katonák*, kik; valamint ti, már négy efsztendőnél régebben hartzoltak *Királyyokért*, sietnek most eggyesíteni magokat Ti veletek, és a' ti *Hertzegjeitek*, rövid idő alatt, a' ti győzhetetlen *Tsapatjaitok* előtt fogják szemléltetni magokat.

„ Nem azért jövünk, hogy vért ontsunk: hanem hogy betsültsessük a' ti *jussaitokat*, és vissza-nyomjuk az ellenséges erőt. Ha a' mi ellenségeink, szívesen akarják a' *Békességet*: szünnyenek meg tehát

pusztítani a' ti mezeiteket, és rablani Városaitokat; de ha folytatni kívánnák a' hadat, az ebből következő gonoszokról tartoznak számot adni Frantzia-Országának és egész Európának: és meg-fogják tapasztalni azon Embereknek erejeket és bátorságjokat, a' kik fel se' veszik a' bajoskodást, veszélyeket, sőt még a' halált is, midőn a' leg-igazságosabb és leg-fenn-
tebb tárgyat védelmezik. “

A' *Kis-Britanniai* partra bé-fzállott *Frantzia* Ki-költöztteknek száma és ereje, mennyire nevedett, a' hasonló szándékú *Chouan*- és *Royalista*-Lakosokkal? és milyen szerentsével hartzolnak a' Királyt-kívánók a' Respublikánusokkal? ezek olyan tárgyak, melyekről igen különbözöenn ír-
nak a' *Londoni* és *Párisi* Tudósítások.

Elegyes Tudósítások.

Párisból Júl. 19-dikénn: — „Az aratás elég bőv volna mindenütt: de munkást bajos kapni. Egy nap munkáért száz lívert kíván az Arató.“

Nagy Britanniából. —

Pitt Ur, a' Ministériomnak egynehány Tagjait ebédre hívta magához *Londonban* Júl. 13-dik napján. Midőn már ebédeltek volna: egy gyűlevész Nép-töport körül vette a' házat, 's bé-hajigálta az ablakokat. Gróf *Morningtonnak*, ki egy vólt az Asztalnál ült Vendégek köz-

zül, meg is sértette a' kezét egy darab kő. A' lármára Katonaság érkezett, melly által el-öfzlattatván a' Zenebonások: által mentek a' *Vestminsteri* hídonn, 's le-ron-
tottak egy Verbunk-házat; 's azután elégették annak darabjait. Minthogy majd 12 ezerre nevededett a' Lärmázók' száma: fel-olvasódott előttök a' Pártütésről szóló Törvény: mellyre mivel nem hajtottak: Lovas-Katonaság vágott közzéjek; és eggy ágyú is szegződött ki."

A' *Konstántzinápolyi* Frantzia Követ *Verninac* Polgár, következő feleletet kapott a' Nagy-Vezértől, midőn nála vőlt első audientziann: „Az a' hajlandóság, mellyel a' Fényes-Porta mindenkor viseltetett a' *Frantzia* Nemzethez, soha legkissebb változást is nem szenvedett. Híven meg-maradt az *Ottoman*-Udvar, a' barátság és Kötések mellett, mellyek vagynak a' két Hatalmasságok között; és állandóúl figyelmetes vőlt mind arra, valami egybe vőlt köttetve, az *Ottoman*-Birodalomban meg-telepedett Frantziáknak bátorságával és boldogságával. A' millyen gondossággal és hajlandóságos figyelmetességgel tartattak meg eddig a' barátság' jussai és a' Kötésekből származó tartozások: szintenn úgy fognak ezentúl is meg-tartatni. Ez a' fő-akaratja Ő Nagy-Uraságának, a' nagy-felségű, nagy-lelkű, és nagy-hatalmú Tsáfszárnak, a' mi Jóltévönknek Urunknak és

Fejedelmünknek: és mi, reszünkről, legnagyobb figyelmetességünket fogjuk arra fordítani. Tellyes meg-elégedésünkre szolgál az is, hogy a' Polgár-Követ (t. i. *Verninac*) a' mi Barátunk, kinek méltó betsületet szerzettek drága tulajdonsági, rendelődött a' Frantzia Közöséges - Társaság Barátunk által, a' Fényes - Portánál való ministereskedésre. “

Péter és Pál Napján, a' melly arany- és ezüst-újj-pénzeket osztogattatott a' Sz. Pápa; eggyik felénn azoknak Pápa Ő Szentsége olly formában fzemléltett, a' mint fogadta trónusból a' ki-költözött Frantzia Püspököket Prelátusokat Szerzeteseket 's egyéb Papokat. A' Körül-írás e' vólt: *Clero Galliae pulso, Hospit. & Alim. praestita.*

Lengyel - Országból. — Árúba botsátatván mostanság némelly *Varsói* kertek, alig vevődtek meg két annyit tevő summán, mint a' mennyi árenda-pénzt kellett fizetni érettek, 3 esztendőkkel ezelőtt. — *Orosz Fő-Vezér Suwarow*, fel-fzámláltatta azon Affzonyokat és egyéb Személyeket, a' kik *Varsóból* takarodtak - ki az *Orosz* Katonasággal a' *Prágai* és *Willanowi* táborokba: 's négy ezer kétszázra menőnek találtatott a' számjok. — Azóltától fogva, hogy benn vagynak *Varsóbann* az *Oroszok*: öt Kalmár-bóltok zárattattak bé, a' bankrútálás miatt. — *Netto* nevű *Var-*

síi Könyvárost meg-árestáltatott az *Orosz* Kommandáns, egy Frantzia Könyvetskének árulásáért, mellynek titulussa ez: *A' meg-élemedett Világ-Polgár Syrachnak a' Nemzeti-gyűléshez intézett Írása.* Szabadon bocsátódott ugyan *Netto* ismét: de egy *Orosz* Tisztól és néhány Közemberektől kísértetve tartozott el-járni Mindazokat, valakikről tudta, hogy meg-vették tőle a' nevezett Könyvetsket: mellyet amazok, kéntelenítették vissza-adni.

A' *Curlándiai* Hertzezségnek hódolása után tsak hamar, a' Hertzeg alatt szolgált Katonáság el-bocsátatott: hanem meg-kínálódott az *Orosz* Tsáfszárné' szolgálatjával. Szintén egy harmad rész belőle által is állott katonáskodni az *Orosz* Tsáfszárnéhoz: a' több résznek ki-adódott egy hónapra a' rendes zsoldja, és szabadságában hagyatott oda menni a' hová akar. — A' melly magános jószágokat két millió talléron vett meg az *Orosz* Tsáfszárné, *Curlándiának* Nehai Fejedelmétől, Erdes Nemeseknek szándékozik azokat kiosztogatni árendába.

Stokholm' szomszédságábann a' Mezőségen éldogelt egy obsitos Sved Katona: de mostanság meg-hala, életének százhetedik esztendejében. A' Felesége, kilentven esztendő volt, midőn meg-holt ez előtt egynehány esztendővel. A' leg-öregebb Leánya meg-haladta már a' hetvenedik esztendőt.

Magyar Ország.

Pestről Júl. 26-dikán: — „Ma itten felette nagy ízemű jegek hűlőttak, olyanok mintegy galamb tojás: a' jó, hogy valami hat minútumoknál tovább nem hűlőttak. — Egy Pesti mérő tiszta búza öt forint, a' zsemlye kitsiny, az élés, drága mód nélkül. Gyümölcs elég volna, hanem rosz, víz ízű.”

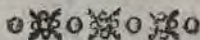
Debretzenből Július' 25-dikénn: — „Nálunk, mint a' minapi Levelemben íráni, mindenféle vetéseink a' jó aratás felől nagy reménységet nyújtottak; de a' gyakorta való essők, alig ha ezen reménységünkben meg nem tsalnak: mert alig volt egy 's két napunk esső nélkül egymás után ebben a' hónapban. És ezen gyakor esső azt tselekedte; hogy az emberek, sem az aratásban, sem a' szénagyűjtésben, egy szóval, semmi takorításban, 's nyomtatásban, kívánságok szerént elő nem mehetnek; a' meg-érté vetemények tokjaikból ki-húllanak, a' már keresztekben vagy bogjákban lévő pedig csiráznak. Ezzel az eggyel ditsekedhetünk; hogy sokan már búzát, árpát és rozst nyomtatván a' midőn az idő engedte; annyira meg-bővült a' piatzunk, hogy mindennek, az előbbenihez képest, csak harmad résznyi árra vagyjon: hát mit reménylhetnénk, ha az idő járása kedvezne? — Július' 27-dikénn a' Collegium

udvaránn, Magyar Órártziót fog mondani T. *Budai* Esaiás Historiae Professor Úr, Néhai Superintendens Fő Tifzt. *Hunyadi* Úr' érdemeiről, mellynek meg-hallására sok Urak és Papok hivatalosok. "

Béts.

Gróf *Pálffy* József Ő Nga, jó időtől fogva folytatott már Referendáriusi hívatalt a' F. Magyar Cancelláriánál, de fizetés nélkül; most már a' fizetés is hozzá járult hivatalyához, minekutánna *Nagy* József Ő Nga, Personalisságra lett lépésse által üressen hagyott egy helyet az említett Cancelláriánál.

Prandstätter Márton József, és *Jeline* Henrik, kik közzül amaz, *Bétsi* Senátor; a' másik pedig Házi-Tanító vólt: tegnap és ma állottak, 's hólnap is fognak még állani Szégyen-póltzon, mindenkegy egy óráig. A' nyakokból, illy Rá-írásí Táblák függöttek: *Theilnehmer am Landesverrath.* (Részese a' Haza-árulásnak.) *Prandstätter*, hivatalyától és Vagyonjától; a' másik is Vagyonjától meg-fosztott, és mind a' kettő 30 esztendeig tartandó második grádusú leg-keményebb rab-ságot fog szenvedni valamelly Várban.

Magyar Hírmondó.

11.

Költ Bétsben, Kis-Afzony-Havának (Augufiusnak)
7-dik napján, 1795-dik Eftendőben.

Hadi és Békességes Környütlállások.

Spanyol - Országból

különböző Tudósítások jödögéltek már egy időtől fogva a' Békességről; most egyszerre azt hirdetik sok rendbéli magános és közönséges Nem-Spanyol-Országi Tudósítások, még pedig mint egész bizonyosságú Történetet: hogy a' Frantzia Közönséges - Társaság és *Spanyol - Ország* között egészen végre-hajtatott a' Békesség-alkú *Basileában*, Frantzia Követ *Barthelemy*, és Spanyol Nemes *Iriarte* Ur által. — A' Feltételeket hasonlóknak gyanítják lenni az említett Tudósítások, a' *Pruffziával* lett meg-békéllésnek Feltételeihez.

Londonba, olly Tudósítások érkeztek vólt Júl. 20-dikánn *Biskája* Spanyol Tartományból, hogy a' Frantziák egészen el vágták az eggyesülhetés útját, *Navarra* és *O-Kasztília* Spanyol Tartományok között: 's nem is lehetett reménység *Navarrának* meg-tarthatásához, minthogy minden Se-regeket a' végre kellett fordítani, hogy ne

engedjék bellyebb nyomúlui *Katalóniában* az ellensége.

A' Német - Birodalomból. —

Alsó - Palatinátusnak Mosbach nevű Városotskájából Júl. 29-dikén: — „Nálunk, mindenek nagy tsendességben folynak. Napról napra várjuk a' meg-indító parantsolatot. Míg hadi dolgokat írhatnék: jelenthetem, hogy a' *Márs* halgatásával, annál vígabbak, még az ellenség szomszédságában is a' Múzsák. Nem vagyunk tellyes henyélésben, mint vélik némelleyek, mert ollykor ollykor el-mondunk egy Dalt a' 9 Szüzek' társaságában. Ha élfzre vesszük, hogy illy portéka a' Magyar Közönségnél, bátor idegen földről jött is, kedvet talál, szolgálhatunk véle.

Olasz - Országból. —

Vádóból Júl. 22-dikén: — „Végtére csak ugyan érkeztek Ánglus hajók segítségünkre. Báró *Devins*, más alatta lévő Generálisokkal egygyütt meg-látogatta az *Anglus* Hajós-Tízteket, kik, nagy tisztelettel fogadták, és holmi frissítő étkekkel meg-vendégelték Generálissainkat. Áll a' segítség: egy lineabéli (vagy első-nagyságú) hajóból, mellynek neve *Agamemnon*, ágyúinak száma hetvennégy; három Fregátokból, mellyek közzül kettőn 32 32; a' harmadikon pedig 24 ágyú vagyon; egy *Kutterből*; és egy *Brigantinból*. Várunk több hajókat is, még pedig első-nagyságúakat.“

„*Pontonír* Fő-Hadnagyunk *Gevrina* Úr, egy kis hajón, mellyen 12 ágyú volt, ki ment a' tengerre vizsgálódni, 's meglátván egy frantzia hajót, hírt adott az Anglus hajóknak. Ezek, tüstént utánna eredtek a' fr. hajónak 's el is érték: de már akkor nem voltak rajta Fr. Katonák: úgy-mint a' kik, hogy fogságba ne kerüljenek: apró hajókra rakodtak 's elszaladtak. Nem kis préda volt azonban, úgy is ez a' frantzia hajó, mert öt millióra be-tsültetnek, az arany-, ezüst-, és drága kö-vekből álló drágaságok, a' mellyek talál-tattak rajta. Ezen drágaságokat, alig ha *Genuába* nem akarták vinni a' Frantziák.“

Livornóból Júl. 24-dikénn: — „Egy hajó érkezett ide *Genuából*, a' mellyen lévő Emberek azt beszéllik, hogy tegnap, igen nagy ágyúzást hallottak a' tengeren sokáig, Napnyugot felé. Talán az Anglusok és Frantziák verekedtek egymással: és ezt annyival fundamentomosabban lehet vélni: mivel egy hajó, melly *Márszília* alól jött ide, olly hírt hozott: hogy a' 13-dik Júliusi kis tengeri ütközet után, nem ment bé a' *Frantzia* Hajóssereg egészen a' *Tuloni* Kikötőhelybe; hanem egy része annak a' *Hiéres* nevű Szigeteknél maradott *Tulon* előtt.“

„A' *Marokkói* Tsásfár hadat izent, a' mint halljuk, mind *Svéd-Ország*nak mind a' *Velentzei* Respublikának: *Svéciának*

azért, mert a' rendes adót meg nem adta; *Velentzének* pedig azért, mivel későbbén fizette le az adóját, mint kellett volna szokás szerént.

Frigyes - Belgyiomból. —

A' *Frantzia* Közönséges - Társaság és a' *Prussziai* Király között lett Békességekötésnek titkos tzikkelyeiről való hírre nézve, olly jelentést tett Fő-Kormányfzékünknek *Frantzia* Minister *Pinsot*, hogy az említett hírnek közönségesen ellene mondott a' Közjóra - ügyelő - Deputátzió, egy Tagja által, a' Nemzeti-gyűlés előtt.

Az *Orosz* Udvar kélz lessz vissza-adni a' mint halljuk, az általa le-tartóztattott *Frigyes-Belgyiomi* hajókat és jószágokat; ha itt is hasonlót tselekefzik a' Fő-Kormányfzék, a' le-tartóztatva lévő *Orosz* hajókra és jószágokra nézve.

Frigyes - Belgyiomhoz tartozó *Surinam* nevezetű *Amerikai Kolóniából*, olly Tudósítást vett Fő-Kormányfzékünk, hogy a' mi Revolúciónknak meg hallása, semmi leg-kissebb nyughatatlanságot se' szerzett a' *Surinamiakban*.

Mungo Makey nevű *Amsterdami* hajó, melly, a' *Texeli* Kikötőhelyből, 21-dik Februáriusbann indúlt el *Cap de Bonne Espérance* felé, olly Utasítással, hogy az ide haza történt Vátozásokról tudósítást vigyen, fzerentsésen érkezett [Áprilisnek 14-dikén nevezett *Afrikai* jeles birtokunk-

ba, mellynek meg-tarthatását e' szérént reménylünk is.

Nagy Britanniából. —

Londonból Júl. 17-dikénn: — „Az eleségbéli drágaságból és szükségből származott, 's egynehány napokig tartott zenebonáskodások ellen, olly helyes Intézetek tevődtek itten: hogy már most ismét tsendesség vagyon. — Mihelyt értésére esett a' Királynak, hogy fogyatkozást kezd szenvedni a' Nép, kenyér' dolgából: azonnal parantsolt Ő Felsége, hogy *Richmondi* magazinomaiból hozattassék bé ide minden gabona, Vásárra. — A' Királyi Titkos Tanács' Tagjai, meg-határozták magokban, hogy első Octóberig, se' magok, se' Házoknépe, fejer kenyeret nem esznek; hanem közönséges búza-liszt kenyérral meg-fognak elégedni. Hertzeg *Portland* által-küldötte ezen Végzést a' Városi Tanácsnak, melly is, azonnal követte a' Ministériom' példáját. A' Kenyér-sütők el-kezdenek már tömöttebb barnakenyeret sütni, mellyen kívül más nem fog evődni semmi házakbann.“

„Ebben a' hadban, harmintzhárom első-nagyságú Fr. Katona-hajókat nyertünk már mi, mellyek közzül tizenhárom vagyon szolgálatunkban: középfzerű Katona-hajó pedig negyvenegy szolgál ollyan benünket, a' mit a' Frantziáktól vettünk. — A' mi első-nagyságú hajóink közzül nyóltz

vesztett el: de csak négyet tehettek magokévé a' Frantziák, és tsupánn egynek vehetik hasznát a' tengeri hadakozásra nézve; a' tőlünk nyertt Fregátok között öt vagyon szolgálatjokban. “

Londonból Júl. 21-dikénn: — „Naponként váratik ide Márki *Jancourt*, mint Rendkívülvaló Követje XVIII-dik *Lajos*-nak. “

„A' mi Udvarunk' pártfogása alatt, a' *Kis-Britanniai* frantzia partra bé-szállott *Frantzia*-Ki-költözttek' Seregéből egy Tiszt így írt Júl. 11-dikénn: „Júl. 6-dikánn egynehány embert vesztettünk. Júl. 7-dikén vissza-verettettek *St. Barbenál* a' Respublikánusok, és *Sir John Warren* elégetett a' *Vannes* folyó-vizénn egynehány aprószzerű Katona-hajókat, mellyekkel a' Respublikánusok akartak ellenünk dolgozni. Júl. 9-dikén meg-támadta *Puisaye* Vezérünk öt ezer emberrel az ellenséget, 's vissza-nyomta. *Tintiniac* Generális, *Sarceonhoz* közel szállott bé a' frantzia partra, 's vissza-vert egy tsapat Respublikánusokat, a' kik ellent akartak neki állani. *Belle-Isle*, még mind ekkoráig bé vagyon kerítve: de nem soká halaszthatja már maga-meg-adását: mert egészen ki fogy az eleségből. *Charrette* és *Sapineau* együtt akarják velünk fogni a' dolgot. Mihelyt segítséget kapunk: mindjárt elébb nyomulunk. “

„F. Udvarunk, meg-szünés nélkül téteti egész erőbenn, az oda tzelezó hadi készületeket, hogy a' Frantzia Nemzeti-gyűlés ellen való szándékát, magánn a' frantzia földönn is kíváltképpen elő-vihesse. “

Frantzia - Országból. —

A' *Vándéi* Royalista; és a' *Chouan* Seregek' Vezérei, egy Jelentést tettek közönségossé, mellyben, minekutánna előszámlállyák a' Békesség-kötés' fel-bomlásának okait, 's nyilván említik azt is, hogy XVII-dik *Lajosnak* a' maga Elei' trónusába való fel-emelése, egy titkos Feltétele lett légyen a' Békesség-kötésnek, így folytatják továbbá előadásokat:

„Mi meg esmérjük *Xavér Stanislaus Lajost* Frantzia - Ország' és *Navarra'* Királynak Engedelmességet és hűséget esküszünk nékie. Le nem tesszük addig a' fegyvert: míg vissza nem adattatik minékünk a' Királyi - igazgatás' formája. Megengedünk mi, az el-tsábíttatott Frantziának. A' leg-szorgosabb vizsgálással leszünk, és szoros fenytéket tartunk. Az Ánglus Nemzettel, vagy mással az eggyesült Hatalmasságok közzül akármellyikkel nem alkudtunk, 's nem alkuszunk mi különben: hanem hogy XVIII-dik *Lajos* hajtsa végre vélek az lkut. Ha e' történik: úgy az említett Hatalmasságok, Szövetségesseik lesznek nekünk; minthogy Szövetségessei

lesznek a' mi Fejedelmünknek. A' mi Seregeink által el-foglaltatva lévő Tartományokba nem engedünk bé-hatni semmi idegen Seregeket, és semmi afféle próbatélt meg nem szenvedünk, melly a' végre tételozna, hogy el-szakasztódjék valami rész Frantzia-Országtól. Előre ellene mondunk azon Intézetnek (Konstitúciónak), mellyet az úgy nevezett *Frantzia Nép'* Küldöttjei akarnak adni Frantzia-Országnak. Meg nem esmérünk se' most, se' ezentúl törvényes hatalmat senkiben egyebben, hanem tsupánn azokban, kiket a' mi Királyunk XVIII-dik *Lajos* fog meg-esmérni törvényes hatalmúaknak; Frantzia-Ország' konstitúciónális Törvényei fzerént. Bé-tellegesítjük Királyunk' akaratját: közönséges amnestiát (az el-múltt történetekről való egéssz meg-felejtkezést) ígervénn a' Seregeink által el-foglaltatott minden Tartományoknak. Bizonyossá tesszük a' Fr. Népet az eránt, hogy a' hajdani Igazgatáshoz ragadott hibák, mellyek, el-kerülhetetlen következései az emberi Intézetek' gyarlóságának, meg-fognak orvosoltatni. XVIII-dik *Lajos'* kötelessége, meg-igazítani ezen hibákat, 's örökös gátot vetni azok' eleibe, mellyet által ne hághassanak 's újra elő ne kerülhessenek. Az Affzi-nyát nevű papiros-pénzt, valóságos pénz gyanánt el nem fogadjuk. Frantzia-Ország' Királyi Házának 's Koronájának;

nem különben az Ekklesiának; és a' hív Frantziáknak Sajátja (Tulajdona) ellen legkisebb erőszakoskodást is meg nem szenvedünk. Kötelezzük magunkat, hogy minden tőlünk ki-telhető áldozatokat megtefziünk a' végre, hogy jó lábra állítsuk a' Státus' adósságait. Jelentjük, hogy a' magát úgy nevező Nemzeti-gyűlés, ötvenhat millióról, nyóltzszáz milliónál is többre nevelte fel esztendőnként azt a' fogyatkozást (Déficit-et), a' mivel felül haladja a' költség a' jövedelmet. A' Státus' adósságainak fundamentomául tesszük: betsületünket, emberségünket, Vagyonunkat, titulussainkat, kreditumunkat, 's jussainkat: 's az Ország' minden Kreditoraira nézve meg-fogjuk azt tartani, a' mire kötelezték magokat 's a' mit rendelték eránttok Fr. Ország' Királyai, vagy végeztek ezeknek Ministerjeik. Nem akarjuk, hogy ki legyen vétetve valaki, a' pénzbéli fizetés vagy akármelly közönséges tereh alól, és hogy helye legyen valamelly Privilégiomnak. Kérjük a' Magisztrátusokat, Katonákat; kérünk minden Frantziákat; Kerítettés Mező - Városokat 's falukat, hogy esmérjék meg a' magok törvényes Fejedelmeket. “

„ Segítségül hívjuk Istenünket, 's esküvéssel bizonyítjuk, hogy az utolsó tsepig nem kéméllyük vérünket, a' Vállásért, Királyságért, és jó rendért. “

„Írattatott *Charette* Fő-quártélyában, 's publikáltatott, *Stofflet*, *Sapineau*, és *Scepeau* Fő-quártélyaihann. 1795-dik eszt. ben. Jún. 22-dikén. XVIII-dik *Lajos* országzásának első esztendejébenn. — Alája vóltak írva ezen Jelentésnek: *Charette*, *Stofflet*, *Scepeau*, *Sapineau*, *Bonnarcy*, *Cady*, *Guichard*, *Chalon*, 's a' t.

Párisban mulatván mostanság egy Idegen, hathatósann adja elő a' *Párisi* környülállásokat. Így szól a' többek között: „Boldogtalan *Párisiak*! ti mindnyájauk egyenlők tartoznátok lenni a' Törvény szerint: egyenlők is vagytok, de tsupánn a' nyomor szatm. Az éhség tartja fejeitek felett az *Egyenlőségnek* szomorú mértékét. Az az *Egyenlőség* uralkodik Ti közöttetek, melly a' Halottak között.”

A' jövendőbéli *Frantzia Nemzeti-gyűlésnek* állapotjáról különböző értelmet terjesztett *Sieyes* a' *Nemzeti-gyűlés* eleibe Júl. 20-dikánn: mint vólt azon tizenegy *Nemzet-gyűlési Tagok*nak értelme, kik, különösen választódtak ki a' végre, hogy dolgozzák ki a' *Konstitúciónak* jövendőbéli formáját.

Török-Országból. —

A' *Konstántzinápolyi Frantzia Követ*, *Verninac* Polgár, Jún. 8-dik napján, délelőtti tizeneggyedfél órakor indúlt meg a' Nagy-Vezérhez, első Audientziára. Fényes pompájú prozessziójában, leg-elöl

ballagtak száz Jantsárok, kik a' Török Tsászár' rendelkezéből, mind addig Örök lelsznek *Verninac* Ur' Lakópalotájánál, míg ő viselni fogja a' Rendkívülvaló *Fr. Követtséget*. Követte a' Jantsárokat egy *Frantzia* Lovas, nemzeti Forma-ruhában. Ezután, 8 Görög Iffjak (*Theodars*), hat ajándék-paripát vezettek; más tíz *Theodárok* pedig ló nélkül mendegéltek. Továbbá lovaglottak: nyóltz *Frantziák*, nemzeti Forma-ruhában; négy *Dragoman*; a' Követség' Secretáriussa, nemzeti Forma-ruhában, két *Theodárok* között, kik a' Bizonyság-Leveleket vitték gazdag tokokban; maga *Verninac* Ur, hat *Theodárok* között; hét főbb Udvari Tisztjei *Verninac* Urnak, nemzeti Formaruhában; a' *Frantzia* Közöséges-Társaság' Ágenssei, 's egynehány más *Frantziák*, némelly egyéb *Európai* Nemzetekbéliekkel együtt mind össze 18-an. Ezek utánn gyalogoltak: 16 *Frantzia* Katonák, és azon *Frantzia* Tisztek, kik, a' Török Birodalomban jó karba állítják az ágyúzó-mesterséget, nem különben sok más *Frantziák*, és egyéb Nemzetekbéliek. Leg-végről 16 *Frantzia* Katonák lovaglottak. — *Péra* Külső-városban lévén lakása *Verninac* Urnak, valamint a' több *Európai* Követeknek is, mivel ezen Külső-város, és maga *Konstánztzipoly* között jó darabig bé-szakad a' tenger; tehát a' *Pérai* partjánál ennek száz

Tsajkák és egy különös nagyobb tzipra hajó voltak készen. Ezenn a' Követ, amazokon pedig a' Kísérői szállítódtak által. A' *Konstántzinápolyi* parton sok Török Urak nagy tisztelettel fogadták a' Követet, és Kísérőinek száma száz Jantsárok-kal, 's 30 Chiaus (Lovas) Török Katonákkal nevedkedett. — A' Nagy-Vezérhez, tettző hangú 's értelmű Beszédet mondott *Verninac* Úr, mellyre adott feleletjét a' Nagy-Vezérnek közlöttük már a' múltt postán. — Frissítő italokkal megvendéglette, 's egy gazdag tzóbeles török mentével meg is ajándékozta a' Nagy-Vezér a' Követet. Eggy egy Ermelínes mentét adatott ajándékul a' Követtséghez tartozó 6 főbb Személyeknek is, az alsóbbaknak pedig 8 Kerekets-t (palástot) és 34 Kaf-tánt. — Közönségesen nagy betsületet 's tiszteletet mutattak a' Törökök a' Frantziákhoz. “

Konstántzinápolyból Jún. 26-dikán: — „A' vóltt *Reis-Effendi* ki-tevődött hivatalyából, 's helyébe lépett *Rachib-Effendi*, ki eddig az eleségekre vígvázott. Ez az, a' ki *Bétsben* vólt Néhai II-dik *Leopold* Római Német Tsáfszárnak köszöntésére. Nagy tekintete vagyon ezen Ministernek, a' Díván' (Török Ministériom') több fő Tagjai előtt. A' *Prusszus* és *Svéd* Követekkel sokat tanátskozik éjtszakának idejénn az újj *Reis-Effendi*, kinek mint

Nagy-Cancelláriusnak vagy Külső-dolgokra-ügyelő Ministernek hivatalbéli kötelessége, az olyan külföldi Követekkel és Tolmátsokkal végezni, a' kikkel nem akar maga a' Nagy-Vezér, személly szerént sok időt töltetni. — Tizenkét *Svéd* Tisztek érkeztek ide, 's egyesíteni fogják magokat azon Frantzia Tisztekkal, kik már a' Porta' szolgálatjábann vagynak 's abban foglalatoskodnak, hogy az újjonnan szedett Török Katonaságot, a' más *Európai* Hatalmasságoknál szokásban lévő Katonagyakorlásokra tanítsák. “

Magyar Ország.

Csongrád Vármegye' Fő-Ispánnává lett, *Septemviris Tabulae-Allestor Korompai Brunsvik* József Ő Exc. ja, ki eddig, a' törvényesenn egyesültt *Pest, Pilis*, és *Sölth* Vármegyékben vala, Fő-Ispány-Helytartója; melly Fő-Ispány-Helytartóságot vagy Adminisztrátorságot, Personális *Nagy* József Ő Nga nyert most el.

A' *Debretzenben* ülő *Tifzántúli* *Districtualis* Tábla' *Praesese*, *Aranysarkantyús-Vitéz Mélt. Okolicsányi* Farkas Úr, *Udvari Tanácsosi méltósággal* tiszteletetett meg.

Udvari Tanácsossá és a' *Magyar Cancelláriánál Referendáriussá* lett Mélt. *Medgyesi Somogyi* János Úr' helyébe, *Palatinális Protonotáriusságra* (*Nádor-Ispányi Ítéldő-mesterségre*) lépett a' *Királyi Táblá*

nál Assessorságból *T. Székhelyi Majláth* György Úr.

Posonból Júl. 22-dikénn: — „Ezen Hónapnak 20-dikán végeze itt életét *Ns Fűskúti Landerer* Mihály János Királyi Priv. Könyvnyomtató és Könyváros: ki-nek a' Magyar Literatura körül, különös szorgalmatossággal és nagy költséggel tett érdemes szolgálatjait bizonyítják az általa Világ' eleibe került hasznos Munkák. Bizonyítják az általa *Posonban, Pesten,* és *Kassán* fel-állított Könyvnyomtató-műhelyek, mellyek közzül az elsőhöz Be-tüöntő-műhelyt is ragasztott. Eggy illy méltó Hazafi' emlékezete, áldást és halá-datosságot érdemel a' Magyar Nemzettől.“

Béts.

Báró *Bender* Feldmarschalt, nyomos érdemeire való tekintetből, önként tette a' Ts. K. Felség, *Tseh-Országi Kommen-dánszá,*

Nizzából Júl. 9-dik napján: — „Az *Olasz - Országi Frantzia Sereg' Fő-Vezér-je Kellermann* Generális, arra kérte egy Levele által Júl. első napján, a' Ts. K. Sereg' Fő - Vezérjét *B. Devinst*, hogy ne engedné meg többé az afféle kegyetlenség-nék gyakorlását, mellyet *S. Giacomoni* követtenek el Katonái, kik is a' sebbe esett, és magokat nem védelmezhetett Fr. Katonákat diribről darabra vagdalták. —

B. *Devins*' feleletének summája ide megy ki, hogy a' kegyetlenkedés, ellenkezik az ő rendeléscivel és a' Ts. Kir. Ármádia' szokásával: de meg kell gondolni, hogy vagynak abban Volontér (szabad akaratjokból katonáskodó) Sereg-osztályok is, kik, a' Törökök' szomszédságából; és rész szerént földjök széléről valók, a' kiknek indulatját nem egy könnyű dolog zabolázni: ígérte azonban Bárá *Devins*, hogy *Kellermann* Generális panaszainak végire jár, 's mindent el-követ, hogy eleget tessen. — Ide (*Nizzába*) szüntelen érkeznek a' sebes *Frantzia* Katonák. Már nem férnek az Ispotályokba is: melyre nézve bellyebb szállítódnak *Provence* (Provánusz) Fr. Tartományba. *Aix, Toulon, Marseille, Antibio* és más szomszéd *Frantzia* Városokból által jönnek az ott vólta Katona-örizetek *Olasz-Országba*, hogy az itt igen meg-tsökkent *Frantzia* Ármádia szaporodják általok: helyekbe pedig távolabbról rendeltettek más Örizetek."

* * * * *

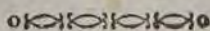
Tudósítások.

Egy főfő Magyar Mágnás, a' ki télen által *Bétsbenn*; nyáron által pedig Magyar-Országban szokott lakni, örömet Magyar születésű Nevelőt, *Praefectust*, vagy Hofmeister-t akarna kis Fiai mellé felvenni igen szép jutalomért. Kívánnya, hogy a' Nevelő jól tudjon magyarul, deákul, és németül; helyesen értse a' neve-

lésnek theoretika és praktika részeit, külső maga-viseletét a' nagy Házakbéli illendőséghez is tudja alkalmaztatni, Világi legyen, Római-Katholika hitű, értt idejű. Az illy tulajdonságokkal bíró, és a' fellyebb említett ajánlást el-fogadni kívánó Hazánkfiak jelentsék magokat mennél hamarébb a' *Magyar-Hírmondó* Íróinál, kikhez Leveleiket a' távollévők illy titulus alatt útasíthatják: *Pro Magyar Hírmondó à Vienne*. Szükség leszen arról emlékezetet tenni Leveleikbenn: Kik? és szóval e', vagy Írásban fogjak attestálni (bizonyítani) felöllök a' meg-kívántató Nevelői tulajdonságokat.

Budáról Júl. 21-dikénn: — „*Eggy Katholikus Keresztyén Vallástétel* titulus alatt botsáttatott közre 1791-dik esztendőben egy Könyvetske. Ennek Szerzője, a' Felseges Királyi Helytartó Tanátsnak parantsolatlyából azontúl nyomoztatott: de sikeretlenül. Most ezen említett Könyvetskének *Meg-tzáfolása* a' Felsőségnek engedelmeből *Trattner* Úrnak betűivel *Pesten* ki-nyomtatott. Fő-Tisztelendő *Rietaler Varai* Kánonok Úr, és a' közre-botsátandó tudománybéli Írásoknak Első Királyi *Censora*, önnön jelenlétemben, első rendbéli és nagy tudományú Férjfiak előtt, e' Munkát, 's ennek Szerzőjét igen nagyon ditsérte, 's valóságos második *Bossuet*nek (kihez foghatót e' Század nem látott) nevezte.“

Magyar Hírmondó.

12.

Költ Bétsben, Kis-Asszony-Havának (Augustusnak)
11-dik napján, 1795-dik Efstendőben.

Békességes és Hadi Környütlállások.

A' Német-Birodalomból. —

Regensburgból Júl. 30-dikánn: — „Az itt ülő Német-Birodalmi-Gyűlés, elő-vette ismét Júl. 24-dikén a' Békesség-dolgát: 's folytatja arról való voka-fzedéseit. Mindjárt a' mondott naponn, olly értelmű Nyilatkoztatást terjesztett a' Gyűlés' eleibe *Prusszus* Minister Gróf *Goertz*, hogy Tsáfszár Ő Felsége lépései után, kész a' *Pr.* Király is nagy indulattal el-követni, tőle ki telhetőképpen mind azt, valami meg-kívántatik eggy olly Békességnek ki-dolgozására, mellynél fogva, a' Német-Birodalom' Konstitútziója, és egész valósága, maga épségében meg-tartathassék. — Tsáfszári Minister Gróf *Lehrbach*, vissza-érkezett ide *Monachiumból* Júl. 25-dikén, 's a' Birodalmi-Városok' Kollégiomának jelentette, hogy Ő (Gr. *Lehrbach*), útazása közben, parantsolatot vett, hogy hamar térjen vissza, a' Birodalmi-gyűlés' helyére, és siettesse a' Békesség eránt való vég-

zést. Nyóltz Deputátust küldeni a' Békesség-alkurá, elégségesnek tartja Ő Tsá-
fzari Felsége: hajlandó mindazáltal reá ál-
lani, hogy tíz is legyen a' Deputátusok'
száma, de úgy, ha *Bavária és Hessen-*
darmstadt is közöttök lesznek a' Deputá-
tust-küldőknek: sőt arra az esetre, ha
Grófok is vétetnek fel a' Deputátust-kül-
dők közzé: nem ellenzi Ő Tsáfz. Felsége,
hogy 13-ra is nevelődjek az említett De-
putátusok' száma. “

Rheinfelsben, valamennyi vasat kap-
hattak a' Frantziák: mind szekérre rakták
's el-szállították onnan saját földjökre. Még
az ágyú-tajigákról 's a' hídról is le-szedték
a' vas-pántokat. Minden egyéb mozgá-
saikból is azt lehet ítélni: hogy nem sok
időt akarnak már ők tölteni *Rheinfels-*
benn, 's annak vidékeinn.

A' Basíleai Újságnak 25-dik Júliusi
Darabjából: — „*Frantzia és Spanyol Or-*
szágok is békességre lépének itten tegnap
egymással: de annak Artikulussai (Tzik-
kelyei) nem tevődtek még közönségesek-
ké. Bártsak az Emberi Nem' javára, kö-
zönséges Békesség lenne mentől elebb. —
Báró Hardenberg (Prusszus Minister) Ő
Exc. ja ismét vissza jött ide. Az a' véle-
kedés felőle, hogy útat fog készíteni a'
Német - Birodalommal kötendő Békes-
ségre. “

Portugalliából. —

Ezen Országoknak minden részeiben fél-

be-szakasztatta a' Királyi Udvar, az újj-Katona-szedést, és minden egyéb nemeit is a' hadi-készülettételeknek.

Osnabrückből Júl. 24-dikén: — „Egy Sereg-osztályt állít itt fel Gr. *Pfaff*, tsupa Ki-költözött *Frigyes-Belgák*ból. Tiszteket se' vesz fel másféléket; hanem egyedül olyakat, kik *Frigyes-Belgyiomban* katonáskodtak, 's a' mostani Revolútzió' alkalmazásával mondtak le a' szolgálatról. — Egy különös gyalog Bataliont, hasonló Személyekből állít fel Gróf *Damas*. Mind Gróf *Pfaff*' Korpusa, mind Gróf *Damas*' Batalionnya, a' Ki-költözött Frantziák' Seregéhez fogja magát kaptsolni. — Két ezernél több Ki-költözött *Frigyes-Belga* Katonák jöttek ide által, 14 napoktól fogva sok Tisztekkel együtt.“

Brémából Júl. 25-dikénn: — „Megeszmérvén a' Nagy-Britanniai Udvar, Néhai XVI-dik *Lajos*' Öregebbik Testvérjét, *Frantzia* Királynak: parantsolatot küldött *Dundas* Generálisnak, kinek kormányozása alatt vagyon az itt tartózkodó *Anglus* Katonaság, hogy az *Artésiai* Grófot, Néhai XVI-dik *Lajos*' Ifjabbik Testvérjét úgy köszöntse mint *Monsieurt*, és jelentse néki, hogy készen várja már *Cuxhavernél* a' hajó, mellyen *Vándéba* meheszen, hogy ott fő-vezérlése alá vegye a' Royalistákat. El-járt *Anglus* Generális

Dundas, a' nékie parantsoltatott dologbann, mellyhez képest a' *Monsieur*, elindult *Grollandból*, feles számú *Anglus* Lovasoktól kísértetve, Júl. 22-dikén, 's más nap *Cuxhavenbe* érkezett, mellynek partjától *Vande* felé vette útját tegnap jó széllel, *Juno* nevezetű Katona-hajon.

A' *Sváb Kerületben* fekvő *Breisgau Tartománybéli Mühlheimből* Júl. 29-dikén: „*Frantzia* Királyi vérből származott *Bourbon* Hertzeg, éppen most kapa parantsolatot 18-dik *Lajos* Királytól, hogy mindjárt *Hamburgba*; onnan pedig *Vándéba* indullyon. El is fog hólnap indulni, egész hadi készületével. — A' mostani *Monsieur*, egy Levelet útasított *Conde* Hertzeghez, mellynek egy része ez: „*Frantzia-Ország*' partjára lett bé-szállása *Puisaye* Urnak egész szerentsével esett meg: ezen *Generális* azt írta nékem, hogy egész bizodalommal vagyon, szándékának jó móddal való folytatása eránt, és hogy az én jelen léteimből haszon származhat, sőt talán annál fogva, végre is hajtódhatik szándékunk. Ugyan azonn időben (*Anglus*) *Lord Grenvilletől* is vettem Levelet, a' ki írja nékem, hogy az *Anglus* Király egy első nagyságú és egy középszerű Katona-hajót küldött, mellyekenn, a' *Royalistákhoz* menhessek Fő-vezérnek. Mondja meg Kedves Atyámfia! önnön magának, mondja meg az én nevemben egész hív Seregé-

nek, hogy a' midőn el-távozom én ettől, nem más végből tselekezzem azt; hanem hogy jobban szolgálhassak néki, és hogy az Ország' közepén mindnyájan egyyüvé találkozzunk. "

Frigyes - Belgyiomból. —

A' *Dániai* Udvarhoz Követnek küldödik *Dirk Wouter van Lynden* Úr; a' *Svéd* Udvarhoz pedig *van Dedem tot den Gelder* Úr.

Grasveld és *de Sitter* Urak, a' kik Rendkívülvaló Követjei voltak *Frigyes-Belgyiornak* *Párisban*: vissza-érkeztek onnan Júl. 15-dikén *Hágába*, 's azt befülélték a' többek között, hogy a' *Párisi* Prusszus Minister meg-látogatta őket, Királlyá' parantsolatjából; nállok evett barátságosann; álmélkodássát nyilatkoztatta azon hírre nézve, mintha a' *Berlini* Udvar, ellenséges szándékkal volna *Frigyes-Belgyiom* eránt: 's egészen meg-hazudtolta ezen hírt. — Vissza látogatták annakutánna ők is a' *Prusszus* Ministert.

A' *Frantzia* Közjóra-ügyelő-Deputázió' rendeléséből, Nemzet-gyűlési Kommisszárius *Richard*, büntetéssel fenyegette meg az olyan *Frantzia*-Katonákat, kik a' *Frigyes-Belgyiomi* Klúbokban (Népi-társaságokban) meg-jelenni, vagy azokkal valamelly egyyességben lenni mérészelnek.

Amsterdamból Júl. 24-dikén: — „A' *Móza* (*Meuse, Maas*) vizén lévő hajóink

parantsolatot vettek, hogy egyesítsék magokat Katona-hajóinkkal. Tsak jó fzelet vár Hajósseregünk, azonnal ki fog indulni a' nagy tengerre *Texel* alól, huszon-négy, résszerént első-nagyságú, résszerént középszerű hajókkal. “

Olasz-Országból. —

A' Szárdíniai Király is B. *Devins*re bízta, a' maga egész fegyveres erejének fő-kormányozását, 's ezentúl egyenesen fogja B. *Devins* küldeni Tudósításait a' nevezett Felséghez.

Nizzából Júl. 18-dikán: — „Frantzia-Országnek belsőbb részeiből naponként több több Katonák érkeznek ide. — *Lyonban* meg-hirdettetett, hogy minden Férjfi-Lakosok 15 esztendőstől fogva 25-dik esztendősig fegyvert fogjanak, 's az *Olasz-Országi* frantzia ármádiához indullyanak: a' 25 és 40 esztendő között lévő idejűek pedig készen tartsák magokat. Kemény büntetéssel fenyegetődtek meg Azok, kik ide hagyván az *Olasz-Országi* frantzia tábort, vissza fognának szökni Hazájokba. “

Genuából Júl. 25-dikén: — „Ugy halljuk, hogy újra fogtak el *Genuai* hajókat — számszerént tizeneggyet — az Anglusok; 's vitték azokat a' *Vádói* part-hoz. Olly frantzia hajót is fogtak el mostanság az Anglusok, melly, kész pénzt szándékozott hozni, ide-való Kereskedők' számára. “

Livornóból Júl. 29-dikén: — „Az az ágyúzás, mellyről hírt hozott vala egy *Genuai* hajó, nem az *Anglus* és *Frantzia* Hajósseregek között esett; hanem barátságos ágyúzás volt az, mellyel a' Ts. K. Sereg, és az ennek segítségére, *Vadó* alá érkezett *Anglus* hajók köszöngették egymást. — Mi innen, igen nagy és tartós ágyúzást hallottunk tegnap délutánni hat óra felé: de nem tudhatjuk: Kik? és mi végre ágyúztak. Az *Anglus* és *Frantzia* Hajósseregekről annyit hallottunk, hogy mind ketten tengerre szállottak, 's hajhálzáuk egymást a' szelek' segítségével. — Eggy *Anglus* hajó, olly hírt hozott ide *Vadó* alól, hogy a' Ts. K. Sereg egy mért-földdel vitte tovább az ellenség felé, a' maga fő-quártélyát.“

Nagy-Britanniából. —

A' Középtengeren lévő *Nagy-Britanniai* Hajóssereg, három Tsapatokra vagyon fel-osztva. Elöl nyóltz hajók állanak lineában, mellyeken, hatszázhuszonnégy ágyú, és ötezerfázötveneggy ember vagyon. Minden hajónak vagyon eggy különös Tiszt-Vezérje: ezek felett vagynak pedig: Contraadmirális *Mann*; és Viceadmirális *Goodal*. — Középett is nyóltz hajók állanak lineában, mellyeken, hatszázötven ágyú, és ötezernégyszázhatvankét ember vagyon. Ezeknek nyóltz Kommandánssaik *Lincze* Contraadmirálistól függe-

nek, és *Hotham* Admirálistól, ki, az egész Hajósseregnek is Fő-Vezérje. — A' 3-dik Tsapatot is nyóltz hajókból álló línea teszi, mellyeken, hatszáznégyszáz ágyú, és ötödfélezerenél több ember vagyon. A' Közös-séges Vezérjek ezeknek *Parker* Viceadmirális.

(Ez a' Tudósítás akkori, midőn még *Devins* Ts. K. Vezérnek nem küldött volt tengeri segítséget *Anglus* Admirális *Hotham*.)

Napnyúgoti-Indiából szerezteséssenn érkeztek az *Angliai* parthoz kétszáznál fele-sebb számú Kereskedő-hajók, mellyeknek terhe, három millió font sterlingnél többre betsültetik. — Ezen hajók megéint meg-bővítik egyszerre a' nádmézet, melly annyira meg-kezdett fogyni, hogy annak más Tartományokba való ki-hordása meg-tíltódott.

Londonban, Július' közepétől fogva Octóberig, a' Ministériom árúltat külföldi búzát, 's minden Hétfőnn hétezer köblöt adat el: melly Intézetnél fogva alább száll valamennyire a' kenyér' árra. — A' Magisztrátus, házról házra hordoztatott el egy nyomtatott Levelet, mellyben minden Lakosok buzdíttatnak, hogy az egyenlő formájú barna kenyér-evésbenn kövessék Octóberig a' Ministereknek és a' Magisztrátusnak példáját. — Az ollyatén közönséges Vendégségekre nézve, mellyeknek tartására a' Város' közönséges Kasszájából szokott pénz ki-vevődni, azt végezte a' Ma-

gistrátus, hogy ne tartassanak azok a' jövő Octóberig. — Nagy summát adakoztak össze a' tehetős Lakosok a' végre, hogy a' szükölködőknek, legyen minn szerezni kenyeret. — Hogy a' hajpor által ne kevesedjen a' liszt: még azok se' porozzák már mostanság a' fejeket, a' kik le-fizették a' púder-taksát. Nem porozza a' Katonaság is.

Angliából, más Tartományokba való ki-hordását a' riskásának meg-tiltotta a' Király: de meddig fog tartani ezen tilalom? azt meg nem határozta.

A' fellyebb említett *Vestindiai* hajókkal sok Utazók is érkeztek, kik mindnyájan azt állítják, hogy több Katonaságot kell még küldeni *Nagy-Britanniából*, *Napnyúgoti-Indiába*: mert különben meg nem lehet tartani az oda való Birtokokat (Kóniákat).

Frantzia - Országból. —

(Londonon által került hozzánk az itt következő Levél, melyet, Frantzia Országnak Quiberon nevű Kis-Britanniai Fél-Szigetjéből (Pensulájából) az oda bé-szállott Frantzia - Ki-költöztetek' Vezérje Gróf de Puisaye József őr Júliusnak 3-dik napján, Néhai XVI-dik Lajos Frantzia Király' második testvérjéhez, ki ennekelőtte Comte d' Artois (Ártésiai Gróf nevet viselt: de már azóltától fogva, hogy a' testvér Bátyja Fr. Királlyá lett: Monsieur nevet vett fel.)

„Kívántam minél előbb tudósítani Királyi Hertzegségedet, hogy az én vezérlesem alatt lévő Serege a' Királynak, Ő

Nagy-Britanniai Felsége' Hajósseregének egy Osztályaival eggyesülve, el-foglalta mai napon *Quiberon Fél-Szigetjét*, 's ennek három Erősségeit. Ezen első nyereségnek, mellynek meg-tartásáért jót állok, tettem Kormányozójává, a' Királyi Hajóssvadron Vezérjét Márki *Senneville*t. Ezen nagy-hafznú birtoknál fogva, szabad eggyesülésünk lesz Angliával, és könnyen meg-kaphatunk minden segítséget, mellyet az Angliai Udvar akar adni minékünk."

„Egy roppant Seregnek lesz kevés idő múlva Királyi Hertzegséged Kormányozójává: és még nagyobbra is fog ez szaporodni: minekutánna szerentséje lesz Királyi Hgséged által vezéreltetni. Hogy ezen annyira óhajtott idő-pont' el-érkezésének eszköze és siettetője lehettem; és hogy én voltam az első, ki, a' Királyi zászlót, Fr. Országának egy szélén, meg-maradandóul fel-állíthattam: ezért, boldognak tartom magamat."

„Kérem nagy alázatossággal Királyi Hertzegségedet, méltóztassék az én méjj tiszteletemnek adaját le-tenni a' Király' lábaihoz, és el-fogadni, azt, a' mellyel 's a' t."

Saint - Malo (Maclaviopolis) nevű, igen derék Portusú (Kikötőhelyű) Városáról *Kis-Britanniának*, olly értelmű Tudósítást terjesztetett a' Közjóra-ügyelő-Deputátzió, Júl. 22-dikénn, a' Nemzeti-gyü-

lés' eleibe, hogy egy része a' Lakosoknak meg-veztegettetvén némelly Idegnek által: úgy igyekezett, hogy Júliusnak 9-dik és 10-dik napjainn a' *Chouanok*nak, 's azután az *Anglusok*nak kezébe juttassa *Saint-Malot*, melly éppen akkor Katonáság nélkül vólt: de az Elöljárók és a' Lakosoknak nagyobb része, gátot vetettek ezen szándéknak.

Párisból Júl. 26-dikán: — „A' Nemzeti-gyűlésnek tegnapi Ülésébenn így szólott *Lesage d'Eure & Loire*: A' Közjóra ügyelő-Deputátzió, Tudósításokat kapott a' múlt éjtszaka, a' Napnyúgoti Közönséges-társaság-osztályokbéli Biztossaitoktól: melly Tudósításokban vagynak olyan dolgok, hogy még most nem lehet közönségesekké tenni azokat: hanem egy részt betölők, közöltet ugyantsak általam veletek, t. i. *Hoche* Generális' Levelét, mellyet ő *Quiberon* Fél-Szigetből, *Messidor*nak 29-dikén (Júl. 17-dikén) útasított, 's meg-írt benne egy győzedelmet, mellyet vettek a' Republikánusok azonn Ki-költöztek, kik mérészlettek bé-szállani a' Szabadság' földjére: A' Levél' értelme ez: *Messidor*nak 27-dikén (Júl. 15-dikén) két Szökött-katonák jöttek által a' *Saint-Barbe*i táborból, 's hírül adták *Moine* Generálisnak, hogy az ellenség, szándékozik bennünket meg-támadni. Bizonyították ezeknek Jelentését, más Szököttek is,

Nyomúlt is felénk az ellenség három tsapatokban, és igen kemény tüzet adott mindjárt elsőbenn is. A' Republikánus Katonaságnak parantsolat adódott, hogy vonúllyon vissza, 's tettesse mintha szaladni akarna. Úgy is tselekedett, minekokaért utánna omlott az ellenség, annyira; hogy nem igen vólt távolabb egy pifztoly-lövésnyi köz-földnél. Ekkor, négy el-fedett Batteriákból ki-sütögetődtek reája az ágyúk, 's egyfzersmind Lovassaink is közzéje vág-tak. Öt ágyúját, száz puskáit, és három-száz hólttjait hagyta a' hartz' mezején. — Rézfünkről hufzonhármannal estek el, és hetveneggyen kaptak sebet. — *Gomeci* partunkra is akartak bé-szállítani fegyveres erőt az Ánglusok: de *Roman* Generálisunk által vissza-verettettek. “

A' Nemzeti-gyűlés igen vígyáz, és minden szükséges eszközöket el-követ a' maga bátorságának fenn-tartására; 's folytatja a' Konstitúció eránt való végzéseit, azon Projektum szerént, mellyet az a' végre Kommisszióba ki-rendeltt tizenegy Tagjai terjesztettek eleibe.

Béts.

Personális Mélt. *Nagy József Úr* helyett, *Sz. István* Rendje' Secretáriussává lett, Magyar Cancelláriabéli Referendarius *Mikos Mihály* Ő Nga.

Néhai Püspök Mélt. *Okolicsányi Úr* után, *Ansariai* Püspökséggel tiszteltetett.

meg, Magyar Cancelláriabéli Referendárius
és Veszprémi Kánonok Rosos Pál Ö Nga.
Magyar Ország.

Personálishi Ítéld - Mesterségből lépett
Palatinálishi Protonotáriusságra T. Székhe-
lyi Majláth György Királyi Tanátsos Úr.
Helyébe, Personálishi Ítéld - Mesterré lett,
a' Királyi Táblánál viselt Assessorságból
T. Mihályffy István Kir. Tanátsos Úr.

Ráitzkevíből Júliusnak 26-dikánn: —
„ Ezen Szigetbéliek előtt, személly fze-
rént is esméretes lévén édes Hazánk' ked-
ves Nádor-Ispánnya, Néhai Sándor Leo-
pold K. Hertzeg, egynéhány izben itt tett
vadászatzainál fogva: valaki tsak érezni
tud, még az eggyügyübb Nép közt is, vé-
letlen halálát különös meg-illetődéssel hall-
ván, felette igen sajnállya, 's bánnya,
hogy illy jó Urától, illy hirtelen meg-fosz-
tatott. “

Nagy - Károlyból.

Ad Inopinatum Sereniss. Regii Haereditarii Prin-
cipis Archi-Ducis Austriae, et Incl. Regni Hungariae
Palatini ALEXANDRI LEOPOLDI mortis nuncium
fudit Moerens Arcas Joannes Chrysostomus Hannulik.
Die 18-va Julii Anno 1795.

Quis desiderio sit — — modus
Tam chari Capitis Horat,

Quiesce fatis insidiantibus

Raptum dolentis Pannoniae decus!

Cujus voluptas, spesque Tecum

Jam tenui cohibetur urna.

O chare Princeps! saepe cupivimus

Nostris ab annis Parca benignior

Ut demat aetates, Tuisque

Largiter adjiciat diebus.

Sed vota surdis misimus auribus;
 (Quae cura Sancti haec est precor?) exitu
 Nam inominato Patris, atque
 Principis, Hungariae dederunt
 Dii luctuosae damna perennia;
 Quae non cadentes ex oculis aquae,
 Precesve coelo dedicatae, aut
 Gentis amor revocabit ardens.
 Ille, ille mersit Caesareum caput
 Casus querelis; at Popularium
 Vulnus meorum, non cicatrix
 Ulla teget veniens per aevum.
 Si res secundae, spesque hominum nivis
 Pro more verna praetereunt fuga,
 Nec stante nituntur columna;
 Spem reseca ambitiosiore.
 At nos doloris, Candida quem Fides,
 Amorque luci nescius excitat,
 Locemus, O Cives! locemus
 Digna pio monumenta Cive.
 Scribamus aeri: Regia. Quem. Domus.
 Inusitato. Pannonibus. Dedit.
 Ritu. Vices. Regis. Tenentem.
 Invidiae. Superavit. Umbram.
 Jam. Nationis. Cum. Sapientia.
 Cultum. Tenaci. Foedere. Junxerat.
 Suos. Que. Tutus. Duxit. Inter.
 Pannonios. Sine. Nube. Vitam.
 Dum. Fibulavit. Sic. Studium Sibi.
 Commune. Gentis. Vinculo. Aheneo.
 Dum. Commodum. Urget. Civitatis.
 Heu! Cecidit. Properante. Fato.

* * * * *

Tudósítások.

Vas Vármegyében az Ország-útja mel-
 lett fekvő, a' Genuai Közönséges-Társaság'
 birtokában lévő, Sárvári Dominium'
 részéről jelentetik, hogy a' jövő 1796-dik
 esztendőnek első Januariussától fogva is-
 mét több esztendőkre árendába botsáttat-

nak, a' nevezett Dominiumbéli Benefici-
umok és Regálék, úgymint: *Sárvárban* lé-
vő Serfőzőháza az Uraságnak; Mézfárszék;
a' *Gyöngyös* vizén lévő két örlő-malmok;
Pálinkafőzőház, 's Pálinka-tsapfzék; és tíz
Tsapfzékek, mellyekben mindenféle bort,
sert, pálinkát lehet árulni. Az árendába
botsátás, kótyavetye (licitátzió) által esik
meg, melly a' jövő Augustus Hónapnak
29-dik napjára határozódott. Azonn nap-
nak reggeli kilentz órájára tehát, a' *Sárvári*
Kastélyban ülő Kantzellariajához az Ura-
ságnak, barátságosan hívattatnak Minde-
nek, kiknek, az előszámlált Beneficiu-
mok közzül, vagy egy vagy más részt
tettzenek ki-árendálni; hogy az említett
Kantzelláriánál közelebbről értekezhesse-
nek a' Feltételek eránt; melly értekezés
mindazáltal elébb is meg-eshetik.

Tólna Vármegyében fekvő *Ozora* ne-
vű Mező-Városban, a' Földes Uraság'
Hertzeg *Eszterházy*' részéről el-fognak kó-
tyavetye (licitátzió) által a' jövő Septem-
bernek huszonkettődik napján adattatni
fzáztizenhét darab-lovak, úgymint: har-
mintzhat Anya-kantzák; tizenkét, idei; ti-
zenhét, egy esztendő; tizenkilentz, két
esztendő; és tizennyóltz, háromesztendő;
's hat, négyesztendő — tsödör- (vagy
mén-) és Kantza-tsikók; négy, kotsiba-
való-és terehhordó-lovak; 's öt, különbkü-
lönbféle színű tsödörök (vagy mén-lovak).

Azon Státistikának, melyről a' múltt
 éfstendőben emlékeztünk, ki-jött már a'
 második része is *Pozsonban*, 's taláztatik
 Könyváros *Mahler* Úrnál. Az árra 45 kr.
 Formája a' Könyvnek 8-ad rét, 's 15 ár-
 kusból áll. Az egész Munka, következő
 Tzikkelyeket foglal magában: 1. De Regi-
 bus Junioribus. 2. De Ducibus Hungariae.
 3. De Con-Regentibus. 4. De Archi-Of-
 ficiis Regni, hoc est de Baronibus Regni,
 uti Palatino Regni, Judice Curiae Regiae
 etc. 5. De Supremis Curiis, seu de Ex-
 celso Consilio Regio Locumtenentiali Hun-
 garico, de Excelsa Camera Regia Hunga-
 rico-Aulica, de Curia Regia, cui appen-
 dicis instar annectuntur Curiae Ecclesiasti-
 cae, five Consistoria, demum de Suprema
 Armorum Praefectura, his denique addi-
 tur Excelsa Cancellaria Regia Hungarico-
 Aulica. 6. De Comitibus. 7. De Aerario
 Regio. 8. De Clero. 9. De Nobilitate,
 et ejus praerogativis. 10. De Re Militari.
 11. De Ordinibus Equestribus. 12. De Cle-
 nodiis Regni. 13. De Coronatione Regum
 universe, et singillatim de Coronatione
 Leopoldi II-di Posoniensi. 14. Regnorum,
 et Provinciarum quae Hungariae adnectun-
 tur percensio, et quo quaeque jure Hunga-
 riae accesserint, disquisitio. Ezek után
 következik egy árkus Tóldalék: Addita-
 menta ad Statisticam Regni Hungariae.

A'

TSÁSZÁRI és KIRÁLYI FELSEG'
ENGEDLMÉVEL.

oioioioio

. 13.

Költ Bétsben, Kis-Afzony-Havának (Auguftusnak)
14-dik napján, 1795-dik Eftendőben.

Hadi és Békességes Környülállások.

Frantzia - Országból. —

A' Napnyúgoti - Pirenéusi Seregnél lévő Nemzet-gyűlési - Kommiffzáriusok, egy Levelet útasítottak Vittoria Városából Júl. 18-dikánn, a' Közjóra-ügyelő - Deputátzióhoz Párisba, melly Levelet Júl. 29-dik napján olvastatott fel a' Deputátzió, Treillard-nevű Tagja által a' Nemzeti-gyűlés előtt. A' Levél' értelme ez: „ Győzedelmesen jövének bé ezen Városba, melly Fő-

O

Városa *Alava* Tartományának. Egy bölts fortéllya által *Moncey* Fő-Vezérnek, külön szakasztódott a' *Spanyol* Seregnek azonn Ofztálya, melly őltalmazta e' Várost; a' Sereg' több részétől. *Villot* és *Bessin* Generálisok' kormányozása alatt lévő két Tsapatjaink, üzőbe vették az említett Ofztályt, melly, *Bilbao* felé vonúlt, 's vagy hajókra igyekezik venni magát kétség kívül; vagy a' hegyeken keresztül elillantani. Mihelyt bővebb Tudósításokat veszünk: mindjárt meg-fogjuk küldeni. — Nagy örvendezést okozott ezen Levélnek fel-olvastatása. — A' Fel-olvasónak (*Treillard*nak) javaslására, különös Végzést hozott a' Nemzeti-Gyűlés az eránt, hogy a' *Napnyúgoti* *Pirenéusi* Sereg, nem szűnik meg érdemesen szolgálni Hazáját.

„Nem tsak győzedelmeket szereznek minékünk Seregeink — így folytatá továbbá beszédjét *Treillard* — hanem Békességet is. Mai naponn eggyel kevesebb ellenségeket, 's eggyel több Barátotokat számlálhatjátok. A' *Spanyol* Királlyal folytatott Békesség-alku, végre vagyon már hajtva. — Ezen szókra fel-ugrándoztak örömbenn a' Nemzeti-gyűlés' Tagjai, 's örvendező *Brávó* Kiáltásokkal zengett az egész palota. Azoknak tsillapoedásával hozzá fogott *Treillard* a' Békesség-tzikkelyeinek olvasásához, mellyeknek, a' *Fr. és Spanyol* Biztos-Ministerek írták mago-

kat alájok. „A' *Frantzia* Közönséges-Társaság és Ő Katholika Felsége a' *Spanyol* Király, egyenlőképpen óhajtván véget vetni a' sok nyomorúságoknak, mellyek megterhesedtek *Európa* felett; meg-lévén győztetve a' felől, hogy két Hatalmasságoknak költsönös hasznaik, költsönös barátságra kötelezik őket; 's akarván egy erőss és tartós Békesség által vissza-állítani a' jó egygyeséget, választották a' Békességről való traktálásra: a' *Frantzia* Közönséges-Társaság ugyan, *Helvétziában* lévő Követjét *Barthelémi* Polgárt; Ő Katholika Felsége pedig, tellyes hatalommal fel-ruházott Ministerjét *d' Yriarte* Domonkos Urat. E' két Ministerek, következő Tzikkelyekben állapodtak meg közakarattal: 1.) Békesség, barátság, és szép egygyetértés lesz a' *Frantzia* Közönséges-Társaság; és Ő Felsége a' *Spanyol* Király között. Következésképpen 2.) Meg-fűnik minden ellenségeskedés a' két egygyező Hatalmasságok között, azon naptól fogva, mellyenn által fogják adni a' két Ministerek egymásnak, e' jelenlévő Kézfalkunak meg-erössíttetéseit (ratifikátzióit). Egyik is a' két egygyező Hatalmasságok között, a' Másikkal ellenségeskedésben lévő valamelly 3-dik Hatalmasságnak, segítségét, se' emberekből, se' lovakból, se' penzből, se' más effélékből állót nem adhat. 3.) Nem engedhet egyik is, a' Más-

sikkal ellenségeskedésben lévő Seregeknek által-menetelt a' maga földjén. 4.) A' *Frantzia* Közönséges-Társaság, mind vissza adja Ő Felségének a' *Spanyol* Királynak, valamint el-foglalt Annak földjéből. Az el-nyertt Erösségekből és Tartományokból ki-költözik a' Fr. Katonaság, azon naptól fogva számlálendő tizenöt napok alatt; mellyenn által veszik egymástól a' Ministerek az általok fel-tevődött Békeség-alkunak meg-erössíttetését. 5.) Az Erösségek, annyi ágyúval 's munícióval adódnak vissza, a' mennyi vólt akkor bennek, mikor el-vevődtek. 6.) A' *Spanyol* Országiaiktól hadi-adót kívánó rendelkezések kötelező ereje meg-szűnik. A' mi adó bé nem fizetődött, ezen Kész-alku' meg-erössíttetése' idő-pontjáig: örökre elmarad; ha mi pedig még az említett idő-pont után fel-vevődött volna: vissza-adódik. 7.) Mind két részről Kommisszáriusok fognak ki-rendeltetni, kik a' két Hatalmasságok' földjének határait állandóúl ki-jegyezzék. Határ-líneáúl a' hegyek' teteje vevődik fel. 8.) Egy hónappal azután, minekutánna e' Kész-alku' meg-erössíttetéseit által-veszik egymástól a' Biztos-Ministerek: se' egyik se' másik az eggyező Hatalmasságok közzül nagyobb számú Sereget nem tarthat a' határ-szélekenn, mint tartott a' had-kezdődéskor. 9.) Azon Tartományokért, mellyek, a' *Spanyol* Király-

nak vissza-adódnak: Ő Felsége, a' *Frantzia* Közo nséges- Társaságnak engedi által azt az egész részt, melyet bírt *S. Domingó* nevű *Amérika*-mellyéki Szigetben.

(Ezen Szigetnek a' hossza, százhatvan *frantzia* mértföld a' szélessége pedig harminz. Kávét; pamutot; *Indigo*-festéket; és igen derék nádmézot terem főképpen. Nagyobb részt bírtak belőle a' Spanyolok mint a' *Frantziák*: még is a' *Frantziák* is 1776-dik esztendőben, kilentzven millió lívert érő termést szállítottak el belőlle *Fr. Országba*, és tsupánn az azért fizetődött Vám reá ment hat millió líverre.)

10.) Mind a' két (t. i. *Frantzia* és *Spanyol* Nemzetbeli) Magános-személyek, vissza-nyerik a' magok jószágait, mellyek a' had miatt le vóltak tartóztatva, el-foglalódtak, vagy konfiskáltattak. 11.) Míg a' Kereskedés eránt különösen végezenének egymással a' két Hatalmasságok: addig, minden kereskedésbeli közösülések, az előbbeni lábon fognak állani. Szabadságjokbann áll a' *Frantziáknak*, újra kezeikhez venni *Spanyol*-Országbann a' mit ott fel-állítottak; 's hasonlóképpen a' *Spanyoloknak* is, *Frantzia*-Országbann, a' mit ők ott fundáltak. A' Kereskedők mind két részről utazhatnak egyik Országból a' másikba, olly Fel-tétellel, hogy annak az Országnek Törvényeihez alkalmaztatják magokat, a' mellyben fognak tartózkodni. 12.) Mind a' két részről foglyokká lett Személyek, a' rang' és szám' különbségére való minden tekintet nélkül, két hónap alatt szabadon bocsátatnak. 13.) Az előbbeni Tzikkelyben említettetek között

bé-foglaltatnak Azok is, kik, a' *Spanyol* Király' Seregeinél szolgált *Portugallus* Katonák közzül estek frantzia fogságba. 14.) A' *Frigyes-Belga* Tartományok' Közönséges-Társaságával is ugyan az a' Békesége, barátsága, és szép egyyet-értése lesz *Spanyo*-Országának, mint a' melly a' *Frantzia* Respublikával. 15.) Akarván a' *Frantzia* Közönséges-Társaság, próbáját adni a' maga jó barátságának a' *Spanyol* Király eránt, el-fogadja annak közbe-járását a' végre, hogy vissza-állítódjék a' Békesség, *Portugallia'*, *Nápoly'*, és *Szárdínia'* Királyaival 's a' *Pármai* Herzeggel. 16.) Jó szívvel veszi ezenkívül a' Fr. Közönséges-Társaság, ha *Spanyol* Ország' Királya, más hadakozó Hata mas-ságokra nézve is kíván vállalni Közbenjáróságot. "

„ Költ *Basileábann*, Thermidornak 4-diken (Júl. 22-dik napján) a' *Frantzia* Közönséges-Társaság' 3-dik esztendejében (1795.)

Londonba olly Tudósítás érkezett Júl. 24-diken, a' *Quiberon* nevű *Kis-Britanniai* *Frantzia* Fél-Szigetből, hogy Július' 18-dik napján, újj segítséget kaptak ezen Fél-Szigetben a' *Frantzia* Ki-költözttek, és azon segítséggel, tizenkétezerre nevedett a' ízámjok: 's olly reménvségjeket nyilatkoztatták, hogy meg-állhatnak *Hoche* Republikánus Generálisnak 16 ezer főből álló Serege ellen. — De

A' *Frantzia* Nemzeti-gyűlésnek 27-dik Júliusi Ülésébenn, más hangú Tudósítással állott elő *Tallien*, ki éppen *Kis-Brittanniából* érkezett vala vissza *Blad* Kollégájával együtt, hová a' Közjóra-ügyelő Deputátzió által küldettetett vólt. *Tallien'* híradása szerént, a' melly *Frantzia* Ki-költöztek bé-szállottak *Quiberonba*, rész-szerént le-öldösödtek, rész-szerént fogságba estek Júl. 20-dik éjtszakájánn, és 21-dik napjánn. Az el-fogattattaknak száma köz-zül való a' *Doli* Püspök is sok más Papokkal együtt. Minekutánna kéntelenítették vólt a' Ki-költöztek el-hagyni a' hartz' mezejét: sokan közzülök, egy kösziklára veték fel magokat, 's alkudni akartak: de a' Republikánusok' részéről a' vólt hozzá-jok a' felelet: hogy a' Közönséges-Társaság nem alkuszik (kapitulál) Pártosokkal. Hétszáz Republikánus Granatérosok tehát fel-másztak a' kösziklára, 's újj viadalt kezdettek a' Royalistákkal. Ezek megént kegyelmet kértek: melly kérésekre azt a' választ kapták: hogy rakják le fegyvereiket, 's tselekedjék, hogy az Ánglusok szünnyenek meg a' hajókról való lövöldözéstől. „Nem látjátok e' — *felelének a' Royalisták* — hogy reánk is szintűgy lövöldöznek Azok, (t. i. az Ánglusok) mint Ti reátok. “ Végre meg-kellett adni magokat. Egy Katonai Kommisszió állítódott fel a' fogságba esett Ki-költöztek'

meg-ítélésére. Látván ezen környülállásokat a' *Chouanok*: sokan takarodnak vízfőz honnyaikba. — A' Republikánus Sereg, nyert ezen győzedelménél fogva, hatvanezer puskákat, százötvenezer pár tzipököt, Eleséggel 's Ruhával rakott derek Magazínokat; 's hat hajókat, melyek, Júl. 20-dik napján érkeztek vala *Rhummal* és másféle pálinkával *Quiberon*hoz. — Vóltak eleinten a' *Frantzia* Ki-költözttek között olyan Frantziák is, kik a' Republikánusok' Seregéből estek vólt *Nagy-Britanniai* fogságba, és kéntelenségből szolgálatot vállaltak a' Ki-költözttek között: de mihelyt az *Ánglus* hajókból frantzia földre léptek ki: azonnal sokan közzülök által-szöktek *Hoche* Generálishoz, 's tudósították őtet az ellenség' környülállásairól. Három ilyen Által-szökötteket meg is nevezett *Tallien*, 's azt mondotta felöllök, hogy Kalauzzai vóltak *Hoche* Generálisnak a' Royalisták ellen. Neveik azoknak: *Lilley*, *Moback*, és *David*. — *Tallien*' Előadását követte, *Hoche* Leveleinek fel-olvasása, mellybenn a' Royalisták' Fő-Vezérjéről *Puisaye* Generálisról ez a' Tudósítás vólt: hogy mindjárt a' had-kezdődéskor hajóra szaladt *Puisaye*."

Thermidornak 9-dikét (Júliusnak 27-dikét), melly Végző-napja vala a' *Robespierristák*' kegyetlen-hatalmaskodásának, meg-iunepiette a' Nemzeti-gyűlés. Ezen

a' napon vett Tudósítást a' Közjóra-ügyelő-Deputátziótól, *Jelentzei* Követ Nemes *Quirini* Úrnak *Párisba* lett érkezéséről: 's azt végezte eránta, hogy Júl. 29-dik napján fogja azt el-fogadni közönségesen. *A' Német-Birodalomból.* —

Regensburgbann, a' Német-Birodalmi-Gyűlés előtt Augustus' ötödik napján olvasódott el az a' Tsászári Végzés, melyet Július' 29-dik napján tetetett fel válaszul Tsászár Ő Felsége, az említett Gyűlésnek 3-dik Júliusi Jelentésére. Egy Tzikkelye vala ezen Jelentésnek az: hogy a' Békesség-alkut folytatandó Biztosoknak egész bátorságára nézve, előre méltóztassék végezni az ellenséggel Tsászár Ő Felsége, és a' mennyiben ártalmára nem lenne a' Békesség-alkunak, ha éppen hadszüntetést (armistítziumot) nem szerezhetne is: annyit mindazáltal tselekedjen, hogy a' sattszolások és pusztítások félbe-szakadjanak. — — Ezen Tzikkelyre, így felelt Tsászár Ő Felsége: „Lehessen e', a' következő Békesség-alkunak rövidsége (vagy kára) nélkül, Hadszüntetést szerezni; nem lehet erről, egészen megnyugtató bizonyosságú ítéletet tenni elébb: hanem tsupán akkor, midőnn már a' két részről való Biztosok között valósággal el-kezdődött a' Békesség-alku, és mint az a' Tsászári Végzés is tartja, melly válaszul adódott a' múltt esztendőbeli 22-dik Decem-

beri Jelentésére a' Birodalmi - Gyűlésnek : midőn már fundamentomos reménység lehet, egy igazságos, illendő és elfogadható Békességhez, honnan egyszersmind — minden esetre — szükségességgel következik, hogy az Elektorok, 's egyéb Német-Birodalombéli Fejedelmek és Rendek, tartoznak a' védelmet, mellyre őket, mind költsönös szövetségjek, mind a' Birodalmi-Gyűlés' Végzései, mind önnön sokszori fogadásaik is kötelezik; tartoznak egyéb törvényes kötelességeiknek tellyesítését is mind addig folytatni; míg Német-Ország, el nem éri a' Német Konstitúció' útjann, a' boldogító közönséges Békességet. Ha mindazáltal a' *Frantzia* Uralkodókhoz, kik most mérséklettebb gondolatokra 's indulatokra tértek vissza, a' szenvedő emberi nemre való tekintetből, reménylett foganatú szót lehet tenni, a' Maga-mérséklés', és az ellenséges kívánságoknak 's rablásoknak egy ideig való félbezakasztása eránt: hogy ezt a' leg-eránysabb módra tselekedni el nem mulatja Tsáfszár Ő Felsége: arról bizonyos lehet a' Birodalom - Közönséges - Gyűlésse.

„A' mi illeti azon Tzikkelyét, a' Birodalmi-Gyűlés' 3-dik Júliusi Jelentésének, mellyben kívánnya a' Gyűlés tellyes bizodalommal, hogy *Prusszus* Király Ő Felsége, önként tett vizálgatálással tellyes gyakor rendbéli Biztatásai szerént, méltóztas-

sék együtt-munkálódó eszköz lenni a' kíváncsós Békességnek meg-szerzésében: ezen tárgyra nézve, következő módon nyilatkoztatta ki magát a' Tsászári Felség: „ Olly szorgos körülállások éppen nincsenek még, mellyeknél fogva szükség volna egy olly Közbenjáróra az ellenkező Felek között, kiben a' Közbenjáróság-ra meg-kívántató dologhoz-értés, okosság, jó-lelkűség, és részre-nem-hajlás fel-találtatnak; 's a' mellyekben, egy Harmadik Személynek különös Szószóllósága szükséges, vagy fő okokra nézve igen tanácsos lenne: mert a' Német-Birodalomnak, melly, első a' több Birodalmak között, 's hatalmas és tehetős a' maga Fejében és Tagjaiban, hogyha ezek Német Köz-Lélek által egyesítették ugyan azon egy nagy tzelnek el-érésére, vagyon mind tekintetek mind erejek, egy igazságos, illendő, és el-fogadható Békességnek meg-szerzésére: mivel mindazáltal Német-Országának Közönséges-Gyűlése, a' voksok' többsége szerént, különös meg-nyugovását keresi, *Prusszus* Király Ő Felségének együtt-munkálódó maga-közbe-vetésében: kész Tsászár Ő Felsége, a' Birodalmi-Rendek' kíváncsósára e' részben is reá állani, de úgy hogy ez, semmi akadályára ne legyen a' Békesség-alkunak, mellyet fog tartani a' Német-Birodalom' Feje, az e' végre ki-neveződött Rendek' társaságában, Fr.-Ország?

Biztosaival; 's ne gátollya semmi másrészbenn is a' Birodalom' Konstitútziója szerént való munkálódás' módját: és illy felétel alatt nem ellenzi Tsászárs Ö Felsége mint Birodalom' Feje, ha a' F. Pr. Király is maga részéről, sok rendbéli önként tett biztatásai fzerént, 's a' Birodalom által meg-határozottatott módonn, a' Birodalom' Rendjeinek tellyes bizodalomú kívánságára, segítő eszköz főg lenni eggy olly közönséges Békességnek meg-szerzésébenn, melly a' Német-Birodalomnak egész épségét, és Konstitútzióját bátorságos lábra állítsa."

Végre ez úttal is szívekre köti Tsászárs Ö Felsége a' Birodalom' minden Rendjeinek, hogy mind a' Fövel, mind pedig magok között is, mint Tagok, eggyesek legyenek, és a' hatalmasabbak szintügy valamint a' kisebb hatalmúak, semmit ne tselekedjenek önnön kénynek fzerént a' 'Törvény' ellenére. Nem tsak közönséges, hanem különösen Személyét illető kötelességének is esméri Ö Tsászárs Felsége, hogy minden afféle tselekedetek által való érdekeltesztől meg-örizze a' Konstitútziót, mellyeket meg nem lehet azzal eggyeztetni: mivel ha ezt el-múlatná tselekedni: úgy alkalmatosságot szolgáltatna arra, hogy jövendőben, példákkal mutogatódjék a' változtatás, melly, az el-halgatás vagy el-nézés által lett, a' Német-Birodalom' bátorságára és boldogságára fenn-álló fundamentomos Törvényekben.

*Bremerlehe*ből Július' 27-dikénn: — „Tegnapelőt ismét *Angliai* szállító-hajók — számszerént harminzt négyenn — érkeztek ide, melyekről *Anglus* Lovasság szállott ma ki a' szárazra.“

*Hannover*ából Júl. 28-dikán: — „Valamennyi *Hannover*ánus fegyveres Nép táborban vagyon: mind tellyes számra pótolódik ki, résszerént a' Tartalék- (Reserva-) Katonaságból; résszerént a' (*Hannoverai*) Tartományban benn lévő Regementekből; résszerént Rekrutákból. — Az elbocsátódott Nyomorék-Katonák is visszahívó parantsolatot kaptak.“

Hanauból Aug. 6-dikán: — „Hiteles Tudósításokból értjük, hogy *Hünni*gentől fogva *Kolóniá*ig, száznyóltzvan ezer főből álló *Frantziaság* tanyázik.“

Frigyes-Belgyiomból. —

Hágából Júl. 30-dikán: — „Közönséges-Társaságunk, huszonötezer *Frantzia* Katonákat vett fel a' maga szolgálatjára, kik eránt a' múlt Hetfönn hajtódott végre az eggyezés. — Az *Orániai* Ház' birtokában vólt jószágoknak el-adása, elhalasztódott még hat hetekig: a' mint hallyuk, abból az okból, mivel a' *Nagy-Britanniai* Udvar fenyegetődzött: hogy a' mi *Frigyes-Belgyiomban* történik az *Orániai* Ház' józágaival: ugyan az fog történni, *Nagy-Britanniá*ban is, az ott le-tartóztatva lévő magános Vagyonaikkal *Frigyes-Belgyiom'* Lakosainak.“

Olasz - Országból. —

Rómából Aug. első napján: — „Üzöbe vétetvénn a' minap öt kised frantzia hajók, egynehány *Nápolyi* hajók által, vették magokat a' mi ágyúink' őltalma alá *Civita - Vecchiánál*, melly *Város* az Egyházi Birodalomnak, tizenégy óránnyi járó földre esik *Rómától*, Észak és Napnyúgot között. Minekutánna békével tartózkodtak volna egy ideig partunknál az említett öt frantzia hajók: most *Livornó* felé indultak, de nagyobb bátorságnak okaért egynehány kísérő hajókat rendeltetett a' magái közzül melléjek *Pápa* Ő Szentsége.

Elegyes Tudósítások.

Kosciuszkról egy Varsói Levél, melly költ Júl. 18-dikán, mint bizonyos dolgot úgy írja, hogy ezen nevezetes sorsú Ember meg-holt *Péttersburgban*. — Ugyan ezen említett *Varsói Levélből* olvassuk, hogy *Suwarow Orosz Vezér* alatt, százezer főből álló fegyveres Nép állott már akkor: és hogy ezen Vezér, tellyes hatalmat vett a' Tsászárnéjától, *Haukwitz Prusszus* Ministerrel következő tárgyakról való traktálásra: 1.) Miért hogy a' *Prussziai Király*, a' *Krakkói* és *Sendomiri* Distriktusokból el nem költözteti a' maga Népet? 2.) Miért hogy a' *Prussz. Király*, Békességet kötött ígérete ellen, egy ily Hatalmasságnak kárára, mellyel az *Orosz Udvar* szoross öffe-szövetkezésben vagyon. 3.) A' *Me-*

melő Kikötőhelyet magának kívánja az Orosz Udvar.

*Konstántzinápoly*nak azon negyedrészeben, melyben a' Vámház vagyon, egyfzerre, több helyeken történtek Júl. 7-dikén gyűlések, mellyek által, temérdek épületnek való fa; és a' leg-nevezetesebb Olaj- Vaj- Méz- Riskása- Árpa- Kávé- Szappan- Dohány- 's több efféle Magazínok, és mind öfze, négy ezerig való Házak 's Kalmár-bóltók lettek lángok' prédáivá. Tíz óránál tovább tartott az égés; és a' kár, milliókra betsültetik. — Ezen szörnyű esetet nyomban követte *Bairam* nevezetű áldozatos nagy Innepjek a' Törököknek, és ez olly pompás tzeremóniával tartódott; hogy az áldozatra rendelt örök' száma, negyvenezerre ment, mellyeknek húsa, szokás szerént a' Szegények között osztódott fel.

*Svéd- Ország*nak Fő-Városából *Stokholmból* Júl. 17-dikénn: — „Udvari-Cancellárius *Engeström* Úr, vissza-hívattatott *Londonból*, a' hol eddig viselt Követtséget, 's most *Bétsbe* küldődik Követnek. — Eddig vólt *Bétsi-Biztosunk Bild* Úr, *Regensburgba* megy Rendkívülvaló Követnek: *Anschradeni* Báró *Schulz* pedig az eddig folytatott *Regensburgi Svéd* Követtséget a' *Berlinivel* váltja fel. *Londoni* Követünk ké lett *Asp* Úr, a' ki *Konstántzinápolyban* vólt Rendkívülvaló Követ. Ennek helyébe a' Török Udvarhoz Nemes

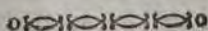
Vitéz *Mouradgea d' Ohsson* rendeltetett, ki igen esmeretessé tette magát a' tudós Világ előtt is, Török Országról ki-adott betses munkájával. Secretárius lessz mellette *Ackerblad* Úr, a' ki már ennekelötte, egynehány esztendőket töltött *Konstántzinápolyban*: mostanság pedig Secretárius vólt itt *Stokholmbann*, a' Külső-dolgokra - ügyelő - Ministériom - osztály mellett. “

Béts.

Locumtenens *Jósef* Ő Királyi Fő-Hertzege, a' maga Huszár Regementjének Formaruhájában, jelent meg tegnap a' F. Magyar Cancellária' Ülésében. — Mejjénn a' *Sz. István* Rendjének nagyobb Keresztje tűndöklött.

Tegnapelőtt, tegnap, és ma, ismét más két Bűnösök állottak Szégyen-póltzonon eggy eggy óráig, — *Ruschitschka* György és Nemes *Billenbergi Billek* Leopold nevezetűek. Az elől említett, Futkározó - Szolgaságot viselt a' F. Magyar Cancelláriánál; a' másik, Rationum Officialis vólt. Mind ketten a' *Munkátsi* Varba küldetnek, második grádusú leg-keményebb rabságra; mellyben *Ruschitschka*, mint Haza-áruló (Landesverraether) 35; *Billek* pedig mint Haza-árulás' Részes (Theilnehmer am Landesverrathe), 30 esztendőket fog tölteni.

Magyar Hírmondó.

14.

Költ Bétsben, Kis-Alfzony-Havának (Augustusnak)
18-dik napján, 1795-dik Efstendőben.

Hadi és Békességes Környülállások.

Olasz - Országból. —

Finale és Loano között, a' Genuai parton fekvő Pietrából Júl. 29-dikén: —
„Negyednappal ez előtt, ide vártuk B. Devins Vezérünket. Egész nap fegyverben voltak Katonáink, 's szorgalmasan vizsgálódtak a' Frantziák felé, kik, Loano Városán túl, Borghetto nevű falunál, erőssántzokat készíttettek. Ezen falunál a' tengerbe szakadó, ugyan tsak Borghetto nevű folyó-vizetske' menttébenn, ötször támadták meg Vitézeink az ellenséget. Igyekeztek kiváltképpen el-verní 50 Frantziákat, kik a' folyó-vizetske' bal-partján sátor alatt tanyáztak. Ezek, mind addig igen vitézül állottak ellent, míg észre nem vették, hogy ötfáz Horvát, hátúlról került nékiek. Ekkor szaladásra vették a' dolgot, 's hagytak is magok utánn egygy ágyút, és négy sátort. Foglyokká lettek közülök öten; ketten halva maradtak; 8-an pedig sebet kaptak.

P

A Német-Birodalomból. —

Deutzból Aug. 3-dikán: — „Kí tsapvann a' *Ruhr* vize' árja, nagy kárt okozott a' Frantziáknak: mert sok muníziójokat haszontalanná tette, 's a' sántzaikat is mind el-rontotta, valamellyeket, a' *Ruhr* vizének *Rajnába* való szakadásánál készíttetek volt. Úgy halljuk, hogy a' *Móza'* (*Maas'*) ki-áradása is nem kevés kárt okozott nékiek. — Hólnapután szomszédságunkba jő táborozni a' Ts. Kir. Sereg, 's a' Fő-quártély, *Mehrheimba* szállítódik által *Mühlheimből*.“

Neuwiedből Aug. 6-dikán: — „Számos Ts. K. Batalionok kaptak parantsolatot, hogy Városunktól nem messze fekvő táborjokból fel-kerekedjenek; 's az *Alsó-Rajnai* Vidékek felé indullyanak.“

Frankfurtból Aug. 8-dikán: — „*Kóburg'* Dragonys Regimentjéből négyszázötvenen menének itt ma estve kereftül, s' *Koblentz* felé siettek, a' hol igen iparkodnak által jöni a' Frantziák. — A' *Moguntziai* Örizetből is egy Rész, tegnap az *Alsó-Rajnai* Vidékek felé vette útját.“

Düsseldorfból Aug. 7-dikén: — „A' *Rajna'* túlsó mellyékénn fekvő Frantziáknak, *Creveldeben* vagyon most a' fő-quártélyok: 's nagy számú Sereget gyűjtenek össze, azon Város előtt. Ha által-szállanak a' *Rajnán*, nem másutt tselekezik ezt, mint készülleteik mutatják, hanem

Uerdingennél, Kaiserswerthel által-ellenben. Az innenső-mellyéki Lakosok közül sokan, félvénn az ellenség által való meg-lepettetéstől, el is hagyogatták honnyaikat 's által-vették magokat a' *Prusz-szus* Birtokokba.

Augsburg (Augusta Vindelicorum) Városából írják: hogy az új *Frantzia* Király 18-dik *Lajos*, a' múlt Hónap' végén *St. Gallenen* által, *Basílea* felé utazott.

Osnabrückból Július' 31-dikénn: — „Nagyon várják ide *Fridrik Orániai* Herceget, a' ki, vezérlése alá fogja venni a' ki-költözött *Frigyes-Belgá*kat.“

Nagy-Britanniából. —

Londonból Júl. 28-dikánn: — „*Lord Moira*, kinek vezérlése alatt egy olly *Sereg-olztály* van, melly már régtől fogva szándékozik meg-lepni a' *frantzia* földet, itt vala ismét a' múlt Szombaton; hanem meg az nap vissza-utazott *Southamptonba*, hogy indullyon — már nem a' *Kis-Britanniai* *frantzia* partok, hanem *Frigyes-Belgyion* felé. — *Conde*; *Berry*; *Bou bon*; és *Enghien* ki-költözött *frantzia* *Hertzegek* közül mind egyik, kilentz ezer font sterlinget (kilentzvenezer forintot) kap esztendőnként *Nagy-Britanniától*. Valamennyi ki-költözött *Frantzia* *Nemesek* szolgálnak *Conde* *Hertzeg* alatt: mindnyájoknak zsóldját meg-nagyobbította a' *Nagy-Britanniai* *Udvar*.“

„A' mai Udvari Újság hirdeti, hogy *Északi-Amerikánál* lévő *Murray* Tengeri Vezérünk, egynehány frantzia hajókat nyert, mellyeknek száma közzül való, l' *Éspérance* nevű Katona-hajó; és egy Káper is. Amazon, huszonkét ágyú, és 130 ember volt; a' Káperen (vagy Rabló-hajón) pedig 14 ágyú, és 80 ember.“

Londonban, Júl. 22-dikénn egy szökött Katonát óltalmába vett egy rakás Nép, és ki-tsúfolta az ellene nyomúltt Katonaságot; melly rendeletlen tselekedetével azt okozta, hogy sokan meg-sebesedtek közülé.

Frantzia - Országból. —

A' Békesség-alku, mellyet *Barthelémy* és *Yriarte* Ministerek hajtottak végre, a' *Frantzia* Közönséges-Társaság és *Spanyol-Ország* részéről *Basileábann*: okozott némelly vetélkedéseket a' Fr. Nemzeti-gyűlésnek első Augustusi Ülésébenn; de tsak ugyan végtére pontról pontra helybe-hagyatott és meg-erössítetett.

A' Quibero u verekedésről
tett Jelentést, nyomtatásban is ki-adta *Tal-
lien*. Ezen nyomtatott és Mindenek' kezében forgó Előadás szerent, tíz ezer emberből állott összeséggel, a' Royalista-vagy Királyt-kívánó - Frantziák' Serege, úgymint: 1500 *Frantzia* Ki-költözttekből; 1500 Suánokból (*Chouans*); 6000 hadi fog-ságba esett, és a' Ki-költözttek között ka-

tonai szolgálatot vállaltt Frantziákból; 's ezer fegyvertelen Suánokból. Hihetőnek írja *Tallen*, hogy a' Ki-költözttekből sokan vehették magokat *Anglus* hajókra.

Lyonból Júl. 31-dikénn: — „Tíz napoktól fogva tartatnak már itt a' házankéntvaló éjtszakai vizsgálások; melyeknél fogva annyi Személyek árestáltattak meg; hogy öt és hat száz között vagyon azoknak száma: de ismét el-botsátódott nagyobb részek: 's a' kisebb részből is csak a' *Robespierri*sták hagyódtak tömlőtben; az olytán Ifjak pedig, kik a' Katonaságból szöktek haza: vissza-küldöttek a' Sereghez. Hogy öt ezerig való *Frantzia*-Ki-költözttek lappanganának itt fegyveresen, mint hirlelödött *Páris*ban: ezen egész mendemonda beszéd-ből leg-kisebb rész se' találtaték igaznak.“

Párisból Augustusnak 2-dikánn: — „*Bresti* Kurírt nem láttunk tizenegy egész napokig: hanem Júl. 31-dik napján egyszerre érkeztek egynehányan, oly kedvetlen Tudósításokkal, hogy a' Suánok megént meg-szünés nélkül haramiáskodnak a' Republikánusok ellen: valahol járnak kelnek, a' vélek való eggyesülésre kényszerítik a' Mezőségi Lakosokat. Tizenöt napoktól fogva, sok kis Városokat támadtak meg igen dühösen, főképpen a' *Loire* (*Ligeris*) vize' jobb partján. — *Tours* (*Turones* vagy *Caesarodunum*); *Nántes*; és

Angers Városokból, valahány Levelek jönnek hozzánk; mind bizonyítják, hogy *Charette*, hatalmas sereggel mutogatja magát a' *Ligeris* bal-partján; 's láttatott tüzbe venni *Nántes* Városát. *Stofflet* is tart készenni egy Sereg-osztályt: de egyébaránt csendességben vagyon. "

„*Cormartin, Jarry, Solilhac, Dufour, Lanoraie, Boisgontier, Gazet*, és *Pierre Delahaie* — kik, Vezérek voltak a' Suának között; de el-fogattattak éppen azon naponn, mellyen, a' vélek traktálgatott Nemzet-gyűlési Kommisszáriusnál akartak ebédelni: *Páris*ba szállítódtak által, holott a' Közönséges-bátorságra-ügyelő Deputátzió' nevében *Bail eul*, tudósította felölök Aug. első napján a' Nemzeti-gyűlést, mint olyanok felől, kik, fogadások ellen, meg újjították a' belső hadat, és segítették az Anglusokat, *Quiberon*nak meg-lepésében. A' Nemzeti-gyűlés azt végezte erántok, hogy a' Közönséges-Társaság' belsőbb részeiben levő Sereg mellé fel-állítódott Katonai Törvényfőznek adattassanak által, meg-ítéltetés végett. "

A' *Frantzia* Közönséges-Társasághoz küldődött Nemessét vagy tellyes hatalmú Ministerjét a' *Velentzei* Republikának Nemes *Querini* Urat, Júl. 20-dikán vezette a' Közjóra-ügyelő-Deputátzió a' Nemzeti-gyűlés' eleibe, melly is szokott tzer-

móniával fogadta a' nevezett Követet. — Hogy a' *Velentzei* Közönséges - Társaság még akkor is betsülettel és szívességgel látta a' *Frantzia* Respublika' Követjét, midönn a' *Frantzia* Nemzet' akkori állapotjának kétséges körülállásai miatt, félhetett még azon nemes mérészségü tselekedésének következéseitől; örökös háladatosságot ígért a' Nemzeti-gyűlés' Elölülője ezért, a' *Frantzia* Közönséges - Társaság' részéről. Hogy mi — úgymond — soha, Barátinkról el nem felejtkeziünk: meg-bizonyítottuk az által, hogy befoglaltuk *Frigyes - Belgyiomot* a' Békességekötésbe, melyet tsináltunk *Spanyol - Ország* gal. — Végző szavai a' Prézesnek, egy olly közönséges Békesség eránt való reménységet fejeztek ki, mellynek édességei között, Törvényeken fundált Szabadságnak gyümöltseit fognák szedni a' *Frantziák*.

Végbe menvénn a' *Velentzei* Követ' el-fogadásának tzeremóniája: *Creuzé* nevü Tag javasolta, hogy a' *Sz. Dienes* nevét viselő Kapunak felső részéről le kellene vakartatni ezen szókat: *Emendatá male memori Batavorum gente* — mellyekkel 14-dik *Lajos Frantzia* Király, a' *Frigyes - Belgákon* vett diadalmának emlékezetét akarta fenn marasztani: de a' mellyek, kissebbségére szolgálnak *Frigyes - Belgyiominak*, melly már most Szövettséges Barátja a' *Frantzia* Respublikának. *Creuzé*

kommendálására reá állott a' Gyűlés; valamint *Boissiera* is, kinek kívánsága abból állott, hogy minden Inskriptziókat el kell törteni, melyekben az előbbeni Igazgatások' nyomai tapasztaltatnak.

Párisból Aug. 2-dikánn: — „Azt végezte a' Nemzeti gyűlésnek nagyobb része, hogy neveződjék ki a' Nemzeti-gyűlés' kebeléből egy Kommisszió, mellynek kötelessége legyen az árestálasokat megvizsgálni, 's azokról ítéletet hozni: de ezen Kommissziót nem tsak a' Gyűlés' kisebb része ellenzi; hanem sok Szekeziók (Város-szakaszok) is nyilatkoztatták már, azal való meg nem elégedésseket.“

Elegyes Tudósítások.

Konstántzinápolyból Jún. 25-dikénn: „Úgy véltük, hogy mind itt mind más Városainkbann is meg-szünik a' nagy drágaság: de ellenkezőt tapasztalunk a' Tengeri-Tolvajok (Piráták vagy Korfzárók) miatt: kik ellen, a' Kapután-Basa (Török Tengeri-Fő-Vezér) ki indúlt ugyan Jún. 6-dikánn a' nagy tengerre, de nem ment tovább a' Dardanelláknál (*Konstántzinápoly*hoz nem messze fekvő négy tengerparti Váraknál). Onnan azt izente, hogy a' Pirátákkal való szembe-szállásra nints elegendendő ereje: és segítséget kért. Küldödtek is hozzá több hajók mindjárást, mellyeken sok derék Hajósok voltak: de szerentsétlenül jártak: mivel a' Pi-

raták' kezébe estek. Nem lehet tsudálni a' *Máltai* Korszárok' szerentséjét, úgymint a' kiknek tizenöt nagy Katona-hajóik nem messze állanak a' Dardanelláktól. A' napokbann egy olly kised Török hajó is leve prédájokká, melly, az *Archipelagusi* Szigetektől bé-fzedett adót akarta ide hozni. Van baja a' Dívánnak (Török Státustanátsnak vagy Ministériomnak), annyival inkább: mivel az *Acrai* (*Ptolemaisi*); és *Damascusi* Basák is pártotütöttek (*Asiá-bann*), nem kevés elő-menetellel. — *Macedónia'* Fő-Városábann, *Salonickiben*, (*Thessalonikábann*) is fel-támadt a' Nép, 's vefztek is el egynehány Személlyek a' zenebonábann.

Belgrádból naponként hallanak által a' *Zimoniak* naplementtekor egynehány ágyú-lövéseket: mellyek azt jelentik, hogy mind annyiszor egynehány Pártos Törökök fojtódnak meg a' *Neboise* nevű toronyban, kiket a' *Szerviai* Görögök és Rátzok fogdostak el jutalomért, 's vittek bé *Belgrádba*. A' Basa, sok jóval van a' kár-vallott Lakosokhoz: kik tsendeseek is, de még sintsenek egész bátorságbann a' Pártosoktól, mivelhogy a' *Boretschi* Kommendáns-sonn és a' *Widdini* Basán kívül, már most a' *Nissai* Basa *Ogli* is melléjek állott a' Pártosoknak, minekutánna meg-hallotta volna, hogy *Konstántzinápolyból* egy Kamarás-Úr küldödött el az ő fejéért; melly-

től nem örömet szerezne még *Ogli* Úr meg-válni, bár ha a' Nagy-Úr kívánnya is azt le-vétetni abból az okból: mivel későbbén küldött *Ogli* segítséget a' *Belgrádi* Basának, mint lehetett 's kellett volna.

Oláh - Országnak Fő - Városában *Bukarest*benn, igen el-kezdett vólt a' pestis hatalmazni a' múltt Hónap' közepe tájjánn; melly miatt sok főbb Lakosok (Bojérek), ki is költöztek a' nevezett Városból, Mezőségre.

A' Középtengeren fekvő *Szárdínia* Szigetének Fő - Városából *Cagliariból* Július' 10-dik napján: — „Le tsendesede már itt a' zenebona, mellyre alkalmatosságot szolgáltatnak vólt, a' Kommendáns és a' Fő-Kommisszárius. Ezek t. i., némelly olyatén Embereket akartak el-fogatni, kik mellett nyóltzfáz Lakosok fegyvert fogtak, a' piatzra sereglettek, 's onnan három Deputátust küldöttek a' Vice-Királyhoz, olly kéréssel; hogy a' fellyebb említett két Urakat, a' Másodiknak Secretáriussával együtt fogatná el. A' Vice-Király hajlott kérésekre: minekokáért reámentek a' Fő-Kommisszárius' házára, de ez, védelmeztette magát Emberei által. Arra a' fenyegetésre ugyan tsak, hogy ha tovább is ellenkezne; fel fogna gyújtódni a' háza: meg-adta magát végtére; a' midőn Secretáriussával együtt meg-ölette. Az után a' Generálist fogták el, 's

vitték a' Vice-Király' eleibe, onnan pedig a' tömlöztbe. A' *Cagliari*' szomszédságában fekvő Gyalog- és Lovas-Katonaság olly rendelést vett vala a' már most fogva lévő Generálistól, és a' megöletett Fő-Kommisszáriustól, melly szerént tartozott volna első izenetre mindjárt indulni *Cagliari* felé. Megértvén ezt a' Vice-Király, mindjárt tilalmazó parantsolatot küldött az említett Katonaságnak, hogy ki ne mozdúllyon helyéből, “

arsóból Júl. 28-dikán: — „Ez előtt ötödnappal érkezett vissza hozzánk *Orosz* Generális *Buxheuden* Kommendánsunk *Berlin*ből, hová azért ment vólt: mivel a' *Johanniták*' Vitézi-Rendjébe vevődött fel a' *Prussziai* Felség által, “

Magyar Ország.

Pestről 8-dik *Augustusban*: — „Itten még sem oltzott el a' minapában édes Hazánk felibe kerekedett felleg, melyet hajtott az el-felejtethetlen *Palatinusunk*' véletlen halála. A' külső gyász mellett, a' Szív' méjj keservét szemeikből lehet olvasni az embereknek. Nagy tsendesség uralkodik, mintha a' hány ember, mind megannyi *Kalendáriomot* tsínálna. Ugy is lesz már ez, mind addig, valamig újj *Planéta* nem tetszik-fel borult egünkre, *Jósef* Kir. Fő-Hertzeg' óhajtott személlében, kinek illendő elfogadására minden készületek tétnek. Most halgatnak a' Törvények is;

de két hét múlva bé-következik a' Terminus, a' mikorra óhajtasunk' tellyesedését reménylyük. A' majdan bé-állandó *Pesti Vásár* alkalmatosságával, talán pénz magra is szert tehetünk! Így jó Világ lessz nálunk is. Már a' szegény ember sorsa is könnyebbedett, mert óltsóbb a' gabona 's egyéb eleség. Divattya van a' dinnyének. — Talán azt gondolják az Urak, hogy a' Magyar Teátrum el is múlt? koránt sem; áll ez még, 's tegnapelőtt is ditséretesen jádszának benne. — A' minapi jég sok kárt tett a' fzőlőkben: de a' mi bor lessz a' *Budai* hegyekenn, jó lessz, mert ugyan jó melegek járnak.

Pusztá-Födémesről August. 10-dikén:
„Az idénn a' mi tájunkon, dinnyét nem eszünk, 's ha eszünk is, rosszat. A' mi kevés vagyon, jóllehet sokat vetettünk: kitsiny is éretlen is. — A' gabonabéli termés középszerű vólt mi nállunk. Bizonyos tapasztalásból írhatom, hogy nállunk, által-lyában vévén az egész termést, egy *Posonyi* mérő nem hozott hatot sem a' tiszta búzában, sem a' rozsban. Az árpa termés valamivel jobbatska vólt. A' szép búzának mérője, a' *Posonyi* piatzon el-megy mostan 2 for. 30 — 36 xron; a' rozs' mérője 38 — 42 garason; az árpáé, 20 — 22 garason. Zabot még nem igen vísznek, mert azt tsak most aratják. “

Báts Vármegyéből Aug. 9-dik napján: — „Régen nem emlékeznek e' tájon a' Lakosok olly nagy árjára a' Dunának, mint a' mostani: melly, sok károkat is tett mind a' Szántó-földeken mind a' Kafzállókonn.“

Dorogh nevezetű Hajdú-Városban, Júl. 30-dik napján esék meg az első Országos Vásár fzerentsés kezdettel, melly jeles alkalmatossággal barátságosan megvendégelték a' Város' Elöljárói, minden előkelőbb Egyházi és Világi Másunnanvalókat. — *Doroghról* írják, hogy az őszi's tavaszi vetésbéli híjjánosságot gazdagon kipótolta a' tájonn az Isteni-gondviselés, vad-rozs által, melly több és szebb is a' vetett rozsnál.

A' *Székesfejérvári* Gymnásiumnak Helybéli Igazgatóságát, mellyhez ötfüz forint esztendei fizetés vagyon ragasztva, a' kik szándékoznak el-nyerni: 30-dik Augustusig adhatják bé Instántziájaikat és Bizonyság-Leveleiket a' *Pétsi* Kerületbéli Oskolák' Fő-Igazgatójának.

A' *Pétsi* Akadémiába, Logikát, Metaphysikát, Philosophia Morálist, és Philosophia' Históriáját tanító Prófessor kívánatát, kinek esztendei fizetése ötfüz forint. Ezen hivatalért Septembernek 9-dik napján fog tartatni *Pestenn* a' vetélkedés.

Hasonló vetélkedés vagy Concursus fog tartatni a' *Pétsi* Akadémiábann Sept.

9-dik napján, három Grammaka- és úgy nevezett Primae Humanitatis üress Kathedraira nézve a' *Mária-Theresiopolisi* (Szabatkai) Gymnasiumnak.

Kassán is lesznek két *Concursusok*: egyik 15-dik; a' másik pedig 19-dik napján *Septembernek*. Az elől- említett naponn azok fognak vizgáltatni, kik a' *Kassai* Fő-Gymnasiumbéli Primae Humanitatis Kathedrát igyekeznek el- nyerni ötfüz forint esztendei fizetéssel; Sept. 19-dikén pedig Azok, kiknek az *Unghvári* Gymnasiumbéli Secundae Humanitatis Kathedraba volna kívánságjuk bé ülni, 450 forint esztendei fizetéssel.

Erdely - Ország.

Szebenből igen áldottnak írják az idei termést: hanem az aratásra és takarításra nézve, valamint másutt, úgy azon a' részben is nem kevés alkalmatlanságot okozott az ésszözés.

Béts.

Budára a' jövő Hónap' közepe felé fog le-indúlni Locumtenens Ő Királyi Fő-Hertzege. Nemzeti nyelvünknek tanulásába már belé kezdett. A' Magyar *Jus Publicumban*, T. Tudós *Lakits* Ur' tanításait hallgatja.

Baró *Prónay* László Ő Excellentziája, nem vállalta fel a' F. Magyar Cancelláriabéli Referendariusságot, mellyel megkínálódott.

M. Gyürky István Úr, ki elébb No-
grád Vármegyei Vice-Ispán, annakutánna
Assessor volt a' Kamaránál, most, Refe-
rendárius Udvari Tanácsossa lett a' Ma-
gyar Cancelláriánál.

Királyi Fő-Hertzeg József Locumte-
nens mellé Kamarás - Urrá méltóztatott ten-
ni Fels. Urunk, Ifjabb Gróf Nádasdy Mi-
hály Ö Nagyságát.

Gallitziai Gubernátorrá, Gaisruck
Grófot tette által Fels. Urunk, Carnoliai
Burgráfságból.

A' múltt Tsötörtökön estve, gyönyö-
rű muzsikával tisztelték meg a' Bétsi Pol-
gárok Gróf Wurmser Generálíst az ablaka
alatt, 's ezenn ösz Vezérnek ditséretére ké-
szültt Verseket osztogattak ki a' Halgatók
között. Más nap útnak indúlt Gr. Wurm-
ser a' Rajna felé.

* * * * *

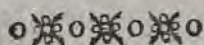
Tudósítások.

Jelentetik a' Bétsi Magyar Közönség-
nek, hogy Sz. István' Első Magyar Király'
Innepe, jövő Vasárnap (Aug. 23-dikán) fog
úten tartatni, valamint tavaly: úgy az idén
is, és ezentúl mindég, a' T. P. Capucínu-
sok' Templomábann, az úgy nevezett Náj-
márkon. Kezdődik az Isteni-tisztelet dél-
előtti tíz órakor.

Tólna Vármegyében fekvő Ozora ne-
vű Mező-Városban, a' Földes Uraság

Hertzeg *Eszterházy*' részéről el-fognak kótyavetye (licitátzió) által a' jövő Septembernek huszonkettődik napján adattatni száztizenhét darab-lovak, úgymint: harmintzhat Anya-kantzák; tizenkét, idei; tizenhét, eggy esztendő; tizenkilentz, két esztendő; és tizennyóltz, háromesztendő; 's hat, négyesztendő — tsödör- (vagy mén-) és Kantza-tsikók; négy, kotsibavaló-ésterenhordó-lovak; 's öt, különbkülönbféle színű tsödörök (vagy mén-lovak).

Hiteles ^{***}Előadások után ^{***}közölhetjük, hogy 1791-dik esztendőben negyvenkilentz ezer 's egynehány száz forint árrú *Kávé* szállítódott bé egész Magyar-Országba; 1792-dik esztendőben, harmintzhat ezer és egynehány száz forint árrú; 1793-dik eszt. ben, huszonkét ezer 's egynehány száz forint árrú; 1794-dikben pedig tsak hét ezer, 's valami egy két száz forint árrú. — Nádmezet (tzukrot) 1791-dik esztendőben, hatvankét ezer 's egynehány száz forint árrút vittek bé Magyar-Országba; 1792-dik eszt. ben, hetvennégy ezer 's egynehány száz forint árrút; 1793-dik eszt. ben, huszonhárom ezer 's egynehány száz forint árrút; 1794-dikben pedig nem többet, tizenegyszer 's egynehány száz forint árrúnál.

A'

TSÁSZÁRI és KIRÁLYI FELSEG'
ENGEDLMÉVEL.

oioioioio

15.

Költ Bétsben, Kis-Alfzony-Havának (Augustusnak)
21-dik napján, 1795-dik Elztendőben.

Hadi és Békességes Környülállások.

A' *Berlini Újságnak 6-dik Augustusi Darabjából*: — „A' *Frantzia* Koronához jussát tartó (Praetendens) Provinciai Gróf, (Néhai 16-dik *Lajos'* öregebbik Testvér Öttse) buzdít minden ki-költözött *Frantziá*-kat, hogy gyülekezzenek *Conde Hertzeg'* zászlói alá. — A' *Veronai* Magistrátussal olly Jelentéssét közlöt, hogy Ő, Fr. Ország' Királyává lett ugyan már most: de, *Verona* Városábann ennekutánna is megtartja a' *Comte de Lisle* (*Lillei Gróf*) nevezet, mellyet akkor vett völt fel, midőn ki-

Q

bújdosott *Fr. Országból.* — Bé-mutattatván néki, *Precy* Generális, a' ki *Lyon*i Kommendáns vala a' Republikánusok ellen, meg-akarta Annak (t. i. az újj *Frantzia* Királynak) kezét tsókolni: de a' Praetendens vissza-vonta magát 's így szóllott: „*Lyon*' Védelmezője, mindenkor meg-ölleheti a' maga Királyját.“

Mannheimből Auguszt. 11-dikénn: — „Augusztusnak 5-dik napján két *Frantzia* Tisztek jöttek által a' *Rajna*' tulsó-mellyékéről, egy Trombitással: más nap, erről a' részről küldődött által egy Ts. Ki. Tiszt a' tulsó részre. A' *Frantzia* Tisztek azt beszélték, hogy *Moguntzia*, neutrálissá (eggyik hadakozó Féllel se' tartóvá) fog tevődni; és már sok fegyveres Nép is takarodik el annak környékéről. — A' *Rajna*' árjának hirtelenvaló ki-ömlése által, vízbe fúlt egy *Strafsburg*-mellyéki Szigetben a' Vígázó Katonáknak fele része; a' más rész pedig, élő-fákra vette fel magát a' víz elől.“

Thal-Ehrenbreitsteinből Auguszt. 9-dikénn: — „A' múltt éjtszaka, virradta felé, igen nagy lármázást 's össze-vissza-való szaladgálást vittek véghez egynehány száz *Frantziákból* állott tsoportok, *Karthäuserberg* nevezetű hegyen, *Koblentzen* felül: míg nem végtére egy tsoport, melly, a' mint ki lehetett venni, fegyver nélkül volt, nyakra före le-futott a' hegyről, apróbb tsoportokban.“

Portugalliából. —

Ezen Országnak Fő-Városába *Lisbonába*, olly Tudósítások érkeztek mostanság, hogy ismét számos gazdag terhű *Portugallus*-hajókat vettek el a' *Frantzia* Rabló-hajók; és hogy hat frantzia Fregátok (középszerű Katona-hajók), *Afrikának* *Minai* partjánál, harmincz résszerént *Anglus*, résszerént *Hollandus* hajókat rablottak el, mellyekről minekutánna minden portékát magokhoz vettek; a' Hajósnépet rabjokká tették; a' Szeretsen-foglyokat pedig, kik a' hajók' fenekénn sínlődtek, szabadsággal meg ajándékoztak volna: magokat a' hajókat el-égették.

Spanyol - Országból —

Melly nagy szüksége lett legyen ezen Országnak a' Békességre; meg-tettzik az itt következő Levélből is, melly, Júl. tizeneggyedik napján költ a' Fő-Városból *Madridből*: „Biskájábann, — így ír a' *Levél* — egész líneánkat el-foglalta az ellenség, és mind azon segítséggel se' lehetett már továbbá boldogulni, a' mellyet *Crespo* Generális küldött volt oda által. — *Navarában* köntelen volt *de Sangro* Generális azt az igen erős tanyát el-hagyni, melly volt *Lecumberinél*, 's a' Tartomány Fő-Városa *Pampelona'* eleibe vonni nagy siettséggel. Ekkor össze-gyültek a' *Navarrai* Rendei, 's egy Írást tettek fel, mellyben, Tartományoknak igen ügyefogyott

és veszedelmes állapotját hathatósan terjesztették eleibe a' Királynak, 's reménykedve kértek tőle segédelmet. Azt is végezték egyfzersmind, hogy minden Paraszto-
kat fel-fegyverkeztessenek, 's gátolják ezek által is a' mint lehet, az ellenségnek előbb-nyomulását. Ezentúl Júl. 6-dik éjtszakájánn viadalra kelt a' dolog, melly véres vólt és sokáig tartott: de a' Frantziák, mindenütt meg-tartották helyeiket; a' mi leg-főbb Tisztjeink között pedig sokan estek nagy sebekbe. — *Katalóniában*, naponként háborgatja Népünket az ellenség, 's csak nem mindenkor neki szolgál a' fzerentse. Látván ottani Vezérünk a' veszedelmet, *Gironánn* innen három mértt-földdel küldötte bellyebb a' hadi kasszát. — Vévén F. Urunk ezen Tudósításokat: mindjárt nagy Státus-tanátsot tartatott, maga' jelenlétébenn; annakutánna pedig az első Ministerrel *d' Alcudia* Hertzeggel, és egynehány más Ministerekkel együtt, a' Királyné Kabinétjába ment, 's ott is ismét igen hosszú Konferentzia (tanátskozás) vólt; és még több napokonn is folytatódott. “

(Nagy győzedelmei vóltak későbbben is, mind a' Napkeleti- mind a' Napnyúgoti- *Pirenéusi Fria* Seregnek *Spanyol-Országban*: melly győzedelmekről való Tudósításokat Júl. 31-dik és Aug. első napján terjesztette a' Közjóra-ügyelő-Deputáció *Párisbann* a' Nemzeti-gyűlés' eleibe.

Ezen Tudósítások szerint, Júl. 15-dik és 16-dik napjainn, eggy Osztállya a' *Napnyúgoti-Pirenéusi Frantzia* Seregnek, úgy viaskodott a' Spanyolokkal, hogy huszonkét ágyúkat nyert tőlök: melly történet azt okozta, hogy számos *Spanyol* Batalionok hányták el fegyvereiket, 's általmentek a' Frantziákhoz, kik e' szerint Júl. 17-dik napján minden akadálly nélkül békérkeztek Biskája Tartományának nagy, szép, és gazdag Fő-Városába *Bilbaoba* (melly deákúl: *Bilbaumnak*, vagy *Flavio-brigának* neveztetik). — A' *Napkeleti-Pirenéusi Frantzia* Sereget meg-támadták Júl. 18-dik napján a' Spanyolok: de futva kéntelenítették oda hagyni a' hartz' helyét.)

A' fenn- említett *Mádriti* Levél, örvendetes Tudósítást is foglal eggyet magában, melly abból áll: hogy *Lepré* nevű Katona-hajó' védelme alatt, két olly terehhordó hajók érkeztek *Peruviának* (*Déli - Amérikában* fekvő nagy Tartomanynak) Fő-Városából *Limából Cadixhoz*, mellyeken, sok drága portékákon kívül, öt millió négyszázhetvenezerhat százhatvanhárom piafzter is vólt kéz pénzül.

Nagy - Britanniából. —

Londonból Júl. 31-dikénn: — „Úgy vólt a' szándék, hogy Lord *Moir* Generálisunk, huszonhét ezer emberrel indullyon *Frigyes - Belgyiom* felé, 's próbállyon an-

nak földjére bé-szállani; de már most a' mint halljuk, ez a' szándék végre nem hajtódhatik: mivel *Amérika'* mellyékére, számos Vitézeket, és hadi-hajókat kell küldenünk, hogy ott lévő birtokainkat megtarthassuk. *Barbados* és *Antigua* Szigeteinket ugyan bátorságban halljuk lenni: de *St. Lucia*, egészen a' Frantziák' hatalmában vagyon, minekutánna *Stewart* Generális kéntelenített el-hagyni *Vieux-Fort*ot abból az okból: mert nem volt több 1400 Katonáinál, 's még ezek között is hatszáz betegeskedett; a' Frantziák ellenben 3 ezer fegyveres emberrel dolgozhattak. Ezekre sok eleség és muníció maradt a' Frantziáktól. — *Grenadában* olly pufztításokat vittek véghez a' Frantziák, hogy alig lehet hét esztendeig jó termést reményleni. Ezen Szigetet is, *St. Lucia'* sorsától lehetett féltetni: valamint *St. Vincent* és *St. Kitts* nevű Szigetekre nézve is bajosok voltak a' környülállások. — *Martiniket* is, melly a' múltt esztendőben esett az Anglusok' hatalmába, láttattak tizélba venni a' Frantziák. Az ottani Fr. Lakosok, igyekeztek is már kezekhez tsípní *Bourbon* Várát: de nem sülhetett el a' szándékjuk. — *Dominique* (*Dominica*) nevű *Anglus* Szigetbe, hatszáz fegyveres embert szállítottak bé a' Frantziák: de ezeket mindjárt körül kerítették az *Anglus* Katonák, 's mind addig szorongatták; míg vég-

re kényszerítve voltak. Azok megadni magukat Kapitulátzióval fogva Jún. 19-dikén, A' Fr. Lakosok, kívántak volna ugyan ezekkel össze-fogni: de később érkeztek, és szándékjuk által olly kárt okoztak magoknak; hogy konfiskálódott a' Vagyonyuk. — Az itt elő-adatott nehéz környülményeknek hírére, *Caldvell* Vice-Admirális vitte meg *Angliába*, a' ki, Júl. 6-dik napján indult el *Antiguából*, *Blanche* nevezetű Fregáton.

Frigyes-Belgyiomból. —

Minthogy az *Angliai* Katona-hajók nagyobb számmal kezdték mutogatni magukat ezen Közöséges-Társaság' partjainál; ez okon Júliusnak 27-dik napján, egy Osztály Pattantyús-Polgárság küldődött *Scheveling* (vagy *Schevening*) nevű Helységbe, az ott lévő ágyúknak őrzésére. — A' tulajdonképpen úgy neveztetett *Hollandia* Tartományának *Helder* nevű Szigetskéjébe is száznál több Pattantyús-Polgárok szállítottak *Amsterdamból*.

Hollandia-Tartományának Képviselői, el-végezték ugyan magok részéről, hogy Nemzeti-gyűlést kell össze hívni: de a' több hat frigyes Tartományok nem egyeztek még meg ezen Végzésbe. A' Lakosoktól kényszerítve fel-veendő költségek pénz eránt sinszenek egyenlő akaratbann *Hollandiával*, a' más hat frigyes Tartományok.

Hágából Aug. 4-dikénn: — „El van végezve, hogy ezen Hónap' végénél tovább nem kell szolgáltatni *Frigyes-Belgyiom'* zsóldján, a' *Schweizer* (*Helvétziai* füzületésü Katonákból álló) Regementeket. — A' néhai Helytartó-Hertzeg mellett szolgált gyalog és lovas Testörzök, még a' múltt Hónapnak 28-dik napján el-botsáttattak szolgálatjokból. A' Lovasoknál meg hagyatott a' köpönyegjek és ruhatartó tarifznyájok; a' Dragonyosoknál, az újj monderjok és medvebőr-prémü süvegjek; a' gyalogoknál, a' ruhatartó tarifznyájok: mindnyájan pedig kaptak öt öt forintot és passzust. Meg-ditsérödött hív és jó magokviselése, 's el-botsáttatássoknak okául nem említödött egyéb; hanem hogy a' mostani változásokhoz képest egyformáknak kell lenni a' Regementeknek; 's jelentödött is egyszersmind nékiek, hogy az újj Brigádák közé lejendő fel-vétettetéseket reménylhetik. Az öregek és nyomorékok penziót kapnak.“

Frantzia-Országból. —

A' Közjóra-ügyelő-Deputátzió' nevében jelentette *Cambacérés* Aug. 2-dik napján a' Nemzeti-gyűlés előtt, hogy nintsen már többé azonn indító okoknak helye; mellyekre nézve küldötte a' Nemzeti-gyűlés *Tallien* és *Blad* Tagjait, a' Napnyúgoti Közönséges-társaság-osztályokba: mivel hogy a' Respublikánusok, egész diadalmat

vettenek a' Ki-költöztteken. Ehez képest Végzés hozódott, hogy a' nevezett két Tagok meg-szüntek immár Küldöttjei lenni a' Nemzeti-gyűlésnek; 's tartoznak vissza-térni ennek kebelébe. — Ugyan azonn Ülésbenn, a' Közönséges-tanításra-ügyelő-Deputátciónak elő-adása szerént el végezte a' Nemzeti-gyűlés, hogy mind *Párisban*, mind egyéb részeibenn a' Közönséges-Társaságnak, és a' Seregeknél is meg kell tzeremóniásann innepleni 10-dik Augustust, hadd vegyék észre magokat a' Royalisták, hogy minden ő reménységjek fundamentom nélkül való.

A' *Frantzia* Ki-költöztteknek *Quiberoni* szerentsétlenségjekről, *Londonba* is érkeztek sok magános Levelek; és ezek is nagy okául említik a' Ki-költözttek' romlásának: hogy közzéjek, sok frantzia hadi foglyok vevődtek-fel szolgálatra: mert egy része ezeknek, mihelyt módját látta: azonnal által-szökött a' Respublikánusokhoz; minden titkokat fel-fedezett előtök; 's leg-jobb Kalaúz módjára vezette őket a' Ki-költözttek ellen. A' melly része a' foglyokból lett Royalista-Katonának meg-maradott is eleinten a' Ki-költözttek között, tsak addig tartott annak hívségje, míg maga előtt nem látta a' Respublikánusokat. Akkor maga öldöste a' Ki-költöztteknek Tisztjeiket, és tsoportosan futott a' Respublikánusok közzé. — Ha-

mis Asszinyátokkal (Papiros-pénzzekkel) meg-rakott hordók és zsákok is találtattak a' több préda között.

A' *Quiberoni* győzedelemtől úgy ír-nak sok *Párisi Újságok*: hogy egyfzers-mind az annak alkalmatosságával el-fogott Személyek eránt, inkább kegyelmesség-nek gyakorlását javallanak, mint bosszúál-lást, melly mindenkor újj bosszúállást szül.

A' maga életétől, tisztes Ősz-korában, gilljotín által meg-fosztódott Néhai *Luckner Frantzia* Marschall' Fia Gróf *Luckner*, Kamarás Uraságot visel a' *Dániai* Ki-rályi Udvarnál. Vissza-kívánván Ez, fze-rentsétlen Attya' örökségét: nem tsak meg-nyerte a' mit kért, hanem elzközévé is lett ezen kérése által, érdemes Attya' ju-ustificáltatásának (meg-igazíttatásának). A' Nemzet-gyűlési Végzésnek t. i., mellyet kapott Gróf *Luckner*, eggy tikkelye ez: „Az ő (t. i. Gróf *Luckner*') Attyát, a' Marschallt, igazságtalanúl érdeklette azon Faktziónak ölö-vasa, a' melly, gyilkosa vala a' Szabadságnak, 's azért vitte gilljo-tínra a' Marschallt, minthogy félt annak tálentomitól, és buzgó hazai szeretetétől. Melly ki-pótolhatatlan volna ez a' veszte-ség Ő reá, (*Dániai* Kamarás Úr Gr. *Lucknerre*) nézve, hanemha bizonyos volna fe-lőlle, hogy ezen derék és szerentsétlen Ka-tonának bé-motskoltt emlékezetét vissza-állítják előbbeni betsületébe a' jó-lelkű Frantziák.

Az *Ámerika-melleyéki* Szigeteknél Kommisszáriusságot viselő *Hugues* Polgárnak, eggy újj Tudósítássát olvastatta fel a' Közjóra-ügyelő Deputátzió Aug. 4-dik napján a' Nemzeti-gyűlés előtt: „Azon Tudósítás szerént, *Quadeloupe* Szigete ismét a' Frantiák' kezében vagyon, kik az Anglusok közzül kétezerkét száz embert fogtak el; 's nyertek tőlök a' többek között ezer mázsa puskaport, és hatvanezer golyóbist. Tíz ezer főből áll *Quadeloupe*ban a' frantzia Sereg. Pénz dolgából fogyatkozás vagyon: hanem a' Ki-költözttekről maradott jószágoknak el-adogatása által segítenek magokon a' Respublikánusok, melly jószágokat leg-alább is lehet betsülni nyóltz száz millió líverre.

Európán kívül való Birtokaira nézve a' *Frantzia* Közöséges-Társaságnak, ez a' Végzést hozta Aug. 4-dik napján a' Nemzeti gyűlés: „A' két Világ-részekben lévő *Frantzia* Kolóniák, el-szakaszthatatlan részét fogják tenni a' Közöséges-Társaságnak, 's ugyan azon konstitúciónális Törvényeknek lesznek alája vettetve, mellyeknek a' Közöséges-Társaság.”

Párisból Auguszt. 4-dikénn: — „A' Közjóra-ügyelő-Deputátziónak negyed része változván, ki-jöttek abból: *Cambacérès*; *Tallien*; *Aubri*; és *Treillard*. Ezeknek helyébe léptek: *Merlin de Douay*;

Tourneur de la Manche; Reubel; és Sieyes.“

„Egynehány napoktól fogva készülnek már az árva Király-kis-asszony' ruhái: mellyekkel útnak fog indítódni, Német-Ország felé. *Bourdonnais* nevű úttzábann egygy igen gazdag Magazinomból vásárlódtak a' ruháknak való matériák, magának a' Király-Kis-asszonynak tettzése fzerént.“

Párisból Auguft. 6-dikánn: — „*Tuloni* Hajósseregofztályunk, ismét bé-vette a' méjj tengerről magát a' Kikötőhelybe. — *Marseille (Márfszília)* Városából írják, hogy az ott fel-állítódott Katonai Kommisszió, Júl. 27-dikén végezte a' maga Üléseit: minekutánna negyvenhét Személlyeket gilljotínoztatott vólna. — A' mióltatudva vagyon itten, hogy *Spanyol-Ország*gal is Békességre lépett már Közönséges Társaságunk: harmintz líverrel kezdett óltsóbb lenni a' nádméz. Egy font gyertyának az árra fel-ment vala ötven líverre: de az is léjjebb szállott már egygy negyed réffzel. Így van a' dolog több más tárgyakra: 's nevezetesen az aranyra 's ezüst-re nézve is.“

A' vóltt *Amiensi* Püspök, *Párisban* Könyvnyomtató-műhelyet nyitott, mellynek ajtaja' felibe ezt íratta: *Keresztyén Könyvnyomtató-műhely. 1795-dik eszten-dejében a' Jésus Kristusnak.*

Elegyes Tudósítások.

A' Világ' ötödik részének *Ausztráliá-*nak *Botanybay* nevű tsútsába küldődött — mint írtuk — számkivetésbe ama nevezetes *Palmer*, a' ki Prédikátorságot viselt vala *Skótziában*: de, félelmes Ujjításokat forgatott elméjében. Ez egy Levelet írt a' múltt esztendő' Décemberjének 15-dik napján, mely Levélben, olly termékeny földű Tartománynak írja *Botanybayt*; hogy szép Vagyonra lehet ott szert tenni a' földművelés által kevés idő alatt, mióltától fogva a' mostani Gubernátor, ösztönt igyekezik a' szorgalmatoskodásra adni a' Magános-Személyeknek, és nem tsak szabad Embereknek ösztogat művelni való földet; hanem az oda küldődött Bűnösöknek is. Kommendállya *Palmer*, hogy jó volna Angliából, *Botanybayba* szállíttatni el minden Szegényeket.

A' *Lengyel-Örfzági Zsidóság'* Elöljáróinak meg-parantsoltatott, hogy az árrúba botsátandó Zsidó-könyvek, vagy *Varsóban*, vagy *Krzeminietzben*, közönséges tzimmerrel meg-béllyegeztessenek, mely béllyegezésnek eggy ezüst garas a' díjja.

Szerviábann, minden utakat el-állottak a' pártos Törökök, 's olly nagyra nevelték erejeket, hogy az újjabb Tudósítások szerént, ismét szándékoztak rajta menni *Belgrádonn*.

Magyar Ország:

A' *Bánátbann*, olly bőven termett mindenféle gabona, hogy egy köből elvetett magról, leg-alább is lett húsz köből: és még a' mi különösebb Isten-áldása, majd szinte egyenlő bőséggel termettek azon szántó-földek is magoktól; melyeket a' múlt esztendőben nem ítelt arra méltóknak a' Gazdájok, hogy sarlóval vagy kaszával fáraßza magát rajtok; ebben az esztendőben pedig parlagoknak, vagy nyugvó-földeknek hagyott.

A' főbb Oskoláknak Helybeli-Igazgatóik (*Localis Directoraik*), olly ajánlást és parantsolatot vettek Fels. Urunktól, hogy a' közönséges Disputátziókat, — mellyek ennekelőtte, mind a' Tanulóknak mind a' Tanítóknak tökéletesítésére, szembetűnő foganattal szoktak vala, az Oskolai fél-esztendők' végződésével tartatni, — most újra el-kezdessek és folytattassák ezent l.

A' *Nagyvárad*i Fő-Gymnasiumbéli Humanior Oskolák' Repetensse és Supplensse *Gyerge Antal* Ur meg-hólt Júl. 11-dikén.

Béts:

Sok érdemes Hazafiak írtak hozzánk a' minapi Tudósításunkra, mellynek értelme szerent, egy főfő Magyar Mágnás, Magyar Nevelőt kíván Fiai mellé. Mi minden Leveleket, valamellyek e' tárgyban érkeztek hozzánk, közöllyük a' Nevelőt.

kereső Méltósággal, kinek válassztását, azonnal tudtára fogjuk adni a' válassztatandó Személynek. Örvendünk, hogy ezen alkalmatossággal szerentsénk lehetett, több derék Hazánkfiainak szép tehetségeiket közelebből megismérni, mellyeket, más hasonló, gyakran előfordúló szokott alkalmatosságokkal, haszonra fordítani el nem múltunk.

Az általunk nyomtattatott Magyar Grammatikát lehet már most találni *Pesten*, nem csak *Kilián* Adám; hanem *Weingand*; és *Mosóczyi Institóris* Gábor Könyváros Uraknál is. *Institóris* Urnak Magyar Könyvolvasó Kabinétjából; nem különben *Kilián* Úrtól, szerezhetnek el-adni való több Exemplárokat is az Országnek más részeiben lakó Könyvárosok. — *Sopronban*, *T. T. Rajts* Péter Professor; *Köszegen*, *Ludvig* Mihály Könyvkötő; *Szombathelyen*, *Zsóldos* István Könyvkötő; *Pozsonban*, *Wéber* Simon Péter Könyvnyomtató; *Győrött*, *Streibig* József Könyvnyomtató; *Veszprém*ben, *Samer* Mihály Könyvnyomtató; *Pápán*, *Zsóldos* György Könyvkötő; *Egerben*, *Gyalokai* Ignátz Könyvkötő — Uraknál; *Debretzenben*, a' Nemes Collégiom Bibliothecáriussainál; *S. Patakon*, hasonlóképpen a' N. Coll. Bibliothecáriussainál; *Kolozsváratt* *T. T.*

Pap-Szathmáry Professor, 's *Hochmeister* Könyvnyomtató; *Nagy-Enyeden*, T. T. *Benke* Mihály Professor; *Maros-Vásárhelyett*, Tek. *Aranka* György — Uraknál találtatik a'

Magyar Grammatika, mellyet készített *Debretzenbenn* egy *Magyar Társaság*. — *Bétsbenn* a' *Magyar Hírmondó Íróinak* költségével. *Alberti* betűivel 1795. Áll 24 árkusból leg-nagyobb nyóltzad rétbenn (in Octavo regali). Vagyon benne egy Kép is, melly, ama nagy hírü *Kohl* által mettződött, és Néh. Melt. *Nunkovits* György Püspöknek 's *Pétsi* Nagy-Prépostnak emlékezetét foglallya magában.

Tólna Vármegyében fekvő *Ozora* nevű Mező.-Városban, a' Földes Uraság' Hertzeg *Eszterházy*' részéről el-fognak kótyavetye (licitátzió) által a' jövő Septembernek huszonkettődik napján adattatni száztizenhét darab-lovak, úgymint: harminthar Anya-kantzák; tizenkét, ideí; tizenhét, eggy esztendő; tizenkilentz, két esztendő; és tizennyóltz, háromesztendő; 's hat, négyesztendő — tsödör- (vagy mén-) és Kantza-tsikók; négy, kotsibavaló-és terehhordó-lovak; 's öt, különbkülönbféle színű tsödörök (vagy mén-lovak).

A
TSÁSZÁRI és KIRÁLYI FELSEG'
ENGEDELMEVEL.

OKKIKKIO

16.

Költ Bétsben, Kis-Affzony-Havának (Auguftusnak)
25-dik napján, 1795-dik Elftendőben.

Békességes és Hadi Környülállások.

Basíleából Auguft. 5-dikénn: — „A'
Frantzia Közönséges-Társaság; és a' *Ná-*
polyi, *Szárdíniai* 's *Parmai* Felségek kö-
zött köttetendő Békességre nézve, Közben-
járóságot vállalt magára, mint közönséges-
sen tudva lévő dolog, a' *Spanyol* Udvar.
Már el is kezdődött itten, az említett Bé-
kességről való alkudozás valósággal.“

Livornóból Aug. 12-dikénn: — „Teg-
nap egy *Szárdíniai* hajó érkezett ide, a'
mellyen lévők beszéllek, hogy őket egy

R

frantzia Rabló-hajó, fogva vitte *Capraja* nevű Szigetbe, (melly, *Livornó* Városa és *Korszika* Szigete között fekszik): de a' *Caprajai* Állzonyok meg-támadták a' fr. Rabló-hajót, 's kényszerítették, prédája nélkül távozni el a' parttól. — Ekképpen a' *Szárdíniai* hajó, Szabadítóit találta véletlenül a' *Caprajai* Állzonyokban.

Nagy - Britanniából. —

A' Londoni Udvari Újságnak első és 4-dik Augustusi Darabjából: — „A' *Quiberon* nevű frantzia Fél-Szigetbe bé-szállott *Frantzia* Ki-költöztek' Seregének egy része mintegy kilentzszáz főből álló, közel ezerötszázig való Royalista és a' Ki-költöztekhez állott *Frantzia* Lakosokkal együtt, jókor hajókra vehette magát a' Fél-Szigetből. Egyéb része a' Seregnek, ellenség' kezébe esett, valamint a' muníció, és egyéb hadi készületek is, mellyek már ki valának rákva a' szárazra. Nagy része mindazáltal a' leg-drágább készületeknek, szállító-hajókon volt még akkor. Ezen hajók, a' mellettek lévő *Katona*-hajókkal együtt *Houat* és *Hedie* szomszéd-szigetekhez mentek *Quiberontól*, mellyekbe ki szállott róllok az említett frantzia Nép.

(Újjabb *Londoni* Tudósítások szerint, *Houat* és *Hedie* Szigetektől ismét hajókra rakodott a' *Frantzia* Kiköltöztek' Seregének maradványa, 's *Anglia* felé indult: a' melly Kiköltöztek pedig, *Angliának* *Phymouthi* és *Spitheadi* partjaitól akartak vőlt indulni, az *Artésiai* Gróffal (Néh. 16-dik Lajos' 2.dik Testvér Öttsével) együtt

Quiberon felé, helyben maradás eránt való parantsolatot vett. — Hannoverából is azt írták Aug. 11-dikén, hogy az ott lévő Frantzia Kiköltöztetteknek Quiberon felé való hajókázása eránt visszavévődött az előbbeni parantsolat.)

„*Vaughan* Generális Jún. 22-dik és 23-dik napjainn *Martinique* Szigetéből (*Amerika*’ mellyékéről) így írt Státus-Secretarius *Dundas* Urhoz. Igen szomorúan jelentem, hogy Brigádiros-Generális *Stewart*, ezen Hónapnak 19-dikén kéntelenítettett oda-hagyni *St. Lucia* Szigetünket. *Morne Fortune*’ természeti erősségének meg gondolása, olly reménységgel táplált engemet, hogy meg-tarthatjuk mi ezen helyet, míg friss Katonáink érkeznek: de minckutánna a’ *Galambok-Szigete*, véletlenül el-lenség’ kezére jutott volna: lehetetlen vala tovább *Morne-Fortune*ban is meg-maradni. *Experiment* nevű Királyi Hajó-Kapitányának *Barrett*nek lehet köszönni, hogy az Orizetet, veszedelem nélkül el-lehetett szállítani, és tsak kevés számú beteget kellett hátra hagyni az Erösségben. “

(*Vaughan* Generálishoz; *Dominicából* 27-dik Júniusban utasított *Levele*, *Madden* Oberstlieutenántnak.)

„Ezen Szigetünkbe négyszáz *Frantziák* szállottak be: de ezeket résszerént le öldösték, résszerént el-fogták Katonáink. A’ pártos *Lakosok*, *Roseauba* küldettek: melly része ellen a’ Szigetnek, 3-dik és 4-dik rendbeli ízerentsét is próbáltak a’

Frantziák: de látván az ellentállást: visszafutottak *Marie-Galante*-ba. “

„ *Martinique* Szigetéből, 28-dik Júnusban indított Tudósítással ízerént *Vaughan* Generálisnak, a' fehér-bőrű frantzia Lakosi *Grenada* Szigetének, kik a' Haramiakkal fogtak egyyüvé: megadták magokat az *Anglus* Katonáknak. A' Szeretsenek többnyire mindnyájan folytatják szokott munkájokat a' termeszto-mezökönn. Egy részét a' Haramiáknak, melly, válogatott emberekből gyűlt össze, és *Fedon* nevű Főnek vezérlése alatt vólt, megverte *Hinüber* Anglus Hadnagy. “

„ *St. Vincents* Szigetéből, olly Tudósítást vett *Vaughan* Generális *Leighon* Oberstlieutenánttól: hogy Jún. 12-dikén *Vigie* nevű Erösségbe, mellyben Frantziák vóltak, be-rontottak az *Anglus* Katonák, 's meg-vették azt erőhatalommal. 250-en maradtak halva az ellenség közzül. Maga a' frantzia Kommendáns sebet kapott, és fogságba esett. — Részünkről, tíz ember esett el, 's negyvennyóltz sebesedett meg. “

„ Egy csoport *Anglus* hajókat, mellyek Angliából, *Amerika'* mellékére szándékoztak, széllyel szórt egy nagy szélvész, és negyvenenn ugyan közzülök ízerentsen el érkeztek *Barbadoes* nevű Szigetbe: de hat az ellenség kezébe esett. Ezen hat hajóknak neveik: *Blenheim*; *Betsy*; *Han-*

bury; Aurora; Vintresz; és Montferrat. A' két első, Katonasággal; a' 3-dik, Katonaság' számára való készületekkel; a' 4-dik és 5-dik pedig Kalmár-portékákkal; volt rakva. A' 6-dik Posta-hajó volt. “

„ Bizonyos, hogy *le Courier National* nevű, 18 ágyús frantzia hajót el-nyertek az Anglusok *Amérika'* mellékénn: a' Középtengeren pedig *Minerva* nevű Fre-gátot, mellyen 42 ágyú és háromszázhar-mintz ember volt. “

Londonból Aug. 4-dikénn: — „ Mi-helyt el-érkezett ide, a' Frantziák és Spa-nyolok között lett Békességnék híre: leg-ottan *száztól másféllel* (vagy *másfél pro-entóval*) nevekedeit a' Papiros-pénzek' be-tse. — *Frantzia-Ország*ból, harmintzhat órák alatt kaptunk Tudósítást az említett Békességről: 's mindjárt Kurír indítódott innen *Madritba*, a' *Spanyol Udvarnál* lé-vő *Nagy-Britanniai Követhez Bate Gróf-hoz.* “

Londonból Aug. 7-dikénn: — „ A' *Spanyolokkal* kötött Békességjek a' Fran-tziáknak, több rendbéli Ministeriális-ta-nátskozásokra szolgáltattott itt alkalmatos-ságot: mellyek közzül az utolsó, három órákig tartott magának a' Királynak jelen-létében. “

„ A' hadi foglyoknak költsönös ki-váltása eránt meg van már az egygyesség részünkről a' Frantziákkal. Fejenként és

rang szerént fog meg-esni az által-tserélődés. Egy hajónk indult is már el frantzia foglyokkal e' végett *Dover*től, a' *Calaisi* parthoz. “

„ Halála történnén 30-dik Júliusban *Vaughan* Generálii utenántnak, helyébe, *Abercombie* Genera májor rendelődött Fő-Vezérnek *Amérika'* mellyékére, hová 15 ezer főből álló friss Katonáság is küldődik. “

„ Kilentz *Amérikai* hajóknak, mellyek, eleséget akartak szállítani *Frantzia* Országba, el-állotta az útjokat Lord *Bridport* Hajósserege, és ket Fregátjaink fogva hozta azokat, a' *Kis-Britanniai* fr. parttól *Plymouthi* Kikötőhelyünkbe. “

„ Az a' frantzia Hajósseregofztály, melly *Afrika'* partjainál járkált fel 's alá egy ideig, 11 *Anglus* hajókkal mellyeket el-rablott, *Amérika'* mellyékére tért, 's *Guadeloupe* Szigetnél állapodott meg. “

„ Az *Orosz* Hajósseregofztály, mellyel tengeri erőnket nevelte a' *Pétersburgi* Udvar, *Kenti* partunkhoz érkezvén, olly tanyát választott magának, hogy éppen által-ellenben fekszik a' *Hollandiai* partokkal. “

„ *Afrika'* mellyékénn, az úgy nevezett *Szeretsen-tengeren* fekvő *St. Helena* Szigetünkből írták Jún. 19-dikén, hogy 11 *Frigyes-Belgyioni* hajók vóltak ott akkor, mellyek, *Asiának* déli részéről szándeko-

tak vízfőzra rakottan *Frigyes-Belgyiomba*. A' rajtok lévő Nép, olly Jelentést tett, hogy el nem áll a' Helytartó Hertzeg mellől: ezenn okon, barátságot mutattak hozzá a' Miéink. Kevés napok múlva, más kilentz *Hollandus* hajók is érkezendők valának *St. Helenához*, a' már említett déli részéről *Ásiának*, melly, *Napkeleti-Indiának* (*Ostindiának*) neveztetik. — Írták továbbá *St. Helenából*, hogy *Scipio* nevezetű első-nagyságú Katona-hajónk, számos fel-fegyverkeztetett Kalmár-hajókkal, *Jó reménység' foka* (*Caput bonae spei*) felé indult, 's a' már elébb oda ment Hajós-seregofztályunkhoz kaptsolta magát. E' fzerént reményleni lehet, hogy ha a' *Jó reménység' fokabéli* Kommendáns inkább kívánna is tartani *Frigyes-Belgyiomnak* mostani Igazgatóival, mint annak Néhai Helytartójával az *Orániai* Hertzeggel: szándékjából mindazáltal semmi se' fogna lenni: mert a' mi erőnknek ellent nem állhat. “

„*Déli-Ámerikában* fekvő *Surinam* nevű Birtokát *Frigyes-Belgyiomnak*, az *Orániai* Hertzeg eránt való hívségben meg nem maraszthatta Népünk: mivel kevesebb erővel vólt, mint sem diadalmát reménylhette vólna a' *Surinami* Kommendánsson *Friderici* Uron: ha viadalra költ vólna a' dolog.“

A' Német-Birodalomból. —

Osnabrückből Aug. 9-dikénn: — „*A' Frigyes-Belgyiomi Helytartósághoz* még továbbra is jussát tartó *Orániai Hertzeg* *Fla Fridrik*, ma reggel érkezett ide *Ángliából*. — Sok itt lévő *Ki-költözött Frigyes-Belga Tisztek* inneplették meg tegnapelőtt a' *Néhai Helytartó-Hertzeg Feleségének* születése-napját. Tökéletességre-menését a' magok *Korpusának* buzgóann óhajtják ezek, hadd lehetne nékiek mentől elébb elegendő fegyveres erővel indulni vissza *Hazájokba*. Az itt lévő *Anglus Tárházakból* fog ezentúl eleség adódni, ezen, tellyesedéséhez közelgető *Korpusnak*.“

Frantzia-Országból. —

A' melly *Tudósításokat* újjabban kapott *Quiberonból* a' *Közjórā-ügyelő-Deputátzió*: Aug. 5-dik napján terjesztette a' *Nemzeti-gyűlés*' eleibe. Azok szerént: mintegy négy száz *Frantzia Ki-költöztek* hullottak vízbe, midőn szaladván *Quiberonból*, hajókba akartak bé-ülni nagy siettséggel. — A' *Republikánus Frantziák* elől sok munítziót szórtak tengerbe a' *Royalisták*: maradt ugyan csak még is utánok *Quiberonban*: 14,700 font puskapor; 104 hordó-kova (tűzkő); 500 bombi; kétezer golyó-bis, és sok kártátsal tele láda. — Ágyút, két 8 fontos-; és tizenhat 4 fontos-golyó-bisút nem vihettek el; puskát, 30 ezret; tzipöt, 70 ezer párt; lisztel és gabonával

töltött hordót, 15 ezret; borral és különb-
különbféle pálinkával töltettet pedig két
ezret 's a' t.

Damas nevű Ki-költözött *Frantzia*
Oberster, midőn látta volna *Quiberonban*,
hogy a' Republikánus Frantziák' kezébe
kellene néki esni szükségesképpen: sar-
kantyú közzé vette a' lovát, 's egy mere-
dek köszikláról le-ugratott a' tengerbe. Ek-
képpen vetett inkább véget életének, hogy
sem mint a' *Doli* Püspöknek, és *Som-*
brenil Obersternek sorsára jusson, kiket más
14 elő-kező Ki-költöztekkel együtt, Júl.
28-dik napján lövöldöztetett agyon *Quibe-*
ronban, a' Republikánusok részéről fel-ál-
lított Katonai Kommisszió. "

Az úgy nevezett Royalista (Királyt-
kívánó) Lakosai *Frantzia*-Országának, tsen-
desenn, és igen tsak óltalmazólag tartják
magokat a' *Ligeris* (*Loire*) bal-melleyékén;
de a' jobb-melleyékén ezen folyó víznek,
gyakor ellenségeskedések történnek még,
a' leg-újabb Tudósítások szerént is mind
untalan, a' Royalisták és Respublikánusok
között.

Ámerika' melleykén, *St. Eustach* és
S. Martin nevű kis Szigeteket, vissza-nyer-
vén az Ánglusoktól a' Frantziák, vissza-
adták azokat *Frigyes-Belgyiomnak*, melly-
hez tartoztak volt.

A' *Rocheforti* Kikötőhelybe, Július'
22-dik napján érkeztek vissza, *Experiment*

nevű 's egynehány más Katona-hajók, melyek, *Afrika*' partján pulztították az *Anglus* és *Portugallus* Birtokokat, 's temérdek prédát gyűjtöttek össze, melyet öt fogoly-hajókon hoztak el magokkal.

A' *Spanyol* Udvar, d' *Iranda* Márkit rendelte Követjéül a' *Frantzia* Közönséges - Társasághoz, kinek számára, egy a' leg-pompásabb házak közzül bérlődött ki *Páris*bann.

Egynehány össze-summáltt nevezetesebb újj Végzései a' Nemzeti-gyűlésnek.

Harmadik Augustusiak: Két Institutumok (Intézetek) eránt; nyóltzvanhat vak gyermekeknek, hét esztendőskoroktól fogva, tizenhat esztendőskorokig bizonyos munkatételekre való taníttatásokról; és hatszáz mind a' két nemből való nevendék Személyeknek, 115 Musikások által, a' muzsikára, több esztendőskig ingyen való taníttatásokról. Az a' szokás, melly szerint minden *Párisi* Lakosnak, magával kellett hordozni az igaz Republikánusságról való Bizonyság - Levelét, el-töröltetett. — Aug. 5-dikén: *Sieyes*, egy Fő-Törvényfzéknek a' Konstitútzióval meg-eggyezőleg való fel-állításáról terjesztette a' maga gondolatait a' Nemzeti-gyűlés' eleibe. Az azokról tartandó tanátskozás 8-dik Augustusra határozódott. — Aug. 6-dikán: Vissza vette a' Gyűlés azonn előbbeni Végzéssét, melly fzerént egy Kommissziónak kellett volna 12 Nemzet-gyű-

lési Tagokból fel-állítódni, a' revolutzió-
naris vétkekért való árestálásoknak meg-
vizsgálására, — Aug. 8-dikán délelőtt pa-
rantsolatot vettek, a' Közjóra - Közbátor-
ságra - és Törvényhozásra - ügyelő - Depu-
tátziók, hogy üllyenek össze, és készítettse-
nek 3 napok alatt egy Törvényt, az ol-
lyan Ujságírók ellen, kiknek szokása a'
rágalmazás és hamiss Tudósításoknak ko-
holása. “

Elegyes Tudósítások.

Rómából Aug. 7-dikénn: — „Az itt
lévő *Frantzia* Királyi Hertzeg-Affzonyok-
hoz, egy bé-petsételtt tsomóval érkezett
ide tegnapelőtt *Turinből* egy Kurír. Vólt
a' tsomóban drága és szép *Párisi* tsipke,
mellyel a' *Szárdíniai* Király kedveskedett
Pápa Ő Szentségének olly végből; hogy
azzal még inkább fel-ékesíttethesse a' Sz.
Pápa, azon fejér-ruhákat, a' mellyeket
most készített, II-dik *Ferentz* Tsászárs és
Magyar Király első-szülött Fia' számára.
Ha készen lesznek ezen fejér-ruhák: meg-
fogja elébb azokat szemlélni maga a' Sz.
Pápa; az után ki-téteti három napig kö-
zönségesen, hogy a' Nép is láthassa; an-
nakutánna pedig, *Mediotánumba* küldi
Albani Cardinálishoz, olly hagyomással;
hogy maga a' nevezett Cardinális vigye
azokat *Bétsbe*, Tsászár Ő Felségének. “

Az egyesültt *Szerviai* és *Bulgáriai*
Pártosok' számára, harmintzezerre neveke-

dett már, mint írják az újjabb Tudósítások. A' *Romeliai* Beglerbey vett parantsolatot, hogy öföze-gyűjtvén minden fegyveres Népet, indullyon az említett Pártosok ellen.

Helvétziában (*Schweitzbann*) a' *Lucerni* és *Zugi* tó között, *Rigi* nevű nagy hegynek lejtős oldalán feküdt egy falu, *Nieder-Weggis*. Ez a' falu, fenekestől egygyütt le-süllyedt mostanság, a' *Lucerni* tóba; de olly szokatlan lassúsággal; hogy a' Lakosok, nem tsak önnön személlyeiket; hanem minden marhájaikat és házi készületjeiket is meg-menthették a' veszedelemtől, sőt két vagy három leg-szebb fa-házaknak el-hordására is jutott idő. A' házaknak leg-nagyob részét, nem magok a' Lakosok, hanem a' Városi Urak bírták vala, vagy örökös jussal, vagy zálogban. A' falu' helyén már most némelly épület maradványokon; eggyes élő-fákon; sáron és homokon kívül; egy jó nagy patak is szemléltetik, melly ennekelötte nem völt; most pedig, a' hegy tetőről tsergedez le tsavargós folyamattal, és okozója völt ketség kívül az elő-adott különös történetnek is.

Varsóból Augst. 4-dikénn: — „A' tanításra való fő-vígyázást bírta itt az *Orosz* Kommendáns, *Buxhewden* Generális, *Albertrandi* Kánonokra, kinek minden Professorok tartoznak bé-adni neveiket; 's a'

magános tanításra magokat el-fzántt mind két nemű Személlyek is tőle kaphatnak engedelmet izéllyoknak el-érésére.“

A' *Dániai* Király, olly értelmű parantsolatot adatott ki Júl. 10-dikén, hogy *Dánia* és *Norvégia* Országoknak minden Városaibann Eggyeztető vagy Békéltető Kommissziók rendeltessenek ki, mellyeknek kötelessége legyen, eleit venni, a' mennyire tsak lehet, a' Törvényszékek előtt való perlekedéseknek (processusoknak.) A' Fő-Városban *Koppenhágában*, a' Királyi parantsolat' publikáltatásának napjától számlálva, négy hetek alatt fel kellett állítódni ezen Kommissziónak, három Tagokból, úgymint: az Udvari és Varosi Törvényszéknek egy Tábla-Bírájából (Assessorából); a' Magistrátusnak egy Tagjából (egy Senátorból); és egy Képviselőjéből (Representánsából) a' Polgárságnak.

Az *Apostoli* palotából, minden arany portékákat a' pénzverő-házba küldött Pápa Ő Szentsége, hogy folyóbbá tehesse a' kész pénzt Tartományaibann. Ugyan ezen végből fél és negyedréfz tallérokat, és sok réz-pénzeket is verettet.

Magyar Ország.

Szala Vármegyéből, egy különös *sipka'* neme került fel *Bétsbe*: mellynek ké-

szítése mind össze csak annyiból áll: hogy a' nagy tserfa-gomba' héjját ki-főzik, meg szárasztják, meg-puhítják, 's pántlikába szegik.

Béts.

Aug. 22-dikén délután, vadászatra indult Fels. Urunk, Királyi Fő-Hertzeg *József* Locumtenenssel; Gróf *Pálffy* Károly Magyar Fő-Cancelláriussal, és Gróf *Hardeg* Fő-Vadászmesterrel együtt. A' vadászat, *Morva-Ország'* ízében, *Ns Nyitra* Vármegyének *Holits* nevű Mező-Városánál tartatott. *Holitsot*, sok Helységekkel együtt *Első Ferentz* Császár vette meg, ötvenkilentz esztendőkkel ez előtt, *Czobor* nevezetű Magyar Gróftól, kivel együtt ki-holt a' *Czobor* Família. — *Holits*nál temérdek Vad-kátsát (kátsát, réztét vagy rutzát) szoktak fogni esztendőnként, meg pedig igen különös módon. Vagyon t. i. nem messze a' Királyi Kastélyhoz egy szegletes nagy tó: melly, előfakkal és nád-fallal lévén körül vétetve, kedves tanyájok a' vad-kátsáknak. Ezen tónak mind a' négy szegeleteből nyúl ki rézsút, egy egy tsatorna, mellybe, ha bé lehet egyfzer tsani akármennyi kátsákat: már azok mind el vagynak fogva, mert csak egy rántás tevődik: 's többé vissza nem úszhatnak a' nagy tóba: ki se' repülhetnek pedig a' tsá-

tornából: minthogy azt felülről háló fedti. A' tsatornába való bé-tsalás, résszerént kis pumi kutyák; résszerént meg-tanított szelid kátsák által esik meg. A' kis kutyák, azt tselekefzik, hogy a' tsatorna mellett készült bé-tsavarodásaiból a' nádfalnak, le-ugrálnak a' vízbe, 's meg ki, belölle: melly ugrádozásaik 's ingerkedéseik által, magok felé vonnyák a' kátsák' figyelemességét. Ekkor a' szelid kátsák, melyek együtt mulatoznak a' vadakkal, indulnak nagy bátran a' kis kutya után, 's vad-pajtásaikat is tsoportosan vezetik bé a' tsatornába. A' több vad-kátsák semmit se' tudhatnak az el-fogattak' esetéből. — — Híres *Holits*, az ott lévő tserépedény-fabrikáról is, melly, portzellán-fabrikával vetekedik. — — Szebb és erősebb töltést nem lehet látni, mint a' mellyet, *Holits*tól fogva bé *Morva*-Országba készítettett II-dik *Jósef* Császár. Terjed ezen töltés leg-alább is egy óránnyi járó földre. Százezer forintnál többbe került.

Hólnapra, vissza várattatik *Béts*be Ö Felsége.

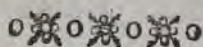
A' múltt Vasárnap tartaték itten *Sz. István* Első Magyar Király' Innepe a' Capucínusok' Templomában, mellyben e' jeles alkalmatosságra, mind a' Magyar- és Erdély-Országi Cancelláriának Tagjai; mind a' Királyi Testörzö Nemes Seregbéliek;

mind más Uraságok is számosan jelentek meg. Nagy-Miséti M. *Rozsos* Pál, *Ansá-riai* Püspök, és Magyar Cancelláriabéli Referendárius Úr tartott; prédikátziót pedig, T. *Magyari* István Úr, a' mellyet, nyomtatásbann is ki-botsátott, következő titulus alatt:

„Jó és Bölts Magyar Király *Sz. István*; ki a' Keresztyén Hittel, a' Nemzet' Polgári-Boldogságát is Országába hozta. Így ízöllott a' *Bétsi* Nemes Magyarsághoz Nemzeti Ünneplése alkalmatosságával, *Magyary* István, Nem. *Nagy-Hont* Vármegyében a' *Kemenczei* Anyaszentegyházhoz tartozó Nyájnak Lelki-Pálfőre. A' Tisztelendő Kaputznus Atyáknak Templomában Kis-Állzony Havának 23-dik napján 1795-dik eszt. — (8-ad rétü 15 oldalból áll egy nyomtatott exemplár.)

Az *Ausztriai* Kormányfőnek' Elölülője Gróf *Sauer*, nyugalomra botsáttatott; 's helyébe, Gróf *Saurau* neveztetett.

Négy Tanácsosok is botsátódtak nyugalomra az *Ausztriai* Kormányfőnek mellől, úgymint: *Matt*; *Lerchenheim*; *Paradies*; és Gróf *Wolkenstein* Urak. Újj Tanácsosokká lettek: Gróf *Herberstein*; Bárá *Managetta*; és B. *Prendler*.

A'

TSÁSZÁRI és KIRÁLYI FELSEG'
ENGEDELMÉVEL.

OKOKOKOKO

17.

Költ Bétsben, Kis-Alfzony-Havának (Augustusnak)
28-dik napján, 1795-dik Elztendőben.

Hadi és Békességes Környütlállások.

A' Német-Birodalomból. —

Hejdelbergából Auguft. 13-dikánn : —
„ A' Ts. K. Katonaság, réllzerént *Breis-*
gauba takarodott Vitékünkrol; réllzerént
pedig *Moguntziánn* alól való mellyékere
a' *Rajná*nak: tsak egynehány Batalionok
maradtak *Schwetzingennél*: hanem éppen
most halljuk, hogy 18 Batalion Gyalog-
ság, és 19 Svadron Lovasság, melly na-
gyobb részént Magyarokból áll, ma reggel

S

Lorschhoz érkezett *Moguntziától*; 's hól-
nap *Schwetzingen* felé veszi útját. — *Moguntziánál*, Aug. 18-dik napján, kemény
ágyúzás hallatott alólról fel-felé.

A' *Vesztfáliai Prusszus* Birtokokból
Augustusnak 15-dik és 16-dik napjain költ
Tudósítások, hihetetlennek írják, hogy ál-
tal-szállyanak a' *Rajnánn* a' *Frantziák*,
bár akármilyen nagy készüléteket láttas-
sanak is tenni a' végre *Uerdingennél*, mel-
lyel által-ellenben *Mündelheimnél*, a' Ts.
Kir. Katonaság is igen erőss lábra állítja
magát.

Neuwiedből Aug. 17-dikénn: — „Az
úgy nevezett *Jó Embernél*; és a' *Fejér-
tornyonn* alól lévő frantzia Batteriákból,
folyvást ágyúznak Tsötörtök' reggelétől
fogva: de még egy lövés se' lett Váro-
sunkra.

Hanauból Aug. 18-dikánn: — „Egy
Prusszus Kurír mene itt ma által, a' ki
Basíleából jő, és nyomos értelmű Írások-
kat visz *Berlinbe*.

(*Strafszburgból* Aug. 13-dikánn: —
„*Reubell* Nemzet-gyűlési Tag, tegnap-
előtt érkezett ide, 's ma megént el-indúlt
innen, *Thionvillei Merlin*, és *Rivand Col-
légáival* eggyütt, a' mint hallyuk *Basílea*
felé, a' hol szinte ki van már tsinálva a'
Német-Birodalommal kötendő Békesség.“)
Helvétziából. —

Basíleából Aug. 16-dikánn: — „Az
itt lévő *Prusszus*, *Spanyol*, és *Frantzia*

Minifterek, *Hardenberg*, *Yriarte*, és *Bart-helémy* Urak, gyakor tanátskozásokat tartanak együtt. “

Olasz - Országból. —

A' *Genuai* leg-újabb Tudósítások szerint; mind a' Ts. K. Vezér Báró *Devins*; mind a' *Frantziák*, nagy viadalhoz készítették magokat naponként a' *Genuai* partokon. Ezen partok körül, *Castellini* nevű frantzia Rablóhajó kereng, melly egy izbenn öt; más izben pedig négy hajókat — mellyek eleséggel indultak az említett partok felé — rablott el, 's az első fogásbeli öt hajókat 4-dik Augustusban; a' második fogásbélieket pedig, Aug. 6-dikán, küldötte egy kised Katona-hajó által, *Genua* Városa' Kikötőhelyébe.

Turinből Aug. 12-dikénn: — „*Stura* nevű völgyben; diadalmas viadalyok voltak *Pedemontziumi* Katonáinknak, Július' huszonkilentzedikénn a' *Frantziakkal*. Sátorokat; puskákat; kardokat; tárházakat; sok puskaport 's golyóbist, és tizenhárom Öszvéreket kénytelenített a' *Miéinknek* hagyni az ellenség. “

Majland (Mediolánium) Városából Aug. 13-dikánn: — „Olly örvendetes hír érkezett ide, hogy a' melly *Spanyol Követ (Yriarte* Ur), Békességet kötött *Spanyol Ország'* részéről, a' *Frantzia* Közösseges-Tarsasaggal *Basileában*: ugyan ott elkezdett már tanátskozni a' *Frantzia* Kö-

vettel *Barthelemy* Úrral, a' *Szárdíniai*, *Nápolyi* 's *Pármái* Felségek; és a' *Frantzia* Nemzet között kötendő Békességről is. Hallyuk, hogy a' *Pedemontziumi* 's *Nápolyi*; és a' *Frantzia* Katonák, olly egygyességre is léptek volna már egymással, melly ízerént félbe fog szakadni közöttök két hónapig, az ellenségeskedéseknek folytatása. “

Nagy - Britanniából. —

Londonból Aug. 7-dikénn: — „Még ekkoráig, se' a' mi Igazgatóink a' *Frantzia* Közönséges - Társaság' Igazgatóinak, se' ezek azoknak, Békességről való jelentést nem tettek. “

„Lord *Moir*a' Serege ismét szaporíttatik. Valamennyi *Frantzia* Ki-költözttek vagynak t. i. *Guernsey*, és *Jersey* szomszéd Szigeteinkben: tartoznak magokat mindnyájan, az említett Sereghez kapcsolni: nem különben egy *Regement* is *Guernseyből*, 's a' mint hallatik, azon 4 Gárda - Batalionok is, melyek *Warleynál* táboroznak. Lord *Granard*; Oberster *Doyle*; és Májor *Napier*; Adjutánsi szolgálatot fognak tenni *Moir*a Vezér mellett betsülettért, fizetés nélkül. *Elisée* nevű *Miseri-cordiánus* válaftódott ezen Sereg' Ispotályainak Közönséges - Igazgatójává: ki már *Southamptonban* is vagyon, a' tengerpartján. Ministereink, tartani fogják Konferentziájokat (tanátskozássokat) *Hartford-*

*Bridgéné*l, melly, *London* és *Southampton* között fekszik. “

„Lord *Bridport*’ kormányozása alatt lévő Hajósseregünk; nem különben azon Hajóssereg-ofztályunk is, melyet Sir *Warren* vezérel, még mind ez ideig, *Frantzia*-Országnek *Kis-Britanniai* partja előtt tartózkodnak: az elől említett t. i. *Belle-Isle* nevű Szigetnél; a’ másik pedig, *Quiberon* Fél-Szigetnél, mellyben romlása vala a’ Ki-költözött *Frantziáknak*. “

„*Londontól* Észak és Napnyúgot között, hetvennyóltz órányi járó földre fekvő *Carlisle* (*Carleolum*) Városábann ’s ennek vidékeinn, hogy a’ le-tsendesedett zenebona meg ne újjúljon többé: egy Kommisszió állítódott fel, mellynek kötelessége legyen, gabonát szedni össze, és azt, mérséklett árron adni el a’ Szegényeknek. “

„Egy tsemó szállító-hajók, mellyek a’ *Quiberoni* frantzia parthoz indultak volna: ha szerentsétlenül nem jártak volna a’ Ki-költöztek *Quiberonban*: Auguszt. 2-dik napján el-hagyták *Plymouthi* Kikötőhelyünket, ’s *Wight* nevű szomszéd Szigetetskénk felé vették útjokat. “

„A’ meg-hóltt Ifjú *Frantzia* Királynak XVII-dik *Lajosnak* lelkéért, tzeremóniás ájtatosságok tartattak itten, (*Londonban*) minden Kápolnáikbann a’ *Románo-Katholikusoknak*. “

Frigyes - Belgyiomból. —

Májusnak 19-dik napján költt *Jó reménység' foka* Levelek írják, hogy az oda való Kommendáns minden kézzületeket meg tett, mellyek által vissza-tartoztathassa az Ánglusokat, ha erőszakos próbát akarnának Azok tenni, az ő kórmányozása alatt lévő *Afrikai* derék Birtoka ellen *Frigyes - Belgyiornak* (t. i. *Jó reménység' foka*, *Caput bonae spei* ellen).

Hágából Aug. 12-dikénn: — „Ma kezdődött el itten, a' Néhai Helytartó (*Orániai*) Hertzeg' jószágainak el-adása.“

„Rövid időnn, kemény Rendelés fog közönségesseé tevődni minden Idegenek ellen, a' kik, elégséges okát nem tudják adni, *Frigyes - Belgyiomban* való tartózkodássoknak.“

„A' *Livornóban* lévő *Frigyes - Belga* Consul, olly értelmű biztatást vett a' *Toskánai* Nagy - Hertzegtől, hogy a' minémű jussokkal bírtak eddig Ő Nagy - Hertzege' Kikötőhelyeiben, *Frigyes - Belgyiom'* hajói és emberei: ezentúl is ugyan azokkal fognak bírni.“

„Az *Osnabrücki* hadi kézzület-tételekről, 's azoknak *Frigyes - Belgyiom* ellen való intéztetésekről hírt vévén a' *Frigyes - Belgyiomi* Képviselőknék vígyázó Deputátziója, meg-kérte a' Fő-Kormányfőket, hogy *Párisban* lévő Követjei által tételne ott az említett szándék eránt jelentést, a' *Közzjóra - ügyelő - Deputátziónak*.“

„Minthogy ezentúl csak az ollyatén frantzia Katonák lesznek nálunk, kik, a' mi zsóldunkra vétettek fel: ez okonn, nints immár kötelező ereje többé azon Rende-
lésnek is, melly, a' frantzia papiros-pén-
zek eránt adódott vólt ki. Nem tartozik
többé senki is *Frigyes-Belgyiomban*, egy
lívern yi papiros-pénzért, 9 flübert adni. —
Meg van már most engedve a' vertt pénz-
nek, és a' darabban lévő aranynak 's ezüst-
nek is ki-hordása: tsupánn a' régi Törvé-
nyek hagyódtak meg e' részben, magok
erejekben.“

Leydában minden Tisztviselők, kik a'
hajdani időkben, valamelly úgy nevezett
Pátriótát, akár szóval akár tselekedettel
meg-sértették; vagy az *Orániai* Hertzeg'
halznát, magok neveknek alól-írásával elő-
mozdították: hivatallyoktól meg-fosztód-
tak.

*Ámsterdám*bann is újra hatalmaskod-
nak a' Klúbok (Népi-társaságok). A' mil-
lyen nótát ők fúnak: olyan tántzot kén-
teleníttetnek járni az Elöljárók; 's tartoz-
nak, a' Klúbok' kívánsága szerént, üldöz-
ni az *Orániai* Hertzeg' Követőit.

Hágában lévő Követje a' *Dániai* Udvar-
nak *Schubert* Úr, jelentette 7-dik Aug. ban
a' *Frigyes-Belgyiomi* Fő-Kormányfizeknek,
hogy van *Kinsbergen* Úr, ki az előbbeni
Igazgatás alatt, Tengeri-Vezérje vala *Fri-
gyes-Belgyiomnak*, hívattatik a' *Dánus*

tengeri-erőnek Fő-Kormányozójává. Reménységét nyilatkoztatta *Schubert* Úr az eránt, hogy olly Embernek mint *van Kinsbergen* Úr, a' ki, különös derék szolgálatot tett a' *Fr. B.* Státusnak, egy barátságos, és a' *Frigyes-Belga* Respublikával szövetséges Hatalmasság által lett nagy megtiszteltetését, örömmel nézi az említett Kormányzók, és kész lefű meg-tselekedni mindent, valami tsak tőle függ, a' végre, hogy *van Kinsbergen* Úr mint már most Fő-Tenger-Vezérje a' *Dánus* Királynak, könnyen mehessen a' maga Urához. Vég-tére, bizonyította a' *Dánus* Követ, hogy *van Kinsbergen* Úr, minekelőtte a' *Dániai* Király' szolgálatjába lépett volna: nyilvánvaló Törvéennyévé tette magának, nem szolgálni soha semmi esetben a' maga Hazája, *Frigyes-Belgyiom* ellen.

Frantzia-Országból. —

Kis-Britanniának alsó részéből nem járhat posta mostanság, *Laval* és *Vitré* Városokon által *Párisba*. A' *Suánok* (*Chouans*), *Vitré* és *Rennes* között, nem különben *Vitré* és *Fougere* között is elrontották a' kö-hídakat.

A' meg-szökött Tengeri Katonáknak kegyelmet ígér a' Nemzeti-gyűlés, tsak térjenek vissza.

Rablóhajókat fel-állítani az *Ánglusok* ellen, minden *Frantzia* Polgároknak megengedte a' Nemzeti-gyűlés egy Végzése ál-

tal, melyet Aug. 10-dik napján hozott, a' Közjóra-ügyelő-Deputátzió' javaslására.

Experiment nevű 50 ágyús, és egy-néhány kisebb Katona-hajókról — *mellyekről a' múltt postánn emlékezénk* — olly értelmű Tudósítást vett a' Nemzeti-gyűlés Aug. 6-dikánn a' Közjóra-ügyelő Deputátzió által, hogy az *Afrikai* partok-nál, 74 *Anglus* hajókat tettek azok tenkre; tizenhétezer Szeretsen rab-fzolgáikat az Anglusoknak, szabadon botsátottak; három *Anglus* és egy *Portugallus*, gazdag terhű hajókat el-hoztak magokkal a' *Frantzia*-Országi parthoz. Hoztak sok arany-és ezüst-port is.

A' *Tunisi Dej* (Fejedelem); és a' *Frantzia* Közönséges-Társaság részéről, hajókázás eránt való alkura léptek 26-dik Májusban, ezen nevezett két Hatalmasságoknak Bíztsaik, melly alkut, helybe-hagyás és meg-erössítés (ratifikátzió) végett, Aug. 7-dik napján terjeszttetett a' Közjóra-ügyelő Deputátzió, *Jean de Brie* nevű Tagja által, a' Nemzeti-gyűlés' eleibe.

Marfzília (*Marseille*) *Városából* Júl. 28-dikánn: — „A' tegnapi Vasárnapot közönségesen meg-inneplették ezen Város' Lakosai. — El akart innét menni a' Katonai Kommisszió: de parantsolatot vett, hogy továbbra is itt maradjon; mivel *Lyonból* száznál több foglyok szállítódtak ide, meg-ítéltetés végett, kiknek száma

közzül valónak halljuk lenni *Charbonniert* is, a' ki Tagja vala a' Nemzeti-gyűlésnek."

Lequinio; Lannot; Lesfiot; Dupin; Bo; Piorri; Maszieu; Chaudron-Rousseau; és Laplanche Nemzet-gyűlési Tagok ellen, olly Vádakat közlött a' Törvényhozásra-ügyelő-Deputátzió, 8-dik és 9-dik Augustusban a' Nemzeti-gyűléssel, melly Vádakra nézve, árestom végződött, a' nevezett kilentz Tagok ellen.

Az újj Kalendáriomra nézve, olly értelmű Végzést hozott a' Nemzeti-gyűlés Aug. 11-dik napján, hogy a' Közönségestanításra-ügyelő-Deputátzió vizsgálja meg az említett Kalendáriomot, 's ha mi jobbitani valókat talál benne: közöllye a' Nemzeti-gyűléssel. Ezen Végzésre, *Páris* Városának *Bonne - Nouvelle* nevű Szakassza szolgáltatott alkalmatosságot, úgy mint a' melly kívánta, hogy ki kell adni az újj Kalendáriomon. *Viller* nevű Nemzet-gyűlési Tag, pártját fogván az újj Kalendáriomnak, fel-hozta például az Oroszokat és Törököket, kiknek Kalendáriomjok különböz a' több Európai Nemzetek' Kalendáriomjától: még is vagyon kereskedésbéli egyesüléssek is más Nemzetekkel.

A' *Párisi* Város-szakasszbéli Gyűléseknek legyen e' még helye tovább is, avagy nem? Ezen kérdésnek három napok alatt való meg-vizsgálását három Deputátzióknak ad,

ta által a' Nemzeti-gyűlés Auguszt. 11-dik napján, *Viller'* javaslására.

Páris Városa' Képét festvén némelly Tudósítások, mellyek 10-dik és 11-dik Augustusban költék, ezeket írják a' többek között: „Öt rendűek is már a' *Párisi* Játéknéző-helyekben a' Karok: még is dugva tele szoktak lenni. Nagyobb mértékben nem ostromlódnak a' Kenyér-sütőknek ajtajaik: mint a' Teátrumi-ajtók. — Az úttzak rakva vagynak nyomorék Szegényekkel: a' sétálló-helyekenn ellenbenn egymást érik, a' drága kövekkel fényeskedő *Nimfái Vénusnak*. — Ha el indul egy Idegen: hallhat siránkozást; dallást; 's módokról, teátrumi játék-darabokról; törvényekről; és fundamentomos Igazságokról való okoskodást.“

Elegyes Tudósítások.

Mihelyt hadat izent a' *Marokói Tsászár* a' *Svéd* Udvarnak, és a' *Velentzei* 's a' *Genuai* Közöséges-Társaságoknak: azonnal négy *Marokói* Korszárok (Rabló-hajók), mellyek, a' *Gibráltári* szoross tengeren tartózkodtak vólt, ki-indúltak a' nagy tengerre, 's már el is rablottak két *Svéd* hajókat, mellyek közzül egyik, a' *Lisbonai* parttól indúlt, 's gazdag terhet, és sok Utazókat szándékozott vinni *Genuába*.

Spanyol-Országbann, igen áldott termés vólt az idénn általán fogva.

Nápolyból Aug. 4-dikénn: — „Hogy a' Király- és Ország-bántás' vétkenek ré-

szesei mindnyájan ki-tudódhassanak: jutalom ígérődött azoknak fel-fedezéséért. Vólt is haszna ezen Intézetnek: de némelly gonofzlelkűek, tsalárdkodásra vettek abból alkalmatosságot: mert tsak hogy jutalomra tehessenek szert: ártatlan Személyeket is fogattak úgy el, hogy magok lopták bé elébb a' pártütésre indító Írásokat azoknak zsebjeikbe. Sokan, hogy ez ne történjék rajtok: bé-varratták a' zsebjeiket. “

Belgrádba, Augústusnak 6-dikánn mintegy ezeren, más nap délutánn is ugyan annyin takarodtak bé azon Katonaság között; melly, négy hetek alatt sereglett mindenfelől *Nandor-Fejérvár* alá, a' Török Tsászárr' parantsolatjából. “

Rómából Aug. 8-dikán: — „A' múlt Vasárnap, pompás tzeremóniával ment Pápa Ő Szentsége, a' Minoriták' Templo-mába, melly, Szent *Bonaventúr*áról neveztetik: holott, két Cárdisisoktól és a' Klastrom' Elöljáróitól szokott tisztelettel fogadódott, és Misét tartott: mellynek végződésével, ment azon szobába, a' hol Néhai Minorita Tiszt. *Leonárd* Atya, *de Porto Mairizio*, — ki most a' Mennyei Boldog Lelkek közzé számlálódott (beatificálódott) — múlt ki a' Világból. Ott leült Ő Szentsége, valamint a' két Cárdisisok is, kiknek egyike' a' beatificálódott Atya' ügyének Előadója, (Referensse) vólt; a' másik pedig, Pártfogója a' Minorita

Szerzetnek. A' Hit-gyarapító Congregációnak Titkossa (Secretáriussà), el-olvas-ta fel-szóval azt a' Dekretomot (Végzést), mellyben T. *Leonárd de Porto Maurízio*, beatificáltatik; és az általa tett két tsudák igazaknak esmértetnek. Ekkor a' *Cerviai* Püspök, azt a' Felszületet vitte Ő Szentsége' eleibe, mellyet Néhai T. *Leonárd* akkor szokott vólt hordani magával: midőn téríteni járt. Elő-mutatódott annakutánna egy Kép, mellyen le vagyon ábrázolva: mint térített meg Sz. *Leonárd*, egy Úton-álló Tolvajt; 's a' melly Kép, mostani kisdéd formájából nagyba fog ezentúl vétetni. — A' szomszéd szoba arról nevezetes, hogy 14-dik *Benedek* Pápa, meg-látogatta vólt abban személyszerént Tiszt. *Leonárdot*, midőnn fájos lábú vólt az egykor. Által ment a' Sz. Pápa ezen szobába is, és minekutánna meg-nézegette vólna Néh. Tiszt. *Leonárd* ágát, asztalát, székeit 's egyéb házi-készületeit: vissza tért a' Templomba, onnan pedig a' palotájába. “

„A' melly fehér-ruhákat *Bétsbe* fog küldeni Pápa Ő Szentsége, Fels. II-dik *Ferentz* Tsászár' és Magyar Király' elsőszülött Fia' számára: meg is fogja elébb szentelni azokat, minekelötte ki-tétetne harmadnapig, a' Nép' látása' tárgyául. “

Magyar Ország.

Sopronból Aug. 19-dikénn: — „Tegnapelőtt tartott *Győri* Püspök *Fengler* Jó-

Jézus Ö Kegyelemessége nálunk, a' *Szent György* Templomában, boldog emlékeztű Nádor-Ispányunkért Requiemet. Annak végződésével bétért Gymnasiumunkba, melyben a' Gymnasium' Directora T. P. *Pálya* István, egy ékes, de olly szomorú deák Beszédet mondott, hogy mind a' Halgatóknak (kik között Kánonokok, Magisztrátualisok, és más Uri Személyek is voltak); mind magának az Orátornak is szeméi, könyvekbé borúltak. Meg-mutatta tudniillik: melly nagy Öszlopot vesztett el Kedves Hazánk, b. e. Palatínusunkbann, a' kit egyéb jeles Virtusainn kívül, olly érdemeiről is magasztalt, a' millyenekért *Ciceró* hajdan Haza-Attyának neveződött *Romában*. Ezen érdemeknek elő-adásából alkalmatosságot vett, a' Monarchia, és Democrátia vagy is Anarchia között való különbségnek hathatósan való le-rajzolására. — Végtére, vigasztalt bennünket annak meg-gondolásával, hogy Fels. Urunk, Néhai kedves *Sándor Leopoldunk* helyébe, ugyan tsak testvér Ötsét, *József* Fő-Hertzeget, méltóztatott elő-állítani, kibenn el-vesztett Nádor-Ispányunknak példás tulajdonságai hasonlóképpen fel-találtatnak. Vége lévén az Orátciónak, nagy meg-elégedesseket mutatták a' Halgatók, kiváltképpen Püspök Ö Exc. ja, a' ki utóljára fel-kelvén, meg-dícsérte az Orátort, és a' tőle említetett igazságokat, méjjen szívére kötötte az liliúságnak. "

Béts.

Brüsszelből egy Kurír érkezett *Béts-be de Ligne* Hertzeghez. A' Hertzeg, által adta a' Tudósítást, mellyet vett az említett Kurír által, Felséges Urunknak.

A' *Pesti* Universitásban Magyar nyelvet és Litteraturát tanító rendszeréntvaló Professzor *Vályi* András Úr, Magyar-Országrol egy olly Magyar *Lixikont* szándékozik ki-adni, melly, a' Betűknek rendszerént, minden Vármegyéknek; Váraknak; Városoknak; Helységeknek; Faluknak; Pufztáknak; Földesúri Birtokoknak; erdőknek; folyó és álló vizeknek; nem tsak históriai; hanem gazdasági; és politika le-írását; úgy nem különben, minden Vármegyébéli Nemes, főképpenn jószágos Famíliáknak előadását is hitelesen és világosan magában foglallya. Ezen Munkából kélsen is vagynak már hat Darabok, mellyeket meg-visgálván a' *Pesti* Universitas' Tanáttsa: nem tsak helybe-hagytá, hanem ditséri is, és minden jó Hazafiáknak pártfogássokba különösen ajánlja az Érd. Szerzőnek köz-hasznú szándékát. Elősegítette ezt maga a' Fels. Kir. Helytartó Tanáts is; elő-segítették itt *Béts*benn is hathatósan minden Magyar Méltóságok 'a Urak. Fundamentomosan reményli a' munkás Professzor Úr, hogy Magyar-Ország' kebelében is, mellynek minden részeit szándékozik el-járni, hasonló szíves hajlandóságot fog tapasztalni mind személlye; mind

terhes és költséges, de a' Hazának díszét és javát nagy mértékben öregbítendő igyekezete eránt.

Ezen alkalmatossággal a' *Magyar-Hírmondó* Írói is, különös bizodalommal ajánlják újra is egéssz Nemzetjeknek érdemlett fzeretetébe, az általok készülő szép és helyes Magyar Mappákat, mellyek, valamint Néhai jó Nádor-Ispányunk: úgy mostani nagy reménységű Locumtenenssünk Királyi Fő-Hertzeg *Jósef* előtt is, óhajtott kedvességet találtak.

Regensburgból Augult. 15-dikénn: — „A' Békesség-alkura küldendő Deputátzió eránt, kéfzen lesz már a' Végzés, úgy ítéllyük, a' jövő Pénteken. Nyóltz vagy tíz Tagokból fog e' állani a' Deputátzió? még nem bizonyos. Nagyobb része ugyan a' Birodalmi - Gyűlésnek, 8 Tagokból álló Deputátziót kíván; de sokan közűle olly formán nyilatkoztatták magokat, hogy nem ellenzik, ha tíz Tagokból fog is állani a' Deputátzió. Mihelyt meg-készül az említett Végzés: azonnal bőv alkalmatosságot fog kapni az *Ausztriai* Directoriális újj Minister *Fahnenberg* Ur, hogy magát ki-mutassa.“

* * * * *

(A' múltt postán költ *Hirmondónak* utolsó sorábann, ezen név helyett: B. Prendler, kell olvasni: B. Pengler.)

A'

TSÁSZÁRI és KIRÁLYI FELSEG'
ENGEDELMÉVEL.

XXXXXXXXXX

18.

Költ Bétsben, Sz. Mihály-Havának (Septembernek)
15-ő napján, 1795-dik Elztendoben.

Békességes és Hadi Környülállások.

Regensburgból Augustus' 21-dikénn: —
„A' Békesség-alkura küldendő Deputátzió
erántt, hosszas vetélkedések után, ugyan
tsak meg-lett ma a' Végzés. A' Deputá-
tusokat küldők: *Moguntzia; Szaxónia;
Bréma; Bavária; Bâden; Würzburg;
Hessendarmstadt; Augsburg, és Frank-
furt.*“

A' F. Tászári Királyi Udvar, olly egy-
gyességre lépett a' hadi foglyok eránt, a'
Frantzia Közönséges-Társasággal, hogy

T

általán fogva vissza adódnak azok mind két részről, a' számra való tekintés nélkül, melly szaporább egynéhány ezerrel a' Frantziáknál.

(Az Elzéken lévő frantzia foglyok között, kik mintegy 3 ezer főből állanak: vagynak Ifjú Leányok is Férj-ruhában.)

Osnabrückből Aug. 15-dikénn: — „A' *Prusszus* Királynak világos parantolatjából, minden *Hollandusok*, a' kik itt tartózkodtak és a' környéken: tartoztak huszonnégy órák alatt el-takarodni. A' *Weser* (*Visurgis*) folyó-vize megé veszik magokat.“

Ulmából Aug. 20-dikánn: — „Mament itt által Gróf *Wurmser*, és tovább folytatta útját innen *Brisgau* felé.“

Nagy - Britanniából. —

Londonból Aug. 11-dikénn: — „*Hotham* Admirálisunk' Hajósseregéhez tartozó *Inconstante* nevű Fregát Kapitánya *Freemantie* Úr írja, hogy két gazdag terhű frantzia hajókat fogott, mellyek, *Marseille* (*Marfzília*) Városa alól indúltak *Konstánztzinápoly* felé. A' Török Tsászár' és a' Nagy-Vezér' számára rendeltt ajándékokat vittek, mellyek, két millió ötszázezer forintba betsültetnek.“

(Minekutánna híre ment ezen vesztésnek *Párisba*: mindjárt újj ajándékoknak készítéséhez fogtak ottan, mellyekről így írt Aug. 11-dikénn egy *Párisi Levél*: Tizennégy napok alatt el-indítódnak már

innen azok az ajándékok, mellyeket *Konstantzinápolyi Követünk Verninac Polgár* fog a' Közönséges-Társaság' nevébenn által-adni a' Török Tsáfszárnak. Állanak ezek: két szép gyémántos flintákból; két ugyan olyan készületű pisztolyokból; egy drága kardból; egy pipából; három szőnyegekből; negyven órákból; öt tükrökből; 's a' t.)

„Eggy *Frantzia* Tiszt érkezett ide (*Londonba*) a' napokban *Vándéból*, 's minekutánna ki-beszéllgette volna magát egy Ministerünkkel: el-útazott *Verona* felé az újj *Frantzia* Királyhoz, kinek Leveleket hozott *Charetté* Royalista - Vezértől. Beszéllgette, hogy *Charetté* Vezér, harminztötezer fegyveres emberével szándékozott *Nantes* (*Nannetae*) Városa ellen indulni.“

„*Nagy-Britanniához* tartozó *S. Helena* nevű *Afriкаи* Szigetből, az Udvar is kapott már Tudósítást az eránt, hogy valósággal el-fogtak a' *Nagy-Britanniai* hajók, nyóltz *Frigyes-Belgyiomi* hajókat, mellyek, 30 millió forintot érő nádmézest; kávét; borsot; bort; rezet; muselint; Theet; 's más efféléket hoztak *Ásiából*. A' Tudósítást *Eszington* Hajós-Kapitányunk küldötte, ki, az említett 8 hajókhoz öt más hasonló *Frigyes-Belgyiomi* hajóknak elnyerése eránt is nyújt reménységet. Írja azt is, hogy a' *Jó Reménység Fokának*

el-foglalására valósággal el-indúlt legyen *S. Helenától* egy *Anglus* Hajós-sereg-osztály. “

„*Mádriti* Követünk *Bute* Gróf, a' Követség-Secretáriussát *Jackson* Urat küldötte ide Ításokkal: mellyek azonnal *Wind-sorba* küldödtek a' Királyhoz. “

„A' *Frantziák* és *Spanyolok* között lett Békesség-kötésnek azon Tzikkelye, melly fzerént, a' *Spanyol* Udvar által-engedte a' maga *S. Domingói* egész Birtokát a' *Frantzia* Közönséges-Társaságnak, különböző ítélettételekre szolgáltat itten alkalmatosságot: mivel az *Utrecht*i Békesség-kötésben, arra kötelezte vólt magát a' *Spanyol* Udvar 1713-dik esztendőben, hogy *Ámerika*-mellyéki 's *Ámerikai* Birtokaiból legkissebb részt is se' *Frantziáknak* se' más akármelly Nemzetnek soha által nem fog engedni. — Ezen ígéretnek mostani megsértődését, annyival nehezebben veszi a' mi Udvarunk: mivel 1790-dik eszt. ben, négy millióba került néki annak végre-hajtása, hogy *Frantzia*-Ország egy talpalatnyi földet se' kaphatott az *Ámerika*-mellyéki *Spanyol* Birtokokból.

Londonból Aug. 14-dikénn: — „*Pitt* és *Dundas* Ministereink olly értelemben vagynak már, hogy Békességet kell kötni a' *Frantziákkal*: *Portland* Hertzeg ellenben; Gróf *Spencer*; és *Windham* Ur, még most is fzukségesnek ítélik a' hadfolytatást. “

„Hogy az *Ámerika*-mellyéki Szigetek közzül, *Martinique* is *Frantzia* kezek között legyen, a' mint némelly *Frantzia* Újságírók hirtelik: nem igaz.“

Frigyes - Belgyiomból. —

A' *Svéd* Udvarhoz *Frigyes-Belgyiom*' Követjévé rendeltetett Iffjú *van Dedem tot den Gelder*, 7-dik Augusztusban vett bútsút a' Fő-Kormányfzéktől, mellynek Elölülője *Huber* így szóllott azon alkalmatossággal, a' fellyebb nevezett Iffjú Követhez: „*Polgár van Dedem!* „Igen különös időben indul Követségbe Kegyelmed eggy olly Hatalmassághoz, mellynek maga-viselésére minden hadakozó Hatalmasságok figyelmeznak. Tartozik tehát Kegyelmed inkább vígyázni most, mint Békesség' idején. Kötelességének tartsa főképpen, úgy folytatni életét, hogy az által semmi botrányozásra alkalmatosságot ne szolgáltasson. Minden tselekedeteiben egyenes szívű legyen: de meg-nézzé, kikkel közölheti izive' titkát. Igyekezze illendőképpen ki-nyilatkoztatni a' *Batáviai* nagyságot és Közönséges-társasági méltóságot. Ne tsak maga mutasson engedelmességet a' Törvények eránt; hanem arra kötelezze az Alattalévöket is. Önnön életénél fellyebb betsüllye a' jó intézetű drága Szabadságot. Ugy bánnyék Ember-társaival, mint kívánná, hogy Mások bánnyanak magával. Igyekezze a' mennyire lehet

azon Tartomány' szokásaihoz szabni magát, a' mellyben fog élni, 's ennél fogva kedvességet és betsületet nyerni a' Lakosok előtt. Barátságosan viselje magát Mindenek eránt. Senkinek ne hízelkedjék; kivált az úgy nevezett Nagyoknak. Meg ne szenvedje maga Házában is a' Tsapodárokat: hanem útállyá mint ollyanokat, kik tsupánn a' titkok' ki-tapogatására vevődnek fel alávaló elfzőzőknek. Legyék adakozó: de ne vesztegető. 's a' t. *Frantzia - Országból. —*

Strafsburgból Auguszt. 14-dikénn: — „Egynéhány napoktól fogva, olly állapotha kezdenek itt *Alzátziában* (*Elsaszban*) vissza-tévődni némelly Erösségek, a' millyenben szoktak lenni Békesség' idején. “

„*Barthelény* Követünk, olly Útasítást (Instrukziót) vett a' mint halljuk *Párisból*, hogy a' Német-Birodalommal kezdendő Békesség-alkunak is *Basileában* való tartatását sürgesse. “

„Írják *Basileából*, hogy oda naponként több több idegen Nagy-emberek gyűlekeznek. Nevezik a' többek között *Hundsstein Pürzburgi* Grófot; *Eden Nagy-Britanniai* Nemes Urat; *Reibels, Mannheimi* Kormányfőzéki - Tanátsost: a' többek, ki nem adták még magokat kik légyenek? — *Betsből* érkezendő Gróf *Bartenstein'* számára is készül a' szállás abban a' Házban, mellybenn a' *Velentzei* Követ lakott volt. “

A' mit *Charetter*ől írt az oda fellyebb közlött *Londoni Levél*: ugyan azt bizonyítják magok a' *Nantesi Tudósítások* is. *Rennes* Városát is tzelba vették a' Királyt-kívánó *Frantzia* Lakosok, magoknak a' *Rennesi Leveleknek* bizonyítása szerént.

A' *Számbre* és *Móza* vizekről nevezetett *Frantzia* Seregnél lévő Nemzet-gyűlési Kommisszáriusok magok írták *Páris*-ba, hogy az említett Seregben zúdulás esett vólt Júl. 29-dikénn, 's egy *Granatéros* Kompánia, még öléssel is fenyegette a' Brigadíros Generálist. Huszonegy Tagjai ezen Kompániának által-adattak a' Törvénszéknek; a' többek pedig fogva küldettek *Givet*be. Azolta már ismét tsendesség vagyon.

A' *Napkeleti* frantzia Birtokokról, olly Tudósítást terjesztett a' Közjóra-ügyelő Deputátzió, Aug. 10-dikénn a' Nemzeti-gyűlés' eleibe, hogy az ott lévő Pátrióták, magok ereje által is megtartották az említett Birtokokat (Colóniákat) a' *Frantzia* Közönséges - Társaságnak.

A' *Spanyol* - Országi *Frantzia* Seregtől költ Tudósítások is olvasódtak fel tizedik Augusztusban a' Nemzeti-gyűlés előtt; mellyek szerént, mind a' *Frantzia*- mind a' *Spanyol* - Seregnél nagy örömet okozott a' Békességnek hallása. Ez alkalmatossággal ditsérte *Spanyol* - Országot *Boissy d'Anglas* arról, hogy emberi módra bánt a' frantzia foglyokkal.

Az *Olasz - Országai Frantzia Sereg' Fő Vezérjének Kellermann Generálisnak*, következő summájú Tudósítása olvasódott fel a' Nemzeti-gyűlésnek 15-dik Augusztusi Ülésében: „Mind bal mind jobb szárnyunkat meg-támadta az ellenség; de vízfőz verettetett. Bal szárnyunk, el-vesztett tanyáit is vízfőz nyerte.”

*Sieyes*ről azt írják *Párisból*, hogy szemlátomást kezd alább-szállani a' tekintete. Nem fogadta el azt a' Plánomot is a' Nemzeti-gyűlés Aug. 12-dikén: melyet *Sieyes* gondolt, 's terjesztett a' Gyűlés' eleibe, egy Konstitúciónális Főtörvényfőeknek felállításáról.

*Sieyes*ről azonban, nagyon hirlelik más felől, hogy ki nem fog maradni az új Konstitúció szerént fel-állítandó Direktóriumnak vagy Kormányfőeknek Tagjai között, kiknek, meg tette már a' *Hír*, *Sieyes*en kívül, *Boissy d' Anglast* is; nem különben *Cambacérest*; *Pichegru* Vezért; *Barthélémyt*, a' *Basíleai Frantzia* Követet; és *Carignit*, ki a' Tengeri-dolgokra ügyelő Minisler vőlt.

A' Közfőra-ügyelő Nemzet-gyűlési Deputátciónak Tagjai, 2-dik Augusztustól fogva ezek: *Fermont*; *Doulcet*; *Vernier*; *Raubaud*; *Lariviere*; *Gramon*; *Blad*; *Marec*; *Louvet*; *Lesage*; *Boissy d' Anglas*; *de Bry*; *Sieyes*; *Reubel*; (e' kettő már másodszori Tagja most a' Deputátciónak)

Merlin de Douay (ez már harmadszor) és *Létourneur de la Manche*.

Párisból Augst. 10-dikénn: — „A’ napokban mene itt keresztül *Rhode* Gróf *Lisbona* felé, a’ hol Követséget fog viselni, a’ *Berlini* Udvar’ részéről.“

Párisból Aug. 13-dikánn: — „Miólta meg-határozta a’ Nemzeti-gyűlés, hogy a’ Közjóra, Közbátorságra, és Törvényhozásra-ügyelő Deputátziók tartozzanak egy Törvény-formát készíteni, és eleibe terjeszteni a’ Gyűlésnek, az ollyatén Ujságírók ellen, kik hamis vádakát és hazug költeményeket szoktak koholni: azolta se’ hagyták el előbbeni írássok’ módját sok Ujságírók. Eggy a’ többek között így írt a’ napokban: „Mi az, a’ mi által nyerheti meg eggy Kormányfűk a’ Publikum’ bizodalmát? Mi az, a’ mi által tudhatja meg a’ maga hibáit? *Felelet*: A’ nyomtatásbéli szabadság: mert tsupán ennél fogva lehet esméretes ő elötte a’ közvélekedés. — Jól van (így szólíltja meg az Ujságíró, a’ Nemzeti-gyűlés’ Tagjait) ha Ti úgy hiszitek, hogy veszedelmes a’ nyomtatásbéli szabadság: ne ámitsatok legalább bennünket, ne hánnyatok töröket elönkbe, azt állítván, hogy tellyes szabadsága vagyon a’ nyomtatásnak; azonban vermet ástok ezen Szabadság alá, olly Intézetek által, mellyek a’ Konstitútziónak minden fundamentomos ágazatival ellen-

keznek. Mondjátok ki nekünk világosan, minden tettetés nélkül: „Újságírók! tartoztok Ti mindent, még ha ostobaságokat tselekepszünk: azokat is helybe-hagyni; mert ha nem, tudjátok meg, hogy árestom a' helyetek.“ — Adjatok csak (Nép' Képviselői!) jó Törvényeket minékünk, úgy ne fellyetek; ha talán vállalkoznának is némellyek közzülünk, kik, rágalmaznának Benneteket; mert az általatok szereztséssé leendő Nép meg-veti az olyan Írót, a' ki ellenetek próbállya fel-venni pennáját. De valamíg jobbítani való hibák lesznek, mind addlg meg kell engedni azoknak fedezését is, és az eszközöknek elő-adását, mellyek által meg-lehet orvosolni a' hibákat.“

Pichegru Frantzia Vezérről újj Anekdotum.

A' Kolóniai Újságíró azt írta mostanság, hogy *Pisgrü*, által akart szállani a' *Rajná*n: de olly hatalmas ellentállásra talált, hogy éppen nem boldogúlhatott szándékában. Értésére esvénn ezen Híradás *Pisgrü*nek, rendelést tett, hogy az ő vezérlése alatt lévő Sereg' tanyáján meg kell hordozni, hanem egéllz betsülettel az említett Újságíró, hadd láthassa önnön szemeivel az általa ki-hirdetődött Tudósításnak helytelen voltát.

Elegyes Tudósítások.

Néhai 16-dik *Lajos'* Öregebbik Testvére, kit már a' *Nagy-Britanniai Udvar*

is meg-esmért, 18-dik *Lajos* nevezetű *Frantzia* Királynak, egy hosszas Jelentést tett közönségessé, mellynek egy része ez:

„Minden Frantziák, valakik, le-té-vén veszedelmes vélekedéseikről, a' Trónushoz borúlnak: kegyelmet nyernek. Minden Frantziák, kiknek nem vólt egyéb vétkek, hanem hogy meg-szédültek a' Tsá-bítók' szavára, éppen nem kemény Bíróra, hanem könyörülő Atyára fognak találni Személyünkben.“

Ama boldogtalan emlékezetű *Aureliánusi* (*Orléánsi*) Hertzegnek leg-öregebbik Fia, az úgy nevezett *Chartresi* Hertzeg, most huszoneggy elztendő Iffjú. Valamint egyéb Testvéreinn: úgy rajta is meg-tetik a' jó nevelés, mellyet vett az édes Anyjától, ki, egy igen derék Dáma, és *Ésáuli* Afzszonyságtól, kinek gondviselése alatt vólt ő is kisdéd korában. Gondolkozása módját meg-lehet ítélni tsak az itt következő egynehány sorokból is, mellyeket *Helvétziából*, a' hol jó darab időtől fogva lakott vólt, egy fő Kalmárhoz írt *Északi - Amérikába*, a' hová megy lakni: „Hajlandóságot érzek magamban — így ír az Iffjú Hertzeg — munkálódásom által tenni szert egy olly életre, mellyben magam embere lehessek. Szerentsétlen sors érdeklött engemet, de, Hála Istennek! ugyan tsak nem nyomott le egészen. Még szerentsés vagyok illy esetembenn an-

nyiból, hogy nem vehettem fel Ifjúságom miatt olly ízokásokat, mellyektől, bajosan lehet annakutánna meg-menekedni; és hogy elébb vevődött el tőlem a' jószágom, míg alkalmatosságom lehetett volna azt, jó vagy rossz végre fordítani. "

*Lengyel-Ország*hoz tartozott *Volhynia*, *Chelm*, és *Belz* nevezetű Tartományokban, olly értelmű Jelentést tétetett közönségessé *Orosz* Generális *Tutolmin*: hogy ezen nevezett Tartományoknak *Lakosai*, *Orosz* Alattvalók fognak már lenni azontúl örökre: a' kik pedig nem akarnák magokat esküvéssel kötelezni az *Orosz* uralkodás alá, három hónap alatt tartoznak el-adni holmijeket, és másuvá költözni.

Dániának Fő-Városában *Koppenhágában*, a' Békéltető vagy Eggyeztető Kommisszió, olly szerentsésen tartotta mindjárt az első Ülését is Auguszt. 13-dikán, hogy valamennyi peres Felek meg-fordultak előtte: mindnyájan meg-elégedve mentek el tőle.

A' *Toskánai* Nagy-Hertzezségben ismét fel fog állíttatni, — az újabb Tudósítások szerént — a' halállal való büntetés.

Varsóból a' leg-újabb Tudósítások ezek: „A' *Bertini* Udvar' dolgaira, Követség-Secretáriussa (*Titkossa*), *Böhlen-dorff* Úr ügyel azolta *Varsóban*: a' miöl-

ta Követség-Tanátsossa *Tarrach* Úr element onnan. — A' *Lengyel*-Országban lévő *Orosz* Katonaságnak személlý szerént való meg-nézegetéséből, Septemberben fándékozik vissza-térni *Varsó*ba, 's ott ismét a' Prímás' palotájába szállani bé *Suwarow* *Orosz* Fő-Vezér. — A' mióltától fogva *Orosz* Világ-vagyon *Varsó*ban: már azolta sok jusokat kezdett ollyakat tulajdonítani magának a' Zsidóság, mellyek nem vóltak azeótt meg-engedve nékie. Egyéb Lakosai *Varsó* Városának, nem fízívelhetvén továbbá illy vakmerőséget, panaszt tettek az *Orosz* Kommendánsnak *Bukshewden* Generálisnak, ki is első Augustusbann egy Rendelést tétetett dobszó mellett közönségessé, mellynek ereje szerént, el kell takarodni négy hetek alatt *Varsó*ból, 's ennek Külső-városából *Prágá*ból, és még a' Szomszédságából is, némelly Zsidóknak: mivel azonban sok *Orosz* Katonaság vagyon *Varsó*ban: tehát hogy annak valamelly fogyatkozása ne legyen: ez okon meg-engedtetett még további rendelkezésekig némelly Zsidóknak a' nyílt Bóltokban való árulás: de egyátallyában meg tiltódott nékiek, az úttzánként 's házánként való árúltatás, és még a' Bóltok előtt el-menő Seméllýekre való kiábálás is. A' Zsidó Tsaplizekek' 's Kortsmák' száma *Varsó*ban hatvanra; *Prágá*ban pedig húfzra határoztatott. Ezen tsaplárkodas- és a' fel-

lyebb említett kalmárkodás-béli szabadsá-
gért tartozik a' Zsidóság összességgel, két
ezer Lengyel forintokat fizetni hónapon-
ként. "

Rómából ismét egy tsoport *Frantzia*
Papok indultak el Aug. 10-dik napján
olly tzéllal, hogy vissza térjenek el-hagyott
Hazájokba. Valamint a' már elébb el-köl-
töztteket, úgy ezeket is, atyai hajlandósá-
gának nyilatkoztatása mellett erefztette út-
nak Pápa Ó Szentsége.

Mint hogy még ezenn el-költözés után
is számos Ki-költözött *Frantzia* Papok tar-
tózkodnak Rómában, 's nagy terheire vagy-
nak az Apostoli Kintshaznak: ez okon buz-
dít a' Sz. Pápa minden Fundátziókat, hogy
alamisnálkodjanak ők is, az említett Ügyo-
fogyottaknak tartására.

Magyar Ország.

Zimonból Aug. 17-dikén: — „Négy
gyalog Batalionok; két lovas Ofztályok;
és két Kompania Tsajkasok rendelődtek
ide, hogy annál jobb móddal fenn-tartat-
hassék azon Örizet-linea, melly által gát
vettetik az imitt amott hatalmazni kez-
dett nyavalyáknak. "

+ Szala Vármegyéből, több rendbéli Tu-
dósítások panaszolják azon tetemes káro-
kat, mellyeket a' Szala vizének hirtelen
ki-áradása okozott Augustus' közepenn.
Leg-alább is lehet 30 ezer forintra betsul-
ni ezen Vármegye' kárait. Majd minden

hídak oda vagynak. Szala - Egerszegről,
házat is vitt el kétfázat a' rendkívülvaló
nagy árvíz. Egynehány emberek is fúltak
belé.

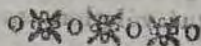
*Felséges Hertzeg Leopold Sándornak, Ma-
gyar-Ország Kedves Palatinussának ha-
lálakor. Nagy János Szanyi Plébánus.*

Könyvez'zd Jézán Világ Leopold Sándorodat!
Sirass'd Magyar Ország Palatinusodat!
Kit Gyöngy zsebéjében a' véletlen eset,
Bétsnek vidékjében meg-öltt, el-temetett!
Bétsbe méne vála e' Királyi Magzat,
Bétsből Laxemburgba, hogy ottan az alat
Felséges Battyával közölné több dolgát,
Még Ilván napjával megént látná Budát:
Vulkán' műhelyében, mesterséges tüzet,
Lévén jó kedvében, e' Hertzeg illetett:
'S im' Vulkán egy szikrát vetvén a' pör közzé,
Szolgait, és magát, — jaj! semmivé tevé.
Ha mikor nagy tüzet, kiss szikra gerjesztett,
Itten veszedelmes, és nagyobb kárt szerzett,
Egy szempillantásban meg-fosztván Sándortól,
Támasz - Oszlopunktól! Palatinusunktól!
El-veszté ő benne Királyunk Testvérjét!
Gyászban öltözteté a' Magyarok' szívét,
Kik azért választák Öt' Palatinusnak,
Mert hitték, tartották Közben-Járójoknak!
Az is vólt ő míg élt! — ó bár most is élne!
Benne bízván nem félt, nem is vólt mért félne,
Kegyes Pártfogója lévén a' Hazánknek,
Elő-mozdítója Boldogulásunknak!
Nemzeti - ruhákkal, szíve meg-eggyezett!
Törvényes Jussunkkal, Ő nem ellenkezett,
Akármelly Táblánál ősz vólt a' Tanácsa,
Leg-terhess' b dolgokban, bölts az állítása,
Mindnyájan egyyeztünk a' Választásában!
De most is egyyeztünk fájdalom dolgában,
Nints a' ki nem bánná szerentsétlenségét,
Nints, ki ne siratná véletlen esetét!

Ez vala még hátra, Királyunk' számára:
 Hogy megént bánatra jutna Ő, 's Országá,
 'S illy új tovis szűrná koronás homlokát,
 Ki abban találá telylyes bizodalrát!
 Ha a' leg-erősebb Ofzlop is így dűlhet,
 Kissebb Tag, vagy Ofzlop, vallyon mit remélhet?
 Váratlan esetet, 's Halált várhat minden,
 Mert halandóságra teremtet az Ifien!
 Közös Királyommal az én nagy Fájdalmom,
 Közös Országommal a' szomorúságom,
 Mellytől viseltetvén a' Koporsójára,
 E' Verseket metfzem, 's télszem a' Hamvára:

* * * * *

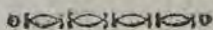
Állj meg Utazó!
 Láss'd hogy Halandó
 Vólt Leopold Sándor is,
 Bár Palatinus is
 És Ifjú!
 Ez Leopold Attyát,
 És Ferentz Bátyját,
 Mint Nádor-Ispán,
 Pozsonyba, Budán
 Koronázta!
 Magyar Országának
 Már két Királynak
 Köz - Bizodalrát
 Közös óltalmát
 Eszközölte!
 Ily Nagy Ofzlopot
 Tőlünk el lopott
 A' tüzes Vulkán,
 Kit, minden Jó szán,
 És meg-sírat!
 Hozzá Hasonlót,
 Haza Pártfogót,
 Adjatok Egek!
 Kegyes Ifienek!
 Mond'd Utazó!

A'

TSÁSZÁRI és KIRÁLYI FELSEG'
ENGEDELMÉVEL.

19.

Költ Bétsben, Sz. Mihály-Havának (Szeptembernek)
4-dik napján, 1795-dik Esztendőben.

Békességes és Hadi Környülállások.

Basíleából írják, hogy Thionvillei Merlin; Rewbell; és Richou Nemzet-gyűlési Tagok, a' Basíleai Frantzia Követ-hez Polgár Barthelémyhez olly Végzést vittek, melly, Frantzia-Ország' Igazgatóinak a' Német-Birodalommal kötendő Békességre nézve való utólsó akarattokat foglallya magában: a' midőn Prusszus Minister Hardenberg, tüstént egy Kurírt indított Basíleából Berlinbe.

U

Basileából írják azt is, hogy *Barthelémy* és *Hardenberg* Ministerek személyly szerént el-mentek *Basileából* *Pichegru* Fr. Vezérhez *Blozheimba*.

Basileából Aug. 20-dikán: — „*Berlinből* lett ide érkezésével egy Kurírnak, *Prusszus* Minister *B. Hardenberg* azonnal közlötte a' *Frantzia* Követtel *Barthelémy* Polgárral, olly tzelú kívánságát a' *Prussziai* Felségnek: hogy a' *Quiberonban* elfogatott *Frantzia* Ki-költözttek' vérének, nevezetesen *Sombreuil* Urénak ki-ontatásától tartóztatná meg magát a' *Fr. Nemzet. Barthelémy* Ur, a' kit jó szívéért nem kevesebb mértékben lehet betsülni, mint nagy tálentomaiért: el nem mulatott e' dologban haladék nélkül indítani Kurírt *Párisba*: de bár mint sietett is a' Kurír: még is későn ment: mert már Júl. 28-dikán el-kezdődött az említett Szerentsétlenek' exekúziója, 's négy napok alatt száznjóltzvannyóltz Személyek végződtek ki, kik között voltak: Ifjú *Sombreuil*; *Broglic*, az ezen nevű Marschallnak leg-iffjabbik Fia; a' *Doli* Püspök; ennek Ötse 's egyszersmind Nagy-Vikáriussa; tizenhat Kapitányok; harmintznyóltz Fő-Hadnagyok; harmintznégyszáz Al-Hadnagyok.“ 's a' t.

A' *Sváb* Kerületben fekvő *Ausztriai* Birtokokban tsak nem egésszen együtt vagy on már az a' Sereg, mellyet, *Wurmser* Generális fog kormányozni. Maga ez a'

Vezér Auguft. 22-dik napján érkezett az említett Birtokoknak Fő-Városába *Freyburgba*.

Gróf *Clerfayt*, Auguft. 25-dike táján szándékozott el-hagyni *Schwetzingent*, és *Moguntziánn* alól szállítani a' maga fő-quártélyát siettséggel.

Olasz-Országból. —

A' Tsárfári Királyi; és Szárdíniai Királyi Sereg' Fő-Kormányozójának B. *Devins* Hadi-Tárnokmesternek híradása szerint, *Karlstadti* Határörző Katonáink, megtámadták 17-dik Augufiusbann az előálló Frantziák' léncáját *Tuirano* és *Borghetto* között: 's egészen a' hegy' közepeig hátra nyomván őket, hetvennél többet öltek le és sebesítettek meg közzülök: hetet pedig el-fogtak. Részünkről, *Drassenovich* Fő-Hadnagy; egy Káprál; és tizenkilentz Közemberek kaptak sebet: egy Káprál, és két Közemberek pedig halva maradtak.

További Tudósítása szerént a' Kormányozó Generálisnak: igyekezik Népünk az ellenséget minden módonn akadályoztatni az eleség-szállításban.

A' Középtengeri *Anglus* Hajóssereg, bé-szállott Auguft. 17-dikénn a' *Livornói* Kikötőhelybe, húsz első-nagyságú, 's egy középszerű Katonahajókkal, mellyek között két *Nápolyiak* vagynak; *Guiscardo* és *Sannita* nevezetűek. *Partenope*, 74 ágyús *Nápolyi* hajó is eggyesítette magát

az *Anglus* hajókkal, benn a' Kikötőhelyben, hová Aug. 16-dik napján érkezett. Egy nappal elebb, egy *Nápolyi* Kalmárhajóssereg is tért be *Livornó* alá, két kíséző Katona-hajókkal.

Az *Olasz-Országi Frantzia* Sereg, magához várta, az újabb Tudósítások szerint, azt az egész Sereget, melly, a' *Spanyolok* ellen harczolt, 's *Napkeleti-Pireneusi* nevet viselt.

Nagy-Britanniából. —

Jamaika nevű *Amérika*-mellyéki Szigetből százötven gazdag terhű Kalmárhajók érkeztek szerentsésen *Angliának Plymouthi* partjához.

Frigyes-Belgyiomból. —

Hollandia Tartományának Képviselői, meg-hirdették Aug. 7-dik napján, hogy három hetek alatt el-takarodjanak minden *Frantzia* Ki-költöztek, az egész Tartományból: más Idegenek pedig, tartozzanak a' Magisztrátusok előtt fel-ledezni az okokat, a' mellyekre nézve mulatnak *Hollandiában*.

A' katonai szolgálatból el-botsátódott Tisztek és Közemberek tartoznak esküvéssel kötelezni magokat, hogy e' folyó hadban semmi más Hatalmasság' zsóldján a' *Frigyes-Belgyiomi* Közönséges-Társaság ellen nem fognak hadakozni, és az el-töröltetett Helytartóságnak vissza-állítására eszközül szolgálni.

A' *Frigyes - Belgyiomi* Hajósseregről azt olvassuk, hogy annak *Texeli* és *Mó-zai* Ofztályai, ki-indúltak már a' nagy tengerre: 's szándékozott ki-indúlni a' *Seelandi* Ofztály is. A' *Texeli* Ofztály, három első-nagyságú, 's ugyan annyi közép-szerű, és négy kisebb Katona-hajókból áll: a' *Mó-zai* pedig egy első-nagyságú, két közép-szerű, és két kisebb Katona-hajókból.

Frantzia - Országból. —

A' *Spanyol* Udvar helybe-hagyta és meg-erőssítette a' Békesség-alkut, melyre a' *Frantzia* és *Spanyol* Nemzet' részéről léptek *Barthelémy* és *Yriarte* Urak *Basíleában*. Erről vett Tudósítását *Barthelémy* Követnek, Aug. 19-dikén terjesztette a' Nemzeti-gyűlés' eleibe *Sieyes*, a' Közjóra-ügyelő Deputátzió' nevében.

*Port - Louis*nál olly rossz állapotban vagon a' *Frantzia* Hajóssereg; hogy nem méréssel *Belle - Islenek* segítségére indulni, a' melly Szigetet mind ez ideig se' hagyták el az *Anglus* hajók; sőt egy *Fregát* köz-zülök még a' *Ligeris* mellett fekvő *Charpentiers*nél is mutatta magát.

A' *Normandiai*, különösen a' *Havrei* partnál is jelentek meg ismét egynéhány közép-szerű *Anglus* Katona-hajók. *S. Marcon* Szigetét is bírják még az *Anglusok*, *Cap de la Hogue*vel által-ellenben olly ké-születeket láttatnak tenni; mintha bé akar-nák sántzolni magokat.

A' *Frantzia* Közönséges-Társaságnak jövődöbéli állapotját el-rendelő, és már a' Nemzeti-gyűlés által részenként, mind végig meg is állított Constitutionális Tzikkelyeknek még egyseer való közönséges fel-olvasása, Augusztusnak 13-dikán kezdődött el. Az igen ségről szóló Tzikkelen enn fel-akadtak némelly Tagjai a' Gyűlésnek. de *Mailhe*, ki a' *Konstitúció* Plánumát ki-dolgozott tizenegy Nemzet-gyűlési Tagok között egy: így szólott: „Vigyázzatok, hogy a' rossz értelmű és indulatú embereknek újra egy rettenetes fegyvert ne szolgáltatassatok kezébe, az Igazgatás ellen! A' Polgári-Társaság' intézeteit nem lehet *metaphysika* okoskodásokon fundálni. *Rousseau* maga is félre tette azokat a' fellengős képzelődéseit, mellyeket, a' Státusi szövetségről írt munkájában tündérkedtet: 's haszna-vehetőbb Igazságokat tett fundamentomául azon Plánumjának, mellyet írt *Levyel*-Országának jövődöbéli Igazgatása' formájáról. Mi is akként tselekedjünk. Végtere tehát *Mailhe* szavára, azt végezte a' Gyűlés, hogy csak tovább kell olvastatni a' Tzikkelyeket. Egy része a' Gyűlésnek, kívánza volna, hadd maradjon ki a' Constitutionális Tzikkelyekből, az Ember-jusokról való egész képzelődés: de ebbéli szándékát végre nem hajthatta; hanem arra ugyan csak rá ment; hogy a' Polgári-tár-

aságban lévő embernek közönséges kötelességeiről, következő Tzikkelyeket végeztetett a' Nemzeti-gyűléssel;

- 1.) A' Jusoknak előadása, magában foglalja a' Törvényhozók' kötelességeiket. A' Társaság' fenn maradására megkívántatik, hogy azok, kikből áll a' Társaság, tudják és tellyesítsék a' magok kötelességeiket.
- 2.) Az embernek és polgárnak minden kötelességei, azokból a' két fundamentomes Igazságokból folynak, melyeket a' természet nyomott bé az emberi szívbe, úgymint: „A' mit nem akarsz hogy rajtad történjen: tesse' tsináld Más-sal. és: A' mennyi jót magadnak kívánál: annyi tselekedj Mással.
- 3.) Senki nem jó Polgár: a' ki, Fiúnak; Atyának; Atyafinak; Barátnak; és Házas társnak nem jó.
- 4.) Tsupánn az a' jó Polgár, a' ki, jó lélekkel követi a' Törvényeket.
- 5.) A' ki nyilván fel emeli magát a' Törvények ellen: hadat indít a' Társaság ellen.
- 6.) A' ki által hágja a' Törvényeket: a' Közjó ellen vét, és méltatlanná teszi magát arra, hogy jó-akarattal legyenek hozzá, és betsüllýék a' Státus-polgári.
- 7.) A' földművelés, minden gazdáskodás, és az egész Társasági rend, azonn fundálódik: hogy bizonyos legyen kiki a' maga tulajdonának meg-tarthatása eránt.
- 8.) Mihelyt a' Törvény kívánnya a' Polgároktól, hogy állyanak elő a' Hazának; a' Szabadság-

nak; az Egyenlőségnek; 's a' Tulajdonosi jushoz óltalmazására: tartoznak azt tselekedni.

Némelly újabb változtatások is lettek a' Konstitúció' tizikkelyeiben, p. o: Hogy valaki az Ötfüz Tagokból álló Gyűlésnek Tagjává lehessen: szükségesnek határozódott meg előbb, e' végre, a' házassági élet: de ez a' meg-kívántató tulajdonság most el-hagyódott. — Hasonlóképpen szükségesnek határozódott meg előbb az említett végre, hogy valamelly Polgár 30 éltendő legyen: de az újabb meg-határozás szerént, nem fog előbb kezdődni ezen Tizikkelynek törvényi ereje; hanem a' Respublikának 7-dik éltendőjében.

A' Constitutionális Tizikkelyeknek másodszori fel-olvasása, végre hajtódott Aug. 17-dik napján, a' midőn némelly Tóidalék-tizikkelyeket is fogadott még el a' Gyűlés, mellyek közzül a' nevezetesebbek ezek: „A' Frantziák, fogják kezdeni az idő-számálást, 1792-dik éltendőnek 12-dik Septemberétől, úgymint a' melly, a' Közönséges-Társaság' fundáltatásának napja. — Jelenti a' *Frantzia* Nemzet, hogy soha, semmi esetben meg nem szenvedni visszavérteni magához az olyan Frantziákat, a' kik 1789-dik élt. béli Júl. 15-dik napjától fogva el-hagyták Hazájokat, 's a' Ki-költözöttokről szóló Törvényekre tevődött Kifogásokban (Exceptiókban) nintsenek bé-

foglaltatva. Nem lessz szabad a' Törvényhozó-gyűléseknek, újj Exceptiókat tsinálni e' részben. — A' Nemzeti jószágoknak bírásából ki nem lehet vetni a' Birtokosokat: akár honnan való származások legyen is ezen jószágoknak. — — A' Ki-költözttekről szóló Tóldalék-tzikkely eránt, Kérdést támasztott egy Tagja a' Törvényhozásra ügyelő Deputátciónak: Ha vallyon ezen Tzikkely által, meg-fosztja e' tehát a' Gyűlés magát, azon tehettségtől, hogy a' Ki-költözttekről szóló Törvényekre nézve, némelly változtatásokat tēhessen, mellyek eránt a' Törvényhozásra-ügyelő Deputáció, vélekedéssét akarja terjeszteni a' Nemzeti-gyűlés' eleibe? A' Felelet ezen Kérdésre e' vólt, hogy a' szóban forgó Tóldalék-tzikkelynek nem lessz addig Törvényi ereje; minekelőtte azt, minden egyéb Constitutionális Tzikkelyekkel együtt el nem fogadta a' Nemzet.

Mi módon kellessék véget vetni a' Revolúciónak? Ezen Kérdésről hosszasan értekezett *Dau*, Aug. 18-dikánn, a' Konstitúció' Plánumát ki-dolgozott Kommisszió' nevében. Aug. 19-dikénn bőven tanátskozott ezen tárgyról a' Nemzeti-gyűlés: de utólyára is ugyan tsak által adta azt ismét, újj meg-visgálás végett, [az említett Kommisszió'nak.

A' Svéd Követnek B. Staëlnek Felesége ellen, keményen ki kelt *Legendre*,

a' Nemzeti-gyűlésnek 18-dik Ülésében. Egy Végzés-formának el-fogadását kom-mendálta t. i., a' mellynek ereje szerént tartozzanak el-takarodni *Párisból*, vissza a' magok honnyaikba mind Azok, kiknek neveik a' Ki-költöztek' laistromába lévén egyszer fel-íratattva, nem minden fel-tétel nélkül törölődtek még ki abból. Szükséges ez a' Végzés-forma — *így folytatá továbbá beszédét Legendre* — hogy reájok lehes-sen esmérni a' sok vissza-jövő Ki-költöztekre. Nekem bizonyosan mondták, hogy *Malouet, Jaucourt*, és sok más Ki-költöztek, *Párisban* vagynak, kiket egy Affzony praktikált ide vissza, a' ki nyilvánvaló Pártfogója ezen Haza-árulóknak. Mindennap isznak esznek az ő Asztalánál egynehány Tagjai a' Kormányfzéknek, kik jobban tselekednének, ha otthon magá-nosan, vagy egynehány Barátjaiknak társaságában, mértékletesen ebédelnének; mint a' Ki-költözteknek Pártfogójával 's talán Levelezőjével. Ne higgyetek Kollégáim! ennek a' *Sireennek*, a' ki el akar veszteni Benneteket, különösen a' végre készített vendégségekben. Egy láthatós Tagja sinsz ennek a' Gyűlésnek, a' ki már gyakorta ne kapott volna tőle, hívó-tzédulákat. Né-mellyeknek zsebjeikben meg vagynak hét olyan tzédulák is. Én is kaptam afféléket; valamint *Dumont* Kollégám, és mások is, Tanúlljunk meg ellent állani minden trá-

bításoknak. Egy kellemetes Affzonyt lehet látni egy kevés ideig: de a' Haza és a' Nép, mindeneknek előtte való." — Nagy örvendezés lett *Lezsándernek* ezen szavaira. Az általa javasoltatott Végzés-formát el-fogadta a' Gyűlés. — B. *Staël*, maga is jelen volt ekkor a' Gyűlés' palotájában: de *Legendre*' szavaira igen láttatott meg-indulni, 's el ment haza.

(B. *Staël*-né, ama' nevezetes *Necker*-nek. Néhai 16-dik Lajos' Finantz-Ministerének a' Leánya.)

A' *Moniteur* nevű Párisi Újságnak 18-dik *Augustusi* Darabja bizonyítja: hogy Páris' szomízádságában, sűrűen f'óródtak el mindentele, apró papirossak, melyekre, e' vagyon írva: „*Frantzia Nép! Vedd vissza Vallásodat, 's törvényes Királysodat: és lessz békességed is, kenyered is.*“

Jean de Brie, egy Levelet közölt Auguszt. 17-dikénn a' Nemzeti-gyűléssel, melly Levelet *Quinette* nevű Barátjától vett, a' ki, egy azon hajdani Tagjai közül a' Nemzeti-gyűlésnek, kiket *Dumouriez* küldött volt Hertzeg *Coburghoz*. A' Levél' értelme ez: „Én, Baratom! tsendes lelekkel vagyok fogságomban. Ha a' jelenvaló dolgok el vagynak tőlem rejtve: ki hat kepzeltetés a' jövőndökre, meg-előzi azokat, és a' Szabadsághoz, ehez a' mi Köz-szeretönkhöz meg-változhatatlanul viseltető hajlandóságon mal semmit olly egyenlőnek nem talalok; mint a'

Te hozzád vonzó barátságomat.“ — A' Nemzeti-gyűlés azt végezte, hogy ki kell nyomtattatni ezen Levelet, az ő Aktái között.

Elegyes Tudósítások.

Az újj Frantzia Király 18-dik Lajos által közönségessé tétetett Jelentésnek ez is egy része: „Frantziák vagyunk. Ezt a' nevezetet, némelly Gonoszoknak vétkeik szintűgy nem tehetik gyalázatossá, valamint az *Aureliánumi Hertzeg'* gonoszságai, IV-dik *Henriknek* vérét meg nem fertéztethetik. Mindég kedves volt előttünk a' *Frantzia* nevezet: kedvesekké teszi előttünk, mind azokat is, valakik viselik azt.“

Svéd-Országban Fő-Városából Stokholmból Aug. 9-dikénn: — „Lovas-Pattantyússaink' számára újj találmányú ágyúk érkeztek ide *Frantzia-Országból*, melyeket meg-nézegetett maga is ma az Igazgató-Hertzegünk.“

„Nem gondoljuk hogy soká folytaszon hadat ellenünk a' *Marokkói Tsászárság*, mért a' számára való ajándékokkal még Június' közepénn el-indult *Diánna* nevű Fregátunk: Júliusban pedig más hajónk is indult *Tanger* felé, melly, árbotzfákat és épületnek való fát vitt a' *Marokkó Tsászárság*nak.“

Magyar Ország.

A' *Sisztovi* Kötés ízerént leendő elintézése végett *Horvát-Ország'* széleinek,

meg-jelentek már Aug. 14-dik napján a' Tsászári Királyi Kommisszáriusok *Vagancz*nál, melly, nem messze esik *Bihachtól*: de a' Török Kommisszáriusok nem érkeztek volt még oda Aug. 21-dikén is.

Szerem Vármegyéből Augst. 26-dikán: — „*T. Csalmai Jankovits Ferentz* Vice-Ispányunk' és egyéb érdemes Tisztviselőink' hív gondosságának olly áldott foganatja lett; hogy *Irreg* és *Neradin* nevű Helységeinkből nem csak nem terjedt tovább a' ragadó nyavalya; hanem, Vármegyénk' derék Orvos-Doktorának *Buday* Úrnak bizonyítása fzerént, Augst. 18-dik napjától fogva 21-dikig, nem haltak már el a' nevezett két Helységekből is többen hat Személlyeknél. Hat Személlyek pedig, a' kik nyavalyába estek vala: gyógyuló félben voltak már Augst. 21-dikénn. “

Miskóltzról Augst. 24-dikénn: — „*Gallitzianak* ideig-való kormányozásából, Felséges Urunk által Magyar-Országgi Tárnokmesterré választatott Gróf *Majláth* József Ő Excellenziaja, ide érkeze tegnap, 's a' 'T. P. Minoriták' Klastromába bé-fzállott. Ma reggel minekutánna Szent Misét halgatott: *Buda* felé folytatá útját sok szíves kívánásaik között, a' T. P. Minoritáknak, és a' *Borsod* Vármegyei Tiszt Uraknak, kik valamint teg-

nap: úgy ma is számosan jelentek meg kedves Fő-Ispánnoknak tisztelesere. “

Béts.

Locumtenens József Ő Királyi Fő-Hertzege' tiszte etére, számos Uri Személyekből álló Deputáció jött Bétsbe Magyar-Országról, a' mellynek, hólnapi napon lessz audientziája.

* * * * *

J e l e n t é s e k.

Debretzenbenn a' Reformátusok' Collegiumában, jövő Szent-Mihály napi Vásárkor, kótyavetye által fog el-adódni Néhai T. T. Hunyadi Ferentz Superintendens Úr' Bibliothékája, melly, számos és válogatott Könyvekből áll.

Pestről Aug. 27-dikénn: — „A' Keresztyén' Vallástétel titulus alatt Közre bocsáttatott szörnyű Rágalmazásoknak Megszáfolása ki-jött már itt nyomtatásban. Árúltatik a' Pesti Apátság' Concionátoránál T. Walter Leopold Úrnál egy R. forinton. Szüntelenvaló ditsérője ezen Munkának Nagyváradí Kánonok és Királyi Könyvvisgáló Fő Tiszt. Rietaller Úr, nevezvénn annak Tudós Szerzőjét második Bosszútnak (kihez foghatót még ez a' Század nem látott.)

Tudtára adatik a' Nemés Magyar Házának, hogy azok a' Katekhetika Predika-

tziók, vagy is: *A' Keresztényi Tudomány-
 ról oktató Beszédek*; mellyeket, a' Pász-
 tori hivatalban lévő Papi Uraknak kön-
 nyebbségére, a' Római Katechismus ál-
 tal mutatott mód és rend-szerént ki-dol-
 gozott, és alkalmas Tóldalékokkal öreg-
 bített *Egyed Joákim, Első Remete Szent
 Pál Szerzetéből való Pap Székes-Fejér-
 váronn*: ezen folyó 1795-dik esztendőben,
 Augustusnak 15-dik napján egészen ki-jöt-
 tek már *Vátzon* nyomtatásban négy ré-
 szekben, mellyek öllzeséggel 153 árkusok-
 ra terjedtek, és azoknak árra öt forintok-
 ra határoztatott. Ezen Munkából már 600
 egynehány Könyv az előre fizetett Urak
 között ki-osztódott: azokból, ha ki tudni
 kívánna, mit foglal a' Könyv magában,
 meg-esmérheti. Az el-adandó Könyvek
 találtnak: *Pesten Weingand Mihály*
Könyváros Úrnál. — *Budán Tiepold Könyv-
 áros Úrnál.* — *Posonban, T. Papp Deme-
 ter Paulinus Úrnál.* — *Egerbenn, a' Püs-
 pöki Typográfiában Factorságot viselő*
Gyalogai Ignátz Úrnál. — *Székes-Fejér-
 váron, az Autornál.* — *Vátzon, Typo-
 grafus Máramarosi Gottlieb Úrnál.*

Pozsonból. Jelentetik az érdemes Közönségnek,
 hogy ki-jött már a' sajtó alól Szaller György Po-
 sonyi Gymnáziumbéli M. Nyelv és Litteratura Tanít-
 ójának Illiriai vagy is Rátság nyelven magyarázott Ma-
 gyar Grammatikája, melly, találtnak: *Pesten Kilián és*
Weingand Könyváros Uraknál, 's *Diamandi János Pa-*

piros-áros Úrnál; Újj-Vidéken Kaulitzi János Könyv-
áros Úrnál. Posonyban maganal a' Szerzőnél. 19 árkus-
ból áll egy Nyomtatvány 's 47 és egy fél xr. az árra.

Jelentetik az is, hogy ki-botsatja elő-fizetésre a'
nevezett Szerző a' Horvath nyelven magyarázott M.
Grammatikát is, 's M. Ország föld' le-írását Nemzeti
nyelven, egy újjonnan hozzá készült M. Ország' Map-
pájával együtt; ez is izzad már a' sajtó alatt, és el-
készül jövő első Novemberig. Mind a' kettőnek, de
kivált ez utolsóinak, nem csak a' tatulóló Ifjúság, ha-
nem minden M. Hazafi hasznát veheti; 's ugyan azért
ajánlja a' Szerző minden Hazafinak e' költséges 's fárado-
ságos Munkáját, mellynek még mássan nints Magyar nyel-
ven. Két krajtzárért adja árkussát az elő-fizető Urak-
nak a' Szerző, 's mivel az első 15, és a' másik 25 ár-
kusból fog állani, erre egy forintot, a' Mappájával
együtt, amarra pedig csak 30 xrt. kíván; a' fellyebb
nevezett Urak és a' Gymnáziumbéli Direktör Urak fog-
ják fel-venni az elő-fizetést, mellyből tízed rész, fá-
radtságokért esik; 's kérettetnek is e' hazafiai szíves haj-
landósággal tellyes szolgálatra, kik egyfzersmind ne
terhelteessenek tudtára adni a' Szerzőnek, az elő-fizető
Urak' számát első Novemberig, hogy így 15-dik No-
vemberi Pesti Vásárkor kezékhez vehessék a' Nyom-
tatványokat az elő-fizető Urak, a' Szerző pedig nyom-
tatványinak árrát. A' Mappa Hollandiai papirosra fog
nyomtatódni, 's csak 10 xr. lesz az árra. Ha pedig
a' föld le-írás 25 árkusnál kevesebb lesz, vissza adó-
dik az elő-fizető Uraknak minden kevesebb árkusért a'
két xr. de ellenben, ha a' nevezett számot fellyül ha-
ladják az árkusok, minden árkusért meg-kívántatik a'
két krajtzár.

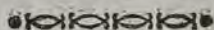
Végtere a' Tót nyelven magyarázott M. Gram-
matika is világra jött, ugyan azon fellyebb nevezett
Szerző által; ennek 30 xr. az árra is, mint a' Deák és
Német nyelvenn magyarázottnak. Ebből már 2000
exemplárok keltek el a' Magyar Hazában, úgy hogy
a' második ki-adásból is csak egy pár száz van még
el-adó.

A'

TSÁSZÁRI és KIRÁLYI FELSEG'
ENGEDELMÉVEL.

20.

Költ Bétsben, Sz. Mihály-Havának (Szeptembernek)
8-dik napján, 1795-dik Elztendőben.

Hadi és Békességes Környütlállások.

Rastadtból Auguft. 28-dikánn: —
„ Wurmser Generális' vezérlése alatt het-
venötezer főből álló Ts. K. Vitézek vagy-
nak. Rastadttonn alól 6 óránnyi járó föld-
del kezdődik ezen Sereg' fekvése, 's ki-
terjed egészen Basíleáig. Tegnap olly pa-
rantsolatot adott ki Gr. Wurmser a' maga
Népének, hogy első jel-adásra kezdendő
viadalhoz készen tartsa magát. “

Mannheimből Auguft. 29-dikénn: —
„ Valamennyi ágyúi voltak itt a' Ts. Kir.

Seregnek: mind el-indítódtak innen tegnap estve *Brisgau* felé. “

Moguntziából Auguszt. 30-dikán: — „A' múltt éjtzaka, éjfélutánni két órájában, egy méjj útonn, egy tsoport Frantziáság *Weisenau* felé lopta magát. Egynehány elől-vígyázott *Veres-köpönyeges-einket* (*Wurmser* Szabad Hufzárinkat), hirtelen meg-lepvénn foglyaivá tett; ket-tőt pedig benn *Weisenanban* meg-ölt, 's ugyan ott házakat is rablott ki. Annakutánna, a' *Rajna* mellett lévő töltésen is kezdte magát mutogatni; de nem soká: mert *Bleiau* nevű Szigetből ágyúkat dö-rögtettek ellene a' Ts. K. Pattantyúsok; a' *Veres-köpönyegesek* pedig ki vont szab-jával omlottak reája 's vették üzőbe. Szá-mos Frantziák maradtak a' mezőn halva, és többen estek sebbe. Részüinkről Ingenieur Kapitány *Weinrotten* sebesedett meg egynehányad magával. “

A' *Moenus* partjáról Aug. 31-dikénn: „*Oppenheimnél*, tizenhat nagy Battériá-
kat készítnék a' Frantziák. — *Neuwied* környékeinn ismét ágyúzás vólt tegnapelőtt éjtzaka, 's már ekkor *Neuwied* Városát magát is érdeklették a' frantzia golyóbisok, mellyek elől számos Lakosok el-futottak. — *Uerdingennél*, mind ekkoraig nagy mozgásban és munkálkodásban vagyon az ellenség; minekokáért a' Tsász. Kir. Se-reg is, nagy készüléteket téfszen ellene. “

Olasz - Országból. —

Livornóból Aug. 26-dikán: — „Az *Anglus* Hajóssereg itt áll még, nem mészre a' partunktól: de mihelyt bé-szerzi magának az eleségbéli és egyéb szükséges dolgokat: azonnal vissza indul a' nagy tengerre.“

Genuából Aug. 20-dikán: — „*Kor-szika'* Szigetében kurutz világ van: melyet hogy le-tsillapíthasson az *Anglus* Vice-Király; mindent el-követ. Ez eddig bizonyos: de az nem egésszen, hogy *Paoli* Generális volna Vezérjek a' Partosoknak, és hogy már *Bastia's Calvi* Varosokat el foglalta volna, és *S. Fiorenzo* ellen masírozna.“

„*Savona* Városunkhoz egy puska-lövésnyi messzeségre, két Földvárat (Redutot) hánytak a' Tsászári Királyi Katonák.“
Nagy - Britanniából. —

Tizenkét első-nagyságú és tizenhat közép-szerű *Frigyes-Begyioni* Katona hajónak az Északi tengerre lett érkezéséről, Augusztusnak 7-dik éjtszakáján vett Tudósítást Tengeri-Kormányfőnkünk *Duncan* Admirálisunktól, ki az Északi tengeren kormányoz: 's azonnal parantsolatot küldött *Hornigkoff* Orsz Vice-Admirálishoz, hogy partunktól indullyon az Északi tengerre, kormányozása alatt lévő tizenkét 74 's 66 ágyús; és nyoltz 44 ágyús hajóival, melyeknek, hat Hónapra való eleségjek van gyon, a' mint halljuk.

A' szárazon vitézkedő *Nagy-Britanniai* Seregek' Fő-Vezére *York* Hertzog, az Ország' belső dolgaira ügyelő Státus-Secretáriusnak *Portland* Hertzegnek jelentésére, egynehány lovas Regementeket rendelt azon zenebonának le-tsendesítésére, mellyre a' gabona' drágasága szolgáltatott alkalmatosságot, Észak felé fekvő *Caernarvon* (*Carnarvon*) nevű Fél-Szigetünkben.

Néhai 16-dik *Lajos*nak 2-dik Testvérje, ki magát, *Monsieurnak* vagy *Provinciai* Grófnak nevezi azolta: mióta a' testvér Bátyja 18-dik *Lajos Frantzia* Királyi nevezetet vett fel: a' Fiát *Angouleme* Hertzeget, Gróf *Moir*a Ánglus Vezér' jószágában hagyta: maga pedig *Canada* nevű hajóra ült, mellyen szerentséje vólt együtt lenni a' *Nagy-Britanniai* Korona' örökösével *Wallis* Hertzeggel, kivel *Brighton*ba utazott. Onnan ment *Spithhead*ba, mellynek partjától, *Serent* Gróffal együtt *Jáson* nevű 44 ágyús Fregáton, tengerre indúlt: de hová? nem tudatik.

Sheffield, egy olly Város a' Angliának, mellyben reá megy a' Lakosok' száma harmintzezerre, kik, leg-nagyobb részént Kétszínálók vagy más Vasmívesek, vagy az ott lévő Selyem-malomnál dolgoznak. Ezen Lakosok között mintegy tíz ezeren következő értelmű Írást küldöttek, *Augustus'* közepe tájján a' Királyhoz:

„Mi, Felségednek hív Alattvalói, közelítünk Felséged' Trónusához azzal az egéssz tisztelettel, mellyel tartozunk a' *Nagy-Britanniai Nemzet' Attyának*. De egyfzersmind annak meg-gondolása, hogy igaz jussunk vagyon Felséged' figyelmetességéhez, elegendő bátorságot önt belénk, az eránt igen hathatósan való meg-kérésére Felségednek, méltóztassék kegyelmesen minden Királyi jussait elő-venni elszközül a' végre, hogy szerezze meg Alattvalói' számára a' Békességnek és Bőségnek javait, 's szaporítsa. Adjon Békességet nekünk Felséged: 's nyomban követője lessz annak a' Bőség magától: de ha e' mostani rontó had tovább folytatódik: igen félünk egyéb szerentsétlenségeken kívül, mellyeket a' had hozott reánk nagy mértékben; az éhségtől is. Mind azokat a' szerentsétlenségeket éreztük már Mi; érezzük még most is: de reménylyük hogy Felséged' kegyes közbenjárásánál fogva, nem fogjuk tovább érezni. A' kereskedésünk egésszen el-romlott; munkánk' arra le szállott, 's Háznépeink éhel halnak-meg. A' Trónusra, mint utolsó Menedék-helyünkre emellyük fel szemeinket. Kérünk Békességet; kérünk kenyeret. Ne engedje Felséged, a' Békességért való esedezésünket, a' had' menydörgései által megfojtódni, és midőn kenyeret kérünk, Attya lévén Felséged a' maga Népének ne

vessen nekünk követ, A' kegyelemnek és Békességnek Istene, hajtsa Felségedet a' mi kéréseinknek meg-hallgatására, 's tartsa meg Felséged' fzemélyét; tartsa-meg Felséges Házát is örökre.

Londonból Augustus' 18-dikánn: — „*Southamptonból* írták Aug. 15-dik napján, hogy a' 12 dik; 57-dik; 80-dik; 90-dik; 103 dik; és két Ki költözött *frantzia* Regementek parantsolatot vettek, melly fzerént, *Amérika*-mellyékére indulandó hajókra kellett rakódni nékiek az említett napon. Két más Sereg-osztályok is vettek parantsolatot, hogy *Afrika* és *Asia* felé való indulásra kélzen tartsák magokat. — Ezen *Southamptoni* Tudósítás fzerént Lord *Moyra* fog Fő-Kormányozója lenni a' *S. Domingo'* Szigete ellen erányozandó *Nagy-Britanniai* igyekezeteknek.“

„A' *Spanyol* Udvar, olly kívánságát közlötté Udvarunkkal némelly *Hollandus* hajók eránt, a' mellyek le-vagynak tartóztatva Kikötőhelyeinkben: hogy botsátatná el azokat F. Udvarunk, úgymint a' mellyek, *Spanyol* Kereskedők' számára voltak meg-rakva. Már el vala végezve, hogy által kell engedni ezen hajókat *Spanyol*-Országának: de híre érkezvén, a' *Spanyolok* és *Frantziák* között lett Békességnek: mindjárt meg-másolódott a' Végzés. (Ezen Történetnek roszúl értéseből vettek alkalmatosságot némelly *Párisi* Uj-

ságok olly hírnek terjesztésére, mintha *Anglia* le-tartóztatott volna minden *Spanyol* hajókat, mellyek a' Kikötőhelyeiben vagynak, és hadat izent volna *Spanyol-Ország*nak.)“

Frigyes-Belgyiomból. —

A' *Skáldis* (frantziáúl: *Escant*; németül: *Schelde*) folyó-vizén való szabad hajókázást, igen tzeremóniásan publikálták a' Frantziák, ágyú- és harang-fzó mellett, mind *Ulissinga* (frantziáúl: *Flessingue*; németül: *Vlieszingen*) nevű Városában *Frigyes-Belgyiornak*; mind *Antverpiábann* is Aug. 12-dik napján.

A' Tengeri-dolgokra-ügyelő Deputáziója *Frigyes-Belgyiom'* Kormányozóinak, meg-újjította a' 8-dik és 9-dik Júliusi Végzéseket, mellyeknek ereje fzerént jutalom ígértetett mind azoknak, kik, *Augustus'* vége előtt, állanak el Hajóslegényeknek: a' ki pedig, 14 napok alatt, száz Hajóslegényeket széd össze, száz arany jutalmat kap.

A' *Frigyes-Belgyiom'* szolgálatjába állott *Frantzia* Katonák, nem elégedtek-meg eleinten a' zsóldjokkal. Egynehányan közölök úgy annyira is kezdetek zúgolódni; hogy árestálni kellettett őket. De a' miolta el-végeztetett, hogy rendszeréntvaló hús- és kenyér-portziójok mellett hat hat *flübert* kapjanak naponként: meg-elegetéseket mutatják már azólta.

Hágából Augug. 22-dikénn; — „A' múlt Vasárnap este, egy idegen fő ember érkezett ide: 's Kedden reggel ismét el-utazott. Azt állítják felőle az idevaló Pátrióták, hogy *Prusszus* lett légyen; 's olly hiedelemben vagynak azolta, hogy a' *Berlini* Udvar helybe-hagyta a' *Frigyes-Belgyiomi* újj Konstitútziót. “

„Az *Orániai* Hertzeg' jószágainak eladása ismét félbe-szakadt. A' *Svéd* és *Dánus* Követeket halljuk eszközeinek lenni ezen félbe-szakadásnak. “

„Tegnap tevődött közönségessé d' *Agé* nevű Könyvárosnak és egy Kenyérsütőnek a' szententziája. d' *Agé*, a' *Leydai* Újságból le-nyomtatatta az úgy nevezett *Prussziai* titkos Tzikkelyeket, 's árulta: melly vétkéért, 1600 forint fizetésre, 's a' Fenyítő-házbéli öt esztendő s fogságra büntetett; ha pedig el-telnek a' rabság' esztendei: el kell neki hagyni örökre *Frigyes-Belgyiomot*. El kell a' Kenyérsütőnek is, minekutánna négy esztendőt raboskodott volna a' Fenyítő-házban. Ennek abból állott a' büne, hogy egy Tsapszékben, felmutatott egy narants-színű bokrétát, 's a' mostani Igazgatás-formájának hamar időn lejendő meg-változását bizonyosnak állította. “

„*Jan de Witt* Polgár lesz Követünk a' *Helvétziai* Közönséges-Társaságnál, mellyhez már el is indúlt. “

Frantzia - Országból. —

Hogy a' *Quiberoni* verekedés után is tsak ugyan szállott ki egy tsoport *Anglus* zsóldon lévő Ki-költözött Frantziaság, a' *Poitoui* (Pictáviai) frantzia partra: *Tal-lien* se' tagadta ezt a' Nemzet-gyűlése előtt Aug. 21-dikén; hanem tsak azt mondotta, hogy ezenn ki-szállásról nem soká fog szó lenni.

(*Poitou* Tartományában, *Poitiers* (*Pictavium*) a' Fő-Város, melly, 74 órányi járó földre fekszik Páris-tól, Dél és Napnyugat között)

A' *Móza* és *Rajna* között fekvő Tartományoknak Közöséges Kormányfőkéhez, melly, *Aquisgranum* (németül: *Aachen*; frantziául: *Aix-la-Chapelle*) Városában tartja, frantzia főbb igazgatás alatt a' maga Üléseit, egy Levelet küldött *Bonn*-ból Aug. 18-dikán, *Meynard* nevű *Frantzia* Nemzet-gyűlési Kommisszárius, melly Levélben költeménynek írta lenni azon hírt: hogy már meg volna a' Békesség a' *Fr. Közöséges-Társaság*, és a' Német-Birodalom között. — — Ezen hírre nézve azonban, úgy nyilatkoztatta ki magát továbbá *Meynard*, hogy annak igazságát maga is óhajtana; 's reményli, hogy ebbéli óhajta, tellyesedik is rövid idő múlva.

Az újj Konstitútzió' folyamatjának mentől elébb lehető el-indítása eránt, ezeket végezte Aug. 22-dikénn a' Nemzeti-gyűlés:

„A' Választó Gyűlések fogják ki-nevezni a' Törvényhozó-testnek (vagy a' jö-

Vendöbéli Nemzeti-gyűlésnek) Tagjait. Annak két harmadrészét venni fogják a' mostani Nemzeti-gyűlésnek valóságos Tagjai közzül. A' valóságos Tagok között, nintsenek bé-foglaltatva az olyanok, kik árestomra ítéltettek. Minden valóságos Tag tartozik e' folyó *Fructidor* Hónapnak 20-dik napján (Sept. 6-dikánn) bé-jelenteni itt (t. i. *Párisbann*, az a' végre rendeltetendő Kommissziónak) a' maga nevét, idejét, 's a' tulajdonságokat, mellyek fel-találtatnak benne, a' végre; hogy Tagja lehessen a' jövőbéli Gyűlés' eggyik vagy másik Táblájának. A' kommisszióban; vagy engedelemmel; vagy nyavalyájok miatt távollévő Tagok, *Fructidornak* 30-dikán tartoznak meg-tenni ezen Bé-jelentést. Mihelyt veszik a' Departmánok-vagy Közöséges - Társaság - osztályokbéli Tisztviselők *Párisból* a' Konstitúció-Tzikkelyeit: tartoznak azonnal össze-hívni az Első - Gyűléseket (mellyeket formál t. i. a' bizonyos szakaszokra fel-osztódott egész *Frantzia* Nemzet) úgy hogy ezen Első Gyűlések el-kezdődhessenek e' folyó *Fructidornak* 20-dik napján. Minden *Frantzia*k voksolhatnak az Első - Gyűlésekben. Az egész Konstitúciónak minden Tzikkelyei eránt, egyfzerre tartozik ki-nyilatkoztatni a' maga értelmét, minden Voksoló olly móddal, a' millyent ő maga fog helyesnek ítélni. Minden Első-Gyűlések' Pro-

tokollumaiknak úgy készen kell lenni 25-dik *Fructidorra*; hogy már akkor küldeni lehessen azokat. 's a' t.

Három Tóldalék-Tzikkelyek is ragasztódtak még ezzel az alkalmatossággal is az újj Konstitúcióhoz: mellyek között egy ez: „Azok a' jószágok, mellyeket a' Kiköltözttek bírtak, örökre a' Nemzetéi lettek. “

Párisból Auguszt. 18-dikánn: — „A' sok biztatás után tsak ugyan már tegnap, kilentz lat kenyér helyett, tizenkét latot kapa egy Személly. Úgy foly a' híre, hogy egy Hónap múlva egy font is fog talán jutni egy személlyre, “

Elegyes Tudósítások.

Az *Irlandiai* vagy *Hiberniai* Országgyűlésnek 11-dik Augusztusban ismét elkellett volna az előbbeni végzés fzerént kezdődni; de megént el-halasztódott 13-dik Octóberig.

Konstántzinápolyból Júl. 25-dikénn: „Meg - kapván Tengeri Fő - Vezérünk a' kívántt segítséget, olly fzerentsés vólt a' *Malta*i rabló hajók ellen; hogy nem tsak el-kergethette őket, hanem még el is fogott közzülök egynehányat. Már azólta fzerentséssenn érkeztek partunkhoz az *Égyptomi* gabonás hajók is, mellyeknek el-érkezése által vége lett az eleségbéli szükségnek és mód nélkül való drágaságnak: de vége lett a' zúgolódásoknak is,

mellyeket nem csak szóval; hanem gyűjtogatással is nyilatkoztatott a' Nép' sepredeke. Még a' Ministerek' házaikat is felakarta gyűjtani: de a' Díván' szemessége miatt nem boldogúlhatott. “

„*Móldva 's Oláh - Országokból, és Smirna Városából, ide is el-hatott a' pestis, mellybe a' ki belé esik: először is a' lába kezd dagadni. Ha ez a' dagadás minekutánna neki veressedett és fényesedett, fel-fakasztódik, 's a' matéria ki-tisztítódik belőle: úgy a' Beteg, meg-menedik többnyire a' haláltól. De ha fel nem mettződik a' dagadás: úgy az abban lévő tisztátalanság a' mejjre veszi magát, 's már akkor oda van a' Beteg.*“

Horváth - Országból Aug. 25-dikénn:
„A' *Sisztovi* Kötésben ki-szabott határlíneának meg van már egy része: a' több rész eránt tartandó tanátskozás' helyéül, *Vaganác*z választatott, hová el-érkeztek már Aug. 14-dikén, mint közelebb botosított *Levelembenn* is említettem, a' *Tsász, Kir. Kommisszáriusok Feldmarschallieutenant B. Schlaun*; és ama' derék 's érdemes *Ingenieur a' Likai Regimentnek Első Májora Boxich Márk Úr. A' Török Kommisszáriusok Trawnikból* indultak az oda való Basával. *Liwno Várában* öt napokig múltak. Onnann alkalmas számú fegyveres Néppel *Petrovátz* alá jöttek. *Bihacz Várához*, melly közel esik *Vaganác*zhoz, e' folyó Hónap' végire várattattak. “

„Két napokkal ez előtt olly veszekedés támadt a' *Bihachi* Törökök között; hogy a' Kapitány reá ágyúztatott a' Külsővárosra, 's négy Házat össze is rontottak a' golyóbisok: de tartván a' kedvetlen következtől, mellyek ezen kemény fenytékből, személyére háramolhattak volna: meg-szaladt a' Kapitány, 's mind eddig *Ripach* Várában tartózkodik. *Bihach*-ban pedig most is foly a' veszekedés.“

Körös Vármegyében, Augst. 26-dikán tartatott Székűjító - Gyűlés, mellyben Első Vice-Ispányságra, következő érdemes Uri Személyek cándidáltattak: *Koretich* István Ur, a' ki Feleslegvaló Assesságot viselt a' Dalmátiai Slavóniai és Horvát-Országi Districtuális Táblánál; *Várasd* Vármegyének Második Vice-Ispánnya *Petkovich* Ur; *Zágráb* Vármegyében Második Vice-Ispányságot viselt *Raffay* Miklós Ur; és *Várasd* Vármegyének Első Notáriussa *Ponekovich* Ur. Ment a' vokсок többsége, az elől említett *Koretits* István Úrra. — Második Vice-Ispánynak *Mrachich* Urat tette meg a' közönséges fel-kiáltás: ki, Első Notáriussa vala ugyan azon Vármegyének.

Béts.

Azon Magyar Uri Deputátzió, mellyről a' múltt postánn emlékeztünk, két részekből állott. A' nagyobb rész' Tagjai voltak: Püspök *Zerdahelyi* Gábor; Egri

Kanonok Báró *Fischer István*; *Telki Apátúr*, ki egyfzersmind a' Bétsi Skótusoknak is Apátura *Pointner Benedek*; Gróf *Batthyányi József György Belső-Tanátsos*; Gr. *Teleky József Belső-Tanátsos*; Báró *Orczy József*; Gr. *Károlyi József*; Locumtenent ális Consiliárius *Darvass Ferentz*; Vice-Judex Curiae *Tihanyi Tamás*; Kir. Tanátsos és Első-Vice-Ispány *Szily József*; Locumtenentiális Secretárius *Szentiványi Bonaventura*; Pest Vármegyei Fő-Szolgabíró *Szabó János*; Pest Vármegyei Assessor *Beleznyay Samuel*; Pesti Bíró *Boráros*; Budai Consul *Lászlóvitzky*. A' Deputatzió kisebb részének Tagjai voltak: *R. k. Boros Sándor* Kir. Tanátsos, és a' Kún 's Jasz Distriktusoknak Fő Kapitánya; Distriktuális Assessor *Péter Ferentz*; Distr. Exactor Iffju *Illésy János*; Második Distr. Vice-Nótárius *Dózsa Antal*.

A' múltt Szombaton déltájban szép hintókon indult a' Deputatzió, az Udvar felé, hová bé-érkezvén, az ott őrizeten lévő Katonaságnak ki-állása által meg-tiszteltetett. Előbb a' Deputatziónak nagyobb része; az után pedig a' kisebb rész is, különös audientzián volt Fels. Udvarunknál; a' F. Tsászárnénál; és Kir. Fő-Hertzeg *József Locumtenensnel*. A' köszöntő-belzéderekre, mind a' két Felségek; 's a' Locumtenens is deakúl válaszoltak. Vasárnap együtt ebédelt *Schönbrunnban* Kir. Fő-Hertzeg Locumtenens-

ünk a' Deputátzióval 's némelly más Magyar Méltóságokkal.

Gróf *Teleky* József Belső Tanácsos Úr, Korona - őrzővé lett.

Idegen Országból küldődött hozzánk az itt következő Epitaphium, mellyet egy tudós Ifjú Magyar készített: midőn meghallotta volna Néhai *Sándor Leopold* Királyi Fő-Hertzeg' Palatinusunknak véletlen szomorú halálát.

Epitaphium Alexandri Leopoldi Archiducis Austriae. Et Palatini Hungariae, tristi fato subdito
• vivis erepti. —

Conditus. hoc. busto. est.

mori. qua. parte. potuit.

ALEXANDER LEOPOLDUS.

Archi-Dux. Austriae.

Hungarorum. Palatinus.

Et. tantae. gentis.

Deliciae.

Qui. brevi. tempore.

multum.

Sed Patriae. cui.

plus. quam. a. Juvene.

Sperare licuit

praestitit,

et. cui. majora.

de. die. in. diem.

pollicebatur.

parum. vixit.

Corpus. Exsangue. — Terra. tegit. —

Fusis. Hungarorum. — Humida. lachrymis.

Animae. virtutis. — Fruitur. praemiis.

morte Superior.

Memoria. vero. — Grata. manebit.

perpetuo.

Illam. Deus. — at. hanc. —

Gens. Hungara.

Aeternitate. donat.

Tudósítás.

Tudtára ádatik a' Nemes Magyar Há-
zának, hogy azok a' Katekhétika Prédiká-
tziók, vagy is: *A' Keresztényi Tudomány-
ról oktató Beszédék*; mellyeket, a' Pász-
tori hivatalban lévő Papi Uraknak kön-
nyebbségére, a' Római Katechismus ál-
tal mutatott mód és rend-szerént ki-dol-
gozott, és alkalmas Tóldalékokkal öreg-
bített *Egyed Joákim*, Első Remete Szent
Pál Szerzetéből való Pap *Székes-Fejér-
váronn*: ezen folyó 1795-dik esztendőben,
Augustusnak 15-dik napján egészen ki-jöt-
tek már *Vátzon* nyomtatásban négy ré-
szekben, mellyek összeséggel 153 árkusoka-
ra terjedtek, és azoknak arra öt forintok-
ra határoztatott. Ezen Munkából már 600
egynehány Könyv az előre fizetett Urak
között ki-osztódott: azokból, ha ki tudni
kívánnya, mit foglal a' Könyv magában,
meg-esmérheti. Az el-adandó Könyvek
találatnak: *Pesten Weingand Mihály*
Könyváros Úrnál. — *Budán Tiepold* Könyv-
áros Úrnál. — *Posonban, T. Papp Deme-
ter Paulinus* Úrnál. — *Egerbenn*, a' Püs-
pöki Typográfiában Factorságot viselő
Gyalogai Ignátz Úrnál. — *Székes-Fejér-
váron*, az Autornál. — *Vátzon*, Typo-
grafus *Máramarosi Gottlieb* Úrnál.

A'

TSÁSZÁRI és KIRÁLYI FELSEG'
ENGEDELMÉVEL.

21.

Kélt Bétsben, Sz. Mihály-Havának (Septembernek)
11-dik napján, 1795-dik Elztendőben.

Hadi és Békességes Környütlállások.

Gróf Clerfayt, önnön Tudósítássa fze-
rént, Augustusnak 30-dik éjtszakáján, a'
Rajna' alsó-mellyékére indúlt *Schwetzingen*-
ből, honnan a' fő-quártélyt is által-
szállítottatta *Grosz-Gerauba*. Egyszersmind
olly rendelést is tett, hogy August. 31-di-
kén, egy Sereg-osztály táborba szálljon
*Russelsheim*nál, hogy a' Frantziák, által
ne rontsanak *Uerdingennél* és *Neuwiednél*
a' *Rajna*n, mint szándékoztak.

Y

Neuwiedből, az Unpartheyischer Correspondent am Rhein nevezetű Újság' Kiadói, következő Jelentést tétettek közönségessé más Újságok által, Augustusnak 30-dik napján: „Minthogy a' Frantziák, tegnap reggeltől fogva ágyúzzák Városunkat: ez okon kéntelenek vagyunk félbe-szakasztani Újságunk' nyomtatását: mellyről a' midőn tudósítjuk az Érdemes Publikumot: kérjük Olvasóinkat, hogy legyenek békességes várakozással egynéhány napokig. Mihelyt ismét helyre áll valamennyire a' tsendeség: leg-ottan folytatni fogjuk Újságunknak ki-adását, az előbbeni mód szerént.“

Neuwiedből August. 31-dikénn: — „Városunk előtt fekszik egy Sziget. Ebben a' Szigetben egy Batteriát készítették a' Frantziák. Ezen Batteriát tövöldözni fogja ma a' Tsászári Királyi Pattantyússág. Még nem sok gyűladást okoztak itt a' fr. golyóbisok: hanem egy szép Fábrika, mellybenn az úgy nevezett Egésség-edények készülnek, egészen elégett.“

A' *Basíleai Frantzia* Ministerről Polgár *Barthelemy*ről azt írja egygy *Parisi* Újságnak 27-dik Augustusi Darabja, hogy sok ellenégei támadtak *Párisbann*. — Egy Német-Országai Tudósítás úgy nevezi *Douaſ Mierlint*, mint a' kit, *Ba thelémy*' helyébe tett már a' Hír, *Basíleai Frantzia* Ministerré.

Olasz - Országból. —

Korzikai Szigetének napnyúgoti partján fekvő *Ajaccio* vagy *Adiazzo* (*Urcinium*) nevezetű szép Városánál és Váránál, tengeri Fegyverházat, és különkülönbféle más Magazínúkat is állítanak fel az *Anglusok*: és sok hajónak való fát vágatnak a' *Korzikai* erdőkben.

Rómában és a' hozzá tartozó Birtokokban, sok Fündátziók és Klastromok adtak bé a' Pénzverő-házba, Pápa Ő Szentsege' példája szerént, minden arany- és ezüst-portékáikat, a' mellyekre mulhatatlan szükségek nintsen.

Nagy - Britanniából. —

Londonból Augustus' 21-dikénn: — „Ezen Hónapnak 15-dikénn két hajónkat mintegy tíz tengeri mértföldnyire kergettek öt első-nagyságú, 6 középfzerű, és öt kisebb hajói a' *Frigyes-Begyioni* Hajósseregnek. Tegnapról fogva *Duncan* és *Pringle* Tengeri-Vezéreink, *Honnigkoff* Orosz Vezérrel eggyesülve hajhászák már az említett *Hollandiai* Hajóssereget, kormányozások alatt lévő huszonnyóltz Katonahajókkal.

„Lord *Moir*a felől közönséges hír kezd vala lenni; hogy a' vezérlése alatt *Southamptonnál* össze sereglett *Nagy-Britanniai* és Ki-költözött-*Frantzia* Regementekkel *Amérika'* mellyékére rendelődött: de már most ismét az az uralkodó hír rólla?

hogy Fő-kormányozója fogna lenni a' frantzia partok ellen még egyfzer tejendő próbának. Ezen hír szerént négy ezer *Nagy-Britanniai* Katonákból fog állani az előljáró Serege Lord *Moirának*, *Doyle* nevű Generális vezérlése alatt, a' kívül egynehány Ki-költözött-frantzia Nemesek is lesznek, 's nevezetesen az újj *Frantzia* Király' Testvér-Ötse is. A' nagy sereget, melyet maga személly szerént fog vezérelni Lord *Moir*, formállyák: számos *Nagy-Britanniai* Regementek, és minden *Frantzia*-Ki-költöztték, valakik *Angliában* tartózkodnak, kik között név szerént említettnek: *Bourbon* és *Angouleme* frantzia Királyi vérből származott Hertzegek; *de Serrent* Gróf, és *de la Chapele* 's *de la Rosiere* Urak.

„Ezenn a' héten sok ezer Katona forma-ruhák készültek itten veres posztóból, sárga hajtókával és lilomos gombokkal, 's már el is küldödtek a' *Frantzia*-Ki-költöztték' Seregéhez.

„A' *Frantzia* Királytól, némelly Írásokat hozott ide, két napokkal ez előtt *Veronából* Gróf *Hautefort* a' mi Ministériomunkhoz. Hozott a' mostani *Monsieur*-hez szövegeket is.

„Egynehány első-nagyságú Katonahajóink parantsolatot vettek, hogy a' fr. partnak ki-jelelt részei fele indullyanak. *Sir Sidney Smith*, adatott hozzájuk Kisé-

rőül, néhány Fregátokkal és ágyús tsónakokkal; melly útjából ha vissza tér *Smith* Ur: a' *Weymouthi* Kikötőhely előtt fog fel's alá járkalni Hajós-Svadronnyával; hogy bátorságossá tegye, *Weymouthban* lejendő hat heti mulatássokat a' Királynak; Királynénak; *Wallis* Hertzeznének; és öt Királyi Hertzeg-alfzonyoknak, kik ott a' tenger viziben fognak fürdeni. *Smith* Ur' el-érkezéséig, *Melpomene* nevű Fregát őrzi *Weymouthot*, melly őrizet annál szükségesebb; mivel különben nem igen nehéz volna az ellenségnek meg-lepni a' *Weymouthi* partot: pedig tsak egynehány napokkal is ez előtt, egy frantzia Rabló-hajó, a' *Norwichi* parttól öt mértföldnyi messzeségre kapott el egy *Salappot*; egy más *Anglus* hajót pedig kergetett.

(*Weymouth* *Vimutium*, Londontól harmincz-öt órannyi járó földre fekszik Dél és Napnyugat között: *Norwich* *Nordovicum* Városa pedig 30 órannyira; Észak és Napkelet között.)

„*Sir Sidney Smith*, egynehány válogatott Tengeri Tiszteket maga mellé vévén ki-szállott a' *Havrei* frantzia partra, olly vakmerő szándékkal; hogy az ott lévő Fegyver-magazínúmot, és Hajó-készítő színeket fel-gyújtsa: de a' frantzia Strázsa által észre vétetvénn, alig nyerhetett időt az el-szaladásra.

„A' melly Ki-költözött- és Royalista-Frantziák *Nagy-Britanniai* hajókra szaladhattak *Quiberonból*, még mind ez ideig

Houat nevezetű frantzia Szigetetskében tartózkodnak, számszerént ezeröttszázann, és a' *Lord Bridport* hajóiról élösködnek.

„Kikötőhelyeinkből szabad el-menettel engedődik az ollyatén *Hollandus* hajóknak, mellyek, *Spanyol*-Országba viendő egyéb portékákkal, nem tulajdonképpen való hadi készületekkel vagynak rakva: de a' mellyek muníziót szándékoztak *Spanyol*-Országba vinni: azok továbbra is le-tartóztatódnak: mert félő, hogy azokból, a' Frantziáknak mint mostani újj Barátjaiknak, fognának gazdálkodni a' *Spanyolok*.“

Frigyes - Belgyiomból. —

Daendels és *Dümonceau* Generálisok tevődtek Fő-Vezérjeivé a' *Batáviai* Segregnek, mellynek előbbeni számából, a' sok el-botsátgatások és szökdösések után, nem maradt meg több egy harmad résznél.

„Valamint *Osnabrück* Városából, úgy *Emmerich*ből is el-parantsolt a' *Pruszai* Király minden *Frigyes - Belgyiomból* való Katoná-Tiszteket és Közembereket. Adatott is által sok szökött *Frigyes-Belga* Katonákat az előlvígyázó *Frantzia* Katonáknak.“

„*Hollandia* Tartományának Képviselői egy Kommissziót rendeltek ki, melly arról gondoskodjon, hogy a' kevés vagyonú Lakosok, óltso árron kaphassanak ki-vált felenn által éleséget.“

Frantzia - Országból. —

Az új Konstitúció' Tzikkelyeivel, Augustusnak 23-dik napján indultak el a' Kurírok Párisból, a' Közönséges-Társaságnak több részeibe: melly Tzikkelyek eránt következő értelmű Buzditást intézett a' Nemzeti-gyűlés, *Berlier* nevű Tagjának Fel-tétele szerént a' *Frantzia* Nemzethez:

„Frantziák! Hosszas viszontagságok után meg-állítjátok immár sorsotokat, ki mondván értelmeteket a' ti Konstitúciótok eránt. Rég az ideje, hogy nagy kiáltásokkal kívánt a' Haza egy oly szabad Igazgatást, mellynek állandósága, az ő bölts reguláin fundáltatik. De el-érték e' ezen tzelt a' ti Biztosaitok? Ők úgy hiszik: erőssen óhajtották azt. 1789-dik esztendőbeli Pátrióták, kik épen meg-maradtatok, a' revoluzionális hánykodások között! Nemes szívű Vitézek, kik, véretek ontottátok a' Hazáért! Polgárok, kik szereztek a' szép rendtartást és tsendességet! fogadjátok el annak zálogát, melly a' most nektek ajánlódo Igazgatás' formájában vagyon: tsak ez az egyedül, melly, Bekességet adván nekünk, vissza-szerezheti lassanként a' bőséget és boldogságot. Frantziák, akármelly életnek nemét követő, akármelly vélekedést tartó Polgárok! egyesítsétek magatokat a' Haza' hasznára; ne tekintsetek főképpen vissza

azon időpontra, melyben kezdődtek a' részekre szakadások. Századok (Székulmok) folynak le hat esztendőktől fogva, és ha reá unt is a' *Frantzia* Nép a' revolúzióra: de nem unt a' szabadságra. Szentvedtek Ti, az igaz: de nem újj Revolúzióknak kezdése; hanem a' kezdődöttnek elvégzése által, vethettek véget nyomorúságítóknak. Nem tulajdoníthatjátok a' Közöséges-Társaságnak, melly még eddig nem vala jól el-intézve, azokat a' fzerentsétlenségeket, mellyektől nem lehet félni egy olly igazgatás alatt, melly szabad, vakmerő zabolátlanság nélkül; 's erős, Despotismus nélkül. Fő Nép! halgass a' te Biztosaidnak szavára: azt a' ki-szabott formáját a' társasági szövetségnek, melyet ők ajánlanak Néked, adta ő eleikbe a' te boldogságodnak kívánása. Tőled függ ezen formának helybe-hagyása 's el-fogadása: kérj tanácsot önnön hafznodtól és ditsősségedtől, 's a' Haza meg-tartódott."

A' Népi Társaságoknak minden különös nemeit el-törölte a' Nemzeti-gyűlés Augušt. 23-dik napján. A' Házakat, mellyekben tartották azok a' magok Gyűléseit, bé-záratta, 's a' kültsokat és Írásokat, mellyek az említett Házakhoz tartoztak, a' Magistrátuális Házakhoz parántsolta vitetni.

*Sansculotidesek*nek neveződtek az újj frantzia Kalendáriomban az ollyatén na-

pok, mellyek fenn maradnak a' Hónapok' rendes számából. Ezen nevezet mellől el állott a' Nemzeti-gyűlés, Aug. 24-dikén, 's nevezte az említett napokat *Jours Complementaires* (Pótoló napoknak.)

Sok Royalisták vagynak még Páris-bann. Ezt, így próbállya egy *Párisi Újság* — *Journal des Lois* titulusú —: A' *Feydeau* úttzai Teátrumban, *Zenóbia* nevű Játék-darabnak látására 's hallására, nagy számú sokaság jelent meg; 's Royalistai indulatot nyilatkoztatott a' Gyűlekezetnek leg-nagyobb része ezen Versnek hallására:

Fille de tant de Rois, reste d' un sang fameux
Illustre, mais hélas! encore plus malheureux.

(Leánya annyi Királyoknak, híres vér' Maradéka! Nagyságos, de jaj! annyival szerentsétlenebb.)

Egy a' Musikusok között, reszkető hangot adott a' sípjából, mellynek hallására még nagyobb meg-indulás lön. — A' *Templom* nevű épületbe vitt minden érzékeny szívűeket eleven képzelődések, 's az ott nyögdétselő árva Királykisasszony' sorsát szemléltette 's éreztette vélek.

A' Nemzeti-gyűlésnek 23-dik Augustusi Ülésében egy Tudósítássok olvastott fel, a' *Lyonban* lévő Nemzet-gyűlési Kommisszáriusoknak, melly Tudósítás szerint, még se' tettek le szándékjokról a' Royalisták; a' leg-félrevalóbb Mezőségeket, 's a' leg-nehezebb útú Tartományokat választják ki tanyájoknak: hanem *Lyon-*

bann, August. 9-dik estvéjén, közönséges helyen állítottak fel némelly Royalisták egy fehér zászlót, 's kiáltozták: *Éllyen a' Király!* A' Nép közt, melly, ezen újj dolognak szemlélésére össze-ízaladt, szórták mindenfelé a' fehér-bokrétákat: "de midőn látták, hogy a' Nép ismét kezd el-olyszni egymástól: ők is el-vették magokat szem elől.

Párisból Aug. 25-dikénn: — „Egy-néhány napoktól fogva, sok nyomtatott darabjai forognak itt a' 18-dik *Lajos'* Jelenlenségének. “

„Az *Affzinyátoknak*, vagy a' Nemzeti jószágokon épített hitelességű Papiros-pénzeknek, nagyon rossz kelete vagyon itt még most is. Tegnap, mindenek' halottára kiábálta egy Ember, a' ki, Puggillárisokat 's *Etuiket* árult: *Affzinyátban*, száz szolért; kész pénzbenn ötért. Más Ember, ki a' *Palais-Royal* nevű palota előtt, földi-almát árult, egy fontot belőlle negyven szolnyi *Affzinyáton*, kész pénzül pedig négy szolon tartott. “

Párisból August. 27-dikénn: — „A' Közönséges-Társaságnak napnyugoti Östályaiból még mindég kedvetlen híreket veszünk. Sok apró Városok egészen körül vagynak vétetve a' *Suánoktól*. *St. Malo* mind szárazon mind vizen ostromlatik ellenségeinktől. “

Marszília (*Marseille*) Városában, az újabb Tudósítások szerént, össze-adták ma-

gokat ezer *Robespierristák*, és *Saint-Jean* nevű Várból ki-akartak szabadítani kétezer fogva lévő Tzimborássaikat, kik között nagyon néhai Nemzet-gyűlési Tag *Charbonnier* is. Tudósíttatván e' szándékról, a' Törvényes Tisztviselők: mindjárt olly rendeleteket tettek, mellyek szerént még azonn éjféli nyóltzvanan fogódtak el a' zenebonások közzül. A' Várbéli foglyok hallván, hogy az ő ki-f szabadítások eránt való szándék el nem sülhetett: szökés által igyekeztek magokonn segíteni, a' minthogy 16-an le is botsátkoztak a' Várból egy kötélen: de midőnn a' 17-dik erefzkedett volna le-felé, el-fszakadt véle a' kötél; 's nagyot esvénn, akaratja ellen is el-jajdúlt, melly lármára elő-fzaladt a' Strázsa, 's ekként a' több Rabok továbbra is benn szorúltak a' Várbann.

Elnés mondás.

A' *Párisi Svéd* Követnek Bárá *Staël*-nek Felesége hallván, hogy *Legendre* nevű Tagja által a' *Frantzia* Nemzeti-gyűlésnek, *Circének* neveztetett légyen, így szólott mindjárt azon hevennyiben: „Tudom, de azt is tudom: miért nevezett engem *Lezsánder*, *Circének*? azért t. i., mivel én ötet baromná változtattam.“

(Tzélozott a' tanúlt Bároné, Uffizes' *Circé*-jére.)

Párisból Auguszt. 23-dikánn: — „A' Közjóra-ügyelő Nemzet-gyűlési Deputáció meg-hirdettette, hogy már most a'

középfzerű tehetségű Lakosok tíz líverért kaphatják mind a' nádméznek, mind a' gyertyának, mind az olajnak fontját: a' fókfisnak fontját pedig három líveren, “

„ A' gilljotínoztatott *Dubarry* Gróf-nétól maradott *Lucienne* newű, *Versailles* (*Verfzália*) és *S. Germain* között fekvő Kastiélyt, a' belső házi-készületeken kívül, egy millió hétszázezer líveren vette meg egy *Amérikai Ember*. “

Elegyes Tudósítások.

Londonból Aug. 18-dikánn: — „ Leg nagyobb részében Angliának rendkívül bőv vólt az aratás: mellynek óhajtott következésse az, hogy minden Vásárookban kezd már léjjebb szállani a' gabona' árra. “

*Északi-Amériká*nak egyesültl Tartományyaiból, *Massachusetts*; *Rhode-Island*; *Connecticut*; *New-Jersey*; *Pensylvania*; *Delaware*; *Maryland*, mellyekben 1,780, 432-re megy a' Lakosok' száma, eggyező akarattal rá állottak az újj Kötésre, melly lett *Nagy-Britannia*; és az *Északi-Améri-kai* Közönséges - Társaság között. *Nord-Carolina* és *Virginia* Tartományok, mellyeknek Lakosai, 1,141,361 főből állanak, általán fogva nem hagyták helybe az említett Kötést. *Neu-Hampshire*; *Vermont*; *Neu-York*; *Kentucky*; *Süd-Carolina*; és *Georgia* Tartományoknak pedig egy része helybe-hagyta, egy része nem.

*Svéd-Ország*nak Fő-Városából *Stok-holmból* Aug. 22-dikénn: — „ A' tegna-

pi Újságban ki-hirdetődött itten 1.) Hogy a' Haza-árulás vétkéért mind nemességétől mind jószágaitól meg-fosztatott néhai B. *Armfelt*' Feleségének, született *de la Gardie* Gróf-asszonynak mind oda ajándékozta a' Király azon jószágokat, mellyek néhai Báró *Armfelt*'ei voltak, ki - vévénn tsupán *Frascati* nevű múlató - helyet, a' melly tulajdonképpen *Ulrichsthal* nevezetű Királyi múlató - palotához tartozik, 's ettől el nem választódhatik. Ugy ajándékozta pedig a' Király *de la Gardie* Grófasszonynak az említett jószágokat; hogy még azokat az egy-néhány ezer tallérokat se' kívánnya általa le-fizettetni, mellyekkel néhai Báró *Armfelt* maradt adós a' Koronának. 2.) A' melly jószágokat bírt a' néhai Nemes *Ehrenström* János Albert: azokat ajándékozta a' Király, Oberstlieutenánt, és *Waxholmi* Kommendáns Ns *Ehrenström*nek, ki, Attya az említett néhai Ns *Ehrenström* János Albertnek. 3.) Májor Nemes *Aminoff* hasonlóképpen ajándékul kapta azon jószágokat, mellyeket az ő Fia Fridrik János el-vesztett a' Haza-árulásért. — „A' Király tehát — így ír továbbá az említett Újság — leg-szembe-tünőbbé tette azt a' kegyelmet, melly mutatódott ezen egész gonosz össze-esküvés ellen.“

Varsóból Auguszt. 22-dikénn: — „A' melly katonai gyakorlásokat tartottak ezen Város mellett az Oroszok: szemlélői vél-

tak azoknak *Pruszkus* Generállieuténánt *Günther*; és *Pruszkus* Oberstler Hertzeg *Hohenlohe* is. Ezen gyakorlásoknak vége szakadt Aug. 20-dikán, melly naptól fogva leg-nagyobb része az *Orosz* Katonaságnak benn vagyon Városunkban. Azóta nagyobb számmal állítatnak ki itt a' Strázsák, 's' mind éjjel mind nappal járnak fel 's' alá útzaínkon a' vígyázó Katonák. *Wola* és *Powonski* között azonban, újj tábornak való hely mérődött ki, 's' a' Lakosoknak meg-parantsoltatott, hogy siessenek az aratással. "

Magyar Ország.

Török Kanisáról Sept. 5-dikénn: — „T. N. *Torontal* Vármegyénkben Sept. első napján tartatott, Fő-Ispányunk *Ólcsai Balogh* Péter Ö. Exc. ja' elől-ülése alatt közönséges Székűjítés, mellyet *M. Gyurki* Referendárius Udvari Tanácsos Úr is, jelenlétével meg-tisztelt. Fő-Ispányunk Ö. Exc. ájának szokott hathatós Belzéde után, a' számossann össze-gyűlt T. N. Rendek által következendő Vármegyebeli Titztek résszerént meg-hagyattak, résszerént választattak: Első Vice-Ispány *Hertelendi* József. All Vice-Ispány *Márffy* József. — Fő-Jegyző *Horvath* Péter. 1-ső All-Jegyző *Fodor* István, ez előtt 2-dik All-Jegyző. 2-dik All-Jegyző *Kaszonyi* Elek. — Regisztrátor *Nagy* Antal. Generalis-Perceptor *Urbanovits* János. All-Adó-Sze-

dő, *Sánta István*, ez előtt Fő-Szolga Bíró. 2-dik All-Adófzedő *Strilits Tamás*, ez előtt All-Jegyző. Számvevő *Pálfi Imre*. 1-ső Fiscális, *Fantsali Sámuel*. 2 dik Fiscális *Kotzó Ignátz*.

Járásbéli Tisztek.

A Betskereki Járásban: Fő-Szolga-Bíró, *Tseliovits Pál*, Arad Várm. Assessorja. All-Szolgabíró, *Bogma János*. — Esküttek: *Hajósi Ignátz*, és *Szelezai József*. Kommisszárius, *Salló József*.

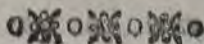
Az Újj-Pétsi Járásban: Fő-Szolga-Bíró, *Avakumovits János*, ez előtt privilegiált *Kikindai Districtusnak* Bírája. — Al-Szolgabíró: *Szili Ádám*, ez előtt V. Perceptor. — Esküttek: *Trstyánszki Péter* és *Preiszol Antal*. Kommisszárius *Túróézi János*.

A Kanisai Járásban: Fő-Szolgabíró *Nagy Miklós*, Al-Szolgabíró *Czintula János*. — Esküttek: *Szent-Iványi István* és *Mayor Ignátz*. Kommissz. *Nagy István*.

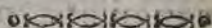
A Nagy Sz. Miklósi Járásban: Fő-Szolgabíró: *Vörös János*, ez előtt Al-Szolgabíró, All-Szolgabíró: *Duka Konstantin* (Kofzta). — Esküttek: *Simonyi József* és *Szöllősi János*. Kommisszárius: *Gerstner Jakab*. — Fizetéssel való Assessorok: *Hamar Péter* és *Monaszterli István*. Cancelisták: *Kelemen János* és *Körmendi István*.

Tudósítás.

Tudtára adatik a' Nemes Magyar Hazának, hogy azok a' Katekhetika Prédikáziók, vagy is: *A' Keresztényi Tudományról oktató Beszéd*; mellyeket, a' Pálztori hivatalban lévő Papi Uraknak könyebbségére, a' Római Katechismus által mutatott mód és rend-szerént ki-dolgozott, és alkalmas 10 oldalékokkal öregbített *Egyed Joákim*, Első Remete Szent *Pál* Szerzetéből való Pap *Székes-Fejerváron*: ezen folyó 1795-dik esztendőben, Augustusnak 15-dik napján egészen ki-jöttek már *Vátzon* nyomtatásban négy részekben, mellyek öllzéséggel 153 árkusokra terjedtek, és azoknak arra öt forintokra határozatott. Ezen Munkából már 600 egynehány Könyv az előre fizetetett Urak között ki-osztódott: azokból, ha ki tudni kívánnia, mit foglal a' Könyv magában, meg-esmérheti. Az el-adandó Könyvek találtnak: *Pesten Weingand Mihály* Könyváros Úrnál. — *Budán Tiepold* Könyváros Úrnál. — *Posonban*, *T. Papp Deme-ter Paulinus* Úrnál. — *Egerbenn*, a' Püspöki Typográfiában Factorságot viselő *Gyalogai Ignátz* Úrnál. — *Székes-Fejerváron*, az Autornál. — *Vátzon*, Typografus *Máramarosi Gottlieb* Úrnál.

Magyar Hírmondó.

22.

Költ Bétsben, Sz. Mihály-Havának (Septembernek)
15-dik napján, 1795-dik Észtenőben.

Békességes és Hadi Környülállások.

Basileából írják, hogy az ott lévő *Prusszus* Minister Báró *Hardenberg*, még *Július*nak utolsó napjaiban írt onnét, *Thionvillei Merlin* és *Riveau Frantzia* Nemzetgyűlési Tagokhoz, hogy a' had-folytatás szünne meg egy ideig, 's kezdődnek el a' Békesség-alkú, és folytatódnék armistitium alatt. Ugyan ezen tárgy eránt közlött Királlya' nevébenn egy Ministériális-jelentést a' *Basileai Frantzia* Ministerrel *Barthélemy* Polgárral is. — Valaszúl a' fellyebb nevezett *Frantzia* Nemzet-gyűlési Tagoktól azt kapta, hogy ők óhajtják a' Békességet: de ők, mint az Ármádiánál lévő Kommisszáriusok, tartoznak mind addig folytatni a' hadat Hazájokért, míg ez nem mondja nékiek: *Allyatok meg: békességet adtam már a' Német-Birodalomnak.* *Barthélemy* azt felelte Aug. 10-dikén, hogy ő el-küldötte *Párisba* haladék nélkül a' *B. Hardenberg*' Jelentéssét: de a' Közjóra-ügyelő-Deputátzió reá nem állhat az armistitiumra, (vagy a' hadnak egy

ideig való félbe-íszakasztására), minthogy ez által még inkább hátrálódnék az ő ítélete szerént, a' Békesség' munkája; hanem most is meg-újítja azt az ígéretet, hogy a' Békességért való közbenjárása Ő *Prussz.* Felségének, akár legyen az egész Német-Birodalom' részéről közönségesenn; akar pedig egy vagy több Német-Birodalmi Rendekért különösen: kész azt elfogadni ízívesenn, és foganatósann is minden olytán tárgyakban, mellyek, a' Fr. Közönséges-Társaság' hasznával és méltóságával nem ellenkeznek.

Regensburgból Sept. 5-dikénn: — „A' Békesség-alkura küldendő Német-Birodalmi Követek közzül, név szerént emlegetődnek már e' következendők: A' *Saxóni* Elektor, választotta illyetén Követnek Gróf *Löbent*; a' *Moguntziai* Választó-Hertzeg, *Albini* Bárót; a' *Baváriai* Elektor, *Wenninger* és *Reibel* Urakat, amazz első, ezt pedig 2-dik Követnek; a' *Würzburgi* Püspök-Hertzeg, *Stadion* Grófot; a' *Bádeni* Hertzeg, *Edesheim* Bárót; a' *Hessen-Darmstadt* Hertzeg, Báró *Gatzert* és *Schwarzenau* Urakat, eggyiket első, a' másikat pedig 2-dik Követnek.“

Frankfurtból Septemb. 5-dikénn: — „Tsászári Királyi Feldmarschall Gróf *Clerfayt*, ezen Hónapnak első napján *Neuwiedbe* érkezett, 's a' *Rajna*' hofzában fekvő Katonáit meg-nézegette: akármin

ágyúztak is feléje a' Frantziák. Hatvan ágyúkat szegeztetett ki által ellenbenn az-
 zál a' Szigettel, melyet *Neuwied* erán-
 nyában foglaltak el a' Frantziák; 's tizen-
 hat ezer embernél számosabb Seregofztályt
 szállított táborba *Neuwied* megé. A' *Raj-
 na*' hosszában egész *Duisbourg*ig durrog-
 tak az ágyúk 3-dik Sept. ben, mind a' két
 mellyékeiről a' *Rajná*nak.

Colonia (frantziául: *Cologne*; néme-
 zül: *Cölln*) *Városból* Sept. 2-dikánn: —
 „Több helyeken ágyúznak össze a' *Raj-
 na*' partjairól egymásra az ellenkező Fe-
 lek. A' *Rajna* felől lévő kapuinn ezen
*Város*nak, nem engedődik a' ki- 's bé-
 járás.

Olasz - Országból. —

Vadóból Auguszt. 28-dikánn: — „Itt
 nem sokára Ujság-szüretünk lesz: mert el-
 lensegeink nem csak nem fogynak, sőt
 inkább nevedednek. A' *Genuai* Res-
 publikának *Lakossai* nagyon fenyege-
 tőznek, sokan már fegyvert is fogtak
 ellenünk. Ezen változásnak meg-érté-
 sere, szükség tudni: Azon részét a' *Ge-
 nuai* Respublikának, melly a' *Pede-
 montziumi* hegyek és a' Közép-tenger kö-
 zött le nyúlik *Frantzia*-Ország felé, *Ri-
 vierának*, az az, Tenger-melleyéknek hív-
 jak. Ezen *Rivierának* *Frantzia*-Ország
 felől való részét a' Frantziák lepték meg;
 azon részét pedig, melly *Genua* Várossa

felé fekszik, a' mi Ármádiánk, melly tel-
lyességgel meg nem engedi, hogy a' Fran-
tziák által el-foglaltt *Rivierában* lakó *Ge-
nuai*aknak, Levelet, életet 's egyéb enni
valót küldjenek a' más *Genuai*ak. Ez ok-
ból 3 *Anglus* Fregátok állanak nem mesz-
sze *Genua* Várossától, 's meg-állítanak min-
den hajót, melly a' *Riviera* felé veszi út-
ját, és ha eledelt vagy más egyéb meg-
kívántató dolgot akar vinni oda, el-fog-
ják, 's ide *Vádo* alá hozzák. Ez ellen
már több ízben panaszt tettek a' *Genuai*ak,
mellyre a' napokban egy igen nevezetes
Írást küldött Báró *Devins* Generális a' *Ge-
nuai* Gubernátornak. Annak summája el-
ből áll: „Azon nyomorúságnak, mellyet
fzenvednek a' *Riviera di Ponentében* (az
az Napnyúgot felé a' Frantziák által el-
foglalt Tenger-melvényekben) lakó *Genuai*-
ak, nem oka az össze-ízüvetkezett Feje-
delmeknek (az az, a' Tsáizár, 's a' *Szár-
díniai*, és a' *Nápolyi* Király') Ármádiá-
ja, hanem inkább a' *Genuai* Respublika,
vagy leg-alább azok annak az okai, kik
tanatsolták a' Frantziáknak a' *Rivieraba*
való bé-eresztetéseket. Midőn annak né-
melly helyeiből ki-vertük őket, azért a'
Tsáizár Katonái ontották véreket; 's arra
nézve az egész vidéket, mellyet a' Tsáiz.
és Kir. Ármádia el-foglalt, úgy lehetne
nézni, mint a' mellyet fegyverrel nyert el
az ellenségtől, és nem úgy, mintha az a'

Respublikáé volna, melly éppen nem igyekezett benne, hogy védelmezze azt az ellenség ellen. A' Respublika egyedül a' Tsászárr' jószágának köszönheti, hogy a' suverenitásnak jussait oda engedte; jóllehet a' Respublikának maga-viselte, okot szolgáltatott arra Ő Felségének, hogy vele éppen olyan ellenség módjára bannyon, mint bánt az a' Tsász. 's Kir. Armádiával. Ennek bizonyosága az, hogy a' Respublika némelly *Genuai* embereket árestomba tétetett csak azért, hogy *Degonál* fekvő táborunkat jöttek volt nézni curiositásból. A' Rep. menedék-helyet adatott az általunk vissza-üzetett frantzia katonáknak, jóllehet fegyvert tartottak kezekben, 's még ott is tüzeltek a' feléjük közelgető Katonáink ellen. De én ezekre nem tekintek, hanem a' Tsászárom' kegyességéhez alkalmaztatván magamat, Katonáimat nagy fenytékben tartom, 's mindent készpénzen fizettetek meg. Más részről azt hozza magával az én katonai kötelességem, hogy én ezzel a' földdel úgy bánnyak, mint szoktunk az olyan Országokkal banni, mellyeket fegyverrel nyertünk el az ellenségtől, és hogy én a' *Rivierá*-nak azon részét, mellyet a' Frantziák bírnak mostan, úgy nézzem, mint az ellenségnek földjét. Én tehát a' *Rivierá*-nak azon részét, melly *Borghettonál* kezdődik (*Borghetto* helységnél állanak a' Fran-

tziáknak elől-álló Seregei) olybá tartom, mintha az, *Frantzia*-Országának a' széle volna; következésképpen egy olyan Országgal, a' hol az ellenség tartózkodik, meg kell minden levelezést tiltanom; és minthogy a' *Frantzia* Armadia már három esztendőktől fogva egyedül a' *Genuai* Respublikával folytatott kereskedéséből élösködött, szükség az eránt szoros vigyázattal lenni, hogy a' melly eléseget vettek eddig a' Frantziák különkülönbféle név 's tsalárd-ság alatt a' *Genuai*aktól, azt ezentúl semmi úton módon ne vehessék. Jól tudom, hogy a' Frantziák hazakent járnak *Rivierában*, 's el-fzedik a' Lakosoktól házt-jeket, 's egyéb enniivalójokat. Ha tehát meg-engedném az élet-hordást azon Lakosoknak, éppen annyit tenne, mintha magoknak a' Frantziáknak küldeném azt, 's azokat akarnám elettel tartani, mellynek rövid idő alatt nagy szűket látnák, 's oda hagynák azt az Országot, a' hová nem kellett vala soha őket be-ereszteni. A' Frantziák *Genuában* 's annak szomszéd-ságában veszik az életet, 's azért egyéb portékát adnak tserében, ha tehát szabadon engednők oda vinni az ilyen portékákat, úgy a' Kereskedőket magunk serkenterenk az élet-hordásra. A' Postáknak és a' Kuríroknak lett meg-árestálását önnön bátorságunk kívánnya. Minthogy némelyek *Genuá-ban* azt hántorgatják esztele-

nül, hogy fel kell a' Népet az *Ausztriaiak* ellen fegyverkeztetni: ez okon nekünk szükséges látni az egymással való levelezéseket. Az ezen szükséges rendelesek miatt szorongattatások között lévő Népek jajgatása 's átkozódása nem szólhat az én szemellevemre, hanem inkább azokra, kik rosszul tanátsolták a' *Genuai* Republikának, a' *Frantziáknak* *Riviera*-ba való bé-éresztetéseket. 's a' t.

„Tegnap, az *Anglusok* nyóltz gabonás frantzia hajókat hoztak ide, mellyek, a' magok *Ármádiájokhoz* szándékoztak vólt: de az *Angliai* hajók által el-fogatattak. A' *Tsáiz. Kir. Rabló-hajók* is sok es drága prédákra kaptak a' napokban.“

Pietrából, (a' Középtenger' partjáról)
 Augst. 28-dikánn: — „A' mi kedves Vezérünk *Devins* Generális most itt tartózkodik. Tegnap meg-verekedtünk a' *Frantziákkal*, 's el-hajtottuk őket némelly jó helyekről. Az *Anglus* hajók is Fő-Vezérünk parancsolatjából nekik kerültek a' tengeren a' *Frantziáknak*, 's el-vettek tőlök Szánküllott nevű 14 ágyús Rabló-hajót, egy 12 ágyúst, három kisebbeket mellyeken összeséggel tizenkét ágyú voltak, és 4 gabonás hajókat. — A' segítségünkre jött *Tsáizári Hajós-seregetske* is, *Comez* (*Szárdíniai* fi) vezérlése alatt, fogott egy frantzia hajót, melly *Marfília* alól indúlt fél millió lívert érő portékákkal.“

Génuából Aug. 30-dikánn: — „*Kor-szika* Szigetének sok Helységeiben nagy tű-zeket raktak a' Lakosok, és a' hozzájuk küldődött *Angliai* parantsolatokat el éget-ték. *Paoli* Generalis erősen bé-sántzolta magát *Roflinonál* pártos társaival együtt, kiknek száma napról napra nevedik. Az *Anglus* Vice-Király *Elliot* Úr, akadályoz-tató rendeléseket adott ki minden levele-zései ellen *Paoli* Generalisnak.“

Frigyes Belgyiomból. —

Ezen Közönséges - Társaságnak földi vagy Szárazon szolgáló Serege, ezentúl fog allani öfzeséggel hetedfel Brigádák-ból; egy Brigáda pedig három vagy négy gyalog Regimentekből.

„A' melly *Waldecki* és *Mecklenburgi* Katonaság, *Frigyes-Belgyiom'* zsóldján vólt ekkoraig: továbbra is meg fogl azon maradni mind addig, míg közönséges Bé-kesség nem lessz.“

Amsterdamból Augst. 26-dikánn: — „A' mióta fel-szabadítódék a' *Skáldis* vi-zén való hajókázás: három Kalmár-hajók tértek már bé azólta az *Antverpi*ai Kikötőhelybe. A' Frantziák sok gabonát fze-reznek öfze kész-pénzen *Belgyiombann*.“

„*Texeli* Kikötőhelyünkbe, egy Ha-jósseregofztály indúla ki Aug. 13-dikán, 's egyesítette magát a' *Móza*i és *Zélandi* Hajósseregofztályokkal. Ezen egyesülés-től fogva, hufzonegy nagyobb és kisebb

hajókból áll már a' mi tengeri erőnk. — Auguszt. 18-dik éjtszakáján kevésben múlt, hogy egy kemény szél, mind el nem szaggatta hajóinkat egymástól. Más nap reggel három első-nagyságú és két aprószzerű idegen hajók voltak közöttök, melyek egy Fregátunkat külön akartak szorítani a' több hajóktól, de nem boldogúlhattak: mert hajóink, línéába szedték magokat. A' szél azonbann az idegen hajóknak kedvezett, melyek kapván a' jó alkalmatosságon, el-küldötték a' két kisebbet magok közzül, 's hírt adtak több hajójaiknak. Erőtelennek tartván magát Hajósseregünk, az ellenséggel való szembe-szálásra, *Texel* felé vette útját, melly előtt estvéli 6 órakor meg is állapodott. Aug. 21-dikénn ismét ki-indult a' méjj tengerre vizsgálódni: de hallván az ellenségnek jeladását, ismét vissza-tért. Egynehány órákkal azután, harmintz ellenséges hajók mutatták *Texeli* Kikötőhelyünk előtt magokat, melyek közöttt húsz első nagyságú vagyon. Látván *Winter* Admirálisunk, hogy az egyesült *Anglusok* és *Oroszok* csak nem akarnak mellez távozni partunktól: egészen bé-szállott nagy hajóival a' *Texeli* Kikötőhelybe. “

„ Kevés időtől fogva újra több Személyek árestálódtak *Hágában*. Huszonnegyedik Augustustól fogva mindég folytott a' ház-kutatás, hogy meg-lehessen tud-

ni, kik takarodtak onnan által *Osnabrück*-be, *Emmerich*-be. 's a' t. "

„A' parantsolva kívánt költsön-pénz' bé-adásának első terminussa, 15-dik *Augusztus*-ban telt el, melly idő-pontig kevesen adtak vólt még bé az említett költsön-penzt. Ez okonn olly értelmű Intés tevődött közönségessé, hogy valakik bé nem fizettek még a' reájok vetteltett sumrát: *Augusztus*' vége előtt el ne múlassák tellyesíteni ebbéli kötelességjeket. A' Városi Magisztrátusoknak meg vagyon parantsolva: hogy mind azokat, kik az említett kötelességnek tselekedésétől idegenkednek: szorgalmatosan szemmel tartsák, hogy annak idejében közelebbről ki-leheszen tanulni azoknak környülállásaikat. "

Frantzia - Országból. —

Páris alá, jó számú Seregofztályt szállítottak lassanként taborba a' *Frantzia* Igazgatók, tartvann attól, ne hogy az új Konstitúció eránt tartandó közönséges Népgyűlések' alkalmatosságával valamelly zenebona támadjon. Sokaknak nem tettzett ezenn Intézet: két Város-szakaszok pedig — *du Mail* és *des Champs Eysées* nevezetűek — igen kemény panaszt is terjesztettek az eránt *Aug.* 28-dikánn a' Nemzeti-gyűlés' eleibe: de ennek Elöljárója *Chenier* azt felelte nékiek, hogy nem egyéb Lakosoknak lehet a' *Páris* alatt taborozó Seregofztály, rettentéssekre; hanem tsupánn

az olyanoknak, kik ellenségei a' Közös-
séges - Társasági Igazgatásnak: mive az
említett Seregoftaly egészen el-fogadta
immár a' *Republicána Constitútziót*. Ké-
sőbbben, azt végezte a' Nemzeti-gyűlés,
hogy a' nevezett két Város-szakaszoknak
Jelentéseiket kárhoztatja mint olyanokat,
mellvek által meg bántódott az egész Fr.
Katonaság, es nevezetesen a' *Páris* alatt
fekvő tábor.

A' *des Champs Elysées* nevű Város-
szakasz' Oratora ki kelt a' Nemzet-gyűlé-
se előtt azon Végzés ellen is, melly sze-
rént a' következő Nemzeti-gyűlésnek
kétharmadrészének, a' mostani Gyűlés' két-
har nadrészből kell formálódni. Ezen Vég-
zésnek vissza-vétettetését sürgette más nap
Montmartre nevű Város-szakasz is: de a'
Nemzeti-gyűlés' Elölülője azt felelte: hogy
el-múltak már azok az idők, mellyekben
egy Gyülekezet' kívánsága szerént igazga-
tódott a' Respublika: meg kell várni mi-
re fogja határozni magát e' részben az
egész Nép.

Marfília Városából hatvanezer-
nél több Lakosok, egy hathatós Írást
küldöttek Augusztus' közepe tájjan *Párisba*
a' Nemzeti-gyűléshez, melly Írássokbann
sürgetik: hogy mentől előbb vevődjék fo-
lyamatba az új Constitútzió, 's legyen kö-
zöséges Békesség, melly nélkül meg nem
állhat a' *Frantzia* Közöséges - Társaság.

„Mi az élet — így fejezték ki a' többek között magokat a' Marszíliaiak — szeren-
tses tsendesség és békesség nélkül? Békes-
ség nélkül soha mi boldogok nem lehe-
tünk. “

Lafajette' jószágainak konfiskáltatását
hirdetik a' *Párisi Újságok*, mellyek 28-dik
és 29-dik Augusztusban költék.

Az árva Királykisasszony' kedvéért,
hathatós szép muzsikai játékot (Concertet)
tartottak a' Baráti Aug. 25-dikén egy ház-
bann, melly tö-szomszédja a' *Templom* ne-
vű épületnek *Párisban*.

Magyar Ország.

Pestről 10-dik Septemberben: — „El
aludt az Urak' *Pesti Levelezője*, régen
nem írt, vagy talán az útban maradt el
valahol. Úgy vágyon el-útaztam, voltam
pedig *Székes-Fejérvár* felé, és úgy talál-
tam, hogy a' Szöllő hegyek mindenütt igen
szép áldásban vagynak ott, a' hol jég nem
érte. Szilva, alma, baratzk, körtvéy,
olly nagy bővességgel termett, hogy sokkal
több a' gyümöltse a' fának, mint a' leve-
le. Vissza-jövedelemkor beszéllettem a'
Bétsből haza jött Deputátus Urakkal, a'
kik nem győzik eléggé magasztalni nem
csak a' nagy reménységű Helytartónak Kir.
Fő-Hertzeg' *Jósefnek* hozzájuk mutatott
nagy szívességét, hanem a' Fels. Tsászá-
r és Tsászárnénak kegyelmességét is. A'
Helytartónak képét itten igen jól találva
árúllják, mellynek alája ez az Írás van

nyomtatva: *Quod aliis opus est, hoc tibi lusus erit.* Nagy^o bizodalmat is helyhez-
tet Hazánk, ama' Nagy *Leopold*nak min-
den részben jól nevelt magzatjában. A'
közelgető Infállátzióra számos Deputátu-
sok gyűlnek a' Ns Vármegyékből, az újj
Helytartónak illendőképpen való meg-kö-
szöntésére. — Még egy dologról tudósí-
tom az Urakat, melly valóban meg-érdem-
li a' közönségessé tételt. Kárdinális Her-
tzeg *Batthyáni* Ö Eminentziája, 26-dik Au-
gustusban kezdte a' Deák Oskolákat vi-
sitálni, és az ólta minden nap folytatja
dél előtt és dél után, pompás Egyházi ru-
hában. Ezeket el-vegezvén, el-járta a'
Normális Oskolákat és az Apátzákat is.
Mindenütt, igen nagy meg-elégedését mu-
tatta, mind a' tanuló-Iffjúságnak a' Tudo-
mányokban lett szép gyarapodásokban,
mind pedig a' Tanítóknak szorgalmatos fá-
radozásaikban; mellynek jele az, hogy a'
Tanulók között szép summa pénzt, és sok
könyveket; a' Tanítóknak pedig drága ke-
reszteket, gyűrűket, órákat 's egyebeket
ajándékozott. A' Felséges Isten tartsa meg
Hazánknek ezt a' nagy Ofzlopát mindnyá-
junknak öröme, abban az egészségben,
mellyben most vagyon, annyi időkre, va-
lamennyit el-bírhathat egy emberi természet:
mert ez az a' nagy Atya, kinek edes-
ségét 's gondosságát mindnyajan érezzük."

Győr Vármegyéből, a' Sokor-allyáról
Sept. 7-dik napján: — „Tegnap, 's rész-

300
szerént már a' múltt Vasárnap tette meg
a' Duna-mellyéki Evangélicus Püspöki Me-
gye, el-felejtethetlen Nádor-Ispányunknak
az utolsó tiszteletet, mellynek ez ideig lett
halasztását igen elmésen védelmezte Tiszt.
Perlaki Dávid Fő-Esperest Úr, Samuel
II-dik Könyv. 18. R. 20. V. vel: *Ne legy*
ma hír-mondó, hanem holnap mond meg a'
hírt; ma ugyan meg ne mond azt, mivel
hogy a' Király' fia holt meg; melly,
Elöljárója vala gyászos Prédikációjának.
Ezt az egész ülékezet, nagy figyelmetes-
séggel 's belső megindulással hallgatta,
's annak vegezetével, buzgóan fohászko-
dott a' gyászos Királyi Haznak meg-víga-
zaltatásáért, a' Királynak szerentsés uralko-
dásáért, 's éde Hazánk boldogulásáért. A'
gyászos tiszteletet következő Versekkel fe-
jezte be Tiszt. *Perlaki Úr:*

Nyugodjál Hazánknak Jó Nádor Ispánnya!

Kora halálotat minden M gyar bányya!

Te vóltál Egünknek ragyogó csillaga,

'S kegyes Királyunknak kedvellett allaga;

Téged' tisztelt Népünk, mint Közben járóját,

Mert úgy esmélt mindég, mint Jó akaróját,

'S azért, ha menthettünk volna, javainkból

Mindent adtunk volna saját napjainkból;

De így lett tettzése az élet Urnak,

Hogy Hazánk Izerette Nádoorispánnyának

Leg izebb virágjában legyen éle vége

'S ujjuljon a' Magyar Iziv keserűsege!

Mellyel mi Tégedet ezer áldásokkal

Femetünk, 's bé hintünk konyhuladásokkal.

Hazánk érdemidet soha nem felejtí

Mig napot forgása tengelyből nem ejti
Emlékezetében lesz Maradékunknak,

Hogy vég órádon is kegyes Királyunknak
Magyar Nemzetünknek hivségét áldottad

'S mint valódi hívét néki ajánlottad. —

Mi Téged' holtodban ez által tisztelünk,

Hogy néked szívünkben egy óltárt emelünk,
Mellynek e' lesz rövid Magyar fenn írása:

Itt van Sándor Leopold' tsendes nyúgódása.
Nyúgodjál! az Urtól vedd élted' jutalmát,

Mellyel eszközletted Magyarok oltalmát,

'S Fejedelmi ditső szép Koronád helyett

Mennyei korona legyen Fejed felet!!!

* * * * *

Jó Királyunk, 's Haza vigasztalást végyen,
'S Leopold helyett József Magyar hívünk
légyen!!!

P. D. S.

Béts.

Sept. 19-dikénn fog innen Locumte-
nens József Királyi Fő-Hertzeg le-indulni
Buda felé, a' hol Sept. 21-dikén kezdő-
dik az Installátziója.

Erdélyi Udvari Cancellárius és Bihar
Vármegyei Fő-Ispány R. Sz. B. Gróf Szé-
ki Teleki Sámuel Ts. K. Kamarás és Bel-
ső Tanácsos Úrnak, Iktári Bethlen Susán-
na Grófastszonytól született kedves Leánya
Teleki Mária Magdaléna Gróf Kis-asszony,
e' folyó September Hónapnak 14-dikénn
eskettetett özfize Kis-Rhédei Rhédeé
Ádám Gróf Úrral.

Az Alsó-Ausztriai felsőbb Törvény-
széknek Elölülőjévé méltóztatott nevezni

Ö Felsége *Ugarte* Grófot, ki eddig, az alsóbb Törvényfzéknek vala Elölülője.

A' Direktóriumhoz Gróf *Saurau* helyébe, *Smitmer* Mátyás József Úr emelődött Udvari Tanácsosságra, *Tseh* - Országi Guberniális - Tanácsosságból.

* * *
J e l e n t é s .

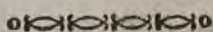
Marcus Tullius Cicerónak az embernek Tisztéről és Kötelességeiről a' maga Fiához írt három Könyvei. Magyarra fordította *Kovácsnai* Sándor a' M. Vásárhelyi Collegiumnak néhai érdemes Tanítója. Ki-adta *Engel* Krisztian János. Nyomtatta maga költségén *Weber* Simon Péter Pósonban 1795.

Fels. Királyunknak Magyar Országi Helytartója *József* Királyi Fő - Hertzeg méltóztatott kegyesen meg-engedni; hogy ezen belses Munka, Ö Kir. Fő - Hertzegségének ajánlódva jöjjön Világ' eleibe.

A' nyomtató Úr magára vállalta a' Magyar Országi és Erdélyi Előfizető Uak' számára való le - küldését a' Könyvnek, melly 8-ad rétből 18 árkusból és 268 oldalból áll, 's nyomtató papirosra 40, író papirosra pedig 50 krajtzárokért Mások által is meg - szerezethetik.

Minthogy a' Kiadó távól vólta' Nyomtató - műhelytől: estek nemelly nyomtatásbeli hibák a' Könyvben: de csak olyak, mellyeket magától is meg - jobbíthat minden E. Olvasó.

Magyar Hírmondó.

23.

Költ Bétsben, Sz. Mihály-Havának (Septembernek)
18-dik napján, 1795-dik Efstendőben.

Hadi és Békességes Környülállások.

Gróf Clerfayt' 8-dik, 9-dik, és 10-dik
Septemberi Tudósításainak summája: —
„Sept. 5-dik napján által-jött a' *Rajná*n
Speldorfnál és *Sarennél* az ellenség, 's ma-
gát egy darabig dugaszban tartotta; hanem
éjtfzakára kelve, Gróf *Ehrbach* Feldmar-
schallieutenántunknak egész Seregét ke-
ményen meg-támadta a' *Rajna'* hofzában,
Angerbachtól fogva *Ober-Hammig*, egy-
szersmind több Népet is szállított még ál-
tal *Hammnál* és *Lausewerthnél*: minek-
okáért Gróf *Ehrbach* a' nagyobb erő elől
kénytelen völt el-vonni magát a' hegyenn;
Breckerfeldenn; és *Siegenenn* által, 's tá-
borba szállott Aug. 6-dik estvéjén *Mett-*
mannál, hogy, úgy hozván magokkal a'
környülállások, egyesíthesse Népet a'
Hertzeg *Vürtemberg* Feldmarschallieute-
nántunk' Korpusával, melly, 8-dik Augu-
stusban *Mühlheimnél* állott. Ez naponn
az ellenség is tsendességben völt ezenn a'
tájonn: hanem *Neuwiednél* és *Oppenheim-*
nál nagy erőben folytatta készületeit, mel-

A a

lyek, a' *Rajná*n való által-szállásra tze-loztak. “

Tegnap érkezett *Bétsbe*, a' Generál-szabnál szolgálatot Kapitányi fővel tévő *Kees* Úr, olly híradással; hogy sok ezer Frantziákat vissza vert Népünk, és a' *Rij-nába* is ölt sokat belőlök. — Ezen törté-netről, a' *Mercur Universel* nevű Újság is írt már.

Neuwiedből Sept. 8-dikánn: — „Olly készületeket tett itt a' Tsász. Kir. Sereg a' Frantziák ellen: hogy ha talán által-jö-hetnének is azok partunkra, a' mellyet nehezen lehet gondolni: elébb még se' nyomúlhatnának; hanem a' mi Városunk ugyan csak oda lenne már akkor. “

Regensburgból Sept. 7-dikénn: — „A' Békességre tze-lozó tanátskozásoknak további folytatása ismét el-kezdődött ma, az itt ü-lő Német-Birodalmi Gyűlésben. “

„*Ausztria*' részéről úgy halljuk, hogy Gróf *Lehrbach* vála-sztódott a' Békesség-alkura küldendő Német-Birodalmi Deputátusnak. “

Basileából Sept. 4-dikénn: — „Ne-hány napokkal ez előtt egy Deputátziót küldöttek a' *Helvétziai* Kantonok Gróf *Wurmser*hez, hogy meg-tudhassák tőle: miuémű gondolatokkal legyen a' Tsászári Udvar, *Helvétziá*nak neutrálítássa (a' had-ba való nem-elegyedése) eránt? — Gróf *Wurmser*' leleletének summája oda ment

ki: hogy a' melly parantsolatokat ő vett, semmi nintsen azokban a' mi ellenkezne *Helvétziának* neutrálitássával mind addig, míg ezen neutrálitást meg nem sértik a' *Frantziák*: minekokáért javasollya a' *Kantonoknak*, hogy tegyenek olly készüléteket, mellyeknél fogva épen meg-tarthassák a' magok neutrálitássokat. Ezen javasolás szerént ki is állítottak már a' szélekre hat ezer főből álló *Katonaságot*. “

Nagy - Britanniából. —

Londonból Aug. 25-dikénn: — „Úgy halljuk, hogy *Gróf Moira Vezérünk* *Seregének* előjáró része, melly négy ezer *Anglus* és ötszáz *Ki-költözött-frantzia Katonából* áll, ma fog el-indúlni *Portsmouthi* partunktól *Doyle Generális'* kormányozása alatt, a' ki magával viszi a' *Nantesi Püspököt* is. — A' *Frantzia Király Testvér-ötsével*, együtt ebédelt a' *Glocesteri Hertzeg* *Augst. 23-dikánn*, a' *Portsmouthi Kikötőhelyben*, *Jason* nevezetű *Fregátonn*. — A' mint beszéllik, fogja leg-első szerentséjét próbálni *Lord Moira, Noirmoutier* Szigete ellen, melly már a' múltt észtendőben kezekben volt a' *Royalista Frantziáknak*. “

„A' *Ministériális Újságok* úgy írják mint bizonyos dolgot, hogy *Lord Bridport Tengeri-Vezérünk* egéllz eggyesülésben vagyon *Charette* *Frantzia Royalista Vezérrel*, és már nem tsak lövöldözéshez

való készületekkel segítette ezt; hanem mind azon *Frantzia* Ki-költöztteket és Suá-nokat (*Chouans*) is által-fzállította hozzá, a' kik meg-fzabadúlván *Quiberonból*, *Houat* nevű Szigetetskében tartózkodtak vala egy ideig. — Az Antiministériális Újságok, ellenkező módonn írnak ezen tárgyról. “

„Úgy foly a' híre, hogy harmincz ezer főből álló Katonaságot szándékozik küldeni F. Udvarunk *Amérika*-mellyékére, és hogy ebbéli szándékát mentől előbb végre hajthassa: ötven forint ajándékot ígér minden Személlynek, ki az úgy nevezett *Fencible*-Korpusból önként ajánlja magát az *Amérika*-mellyéki katonáskodásra. “

„Az Északi-tengerre még Augustus' 21-dikénn is indultak három első-nagyságú, és négy középszerű Katona-hajóink. “

„Egy zsák lisztnek az árra, négy sil-linggel szállott itt *Londonban* léjjebb Aug. 21-dik napján; egy mázsa búzának az árra pedig húsz sillinggel: következőkép-pen kevesebbre szállítódott le a' kenyér-taksája is. Igen bőv aratás volt minden részeibenn az Országnek. “

Londonból Aug. 28-dikann: — „Két-fzázhusz szállító-hajók indulanak el tegnap előtt *Portsmouthi* partunktól a' *Normou-tieri* frantzia partok felé, réllzerént *Nagy-Britanniai*, réllzerént Ki-költözött-frantzia Katonasággal, mellynek Fő-Vezére Gen. *Doyle*. *Harvey* Tengeri-Vezer kíserte

ezen szállító-hajókat, öt első-nagyságú és két középszerű Katona-hajóival. A' Fr. Király' Ötse is el-ment *Harvey* Admirálissal *Queen-Charlotte* nevű 110 ágyús hajón. “

„ *Charette* Royalista - Vezérről az itt a' hír, hogy minekutánna meg-hallotta volna a' *Quiberoni* máfzárást: ő is hat száz Republikánus foglyokat lövöldöztetett agyon. “

Frigyes Belgyiomból. —

Echo, *Geyer*, és *Mercur* nevezetű *Frigyes-Belgyiomi* kisdéd Katona-hajók egy tsomó *Anglus* szállító-hajókra bukkantak *Norvégia* körül, mellyek közzül négyet el-kaptak, és *Norvégiának Kleerfi* partjához vitték prédájokat. — *Allianz* és *Argo* nevezetű *Hollandus* Fregátok ellenben, két első-nagyságú, és két középszerű *Anglus* Katona-hajókkal akadtak össze ugyan tsak *Norvégia'* széleinn, 's hartzra kelvénn a' dolog, *Allianz* kéntelen vólt meg-adni magát. *Argo*, ha mind nagy ügyel bajjal is meg-szabadította magát.

Hágából írják, hogy oda naponként várattatik *Noël Frantzia* Követ: azonközben ismét vissza-érkezett oda *Frantzia* Nemzet-gyűlési Tag *Ramel*, 's jelentette *Frigyes-Belgyiom'* mostani Igazgatóinak, hogy ő néki parantsolatja vagyon, *Moreau* (*Frantzia*) Generálissal együtt batorságos állapotba helyheztetni, a' kívül-

ről való meg-támadtatás ellen *Frigyes-Belgyiomot*; és ezen tzélnak el-érése eránt tanátskozásba ereszkedni azon Deputátziójával a' *Frigyes-Belgyiomi* Fő-Kormányfzéknek, mellynek kötelessége, a' hét frigyes Tartományoknak össze-szövetkezésére való ügyelés. — *Daendels Fr. Belgyiomi* Vezér, el is ment egynehány *Frantzia* Generálisokkal együtt a' Határ-erösségeknak meg-fzemplélésére, 's az újj Nemzeti-Brigádáknak is meg-parantsoltatott, hogy indullyanak a' Szelek felé, mellyeket tzélba láttattak venni az *Anglusok*.

Utrecht (Ultrajectum) Városában kemény Rendelés adódott ki az ott tartózkodó Idegenek ellen, 's egyfzersmind az onnan *Osnabrückbe* által-költözttekhez olly parantsolat útasítódott; hogy tizen-nég napok alatt ismét otthonn teremjenek, mert különbenn úgy fognak tartatni mint Haza-ellenségi. — *Cuilenburg* nevű Városbann többen hatvannál össze-adták magokat Aug. 25-dikénn a' Néhai Helytartó-Hertzeg' Követői, 's nagy zenebonát indítottak, míg nem végre ki-vetkeztette őket fegyvereikből a' különböző értelmű fegyveres Polgárság, és a' *Waldecki* Regimentnek egy része.

Közönségesen meg-hirdetődött, hogy a' Néhai Helytartó (*Arausiói*) Herzeg' jószágainak el-adása ismét folytatódni fog *November*' közepénn.

Ultrajektumból Augst. 11-dikénn: —
 „Nálunk egy zsák búza 44 forint. Az ó
 krumpli 8 — 9. Az idei 26 — 30 forint. A'
 posztó is másfél annyi árrú, mint vólt; mi-
 ólta a' Frantziák itten vagynak. — A'
 melly Kotsis ez előtt 3 elztendővel 9 fo-
 rintért *Utrechtból Nimmvégenig* vitt 4 ló-
 val, ugyan most ezen útért harminzt fo-
 rintot kér.“

Frantzia - Országból. —

A' Nemzeti-gyűléssel következő sum-
 májú Jelentést közöltetett Sept. első nap-
 jánn a' Közjóra-ügyelő Deputátzió, *Boissy*
d' Anglas nevű Tagja által:

„A' *Prusszus* és *Spanyol* Királyokkal
 kötött Békesség nem egyéb vala, hanem
 újj Békesség-kötéseknek előjárója. A' Kö-
 zönséges - Társaság' nevében a' *Hessen-*
Casseli Landgráffal kezdődött alku fzeren-
 tséssen végre-hajtódott. Imhól a' Kötés,
 melly lett *Basileában*, *Fructidornak* tizen-
 eggyedik (Aug. 28-dik) napján:

- 1.) Békesség, barátság, és jó egyet-
 értés lesz a' *Frantzia* Közönséges - Társa-
 ság, és a' *Hessen-Casseli* Landgráf között.
- 2.) Következésképpen meg - szűnnek min-
 den ellenségeskedések a' két eggyező Ha-
 talmasságok között, azon idő-ponttól fog-
 va, mellyben, azoknak Ministereik, által
 adándják egymásnak e' jelenlévő Kötés-
 nek ratifikátzióit (az az, a' két eggyező
 Hatalmasságoknak helybe-hagyásait 's me-

erössítéseit). Se' egyik se' másik köz-
 zülök, nem adhat a' Másik' ellenségeinek
 se' segítséget, se' kontingentziát. (Értő-
 dik a' kontingentziánn az a' Rész - Katonaság, mel-
 lyet tartozott adni a' Hessen Casseli Landgráf, mint
 Német - Birodalmi Rend, a' Német-Birodalom' Ármá-
 diájába.) 3.) Valameddig tartani fog a'
 (frantzia) had *Angliával*: mind addig a'
 Segítség eránt való Kötést, mellyre lépett
Angliával a' Landgráf, se' nem tellyesít-
 heti tovább, se' meg nem újjíthatja. 4.)
 Alkalmaztatni fogja magát a' Landgráf,
 azon Fel-tételekhez, mellyeket a' *Prusz-*
sziai Királlyal *Basíleában* lett Kötés fog-
 lal magában. 5.) *Rheinfels* Várát, nem
 különben minden egyéb részeit is a' *Hes-*
sen-Casseli Landgráf' Birtokának, mellyek
 a' *Rajna'* bal-melleyékén fekszenek, meg-
 tartja magánál mind addig a' *Frantzia* Res-
 publika, míg közönséges békessége nem
 lesz a' Német - Birodalommal. 6.) A'
 kereskedésnek olly folyamatja lesz ismét
 mind két részről, mint vólt a' had előtt.

(*Nizzából* Aug. 29-dikénn: — „Az
 eddig *Napkeleti-Pireneusi* nevet viselt Se-
 regnek előljáró része már *Marszáliához* ér-
 kezett, és az *Olasz - Országi Frantzia* Se-
 regnél újra tizenötezer ember' számára ké-
 szítődik tábor.)

Az *Amérika*-melleyéki Birtokokban lé-
 vő Nemzet-gyűlési Kommisszáriusoktól *Vi-*
ctor-Hugues és *Lebas* Polgároktól, újj Tu-
 dósítást vett a' Közjóra - ügyelő - Deputá-

tzió, és 28-dik Augusztusbann fel is olvas-
tatta azt, a' Nemzeti-gyűlés előtt. Jelentik
a' nevezett Kommisszáriusok, hogy négy
frantzia Katona-hajók, 45 napi vadászat-
jok után, 14 *Anglus* hajókkal tértek víz-
fzra, mellyeknek leg-nagyobb része, ágyúk-
kal, 's ágyúkhöz való, és egyéb hadi ké-
születekkel vólt meg-rakva.

A' *Felső-Rajnai* Sereg, 's a' *Fontai-
nebleaunál* lévő Nemzeti-lovas-gárda-ol-
tály is, szintűgy el-fogadta az újj Konstitú-
tziót: mint a' *Páris* alatt fekvő tábor.

Elegyes Tudósítások.

Varsóból Auguszt. 22-dikénn: — „Itt
fog telelni az *Orosz* Sereg, mint a' készü-
letekből lehet ítélni, mellyek tétetnek a'
számára. Úgy halljuk, hogy *Orosz* Fő-
Vezér Gróf *Suwarow* a' Tsászárnéjától
olly parantsolatot vett, mellynek ereje sze-
rént tartozik az *Orosz* Birodalom' határa
felé közelíteni, a' *Doni* Kozákoknak le-
tsendesítésére, kik zenebonáskodni kez-
dettek.“

„*Prusszus* Minister Gróf *Haugwitz*
Grodnába érkezvénn, egy Konferentziát
(beszéllgetést) tartott *Repin* Hertzeggel,
's a' meg-lévén, tovább folytatta útját
Pétersburg felé.“

Ama néhai nagy Geografusról *Prusz-
sziai* Fő-Consistoriális Tanácsos *Büsching-*
ről maradott Mappa-gyűjteményt és Bib-
liothékát, az *Orosz* Tsászárné vette meg

huszonnégyezer forintokonn az Örökösöktől, kiknek még az említett summán kívül, sokat érő ajándékot is adatott.

Az *Orosz* Korona-Örökösének második Fiát *Constántin* Nagy-Hertzeget is meg akarja házasítani az *Orosz* Tsászárné: Feleséget választat véle a' *Koburgi* Hertzenének három Leányai közül, kiket e' végett az édes Annyokkal együtt *Fétersburg*ba hívatott, *Orosz* Generális *Budberg* által, a' ki Nevelője volt *Constántin* Nagy-Hertzegnek.

Magyar Ország,

Török-Kanisáról Sept. 11-dikénn: — „A' *Tisza*, September' eleitől fogva egy ölnyivel apadott, és az árvizek mind vízfz folynak már most a' *Tisza'* árkába. — Négy véka tiszta búza, a' Bánátban 3 for. 30 xr. *Szegeden* négy; *Baján* 5 forint. — 4 véka zab a' Bánátban 40 xr. — Tengeri elég lessz. — Dohány, már sok esztendeje hogy nem termett olly sok és olly jó mint most. — A' szőlő nagyon rothad, úgy hogy némelly helyeken kénytelenek az Emberek fzedni,“

„A' hives idők, mellyek *Augustus'* közepénn a' nagy esők után kezdetek vala jární: gátolták *Szerem* Vármegyében és a' *Petervári* Határ-örző Regiment' Megyében a' török nyavalyának, a' Fekete-nagy-patétsnak, 's a' Veres-patétsnak terjedését: de most már ismét rekkenő me-

légek járnak: 's ugyan azért nagy is a' vígyázás mind az ollyatén Helységekre, melyekből a' Lakosoknak nyavalyás része kiállítódott a' mezőre, 's ott bé-sántzoltatva és őriztetve gyógyíttatik; mind pedig a' Kordonra vagy Őrizet-líncára, melly a' nyavalyás Környéket az egészséges Vidékektől el-rekeszti. Ez a' línea vagy vonya *Cserevitz*től fogva, melly első *Posta*-státzió *Pétervárá*tól *Eszék* felé, a' *Duna* mellett egyenes sorban dél felé a' *Száváig*: és így magában foglalja *Szerem* Vármegyének nagyobb részét és a' *Pétervári* Határ-őrző Regementnek Megyét, *Károlovitz*, *Zimon*, és *Mitrovitz* Városokkal együtt, mellyek mindazáltal egészségesek. Csak a' *Pétervári* Várnak vagy közlése (kommunikátziója) *Új-Vidék*kel: de a' Külső-városa vagy Majorjai már a' Kordonon belől vagynak. A' Kordont a' *Dunától* fogva a' *Száváig*, rész szerént *Szerem* Vármegyei Lakosok; rész szerént Katonák szállják. A' *Duna* inenső mellyékét, *Új-Vidékig* *Báts* Vármegyei Lakosok; *Pétervárá*tól a' *Tiszá*nak *Dunába* való szakadásáig, a' Hajós-Katonák' (Tsajkások') Batalionja; tovább pedig a' *Pántsovai* Határ-őrző Regement. A' Kontumázt-tartás (vagy az Utazóknak tífztúlása) eránt több helyeken vagynak téve rendelések. A' kik *Szerem* Vármegyének egészséges részeiből jönnek, 21 napig

tartanak kontumátzot; 41 napig pedig azok, kik az említett Vármegyének nyavalyás részeiből jönnek. *Pétervára* előtt két kontumátz-tartó hely vagyon, egyyik *Kárlovitz* felé; a' másik pedig *Kamenietz* felé. *Vukováronn* is vagyon egy Fő-kontumátz-tartó hely. Eleinten ugyan tsak sátorok alatt kellett tartózkodni a' tisztúlni valóknak: de most hamarjában fa-épületek készítdtek számokra. — A' Levelek, mellyek *Szeremből* jönnek, temjénnel meg füstölődnek, és *Pétervárán* meg-béllyegeztetnek. *Verötze*, *Báts*, és *Torontál* Vármegyékben, mellyek szomszédjai *Szerem* Vármegyének, minden rendelések ditséretesen meg-tevődtek, mellyek szükségesek ezen Megyéknek a' ragadó nyavalyáktól való meg-óltalmazására. — *Budáról*, Consiliárius *Pichler* Úr küldődött le Pestis-Kommisszáriusnak, ki, a' *Bétsből* 's *Pest*-ről jött; és a' nyavalyás Megyékbeli Orvosokkal egyyüt', buzgóan törekedik eleit venni a' veszedelemnek. Ezeket azért is kötelességemnek tartottam meg-írni: mivel a' felsőbb részekről mind szárazon mind vízen *Szerem* Vármegyébe igyekezett sok Utazók és Kereskedők károsodtak már meg az által, hogy tsupánn akkor tudhatták meg a' dolog' valóságát: midőn a' Kordonra bukkantak. — A' török-nyavalyát vagy pestist, egy *Asszony* hozta *Szerviából* a' *Száva* vízénn által,

még Augustus' elein, *Krnysevtze* nevű határőrző Helységünkbe. Látogatására lévén t. i. ezenn Alfzony a' maga *Szerviai* Attyafiainak, azoktól egy pár harisnyát kapott ajándékban. El-hozta szegény feje az ajándék harisnyákat, meg sem gondolván, hogy pestises mérge lappangjon benne. *Hinc prima mali labe!* — A' Veres-patétsból többnyire mind ki-gyógyulnak a' betegek: de valaki Fekete-patétsba esett: egy se' maradt meg életben. “

Nograd Vármegyéből Sept. 9-dikén: „Nem tsak Keresztyének; hanem még Zsidók is segítik a' tűz által meg-károsodott Lakosait *Szügy* Helységünknek, mellyben e' folyó Hónapnak első napján délelőtti tíz órától fogva délutáni három óráig 160 Házak égtek el. “

* * *
J e l e n t é s e k.
* * *

Bihar Vármegyéből a' *Diószegi* Dominium' részéről jelentetik, hogy a' nevezett Dominiumban lévő nyóltz Tsapfzékai, kilentz örlő száraz, és három vízi malmai, 's 3 Görög-bóltjai az Uraságnak, nem különben a' Híd-vámok, Méfzarfzékai, 's az esztendő és heti Vásárok' jövedelmei, tíz esztendőkre árendába fognak kótyavetye által botsáttatni, és az épületeknek is egész hasznavevése által engedtetik az említett tíz esztendőkre, o'ly fel-tétellel; hogy az árenda-pénz minden

kor fél-éltendővel előbb le-fizetődjék. Vagyoni *Diószegenn* egy ki-árendálni való Tó is, melyből éltendőnként hatszáz-nál több mázsa Szódának való *Széksót* ki-lehet takarítani, 's takarítottak is már ki. Vagyon végre kétszáz el-adni való szarvas-marha és ötszáznegyven Sertés is *Diószegenn*. [Az első kótyavetye (licitátzió) fog tartatni *Diószegén*, Octób. 1-ső napján; a' másik Oct. 26-dikán; a' 3-dik pedig, Novembernek 5-dikénn. A' ki előre bővebb esméretet kíván szerezni magának az árenda' fel-tételeiről: írhat azok eránt akár *Papanék* Fiscális Úrhoz, *Székcelyhídra*; akár Gróf *Sternberg* Ádám Secretáriussához *Jablonka* Jakab Úrhoz *Diószegre*.

Bihar Vármegyében *Nagyváradon*, a' Város' néhai Patikáriussának Özvegye szándékozik el-adni a' Házát, két jó kő-füzetű Patikákkal együtt. A' Ház, mely az úgy nevezett Új-városban, innen a' *Kőrösön*, a' Fő-vásár-piatz' szegelyetén fekszik, jó matériálékból erősen épült, és egyik Patikával egybe van ragasztva; a' összességel: négy festett lakó szobából; igen jó móddal el-intézett és rakott patikából; matériálékat tartó Kamarából; Patikárius-Legények' számára való szobából; dolgozó-; és mosó-kamarából; evő-; és tseléd-szobából; nagy és világos pitvarból;

's könyhából; jó bőlthajtásos pintzéből, mellyben el-fér 1800 tseber bor, 's vagyon egy kis rekesz a' zöltségeeknek is; igen nagy Udvarból, mellynek közepénn egy újjan készültt kö-kút vagyon; hat lóra való Istállóból, mellynek padlásánn alkalmasan lehet szénát tartani; kotsi-színből, mellyben 3 kotsi, szekér, vagy hintó el-fér; jég-veremből; 's végre a' Ház' bőlthajtásos padlásán két egymás felett igen jól készültt fű-tartó alkotványokból. — A' másik Patika, túl a' Kőrösönn, az úgy nevezett *Várad-Olasziban* vagyon, a' fő-úttzán, és szintolly jó készületű 's rakott, valamint az első. — A' kiknek vevő-ízán-dékjok vagyon: bővebben értekezhetnek akár írásban akár szóval, a' fenn említett Özvegy Patikáriusné Alízonyságtól.

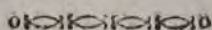
Aeternae memoriae *ALEXANDRI LEOPOLDI* Archid. Austr. Hungar. Palatini, arduis nati, solertis, strenui, Caesari, Augustiae, e regia stirpe Fratribus, Sororibus, firmante in dubiis consilio, suavitatem sodalitiis, generosa indole, pectore fraterno gratissimi, de Republica adsiduam ad incrementa studiis ultra amplissimam expectationem promeriti; cari absque gentis discrimine omnibus; maxime Pannonum ordinibus, summis, imis. — *Talem Themis optima, talem Religio, talem regno*

Bellona petebat. Sant. — Viennae Austriae. Typis Thad. Schmidbaueri 1795.

Illy tzím alatt, Néhai *Sándor Leopold* Királyi Fő-Hertzeg kedves Palatínusunknak életét 's halálát, velős és gyönyörű deáksággal írta le *Bétsbenn* ugyan azon nagy tudományú Udvari Tanácsos Úr, a' kit, Néhai II-dik *Fridrik Prussziai* Király' halálára készített Lapidaris stílusú munkájáról esmér már és betsül *Európa*. Kisebbs és nagyobb formában nyomtatódott ki az elő-adott tzímű Munka. A' kisebb, úgymint nyóltzad formában lévőnek 15 xr. az árra. A' nagyobb formájú nyomtatás vagyon *in folio* öt árkusra, kellemetes betűkkel, Velin-papirosra, két igen derék képekkel, mellyeket a' *Bétsi* Rajzoló-Akadémiának Directora *Füger* Úr gondolt 's rajzolt; rézre pedig *Bartsch* Úr metztzett, ki, a' Tsászári Bibliothékának főbb Tisztjei között egy. Bé is van már kötve szép világos-kék papirosba, melly szín-nel tzelezés vagyon, Néhai Palatínusunk' Magyar Lovas Regimentjére. A' Levelek' szélei aranyozottak. Egy illyen Exemplárnak az árra egy forint. Lenet találni, valamint a' kisebb formájút is *Budm*, *Pesten*, és másutt is egész Magyar-Országban, minden nevezetesebb Könyvárókknál.

Magyar Hírmondó.

24.

Költ Bétsben, Sz. Mihály-Havának (Szeptembernek)
22-dik napján, 1795-dik Esztendőben.

Hadi Környütlállások.

Gróf *Clerfayt*, következő summájú Tudósítását indította *Bétsbe* Sept. 12-dik napján *Romersdorf*-ból *Neuwied* mellől: „Sept. 6-dikán reggel, húsz ezer főből álló Frantziáság rontott által a' *Rajnánn* *Eichelkampn*ál, és több rendbéli tsapatjai nyomultak elő Sept. 11-dik napjann a' régi *Siegburgi* útonn. “

A' *Német-Birodalom'* *Vesztfáliai* *Ke-rületében* fekvő *Berg* nevezetű *Hertzezség-nek* *Fő-Városából* *Düsseldorfból* (melly, a' *Palatinátusi Választó-Hertzege*) Septemb. 8-dikánn: — „A' múltt *Szombat*-estvé-től fogva *Vasárnap* reggelig lövöldözték *Városunkat* a' *Frantziák*: de még is nem sok kárt tettek benne. Reggelre kelve kapitulátzió lett, melly szerént az itt őri-zeten volt *Palatinátusi Katonák* szabad el-menetelt nyertek olly fel-tétel alatt, hogy esztendeig ne szolgállyanak, a' *Frantziák* s azoknak *Szövetségeseik* ellen. “

„A' *Frantzia* *Ki-költöztteket* által kellett adni a' *Republikánusoknak*, kik, az

itt lévő ágyúkat és tulajdonképpen való hadi készületeket is által vették már. Itt vagyon *Kleber* Frantzia Generális' főquártéllya. Kormányfzékünk, nem különben Fejedelmünk Ministere *Hompesch* Úr is, engedelmet nyert az itt maradásra. "

„Egy álló hídon két repülő hídjak is vagyon a' *Raján* a' Frantziáknak, melyenn ekkoráig 50 ezer embert és 150 ágyút szállítottak által. "

Frankfurtból Sept. 13-dikán: „Sept. tizenegyedik napján mentek bé *Siegburgba* a' Frantziák: akkor *Württemberg* Herzeg Ts. K. Vezérnek főquártéllya *Ukeratban* vólt. — Gróf *Erbach* Korpusa, holnapra a' *Lahn* vize megé jő, *Siegenhez*. " *Nagy - Britanniából*. —

Londonból Sept. első napján: — „Még tizenhat újj lovas Regementeknek fel-állítására határozta magát Ministériomunk. "

„El van végezve, hogy *Amérika'* mellyékénn egész erővel folytatódjék a' had: minekokaért még ebben a' Hónapban el fog indulni *Napnyúgoti-India* felé *Abercrombie* Generálisunk, tizenöt ezer emberből álló részével azon Seregnek, mellynek Lord *Moyra* vala Vezére. "

„Lord *Moyra* nyugodalomra tevődött, 's nem megy se' *Amérika*-mellyékére; se' a' *Frantzia* fzelek ellen. *Doyle* Generális ugyan, ki először a' Lord *Moyra*

ra' Serege' előjáró részének Kormányozó-jává rendeltetett: el indult Aug. 25-dikén *Noirmoutier* nevű kis Szigete felé *Frantzia*-Országnak: de nem vitt többet magával ezerkét száz *Anglus* Katonáknál, 's azokat is vissza-hozza *Portsmouthi* partunkhoz leg-ottan: mihelyest a' *Frantzia* Ki-költöztteket által-adhatja *Charette* Fr. Royalista Vezérnek kormányozása alá. "

„Ebbéli akaratja F. Udvarunknak tudtára adódott a' *Frantzia* Király' Öttsének Aug. 24-dikén; olly ki-nyilatkoztatás mellett, hogy ha nem tettzene Ő Kir. Hertzegségének, a' környülállások' meg-változásával, Fr. Ország' partjai felé indulni: Német-Országba a' honnan jött, ismét vissza fogna szállítódni: de ezen jelentésre így felelt a' *Monsieur*: „Olly bizodalommal valék az igaz, hogy egy Ármádiával érkezhetek a' derék *Vándéisták* közzé: de ámbár így legyen is a' dolog; már ugyansak el-megyek, és reménylem nem leszek szerentsetlen. "

„A' leg-újabb Tudósítások szerént, mellyeket vettünk a' *Frantzia* szélek melől, *Charette* el-foglalta az *Alsó-Pictáviai* *frantzia* partokon lévő nevezetesebb Erőségeket és *Noirmoutieren* kívül *Olone* (*Oloná*) nevű Szigetetskét is. *Canclaux* Republikánus Generális ugyan *Nantesnél* vagyon; de nem többel tizenöt ezer Embernél, mivel egy része Seregének a' *Li-*

geris (Loire) jobb partján bajoskodik a' Suánokkal."

„*Martinique* nevű *Amerika* - mellyéki Szigetünkől olly Tudósítások érkeztek ide; hogy *Guadeloupe* frantzia Szigetnek felső részét vissza-nyerték a' Republikánusoktól a' Royalisták, és a' Fr. Nemzet-gyűlési Kommisszárius *Victor Hugues* nem soká maradhat meg *Guadeloupe*ban. — *St. Domingó* Szigetéből is azt írják, hogy a' Fr. Republikánus Sereg, kéntelen vólt *Port-au-Princen*ek oszromát félbe-szakasztani; 's *Port-au-Paix*hez vonni vissza magát. Úgy hallatik, hogy *St. Domingói* Gubernátornak, a' *Tulonban* fogva vóltt *Ohara* Generálist nézte ki Ministériomunk."

„Három igen kártékony frantzia hajók — két *Bricque*; és egy 12 ágyús *Corvette* — jutottak hatalmunkba mostanság. A' *Bricque*ek, száz különbkülönbféle hajóinkat rablották el a' Canálisonn (*Anglia* és *Frantzia* Ország között lévő szoros tengerenn), a' múltt éltendőben: de most őket is eltsípé egygy első-nagyságú Katona-hajónk. A' *Corvette* - *Victoire-Nationale* nevezetű — az Északi tengeren, huszonegygy Kalmár-hajóinkat kapkodta el, most *Frigyes-Belgyiomnak Flessinguei* partjától, a' *Nantesi* frantzia parthoz szándekozott: de *Minotaurus* nevű nagy Katona-hajónk által el-fogattatott."

Olasz - Országból. —

Turinból írják, hogy az *Aostai* völgyben két részre osztván magokat a' *Pedemontziumi* Katonák, két felől akartak esni 600 főből álló ellenségnek, melly, *Claviereshez* közel, tizenennyöltz ágyúkkal spēkeltt erőss sántzban tanyázott: de nagy köd lévén egymásra kezdték ágyúzni a' két egy Nemzetbéli Felek, melly hibát észre-vévén az ellenség, rajtok ment a' *Pedemontziumai*akonn, kik nem könnyen mozdúltak ugyan helyekből, de végre ugyan tsak kénytelenek voltak futásra venni a' dolgot, 's mintegy 600 ember veszteséggel.

Pedemontzium (Piemont) Tartományában igen bőven termett gabona az idén: minekokaért meg-engedte a' *Szárdíniai* Király, hogy harminzötezer zsákkal ki lehet Birtokaiból vinni *Helvétziába*: de olly fel-tétellel, hogy marhát kell érette hajtani *Pedemontziumba*. Egyszersmind jó rendeléseket tétetett a' végett; hogy az ellenség semmi gabonát ne kaphasson *Pedemontziumból*.

A' Tsáfsz. Kir. és *Szárdíniai* Királyi Seregek' Fő-Vezére B. *Devins*, Auguszt. 27-dik napján délután, a' *Frantzia* Ármádia' egész fekvésének meg-szemlélésére indúlt.

Livornóból Sept. 9-dikénn: — „Ezen Hónapnak 6-dik napján ismét el-indúla

partunktól *Hotham* Anglus Admirális, tizenkilentz *Anglus* és 3 *Nápolyi* első-nagyságú Katona-hajókkal, mellyeknek utánok indult más nap *Sz. György* nevű első nagyságú *Anglus* Katona-hajó is két Fre-gátokkal. *Hotham* Tengeri-Vezér, Báró *Devins* felé vette útját, hogy annak a' Frantziák ellen való szándékát fzerentsé-síthesse a' tenger felől. — El indult innen *Fortezza* nevű *Anglus* nagy Katona-hajó is tíz Kereskedő-hajókkal, mellyeket *Lon-don* felé kísért. “

„ Ide annyi életet hordanak egy idő-től fogva, hogy a' Kereskedők ki se' rak-hatják azt hajóikból, mivel mind itt, mind *Pisa* Városában tele vagynak a' gabonás Magazínok. “

Frantzia - Országból. —

A' *Párisban* lévő Nemzeti-épületek, és Ki-költöztettekről maradott Házak eránt olly Végzést hozott a' Nemzeti-gyűlés Aug. 30-dikán, hogy azok tíz napok alatt el-adattassanak.

Elegyes Tudósítások.

Rómából Sept. 4-dikénn: — „ Ama híres *Cagliostro*, ki, a' mint tudva lévő dolog, fogva ült *S. Leon* Várában, ki-műla ez árnyék Világból. “

Rómából Sept. 5-dikénn: — „ II-dik *Ferentz* Német Tsászar' és Magyar Király' Fiatskájának, kit, *F. Mária Therésia* szü-letett *Nápolyi* Királyi Hertzeg-aszszony,

1793-dik esztendőben Apr. 19-dik napján hozott világra, a' melly drága feje-ruhákat készíttetett ajándékban a' Sz. Pápa; azokat nagy tzeremóniával szentelte bé Ő Szentsége tegnapelőtt *Quirinalis* nevű palotájában, a' hol a' végre egy Óltár állíttatott fel, 's meg-jelentek *Albini; Archinto; Zelada; Herzan* (ez Ts. K. Követ *Romában*); *Roverella; Somaglia; Rinnuccini*; 's *Braschi* Cárdisálisok is, és *Bandi* Érsek, kiknek a' tzeremónia' végződésével meg-köszönte fáradságjokat Ő Szentsége, 's vissza-tért a' maga szobáiba. “

Portugallia és *Algér* között ismét helyre állott a' Békesség, a' mint írják, az *Angliai* Udvarnak közbenjárása által.

Háládatos Tanítvány' példája.

Velentzei Fi Franzini del Zante Úr volt a' *Portugalliai* Királyi Hertzegek' Nevelője. Vissza-kívánczován ezenn Úr a' maga Hazájába, el-botsátódott a' *Brasiliai* Hertzegtől, de azt ígérte a' Hertzeg, hogy minden esztendőben egy millió négyszázezer *Reest* fog ki-fizettetni *del Zantini* Úrnak maga személlyére; két Fiai' számá-ra pedig, esztendőnként fél fél milliót.

Magyar Ország.

Jósef Kir. Fő-Hertzeg Locumtenensünk' meg-tisztelésére, következő Üri Személlyek küldöttek *Budára* Ns *Bihar Vármegyéből*; Nagy-Prépost Gróf *Sauer*

392
Kajetán; Első Al-Ispány *Péchy* Imre; Assessorok: *Szlávy* György, *Miskóltzy* Farkas, *Rhédey* Lajos, Bárá *Vétsey* József, *Hodossy* Sámuel, 's *Tisza* László; és Fő-Nótárius *Kazinczy* Dienes — Urak.

Locumtenens *József* Királyi Fő-Hertzeg' Installátziójára készítette a' következő Verseket Bárá *Bernákovits* József, a' *Kalotsai* Érsek Gróf *Kollonics* László Ő Exc. ja' Cerimóniáriussa.

Spargere manu frondes, sinuosaque Compita Budae

Pingito purpureis Laeta Juventa rosis,

Cordium enim alatas regens amor ecce quadrigas

Vectat Delicium Pannonis ora tuum!

Plaudite Pampineis circum Juga florida clivis,

Ad modulos patrias urgeat Ister aquas,

Pande Palatinas Domino gens Hungara Portas,

Et sponsum viduo suscipe laeta thoro!

Hunc tibi nam Caesar proprii fidum Ectipon oris

Dat, geminoque sui talia Verba refert:

Perge Jösephe meas moderatum Pannonis Arces,

Atque meum supple Frater amate locum,

Trado vices Regis, trado tibi Patris amorem,

Hungara trado simul corda revincta mihi,

Nullus amabilior potuit te Principe mitti,

Frater amabilior Te dare nemo potest;

Macte animo rigidis mea gens exercita fatis,

En properat damnis larga medela tuis,

Pro Illo, qui immerito cecidit tibi Flosculus aevo,

Tristis, et agnati Victima Amoris erat,

Proque tuos rapuit mea gens qui primus amores,

Castore pro Pollux jam nova stella nitet!

Stella die Pollux, noctu tibi Castoris Astrum,

Sic fratres gemini syderis instar erunt;

Nempe Leopoldus cognaris Adsitus astris,

Aërea spectat gaudia Vestra sede,

Et veluti laetum fatis volventibus omen,

Aduivet Pompae Buda superba tuae,

Buda superba altum quae culmine Veris Olympum,

Surrigis et celso Regia Tecta Polo;

Fallor? an aptatas fliterint Tibi gaudia voces,
 Fulgure vel Domini sis stupefacta tui?
 Pone metum mea Gens, male nam Tu Convenis illi,
 Quin Dominum affare talibus orsa modis:
 Inclyte Semideum de sanguine nate Parentum
 O Amor, o Patrii Spes Jösephe soli!
 Quod mihi te sydus, quae Te tam blanda tulere
 Tempora, Deliciis officiosa meis?
 Non ego par Regi grates exolvere Divo,
 Non ego par magnis solvere Vota Diis,
 Quod Te dulce Decus Augusti mihi Pignus Amoris
 Cesserit, et cupidis gaudia tanta plagis!
 Suscipe ab Auspiciis mea Lux! mea millia Cordum
 Martia pugnacis germina summe soli,
 Et mihi semper sis Deus hic, et amabile Numen,
 Et mihi Pannonicae firma Cölumna domus!
 Tu mihi Delicium, semperque eris Ima voluptas,
 Et si quid geminum huic blandior Orbis habet!
 Si dubitas mea Lux, partes Circumspice cunctas,
 Invenies quam sis Ruris, et Urbis amor!
 Ceu videas pictis ardentia Lemmata flammis,
 Cernes in rapido subdita Corda rogo,
 Caeruleo auratas seu luffres Aethere fléllas,
 Banderiis cernes Aethera juncta tuis,
 Aëriis spectes Patrium seu Turribus Istrum,
 Cernes captivas ut Tibi volvat aquas;
 Dummodo vive diu et melioribus utere fatis
 Quam Frater lacrimis Heu Umbra piata meis!
 Heu procul infidos ignes fuge convenit ignis
 Non nivibus, teneris non bene flamma genis!
 Quin magis Asbesto textas infernere vestes,
 Te nequeat flammis laedere noster minor.

Posonból Sept. 21-dikénn: — „Ns
Nyitra Vármegye' Fő-Ispánnya Gróf *For-*
gáts Miklós Belső Tanátsos Úr, tegnap reg-
 gel vete itten véget világi életének.“

Erdély - Ország.

Nagyágról Septemb. első napján: —
 „Úgy meg-áldotta itt az Isten e' folyó elz-
 tendőbenn, a' Bányász - Gazdákat, hogy

rendes jövedelmeiknek hijánosodása nélkül, hat hetek alatt, ötvenezer forintot adhattak bé költsönn F. Urunknak hadi kasszájába. Illy meg-áldattatássokért közönséges háláadó Innepet is tartottak *Anna* napján. — *Nagyági* első Bányász-Gazda *Wildburg* Úr, úgy ajánlotta a' Felségnek Hegyeink' Gondviselőjét *Franzenau* Urat, mint fő eszközt az említett költsön-pénzadásnak: minekokáért ezen Érdemes Urat, arany-lántzról függő arany- emlékeztető-pénzzel jutalmaztatta meg kegyes Fejedelmünk, melly ajándékot a' Thesaurariátusnak mostani Directora Gróf *Bethlen* József Ő Exc. ja függesztett *Franzenau* Úr' mejjére Júl. 28-dik napján, egynehány Fő-Tisztviselőknök 's számos Méltóságoknak jelenlétében. Az említett napnak öröndetes tzeremóniáit, mellyek *Wildburg* Úrnak el-intézése szerént lettek, azért kívántam közleni a' *Hírmondóval* ha mind későn is, hogy olvasvánn azokat a' két Hazabéli Magyar Publikum, értse meg, minémű szíves tisztelettel és szeretettel viseltetik ezen Vídék is jó Fejedelméhez, 's Előljáróihoz! — Az első Bányász-gazdától fogva az utolsó Bányász-legényig, mindnyájan Bányász forma-ruhában tisztelkedtek itt a' Lakosok, az említett különben essős, de azért még is igen jeles napon: úgy mint zöld süvegben, fekete öltö-ruhában, bőr előkötővel, és világos kék

magyar nadrágban, melly öltözet annyira tettzett az Uraságoknak, hogy midőn a' gazdag ebéd után, hegyeink' üregjeinek meg-látására akartak indulni: mindnyájan Bányász ruhába kívántak öltözni, 's úgy jártak el föld alatt lévő úttzáinkat, trombita, dob, és más muzsika szó alatt; 's a' hegyek-ről lett durrogása közben a' mozsár-ágyúknak. Maga a' Thesaurariátus Diector, né-melley más Mágnásokkal együtt annyira gyönyörködtek Bányázi öltözetjeikben; hogy azokból mind addig ki nem vetkeztek, míg éjjeli nyugalomra nem tértek. Estvére kelve Bál kezdődött. Kilentz óra-kor el-állott az esső is: a' midőn egyfzere, kétszáznál több Bányászok állottak két hosszú sorba, égő fáklyákkal a' Plébánia² Templomához: kik között tizenkét Sze-méllyek, egy nagy, négy oldalú, festett, és háromszázhatvan métsesekkel meg-vilá-gosított Pyramist tartottak középben. Kevés idő múlva el-indultak mind a' Fák-lyások mind a' Pyramis-tartók; illy for-mábann a' Templom mellől. Lovaglott ezen díszes Sereg előtt, a' fellyebb említ-tett fzerentsés *Franzenau* Úr, ki után lo-vonn a' Bányászok' rendszerént való Vezetője *Trentsánszky* Úr, zászlót vitt. A' Pyramis előtt és után, egymást fel-váltva muzsikált két Banda. Így tartott a' me-nés, míg nem a' Kalmár-házhoz értek, mellynél egy *Alló*-hely volt készítve a'

fő Vendégek' számára: holott is meg-állapodott a' fényes Sereg, 's a' Pyramisnak első oldala, az *Alló*-helyen lévő Méltóságok felé vala fordúlva, mellynek felső részén a' Ts. K. tzímer szemléltetett, alább pedig illy Chronographica (Észtendő-számát jelentő) Írás olvastatott:

FRANCISCI II.

Caesaris AVgustI.

CeV MagnI PrInCipatVs TransylLVanIae
CharI PrInCipIs honorIbVs!

Ezen Írást nagy fel-szóval el-olvasta a' Helység' Érd. Plébánussa T. *Lamasch* Jósef Úr, 's mind magyarul mind németül meg-magyarázta, 's háromszor kiáltotta: *Éllyenek Ő Felségek a' Tsászár és Tsászárné; a' mi kegyes Fejedelmünk és Fejedelménék!* Fel-váltották ezen kiáltást, az egész víg Gyülekezetnek is háromszori *Vivant* kiáltásai; ezeket pedig, dob's trombita szó, és az ekhós hegyekre ki-rakott minden mozsár-ágyúknak durrogásai, mellyeket a' környékbéli Városok 's Faluk is jól hallották. — Ezután a' Pyramisnak második oldala fordítódott a' Méltóságok' felé, mellynek felső részénn *Erdély-Ország*' tzímere ragyogott, alól pedig ezenn Írás:

Inclytis Statibus ac Ordinibus M. Principatus Transylvaniae ejusque Gubernatori Regio Excell. Domino Georgio Com. Bánffy L. B. de Losontz.

Ezenn Írást hasonlóképpen el-olvasta hangosan, 's meg-magyarázta T. *Lamasch* Úr, és *Vivátot* kiáltott Gubernátorunknak; Püspökünknek (*Batthyáni* Ignácz Ö Exc. jának); 's a' jelen és távol lévő minden Rendeknek, melly *Vivát*-kiáltást ismét meg-újította az egész Sokaság, 's követte a' dobok 's trombiták' harsogása, és ágyúk bömbölése. — Harmadik oldala a' *Pyramis*nak felül, *Bethlen* József Ö Exc. ja' tzi-merét, 's alól ezt a' *Chronosticumot* ragyogtatta:

Ag! CeLse! eXVLta; BethLen CoMes
 eCCe IosephVs
 Te VlsIt CharVs ReglbVs
 aC sVperls.

Ezen *Chronosticum*bann *Ág*, *Nagyág* helyett vagyon téve, a' minthogy sokszor is nevezik *Nagyágot*, tsupánn *Ágnak* a' Magyarok. *Celsus* azért ízóllítódik meg, minthogy éppen 28-dik Július, a' Sz. *Celsus*' és *Nazarius*' Innep-napja. — A' *Pyramis* 4-dik oldal nak felső részén ki vólt formálva *Zichy* Jósela Gróf-asszony Ö Exc. jának, a' *Thesaurariátus* Director Úr' kedves Feleségének tzi-mere: alsóbb részéről pedig az említett oldalnak, következő sorok villogtak a' Nézők' szemeikbe: *Has Taedas tuo alit Dacorum Auraria prin-*

ceps,

*Montanas Decor*i *Zichi* *Josepha* *Comes*.

Hasonló örvendetes tzeremóniák mentek végbe a' Pyramisnak 3-dik és 4-dik oldalai körül is: mint szintén az 1-ső és 2-dik körül. — A' szép és mulattságos Spectaculum után víg vát sorálás következett.

Hunyad Vármegyei Fő-Ispány B. *Bor-nemisza* József Úr, Belső - Tanácsossá, következőképpen Excellentziás Úrrá lett.

Béts.

Caesarum Progenies

Francisci I. Nepos

Leopoldi II. Filius

Archi - Dux Austriae

Magnis his titulis major hic situs est

Alexander Leopoldus

Hungariae Palatinus.

Ezen rövid de fontos Epitáfiumi sorok, egy olly derék Magyar Úrnak pennájából folytak *Béts*ben, a' ki Néhai kedves emlékezetű Palatínusunkhoz holtta után is szíves tisztelettel 's szeretettel viseltetik; és hív indulatú Fia Hazánknek.

A' Keresztes Dámák' közzé, tizenhárom újj Tagokat méltóztatott fel-venni Sept. 14-dik napján a' Fels. Tsáfszárné, kik között két Magyar Affzonyságok is vagynak, úgymint: Báró *Prényiné*, született *Prényi* Mária Anna Báró-affzony; és Gróf *Berényiné*, született *Tolvaj* József Gróf-affzony.

* * *
J e l e n t é s e k .
* * *

Bihar Vármegyében *Nagyváradon*, a' *Város'* néhai Patikáriussának Özvegye szándékozik el-adni a' Házát, két jó készületű Patikákkal együtt. A' Ház, melly az úgy nevezett Új-városban, innen a' *Körösön*, a' Fő-vásár-piatz' szegelyetén fekszik, jó matérialékból erősen épült, és egyik Patikával egybe van ragasztva; áll összességel: négy festett lakó szobákból; igen jó móddal el-intézett és rakott patikából; matérialékat tartó Kamarából; Patikárius-Legények' számára való szobából; dolgozó-; és mosó-kamarából; evő-; és tseléd-szobából; nagy és világos pitvarból; 's konyhából; jó bálthajtásos pintzéből, mellyben el-fér 1800 tseber bor, 's vagyon egy kis rekesz a' zöldségeknek is; igen nagy Udvarból, mellynek közepénn egy újjan készültt kö-kút vagyon; hat lóra való Istállóból, mellynek padlásánn alkalmazatosan lehet fzenát tartani; kotsi-színből, mellyben 3 kotsi, szekér, vagy hintó el-fér; jég-veremből; 's végre a' Ház' bálthajtásos padlásán két egymás felett igen jól készültt fű-tartó alkotványokból. — A' másik Patika, túl a' *Körösön*n, az úgy nevezett *Várad-Olasziban* vagyon, a' fő-úttzán, és szintolly jó készületű 's rakott, valamint az első. — A' kiknek vevő-szándékjok vagyon: bővebben értekezhetnek

akár írásban akár szóval, a' fenn említett
Özvegy Patikáriusné Afizonyságtól.

Bihar Vármegyéből a' *Diószegi* Dominium' részéről jelentetik, hogy a' nevezett Dominiumban lévő nyóltz Tsapfzékai, kilentz örlő száraz, és három vízi malmai, 's 3 Görög-bóltjai az Uraságnak, nem különben a' Híd-vámok, Mészárszék-ek, 's az esztendő és héti Vásárok' jövedelmei, tíz esztendőkre árendába fog-
nak kótyavetye által botsáttatni, és az épületeknek is egész hasznavevése által engedtetik az említett tíz esztendőkre, olly fel-tétellel; hogy az árenda-pénz mindenkor, fél-esztendővel elebb le-fizetődjék. Vagyon *Diószegenn* egy ki-árendálni való Tó is, mellyből esztendőnként hatszáz-nál több mázsa Szódának való *Széksót* ki lehet takarítani, 's takarítottak is már ki. Vagyon végre kétszáz el-adni való szarvas-marha és ötszáznegyven Sertés is *Diószegenn*. Az első kótyavetye (ie. átzió) fog tartatni *Diószegen*, Octób. 1-ső napján; a' másik Oct. 26-dikán; a' 3-dik pedig, Nóvembernek 5-dikén. A' ki előre bővebb esméretet kíván szerezni magának az árenda' fel-tételeiről: írhat azok eránt akár *Papanek* Fiscális Úrhoz, *Szé-kelyhídra*; akár Gróf *Sternberg* Ádám Secretáriussához *Jablonka* Jakab Úrhoz *Diószegre*.

A'

TSÁSZÁRI és KIRÁLYI FELSEG'
ENGEDÉLMÉVEL.

XXXXXXXXXX

25.

Költ Bétsben, Sz. Mihály-Havának (Septembernek)
25-dik napján, 1795-dik Esztendőben.

Hadi és Békességes Környüállások.

Moguntziából Septemb. 13-dikán: —
„ A' levegő-égbéli recognoscírozás, *Icarus'* díjjára juttatott egy rendbéli vizsgáló-
dóit az ellenségnek. Tegnap, a' *Heilige Kreuzkirche'* romladékinál egész délután
próbálgattak a' Frantziák fel-szállítani egy
vizsgáló-hajót a' levegő-égbe: de tellyes-
séggel nem boldogúlhattak szándékjokban;
hanem ma délutáni két órakor egyszerre
fel-emelkedtek két Embereik, 's minek-
utánna egy óráig nézgeltek volna alá leve-

C 6

gőégi tsónakjokból, ismét le-fzállottak a' földre. Az után ismét fel-hajókázott egy Személy még nagyobb magasságra : és hatodfél órakor erefzkedett alá a' *Hechtsheimi* Sántzoknál. "

Mannheimből Sept. 15-dikénn : — „Tegnap fel-kívánták Városunkat a' Frantziák. Ma reggel ágyúkat szállítának a' velünk által-ellenben lévő sánttzaikba. "

Mannheimből Sept. 16-dikánn : — „A' melly ágyúkat tegnap reggel hordtak a' Frantziák, Városunkkal által-ellenben lévő sánttzaikba : azokat ismét el-fzállították ma, *Mundenheim*nál lévő *Batterie*ikba. "

Hertzeg *Württemberg* Ts. K. Feldmarschallieutenanttól következő summájú Tudósítást vett Gr. *Clerfayt*; 's küldött *Bétsbe Neuwed* mellől, *Romersdorf*-ból Sept. 14-dikénn : „*Ukerátnál* Sept. 13-dikánn reggel, egynehány rendbéli apróbb tsatázások után keményen meg-támadta Népünket sokkal nagyobb számú ellenség *Ukerátnál*, 's a' *Sieg* vizének túlsó partján készített *Batterie*ájából is úgy ágyúzott, hogy *Württemberg* Hertzeg hollzas ellent-állása után szükségesnek ítélte, *Altkirchen* felé vonni magát. Az ellenség igen sok kárt vallott: részünkről hat felsőbb, és mintegy kétszáz alsóbb rendű Katonákat talált a' hadi veszély. "

Frankfurtból Sept. 16-dikánn : — „*Oppenheim*mal által-ellenben nagy készülétek

tevődnek részünkről, hogy ellent lehessen állani az által-szándékozó Frantziáknak. “

„ Hogy a' *Lahn* vize mégé annál nagyobb erőt gyűjthessen össze Gr. *Clerfayt*: *Neuwiedet* 's annak környékét el-hagyta, mellyet e' fzerént óltalom nélkül találván a' Frantziák, el-foglalták Sept. 14-dik és 15-dik napjainn. “

Düsseldorf-ban, Tsászári Királyi Katonaság is vólt őrizetenn: de ki-takarodott belőle még a' Kapitulátzió előtt. Nem tudván ezen el-költözést a' Frantziák, egy Tzikkelyéül tették a' Kapitulátziónak, hogy a' *Düsseldorf*-ban találtatandó *Ausztriai* minden Katona-személyek hadi-foglyokká lefznek.

Düsseldorfból Sept. 11-dikénn: — „ Az ágyúzás elől el-futott Lakos-társaink kezdenek már vissza-jövägetni lassanként. Hozzánk intézett kívánságaik közzül a' Frantziáknak eggy ez: hogy két ezer lovat tartozzék ki-állítani Városunk az ő számokra. “

Olasz- Országból. —

Nizzából Sept. első napján: — „ A' *Genuai* földön táborozó *Frantzia* Katonaság igen meg-kezdett vala szükülni eleség dolgából: de még is a' napokban ha mind nagy üggyel bajjal is; ugyan tsak érkezett hozzá *Genua* felől négy gabonás hajó: *Márszília* felől is ugyan annyi. “

Genuából Sept. 10-dikénn: — „ Teg-

nap két *Anglus* Fregátok közelgettek partunk felé: de, ágyúkkal rakott Batteriáinkból tudokra adódott, hogy tsak egy-egyik jöhet bé Kikötőhelyünkbe, úgymint a' mellyben már különben is tartózkodott vala négy *Angl.* Katona-hajó: ötnél pedig többnek nem lehet benn lenni egyszerre a' neutrálításnak törvénnye szerént. Tsak az egy-egyik jött bé tehát; a' másik pedig elballagott. “

„*Pedemontziumból* írják, hogy a' *Finestrei* hegyeken álló Tsász. Kir. és *Szárdíniai* Királyi Sereg-ofztálynak viadallya volt a' Frantziákkal. Ezeknek veszteségét meg nem határozzák a' Tudósítások: Amabból 12 felsőbb, és 500 rendű alsóbb Katonák, résszerént halva maradtak, részszerént fogságba estek. A' foglyokká lett Tisztek között, volt egy *Bonneau* nevű Kapitány is, a' ki *Frantzia* - Országból költözött ki. Ezt *Colli* Generális visszakívánta a' *Frantzia* Vezértől: de azt a' feleletet vette, hogy a' Ki-költöztek ellen hozatott Törvény szerént el-vette legyen már *Bonneau* a' maga büntetését, az az agyon lövetett. “

„Kitsinben múlt, hogy a' Ts. K. és *Szárdínia* Királyi Seregek' Fő-Vezére *Devins* Generális szerentsétlenül nem jára: mert a' mint *Tairano* tájján ment volna Adjutánsával együtt az útonn: éppen közéjek repült egy ágyú-golyóbis, melly

úgy fel-túrta a' földet, hogy szinte el-temette őket. “

Livornóból Sept. 2-dikánn: — „*Szár-dínia'* Szigetében nints még koránt is vége a' háborgásnak. A' Fő-Városbéli Nép, melly (a' mint már tudva lévő dolog) a' polgári dolgokra ügyelő Kormányfzék' Elöl-ülőjét, Secretariusostól együtt meg-ölte; a' Komendánst pedig tömlöztbe zárta: nem nyugodt addig, míg ki nem nyerte a' Vitze-Királytól; hogy a' fogva lévő Komen-dánsnak el-petsételtt Írásai, közönséges helyen fel-olvastatnának: mellyeknek hallásából értvénn a' veszedelmes szándékot, még vége se' völt az olvasásnak, midőn egy része a' Népnek ki-hozta a' tömlöztből a' Generálist, fel-öltöztette azt fényes Uniformissába, a' nagy piatz' közepére ki állította, 's tizenötször lőtt beléje: annak utánna pedig kardokkal 's péterkésekkel esett neki a' Fél-hólttnak, 's mind addig vagdalta és szurdálta azt, míg életnek jeleit látott benne. Nem sokára ez után arra vette a' Vitze-Királyt, hogy Kurír küldödnék *Sassari* nevű Városba (melly a' Szigetnek felső részén fekszik) a' Bírónak és egy Pró-kátornak el-fogatása eránt: de ezek jókor el-illantottak, valamint a' vélek egy tizimboraságban lévő Urak is, kik a' magok Kastélyaikba vették magokat, 's Jobbágyaikat fel-fegyverkeztették.

Frantzia - Országból. —

A' *Frantzia* földről ki-küldödött de oda ismét vissza-tértt Egyházi Személyekre nézve azt végezte Sept. 6-dikán a' Nemzeti-gyűlés, hogy tartozzanak örökre el-távozni a' Fr. Közönséges-Társaságból, és ha ezen Végzésnek közönségessé-tétele után még 14 nappal benn fognak taláztatni a' fr. földön: úgy lessz a' vélek való bánás, mint a' kézre kerültt Ki-költözttekkel. “

Lepelletier nevezetű Szakaszában (*Sectionjában*) *Páris* Városának, a' Konstitúció végett tartott Közönséges Gyűlése a' Lakosoknak, el-végezte meg-kérni minden egyéb Város-szakaszoknak úgy neve-
Első - Gyűléseiket, önnön kebelekből, olly véggel lejendő választatása erántt egygy egy Kommisszáriusnak; hogy össze-gyűvenn ezen Kommisszáriusok, egy Jelentést dolgozzanak ki a' magok Küldöiknek nevekben. Ezen Intézetet veszedelmesnek találták az Igazgatást vivő Nemzet-gyűlési Deputátziók, minekokáért következő két Tzikkelyekből álló Végzés-formát terjesztettenek *Dannou* nevű Tagjok által Sept. 7-dik napján a' Nemzeti-gyűlés' eleibe: 1.) „A' Nép' fősege, és a' Status' bátorsága ellen való vétékbe ejtik magokat az ollyatén Polgárok, kik, a' Népnek Első - Gyűlései által Kommisszáriusokkal hagyják választatni magokat, s

olly fővel öfzfe-gyűlnek, és eggy különös Deputátziót (vagy Kommissziót) formálnak. A' melly Departmánban (Közönséges-társaság-ofztályban) esik az efféle vétek: azonn Ofztálybéli Közönséges-Vádoló, tartozik haladék nélkül utánnok látni az említett Bűnösöknek. 2.) Hasonló vétekbe ejtik magokat Azok is, kik, valamely Első közönséges Népi Gyűlés által küldettetteknek mondván magokat, olly tulajdonsággal egy Helységből másba; vagy Katona-sereg-ofztályokhoz menédenek. — El-fogadta ezen elő-adott Végzés-formát a' Nemzeti-gyűlés, 's önnön Végzéssévé tsinálta azt nagy örvendezések között, és más nap, közönséges helyekre is fel-raggattatta *Páris Városában*.“

A' gilljotínoztatott *Aureliánumi* Herzeg' Özvegye eránt következő értelmű Végzést hoztak a' Közjóra és Közbátorságra ügyelő Deputátziók, *Fructidor* Hónapnak 14-dikénn (Aug. 31-dik napján): „Meg-gondolván a' Közjóra és Közbátorságra ügyelő Deputátziók, hogy *Louise-Marie-Adélaide Bourbon-Penthievre* nem más okból fosztódott meg szabadságától és javainak bírásától; hanem tsupánn azért, mivel a' revolutziónáris körülállásokban úgy kívánta a' közönséges bátorság: — Végezük, hogy ezen szempillantástól fogva egész maga-szabadságában fog lenni, és mehet az *Armainvilliersi* házba, vagy

más olyanba, mellybe tettzeni fog magának.

Conty Hertzeg és *Bourbon* Hertzezné eránt még 28-dik *Thermidor*ban (15-dik *Augustus*ban) végezték a' Deputátziók e' következő Tzikkelyeket: 1.) *Louis-François-Joseph Bourbon-Conty*, mindjárt szabadon botsáttassék. 2.) Mennyen *Autun*-be, 's további rendelkezésekig ott maradjon a' Magisztrátus' vígyázása alatt, és ott mind a' meleg fürdők, mind egyéb meg-kívántató orvosságok által igyekezzen a' maga egészségét helyre állítani. 3.) *Louise-Marie-Thérèse-Mathilde d' Orleans*, a' ki hasonlóképpen fogságban vagyon, tüstént szabadon botsáttassék, hanem meg kell néki mondani, hogy *Moulins*ba mennyen, és további rendelkezésekig ott maradjon, a' Magisztrátusnak vígyázása alatt.

Moulins (*Molinae*) szép nagy Város, hatvanhét órányi járó földre fekszik Páristól Dél felé; *Autun* (*Augustodunum* régi és igen szép Város, Páristól hatvanöt órányi járó földre esik, Dél és Napkelet között.)

Az árva Királykisasszonyhoz, kivel egy időtől fogva a' gyermekkori Nevelője *Chanterel* Asszonyság vagyon, Sept. 3-dik napján *Tourzel* Asszonyság is bébotsátódott Leányával együtt a' *Templom* nevű *Párisi* épületbe: mellyben az említett nap együtt is ebédeltek négyen, és ebéd után egynehány óráig múltatták magokat a' kertbenn. *Tourzel* Asszonyság

nagy kedvességben vólt a' Király Kis-aszfony édes Anyja előtt; a' Leánya pedig *Tourzel* Aszfonyagnak első gyermekkori társsa vólt a' Király-Kisaszfonymnak.

Magyar Ország.

Pestről Sept. 20-dikánn: - - „E' folyó Hónapnak 18-dik napján indúlt felénk *Béts* mellől *Schönbrunn*ból, óhajtott Királyi Helytartónk. Egész nap mindég jött folytában, 's estvére *Nyerges-Ujfalu*-ba érkezett, mellynek Vendégfogadójában vatsorált; az eleibe küldödött Deputátzió által meg-tiszteltetett; 's ugyan ott meg is hált. Más nap reggeli 9 órára *Vörösvár*ra jött, a' hol hasonlóképpen számos Deputátziótól várattatott. Még dél előtt fzerentsésenn el-érkezett az *Ó-Budán* kívül lévő *Kerek* Vendég-fogadóhoz, holott is a' számára készült sátorba le-szállván, örvendetes és igen fényes pompával fogadtatott. Onnan meg-indulván, a' M. *Károlyi* József Úr által vezéreltetett *Pest* Vármegyei Ns Bandériumon; és a' *Kúnokon*, *Jaszokon*; 's a' *Ketskeméti* és *Körösi* Nemeseken kívül, kiknek *Pest* Vármegyei Fő-Szolga-Bíró *Szabó* Úr vala Kormányozójok, sok nagyobb 's kisebb rangú Uraságok lovaglottak előtte. Vóltak temérdek számú hintók is. Maga Ő Kir. Fő-H.sége, két felé nyíló hat lovas gála-hintóbann ült hátúl: előtte pedig Fő-Udvari-Mestere Gr. *Szapáry* Ő Exc. ja. Az út félenn egy tsomó

Czigánság muzsikált. *Ó-Buda* a' hol végződik, ott a' Zsidók is ki-tettek magokért: mert egy nagy győzedelmi aranyos és kőszorús kaput állítottak fel, 's annál, fekete ruhábann és vállaikonn tzipra *Tízparantsolatot* tartva tettek a' magok módja szerént tiszteletjeket Kir. Helytartónknak. A' Zsidóságonn innen, Polgárokból és reguláris Katonákból álló két rendű sor kezdődött, 's fel-nyúlt egészen a' Várbeli Királyi palotáig. — Az úgy nevezett *Bétsi Kapujánál Budának*, a' Magistrátus közöntötte Ő Kir. Fő-Hertzezségét. Az *Ellyen* kiáltozásoknak nem vólt szűnete. A' Királyi palotánál, Ország' Prímás-sa Cárdisális Hertzeg *Batthányi* Ő Eminentziája tette a' beneventálást, mellyet ágyúk durrogási követték. — A' koronázaskori pompától, tsupán Személlyek' szá-mával különbözött a' mostani. — Estvére *Buda és Pest* ki vólt világosítva, mellynek öröm-tüzeit személly szerént kívánta nézegetni a' kegyes Locumtenens, 's ugyan azért, hat lovas hintóktól kísértetve eljárta mind a' két Városokat. A' melly Illuminátzió *Pest*' Város-házánál vólt, leg-többe került. Különös említést érdemel az Universitásé is. Gróf *Károlyi* Ő Nagysága' palotája, annál gyönyörködtetőbb látású vólt, mivel a' nyitva lévő Kapu' allya is sűrűen rakott métsesekkel ragyogott; 's annak eránnýában az Udvar' közepén

egy Pyramis, bellyebb pedig a' Kert' Kapuja is rakva lévén tsillámló tüzekkel, hosszú égő sort játtzottak kellemetesen a' Nézők' szemébe. Prímás Ö Eminentziája' nyári palotája, 's annak kerítése is kedvesen lobogtatta az öröm-tüzeket. — A' Vármegye Háza' elejéből égő kertet formáltak tíz Pyramisok. A' Kapujánál, két Korinthusi formájú oszlopokon állott egy villogó Alkotmány, egyenlő nagyságú magával a' Házzal. Az Alkotmánynak felső részén egy szép négy-szegeletű térség vólt, mellyről Ég felé láttattak repülni egynehány hóllók illy felül-írással: *Bonum Omen*. Ezek alatt, egy Fénix-madár ült a' maga fészkébenn, mellynek felibe ez vala írva: *Exsurgit ab ignibus alter*. Jobb felől négy oldalú Óltár mellett, az áldozat temjénnyét gyújtva egy Szüz-Leány állott, mellyhez illy Írás vólt alkalmaztatva: *Vota Pannoniae*. Mind ezekenn alól, következő sorok olvastattak: *Diuturno Josephi Archiducis Austriae Regni Hungariae Locumtenentis et Comitatus Pestiensis Supr. Comitatus honore, Legum vigor, publica tranquillitas, Artium incrementum, populi felicitas perennabit*. — A' Város' házának Inscriptiója e' vólt: *Columnarum primae SS. P. Q. PP.*; más Házé: *Castor obit, surgit Pollux post funera Fratris*; másé ismét: *Sic fuit est et erit, similis similem quaerit* 's a' t. Ide zárok egyne-

hány szép Verseket, mellyek e' jeles alkalmatosságra készültek. Ha nem lehet is egyfzerre többet közölni belőlök; ajánlom mindeneknek előtte Tek. *Virág* Benedek *Székesfejérvári* Professornak, Magyar; és Tek. *Hannulik* Chrysostomus János *Nagy-Károlyi* Professornak Deák Verseit.

A' bánatot, mellyet Néhai jó Palatinusunk' halála okozott; és az örömet, mellyet *Jósef* Fő-Hertzeg' Locumtenensége szerezhet bennünk, eggyüvé foglalta T. *Virág* Úr a' maga Versezetjében, melly így következik:

Ah! melly homályos felleg alá jutott
Fényed megintlen, szép Haza! melly setét
Ég vonta-bé gyálz fátyolokkal
Rád nevető szemeit Napodnak!
Az, kit szerettél, és ki reményedet
Táplálta, Hertzeg Sándorod, el-hagyott
Örökre! Haj! hozzá hasonlót
Lelhet e' bánatos árvaságod?
A' min Hazánkunk sorsa forog: Magyar
Törvény, Szabadság, Öltözet, és ama'
Nemzet' tulajdon kintse, a' Nyelv,
Szent vala, 's kellemes Ő előtte.
Fénylett Egében Hertzegi Tisztinek;
Honnan (bizonyosság a' Haza) éltető
Sugára mind magas toronyra,
Mind alaton galibára szálla.
Ifjúi szívénn élemedett, 's szelíd
Erkölt's parantsolt: tudta, hogy ember Ő,
Hogy egy Halandó, kit tsak a' nagy
És feles érdemek istenítnek.
Nagysága bátor bizodalma vala,
És olly' reménység' parttya, hová magát
Ha vette a' gyámoltalanság,
Mostoha fellegit el-felejté.

Már sirja' szélenn álla ez a' Titus,
 Már a' halállal küzköde: rajtatok
 Fájdalmas árvák, 's bús szegények,
 Szánokodott Fejedelmi Lelke!
 Öntsd, öntsd-ki, Múzsám, bánatod' arjait,
 És Árvaságán e' nemes, ah! de sok
 Veszélyeken forgott Hazának,
 Sírj-fel az Ég' kegyes Istenéhez. —
 Én majd Budának bértzeiről vitéz
 Árpád' kesergő magzatának magasb
 Hangan kiáltandom: „Szerentsénk'
 Hajnala kezd pirosodni, bizzunk.“
 Királyi Hertzeg J O S E F, az, a' kitől
 Bátran reménylhet balzamos írt sebünk.
 Boldog! ki bölts, és gyenge kézből
 Várhat öröm-szereket magának.

Gaudium

Gentis Hungaricae

In Adventu

Serenissimi Reg. Hered Principis

Archi-Ducis Austriae

J O S E P H I

Dum Inclyti Reg. Hung. Locumtenentis

Honorem adiret

Mense Septembri Anno 1795.

Scripsit

Instituti Scholarum Piarum Provinciae Hungaricae Sa-
 cerdos, Arcadum Socius.

Festo quid potius die

— — — faciam? Horat.

Princeps! per populos Pannoniae cita

Nuper fama tulit, (cui domus ardua

Est sub caeruleo fornice siderum

Rimis garrula perviis).

Gentis Te Hungaricae moribus, et fide

Devotaque mori, stareque ferrea

Et cultu Patrio, quem stabiles tenent

Et sermone domestico.

Duci non aliter, quam trahitur thymo

Per tempus placidum nectaris artifex

Quando crure tenus prata perambulat

Et dives solum odoribus.

O! Cives, hedera, floreque nexili
 Ornemus propere tempora sospites,
 Et dum iam in Patrios invehitur Lares,
 Dicamus bona carmina:

Salve Caesarei gloria sanguinis,
 Ac illustre decus Pannonici fori,
 Quem slipat Bonitas, et rubens Pudor,
 Illimisque Modestia.

Tu fortis cōhibe prava moventium
 Ne pictis maculis versicolor dolus,
 Contemptus superum, ac impatiens regi
 Fervor, ne populum occupet;

Nescit culpa foro dum caput extulit,
 Depelli, monito obsistere pertinax,
 Nec virtus properat, cum semel excidit
 Reddi deterioribus.

Da Te supplicibus, da miseris Patrem
 Si Te sors hominum praestituit bono,
 Et Musis facilem, ac Mercurialibus
 Da te praesidium Viris.

Hac arte, his studiis fama perennior
 Crescit, quam tepida sanguine laurea;
 Vel si Japonicum per fera praelia
 Jungas occiduo mari.

Haec dum concinimus, collibus abdita,
 Vocales sonitus ingeminat Dea,
 Et clamata iterat nomina Principis,
 Coelorum atria verberans.

Sensit Danubius laetitiae novam
 Undantis seriem, nec mora; fluctibus
 Impexas hilaris sustulerat comas,
 Stillantesque humeros aquis.

Testatusque sui gaudia pectoris,
 Crevit rura super, littoris immemor,
 Euxinoque mari nomina Principis,
 Blando murmure detulit.

Sed Cives! roseo gratior Hespero
 Regalis sobolis vultus adest! cito
 Effusi propriis sedibus urbium,
 Spes in Principe discite:

„Mára audientziát engedett a' Királyi Helytartó, melyre először a' Politicum és Juridicum Dicaſtériumok botsáttatnak, az után pedig a' Deputátusok, kik által a' Ns Vármegyék akarták Ő Királyi Fő-Hertzege eránt viſeltető hajlandóságokat megbizonyítani. Hólnap léſzen a' *Pest* Vármegyei Fő-Iſpánságba való behelyheztetése Ő Kir. Fő-Hertzegeének az Ország' Házában, Prímás Ő Eminenziaja mint Királyi Kommiſſzárius által, ki, délután ebédet, estvére pedig a' *Pesti* nyári palotájában Bált fog adni. Hólnap után az Udvar ad ebédet és Bált; azután újra Ő Eminenziaja, melly napokon a' Fő-Dikaſztériumokba közönt be mint Elölülő a' Kir. Helytartó. “

* * * * *

J e l e n t é s.

Bihar Vármegyében *Nagyvár* adomni, a' Város' néhai Patikáriussának Özvegye ſzándékozik el-adni a' Házát, két jó keſzületű Patikákkal együtt. A' Ház, melly az úgy nevezett Új-városban, innen a' *Körösön*, a' Fő-vásár-piatz' ſzegeletén fekszik, jó matériálékból erősen épült, és egyik Patikával egybe van ragasztva; áll öſzſzeſéggel: négy feſtett lakó ſzobákból; igen jó móddal el-intézett és rakott patikából; matériálékat tartó Kamarából; Patikárius-Legények' ſzámára való ſzobából; dolgozó-; és mosó-kamarából; evő-; és

tseled-fzobából; nagy és világos pitvarból; 's konyhából; jó bálthajtásos pintzéből, melyben el-fér 1800 tseber bor, 's vagyon egy kis rekesz a' zöltségeeknek is; igen nagy Udvarból, mellynek közepénn egy újjan készültt kö-kút vagyon; hat lóra való Ifállóból, mellynek padlásánn alkalmazatosan lehet szénát tartani; kotsi-fzínből, melyben 3 kotsi, fzekér, vagy hintó el-fér; jég-veremből; 's végre a' Ház' bálthajtásos padlásán két egymás felett igen jól készültt fű-tartó alkotványokból. — A' másik Patika, túl a' *Körösönn*, az úgy nevezett *Várad-Olasziban* vagyon, a' fő-úttzán, és szintolly jó készületű 's rakott, valamint az első. — A' kiknek vevő-fzándékjak vagyon: bővebben értekezhetnek akár írásban akár szóval, a' fenn említett Özvegy Patikáriusné Állzonyságtól.

* * *

Regensburgból Sept. 17-dikénn: —
 „A' *Prussziai* és *Spanyol* Udvarokkal 's a' *Hessen-Casseli* Landgráffal kötött Békességen kívül, negyedik 's ötödik rendbéli különös Békességet is kötött már, a' mint halljuk, két Német-Birodalmi Rendekkel a' *Frantzia* Közöséges-Társaság; sőt hogy hatod rendbéli különös Békesség eránt is alkuba ereszkedett volna már *Basileábann* egy más Német-Birodalmi Renddel.“

A'

TSÁSZÁRI és KIRÁLYI FELSEG' ENGEDELMÉVEL.

OKIKIKIKIO

26.

Költ Bétsben, Sz. Mihály-Havának (Septembernek)
29-dik napján, 1795-dik Észtenőben.

Hadi és Békességes Környüállások.

Ehrenbreitsfeint körül vették a' Fran-
tziák: de nem lehet tőlök féltetni: mert
hat Hónapra való eleség vagyon benne.

Frankfurt Városa, ezerötízáz mázsá
ágyú-golyóbist kért 's kapott is kész pénz-
ért a' Tsász. Kir. Seregtől.

„ A' melly Tsász. Kir. Katonáság en-
nekelötte a' Rajna' hofszábamú állott
Düsseldorffig: Sept. 16-dik estvéjénn, a'
Lahn bal-melleyékénn, ezen víznek a' Raj-
nába való szakadásától fogva fel-nyúlva völt

D d

Weilburgig. Még akkor nem lehetett tudni egész bizonyossággal az ellenség' szándékát. — Ide megy ki a' summája Gróf *Clerfayt'* Tudósításának, melly, 17-dik Septemberben költ a' *Lahn*-mellyéki *Limburg'* szomszédjában fekvő *Minsfeldeni* fő-quártélyból.

Moguntziából Sept. 18-dikánn: — „Az el-múltt egész éjtszaka dörgött az ágyúk durrogásinak hangja füleinkbe, a' *Lahn* vize felől. — *Mannheimban* Ts. K. Katonaság vagyon őrizetenn. “

Frankfurtból Sept. 20-dikénn: — „Egynehány órákig tartott ágyúzás után el-kezdte hagyni tegnap estve Gróf *Clerfayt*, a' *Lahn* vize' mellyékét, 's *Minsfeldenből*, *Wurges* és *Königstein* között fekvő *Esch* nevű Helységbe hozta által a' fő-quártélyát. A' *Moenus* vize megett fogja Népet táborba szállítani. “

Hanauból Sept. 21-dikénn: — „Az óltalomra tzelező kézzületek, nagy mértékben tétetnek *Moguntzia* Városábann. *Kasszelt* főképpen, melly a' *Rajrán* innen fekvő Külső-Városa *Moguntziának* igen igyekezik erősebbíteni a' Tsáfz. Kir. Katonaság. Ötfáz *Moguntziai* Polgárokat is kívánt maga mellé Muukásoknak. A' Tzéhekre rájok parantsolt; hogy négy hónapra való eleséget szerezzenek bé magoknak. “

Mannheimből Sept. 18-dikánn: — „Tegnap estve két Korpus frantzia Lo-

vasság masírozott *Maudach* felé, és a' *Rehhüttei* síkra. Egy osztály, a' velünk által-ellenben lévő sántzokba is jött: de ma reggeli hét órakor ismét vissza-tért *Maudach*hoz. Említett sántzaiba tizenegy szekér-velőzt szállított ma az ellenség, Batteriának valót. Úgy halljuk, hogy *Pichegru Frantzia Vezér*' fő-quártéllya *Frankenthal*ban vagyon. "

„Néhány napoktól fogva olly hír futamodott, hogy *Pichegru, Mannheimon* felül vagy alól, által szándékozik a' *Rajná*n, melly hírnek hallására, sok Lakosok ide hagyták Városunkat. "

Mannheimből Sept. 20-dikánn: — „A' múltt éjjfélnélkor éppen kezdődött volna már mind az ellenség, mind Városunk részéről az egymásra való ágyúzás: hát jó által a' *Rajná*n egy *Frantzia* Trombitás, és kevéssel azután olly parantsolatot kaptak mind a' *Frantzia* Pattantyúsok, mind a' miéink, mellynek ereje szerént semmi se' leve a' költsönös ágyúzásbéli szándékból. Ma reggel olly hír töltötte bé Városunkat, hogy mind ezt, mind a' *Palatiná*tust, úgy fogja tartani az ellenség mint neutrálisokat, mindennemű Elöljáróit magok valóságában meg-haggya, és semmi hadi adót nem vét reájok. Erősségünket 's hadi készületeinket által-vefzik a' *Frantzi*ak: de ha Békesség lesz; akkor ismét

vissza-adják. Még többet most nem tudunk a' Kapitulátzióból. "

„A' melly kevés Tsászf. Kir. Katonáság itt vólt, el ment innen ma reggel. A' *Rajnánn* újra hídat állítanak fel a' *Frantzia*k. Ma délutánni négy órakor fognak bé-fzállani külső részeibe a' *Várunknak*: *Városunkba* pedig hólnap reggel. "

A' Berlini Újságnak 10-dik Septembere Darabjából: — „*Hamburg* Városában mintegy tíz ezerre nevededett a' *Frantzia* Ki-költözttek' száma. Ezek igen el-drágították az eleséget: melly okból kedvetlen Vendégekké kezdtek lenni a' Nép előtt: azzal pedig még gyűlölségesebbekké tették magokat, hogy Katona-fogadó-házat állítottak fel. Ezen ház' ablakait bé-verte a' *Hamburgi* Nép. Tüzet adván a' Katonáság: hárman mindjárt akkor halva maradtak a' Nép közzül: egynehányan pedig sebet kaptak; de már azóltá a' sebesedtek közzül is hóltak meg. Mintegy öt ezer *Frantzia* Ki-költözttek, nem ítélték ezen történet után, a' *Hamburgban* való maradást bátorságosnak. "

Nagy - Británniából. —

Londonból Sept. 11-dikénn: — „Újra hét Katona-hajók készitődnek nagy siettséggel, mellyek közzül mindeniken húsz 14 fontos golvóbisú ágyúk lesznek. — *Abercrombie* Generalisunk, *Octóber'* elein

fog el-indúlni *Ámerika* felé húszonöt ezer főből álló Katonasággal, mellyből tizenöt ezer, *Leevard* nevű Szigetekbe szállítódik; tíz ezer pedig *St. Domingó* Szigetébe, mellynek *Spanyol*-Országhoz tartozott részét nem támadhatják meg addig a' Miéink, míg által nem adták azt a' *Spanyolok* a' Frantziáknak. Ezen által-adás eránt pedig úgy vólt az egyezés, hogy azután következő Hónapban legyen az meg, minek-utánna közönségessé tevődött *St. Domingó* Szigetébenn a' Békesség-kötés' ratifiká-tziója. — A' napokban némelly Rabló-hajóink két gazdag terhű *Hollandus* Kalmárhajókat hoztak *Plymouthi* Kikötőhelyünkbe. “

„ *Croszfield*, Tzimborás-társsok vólt azon három Gonosztévőknek — *Smith*, *Lemaitre* és *Higgins* nevezetűeknek - a' kik egy kis szél-puskából agyon akarták vala löni a' Királyt. Ez a' *Croszfield* vízfűz-jöven mostanság *Frantzia*-Országból, *Angliának* *Connall* nevű részében el-fogattatott, és a' Státus-Titoknoknak rendelései szerént ide hozattatik. “

„ *Hiberniának* Fő-Városában *Dublin*-ban; tizenegy Személyek fogattattak el, kik a' Polgári-rendből négy ezer Személyeket 's egy rész Katonaságot is pártütésre tsábítottak, melly pártütés már szerentsé-sen meg-fojtódott első kezdetében. “

„ *Korszika* Szigetének Fő-Városából

Bastiából írják, hogy ama' nevezetes *Pao-li* Generális egy Levelet tett közönséges-sé, mellybenn olly kívánságát nyilatkoztatta, hogy az *Angliai* Udvar' uralkodása alatt tsendesen kívánván élni, 's buzdította Polgár-társait is, hogy tennének le a' háborgásról és egyenetlenkedésről. "

Frigyes Belgyiomból. —

Hágából Sept. 12-dikénn: — „A' *Frantzia* Közönséges-Társaság' Követe *Noël* Pogár, 4-dik Septemberben érkezett ide; Sept. 7-dik napján bé-mutatta Bizonyosság- Levelét Fő-Kormányfőnknek, 's a' szókásban lévő látogatásokat megtette az itt lévő más külföldi Ministereknel. Tizenkét frantzia Katonák vagynak strázsánn a' szállása előtt. "

„Második hete már, hogy itt egy újjmódi Gyűlés tart Üléseket. Áll ezen Gyűlés, a' Közönséges-Társaságnak minden részeiben lévő Klúboknak vagy Népi-Társaságoknak Küldöttjeikből. Kedves-ségben vagyon ez, a' tulajdonképpen úgy nevezett *Hollandia* Tartományának Képviselői előtt: de a' Fő-Kormányfő nem botsátotta maga eleibe annak Deputátusait. Megilletődvénn ezenn a' Klúbisták, ki-adták nyomtatásbann azt a' Beszédet, mellyet tartott volna az Orátorjok a' Fő-Kormányfőkhöz, ha audientziát kapott volna; 's 4-dik Septemberben meghatározták magok között, hogy addig el ne

szollyanak; míg reá nem bírják a' Fő-kormányfőket, hogy Nemzeti-gyűlést hívjon össze, melly a' *Párisi Gyűlés'* formája szerént, az egész *Frigyes-Belga Nép* közül választandó Képviselőkből (*Repraesentánsoktól*) álljon. “

Frantzia - Országból. —

Az újj Konstitúció, kedvet talál mind a' Katonaságnak; mind a' Polgárságnak — szintűgy a' *Párisinak* mint a' *Párison* kívül lévőknek is — nagyobb része előtt: de azt a' Végzést, mellynek ereje szerént, a' mostani Nemzeti-gyűlésnek kétharmad részéből kell ki-telni a' jövődöbéli Nemzeti-gyűlés' kétharmadrészének, sokkal többen meg-vetették a' *Párisiak* között mint nem. A' Nemzeti-gyűlés azonban nem hagyja magát a' mint látszik meg-ijjesztetni ez úttal, a' *Párisiaknak* ellenkezése, és tsúfolkodása által.

Magyar Ország.

Péterváráról Sept. 6-dikán: — „*Spanyol* sorompókkal vagynak körül véve ezen Városnak úgy nem különben *Károlovitznak* 's *Bukovitznak* határai is, és a' Sorompókat számos Strázák állják körül, hogy a' szüretelés jó móddal mehessen véghez. “

+ „A' Határ-örző Katonaság' Megyéjében kezd alább hagyni a' pestises nyavalya, mellyet a' kik el-kaptak, némellyek egy, mások két nappal is az ágyba esé-

előtt, szédülős fő fájást kezdtek érezni a homlokjuk körül, 's torok-fzaradást, és egész testekben bádjadságot: de még ekkor az evéshez való kívánságot nem vesztették el egészen. Későbbben egy kis hideglelés jött rájuk, melly mintegy fél óráig tartott; annakutánna a' hányás erőltette őket szüntelen, a' minthogy hánytak is zöld sárgás matériát, némellyek pedig gelesztát is. Vóltak olyanok is, kiknek rendkívül sok vér folyt az orrokból, mások pedig vért hánytak. — A' hideglelést felette nagy gyúladás és mód nélkül való fő- gyomor- 's mejj-fájás követte. Az ábrázatjuk fel-fúvódott, szemeik neki tüzesedtek, ereikből majd ki-fzőkött a' vér, Rothadtt-forma sűrű nyál tapadt vastagon a' nyelvekre: keményen löktetett kezeikbenn az élet-ér; semmit se' izzadhattak, és szertelen szomjúság gyötrötte őket. Illy állapotban 24 's 30 óráig feküdtek, az után egy keveset kezdtek izzadni, és füleik, vállaik, vagy mejjek alatt golyvák keltek, mellyek minekutánna ki-fakadtak, és ha nem tartott az evességjek: igen nehezen vettek lélekzetet a' Betegek, rángatódni kezdettek, 's harmad vagy negyed napra meg-haltak.

„Az itt elő-adott változásoknak némelly részétől különbözöket lehetett tapasztalni sok Betegekben. Sem a' hideg sem a' gyúladás, nem vólt tudniillik raj-

tok olly nagy mértékben, mint Másokonn; a' szemeik bádjadtak vóltak 's bé-estek; sárgás matériát hányták, se' ételt se' italt nem kívántak, 's végre olly méjj álomba merültek, hogy alig lehetett őket fel-költeni. "

„Szorgalmatos utánna járás után hi- telesen ki-tudódott már most: honnan vette legyen eredetét közöttünk a' pestises mótely? Eggy élttes Afzony t. i. a' *Pétervári* Regement Megyében fekvő *Krnjeschevce* nevű Helységből, által ment a' *Török* földre eggy Attyafiához. Midőn már valami nyóltz napot töltött vólna említett Attyafiánál: meg-pestisedett az, 's öt nap múlva meg is holt. A' *Krnjeschevcei* Öreg-afzony, magához vévén meghóltt Rokonának némelly ruháit, visszavert földünkre. Mintegy hét nap múlva, fel-vett magára egy szoknyát, melyet *Török* - Országból hozott vólt. Harmadnappal azután meg-betegedett az Afzony, 's egynehány napok múlva golyvát is kapott, melyet látván a' hozzátartozói 's egyéb körülötte lévők is észre vették a' pestises nyavalyát; de azért még se' távoztak el a' Betegtől, egész haláláig: hanem nagy részént el is ragadt rájuk a' betegség, és rólok más falusiakra 's szomszéd Helységekbéliekre is. Abban hibáztak mind a' *Krnjeschevceiek*, mind leg-nagyobb részént más Helységekbéli La-

kosok is, hogy a' veszedelmet eleintenn eltitkolták. "

Budáról Sept. 13-dikán: — „*Pest* Vármegye' Fő-Ispányságába tegnapelőtt lett bé-helyhezttetése alkalmatosságával Királyi Helytartónknak, az ősi szokás szerint háromszor emelkedett fel Ő Királyi Fő-Hertzege a' maga Fő-Ispányi Székében négy Szolga - Bírak által, örvendtes *Éllyen* kiáltozások között. . . Tizenkét óra után víg és fényes tzeremóniával ment kedves Locumtenensünk ebédre az Ország' Primássához, kinél háromszáz Személlyre vólt asztal terítve. Estvére a' Bálbann is meg-jelent Ő Királyi Fő-Hertzege a' Primás Hertzegnél. Valamint a' bé-hozattatás napja' estvéjénn: szintén úgy az Installátziókor is öröm-tüzekkel ragyogott *Pest* és *Buda* Városa. — Tegnap a' Királyi Fő-Hertzeg Locumtenens adott gazdag ebédet, négyszáz Személlyre terített asztalokon: ma pedig pompás Bálhoz tétetnek a' nagy készületek Ő Kir. Fő-Hertzege' Udvarábann. "

Jósef Királyi Fő-Hertzegnek a' Magyar Királyi Helytartóságba lett bé-állítása tzeremóniájára készítette az itt következő Versezetet, *Váti* Professzor T. *Bernyák* Bernárd Úr.

Sűrűn tsordúlt Könyveidet
Töröld-le Magyar Nemzet!
Ne hullasd bús Tsöppeidet,
JOSEF öröme vezet.

Nádor-Ispánt LEOPOLDot,
 Tsillagodat zokogtad,
 Mást helyette FELSÉG adott,
 Ezt szívedre ma vágta.
 Érzettem én Búban-merültt
 Nagy szomorúságot,
 Tsudáltam gyász-színre kerültt
 Fényes ruházatodat;
 Meg-mutattad, hogy vallottad
 Atyádnak Leopoldot,
 A' nagy felhőt ki-állottad,
 Bajaidból fel-öldött.
 Nagy fájdalommal halomra gyúlt,
 Peliont meg-szállotta,
 Színed, Kedved, Véred el-húlt,
 Az halált hogy hallotta,
 Ossát rajtad a' sok bú, gond
 Pelionnál fel-vette,
 Omlani kell, szíved úgy mond,
 Keserőség ezt tette.
 Illy érzékeny a' Magyar szív,
 Szüli ezt a' nagy Hűség,
 A' Felséges Vérhez ő hív,
 Ez drága Minéműség,
 Érte éltét kész áldozni,
 Vitéz vérének ki-önti,
 Ditső Adó így adózni,
 Ezt semmi meg nem dönti
 Való, nem vélt kár tsapott rá,
 Bizodalma oda lett,
 De a' Felség örömet ad,
 Reménységed bő-tellett.
 Ime küldi a' Testvérét
 FERENTZ, Téged' magasztal,
 Mert ontottad néped' vérének,
 Ő, VÉRÉVEL vigasztal,
 Ez ma hittől kötelezte
 Magát saját Javadra,
 Hallgatni fog, úgy végezte,
 Igaz Panasz-szavadra.
 Közben-Járó lesz melletted,
 Minden szükség' idején,
 Mondja, hogy meg-érdemletted,
 A' Mars tsatás mezején.

Bé-fogja Ő terheidet
 A' Felségnek nyújtani,
 Orvoslani Sebeidet,
 Fájdalmait fujtani.
 Sem a' Gazdag nem fog venni
 Semmi képtelenséget,
 Sem Szegénynek senki tenni
 Káros betstelenséget.
 Az Igazság, a' szent Törvény,
 Az Isteni Félelem,
 A' Ditsósság, 's Jó-tétemény,
 Fejedelmi Kegyelem,
 Emberiség, nagy Irgalom,
 Magyarhoz a' Szeretet,
 A' Köz-jóra kész Szorgalom
 Fejére Koronát tett.
 Adakozás, Vigasztalás,
 Érdemeknek Jutalma,
 Hivatalra Magasztalás,
 Ártatlanok' Óltalma
 Fénylik benne, 's a' Szíveket
 Magához már szorítja,
 Boldogítja a' Híveket,
 Kegyelmit szaporítja.
 A' természet' Alkotója,
 Igaz Jónak Kút-feje,
 A' Szíveknek Mozdítója,
 Mindenek' Teremtője
 Szerentsédre készítette
 Őtet tehát Magyar Nép!
 Hogy maradjon, eképp' tette,
 Ősi Szabadságod ép.
 A' Régiek' Szertartását
 Nem akarja sérteni,
 Törvényeit, és Szokását,
 Mert kell Jóra érteni.
 Színt nem tudott a' Régiség
 Tanátsiban festeni,
 Sem nem szokott a' vak Kétség
 Kárra semmit fejteni.
 Élni, halni Természetünk
 A' Királynak Házáért,
 Mindent el hágy a' Nemzetünk
 Kiralyért, és Házáért.

Űstöt, aranyt, embert, segyvert
 Elöl mind addig állít,
 Meddig minden bajt el nem vert,
 Békességre nem szállít.
 Nemde hát a' Magyar Hűség,
 A' Nemzetben drága Kínts?
 Boldog Haza! boldog Felség!
 A' mi mást ront, az itt nints,
 A' Törvény, és a' Ditsósség
 Élefszi, szép Népedet,
 Bár mint forrjon az ellenség,
 Kár nem éri Székedet.
 Kötünk Borostyán-koszorút,
 Rózsakkal körül-fűzzük,
 A' nap nem lát ma Szomorút,
 A' Felleget szét-űzzük.
 Közép-pontúl égő tűzünk
 Gyémánt helyett fog égni,
 Illatozik ott hú Szívünk,
 Hitét nem fogja szegni.
 Úgy teszük fel az Óltárra,
 Szenteljük Istenünknek,
 Bennünk élő Hit' Izavára
 Neked, és Felségünknek.
 Legyen Nálad olly Áldozat,
 Mellynél drágább nem lehet,
 Mert nagyobbbat semmi Magzat
 Ennél soha nem tehet.
 Így örvendjük jó Lélekben
 Az Országba Jöttödet,
 Helytartói Király-Székekben
 Fő pompával Űtödet,
 Nem törli el homály, veszél,
 E' mély Űdvözetünket,
 Meg nem hódít akármí szél,
 Neked adtuk Szívünket.
 Ez Adomány' Meltóságát,
 Bennünk örökösítjük,
 Űdvözetünk' Valóságát
 Így tökéletesítjük.
 Örök lészén az Óltáron
 Ma fel-szentelt Koszorunk,
 Hűségünk is áll Határon,
 Erdemli ezt az Urunk,

Vigasztaljon Hertzegséged,
 Minket olly Kegyelemmel,
 Méltóztassék hogy Felséged
 Köztünk lenni örömmel.
 Áldozatot, mellyet tettünk,
 Urunk eleibe-tenni,
 Melly Kofzorút ma kötöttünk,
 Azt jó néven el-venni.
 Hűségünket, Vagyoninkat,
 Szeghetetlen Hitünket,
 Közbe súztuk Javainkat,
 Vérünket, életünket.
 Az igaz Szív, hűséges Népet
 Urának így áldozik,
 Fel-szenteli, mie Szép, 's Ép,
 Soha sem is változik.

Bét s.

Hólnap estvére a' *Schlofzhofi* Kastély-
 ba megy Tsáfzár Ő Felsége, a' melly,
Ausztria' szélén fekszik, közel *Pozsonhoz*.
 Sok Uraságok is gyülekeznek oda, és két
 nap vadászat leszén. A' két napra oda
 mennek innét a' Német Operisták is, és
 estvénként jádzani fognak az ott lévő kis
 Teátromban.

Ma reggel hagyá ide *Bétset Viganó*
 Feleségestől, 's megy *Berlinbe*, *Varsóba*
 és *Pétersburgba*. A' *Contractussa* ideje,
 még két elztendő múlva telt volna ki.

J e l e n t é s e k.

Az általunk ki-hirdetődött *Lapida-*
ris fiílusú Le-írásában Néhai jó Palatínu-
 sunk' példás életének és véletlen halálá-
 nak, két Képek is vagynak mint em-
 lítettük. Ezen Képeknek egyike, mind-
 járt a' Munka' eleinn egy meg-élemedett

's el-íszonyodott Férjfiúnak ábrázatjában szemlélteti az úgy nevezett Fátumot, ki, jobb kezében azt a' vastag patyolatot tartja, mellyel magát a' Halandóknak szemeik elől szokta el-takarni: más kezével pedig az előtte lévő Könyvből, mellybenn, az Embereknek szerentséjeik vagy szerentsétlenségeik vagynak fel-jegyezve; ezen gyászos Írást: Alex. Leop. VI. Id. Quint. 1795. mellyet maga írt vala abba: most nagy meg-háborodásábann örömet ki akarna belőle törteni, de nints hatalmában, a' már egyfzer meg-határozva lévő dolgokon fordítást tenni. — A' Munka végén lévő Kép, Pannóniát ábrázollya egy méjj bánatú tisztes Állzony' formájábann, a' ki kezében hadi zászlót tart, 's kesereg a' Meg-hólttnak hamvai felett.

Bihar Vármegyéből a' *Diószegi* Dominium' részéről jelentetik, hogy a' nevezett Dominiumban lévő nyóltz Tsapszékei, kilentz örlő száraz, és három vízi malmai, 's 3 Görög-bóltjai az Uraságnak, nem különben a' Híd-vámok, Mészárszékek, 's az esztendő és héti Vásárok' jóvedelmei, tíz esztendőkre árendába fognak kótyavetye által botsáttatni, és az épületeknek is egész hasznavevése által engedtetik az említett tíz esztendőkre, olly fel-tétellel; hogy az árenda-pénz mindenkor fél-esztendővel elebb le-fizetődjék. Vagyon *Diószegenn* egy ki-árendálni va-

ló Tó is, mellyből esztendőnként hatszáz-
nál több mázsa Szódának való Széksót ki
lehet takarítani, 's takarítottak is már ki.
Vagyon végre kétszáz el-adni való szar-
vas-marha és ötszáznegyven Sertés is *Dió-
szegenn*. Az első kótyavetye (licitátzió)
fog tartatni *Diószegen*, Octób. 1-ső nap-
ján; a' másik Oct. 26-dikán; a' 3-dik
pedig, Nóvembernek 5-dikén. A' ki elő-
re bővebb esméretet kíván szerezni magá-
nak az árenda' fel-tételeiről: írhat azok
eránt akár *Papanek* Fiscális Úrhoz, *Szé-
kelyhídra*; akár Gróf *Sternberg* Ádám Se-
cretáriussához *Jablonka* Jakab Úrhoz *Dió-
szegre*.

Baranya Vármegyében fekvő *Bolyi*
Dominiumában *Batthy nyi* Hertzegnek,
huszonegy vízi malmok fognak kótyavetye
(licitátzió) által, a' jövő Octóber' Hónap-
nak 25-dik napján árendába botsáttatni.
A' malmok, mellyek között majd minde-
nik, 3, 4, 's 5 kerekű, leg-nagyobb ré-
szént Német Helységek között vagynak,
a' hol jól bírják magokat a' Lakosok, 's
igen szép gabona terem. Olly derék ké-
születjek, 's olly vizek vagyon a' malmok-
nak, hogy egész esztendőnn által, még
a' leg-keményebb hidegekben is folyvást
lehet rajtok örölni. A' kiknek kedvek lesz
eggyet vagy többet is ki-árendálni ezen
malmok között: jelentsék magokat a' fenn
említett napon *Boly* Mező-Városában
az Uraság' Cancelláriájában.

A'
TSÁSZÁRI és KIRÁLYI FELSEG'
 ENGEDELMÉVEL.

XXXXXXXXXX

27.

Költ Bétsben, Mind Szent-Havának (Octóbernek)
 29-dik napján, 1795 dik Elztendőben.

Hadi és Békességes Környüállások.

A' *Württembergi Hertzegségnek Can-*
stadt vagy Cantliadt nevű Városából Sept.
22-dikénn: — „ A' miolta által-jöttek
Mannheimnál a' Frantziák: sok Lakosok
vették magokat erre a' részre, a' Rajna
vize és Neckar között fekvő földről. Itt
мене által tegnap Eszlingen felé a' Zwey-
brückeni Hertzeg is Famíliástól, és a' Spey-
eri (Spírai) Püspök. Baváriának Fő-Vá-
rosába Münchenbe (Monachiumba) megy

E e

a' *Zweybrücken*i (*Bipontium*i) Hertzeg. — A' Sváb Kerületnek *Heilbronn*-mellyéki részéből is sokan vonnyák el magokat a' Lakosok közzül. “

„Már negyedik napja, hogy résszerént *Rüsselsheim*ba; résszerént *Rastadt*ba szállítódnak a' Magazínok *Heidelberg*ából. “

Hanauból Sept. 24-dikénn: — „*Moguntziából* még tegnap vettünk postán Tudósítást, de ebben a' fzempillantásban semmi bizonyost se' tudunk az ottani állapotról. Városunk egész bátorságban van; mivel belől esik azon a' neutrálítás' línéáján, melly eránt különös Kötésben lett eggyesség a' *Prussziai* Király, és a' *Frantzia* Közönséges-Társaság között. “

Frankfurtból (a' *Ménus* mellől) Sept. 24-dikénn: — „Ts. K. Hadi-Tármester Gróf *Wartensleben*, tegnap délután hozta a' *Main* (*Ménus*) vizénn által a' kormányozása alatt lévő Ts. K. Sereg-ofztályt, melly, hátuljáró része a' Gróf *Clerfayt* Feldmarschall Ármádiájának. A' fő-quártély *Darmstadt*ba szállítódik. A' *Saxóniai* Katonák *Aschaffenburg*ba masíroznak, mellyben mulat maga a' *Moguntziai* Választó-Hertzeg is, és nem is láttatik onnan el-készülni: mivelhogy a' Frantziák szorossan megtartják a' neutrálítást: ennek a' línéáján pedig belől esik *Aschaffenburg*. A' tartalék- (rezerv) ágyúk, nem különben a' Se-

reg' Bagazsiája; a' Depositoriumok; 's a' Kommisszáriátus, *Würzburg*' tájára küldődnek: a' Seregnek egy része *Mannheim* és *Heidelberg*a felé masíroz. Tegnap délután egy Jelentés tevődött itten közönségesse, mellybenn intett a' Magistrátus minden Lakosokat, hogy tsendesen viséllyék magokat, ha talán Frantziák masíroznának itteni által dél-után; mivelhogy senkinek se' fogna tőlök lenni semmi leg-kissebb hántódása is: de még ma kilentz óráig, egy Frantzia se' jött közel Városunkhoz. Ugy is vélekednek sokan, hogy inkább *Moguntzia* ellen volna intézve a' Frantziáknak szándékjok; mint sem hogy a' *Ménus*nál, tovább kísérjék még Gróf *Clerfayt* Seregét. “

Gróf *Wurmser*, a' Német-Birodalomnak *Sváb* Kerületbéli *Offenburg* nevű Városából, Kurír fővel indította Sept. 25-dik napján Ő Felségéhez, *Benyovszki* Regementjébéli *Milkovich* Gránátéros-Hadnagyot, következő értelmű Tudósítással:

„A' nagyobb számú ellenség előtt meg nem maradhatván *Zehentner* Feldmarschalllieutenánt' kormányozása alatt lévő Sereg-osztályunk a' *Necker* vize' jobb mellyékén: *Quosdanovich* Feldmarschall-Lieutenántunk is kénytelen volt el-vonni magát *Mannheim*től *Heidelberg*a felé, és igyekezett ugyan a' Frantziáknak ellentállani a' *Necker* két partján: de nem áll-

hatott elegendőképpen, mivel azok könnyen kaphattak újj erőt a' *Rajna*' túlsó-mellyékéről, *Mannheim*nál készített híd-jokon. “

„Sept. 22-dik és 23-dik napjainn is háborgatták *Quosdanovich* F. M. L. unkat a' Frantziák, de akkor, inkább csak vizsgálódás (recognoscírozás); mint hadakozás volt a' szándékjok: hanem 24-dik Septemberben végre, mindenfelől megtámadták említett F. M. L. unknak kis Korpusát fozokott tüzességgel. “

„Jól tudván *Quosdanovich* F. M. L. melly derék helyen légyen állása: erőssen feltette magában, hogy azt mind addig védelmezze; valamig csak annyira való embere lessz: a' minthogy maga példája által még inkább fel-buzdítván bátor Népét, úgy hartzolt; hogy az ellenség *Mannheim*ig szaladt; ezer-nél többen hűllottak el közzüle fegyvernek éle által; sokann pedig, *Defour* Generálissal együtt fogságba estek; 's tíz ágyúk, számos lovakkal és munítziós szekerekkel együtt, Vitézeink' prédájává lettek. Midőnn el indúlt *Béts* felé a' fenn nevezett Kurír: még akkor *Quosdanovich* F. M. L. nem tudhatta egész bizonyosságú meg határozással a' maga veszteségét; hanem *Breschern* Slávoniai Oberliernek meg-sebesedését nagy meg-illetődéssel említette. “

„Gróf *Wurmser* igen nagy ditséreteket ruház *Quosdanovich* F. M. L. nántra: *Quosdanovich* F. M. L. pedig, *Bajalich*

Generálmájorra; a' Tsászárs Dragonyos Regimentje' Oberstlieutenántjára Gróf *Klenau*; 's a' maga Adjutánsára, *Oreskovich* Péter Fő-Hadnagyra. Kötelességének esmérte *Quosdanovich* F. M. L., hogy a' vezérlése alatt vitézkedő egész Korpusról is dítsérő bizonytságot tegyen; és különösen a' Tsászárs Dragonyos; Székely Huszárs; és Slávoniai Regimentekről.

Gróf *Wurmser*' rendeléséből, F. M. L. Gróf *Latour* tartozott egybe kaptsolni a' Korpust 26-dik Septemberben, *Quosdanovich* F. M. Lieutenánt' Sereg-őfztályaival.

A' *Regensburgban* ülő Német-Birodalmi Gyűlés' eleibe, egy Jelentést terjesztett Sept. 15-dikén *Prussz.* Minister Gróf *Görz*, melly Jelentésben tudósította arról a' Gyűlést, hogy az ő Királya, igyekezett megszüntetni bizonyos ideig a' hadat Német-Országra nézve: de ebbéli szándékát végre nem hajthatta: mivel annak tellyesítését, akadállyául tartották a' Frantziák a' Békesség-kötésnek: minekokáért illy környüállásokban nem tehet már addig Ő Felsége semmi nyomos lépést Német-Országra nézve a' Frantziáknál: míg annak részéről, Tsászár Ő Felségének mint Főnek igazgatása alatt, valósággal el nem kezdődik a' Békesség-alku.

Meg nem eggyezne a' *Prussziai* Király méltóságával — így folytatá tovább Gróf

Görz a' maga elő-adását — hogy olly módon folytasson Ő Felsége Közbenjáróságát a' Német-Birodalom 's a' *Frantzia* Respublika között, mellyet, nem lehetne úgy tartani mint szükségest, illendőt, és lehettségest: ezentúl való munkálódásának reguláit tehát ki fogja nyilatkoztatni.

Olasz - Országból. —

Genuából Sept. 12-dikénn: — „Egy 74 ágyús *Angl.* hajó olly közel jött *Alaszioi* partunkhoz, a' millyen közel tsak jöhetett: számos tsónakokat pedig még közelebb küldött olly véggel, hogy a' partnál állott négy *Frantzia* Kalmár-hajókat elrabolják. Ezt látván a' Vígázó-toronybéli Embereink, jelt adtak egy ágyú lövéssel az *Angliai* Katona-hajónak, hogy távozna el: de az nem hogy el-távozott volna; hanem olly erőben lőtt vissza; hogy majd le-omlott az egész torony. Ezentúl ki-szállottak az *Anglusok* a' szárazra, 's hármat a' *Frantzia* hajók közzül elégettek, a' negyediket pedig, melly borral vólt rakva, el-vitték magokkal.“

„Egy *Frantzia* Fregát, más kissebb Katona-hajóval együtt, üzöbe vett egy *Anglus* hajót *Maurizio* nevezetű Kikötőhelyünk előtt. Midőn közel érkeztek volna a' *Frantzia* hajók Vígázó-tornyunk-

hoz: tüzet adott abból reájok az Örizet, és kénf erítette őket vissza-vonúlani. Pannaszt tett ezen történetért a' *Frantzia* Hajós-Kapitány *Onegliában*: honnan azonnal négyfáz *Frantziák* küldődtek el *Porto-Maurizionak* el-foglalására. “

„Ezerötszáz főből állott *Pedemontziumi* Katonaság, utolsó éjtfzakájánn *Augustusnak* el-vette *Colle di Ceriset* a' *Frantziáktól*, és *S. Martino di Lantosca* felé elébb nyomúlt: de össze-gyűjtven Népét az ellenség is, olly erővel támadta meg a' *Pedemontziumiakat*, hogy hat órákig tartott a' viaskodás, mellyben 400-an lettek közzülök foglyokká; a' többek pedig, részfzerént halva maradtak, részfzerént a' hegyekenn és erdőkben el-fzélledtek. “

„*Korfszika* Szigetébenn újra *Parlamentot* fog kezdetni Oct. 13-dikánn az *Anglus* Udvar. “

Negy-Britanniából. —

Londonból Sept. 7-dikénn: — „A' Külső-dolgokra-ügyelő Státus-Secretáriusnál *Lord Grenvillenél* több rendbéli tanácskozások tartattak a' napokban, mellyekben jelen voltak: *Portland* Hertzeg; *Lord Cornvallis*; 's *Pitt* és *Dundas* Urak. “

„*Jersey* szomszéd Szigetünktől indúlt *Hero* és *Victory* nevezetű Rabló-hajóink jó prédával tértek vissza; úgymint: há-

rom *Frantzia* Kalmár-hajókkal, mellyek eleséggel voltak rakva: de más felől azt is halljuk, hogy 3 *Hollandus* Rabló-hajók el-rablottak egynéhány hajóinkat, mellyek, Lithvániának *Memeli* Kikötőhelyéből jöttek; négy más hajóinkat pedig, mellyek közül kettő, *Amérika* felé; kettő pedig *Jamaikából Afrika* felé hajókázott, *Frantzia* Rabló-hajók kapták el. “

„*Jamaika* Szigetünkből, olly értelmű Tudósításokat vettünk; hogy annak némelly részei igen háborúsok; az ott volt Katonaságnak leg-nagyobb része *S. Domingóba* szándékozott indulni minden órán; hanem a' helyett, új Katonaság várattott *Jamaikába*; oda akart vinni *Blenheim* nevű hajónk is Dragonyosokat; de az elenség' kezébe esett, és *Guadeloupeba* viődött; a' honnan, *Frantzia* Nemzet-gyűlési Kommisszárius *Victor Hugues*, *Martiniqueba* által-küldötte az *Anglus* Generálisnak az Asszony-foglyokat: de a' Férjifoglyoknak sokat kellett szenvedni, mivel a' leg-rekkenőbb melegben, süveg nélkül kénytelenítették masírozni. Szomjúságjuk enyhítésére *Rumot* (riskása-palinkát) kaptak: de vizet nem. — *St. Domingóban*, minduntalan uralkodott a' sárga hideg: de *Jamaikában* nem. “

Spanyol - Országból —

Madridből Aug. 20-dikán: — „A'

melly Kurír *Párisba* ment innen a' Békeség' Meg-erősítésével : hasonló ratifikációval várattatik onnan vissza Aug. 25-dike előtt, melly napon a' Királyné' neve napja fog inneplődni, és egyéb fzerentsésítő tzeremóniakon kívül, a' Békességnek ki-hirdetése által is jelessíttetni. “

„A' még földünkön lévő *Frantzia* Katonaság, szép egygyességben vagyon a' miénkkel. “

„Mihelyest leg-első híre érkezett ide a' Békesség-kötésnek : azonnal bizonyost akart tudni arról az *Anglus* Követ, magától az Udvartól ; de már azolta nem mutatta magát többé az Udvarnál : a' magához ellenben három Kurírokat is küldött egymás után. “

„Még az új Katona-fzedésnek most sints szünete Országunkban : nagy készületek tétetnek a' Hajósseregére nézve is, melly, *Minorka* Szigetünktől, tengerre szándékozik indulni. “

Frigyes Belgyiomból. —

Hágából Sept. 14-dikénn : — „Fő-Kormányfzékünk, tizenkét Tágokból álló Kommissziót nevezett-ki a' Nemzeti-gyűlésnek össze-hívyására nézve. “

„A' tulajdonképpen úgy nevezett *Hollandia* Tartományunknak Képviselei, olly vélekedésseket közlötték a' Fő-Kormány-

ízekkel, Néhai Admirálisunk *Kinsbergenre* nézve, hogy nem tanácsos volna megengedni *Dániai Fő-tengeri-Vezérre* való levését *Kinsbergennek*. “

„ *Texeli* Kikötőhelyünk előtt nyóltz első-nagyságú *Anglus* Katona-hajók járkálnak fel 's alá. “

Frantzia - Országból. —

Angers (Andegavum) Városából, melly hatvanhét óránnyi járó földre esik Páristól, Dél és Napnyugot között, olly Tudósítások indítódtak Sept. 6-dikán *Párisba*, hogy *Angers* mellett *Rocheafortban*, egy konferentziát (beszélgetést) tartott *Bodin* nevű Nemzetgyűlési Tag, *Stoflettel* és más hasonló Személlyekkel, kik Fő-Vezérjei voltak azon a' részen a' néhai Rojalistáknak. Mindnyájan készségjeket nyilatkoztatták ezek, a' Békességnek fenntartására.

A' múltt postától fogva érkezett Tudósításokból is azt látjuk, hogy nagyobb része az a' Közönséges-Társaságnak, melly el-fogadja az új Konstitútziót, 's meg-egygyez abbann is, hogy a' jövőendőbéli Nemzeti-gyűlésnek kétharmadrésze, a' mostaninak kétharmadrészből tellyék ki.

Török - Országból. —

A' *Szerviai's Bulgáriai* szélekenn támadott Török Pártosok ellen nagy hadi készülétek tevődtek az újjabb Tudósítások fzerént. Sept. 14-dik napján három nagy Tsajkák indultak *Belgrádból Borets* nevű Sziget ellen, reguláris Katonákkal rakva, kiknek el-érkezését nem ítélte jónak megvárni a' *Boretsi Kommendáns Chossa Mastapha Aga*, hanem a' kormányozása alatt lévő Pártosokkal együtt, három nagy és hét kisdéd hajókon *Tekiebe* vetete magát, hová, Afzonyok és Gyermek is érkeztek az nap estve *Boretsből* három Tsajkákkal.

A' *Viddini (Bodoni)* pártos Basának *Passoan Soglonak* jó forma Serege van, mellynek egy részét benn tartja *Widdinben*; más részét pedig, kívül táboroztatja a' Városon. 8-dik Septemberben, *Kara Hassan* nevű Tzimborássa mellé adván egy tsoport Katonaságot, *Új-Orsova* felé indította azt olly hagyomással, hogy által vévén ott a' kormányozást, mindent el-kövessen, hogy megtaltalmazhassa a' Szigetet az ellene menendők ellen. — Így foly a' dolog *Passoan Soglo'* részéről: de más felől sok Basák vettek parantsolatokat *Konstántzinápoly-*

ból, hogy egyesítsék magokat az 'Oláh-Országai Al-Helytartóval *Rumeli Valessin* nevű, 3 ló-farkas Basával, kit, Fő-Vezér-jévé nevezett a' Tsászar *Passoan Soglo* ellen erányzott győzedelmi szándékjának.

Magyar Ország.

Pestről Sept. 25-dik napján: — „A' mint utolsó Levelembenn említettem, meg esék 21-dik Septemberbenn vóltaképpen, Kir. Helytartónknak a' *Pest* Vármegyei Fő-Ispánságba való bé-helyheztettetése. Végbe ment pedig az Ország-házábann, hová, a' *Pest* Vármegyei Karok és Rendek, számos Magnások, és sok Vármegyé' Követjei gyülekeztek fel reggeli kilentz órára: a' midőn Deputátzió rendelődött ki, mind Primás Ő Eminentziájának mint Kir. Kommisszáriusnak; mind Locumtenens Ő Fő-Hertzezségének mint Fő-Ispánynak el-hívására: kik meg is jelentek nem sokára, Polgárokból és reguláris Katonákból formáltt gyalog és lovas rendek között. Elebb jött a' Primás' Udvari-népe és 3 gála-hintója: kevéssel azután, hasonló pompával érkezett a' Locumtenens. Mind a' két kedves Vendéget újj Deputátzió várta az Ország-házánál, 's kísérté bé a' Gyűlésbe: mellyben minekutánna helyet foglaltak vólna: Primás Ő Eminentziája, azonnal hozzá kezdett Komisszáriu-

si hivatalához. Ditső Beszédjét: úgy nem különben az arra adott méltó válaszáat Kir. Helytartónknak el nem mulatom meg-küldeni. Midőn végezte szóllását Ő Kir. Fő-Hertzege: zengett az egész palota a' sokszor meg-újjított *Éllyen* kiáltozásoktól. Négy Szolgabírák fel-emelték a' F. Fő-Ispánt székestől együtt hat ízben: melly ősi tzeremóniának meg-tételekor, kívül a' palotánn ágyúk durrogtak; belől pedig a' Szalában trombiták harsogási egyesültek az örvendetes és szíves Vívát-kiáltozásokkal. Ez meg-lévén, a' *Kalotsai* Érsek mondott egy szép Orátziót; azután Első Al-Ispány *Szily* Consiliárius Úr szólott a' T. Karok és Rendek' Képében mind a' Királyi Kommisszáriushoz, mind a' Fő-Ispányhoz. Püspök *Szerdahelyi* Úr is tartott egy hathatós Beszédet. Ezen-túl egynehány Assessorokat tett a' Fő-Ispány, 's egynehány Királyi parantsolatókat fel-olvastatott, és ekképpen hozzá kezdett Fő-Ispányi hivataljának folytatásához. Mind ezek után háláadó Isteni-tisztelet tartatott a' nagy Templomban: honnan, Prímás Ő Eminentziájához indultak ebéd-re a' Hivatalosok, kiknek száma, reá ment valami hatfázra. Estvére, Bál és vatso-ra vólt Ő Eminentziájánál. — Sept. 22-dikénn, a' F. Helytartó-Tanátsbéli Elölülőségbe installálta a' Prímás Ő Kir. Fő-Hertzege-

ségét, 's az nap Ő K. Fő-Hertzege adott pompás ebédet. 23-dik Septemberbein, a' F. Septemvris, Táblánál való Infialláció ment végbe. Akkor ebédet adott a' Prímás; Bált és vatsorát pedig a' Locumtenens. — Meg-fzűnvénn egy ideig a' Törvényfzékek' Ulései, *Esztergomba* fog menni a' Királyi Fő-Hertzeg, Prímás Ő Eminentziájával, 's onnan vadászatra: melyből vissza-jövénn, Felséges *Ferentz* Királyunk' neve napját, *Tétényben*, *Budához* két órannyira fekvő Helységében a' Prímásnak, fogja meg-innepleni. — Ns *Gömör Vármegye*' Követeinek a' Kir. Helytartóhoz tartott Beszédjét ide rekesztem, melly így következik:

Serenissime Regie Princeps et Locumtenens!

Inter reliquas Regni Hungariae felicitates principem occupat locum, quod Deus Ter Optimus Maximus, Optimum nuper Regem nostrum Divum Leopoldum II-dum Patrem Serenitatis Vestrae Regiae tenerrimum, pluribus Augustis Prolibus ditatum esse providē voluerit. Nam etiamsi Suam Majestatem Sacratissimam modernum Regem et Dominum nostrum Clementissimum fide et lege sapienter imperantem, homagiali silentiō nunc praetereamus, ingenue et apertō corde profiteri debemus, damnum ex morte praematurā aeternum memorandi Principis Palatini nostri desideratissimi in Gentem Hungaram redundans, nisi Augusta Soboles adfuisse; reparari vix potuisse. De quō Status Comitatus Gömöriensis quorum nomine nos, Serenitatem Vestram Regiam nunc humillime veneramur, plene persvasi, illico ac acerbum Palatini sui obitum attoniti intellexerant unanimibus votis Suam Majestatem Sacratissimam in eo exorare properarunt, ut

cum aliunde par non suppetat, moestis cordibus nostris ex Augustâ Domo Sua solamen clementissimè adferre dignetur. Magnum proinde nobis affulsit gratulandi argumentum dum voti compotes Serenitatem Vestram Regiam laetis auspiciis Locumtenentialem capessere cernimus Dignitatem; eò vero impensius gaudemus, dum futura ex verò conjectantes, et firmiter speramus, et servidè cupimus, ut Serenitatem Vestram Regiam arctiore etiam legali vinculo nobis adstringendam, velut redivivum Phoenicem, brevi Palatinum salutemus et veneremur. Confidentes Serenitatem Vestram Regiam ad exemplum nunquam oblitte-
randi Fratris sui dulcissimi, moribus, consuetudine, habitu, oreque Hungarorum propriis sibi redditis, altissimum Principis servitium cum emolumento Patriæ nostræ indissolubiliter provecturam, apud Augustum Regem nostrum Mediatoris munere in quibusvis occasionibus prompte defuncturam, Leges, ac Libertates Nobilium, et Regni, genuinamque Constitutionem, Legalem item officii sui authoritatem, contra quosvis malevolos, cujuscunque demum Incorporationis spiritui deditos strenuè defensuram ac tutaturam. Quem in finem Serenitati Vestrae Regiae, longævam, omnique prosperitatis genere florentem vitam, totis animis comprecantes, in tesseram demissae devotionis, hasce Committentium nostrorum Litteras, venerabundi exhibemus, nosque, universumque Comitatum nostrum, altæ gratiae et peculiari Benignitati devovemus.

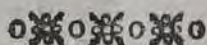
A* *Tízfántúl* fekvő Reformáta Ekklesiáknak Superintendenssévé, Néhai Fő-Tíft. *Hunyadi Ferentz Debretzeni* Első Prédikátor helyébe, választódott *Hajdú-Böszörményi* Első Prédikátor Fő-Tíftel. *Vetsei* Sámuel Úr, kinek az édes Attya is Superintendensse vólt a' nevezett Ekklesiáknak, *Debretzeni* Prédikatori fővel.

* * * *
* * * * *
J e l e n t é s.

Baranya Vármegyében fekvő *Bolyi* Dominiumában *Batthyanyi* Hertzegnek, huszonegy vízi malmok fognak kótyavetye (licitátzió) által, a' jövő Öctóber' Hónapnak 25-dik napján árendába bortsáttatni. A' malmok, mellyek között majd mindenik, 3, 4, 's 5 kerekű, leg-nagyobb részént Német Helységek között vagynak, a' hol jól bírják magokat a' Lakosok, 's igen szép gabona terem. Olly derék kézfűletjek, 's olly vizek vagyon a' malmoknak, hogy egész éftendőnn által, még a' leg-keményebb hidegekben is folyvást lehet rajtok örölni. A' kiknek kedvek lesz eggyet vagy többet is ki-árendálni ezen malmok között: jelentsék magokat a' fenn említett napon *Boly* Mező-Városában az Uraság' Cancelláriájában.

* * * * * *
* * *

(*Eggy árkus Tóldalékkal.*)

T Ó L D A L É K

A' Magyar-Hírmondónak, Octób. 2-dik napján, 1795-ben költt árkusához.

Oratio, quam Excellentissimus ac Illustrissimus Dominus Petrus Balogh de Ótsa, Sacrae Caesareae, et Apostolico-Regiae Majestatis Actualis Intimus Status Consiliarius, et I. Comitatus Torontaliensis Supremus Comes, occasione Restaurationis Magistratualis, die 1-a Septembris Anni 1795. in Oppido Nagy Betskerek celebratae, ad II. SS. et OO. habuit.

Inclyti Status et Ordines!

Sextus jam labitur annus, a quo II. SS. et OO. hunc qui administrationi hujus Comitatus, ad hoc temporis momentum, insigni cum sui commendatione praeerat, elegerunt I. Magistratum.

Quo minus Legum, triennio quovis, Sedes Restauratorias suscipi volentium, providae dispositioni satisfieri potuerit; plura obstabant haud levia, et sane legalia impedimenta, quae, Inclytos Status, sapienter perspexisse non ambigo; meamque cunctationem, temporum adjunctis adscribendam, aequi, bonique consuluisse, firmiter credo.

Ut ergo, venerandae Legum provisioni, Vestris I. Status votis, laud obscure manifestatis, meae denique obligationi satisfaciam; en adsum; adest et momentum, quo Vos de numero per me proponendorum Individuorum liberis suffragiis eligere poteritis Magistratum, regendae nobili huic Provinciae idoneum.

Inter ea, quae providentiam, probitatem, et sapientiam, tam Regum, quam et Patrum nostrorum, claris vestigiis prae se ferunt, Instituta; non postremum sibi vendicat locum Jus hoc, quò hodie utemini; illud enim probis, et Officio suo, prout debent, defungentibus Magistratualibus, novum fiduciae publicae Documentum; illis, qui se, publicà expectatione minores exhibuerunt, ne amplius noceant, exitiale evadit. At vero tunc demum bene administratur respublica, si hinc bonis certa praemia consent, illinc fiducià I. Statuum abusus, eadem subtrahantur. Non minuit bonitatem Instituti hujus, id, quod aliquando, et praecellens virtus, exardescenti invidiae succumbere soleat; nam casus hic, et rarus est, et si quando accidat, spreta virtus, Alumno suo, tunc demum, dum calamitosa est, sufficit abundantissime.

Prius attamen, quam actum hodiernae diei reservatum, susciperemus; Supremi, quod e clementia Regia sustineo, Officii ratio a me deposcit, ut nonnulla, in

conspectu frequentis hujus concursus, edisseram; quae, urgente conscientia, reticere nec volo, nec possum; quaeve Officio suo rite perfunctis, praemii; eligendis, incitamento, et moniti loco deservire poterunt.

Nemo nescit, quae, qualia, et quanta sint, retroactis his annis imperata, pertractata, effectuada? Erant illa, numero multa, pondere gravia, effectu difficilia: omnia tamen haec negotia, solers Inclyti hujus Magistratus in ordinandis vigilantia, et in effectuantis promptitudo, opportuno in tempore expedit. Maximè autem enituit publici Boni, quo is semper ardebat, studium, hoc, et praeterito annis, dum ab integro seculo inaudita siccitas, omnem, uberrimi soli hujus messem prorsus exusserat; plebs vero Contribuens, aere destituta, acerbo famis fato, ni Sua Sacratissima Majestas, veri Patris vice functa, non attento atrocis belli expensis, plene exhausto Aerarii flatu, clementissimè subvenisset, jam jam erat succubitura. Horret meminisse tristis illius temporis, et trifloris, quod capitibus singulorum imminebat quidem, verum feliciter propulsatum est, mali; sed dum ad salvatam Provinciae hujus a malorum maximo, fame, plebem respicio; gratitudinis sensu non percelli non possum; et imprimis flexo genu aeternas ago, omnemque bonum agere credo grates,

Augustissimo, Clementissimoque Domino et Regi nostro; qui calamitosis his temporibus, inter infinitas, et gravissimas Regni curas, ad tristem Provinciae hujus sortem, paterne respexit, et humanitate tactus, misericordiae, clementiaeque semina sparsit; ac hinc lacrymas matrum, minaci famis malo expressas, deterisit, vagitumque famelicorum infantum sedavit: illinc paternâ providentiâ exemplum dedit omni aëvo, aereque dignum, ac reportatis quibusvis triumphis eximius perennius; dein I. Magistratui, pro solerti opera, Dominiis vero Terrestralibus pro praestito adjutorio gratitudinem meam, publicè testari cogor; unaque pro solatio, tam I. Statuum, quam et imprimis I. Magistratus annuncio: Suam Sacratissimam Majestatem, Dominum nostrum clementissimum, administratione hujus I. Comitatus, plenè esse contentam; mihi que dum a Sacra ejus persona divellerer, injunxisse, ut acquiescentiam hanc, illis, quorum studio debetur, aperiā.

Internus cujus vis animi sensus, unus ille divinitus inditus, et validus actionum nostrarum testis, gaudia et poenas dictare idoneus, cujusvis I. Magistratus membro, quod laudem meruit, hoc momento quidem bene acta retribuit, et ideo necessarium non videtur, singulos bene meritos nominare. Non possum tamen mihi temperare, quin Spectabilis Domini Ordinarii V. Comitis,

insignem in dirigendo, et ordinando promptitudinem, in effectuantó exactitudinem, vigilantiam, providentiam attingam, recognoscam, et quemadmodum Altissimo Loco feci, etiam I. Statibus commendem. Quod dum facio, nihil volo detractum meritis reliquorum; enimvero id cuius patulum est, quascunque bonas dispositiones foedari ignaviâ, et in bene actis, parem, effectuentes, cum bene disponentibus, habere gloriam: proinde meae recognitionis partem, aliis etiam I. Magistratus membris, et signanter Domino Subst. V. Comiti jure deberi declaro.

Quae debebantur, persolutis; ad aliam partem sermonis me converto, Vosque II. SS. enixè ero, ut ad ea, quae post dicturus sum, animum advertatis.

Publici Magistratus eminentiam, utilitatem, necessitatem, nemo non videt; illô conscientiose electo, bene constituto, et Officio rite satisfaciente, inconcussa fiat salus, et tranquillitas publica; suus juri, aequitati, utilitati constat honos: e contra per luxum, ignaviam, disfluente; per studia privati commodi, per dissidia, et factum foedato; quamcunque bene ordinatam Civitatem collabi oportet. Itaque ad electionem novi Magistratus, summa cum scrupulositate, prudentia, et aequanimitate est accedendum; requisitae in Magistratibus virtutes expendendae, eumque faciendum delectum, cujus nunquam possit poenitere.

Primas inter hominis et boni Civis, eo magis vero Patriae utilitati prae ceteris devoti Magistratualis virtutes, sibi vendicat Sacra Religio. Haec nos ducit ad Cognitionem Summi Entis, sine qua, nulla mens, bona est: haec docet et commonstrat caritatis praecepta, Legis et Prophetarum doctrinae summam; haec indigitat obligationem, id quod nobis fieri velimus, aliis faciendi; haec inter vitae afflictiones, solamen dat amoenissimum; haec denique, animis, certitudine aeternae vitae, ad virtutem et patientiam erectis, pandit aeterna praemia; terret poenis illos, qui omnium bonorum fontem, aut temere linquunt, aut proterve laedere sustinent. Hanc Inclyti Status, quaeramus apud eos, quos publicis officiis admotos habere volumus; habitat quidem illa in praecordiis, et ostentationem detestatur; sed quia sine operibus mortua habetur, facilis inventu est, ubi adest; quippe quod illam, opera Legi Divinae consentanea, morum probitas, vitae integritas, animi honestas, humilitas, patientia, caritas, sicut ignem lux, sequantur, et claris indiciis manifestent. — Hanc excipit integerrima in Sacratissimam Majestatem Regiam, Summum Terrae Principem nostrum, fides, ac infucatus Patriae amor; hae geminae virtutes, unum sunt, neque enim is, qui Patriam sincero pectore amat, avulserit ab ea Summum Terrae

Principem, Caput, ac tutissimum Praesidium, aut commoda membrorum, a commodis Capitis dissociaverit; nec qui Summo Principi fidelis est, rebus ejus ita studuerit, ut publicorum commodorum curam, et cum Regiis commodis coadunationem negligat.

Constitutio carae Patriae nostrae, Regem nostrum Apostolicum, Patrem, Dominum et Praeceptorem Populi, Legum vindicem, bonorum Columnen voluit; quo quidem Regimine, felix illud patriarchale praese ferente, quemadmodum aliud melius, et amoenius nequit concipi; ita certum est: Reges nostros, tunc demum perfrui felicitate, et voluptate; dum omnes magnae eorum Familiae proles, felices sunt; horum e converso beatitatis summam, Regum felicitatem constituere. Qui cum per Leges regnent, dum eorum Jussis ex conscientia paremus, Legem nos adimplevisse certum est. Ut vero in hoc sacro, summi Terrae Principis, et Patriae amore, recto calle procedatur, cavendum est, ne Patriam, ad aliquam Regni incolarum classem referamus; ac dum commodis Patriae studemus augendis, operam omnibus Civium classibus debitam, uni tantum Statui addicamus. Patria omnes Regni incolas, Privilegiatos et Contribuentes complectitur; ut florens, ut beata sit, hos omnes, in respectu ad Statum, et sortem suam, felices esse oportet;

proinde caritas in Patriam, quam Magistratua-
 les prae se ferre obligantur, omnes Sta-
 tus, aequae ac Contribuentes, aequa ratio-
 ne, et ita debet complecti, ut cuique, quod
 suum est, semper, ubique, et per omnes
 reddatur; nec in accomodatione differentia-
 rum, et manutentione reciprocorum Jurium,
 aliud praeter aequitatem, et constans suum
 cuique reddendi studium observetur.

Virtutes has, aliae, indivulsorum co-
 mitum instar sequuntur; eae vero sunt:
 morum probitate probata vitae integritas,
 in officio exactitudo, erga Superiores ob-
 sequium, erga pares candor, et observan-
 tia, erga inferiores dulcis mansuetudo, et
 animus a Studii proprii interessata secta-
 tione penitus immunis.

His virtutibus ornatum, oppositisque
 vitiis carentem oportet esse omnem illum,
 qui ad Magistratus publicos ubicunque su-
 slineat adspirare: imprimis vero necesse est,
 virtutibus in hac praelucere provincia, quae
 immortalis, et magnae Mariae Theresiae
 Clementiâ, post decursum Seculorum,
 quibus a reliqua Regni parte divulsa, Tur-
 cicam etiam servitutem sufferebat, reincor-
 porata, id a nobis exigere videtur, ut bo-
 nitatem constitutionis, exactâ administra-
 tione doceamus; populoque, magna in par-
 te, ob temporum injuriam rudi, virtute et
 exemplo praeceamus, de eo securi; quod
 haec in suam rapiant admirationem singu-

los, ad sectandum trahant, et exquisitis omnibus poenis, plus omnino valeant.

Si praecordia Magistratualium, virtus stipabit, si vita eorum, aliis exemplo, ipsis commendationi, toti corpori decori fuerit: si laboriositas, et in Officio exactitudo, passus eorum comitabitur, quam facile erit benedictam istam Provinciam, verè reddere felicem. Vita hominis sufficit ad magnas et multas res expediendas, si bene tota collocetur, nec per ignaviam, aut luxum diffuat. Hanc publico sacrare, nostra est omnium, qui Magistratibus fungimur obligatio. Vestra vero II. SS. e numero candidandorum, tales deligere Officiales publicos, quorum anteacta vita, mores, et officii gestio, vel alia talentorum applicatio, pro eligendo, nobis securum stare possint vadimonium.

Post Actum Restorationis

Quod felix, faustum, fortunatumque sit huic Provinciae! Defuncti sumus gravi Restorationis Magistratualis actu. Condecentes ago gratias Vobis II. SS. et OO. quod huic solenni functioni adsistere, et manus mihi praebere volueritis auxiliares. I. Magistratui tam in concreto, quam et singulis ejus membris, de fiducia publica, et per hanc adeptis Officiis congratulor. Oro et orabo Deum, Largitorem omnis Boni, ut Vobis addat vires, ad ferendum, quod recipitis onus suffecturas; animum si-

bi, Summi Terrae Principis, et Patriae commodis devotum; voluntatem Officiis vestris, coram omniscio semper rite defungi certam, et aequi, boni, justi studiosissimam. Vos, qui hucdum Officia gessistis, erigite animos, et recreatis viribus, ad augendum meritorum cumulum prope-
rate; Vos vero, qui nunc primum admo-
vemini, conceptae de Vobis spei respon-
dete. Si determinata rectè agendi volun-
tas, animos vestros occupaverit; credite,
vires non deerunt: quae si debitè impen-
dantur, ad maximas res expediendas suf-
ficiunt. Observate Superiores, et aestima-
te; pares colite; inferiores amoris vincu-
lis vobis adstringite. Dissidia, jurgia, vi-
tia, otium fugite; pace, concordia, virtu-
te, sedulitate, Publico incrementum addi-
te. Aestimatis Status, protegatis Contri-
buentem, pauperum petitiones, potiores
vobis sint divitum postulatis. Probam pau-
pertatem, turpiter et per suppressionem
quaesitis opibus praeponite. Haec si fe-
ceritis, Deum habituri estis propitium; Re-
gem et Patrem Patriae, benignum; con-
scientiam tutam; honorem integrum, me
vero amicum integerrimum et Judicem,
quantum per vires licebit, aequi studiosis-
simum. Quod superest, Inclyti Status,
hunc ego per Vos electum Magistratum,
mecum una, Vestris favoribus, et benevo-
lentiae devoveos, ac enixissimè commendo.

Sermo ad Serenissimum Archiducem Josephum Regium per Hungariam Locumtenentem — occasione ea: dum Budam ad sui Installationem tendendo, in statione postali Új-Szöny medio solennis Comitatus Comaromiensis deputationis, honoris gratia Suae Serenitati obviam exmissae salutaretur, per Joannem Balogh S. V. Comitem habitus:

Serenissime Princeps Regie!

Magna illa quae Celsitudini Vestrae Regiae pro capessenda dignitate sua in regnum hoc venienti, quaquaversum circumfunditur hominum frequentia — et videre Celsitudinem Vestram Regiam gestientis populi expectatio, verissima sunt gaudii et voluptatis illius indicia, qua ob collatam Celsitudini Vestrae Regiae vicariam hancce regni potestatem, tantique Civis accessionem universorum animi tenerimo sensu, et quodam futurae suae per id felicitatis cum praesagio afficiuntur.

Prostratae erant paulo ante omnium mentes, dum Celsitudinis Vestrae Regiae Fratrem, regni hujus Palatinum, cujus gratissimam per regnum universum memoriam, nulla unquam aetas, nulla oblivio exstingvet, cujusque sacris manibus perpetua isihic parentabitur gratitudine, crescentis favore, et sub auspiciis illius regni hujus prosperitatis invida fata nobis eriperunt.

Saucias tanta jactura mentes non aliud erigere, et fugientem Serenitatem rursus reducere certius potuit, quam auspicatissima Celsitudinis Vestrae Regiae in Locumtenentem Regium denominatio, in cujus secundum propria nostra vota eventu, singularem omnino Dei providentiam veneramur — apud quem enim quam in Regio Principe efficacior, et regno utilior dignitati huic juncta mediatio sperari certius valeat? qui quo propiori nexu terrae Principem contingit, eo majori etiam apud eum quocunque alio pollet autoritate, et majorem quoque omnibus aliis habet causam, cur inseparabiliter cum prosperitate regnantis Domus concatenatae Regni felicitati studeat, mutuamque fiduciam et amorem, firmissima Regiae Potestatis fulcra conatu omni conservet.

Novissima experientia cumulate edocti sumus, supremam hancce a Rege Potestatem nulli melius, ac Principi Regio convenire, in quo velut ab ipsis incunabulis summae fortunae asveto, vitia illa, in quae humilis animi majorem fortunae mutationem debita ratione haud comprehendentes facile degenerant, geniturae ipsius beneficio procul remota existunt.

Raras illas ac Regias virtutes, quas in Celsitudinis Vestrae Regiae Fratre quondam suspeximus, quaeve cineribus ejus urnae quidem inclusis memoriam nihilominus apud

Hungaros reddunt immortalem, ubi majori cum certitudine quam apud eum quaeramus et assequamur? qui propitio Numine iisdem natalibus ortus, eandemque institutionem sortitus, ipsis quoque Patris ac Fratrum exemplis stimulo futuris, non potest aliam actionum suarum normam sibi figere, ac quam illi felicissime secuti, regnum ad hanc, qua nunc floret, collocarunt felicitatem.

Externa quoque vultus, ac formae gratia index est excelsum Celsitudinis Vestrae Regiae animi dotum, visis iisdem, quae vivacissime mentibus nostris impressa tenemus vultus lineamentis, in plenum gaudium effundimur, quod propitium illum Hungariae genium, quem paulo ante adversa fata nobis subduxerunt, placatum continuis Gentis universae suspiriis supremum numen, nobis sub alio nomine rursus eo reddiderit.

In communi hoc gaudio tam ad Thronum Regium, quam etiam Celsitudinem Vestram Regiam per remonstrationes, prout aliarum quoque regni Jurisdictionum, ita ab hinc etiam jam perlato voluit Comitatus hic Celsitudini Vestrae Regiae gremium suum contingenti, peculiariter etiam gaudium suum medio nostrum sine eo exmissorum contestari.

Delata itaque nobis Provincia defuncturi, tam proprio, quam et universorum Comitatus hujus Statuum et Ordinum nomine de adepta hacce sublimi, et Regiae potestatis fastigio proxima dignitate Celsitudini Vestrae Regiae sinceris animis congratuamur, precamur eidem omnigenae ad seram usque aetatem felicitatis successum, ac penes nostri, Comi-

tatusque hujus in gratias et Patrocinium Celsitudinis Vestrae Regiae enixam commendationem concordibus reiteramus votis:

Vivat Regius per Hungariam Locumtenens Josephus.

Dati ad hanc allocutionem per Suam Celsitudinem Regiam responsi sensus hic erat:

Volupe mihi est, Comitatus hujus, cujus gremium nunc attingi meridissimos de Republica omnis ordinis Viros mihi circumfusus videre, factam mihi congratulationem grato animo excipio, ac in omnibus casibus, in quibus Comitatus iste mediationem meam exposcet eidem promptam meam operam addico.

*Felséges Királyi Hertzegnek, JÓSEFnek,
a' Magyar-Országai Királyi Helytartó-
ságra való ki-neveztetésének alkalma-
tosságával.*

Nagy János Szanyi Plébános.

Tsászárok' Magzattya! Fejedelmek' Vére!
Felséges Tsászáruk', 's Királyunk' Testvére,
Kit Helytartójává most Királyunk teve,
Jer! siess' Bodára! óhajt Magyar' Szíve'.
Jer JÓZSEF! Vigasztall'd kesergő Szívünket!
Szoritgass'd, törülgess'd könnyező szemünket,
Mert Bátyád' halála, egész Nemzetünket
Meg-szomorította, 's el-ölte kedvünket!
Hozz'd helyre azt, a' mit benne el-vesztettünk,
Pártfogást, óltalmot, tőle reménylettünk!
Közben-járásával Boldogokká lettünk,
Azért is halálán igen keseregtünk!
Pártfogás! Óltalom! és a' Közben-Járás!
A' Köz-Bizodalom! és a' szép Rendtartás!
Hely-Tartó Tanátsnál a' Bólt Kormányozás
Állyon ismét helyre! 's meg-szűn a' zokogás
Szűnik is már! mert im' JÓZSEF Fő Hertzegben
Mindent vissza nyertünk Király Testvérjében!

Nagy a' Bizodaljunk egyenes Szívében!
 'S még nagyobb, hathatós Tehetőségében!
 Mint mikor szomorú Felyhókból a' szép Nap
 Ki derül, örül Föld, és vídamságot kap,
 Úgy Fő-Hetzeg JÓZSEF, örömet ma-hólnap
 Szülni fogg, mint szült volt Leopoldunk minap.
 Jer! Kezdgy' Helytartói Fő Hivatalodhoz!
 Ahoz kaptasoltatott Fő-Ispányságodhoz!
 Kezdgy' a' Fő-Tanátsban, a' Tanátskozáshoz,
 Felséges, és Boldog Igazgatásodhoz!
 Örvend egész Ország, méltán is örvendhet,
 Mert Fő Személlyedben, Fő Pártfogást vehet!
 Úgy nézünk mi Téged', mint a' szeglet-követ,
 Mellyre Boldogságunk újra építetett!
 Mint Szeglet-kő nélkül, nem áll az Épület,
 E' nélkül akármedly Orlap könnyen dülhet,
 Úgy az egész Ország mindent Jót remélhet,
 Mivel illy Szeglet-kő, Halánára tétetett.
 Illy Szeglet-kő aztat nem csak erősíti,
 Hanem egyetemben nagyon fényesíti
 Status' ellenségét meg-erőtlentíti,
 A' Nagy Bizodalmost fel-eleveníti.
 Nagy ugyan az a' Terh, mellyet kell viselned,
 Több rendbéli gondnak meg kell itt felelned,
 Bár Ifjú légy is, sokat el intézned,
 Királyt, és a' Hazát egyaránt szeretned!
 De mint Saskeselyő, bátor gyenge Fiát
 A' Nap-fényre viszi, hogy annak sugárját
 Látván, 's hozzá szokván az Ég' magasságát
 Nézze, mint téendő röplése' útját;
 Úgy te két-fejű Sas Magzattya Nap-fényre
 Fiatal korodban küldetel a' végre,
 Hogy gyakoroll'd magad', 's kívánt örömére
 Királynak, Hazánknaak légy nagy Védelmére!
 Sas a' Levegőben, jár kél a' Nap körül,
 De a' Magasságban a' Feje nem szédül,
 'S e' Fiatal Sas is, bár már is fent röpl,
 Nem fogg el-szédülni, hanem nagy Halznót szüll.
 Éles szemével, egy részről Királynra,
 Más részről tekenget a' Hivatallyara,
 'S Közben-járásával Hazánk' Oltalmára
 Úgy néz, mint két fejű Sas Koronájára.

Ha bé-vefszük régi Bóltsek' állítását,
 El-mellőzi a' Sas Menykövek' állását,
 Bátor szemmel nézi Felyhók villamlását,
 Nem hunnya bé szemét, hallván tsattanását.
A' Sas felyhók fölött szeret röpülgetni,
 Azért a' Menykőtől nem is tud rettegni,
 Mert ez csak posványból szokott emelkedni,
 'S alacsony helyekről fel-felé gözölni.
 Alacsony elmeknek a' Fergetegeit,
 Posványos Szíveknek Buda Ményköveit
 E' Fiatal Sas is, rá vetvén szemeit,
 El-űzi, el-veri, 's meg-tartya Híveit!
Tarts' meg Ó Királyi Fő-Hertzegg JÓZSEFünk!
 Nagy Bizodalommal ajánlyuk az Ugyünk'
 És már előre is nagy lévén Örömünk,
 Engedelmességre hajúl Szívünk, Fejünk!
Nofza! Buda és Pest! tégy' Kézfületeket!
 Minden Tábláidnál oly Istézeteket,
 Hogy Helytartóvá lett JÓZSEF Hertzegteket
 Ugy fogadgyátok, mint Kedves Vendégteket!
Nem leszen ez Vendég, Köztetek fogg élni,
 Boldogulastekért gyorsan munkálkodni,
 Fő Jelenlétével Hazánk' vigasztalni,
 Szent Törvényünk szerént, mindent kormányozni.
Nofza, Pest, Pilis, 'Solt! Siess, jöjj Budára,
 JÓZSEF Fő-Ispányod' mély udvarlására,
 'S meg-jelenvén annak bé-állítására,
 Kiván'y sok elztendót kormányozására.
Nofza Jászok', Kúnok'! régi Vitéz Népe,
 Magyar Nemzetünknek Igazi szép része,
 Siessetek ide! itt a' Király Képe!
 Örvendgyetek ti is, hogy ma ide lépe!
A' mit mondott vala Fáraó Népének,
 Ugyan azt kiáltom egész Nemzetemnek:
 Mennyetek JÓZSEFhez! mert minden Bóvségnek
 Áldását r'ánk hozza; véget vet inségnek!
Éljen azért JÓZSEF Királyi Helytartónk!
 Törvényes Ugyünkben okos Igazgatónk!
 Éljen kívánt Kegyes! kedves Vigasztalónk!
 'S légyen sok üdökig Boldog Kormányozónk!

Generálisok *Hastheim*nál, előljáró Seregek pedig *Kostheim*nál tartózkodik. “

„Úgy foly a' híre, hogy ismét lett volna egy viadal, melyben, megént a' Ts. K. Népek kedvezett a' szerentse. “

Hanauból Sept. 28-dikánn: — „A' *Ménus'* alsóbb mellyékeiről ki-maradt tegnap leg-nagyobb része vártt Tudósításainknak, ehez képest csak annyit írhatunk még most bizonyosan, hogy tegnapelőtt ágyúzást hallottunk, még pedig igen jól: de mitsoda tzelú és ki-menetelű ágyúzás lett legyen az: meg nem határozhatjuk: mert a' futó hír rólla két féle; egyik szerént t. i. a' *Rajna-tsútt*sáért viaskodott a' s. Kir. Katonaság; a' másik hír szerént pedig, az *Oppenheim*nál által-fzándékozott *Frantziákat* tartóztatta vissza. “

„A' napokban vissza-jöttek ide, a' *Moguntziába* útasított *Levelek*: mivel a' *Frantzia* Sereg *Wisbadentől* fogva egész-fzen ki-terjesztette magát a' *Ménusig*, s ekképpen el-zárta *Kasszellel* és *Moguntziával* való egyesülésünk' útját. “

Nagy - Britanniából. —

Londonból Sept. 8-dikánn: — „Híre érkezővén ide a' *Frantzia* Közönséges-Társaság és a' *Hessen - Casseli* Landgráf között lett Békesség-kötésnek: mindjart nevedni kezdett itt az egész *Nemet-Li-*

rodalomnak meg-békélése eránt való reménység is, és ezen reménységnél fogva egy prócentóval emelkedett fellyebb a' Papiros-pénzek' betse. “

„A' *Frantzia* Király' Testvér-öttsével, a' frantzia partok felé indúltt *Frantzia* Kiköltöztek, kilentzfáz lovasokból, és két ezer gyalogokból állottanak; hanem ezen Hónapnak 3-dikánn, azokat a' Királyt-kívánó Frantziákat is magokhoz vették, a kik *Quiberon*ból el-futhattak, és azólt *Houat* nevű frantzia Szigetetskében tartózkodtak. “

Londonból Septemb. 15-dikénn: — „*Charette* *Frantzia* Royalista - Vezrről azt halljuk, hogy táborát, melly, *Bellevuenél* vólt *Nantes* mellett, el-hagyta: mivel nagy számú Republikánus Sereg közelgetett feléje. “

„A' jövő 10-dik Nóvemberben kezdődő Parlamentomi Üléseknek rövid ideig leendő tartását jövendölik sokann abból az okból: mivel úgy szándékozik az Udvár, hogy újj Parlamentomot hívjon ösfize a' jövő tavaszra. “

„Sept. 10-dik napján, arra határozta magát Ministériomunk, a' neutrális (Egyik hadakozó Félhez se' hajló) Hatalmaságoknak hajóik eránt, hogy ha eleséggel indúltak is azok, *Frantzia*-Ország' felé: “

szabadon kell őket bocsátani, és tsupánn az olyanokat kell közzülök le-tartóztatni, mellyek, fegyvert 's a' lövöldözéshez tulajdonképpen tartozó készüléteket szándékoznának vinni a' Frantziáknak. “

„Békességet kérő Írások, *Angliának* több részeiből is érkeztek ismét Fels. Királyunkhoz. “

„*Jamaikából* írják, hogy Tengeri-Vitézeink *la Fortune* nevű hűz ágyús *Frantzia* hajót vettek el újjabban. “

„Udvari Újságunkból olvassuk, hogy a' Sir *Sidney Smith* kormányozása alatt lévő Hajóssereg-osztály, *Vigilant* nevű hat ágyús frantzia hajót el-kapott: *l' Assemblée Nationale* nevezetűt pedig, mellyen, 22 ágyú és 200 Ember vólt, és a' melly *Brest* alól *St. Maló*hoz szándékozott, olly helyre szorította, a' hol megfeneklett az említett hajó 's el-süllyedt, és a' rajta vóltt Legénységnek is leg-nag'yobb része, a' Kapitánnyal egygyütt, habok' prédájává lett. “

Frantzia - Országból. —

Angers (Andegavum) Városából írták *Párisba* Sept. 8-dikánn, hogy egy tsapat Republikánus Katonaság, mellynek óltalma alatt gabona szállítódott, 3000 Suá-

hokkal találkozott: kiket két húzombéli viaskodás után, hatalmassan vissza-vert.

A' Nemzet-gyűlési Végzésekre-ügyelő Deputátzió, ily Jelentést tett 16-dik Septemberbenn a' Nemzeti-gyűlés előtt, hogy a' Nemzetnek első-gyűlései szinte mindnyájan, eggyező akararattal el-fogadják az új Konstitútziót: sokkal nagyobb része az említett első-gyűléseknek az is, melly helybe-hagya, hogy a' mostani Nemzeti-gyűlésnek kétharmadrészből tellyék ki a' jövődöbéli Nemzeti-gyűlésnek kétharmadrésze. — Örvendezés követte ezen Jelentést.

Az árva Király-Kisasszonyról, így ír a' *Quotidienne* nevű *Párisi* Ujságnak 17-dik Septemberi Darabja: „A' miöltától fogva engedelmet nyert *Madame* (az az, a' Király Leánya) *Mária Sarlotta*, hogy le mehessen szobájából a' kertbe: ott tölti az egész napot, reggeli öt órától fogva estvéli hét óráig. *Tourzel* Asszonyosság bé jár hozzá Leányostól eggyütt minden héten háromszor. Bé-ment látogatására 14-dik Septemberben *Macault* Asszonyosság is, ki egy vólt a' kisedekori Nevelői közzül. Hétköznapiokon, közönséges materiából készültt hosszú ruhát visel a' *Madame*: Vasárnapokon, vékony fejeergyoltsból; más nevezetes-innepeken pedig zöld tafotából készülttet.

A' jövendőbéli Nemzeti-gyűlés' egyik Táblája' Tagjainak, kik 250-en, a' Vének' Tanátsát fogják formálni, ég-fzínű hosszú dolmányból; skárlát-övből, és fehér-palástból álló öltözetet projektált *Grégoire* Nemzet-gyűlési Tag, Sept. 16-dikán; a' másik Tábla Tagjainak pedig, kik öt százan lesznek, hosszú fehér dolmányt; ég-fzínű övet; és skárlát-palástot.

[*Pichegru Frantzia-Vezérről, következő Anekdótumot tett a' Gazette Françoise nevű Párisi Újság közönségessé: „Pichegrunak az Öttsé, Egyházi-Személly; ki-re a' Generális, hogy Párisban vala mo-
lianság, szorgalmatos keresése után reá akadván egy padlásom, kérdi tőle: Mi lehessen az oka ollyatén maga elvonásának? Soká nem felelt a' Pap: hanem végre, ki-nyilatkoztatta, hogy ő nem akart meg-esküdni, a' revolútzió' idejébéli esküvés-formájával; 's azért bűjt meg Üldözői előtt. Ekkor *Pichegru* meg-ölelvén az Öttsét, így szólott hozzája: „Barátom! Te azt tselekedted a' mivel tartoztál, szint-
úgy valamint én! Te, engedelmeskedtél a' magad lelked-esméretének nem különben, mint én követtem a' magaménak öfzönözését. — Ezeket szólván *Pichegru*, húsz ezer lívert hagyott az Öttsének, fizük-sége' pótolására, “*

Elegyes Tudósítások.

A' jó nevelés,

mellyet az édes Annyától vett az Iffjú *Aureliánumi* (*d' Orleans*) Hertzeg, mitsoda Embert formált légyen ő belőle: észre vehette ezt minden figyelmetes Olvasónk, már tsak abból a' Leveletskéjéből is a' Hertzegnek, melly, a' mint jelentettük, egy *Amérikai* Kalmárhoz íródott vala általa. Ritka tulajdonságait az Iffjú Hertzegnek még bővebb mértékben lehet látni az itt következő Előadásból, melly *Basíleából* került. — 17 esztendő volt az Iffjú *Orleán*, midőn *Jemappenél* egy *Frantzia* Sereg-osztályt úgy kormányozott, hogy háromszor szedvén azt össze el-széledéséből, nem kis eszköze volt a' *Dumouriez'* akkori győzedelmének. Tsupán akkor hagyta ő el a' Hazáját, midőn szemeivel látta a' meg-árestáltatása eránt ki adatott *Robespierri* Végzést. Hogy hartzolni ne kényszerítessék Hazája ellen: el nem fogadta a' Ts. Kir. Feldmarschallienántságot, mellyel meg-kínálódott *Károly* Fő-Hertzeg által. *Helvétziába* menvén, kevés vagyonjának — mintegy száz luidórnak — leg-nagyobb részével a' Nénnye' szükségeit pótolta: maga pedig egy öreg Inassal, a' ki el nem akart tőle el válni, *Helvétziának* leg-nagyobb és járatlanabb hegyein élde-

gélt igen kevés költséggel. Hólttnak vélték a' *Robe pierristák*; azért is miatta belé nem köthettek az Édes Annyába 's Rokonságába. Midőn már nem vólt vólna több egy ludórjánál, kéntelen vólt elbótsátani az Öreg-Inassát; maga pedig hallván, hogy *Graubundenbe* Geometriae-Professor kívántatik: idegen név alatt ajánlotta magát a' Professorságra, melyet meg is nyert, 's Német nyelven folytatott mindeneknek nagy örömeire hat hónapokig, a' midőn híre érkezvén *Robespierre'* meg-bukásának, ki-nyilatkoztatta magát a' hűsz elztendő Hertzeg, 's véget vetvénn Tanítóságának, arra határozta magát, hogy *Amerikába* mennyen Mezeigazdának.

Az *Orosz* Tsászárné, sok fekvő jószágokat osztogatott el a' múltt Augustusnak 29-dik napján. Eggy az általa megajándékoztattak között Gróf *Eszterházy* is, a' ki *Marechal de Camp* (Hadi-Tármester) ranggal szolgált Néh. 16-dik *Lajos Frantzia* Királyt. Kapott t. i. kilentzfázhatvanhat Taksásokat. — *Suwarow* Feldmarsallnak hat ezer kilentzfáz huszonkét Taksásokat ajándékozott az említett naponn a' Tsászárné: Hadi-Tármester Gr. *Subofnak* pedig tizenháromezerhatfázhatvankilentzet.

Svéd-Országának Fő-Városában *Stokholmbann* egy *Extrapost* nevű Újság, tsúfolkodó Elő-adásokkal érdeklette a' Religiót: melly botránkoztató dolog értésére esvénn az Udvarnak: azonnal meg-tíltódott a' nevezett Újság.

Hiberniának Fő-Városában *Dublinban* *O' Connor* nevű Oskola-mester, és *Griffon* nevű Szabó, halálra ítéltetének a' múltt Hónapban, mint olyan Bűnösök, kik egy titkos Társaságot igyekeztek felállítani, a' mellynek Tagjai, esküvéssel kötelezték magokat, hogy ők, a' *Hiberniai* partra leendő bé-fzállások a' *Frantiáknak* segíteni fogják; és a' mostani Konstitúzióját *Hiberniának* tellyességgel meg nem hagyják. Hallván *O' Connor* a' szententziát, egy hosszú Beszédet tartott, mellyben igen tüzessen ki kelt a' *Hiberniai* Igazgatás' módja ellen, 's végtére illy ki-fejezéssel élt: „A' Szegényeknek és az *Irrlandiai* (*Hiberniai*) szabadságnak El-nyomói, elébb büntetésre fognak még vonatlatni: mint sem el-rothadna az én testem. — *O' Connor*on végre-hajtódott már, a' *Londoni* Tudósítások szerént, a' halálos szententzia: hanem *Griffonra* nézve el-halasztódott annak végre-hajtása azért, mivel ámbár vétkesnek találták is ötöt az Esküdtek: ugyan tsak mindazáltal a' Király' kegyelmébe ajánltatták azt a' Fő-Bírói-Szék által.

Magyar Ország.

Esztergomból Sept. 29-dikénn: —
 „Ma érkezett ide *Budáról* József Fő-Hertzeg kedves Királyi Helytartónk, 's bé-
 szállott a' Várba, mellyben Prímás Ö Emi-
 nentziájától, és számos Üri Vendégektől,
 nagy örömnök és tiszteletnek nyilatkozta-
 tásával fogadtatott. Mai napot, az épü-
 leteknek, 's az Universitásnak szánt hely-
 nek meg-nézegetésében töltötte Ö Királyi
 Fő-Hertzege: hólnap mulattságos vadá-
 szat lepsz az Ö Eminentziája' *Csenkér* nevű
 Majorjában.“

Zágrábi Püspök *Verhovátz* Maximi-
 lián O Exc.ja, következő értelmű igen
 betses, és sok tekintetben kedves Levelet
 vett a' múltt Július' Hónapban, *Tirolis-*
nak Fő-Városából *Innspruckból*, az ott lé-
 vő Kis-asszonyok-fundátziójának Fejede-
 lem-asszonyától *Ersébet* Királyi Fő-Her-
 tzeg-asszonytól:

„Püspök Uram! Szép Svadronja,
 ezen Hónapnak 26-dik napján érkezett
Innspruckba, mellyet én ki-állítottam pa-
 rádébann magam előtt az Udvar' piat-
 tzánn. Háromszoros zsóldot adtam az egész
 Legénységnek; 's tettzésemet jelentettem
 nékie; és hathatósan szívére kötettem,
 Királynának az én Unokámnak szolgálata-
 ját. Igen vígaknak láttatnak lenni a' Le-

gények. *Hartlieb* Kapitányt, a' ki hozta nékem Püspök Uramtól a' Levelet és a' Svadron-listáját, asztalomhoz ültettem.“

„Köszönöm Püspök Uramnak erántam mutatott figyelmetességét, 's különösen azt a' hajlandóságot és szíves indulatot, melyet, ezen Svadronnak fel-állítása által nyilatkoztatott, az én kedves Unokám *Ferentz* jó Tsáfzár eránt. Igyekezzék Püspök Uram, az én előttem olly betses Magyarok között még Másokat többeket is fel-buzdítani: és én bizonyossá tézsem kedves Püspök Uramat arról, hogy erántta egész betsülettel 's szíves indulattal viseltetek. — *Ersébet* Apátza-Fejedelem-asszony, *Inspruckban* Júl. 27-dikénn 1795.

Debretzenből Sept. 26-dikánn : — „Papi és Világi Elöljáróinknak végzések szerént, e' folyó Hónapnak 20-dik napjára, a' T. Pátronátusság, és ezen Superintendentiabéli Tíft. Esperestek öf-sze-gyültek ide *Debretzenbe*, Superintendens' válaftásra, a' minthogy Néh. nagy emlékezetű *Hunyadink'* helyébe, Superintendensé is válafták az említett napon, 371 vok-sok által, a' *Debretzeni* Tractusnak vólt *Esperestjét* 's a' *Hajdú-Böszörményi* Ref. Eklésiának Első - Tanítóját T. T. *Vetsei* Sámuel Urat, Néh. Fő - Tíft. *Vetsei* János

Debreczeni Első Prédikátornak, 's egyfzersmind Superintendensnek a' Fiát; és ama híres tudományú Néhai Fő-Tifzt. *Szilágyi* Samuel Superintendensnek Vejét. “

„ Más nap, úgymint 21-dik Septem-berben, mind Belső- mind Külső-rendű Elöljáróink meg-jelentek a' Collégiomban, holott is T. *Szilágyi* Gábor Profeszor Úr, igen ditséretes specimen adatott Theologus Deák Tanítvánnyaival a' *Stosch* által íratott egész Dogmatika Theologiából, nezetesen azon részekből, melyek, a' Meg-igazításról; az Újjá-fzületésről; a' Meg-szenteltetésről; 's az Ekklesiáról, és annak Igazgattatásáról való tudományokat foglalják magokban; továbbá, az Erköltsi Theologiából, és az Ekklesia' históriájából. — Ugyan ezenn Iffjúsággal anakutánna, T. *Kotsi* István Prof. Úr, hasonló készségű okos feleleteket tétetett a' Zsidó Exegesisből, és az *Arábiai* nyelvből. Dissertációkat is osztogattatott a' *Bálám* Szamaráról, a' Hallgatóknak. — Sept. 22-dik napján, T. *Budai* Esaiás Prof. Úr állott elő, 's a' kisebb idejű Deákokat, a' Görög nyelvből; a' *Phoeniciai*, *Persiai*, 's *Egyiptomi* Históriából; és a' Deák Litteraturából, egész' a' bámulásig feleltette. *Homérus* Verseit úgy szórták az Iffjak, mint a' Gyermekek, *Cátóét*. — A' Philosophicum Exament *Nagy* Samuel ne-

vezetű Primárius Deákunk tette, ki a' még *Götting* ből vissza nem érkezett Philosophiae Professorunknak T. *Sárvári* Pál Úrnak Helytartója. Úgy ki-tettek magokért *Nagy* Sámuel Úr' Tanítvánnyai is kívált a' Psychológiából, 's nevezetesen annak az Álmodokról értekező részéből olly feleleteket adtak, mellyekért mindenektől magasztaltattak. Sok volna mindeneket hosszasan le-írni. — 23-dik 24-dik és 25-dik Septemberben, mind délelőtt mind délután, a' Classisokbéli Nevendékségnek Exámenjei tartattak, 's azok is valóban jók voltak. — A' *S. Pataki* Tiszt. Professor Úrak között is vólt egy jelen, négy derék Tanítvánnyaival együtt, nagyobb és kisebb Tanulóinknak jeles Exámenyeikben.

Posonból Sept. 25-dikénn: — „Néhai M. *Bathyáni* Filep Gróf Ur' Testamentomára írott egynehány Verseit Fő Tiszt. *Horváth* Mihály Úrnak, méltóknak ítélem arra, hogy a' Magyar *Hírmondó*bann is olvastassanak. Imé azért közlöm azokat:

Carmen in illud Axioma: Testamentum, actae vitae speculum, est. Adornavit M. H. S. Th. D. cum Mors, et Testamentum Excellentissimi, atque Illustr. Domini, Philippi e Comitibus de *Bathyán*, Perpetui in Német-Ujvár, Comitatus Castri Ferrei Comitibus Perpetui, Sacrae Caesareae, ac Regio-Apostolicae Majestatis Camerarii, atque Actualis Intimi Stae

tus Consilarii, nec non, Generalis Campi Vigiliarum Praefecti, percrebuerat. MDCCXCV.

Conjuge privata est Conjux, Patre subdita plebs (a), et

Quisquis Ei obsequii nomine junctus erat (b).

Fallor; an et Conjux Sponsum, Patremque requirit?

Non fallor: Sponsi fata, Patrisque dolet (c).

- *Actae si vitae speculum, est extrema voluntas,*

TENE Tuis Patrem, Jure PHILIPPE negem?

Major in occasu nimirum Solis es instar,
Qui vultu moriens fulgidior nitet (d).

- (a) Subjectae Sibi plebi vectigalia, quae debebat, condonavit Testamento, omnia, liberalissime.
- (b) Singulis, qui annos Ejus in obsequio decem egerunt, stipendia, ut antea, dum viverent, voluntate suprema, pendi, sine diminutione, jussit.
- (c) Quem Se Se Conjugi Lectissimae, Natae L. B. de Perén, moriturus exhibuerit, inde coarguas, quod, vel plebs subdita, et Ejus addicti obsequio, tam munificum sint experti.
- (d) Ut esse Phoebi maius lumen solet,
Jam jam cadentis

Nyitra Vármegyéből Sept. 22-dikénn:
„Istenben boldogúlt Méltóságos Gróf Forgáts Miklós' Ő Excellenciájának hamvát, ezen lengeteg Versekkel tisztelettel egy szíves Baráttya, 's egyfizersmind vér szerént való Attyafia.

Ghemes, 's Gács Váraknak, falai repednek,
 Hertneknek, Szaláncznak Lakosi epednek,
 Újlak a' könnyeknek tengerébe merült,
 Hogy Posonyból Fama, e' hírrel ki-repült.
 Gróff Forgáts Miklós Ur, sírj' Haza! mert nints már,
 Meg-hólt! 's el-múltával hárult rád Ó! melly kár. —
 Bár Forgáts volt még is erős Ofzlopod volt,
 Archistratégusod, valamig meg nem hólt.
 Egy fő Vármegyédet, bőltsen kórmányozta,
 Itt az Igazságot, 's Rendtartást bé-hozta.
 Gyűlésekben ha szólt, Szólont láttak benne
 Kastélyában vélték, hogy ő Titus lenne.
 De oda van! sírhattz! te is Nyitra Vára,
 Mert Fő-Ispányodtól, a' halál el zára.
 Státusok! Fő Tisztek! gyászba öltözzetek,
 Jó éjtszakát kíván, néktek Vezértek.
 El-hagyott titeket, de kevés időre,
 Hogy utat mutasson, azért ment előre.
 Ezen úton fogtok, ti mindnyájan futni,
 Örök ditsősségbe ő hozzája jutni.
 Addig is gyász Cзыprust hintsetek hamvára,
 Irjátok e' szókat, fejez márvánnyára.

*

Gróff Forgáts Miklósnak itt nyug'zik árnyéka,
 Mert örök Boldogság nagy lelke' hajléka.
 Hazájáért égett, míg élt mindég szive, !
 Királynának is Ő vala igaz hive.
 Ó Magyar Vándorló! áld hideg tetemét,
 Sirasd e' nagy Magyarat, tsudáld sok érdemét.

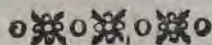
Béts.

Gróf Trautmannsdorf, a' ki, *Be-
 gyiom'* részéről volt Udvari Cancellárius
 tizenkét ezer forint éfztendei fizetéssel: hat
 ezer forint penziót nyert Ő Felségétől.
 Az alatta szolgált Cancelláriabéli Tagok
 is mindnyájann, normális, az az, szol-
 gálatjoknak idejéhez alkalmaztatott pen-
 ziókat kaptak.

* * *
* * *
J e l e n t é s.

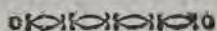
Baranya Vármegyében fekvő *Bolyi* Dominiumában *Batthyányi* Hertzegnek, huszonegy vízi malmok fognak kótyavetye (licitátzió) által, a' jövő Octóber' Hónapnak 25-dik napján árendába botsáttatni. A' malmok, melyek között majd mindenik, 3, 4, 's 5 kerekű, leg-nagyobb részént Német Helységek között vagynak, a' hol jól bírjak magokat a' Lakosok, 's igen szép gabona terem. Olly derék készületjek, 's olly vizek vagyon a' malmoknak, hogy egész éltendőnn által, még a' leg-keményebb hidegekben is folyvást lehet rajtok örölni. A' kiknek kedvek lesz egyet vagy többet is ki-árendálni ezen malmok között: jelentsék magokat a' fenn említett napon *Boly* Mező-Városában az Uraság' Cancelláriájában.

A' *Párisi* gilljotín által ki-végeztetett *Salm - Kyrburgi* Hertzegnek, maradt egy Fiatskája; ki még nints egészen hat éltendős: mindazáltal a' *Frantzia* Közöséges-Társaságnak mostani Igazgatói által vissza-adattatott néki egész öröksége, 's a' néhai édes Attyáról való Nénnyének Tutorsága alá bízattatott.

A'
TSÁSZÁRI és KIRÁLYI FELSEG'
ENGEDELMÉVEL,

29.

Költ Bétsben, Mind Szent-Havának (Októbernek)
 9-dik napján, 1795-dik Esztendőben.

Hadi és Békességes Környütlállások.

A' Német-Birodalom' *Regensburgi* Gyűlésének határozásaival egygyátallyábann el-
 lenkező Békesség-kötéséről a' *Hessen-Cas-*
seli Landgráfnak, a' Német-Birodalmi Kon-
 stitutzió fzerént hozandó annyival sietősebb
 ítéletet kíván Tsászársz. Felsége az említett
 Gyűléstől: minthogy a' Landgráf Békesség-
 kötésének 5-dik Tzikkelyében, a' *Német*
Birodalom és Fr. Ország között mégezen-
 túl kötendő Békesség, nem is neveződik
 H h

már közönséges Békességnek; hanem tsu-
pánn olyannak, mellyre Frantzia Ország,
a' még véle hadban lévő több Felekeze-
tekkel is fog lépni.

Frankfurtból Oct. 1-ső napján: —

„ Olly hír futamodék tegnap, hogy *Wer-
neck* Ts. Kir. Feldmarschalllieutenant, ál-
tal ment a' *Ménusonn Aschaffenburg* táj-
jann; 's *Butzbachig* elő-nyomúlt, a' hol
50 Frantziákat, egynehány eleséges sze-
kérel együtt el-fogott. A' *Hannoveri*-
nusok, és az *Angliai* zsóldon vitézkező
Haffzusok, közelgetnek lassan-lassan Víd-
ékjeinkhez: a' Frantziák pedig *Mogu-*
ntzia' Külső-városához *Kasszelhez*: kik te-
nap reggeli 5 órakor keményen is össze-
puskáztak *Kostheim* előtt a' Ts. K. Vité-
zekkel: estvéli 9 órakor pedig ágyúztak
is olly tzeállal; hogy a' nevezett *Rajna*-
Szigetjét el-vehessék, mellynek bírása ál-
tal, a' *Ménus'* és *Rajna'* összefrakadásánál
álló Tsáfzári Katonaság, mindég fenn tart-
hatta ez ideig, a' hajókon való eggyesü-
lést *Moguntziával*. “

Frankfurtból Oct. 2-dikán: — „ A'

Ménus' jobb-mellyékéről, menegetnek ál-
tal a' Frantziák egyfzer-máffzor a' bal-mel-
lyékre apró szakaszokban: de minekután-
na meg-nézegetik a' Vídéket: ismét vife-
lza-térnek. Eggy illyetén szakasz Fran-
tziáság, benn vólt tegnap *Rüsselsheim*-
bann is. “

A' Wéseli Újságnak 24-dik *Septemleri Darabjából*: — „Bizonyos, hogy a' *Kolóniai Választó-Hertzeg* vissza-hívja a' Német-Birodalmi Seregtől a' maga Katonáit, nem ugyan azért, mintha különös Békességet akarna kötni a' Frantziákkal, hanem mivel *Münsteri* Tartományainak széleit fegyveres erő által kénytelenítették bátorságban tartani némelly rablások ellen. “

„*Düsseldorff* Városára nyóltz száz ezer líverből álló hadi adót vetettek a' Frantziák: de ezenn adót, nem éppen kész pénzzül [kívánniak; hanem belé számlállyák abba mind azt is, valamit az ő hasznokra adnak vagy tselekelesznek a' *Düsseldorffiak*. “

A' Német-Birodalomnak *Frankóniai* Kerületében fekvő, de a' *Prussziai* Király' Birtokaihoz tartozó *Anspach* nevű Városba egy Kurírt indított Oct. első napján, *Prusszus* Generális Hertzeg *Hohenlohe*, olly értelmű Jelentésével a' *Prussziai* Királynak, hogy a' *Frankóniai* Kerület is bé vagyon foglalva a' neutrálításban. — Ezen Jelentéshez képest, rendelések tevődtek *Anspachban* azonnal, hogy egynehány száz főből álló Katonaság indullyék ki onnét Octób. 3-dikán, és a' nevezett Kerület' egész bátorságának okáért vonnyon Kordont, a' *Ménus-mellyéki Miltenberg*től fogva *Pappenheimig*. “

Olasz - Országból. —

Livornóból Sept. 25-dikénn: — „Egy Török hajó, *Frantzia* - Országának *Márszt-liai* partjától jövőnn, az *Anglusok* által el fogattatott, és *Genuának* *Vadói* partjához vitetett. Onnan három napok alatt ide hozta azt egy *Anglus* Fregát, mellynek Kapitánya beszéli: hogy mikor éppen induló félben lett volna: akkor érkezett a' híre, hogy a' Ts. Kir. Sereg nagy erővel ment, a' tenger' partján fekvő *Borghetto* nevű Erösségjek ellenn a' Frantziáknak; 's el is vette azt tőlök nem kevés vérontással. “

„Az *Anglus* Hajóssereget, *Korszika*' Szigetének *S. Fiorenzói* partjához várták, Sept. 23-dikára. “

Nagy - Britanniából. —

A' *Rajrán* lett által-szállássokról a' Frantziáknak, érkezett a' hír *Londonba* Sept. 14-dik napján, mellyet követő napra, úgymint Septembernek 15-dikére, szólított éppen a' Király *Weymouthba* minden Ministereket, hogy vélek tanácsot tartson. Kevéssel az említett nap előtt, egy jól öltözködött Affzony már éppen be akart lépni *Weymouthbann* a' Király' szobájába, midőn észre veszi azt a' Lord, ki akkor Kamarás Úri szolgálatot tett, 's kérdi tőle: Mit akar? Az Affzony azt feleli, hogy ő a' Királlyal akar szólni. Erre az mondódott neki, hogy a' mit akar, be-ad-

hatja írásbann a' Felségnek, de ő tsak meg-maradt abban a' szándékjában, hogy személy szerént jelennyen meg a' Királynál, mivel — *ígymond* — nagy dolga volna véle. Gyanússá tévén magát ezen helytelen erősködése által az Alszony, őrizet alá adódott: 's tsak hamar azortúl fel-fedezte, hogy Ő, Békességet akart tanátsolni a' Királynak; de egyfzersmind elmebéli meg-háborodásának is szembe-tünő jeleit adta.

Hiberniából, mind a' Fő-Város *Dublin*, mind egyéb Városok is sürgetik Ő Nagy-Britanniai Felségénél a' Békességnek helyre-állítást: melly kérésseknek indító-okáiúl tefzik 1.) Hogy a' had' kezdetétől fogva, száztvenezer Katonát adott már *Hibernia*. 2.) Hogy minden *Hiberniai* zenebonáskodásokra, a' had' szolgálatott alkalmatosságot: a' millyen zenebona újra is ütötte ki magát mostanság *Cork* nevezetű Városban, a' Katonaságnak is nagy meg-eggyezésével, és három napokig tartott olly mértékben, hogy a' Partosok' rettentésére, szükségesnek találódott, a' Státus-tömlöttze' felibe, hét lábnyi magasságú rúdra függeszténi fel O' Connor' fejét, a' kit (mint *íránk felöle a' múlt postánn*), Ország' árulásért - és háborításért végeztetett ki a' *Dublini* Fő-törvényfzék.

A' frantzia partok felé indúltt Nagy-Britanniai hajók nem érkezhettek vala

még el — az újabb *Londoni Tudósítások* szerént — azon helyre, a' hová küldödtek a' *Londoni* Ministériom által. — Ki-költözött frantzia Generális Gróf *Puisayer*ről, azt írják az említett *Tudósítások*, hogy ámbár fzerentsétlen vólt is *Quiberonban*: még is nagy mértékben megtartotta a' hozzája való bizodalmát *Windham* Úrnak, ki a' hadi dolgokra ügyelő Ministerje a' *Londoni* Udvarnak. “

A' fellyebb említett *Londoni Tudósítások*nál újabbak is, úgy mint 22-dik *Septemberiek* jöttek már tegnap *Bétsbe*, melyekből azt olvassuk, hogy *Artois* nevű Fregát' Kapitánnya *Nagle* Ur, a' *Plymouthi* Kikötőhelybe, 10-dik *Septemberi* *Tudósításával* érkezett a' *Frantzia* Király' Öttsének, melly *Tudósítás* szerént, *Houat* nevű *Frantzia* Szigetetskénél, találkozott Ő Kir. Hertzegsége, Sir *John Warren*nel, ki egy *Angliai* Hajósseregofształyt kórmányoz, és eggyesülés' útját nyitott magának, a' Fr. Royalistáknak mostani legnevezetesebb Vezerekkel *Charette*vel. Ezen Fő Royalista-Vezérről azt mondta *Warren* Úr, hogy bátorságos bémene-telt akarván Az készíteni *Frantzia-Örfszág*-ba a' Király' Öttsének, meg-ütközött a' Republikánusok' Seregével, még pedig olly diadalmasan, hogy négy ezren maradtak a' közzül a' hartz mezejénn; és sokan szöktek által a' Royalistákhoz.

Más Tudósítások szerént tanácsot tartottak a' Republikánus Generálisok *Nantes*ben, 's arra határozták magokat; hogy a' kormányozások alatt vitézkedő Katonasághoz, minden szomszéd Helységeknek fegyver-t-fogható Lakosaikat is eggyesítsék, 's roppant erővel indullyanak a' Royalisták ellen: de a' Nemzeti-gárdistának leg-nagyobb része nem akart részt venni viaskodásban; minekokáért ki-állott a' sereg közzül, 's haza ment. Illy környül-állások között, nem vólt egyebet mit tenni a' Generálisoknak, hanem a' *Hollandiából* és *Belgyiomból* érkezett reguláris Népet; az utolsó requisitióból (fel-kívánásból) maradt Katonasággal eggyütt magok mellé vették, 's indultak mintegy tizennégy Batalionnal *Charette* ellen: de ez, jókor meg-értette a' Republikánusok' fándékját: minekokáért *Machecoult* és *Noirmoutier* között eleikbe nyomúlt, meg támadta őket, 's úgy össze rontotta; hogy alig mehetett vissza közzülök négy Batalion. — A' napja ezen véres viadalnak nintsen fel-téve.

Sir *John Warren* maga is útasított a' *Londoni* Ministériomhoz Sept. 16-dikánn egy Tudósítást, mellyben bizonyosnak írja, a' Republikánusokon vett győzedelmét *Charettenek*. Írja azt is, hogy a' míg *Houat-Szigetben* mulatott a' *Frantzia* Király' Öt-tse: számos Deputátziókat küldötte nek

hozzá a' *Kis-Britanniai* partokonn fekvő Helységek, olly nyilatkoztatással: hogy ők, szíves buzgósággal kívánnják a' Királyi-Igazgatásnak vissza-állíttatását. Hogy ama' nevezetessé lett Fél-Szigetben *Quiberon*ban is sokan légyenek illy értelem-benn, ennek bizonyoságául azt hozza fel *Warren* Úr, hogy *Quiberon'* Fő-Városának *Vannes*nek Lakosai, sok fogoly Royalistákat bújttak el, 's mentettek meg a' haláltól.

Portsmouthból Sept. 20-dikánn: — „*Bridport* Tengeri-Vezérünk, kilentz első-nagyságú és két középszerű Katona-hajókkal érkezett tegnap *Spitheadi* partunkhoz. Vissza-jöttek *Bridport* Admirális-sal, *Cornwallis* és *Gardner* Vice-Admirálisok, 's Contre-Admirális *Seymour* is. Most *Harvey* Admirálisnak fő-kormányozása alatt vagyon, a' *Frantzia* partnál lévő *Nagy-Britanniai* Hajóssereg, melly, a' Fregátokon kívül, tizenkét líneabéli vagy első-nagyságú Katona-hajókból áll. Ezen most említett Hajósseregünkhöz, minden óránn eleséggel és más szükséges készületekkel fognak indulni *Robust* és *The-seus* nevű líneabéli hajóink: *Bridport* Admirális is nagy siettséggel készül vissza a' frantzia partokhoz.“

Napkeleti-Indiából négy *Nagy-Britanniai* hajók érkeztek vissza *Hibernia'* partjához, hat *Hollandus* hajókkal egy-

gyütt, melyek hasonlóképpen *Napkeleti-Indiából* indultak: de az *Anglusok* által el-fogattattak. Ezen hat *Hollandus* hajók' terhe, hét millió forintra betsültetik.

Abbann a' tanátskozásban, melyet, Sept. 15-dikén tartatott a' Király minden Ministerjei által *Weymouthban*, egyebek között az is végződött, hogy magános Személyeknek is kell engedelmet adni, melly fzerént Azok, ha tettzik nékiek, Rabló-hajókat küldhessenek ki a' *Frigyes-Belgyiomi* hajók ellen.

Frigyes-Belgyiomból. —

Hágából Sept. 22-dikénn: — „*Franztzia* Minister *Noël* Polgár, Fő-kormányfzékünknek egy Jelentést adott bé, mellyben sürgeti, a' mindenünnen ide sereglett Klúbista-Deputátusok' gyűlésének el-töröltetését. *Geldria; Zelándia; Frízia; Groninga* és *Overysse* (*Transilvana*) Tartományaink is ugyan azt sürgetik: de *Hollandia* és *Ultrajectum* Tartományaink, hasznosnak tartják, hogy a' Közönséges-Társaságbéli minden Klúboknak itt legyen egy közönséges Gyűléssek.“

„Különböző értelemben vagynak még Tartományaink mind ekkoráig ezen Kérdésre nézve is: Kellessék e' *Frigyes-Belgyiombann* is egy ollyatén Nemzeti-gyűlést össze hívni mint a' *Párisi*?“

Frantzia-Országból. —

Párisból írják, hogy a' *Prussziai* Ki

rály, *Mádrítban* lévő Követjét rendelte legyen a' *Frantzia* Közönséges - Társaság-nál leendő Követjévé, kinek neve *Sandoz-Rollin*. Tizenegy esztendővel ennekeltette Secretárius volt *Párisban* ez említett *Sandoz-Rollin* Úr a' *Prusszia* Követség mellett, *Görz* Gróffal együtt, a' ki most *Regensburgi* Ministere a' *Prussz.* Királynak. Míg el nem érkezik *Sandoz Rollin* Úr az új Státziójára: addig *Gerwinus* Úr folytatja a' *Prusszus* - Ministerséget *Párisban*.

A' számkivettetett; vagy bé-záratott Papoknak jószágaik felől ily Végzést hozott vala elébb a' Nemzeti-gyűlés, hogy azok is szintén úgy konfiskáltassanak, valamint szintén a' Ki-költözteké: de helyesebb meg-fontolás után, vissza-vette a' Gyűlés, említett Végzését.

A' jövőendőbeli Nemzeti-gyűlésnek és Ministereknek a' helyeiket is ki-rendelte már a' mostani Nemzeti-gyűlés, T. i. a' Ministereknek, vagy a' Direktóriumnak, a' *Luxenburg* nevezetű palotát; a' 250 Vének'-Tanáttsának, a' *Thuillerie* nevezetűt, mellyben ül a' mostani Gyűlés, 's 16-dik *Lajos* lakott; az Ötszázak'-Tanáttsának pedig azt a' palotát, melly hajdán a' *Bourbon* névről neveztetett.

A' Kiköltözteknek és a' Revolutzióbeli esküvést le nem tett, vagy megmá-solt Papoknak közeli-ről való Rokonaikra

nézve azt végezte Sept. 21-dikén a' Nemzeti-gyűlés, hogy, ha Respublikabéli községes hivatalokat és Nemzeti-gárda Kommendáns-ságot viseltek: meg-fzűnnyenek azokat folytatni.

A' Nemzeti-gyűlésnek 22-dik Septem-beri Ülésében kommandálta *Bailly* nevű Tag, hogy a' belső egyenetlenségeknek jó volna véget vetni mentől előbb az által, hogy más nap, (Sept. 23-dikánn) a' Végzésekre-ügyelő Deputátzió, tudósítsa arról a' Gyűlést: Mitsoda értelemben legyen a' Nemzetnek nagyobb része az eleibe terjesztett új Konstitútzió; és a' mostani Nemzeti-gyűlés' kétharmadrészenek meg hagyásáról ízólló Végzések eránt: és hogy az új Konstitútziót ki-dolgozott Deputátzió is terjesszen a' Gyűlés' eleibe egy Végzés-formát a' Választó-Gyűlések eránt, mellyek együtt legyenek *Vendemiaire* Hónapnak 15-dikénn (Octóbernek 6-dikánn); a' Törvényhozó-test pedig (vagy a' jövődöbéli Nemzeti-gyűlés) *Brumaire* Hónapnak első napján (Octóbernek 22-dikénn.)

A' Tudományoknak és Szép-mesterségeknek gyarapítása által magokat érdeme-sekké tett Személyeknek, 150 ezer lívert osztatott ki jutalmúl a' N. Gy., a' közelébb múltt September Hónapbann is. Azok között, kik három három ezer lívert kaptak, vagynak Hólttak' árvái is; ama' híres *Fenelon*nak Néhai *Cameracumi* (*Cam-*

bray) Érseknek érdemeiért pedig, ki ezen folyó Századnak 15-dik esztendejében holt meg, 3 ezer jutalmat vettek mostann a' másod rendbéli Unoka-Leányok is, kik az Ö óldaslag való atyafiságából származtanak.

A' *Fr.* Akadémiának éppen akkor leve vége: midőn a' Dictionáriumának újjonnan való ki-adásában dolgozott. Ezen újj ki-adáshoz tartozó matériálékat, a' Tanítás-ra-ügyelő Nemzet-gyűlési Deputátzió vette magához: hanem, a' Nemzeti-gyűlésnek rendeléséből, által adta azokat; *Marodan, Smith*, és még egy más *Hollandus* Kereskedő Polgaroknak, kik öt millót tettek össze, az említett újj Dictionáriumnak szépen való ki-nyomtatására tizenöt ezer Exemplárokban, mellyekből százat, a' Nemzeti Bibliothekákba tartoznak adni.

Elegyes Tudósítások.

Berlinbenn, a' Tudományoknak és Szép-mesterségeknek Királyi Akadémiája azzal tisztelte meg a' Király' születése-napját (25-dik Septembert); hogy közönséges Gyűlést tartott azon, melly Gyűlésben, az 'Akadémia' Kurátorának Báró *Heinitz* Belső - Státus - Ministernek el-intézése szerint, Fő - Consistoriumbéli Tanátsos *Ge-dicke* Úr olvasott fel először egy Értekezést (Dissertációt), a' mellyet maga készített, *Jánus'* Templomáról, annak, minden had' kezdődéskor lett fel-nyittatásáról, és

Békességkor lett bé-zárattatásáról. Második Dissertációt *Rambach* Professor olvasott, mellybenn elő-adta, a' Görögöknél és Rómaiaknál szokásban vólt különbkülönbféle ábrázolásait a' Békességnek. Vég-tére Belső Hadi-Tanátsos *Mölter* Úr, elbeszéllette rövideden: Mitsoda elő-meneteleket tett az Akadémia a' múltt esztendőben? — Jelen vólt az Akadémia' Gyűlésébenn, egyéb Fő-Uraságokon kívül a' Korona-örököse is Feleségestől. A' második Királyi *Lajos* Hertzeg, nem vihette el a' Felségét, mivel Az, igen várandós vólt; a' minthogy szült is mindjárt az akkor következett éjtszakánn éjféltájban egy egészes Hertzegets két. Nem mellze vólt már akkor az Első Királyi Hertzegné' szülésének ideje is.

Londonnak Covent-garden nevű részében, el-égett Sept. 17-dikénn a' kisebb *Sz. Pál* Temploma, éppen akkor, midőn végződött volna a' szebbítése, melly, 50 ezer forintba került. A' Torony-tetejét igazított Mesterembereknek vígyázatlanságából támadt a' tűz.

^k*Konstántzinnpolyból* több rendbéli Levele írogatják, hogy *Aga Mahmedt Kan* nevű Fejedelem, minekutánna *Persiának* trónusát törvénytelenül el-foglalta: nagy hadi sereget szándékozik indítani a' Török Tsafzar' Birtoka ellen is. Nem félne ugyan — a' *Konstántzinnapolyi Tudósítások* sze-

rént — Ő Nagyurasága magoktól a' Persáktól: hanem az a' baj, hogy a' Persákkal kezdődő had, előljáró postája szokott lenni az Oroszokkal való hadnak: pedig az Orosz Császárnéval újat húzni, annál nehezebben esne most a' Török Császárnak: minthogy a' Pétersburgi; Bétsi; és Londoni Udvarok, szoros szövetségre léptek egymással. Téteti a' Török Minisztérium a' hadi készületeket olly erőben; valamilyenben csak lehet. "

Magyar Ország.

Magyar Vice-Cancellarius Gróf *Keresztszegi Csáky* József Ő Exc. ját, Királyi Fő-Kamarás Urrá (Cubiculariorum Regionum Magisterré); Udvari Tanácsos és Septemviralista M. *Zsadányi Almásy* Ignátz Urat, a' Bars Vármegyei Fő-Ispányságnak Adminisztrátorává; T. *Szilasy* József Urat, *Nógrád* Vármegyei Fő-Notáriusból, Királyi Tábla' Referens Assessorává; a' Néhai Zágrábi Camerális Adminisztráció mellett Adjunctusságot viselt T. *Raffai* Antal Urat *Horvát-Ország*i Báni Tábla-Assessorává méltóztatott nevezni Felséges Urunk.

* * * *
* * * * *

J e l e n t é s.

A' jövő Leopold napi Pesti Vásárkor következő új Magyar Könyvek fognak találatni Fűskúti Landerer Mihály Könyv-nyomtatónál és-árusnál:

Mázi Kertész, az az: Hasznos, és Tapasztalásokkal erősített Oktatás, mint kellessék hasznos gyümölcsös Fákat, és el-kerülhetetlenül szükséges Konyhabéli zöldségeket szembe-tűnő haszon-vétellel nevelni. 8. 24 xr.

Gámen, és Fernáh. Napkeleti Történet. 8. 15 xr.

Keresztyén Oskola, avagy a' Keresztyén Vallás Fundamentomos Ágazatin vezető Oktatás, a' Hejdelbergi Katékizmusnak Ut-mutatása szerént; Német nyelvből fordította némelly változtatásokkal Maklári János. 8. 40 xr.

Dugonics András Ur' Jeles Történeteinek 2-dik Darabja, melly, Bátori Máriának, és Kún Lászlónak Izomorú Történetét foglalja magában. 8. maj. 1 for.

Orvosi Tanítás, a' Gyermekek nyavalyáinak meg-és-méréséről, és orvoslásáról, mellyet Rózenstein után Magyarra fordított G. Dombi Sámuel. 8. 1 for. 30 xr.

Takáts Ádám Halotti Prédik. 5 Darabja. 3 for.

Hármas História, újj meg-jobbított Ki-adás. 410 1 for. 15 xr

Szakáts Könyv (Újj), mellyben különbkülönbféle válogatott, és hasznos étkeknek készítése le-ábrázolattatik. 8. 24 xr.

Mennyei Társalkodás, az az: Isten és Ember közt való édességes Beszélgetések Somogyi Elek által. 8. 36 xr.

Koronás Magyar Országai Királynék, az ő Királyi Jussokkal együtt, mellyeket elő-adott N. Décsy Antal, Magyar - Országai Törvény - Tudó. 8. maj. 36 xr.

LADVOCAT Apátúrnak, Párisban Sorbonnai Doctor, Professor és Királyi Bibliothecáriusnak Históriai Dictionáriuma, mellyben a' régi Pátriarcháknak, Tsászároknak, Királyoknak, Fejedelmeknek, Hadivitézeknek, Pogány Isteneknek, Hérósoknak, Szenteknek, Szerzeteseknek, Historicusoknak, Poétáknak, Orátoroknak, Theologusoknak, Philosophusoknak, Physicusoknak, Medicusoknak, ICTusoknak, 's a' t. egy szóval, mindenféle tudományban, mesterségben, állapotban híres embereknek, életek, írásaik, munkáik, talalmányaik elő-adattatnak. Magyar nyelvre

fordította, sok meg-bővítéssel, 's az 1795. elztendeig éltt nevezetes Személlyek életeknek hozzá-adásával kibotsátotta MINDSZENTI SÁMUEL, Szabad Királyi Rév Komárom Városában Évang. Református Prédikátor.

Ezen Könyvnek I. II. III. Darabjai már ki-jöttek in 8vo major. Az I. Darab az A — B. a' II. Darab a' C — D. a' III. Darab az E. F. G. Alphabete-
ket foglalja magában. A' IV. Darab, mellyben az H. I. K. L. Alphabetek lesznek, a' jövő Jósef napi Pesti Vásárra el-készül. Az után következnek a' több Darabok, mellyeknek nyomtatások szakadatlanúl folytatódik, még pedig olly' serénységgel, hogy ha tsak valamelly előre el nem látott dolog akadályt nem vet, az egész munka a' jöyő 1796. elztendő végével ki jő a' sajtó alól. A' már kélzen lévő három Daraboknak árok mind ösffe 4. for. 30 xr.

LADVOCAT Dictionariumát lehet találai:

Balaton-Füreden T. Szép Gergely Ref. Pr. — Budán, Diebold. Ó-Budán, Kis István. Debretzenben T. Szilágyi Gábor Prof. Győrött, Miller Ferentz. Kassán, Mibáli Kováts István Ref. P. Kolosváratt, T. Szathmári Mihály R. P. Komáromban, a' Weinmüller Typografiájában. Losontzon, T. Farkas István Prof. Pesten, Weingand. Pozsonyban, Weber Simon Péter. Székes-Fejerváratt, Lang. Siklóson, T. Tóbi János. Gyulán, T. Juhász István. Léván, Lovas István. S. Patakon, Zombori Fejér István — Uraknál.

A' fenn nevezett helyeken lehet találai Broughton Religiói Magyar Lexiconát is. Mellyről (minthogy némelleyeknek Leveleikből látom) szükség meg-jegyznem, hogy sokan, kik ezt a' munkát nem olvasták, hanem tsak nevérol esmerik, ugy gondolkoznak, hogy ez valamelly Theologia. De nem az: hanem egy olyan Históriai Lexicon, mellyben a' Világ' kezdetétől fogva a' mai időig, a' Poganyoknak, Zsidóknak, Keresztyéneknek, Mahumedánusoknak, Tudományok, Isteni-tiszteletek, Czeremóniájik, Szokásaik, Hellyeik, Személlyeik, Írásaik, azoknak történeteikkel együtt a' leg-jobb Írókból elő adattatnak.

A'

TSÁSZÁRI és KIRÁLYI FELSEG'
ENGEDELMÉVEL.

OKKIKIKIO

30.

Költ Bétsben, Mind Szent-Havának (Octóbernek)
13-dik napján, 1795-dik Efstendőben.

Hadi és Békességes Környülállások.

Hanauból Octóbernek 6-dikánn : —
„ Ezen Hónapnak 3-dikánn el-foglalták
vala a' Frantziák *Kostheimot*: de tsak ha-
mar vissza-vették azt tőlök a' Ts. K. Vi-
tézek, kik *Moguntziából* és *Kasszelből*
rontottak ki ellenek. A' Frantziák friss
Néppel tértek vissza, és újra bé-állottak
Kostheimba; sőt *Kasszel'* sántzai ellen is
fzerentsét próbáltak három izben: de *Hoch-*
heimig verettettek vissza nagy veszteség-

gel. — *Kostheim*, olly mértékben érzette a' hadnak vízföntagságait: hogy tsak nem bé-temettetve fekszik már a' maga rakás köveiben. “

Frankfurtból Octób. 6-dikán: — „Hogy a' *Hannoverai*, és az *Anglus* zsoldon lévő *Haffzus* Katonák, Vitézjeink felé közelgetnek: hír vólt; de meg nem bizonyosodott. “

„*Kasszel* előtt, a' két, ellenkező Félnek Elölálló - Vitézei között gyakran történnek véres tsatázások. — Tegnap ismét, több húzombéli ágyúzást hallánk *Moguntzia* felől. “

Hannoverából Sept. 24-dikén: — „*Prusszus* Minister *Dohm* Úr itt vagyon három napoktól fogva: 's fog is egy darab ideig itt mulatni. Sokann azt hiszik felöle, hogy Békesség' dolgában jár. “

Portugalliából. —

Magok a' *Lisbonai* Tudósítások, húzonthárom millió *Crusadóra* (*Egy Crusadóban 18 garas vagyon*) teszik a' kárt, mellyet a' *Frantzia* had okozott a' *Portugalliai* kereskedésnek, oda nem számálván azokat a' költségeket, mellyeket az Udvar fordított különösen a' Vízi- és Földi - Katonaság' tartásra.

Olasz - Országból. —

A' Tsászári Királyi, *Pedemontziumi*, és *Nápolyi* egyesült Ármádiának Fő-Vezérétől B. *Devinstől* két rendbéli Tudósítá-

sok érkeztek *Bétsbe* a' napokbann. Az újabb Tudósítás, Sept. 26-dikán költ. Ez fzerént 24-dik Septemberben reggel megtámadták 600 Frantziák *Grosz - Castellaro* nevű hegyenn állott Határörzőinket, de ezeknek Kapitányaik *Vuchetich* és *Rusau*, olly hathatósan fzegezték magokat ellene a' Frantziáságnak, hogy hűszan köz- zűle halva maradtak; mintegy ötvenen se- bet kaptak; öten pedig fogságunkba es- tek. Részünkről tíz ember sebesedett-meg. — A' régibb Tudósítással Baró *Devins*nek 21-dik Septemberbenn indúlt. Abban, két viadalokról emlékezik; melyekben, ré- szünkről 51-en maradtak halva; száztizen- kilentzen meg-sebesedtek; kétfázötvenhe- ten pedig rélfzerént el-fogattattak; rélfze- rént hová lettek? nem tudatik.

Frantzia - Országból. —

A' Nemzet-gyűlési Végzésekre ügye- lő Deputátzió' nevébenn *Gomer* nevű Tag, egélfz meg - határozással terjefztette már Sept. 23-dikánn, a' Nemzeti-gyűlés' elei- be: hogy a' *Frantzia* Népnek leg-nagyobb része el-fogadta az új Konstitútziót; 's na- gyobb része az is a' Népnek, melly a' mostani Nemzeti-gyűlés' kétharmadrésze- nek meg-maradása felől szólló Végzéseket helybe hagyta, mint sem az, a' melly reá nem állott azokra. Ezen elő-adásához ké- pest az említett Deputátziónak meg-ha- tározta a' Gyűlés, hogy a' *Frantzia* Nép

el-fogadta az új Konstitútiót; következésképpen fundamentomos Törvényneve is tette tehát azt a' Közönséges-Társaságnak; el-fogadta, a' mostani Nemzeti-gyűlés' ketharmadrefzének meg-hagyásáról hozatott Végzéseket is, következésképpen azokat is Törvényneivé tette a' Közönséges-Társaságnak, mellyekhez annak-okaért kötelesek a' Népnek Választó-gyűlései magokat alkalmaztatni. Kezdődnek a' Választó-gyűlések *Vendémiaire* Hónapnak 20-dikánn (Oct. 12-dikénn); 's leg-fel-lyebb is 29-dik *Vendémiaire*ig végezni kell nékiek munkájokat. Minden Tagja ezen Gyűléseknek fog kapni naponként tizenöt lívert; másfélfont kenyeret; és egy font húst. — — Sept. 25-dikénn estve rendkívülvaló Nemzet-gyűlési Ülés vólt, melly, tíz óraker kezdődött, és éjfélutánni más-sodfél óraker végeződött. Ezen Ülésnek kedvetlen tárgyait meg-lehet ítélni, az itt következő Intés- és Végzés-formáiból, mellyeket, *Lesage* nevű Tag' fel-tétele szzerént helybe-hagyott a' Gyűlés.

A Szabadságot és Közönséges-Társaságot kedvellő Párisiakhoz tett Intésnek e' vólt a' summája: „Belső-hadat kezdenetek e' Ti egymás ellen, némelley kevés Zavarók' szavara? Tsak egynehány napoktól fogva kezdettek ezek beüzelleni Ti előttetek a' Nép felsősegeről es jussairól: 's mi vegre fordítottak mindjart azt

a' bizodalmat, mellyet nyertek magoknak Ti töletek? — Arra: hogy gyűlölséget 's egyenetlenséget plántáltak közzétek. Azon vagynak, hogy a' Nemzeti-gyűlést el-fzélvezthessék, és az Igazgatást, fundamento-mostól fel-forgathassák. Lábaikkal tapodják ök a' Konstitútiót, mellyre Ti meg esküdtetek. Szeretitek Tia' rendet; és bátorságot kívántok Személlyetekre és Vagyonotokra nézve: 's imé Azok, szemeitek előtt akarják most vissza-hozni a' pufztítást és öldöklést. Ne hallgassatok többé az ollyatén gonosz emberekre. A' Nemzeti-gyűléssel tartsatok. Ha ennek atyai szavát meg-vetitek: számadásra von beneteket a' *Frantzia* Közönséges-Társaság."

A' Végzés-formája, mellyet, Lesage' Fel-tétele szerént el-fogadott a' Nemzeti-gyűlése, e' vólt:

„Közönséges - Társasági Törvényvé tsinállya a' Nemzeti-gyűlés; hogy az Ő bátorságának fenn-tartására minden *Párisi* Lakosok köteleztetnek; és ha valamelly erőszak követődne el Ő ellene; úgy a' Törvényhozó-test (a' jövőndöbéli Nemzeti-gyűlés), és a' Direktórium (vagy *Ministérium*), *Chalons-sur-Marne*be [*Catalaunumba*) gyűllyenek össze, melly Város, 38 órányi járó földre esik *Páristól* Napkelet felé."

El-végeződött az is, hogy a' melly Generálisok és Sereg-tsapatok, parantso-latot vettek már az eránt, hogy mindjárt

indúllyanak *Páris* felé, mihelyt kívántatik: készen tartsák magokat.

Thibeaudeau' Feltétele fzerént továbbá, meg-parantsolta a' Nemzeti-gyűlés az Igazgatást vivő Deputátzióknak, hogy tudósítsák Ötet, *Páris* Városa' Szakasszainak azon naptól fogva hozott Végzésseikről, a' mellyen közönségessé tevődött a' Nép' akarata (t. i. az új Konstitútzió; és a' mostani Nemzeti-gyűlés' kétharmadréfének meg-maradása eránt).

26-dik *Septemberi* Ulésében a' Nemzeti-gyűlésnek —: A' Közjóra - ügyelő Deputátzió' Feltétele fzerént meg-határozódott, hogy a' *Párisi* Nemzeti-gárda, semmi más rendelkezésnek ne engedelmeskedjen; hanem tsupánn annak, melly, a' Nemzet' Képviselői által intéződik hozzá. — Az első requisitióbéli (a' Katonaságra legelőször lett fel-kívántatásbéli) Ifjakra nézve, az végződött: hogy ha törvénytelen Gyűlésekben kapattatnak meg: úgy fognak tartatni, mint Szerzői, Előmozdítói, és Részesei annak az Ölle-esküvésnek, melly oda tzeloz; hogy a' Népet éhségre juttassa, az Igazgatást fel-forgassa, a' Nemzeti-gyűlést el-lléleffze, és belső hadat indíttson; következésképpen által fognak adatni a' Katonai Törvénysszéfékeknek; hogy ezek által meg-ítéltetvén, úgy büntetődjenek mint Haza-árulók,

Dreux (*Durocasses*) nevű Városból (melly, tizennyóltz óránnyi járó-földre esik Páristól, Napnyugot felé), egy *Rojat* nevű Ember, másod magával *Páris*ba ment, 's úgy adván ki magát Társával együtt, mint *Dreux* Városa' Kommisszáriussait, kommandáltak a' *Párisi* Város-fizakaszoknak, hogy magok gondoskodjanak ezentúl az eleségnek bé-szerzéséről. Ezen két kommandálókat meg-árestáltatta a' Nemzeti-gyűlés Sept. 26-dikánn.

*Dreux*től 7 óránnyira fekszik *Chartres* (*Carnutum*) Városa. Ebben Sept. 17-dikén, olly Contrerepublikánus Világ vólt, hogy *Telier* nevű Nemzet-gyűlési Kommisszáriust, *Éllyen a' Király!* kiáltások között hordozta a' Nép az úttzákon. Más nap reggel halva találtatott *Telier* a' szál-lásánn. Maga lötte agyon magát.

Senlis (*Silvanectum*) Városáról (melly, csak tizenegy óránnyira fekszik Páristól Észak és Napkelet között), olly Tudósítást vett a' Nemzeti-gyűlés Sept. 26-dikánn az Igazgatást vivő Deputátzióktól, hogy a' nevezett Városbéliék közzül sokan, *Jacquemin* nevű Nemzet-gyűlési Kommisszáriusnak a' fejét kívánták.

*Rennes*ből azt írták *Páris*ba Septemb. 15-dikénn, hogy az *Ánglusok*, fegyveres Népet tettek ki Fr. Országának *Karnaci* partjára, mely Nép, *Orient* Városa felé vette útját.

Lüttichet és *Belgyiomot*, 9 Közösé-

ges-társaság-osztályokra (Departmánokra) osztották fel a' Frantziák.

Angliából. —

Az Ország-gyűlés' kezdődését, Octóber' első napjáról, 29-dik Octóberre halasztotta el a' Király.

Erdély - Ország.

Szebenből, Sept. 26-dikán: „E' folyó Hónapnak 22-dikénn ide érkeztek *Kolosvárról* Gubernátor Gróf *Bánffy* György, 's Thesaurariátus Director Gróf *Bethlen* József ö Excellentiájok, M. *Székely* és *Kosztá* Guberinális Tanácsos Urakkal együtt, 's a' mint halljuk még vagy két napig itt fognak mulatni. Tanácskozásokat tartottak 's tartanak, az itt lakó Kommen-dánsával *Erdélynek*, Gr. *Mitrovskival*.“

„A' Ts. K. Felségnek *Olasz - Országi* Consulja *Merkelius* Úr, részfzerént itt, részfzerént pedig *Brassóban* múlata egy ideig; hanem már most ismét vissza tér *Bukurestbe*, mellyben annyira uralkodott vala a' pestis, hogy egy nap ötvennél, sőt olykor száznál is többen hóltak rakásra. Most se' szűnt még meg egészen a' pestis *Oláh Országban*; sőt *Moldva* széleinn is muto-gatja magát; nevezetesen *Foksánnál*.“

„Nálunk, hálá Istennek! semmi jelei nem tapasztaltattak még eddig valamelly pestises metelynek; mellynek meg-gátolá-sára, szorgalmatosann is el-követődnek, minden szükséges intézetek. Hat hetekig kell a' tisztuló helyeknél mulatni mind

azoknak, valakik, vagy *Móldva*, vagy *Olah*-Országból akarnak által jöni *Er-délybe*. Tizenkét Tzigányok közzül, a' kik *Oláh*-Országból indultak *Brassó* felé: de az ott lévő passzusnál, tisztulás végett le-tartóztatódtak: nyóltzan haltak el egy nap. Első Orvosunk *Neustädter* Úr, ki-nek, *Über die Pest in Burgenlande* tizmű Munkája esméretes, már régebben múltat két Hónapnál *Brassóban*, melyet, a' ke-reskedésnél fogva, leg-hamarább lehet fel-teni a' meg-pestisedéstől. “

A' hideg is fog bennünket őrizni a' pestistől: mert 8 napoktól fogva igen ne-ki esősödött az idő; a' hegyeken pedig havaz; úgy hogy már bé-állott nálunk a' fűtés ideje. — A' fzőlő elég idején kezd-te ugyan az érést: de nem igen édest vár-hatunk már belőle a' mostani idő-járás fzerént.

Magyar Ország.

N. Pest, Pilis, és Solt, törvényesen egy-gyesültt Vármegyék' részéről számos De-putátzió jött vala fel *Bétsbe* (mint tudva lévő dolog) a' múltt September' eleinn olly véggel; hogy *Jósef* Fő-Hertzegnek, Kir. Locumtenenssé, következésképpenn az említett Vármegyéknek is Fő-Ispánnává lett neveztetését, meg-köszönnye a' Felsé-geknek, 's abból származott hathatós vígasz-taltatássokat *Pest, Pilis, és Solt* Várme-gyéknek, mind a' Felségek, mind maga a' Kir. Helytartó előtt is ki-nyilatkoztassa,

és kérje Ő Királyi Hertzegségét, hogy Fő Ispánysága alá jutott Vármegyéinek kebelében, mentől előbb személyly szerént meg-jelenni méltóztasson. Szószóllója a' Deputátciónak, M. Püspök *Nyitra-Zerda helyi Zerda helyi* Gábor Úr vólt, ki is Sept. 5-dikénn, az itt következő Befzédekből az 1-ső számmal jegyest F. Királyunkhoz; a' 3 számmal jegyest F. Királynénkhöz; az 5 számmal jegyest pedig Királyi Locumtenens Ő Fő-Hertzegségéhez tartotta. A' 2 számmal jegyes, Fels. Királyunk' feleletje; a' 4-dik számmal jegyes, F. Királynénkké; a' 6-dik számmal jegyes pedig Királyi Locumtenenssünkké.

1.

AUGUSTISSIME!

INSIGNIS illa Majestatis Vestrae Sacratissimae Clementia, qua e luctuoso Serenissimi Archi-Ducis, Pegni Palatini, ac Comitatum Pesth, Pilis, et Solt articulariter unitorum Supremi Comititis desideratissimi, obitu: acerbissimo dolore occupatus fidelium subditorum suorum, sed cum primis Statuum et Ordinum unitorum horum Comitatum animos; lausta in Locumtenentem Regium Serenissimi Archi-Ducis JOSEPHI nominatione, consolari dignabatur Majestas Vestra Sacratissima. — Eosdem SS. et OO. excitavit: ut secutae inde consolationis, conceptique mixti luctu gaudii, gratissimi obstrictissimique animi Sui sensa, in homagiali submissione, ad Majestatem Vestram Sacratissimam, per nos perferri, coramque etiam explicari voluerint.

Agnoscent Paternam plane Majestatis Vestrae Sacratissimae in Gentem Hungaram propensionem, qua, ne ex amissione tenerrime Dilecti, nec ullo unquam tempore oblivioni tradendi Principis, Palatini, et Supremi Comititis sui, inexplicabili moestitia involuti SS. et OO. penitus opprimerentur, medelam et lenimen adflictis maturare dignabatur.

Magnificant venerabundi eo extensam Curam, et Caesareo-Regia Studia, ut inflitum infelici hoc eventu eorundem animis vulnus, penitus ocyus coalescat. Cum enim jactura quaevis non nisi pari pondere, parique mensura repareretur: Statuit Majestas Vestra Sacratissima, immane, quod fecimus detrimentum, ingenti Sua Clementia sarcire. Parem pari, Archi-Ducem Archi-Duci, Germano Suo, Suum juxta ac illius Germanum, Serenissimum Archi-Ducem JOSEPHUM, Ingenio, Virtute, Benignitate, Amabilitate, Mansuetudine, atque in Gentem nostram, SS. et OO. Comitatum istorum propensione, orepto nobis Principi supparem, substituendo.

Exaltant, grataque in aevum memoria recolent, nec celebrare unquam cessabunt: Providentiam singularem: qua, ne Sua nos reminiscencia diutius torquerent invida Genti nostrae fata, adfectissimos nobis Principes Regios praematura morte sufferre plerumque asueta, vota desideriaque nostra antevertere, fatorum vim infringere, cursumque eorum feliciori omine commutare, dignabatur.

Advolati ideo Augustissimo Majestatis Vestrae Sacratissimae Solio, pro tanta cura, et solitudine, tanto dono, tantoque Beneficio, humillimas, easque immortales nomine SS. et OO. Comitatum horum in homagiali submissione agimus gratias.

Supremus Regnorum omnium Moderator DEUS, servet Majestatem Vestram Religioni, ac Reipublicae quam diutissime felicem, sospitem, et incolumem, inimicisque suis terribilem, ac Solium suum confirmet in consummationem Saeculorum, toto pectore, toto mentis adfectu optamus. Quae communia SS. et OO. sensa et vota uberius deducta, dum hisce in ima submissione praesentamus, illis; nobisque Gratiā, et Clementiam Regiam suppliciter exoramus.

2.

Benigne, ac summa cum complacentia perspicimus ex hac lectissimorum Virorum, nomine Pestanae Provinciae ad Nos delegata Deputatione: factam per Nos charissimi Fratris Nostri Archiducis Jose-

phi in Regium Nostrum Locumtenentem Nominationem, Provinciae Pestanae, ac uti facile colligimus, universo Regno gratam, optatamque accidissee, in hacque constantem Nostram in Regni emolumenta paternam curam, ac sollicitudinem agnoscere.

Ingens quidem est jactura, quam ex lugubri longe charissimi Fratris Nostri Archiducis Alexandri Leopoldi, dum viveret, antelati Nostri Regni Palatini dilectissimi, morte persentiscimus, per quam videlicet, Nobis quidem Frater, ac Consiliarius fidelissimus — Regno — Jurium, Libertatumque strenuus Custos, et Constitutionis patriae aequus Defensor — Pestanae autem Provinciae insuper Moderator suavissimus occidit.

Verum quemadmodum plene persuasi sumus, non alia facile meliori ratione grandem hanc jacturam hic et nunc sarcendam fuisse; ita plene confidimus fore, ut id ipsum universum quoque Regnum, ac in particulari Provincia haec Pestana, summo suo cum commodo experiatur, sentiatque, se nonnisi Fratrem cum Fratre commutasse.

3.

AUGUSTISSIMA!

Quemadmodum Majestas Vestra Sacratissima, Curarum Reipublicae, et Imperii Consors existit; ita quidquid gratiae, et beneficii a Throno promanat, jure, meritoque in gratiis Majestati Vestrae Sacratissimae quoque refertur.

Unde Nos coram Augusto Majestatis Vestrae Sacratissimae Solio adflamus; ut SS. et OO. Comitatum, Pest, Pilis, et Solt articulariter unitorum grati animi sensa exponamus: pro Paterna illa Suae Majestatis Clementia: qua, ne ex infausso accidenti, consecuta Serenissimi Leopoldi Archiducis, Regni Palatini, ac praefatorum Comitatum Supremi Comitatus desideratissimi, nunquam satis deploranda morte hausto inexplicabili dolore opprimerentur, vota, et desideria eorum, fausta Serenissimi Archiducis JOSEPHI, in Locumtenentem Regium, et Comitatum horum Supremum, ac perpetuum Comitem Nominatione, antevertere dignabatur,

Memores SS. et OO. tenerrimae illius contestationis, qua, occasione felicitis Inaugurationis Regiae, Budae, semet Majestas Vestra Sacratissima, Gentis Nostrae Advocatam, et Oratricem apud Augustum profiteri dignabatur: donum hoc quoque, et Caesareo Regium beneficium peculiari ratione Majestatis Vestrae Sacratissimae Protectioni, et intercessioni, in acceptis referendum censent

Nos itaque, destinati Eorundem SS. et OO. Nuntii, humillimas, easque immortales in homagiali submissione, nomine eorundem, pro hac Cura nostri, et Protectione agimus gratias: Iisque, et Nobis, ulteriorem Caesareo-Regiam Gratiam, et Clementiam, ac Protectionem, suppliciter efflagitamus.

4.

Perquam grata Nobis est haec lectissimae hujus Deputationis attentio, jucundaque exinde recordatio morae illius, quam in ipso dilecti Regni gremio, in Corona universorum Statuum, et Ordinum, aliquot ab hinc annis cum plena satisfactione egimus.

Nostra quidem penes Imperatorem, et Regem Dominum Conjugem Nostrum Interpositione, aut commendatione nulla opus erit, cum is alioquin summo, eoque

constanti in percharum sibi Regnum feratur vere paterno affectu, ac Benignitate.

Volupe tamen Nobis semper futurum est, si singularem nostram erga idem, ac imprimis erga Commembra lectissimae huius Deputationis propensionem contestari licuerit.

5.
SERENISSIME ARCHI-DUX, LOCUMTENENS
REGIE!

Quanto acerbior moerore, universum Regnum, ac cumprimis SS. et OO. Comitatum Pest, Pilis, et Solt, articulariter unitorum, involvit lugubre accidens, invida Genti Hungariae fata, quae Serenissimum Archi-Ducem Leopoldum, Regni Palatinum, et praefatorum Comitatum supremum, ac perpetuum Comitem desideratissimum, Nobis eripuerunt, tanto majori cum júbilo venerabundi accipiunt iidem SS. et OO. paternam Augustissimi D. Nostri Clementiam; qua ut dolere oppressos celerius consolaretur, abstergeretque lacrymas, quas amor, et veneratio ad Superos translata Archi-Ducis, et Regni Palatini eliciebat; Celsitudinem Vestram Regiam cum vicaria potestate, Regium in Regno Locumtenentem, atque Comitatum Pest, Pilis, et Solt articulariter unitorum supremum, ac perpetuum Comitem; ingenio, virtute, benignitate, amabilitate, mansuetudine, atque in Gentem nostram propensione, et adfectu, Denato parem, insigni pietate et clementia nominare dignatus est.

Firmissima spe tenentur SS. et OO. Comitatum istorum, imo jam animo praecipunt, inaeestimabilis virtutis. Statuum, et Ordinum praerogativarum eximium Tutorem, et propugnatorem Leopoldum Archi-Ducem, Regni Palatinum, redivivum se se in Celsitudine Vestra veneraturos.

Eapropter gaudii, et exultationis suae Nuncios Nos ad Regiam Celsitudinem Vestram destinarunt: ut eorum laetitiam, et jubulum eorum enarremus. Quorum exuberantis gaudii animi sensa, dum affusi conspectui Regiae Celsitudinis Vestrae in profunda sub-

missione declaramus, ea, qua par est animi devotione oramus, ne vota et desideria SS. et OO. Comitatum horum morari, sed semet quamprimum in medium eorundem conferendo, gaudium et solatium eorum exoptata benignissima praesentia sua cumulare, conceptumque et adhuc gliscentem ex amissione Regii Principis, Regni Palatini, quem praesentem liquidissimo animi solatio intuebantur, dolorem relevare Benignissime dignetur.

Gaudii ceteroquin hujus, et votorum quae depromimus testes, SS. et OO. litteras humillime exhibemus, Nosque, et illos, una Benignitati, praepotentique Protectioni Regiae Celsitudinis Vestrae in profunda submissione devovemus.

6.

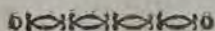
Honorificam Dominorum SS. et OO. Comitatus Pest, Pilis, et Solth articulatim uniti, nec non Liberarum Regiarum-qua Civitatum Budensis, et Pestiensis Salutationem, et Invitationem pergrato suscipio animo. Et quemadmodum nihil magis mihi in votis est, quam in Gremium amplae istius, ac de Rege, et Regno nunquam non insigniter meritaе Provinciae quanto ocius convolare, ac non solum sinceris meos in promovendum Publicum ejus Bonum quavis data occasione impendendos conatus, verum et peculiarem illam, qua in singula ejusdem Individua feror, Propensionem, ac Benevolentiam coram uberius palam facere: Ita, ad acceleranda isthaec studia, Discessum meum dehinc in 18-am currentis Mensis sic defixi, ut jam 19-na SS. et OO. me in medio sui videre possint. Super quibus, ac super eo etiam,

quod Vestigia dilectissimi condam Fratris mei Alexandri Leopoldi adeo sequi velim, ut Bona ejus memoria Cordibus singulorum impressa, non solum nunquam obliteretur, sed per mea etiam facta amplius adhuc consolidetur, Eisdem Dominos SS. et OO. tantisper etiam certos securosque reddi cupio.

Miskóltzról Oct. 3-dikánn: — „A múltt Septembernek 27-dik napján tartott a' *Tifza*-mellyéki Reformáta Superintendenciának *Sajó Sz. Péteren* Superintendenciális Gyűlése, mellyre a' Superintendens Fő Tifzt. *Paksi Szatthmáry* Ábrahám Úr, igen terhes betegsége miatt el nem jöhetvén, 's azonban ekkorra Papok^a szentelése is lévén rendelve, kérdésbenn jött az, hogy az illy jeles alkalmatossággal, a' Superintendens által véghez vinni szokott munkát, most ki vigye véghez? melly is a' jelen lévő 4 Tifzt. Esperestek között, (a' választás magokra hagyatván) Tifzt. *Szöke* Ferentz Úrra bízattatott. Fel-szentelendő Papok voltak 31-en, kiknek mind tanulássok folytatásáról, mind pedig Hivataljokban eddig való magok viseletéről nyert Bizonyság-Leveleik, a' Templomban, minekutánna az Isteni rendes tiszteletnek vége volt, el-olvastattak: dél után és más nap reggel a' Theológiából, és a' Zsidó 's Görög nyelvből Exámenjek volt, annakutánna a' szokott mód szerént fel-szenteltettek. “

A'
TSÁSZÁRI és KIRÁLYI FELSEG'
ENGEDELMÉVEL.

31.

Költ Bétsben, Mind Szent-Havának (Octóbernek)
16-dik napján, 1795-dik Efstendőben.

Hadi és Békességes Környülállások.

B *ajalich* Generálmájort; és *Oreskovich* Péter Fő-Hadnagyot, a' ki, *Quosdanovich* Feldmarschalllieutenánt mellett Adjutáns-ságot visel, *Mária Theresia* Vitézi-Rendjének kis Keresztjével méltóztatott meg-jutalmaztatni Fels. Urunk; mivelhogy mind a' kettőnek igen nagy hasznát vette F. M. L. *Quosdanovich*, a' 24 Septembertől diadalmas hartzbann.

K k

Gróf *Clerfayt* Tudósítása fzerént, a' Miéink közzül, Strázsamestertől fogva le felé számlálva 35-en maradtak halva a' 24-dik Septemberi verekedésben; sebbe estek öt Tisztek, kik közzül való Székely Hufzár Fő-Hadnagy Gróf *Tóldalagy*; és 144 Közemberek. Két emberünk a' hartz után nem találtatott. Lovunk 54 veszett el; 78 meg-sebesedett; és keltő nem találtatott. — A' Frantziák' részéről fogságunkba estek F. M. Lieutenánt és két Brigádák' Kommendánssa *Du Four* Generális; 19 Stabális és Fő Tisztek; alsóbb rendű Katonák pedig mintegy 400-an. Ezer-nél több holt Frantziák izámlálódtak meg a' hartz' mezején, kik között vólt sok más Tisztekkel együtt, egy Brigádiros is *Düval du Surard* nevezetű. Az el-szaladtaknak leg-nagyobb része a' *Nekar* vizibe veszett. — Mintegy harmintz ágyú és sok más holmi is találtatott a' hartz' mezején: tíz ágyút pedig; sok muní-tziós: és harmintzegy más szekereket lo-vastól együtt, erővel vettek el Vité-zeink.

Heidelbergából Octób. 4-dikénn: — „Tegnap előtt tanátskozást tartottak itt Gróf *Clerfayt* és Gróf *Wurmser*: melly tanátskozásnak azt a' következését láttuk mi; hogy *Moguntzia* felé tsak hamar egy-néhány Granatéros-Batalionok indúltak, mel-lyeknek helyére, azonnal más rendbéli újj

Katonaság állítódott a' Gr. *Wurmser*' Ármádiájából. Mihelyt vége lett a' tanátskozásnak: mindjárt vissza-utazott innét Gr. *Clerfayt* a' maga fő-quartélyába, *Aarhej-ligenbe*. “

A' Német-Birodalmi Sváb Kerületnek Carlsruhe nevű Városotskájából, Octób. 5-dikén: — „A' Felső-Rajnai Vidékekről sok Ts. K. fegyveres Nép takarodott által ezen a' Városonn egynéhány napoktól fogva, a' Mannheim és Heidelberga környékéinn álló Sereghez. A' Frantziák is több több Katonaságot gyűjtenek mind úntalan Mannheimhoz. “

Heidelbergából Octób. 6-dikán: — „Harmintzhat Svadron Lovasság vagyon az itt Heidelbergánál lévő Ts. K. Seregben, mellynek Gróf Wurmser után való Al-Kormányozója Latour Generális. Tegnap estve elébb nyomúlt az egész jobb szarny, abból az okból; hogy szorossabban együtt legyen az Armádia. “

Frankfurtból Oct. 7-dikénn: — „Az ágyúzás, mellyet tegnapelőtt hallottunk, Biberichnél völt. — A' 3-dik Octóberi verekezésben közel négy száz ember maradt halva a' Frantziák között; és sebet is sokan kaptak: mivel annyibann is szolgált a' szerezte a' Ts. Kir. Vitézeknek; hogy el-dugott Battériák' eleibe tsalták az ellenséget, mellyekből, igen foganatosann ágyúzhattak reája. “

Frankfurtból más Level is érkezett, melly, 7-dik Octóberben költ, 's ezeket foglallya magábann: „Tegnap és ma, több húzombéli ágyúzást hallottunk Moguntzia felől. Úgy foly a' híre, hogy újra megtámadta legyen az ellenség tegnap a' Kaszszeli sántzokat. — Ehrenbreitstein, nem adta vala még meg magát 2-dik Octóberben Morceau Generálisnak, a' ki, tizenhat ezer emberrel áll körülötte. — Offenburból, olly értelmű Tudósítás érkezett ide tegnapelőtt, hogy a' Ts. K. Sereg' betegjei és nehéz bagázsiai, a' hegy megé szállítódták. — A' Saxóniai Katonák, Bischofsheim és Bamberg felé vettek útjokat.“

A' Hannoverai Kormányfő, Ő Nagy Britanniai Felségének mint Hannoverai Német Választó-Hertzegnek különös parantsolatjából, következő summájú Jelentést és Rendelést adott ki Sept. 29-dikénn; 's közönségessé is tétetett minden Német-birtokaibann az említett Felségnek: „Valamint kevéssel ennekelötte ki nyilatkoztatta már egyszer a' Nagy-Britanniai Felség; úgy újra is jelenti: hogy megnyugszik azonn a' Békesség-kötésen, melly, e' folyó esztendőnek ötödik Aprilissében lett a' Prusszus Király és Frantzia Ország között, és különösen az ezen Békesség-kötéshez tóldalékul járútt Eggyezésen (mellybenn, t. i. a' neutrális Nemet Tartományo-

kat egyéb Német Tartományoktól külön választó línea szabódott-ki): minekokáért meg-határozott akarátja Ő Felségének, hogy minden Német Tartományyaiból, az ott tartózkodott, és ennekelötte a' Nagy-Britanniai és *Hannoverai* Sereggel hadi szolgálatot együtt tett fegyveres *Frantzia* Ki-költöztek, 's más idegen Katonák is úgy el-takarodjanak végképpen, hogy semmi leg-kissebb rész is belöllök hátra ne maradhasson említett Birtokaibann Ő Nagy Britanniai Felségének, se' ezen Birtokokonn által soha többé Rekruták se' szállítódhassanak utánnok. — Ehez a' Kiralyi és Választó-Hertzegi Rendeléshez szorosan tartoznak alkalmaztatni magokat minden Katonai és Polgári Tisztviselők. “

Olasz- Országból. —

Finaléból Sept. 26-dikán: — „A' *Loanoi* parthoz egynehány *frantzia* hajók közelítettek vólt, 's a' mi (t. i. Ts. Kir.) hat hajóinkban tettek valami kevés kárt; nem különben egy két házban is; egy *Hufzarunkat* pedig éppen midőn mosdott volna szegény feje egy kútnál, akkor dobatták agyon; de nem soká lehetete maradások a' nevezett partnál; mert a' miéink, egy *Battériát* készítettek, 's két ágyúkat szégeztek ki abból ellenek. Már most tsak *S. Spiritótól* és *Borghettótól* ágyúznak felénk. “

A' Millesimoi (Tsász. Kir.) Táborból
 Sept. 26-dikán: — „E' folyó Hónapnak
 19-dikén *Argenteau* Generális rajtok ment
 a' Frantziákon, 's el-vett tőlök egynehány
 jó tanyákat; de olly igen előre találtak
 menni Katonái; hogy körül vétettek az el-
 lenségtől, 's mintegy ötfüzra ment a' köz-
 zülök el-húllottaknak és meg-sebesedtek-
 nek száma. *Nádasdy* gyalog Reg. jéből
 négy Tiszt esett sebbe. *Schmiedtfeld* Reg.
 je leg-többet szenvedett. — A' mint hal-
 lyuk, részünkre szolgált a' szerentse Sept.
 24-dikénn, úgymint a' melly naponn, el-
 foglalt Népünk *S. Spiritó* nevű hegyet,
 melly *Loano* táján fekszik, 's leg-jobb ta-
 nyájok volt a' Frantziáknak.“

Petrából Sept. 27-dikén: — „Teg-
 nap 600 főből álló Frantziáság meg-táma-
 dott száz Horvát-Katonákat, kik, segítse-
 gül kapván magokhoz még más száz Hor-
 vátságot, úgy viaskodtak; hogy közülök
 tíznél többen nem kaptak sebet; a' Fran-
 tziák közül ellenben húszan maradtak hal-
 va; negyvenen sebesedtek meg; és 19-en
 estek fogságba.“

Frigyes - Belgyiomból. —

Ezen Közönséges - Társaságnak Lako-
 saihoz *Párisból* egy biztató Intés küldö-
 dött, mellybenn ígérlik a' *Frantzia* Igaz-
 gatók, hogy a' *Frigyes - Belgak* is olly kí-
 vántt állapotba helyeztethetik magokat
 valamint a' Frantziák; tsak hogy nyomják

el magok között, a' *Robespieri* kegyetlen hatalmaskodásra vágyó szándékot; értse-
nek egyget; tisztelettel és bizodalommal
viseltessenek Képviselőikhez; 's minden
erejekkel segítsék ök is az *Anglusok* el-
len intézett *Frantzia* igyekezeteket. —
Intetnek az olyan Lakosai is *Frigyes-Bel-
gyiornak*, kik még az előbbeni Igazga-
tás' formájához ragaszkodnak, hogy ebbé-
li kívánságjokról örökre tegyenek le.

Ezen Írásáért a' *Frantzia* Közjóra
ügyelő Deputátziónak, köszönetet mon-
datott a' *Frigyes-Belgyiomi* Fő-Kormány-
fzék, a' *Hágában* lévő Fr. Minister *Noël*
Polgár által.

Geldria és Over-Yssel (Transilvana)
Tartományok is meg-eggyeztek már ben-
ne, hogy Nemzeti-gyűlés állíttassék fel
Frigyes-Belgyiomban.

Frantzia - Országból. —

Páris Városa' Szakasszainak úgy ne-
vezett Első - Gyűlései, mellyek, az új
Konstitúció' dolgában hívattattak össze:
meg szüntek e' már újat vonni a' Nemze-
ti - Gyűléssel vagy nem? még meg nem
határozhatjuk. — *Charette* Rojalista Ve-
zérrel, olly Tudósítások olvastattak fel
Sept. 27-dikén a' N. Gy. előtt, hogy le-
velez *Charette* Párisba.

Béts.

Tegnap a' F. Tsászárné neve — *The-
résia* — napjára, az *Olasz* Operisták, *Pal-*

mira Regina di Persia (Palmira Persiai Királyné) nevezetű Darabot játszottak, mellyben, van mivel legeltesse magát a' fül is; de kivált a' szem. *Dárius Persiai Királytól* a' Leányát *Palmirát*, Feleségül kéri magának, egy Szcithiai; egy Egyiptomi; és egy Indiai Fejedelem. Ezen Fejedelmek közzül egyik elefánton; másik tevénn; a' 3-dik szép paripánn érkezik *Dáriushoz*. A' vélek lévő régi formájú sok fegyveres Katonákon kívül; két Törpék (*Zwergl*) 's két Óriások is szemléltetnek, és sok ajándékok. A' teve, a' ló, és a' két Törpék, természeti valóságúak; hanem az elefánt, az Óriások 's a' t. mesterségesen vagynak ki-formálva.

Magyar Ország.

Pest Vármegye' Fő-Ispányi Székébe lett bé-ülttetetése' alkalmatosságával Kir. Locumtenenssünknek, a' melly Befzedet tartott Ő Fő-Hertzégéhez Országunk' Prímássa mint Királyi Kommisszárius, tsak egy két szóval tehattünk arról emlékezetét a' minapábann, ímé most közöllyük azt maga valóságábann, az arra adott feleletjével együtt *Jósef* Fő-Hertzegnek mint Fő-Ispánynak.

Prímás Ő Eminentziája' Beszédje.

Felices inter Dies, quos multos, et prope modum in medio Augustae Familiae sibi succedentium Hungariae Regum a florente ad propectam usque jam jam inclinantem aetatem exigendi fortunam habui, caeteris gloriosior hodierna illucescit mihi, imo prosapiae

meae universae, annalibus ejus cum immortali gratitudine inferenda, qua videlicet in unum congregatorum Statuum, et Ordinum festiva die, realis Serenitatis Vestrae Regiae; in Jura, praerogativas, emolumenta, plenamque Officii Supremi Comitum Comitatum Pesti, Pilis, et Solt articulariter unitorum activitatem, introductio: Tui ipsius Benignissime Princeps desiderio mihi altissimo committitur Nominis Regio, quae mihi clementer delegata incumbentia, eo redditur illustrior, quo recentius eam ipsam, paucos ante annos, tum jam Coronae Princeps, modo Augustus Rex noster, erga magnae memoriae Fratrem suum Serenissimum Archi-Ducem Leopoldum, desideratissimum Palatinum nostrum, proprio motu explevit in publicum, ut ea ipsa occasione candido ad Status, et Ordines sermone; declaravit fraternae dilectionis, et sinceri sui in Gentem Hungaram studii, et affectus specimen. Devotissimo perpetuae gratitudinis recolo animo, pretiosissima haec fiduciae Regiae, et propensae Serenitatis Vestrae Regiae in me voluntatis pignora, quibus demerendis omnem pro quavis opportunitate impendam operam.

Jam progressurus ad Officium, quod hodie ad me pertinet: facili labore implebo altissima Jussa Regia, caeteroquin congregatis Comitatum Pesti, Pilis, et Solt articulariter unitorum Statibus, et Ordinibus desideratissima, imo universo Regno Hungariae acceptissima, ex omnibus partibus affluentium solennium Deputationum testimonio manifestata. Sufficit Serenissime Princeps Regie, et Supreme Comes Tui, ut Supremi Comitum viva voce facta proclamatio, ut vix jam contineri possit ardentissimum congregatorum Statuum, et Ordinum desiderium, Serenitatem Tuam Regiam in propria Officii, et Praesidii Sede exaltandi, ingenui erga Te amoris, plenae in moderamen Tuum fiduciae, integrae in Juribus Tuis fidei, promptique jussis Tuis obsequii homagium unanimi sensu, et voce litandi, nullum ad haec Imperium, nulla cohortatio, vel commendatio eatenus locum obtinet: proprii animorum sensus, felicitatis omnigenae de Tui exaltatione auguria.

Eadem cum desideratissimo magnae memoriae Palatino nostro Alexandro Leopoldo a teneris Institutio, naturalis virtutum, et meritum desideratissimi

Fratris antecessoris Tui aemulatio, aviti sanguinis haereditas, ingenita Augustae Domui gloria ex corde, et anima devinciendae Nobilis sibi percharae Gentis Hungariae, caeteraeque ingenuianimi Tui eximiae dores, insignis in omnes comitas, ingenii vivacitas, inde fluens providorum Consiliorum promptitudo, et solidae determinationis energia, florentis aetatis, caeteroquin ad omne bonum flexibilitas, sunt totidem stimuli, moderamen Tuum exoptandi, commissa exequendi, pro re nata reciprocis Consiliis juncta opera adjuvandi, et ad prosperos deducendi eventus. Non sunt haec quaequae in compendio commemoravi, Commissarii Regii forte ex officio inventa, facundae Orationis causa collecta, recepisti haec omnia jam longe antea in candidis congregatorum Statuum, et Ordinum Litteris, imo non solum Tibi proprie commissorum Comitatum Pest, Pilis, et Solt articulariter unitorum, sed quod singulare est, per longum, latum dispersorum reliquorum etiam per Hungariam, Partesque adnexas Comitatum conformes, et in unum, eundem convenientes sensus, qui aequae, ac Tibi crediti Comitatus, non tantum Tibi adeptam dignitatem ex corde aggratulati sunt, sed et aequae ut isti, ita et illi Augustissimo Domino Regi nostro FRANCISCO II. tenerrimas gratiarum actiones reddiderunt, de Paterna Regis optimi providentia, qua sua Sacratissima Regia Majestas gravissimis Belli circumstantiis impedita, ut ut maxime vellet, pro Legum sanctimonia Status, et Ordines mox in Dieta congregandi, vel interea etiam de aptissimo hic et nunc medio providerit; grandem jacturam in amisso Regni Palatino Leopoldo Regiae Majestatis Consiliario fidelissimo, Regni, Jurium, Libertatum firenuo custode, Pestanae autem Provinciae Moderatore suavissimo, prout haec omnia Paternae in felicitatem Regni, et Pestanae Provinciae commoda sollicitudinis Regiae motiva, et quod moerorem, desideratissimo Palatino Nostro, vel maxime solari potest, Regia eximiarum animi sui dotum, et de Rege, et Regno ad eineres suos conservatorum meritorum Testimonia, viva Regis optui, qui Nobis Fratrem pro Fratre dedit voce intelligenti solatium et felicitatem habuerunt Inclytorum Comitatum Pest, Pilis, et Solt articulariter unitorum Deputati, qui fidelem iusti adeo de Palatino Nostro Regii Testimonii Relationem fecerunt, eximias et raras animi

dotes, quas in desideratissimo Palatino una Locumtenente Regio, Comitatum articulatim unitorum Supremo Comite, Leopoldo Archi-Duce suscepimus, et in quibusvis multiplicium arduorum officiorum partibus, et in communi, et in particulari experti sumus, quarum modo adhuc ardentissimo desiderio tenemur, utique et erga illum Regium Principem, dum unanimi suffragio Status, et Ordines Regni, eum Palatinum sibi expeterent, et piae memoriae Leopoldi II. Regis nostri consensu obtinerent, aequae ut nunc in fundatis tantum auguriis horum eventuum subsisterent, cur non Serenissime Princeps Locumtenens Regie, et Supreme Comes! de simile iusta, et fundata spe omnis prosperi et accepti Nobis non promittamus? Experientia ceteroquin est optima rerum Magistra, haec autem continuo de Augustissima Domo Regia acceptorum Locumtenentium Regionum, magnae memoriae Francisci, et recentis Ducis Alberti recentissima Leopoldi fuit nobis faulissima: cujusvis vestigia secutus fueris Serenissime Regie Princeps! magnam Tui, et apud Regem, et Regnum comparabis existimationem, et dilectionem, quae tantum pro diversitate perfectionum assecutarum, et earum efficacia majora poterit capere incrementa, et se ipsum ex concentratione in se earundem perfectionum in prototypum formare potuit Leopoldus, et quare non posset JOSEPHUS? ex praemissa etenim in sermone meo identitatum enumeratione, haec consequentia suapte fluit.

Aggredere itaque Serenissime Regie Dux, et Supreme Comes! in pleno júbilo Tibi altissimo Nomine commissum moderamen Pestanae Provinciae, cujus conspicuus Magistratus nobilissimae Palatinorum et Locumtenentium Regionum Haereditatis custos, et vel ideo in quibusvis agendis omnium in Se oculos convertens, altera jam Sui restauratione unanimibus suffragiis confirmatus, cum plena perpetui sui Supremi Comitis consolatione una et satisfactione, de rebus in gravissimis temporum momentis bene actis, indeque comparatis cumulatissimis meritis, sit Tibi cum congregatis unitorum Comitatum Statibus et Ordinibus solidum continuo Reipublicae bene gerendae vadimonium, in eminentis vero officii Tui Sede exaltatus, concordēs prosperrimorum votorum acclamationes Paterno cum

affectu suscipie, et in seros annos vive nobis sospes,
et incolumis.

*A' Királyi Locumtenens Fő-Hertzeg'
feleletje.*

Intimum illud animi mei solatium, quod in aditu officii Perpetui Supremi Comitum trium horum articulariter unitorum Comitatum per Suam Majestatem Sacratissimam mihi clementer delati capio, novum inde incrementum sumit, quod munus hoc per Tuas manus Eminentissime Cardinalis, et Regni Primas suscipiam, quem conspicuae Virtutes in Purpuratum Ecclesiae Patrem, summumque Regni huius Antistitem evexerunt, in quo Rex noster Clementissimus Ministrum nactus est, inconcussa fide, et consummata eruditione probatissimum, Patria Civem primum, eumque charissimum, utraque autem Respublica fulcrum sane firmissimum.

Tua solum modestia prohibet Encomia tantis meritis, ac Virtutibus debita in medium adferre, ac seu conspicua antiquissimae, juxta ac nobilissimae Prosapiae Tuae merita a pluribus inde Saeculis de Rege, et Regno parta recenseri, seu vero victorias per Avum Tuum Comitem Adamum de Batthyán de Turcis reportatas attingi, seu denique nomen magni quondam Genitoris Tui Comitis Ludovici Regni Palatini, quod in recenti adhuc, et grata universorum Regnicolarum memoria superstes

est, Patruī item Tui Principis olim Caroli de Batthyán commemorari, qui Regnorum Dalmatiae, Croatiae, et Slavoniae antea Banus, perenne sui desiderium apud eorundem animos reliquit, subinde vero Generalis Campi-Mareschallus, et Conferentiarum Minister, una Augustissimi olim Imperatoris Josephi II. Patruī mei glorio-sae memoriae Educator fuit, et meritissimae Familiae Tuae novam Dignitatem Sacri Romani Imperii Principis invexit.

Praetermitto inquam haec omnia, quod propriarum virtutum Tuarum splendor, mutua meritorum per Progenitores Tuos, Toga, Sagoque sibi comparatorum Luce non indigeat, ast condignas, easque maximas, quas possum grates Tibi rependo, quod alto Clementissimi Principis nostri nomine, me in munus Supremi Comitissimae hujus, illustrisve Provinciae introducere volueris.

Vobis pariter Domini Status, et Ordines Comitatus hujus Pestiensis, qui ad hanc Festivitatem tam frequenti numero, ac tam singulari alacritate concurristis, et peculiarem prorsus attentionem, prout jam antea similibus occasionibus Serenissimo Saxoniae Duci Alberto ejus temporis Locumtenenti Regio, subinde vero Serenissimo olim Archi-Duci Leopoldo, Regni Palatino, Fratri meo desideratissimo, ita nunc mihi tam luculentis Testimoniis, edi-

tisque festivae adeo laetitiae signis comprobare voluistis, pro sincero hoc vestro affectu debitam aequae gratitudinem meam exhibeo, ac nihil magis optatum, solatio-
sumque mihi fore profiteor, quam si plenam Dominorum Statuum, et Ordinum erga me fiduciam, ac amorem mihi devincere, maturisque virorum de Rege, et Regno meritissimorum Consiliis adjutus, in provehendam totius Regni felicitatem parte quoque ex mea concurrere, in specie vero affulgente quavis opportunitate, tam universae huic Provinciae, quam dignissimis ejusdem Individuis sincerum pariter affectum, jugemque propensionem meam, ac Benevolentiam manifestam reddere potuero.

Non minus vobis meritissimi complurium Comitatum Nuncii, qui praesentia Vestra Festivitatem hanc tanto solenniorē reddere voluistis, Districtus item Jazygum et Cumanorum, nec non Liberrarum Regiarumque Civitatum Magistratus, qui ex hac Solennitate partem capere satagistis, grates itidem repono, ac vos quoque de constanti addictione mea, ac Benevolentia certos, securosque esse cupio.

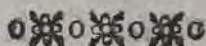
Pestről Oct. 12-dik napján: — „Tegnap, zászló-szentelő Innepe vala itten a' Gyulay Nemes Regementjének. Katonai egéssz fényességű tzeremóniával állott ki a' nevezett Regementnek itt lévő Ober-

fier-Batalionnya, a' vóltt *Paulínusok'*
 Templom-piattzára jókor reggel. Tíz óra
 felé meg-jelentek a' Szentegyházban: Ki-
 rályi Helytartó *Jósef* Fő-Hertzeg; Prímás
 Ő Eminentziája; az itt lévő Generálisok;
 Tisztek; és sok más Uraságok és Fő
 Dámák is. M. Püspök *Kondé* Úr pon-
 tificált; és minekutánna végezte volna a'
 Sz. Misét; járúlt ahoz az ásztalhoz, mely-
 re, két újj zászlók valának helyheztetve
 az Óltár előtt, meg-áldotta azokat, és a'
 Seregek' Urának Istenének óltalmába aján-
 lotta; annakutánna szívre-ható buzdításo-
 kat intézett a' Tiszti-Karhoz, mellyeknek
 summája oda ment ki, hogy a' Tisztek,
 kormányozássok alatt lévő Fegyveres-paj-
 tássaikkal együtt, változhatatlan hívség-
 gel viseltessenek Királyokhoz 's Hazájok-
 hoz, és a' Valláshoz. Szép egy Orátziót
 tartott a' Katonai Káplányok' Feje (Feld-
 superior) *Klaux* Úr is, mellyben fonto-
 sann elő-adta a' *Gyulay* Regementjének
 1740-dik esztendőben lett fel-állítatását;
 és jeles Vitéz-tetteit, mellyekkel t. i. mind
 a' hét esztendő *Prusszus*; mind a' Török;
 mind a' most folyó Frantzia háborúbann is
 meg-különböztették magokat ezen Rege-
 mentnek érdemes Tagjai. Vége lévén
 mind ezeknek, leg-először is a' Locumte-
 nens Fő-Hertzeg; azután a' Cárdinális
 Prímás; annakutánna a' Kereszt-anyának
 hívattatott B. *Vétsei* Generálisné; tovább-

bá az Obersterné; Özvegy M. *Beleznay* Generálisné; 's más Nagy-Affzonyságok és fő rangú Férjfiak eggy eggy szeget vertek a' már ekkor meg-szentelve volt zász-lók' rúdjaikba. Ezen tzeremónia után, kezébe vette *Kondé* Püspök a' Szentséget; 's a' Templombéli egész Gyülekezettől kísértetvén, ki-indult a' Templom' piattzá-ra, mellyre ki-érkezhénn, meg-áldotta a' Katonaságot, meg-áldott egyebeket is. Az áldás vétel után; három szeg formára állott a' Batalion: 's meg-esküdt az újj zász-lók alá való hív vitézkedéste Magyar nyel-venn. Puskákból adott Szálvák fejezték bé az egész tzeremóniát. — Prímás Ö Eminentziája gazdag ebéddel vendéglette meg a' Tiszt-Urakat: estvére pedig fényes Bál volt nálla, mellyben a' Locumtenens Fő-Hertzeg is meg-jelent. “

Nemes *Somogy* Vármegyének Szék-újjító (Restauratoria) Gyűlése, Sept. 21-dik napján tartatott *Kaposváron*, a' mellyben, Fő-Ispány Gróf *'Sigray* Károly Ö Excel-lentziája által candidáltatott Uri Személ-lyek közzül, Kik választódtak a' közön-séges tiztségeknék viselésére: a' jövő po-sián fogjuk meg-írni.

A' Szélekről írják, hogy szünik a' pestises nyavalya.

A'

TSÁSZÁRI és KIRÁLYI FELSEG'
ENGEDELMÉVEL.

OKOKOKOKO

32.

Költ Bétsben, Mind Szent-Havának (Octóbernek)
20-dik napján, 1795-dik Efstendőben.

Hadi és Békességes Környülállások.

Hejdelbergából Oct. 5-dikénn; —
„Mannheim úgy körül vagy on véve Ts.
K. Katonák által, hogy senki se' mérészel
ki-jöni messze belőle.“

„Palatinátusi Minister Oberndorf Úr,
egynehány napokkal ezelőtt, Monachium-
ba utazott Basileánn által.“

Regensburgból Octób. 7-dikénn: —
„Az itt ülő Német-Birodalmi Gyűlés, ma
adta ki az Instruktiót (Útasítást), melly-

hez fogja tartani magát a' Békesség-alkura küldendő Deputátziója a' Német-Birodalomnak. “

Frankfurtból Octób. 12-dikénn: — „*Ehrenbreitstein* Vára körül a' mi Batériákat készítenek éjjel a' Frantziák: el lövöldözi nappal a' benn lévő Örizet. “

Frankfurtból Oct. 10-dikénn: — „A' *Rénus'* jobb-melleyékéről is el-kezdették már meg-támadni *Moguntziát* a' Frantziák. Egynehány napokkal ez előtt fzerentsét próbáltak a' *Zahlbach*i sántz ellen: de ezen próbatétel nem kevés veszteségjékbe került. “

Gróf *Clerfayt'* Tudósítássa fzerént, fel szabadítódott *Moguntzia* egésszenn a' *Rajna'* jobb-melleyéke felől való ostromoltatás alól: mert 10-dik Octóberbenn által ment Népiünk a' *Ménus* (*Mayn*) vizén két helyenn is, úgymint *Seeligenstadtnál* és *Offenbachnál* (melly Helységek, *Frankfurtonn* innen fekszenek); és más nap *Bergen*hez érkezett, ámbár nehéz vólt haladni: mivel a' tartós essőzés mind elrontotta az útakat; mellyekenn a' tartalék-ágyúk, nem is elébb érhettek 12-dik Octóbernél a' táborba. Még 11-dik Octóberben által-üzték Vitézeink a' *Nidda* vizénn az ellenség' Elölvígyázóit: melly víznek bal-melleyékénn azonnal helyet foglalt magának Seregünk' előljáró része. 12-dik Octóberbenn, erőssen rajta vólt az ellenség,

hogy *Nidda* nevű faluba vissza-férkezhessen: de minden próbái, melyeket e' végett tett a' *Nidda* vize' jobb-melleyékén fekvő *Höchst* nevű faluból sikeretlenek voltak. Leg-alább is reá ment akkori veszteségje ezeröttszáz emberre. A' miéinkben háromszáz ember-kár esett. — Oct. 12-dik éjtzakájánn, három tsapatokra oszlott az ellenség, 's hátra vonúlt a' *Lahn* vize felé fekvő hegyre nagy siettséggel: de Könyű-lovassaink mindenütt nyomában voltak, és sokat elfogtak közzüle. — Oct. 14-dikén, *Homburg* és *Usingen* felé szándékozott vinni Armádiáját Gróf *Clerfayt*, hová már előre el-ment az Elöljáró- és a' Tartalék-Korpussal, Gróf *Hadik* Generális. — — Ezen Tudósítással 13-dik Oct. benn indúlt *Bergenből Clerfayt* Reg. jebéli Májor *Spangen*, és 18-dik Oct. benn *Bétsbe* érkezett, mellynek nevezetesebb úttzáinn és piattzáinn, Posta-Tisztek és sípoló 's durrogató Posta-Legények által hordoztatott meg az említett napon délutánni 4 és 5 óra között.

Olasz-Országból. —

A' Millesimoi *Táborból*, így írt Sept. 26-dik napján egy *Érd. Tisztje* a' Mészáros *Generális Uhlánus Regimentjének*: — A' mi füvet találtunk a' *Bormidai* hegyek között: minekutánna mind fel-étettük volna lovainkkal: más legelőről kellett gondolkodnunk. Mostani tanyánk felé vettük

tehát útunkat egy olly szörnyű magas hegyen által, mellyen nem masírozhattunk egyébképpen, hanem gyalog vezetgettük lovainkat. Itt szebbek a' mezők, mint voltak a' *Bormidai* hegyek között: mivel tágasabbak a' völgyek. Maga a' Mező-Város *Millesimo*, melly alatt fekszik táborunk, és egy *Erdödy* Hufzár Svadroné, nem a' leg-jobb állapotban vagyon mostan; mivel a' múltt elztendőben, mind a' Frantzia - mind a' Horvát - Katonák miatt sokat szenvedett. — A' melly részét *Rivierának* (a' Tenger-melleyéknék) Népünk foglalta el: ott most minden házat 's istállót conscribálnak, hogy tudhassák, mennyi gyalog és lovas Katonaságnak lehet alkalmas helye, a' már közelgető télenn által a' *Genai* földön. Úgy van ki-tsinálva, hogy a' fő-quártély *Savonának* Külső-Városában legyen. Ezen Várostól fogva egészt *Loanóig* a' tenger' hosszában, gyalogság fog quartélyba lenni, egy Uhlánus- és egy Hufzár - Osztállyal (Divisióval) egygyütt. A' melly gyalogság a' hegyek között vagyon: egy része annak, a' *Redutokban* (Földvárakban) lessz őrizetül; más része pedig, a' szomszéd falukban fog quartélyozni. — A' *Nápolyi* Katonák, bemennek *Pedemontzium* (*Piemont*) Tartományába telelni, *Casal*, *Montferrat*, *Valenza*, *S. Salvator* nevű helyekbe, 's ezeknek szomszédásaikba: a' mi három Uhlá-

nus-Ofztályaik pedig *Alexandriába*, *Boscóba*, *Tortonába*, 's *Vogherába*. "
Nagy - Britanniából. —

Hogy a' mostani *Frantzia* Királynak 18-dik *Lajosnak* testvér Ötse, bé-fzállott a' frantzia partra; 's eggyesítette magát a' Királyt-kívánó *Frantzia* Lakosok' (Roya-listák') Fő-Vezérjével *Charette* Generális-sal: több rendbéli magános Levelek írták már: de officialis (tiszti vagy hivatalbéli) Tudósítások még ekkoráig meg nem bizonyították.

Két *Frantzia* Bízatosok — *Monneron* *Lajos* és *Sernoert* István Ferentz nevezetűek — érkeztek Sept. 29-dik napján *Londonba*, azért ugyann, mint magok közönségesen beszélik, hogy a' hadi foglyoknak ki-tserélése eránt kezdődött Eggyezést hamarább végre hajtsák: de a' Békesség eránt is olly reménységet öntött ezen két *Párisi* Kommisszáriusoknak érkezése a' *Londoniakba*: hogy sokan fogadtak már közzülök, még pedig úgy, hogy száz aranyat ígértek húszért, arra az esetre, ha a' jövő újj-esztendő előtt meg nem kéfszülne a' Békesség-kötés, *Nagy-Britannia* és *Frantzia*-Ország között.

S. Helena nevű *Afrikai* Birtokából *Nagy-Britanniának*, 11-dik Júliusban költ Tudósítások érkeztek *Londonba*, mellyek fzerént Júl. 3-dikánn ismét egy nagy *Hollandus* Hajó tért bé a' *S. Helenai* Kikötő-

helybe, 's leg-ottan le-tartóztatódott. Ez is gazdag teréhvel indúlt *Napkeleti-Indiá*-ból. *Elphingstone* Ánglus Tengeri-Vezér' Hajós - Svadrona is fogott három *Hollandus* hajókat, a' *Jó - Remenység*' fokánál (*Cap de Bonne Esperancenál*), melly nevezetes Erősségét *Frigyes - Belgyiom*nak, azért nem támadta vólt még meg akkor *Elphingstone*: mivel *Clarke* Generálisra várakozott. Szerentsét reménylett: mivel a' *Capi* Lakosoknak egy része az *Orániai*-Házhoz szít; más része ellenben nem akarja, hogy valaha a' Helytartói Igazgatás' formája jöjjön vissza *Frigyes - Belgyiom*-ba.

Frantzia - Országból. —

Sok Végzéseit vette már vissza, 's változtatta meg a' Nemzeti-gyűlés. Az ilyen Végzéseknek számából való lesz kéttség kívül az is, mellyet *Lüttich*; *Belgyiom*; és *Luxemburg* Tartományoknak *Frantzia*-Országgal való eggyesítéséről hozott a' Nemzeti-gyűlés Oct. 2-dik napján, *Merlin de Douai* nevű Tagjának sürgetésére, kinek Fel-tételét (*Projectumát*) igen nyomos okokkal ellenzették *Armand (de la Meuse)*; és *Lesage (d' Eure et Loire)* Tagok.

Elegyes Tudósítások.

Valamint *Berlinben*: úgy az *Oder*-mellyéki *Frankfurtbann* is, a' Tudományoknak és Mesterségeknek Királyi Aka-

démiája, közönséges Gyűléssel inneplette Sept. 15-dikén a' Király' neve napját. A' Törvényt-tanító Professor *Pirner* Úr, ösfze-hasonlította Beszédjében a' termélfzeti változásokat, az Emberi-Társaságok' változásaiyal. — Katona-Káplány *Gerlach* Úr, egy olly Értekezést olvasott fel, melly, a' tsendes és hánykódó gondolkozású Polgároknak egymással való meg-eggyeztetetésének módját foglalta magában. — A' Társaság' Elölülője, Professor *Hausen* Úr készítette az ösfze-hívó Írást, mellyben, Lengyel-Országna a' *Bríndenburgi* Választó-Hertzege- és Márkgráfi-Házsal való némelly ollyatén politika relátzióit fedezte fel: a' mellyek eddig nem tudódtak.

Szebenből Octób. 1-ső napján: —

„A' Török Udvarhoz rendeltetett *Svéd* Követ Báro *Heidenstam*n itt ment által Sept. 24-dikén. Az előtt való nap' este véjén jelen vólt Teátromunkban.“

Magyar Ország.

Nemes *Somogy* Vármegyének Székújító Gyűlésében, a' Fő-Ispány Gr. '*Sigra*đ Ő Exc. ja által cándidáltatott Úri Személyek között, kiket választottak a' Rendek, jövendőbéli Közönséges Tifztviselőkké: ígéretünk szerént ímé közöllyük:

Ord. V. Ispányságra: Gaál László, Gaál Krisztof, Eperjesi Sámuel és Novák 'Sigmond Urak; választott Gaál László Úr.

Subs. V. Ispányságra: Gaál Krisztof, Czindery Pál, Gombay András Szüts László Urak; választott Czindery Pál Úr.

Generális Perceptorságra: Gombay András, Mérey János, Rosti Ferentz, és Borda Antal Urak; választatott Mérey János Úr.

Fő-Szolga-Bíróságra a' Kanisai Járásban: Szűts László, Kováts József, Kajdatsi Antal, Vésey Mihály; választatott Szűts László Úr.

Egyik V. Bíróságra ugyan azon Járásban, Kováts József, Szmodits Mihály, Kis Ferentz; választatott Kováts József Úr.

Másik V. Bíróságra ugyan ott, Kajdatsi Antal, Vésey Mihály, Bereczk Imre Urak; választatott Vésey Mihály Úr.

Particuláris Perceptorságra ugyan ott, Nagy János, Kis Ferentz, Bereczk Imre Urak; választatott Nagy János Úr.

Fő-Szolga-Bíróságra az Igali Járásban: Csapody Gábor, Illyés Ferentz, Rosti Ferentz, Spissits István Urak; választatott Csapody Gábor Úr.

Egyik V. Szolga-Bíróságra ugyan azon Járásban, Spissits István, Mérey 'Sigmund, Kalmán István Urak; választatott Spissich István Úr.

Másik V. Szolga-Bíróságra: Árvay József, Niczky Jakab, Fonyó Ferentz Urak; választatott Árvay József Úr.

Particuláris Perceptorságra Mérey 'Sigmund, Szalay György, Niczky Jakab Urak; választatott Mérey 'Sigmund Úr.

Fő Szolga-Bíróságra a' Szigeti Járásban: Nedeczky Rudolf, Saági Mihály, Gaál János, Mérey János Urak; választatott Nedeczky Rudolf Úr.

Egyik V. Szolga-Bíróságra ugyan azon Járásban, Saági Mihály, Spissits Sándor, Szili Ferentz Urak; választatott Saági Mihály Úr.

Másik V. Bíróságra ugyan ott, Gaál János, Megyesi György, Deli József Urak; választatott Gaál János Úr.

Particuláris Perceptorságra, Somogyi János, Szili Ferentz, Tanyi László Urak; választatott Somogyi János Úr.

Fő-Szolga-Bíróságra a' Kaposi Járásban, Vörös István, Saági Dániel, Árvay György, Vlassits Antal Urak; választatott Vörös István Úr.

Egyik V. Szolga-Bíróságra ugyan ott, Borda György, Gori József, Szalai György Urak; választatott Borda György Ur.

Másik V. Bíróságra, Vlassits Antal, Somogyi Sándor, Závorfzky Mihály Urak; választatott Závorfzky Mihály Ur.

Partikuláris Preceptorságra, Borda Antal, Szalai György, Závorfzky Mihály Urak, választatott Borda Antal Ur.

Fő-Szolga-Bíróságra a' Babóltői Járásban, Sárközy István, Hodosy János, Tanyi László, Sárközy József Urak; választatott Sárközy István Ur.

Egyik V. Szolga-Bíróságra ugyan azon Járásban, Hodosy János, Spissits Sándor, Szmodits Mihály Urak; választatott Spissits Sándor Ur.

Másik V. Bíróságra, Tanyi László, Meggyesi György, Zarka József Urak; választatott Zarka József Ur.

Partikuláris Perceptorságra, Idősb Árvay József, Sárközy József, Farkas János Urak; választatott Árvay József Ur.

Ord. Fiscálisságra, Armprufzter Imre, Vajda Ádám, Bíró Sámuel Urak; választatott Armprufzter Imre Ur.

Vice - Fiscálisságra, Vajda Ádám, Gori József, Eperjesi Gábor Urak; választatott Vajda Ádám Ur.

Regisztrátorságra, Eperjesi Sámuel, Saági Dániel, Bíró Sámuel Urak; választatott Eperjesi Sámuel Ur.

Exactorságra, Dóczy János, Mérey Ignátz, Szmodits Mihály Urak; választatott Dóczy János Ur.

Az Eskütti és Commissáriusi hivatalokra, minden Járásban, hol két hol három Személyek candidáltak; kik közül csak azokat írom ki, a' kik választatottak; úgymint:

A' Kanisai Járásban Eskütteknek: Kis Ferentz és Bereczk Imre Urak; Commissáriusoknak Hunkár László, és Simon István Urak.

Az Igali Járásban Eskütteknek: Kálmán István és Fonyó János; Commissáriusoknak Szalai Antal és Fonyó Ferentz Urak.

A' Szigeti Járásban Eskütteknek, Gaál Imre és Hunkár János; Commissáriusoknak, Nagy Friderik és Deli József Urak.

A' Kaposi Járásban Eskütteknek, Vörös Sándor és Szakmáry Károly; Commissáriusoknak Vörös Károly és Simon Imre Urak.

A' Babótsai Járásban Eskütteknek, Megyesi György és Szmodits Mihály; Commissáriusoknak Szigeti Antal és Vékony József Urak

A' Ns Vármegyének eddig volt Földmérője Nagy József Úr, minden candidátzió nélkül, hivatalában meg hagyatott: hanem az Ord. V. Ispány Úr javasolván, hogy mivel a' dolog, kivált a' Dráva miatt igen sok, még egy Inzsenért választanának; melly javallást mindnyájan a' Tek. Státusok is helybe hagyván, és erre Horváth Ádám Urat rendelvén: titulált Úr a' hivalt meg-köszönte, de fel nem vállalta; hanem minden szükséges esetekben ingyen való szolgálatját ajánlotta; melly jóvá is hagyatott, és ez alkalmatossággal, titulált Horváth Ádám Úr, a' Tek. Státusok által Tábla-Birónak is ki-neveztetett.

A' Fő-Notáriusi hivatalban Novák 'Sigmund Úr meg-hagyatott; Első V. Notáriusnak Iffjabb Festetics Lajos Úr, másodiknak pedig Somogyi György Úr tettek.

Királyi Helytartónkhoz József Fő-Hertzeghez, mint *Pest, Pilis és Solt* törvényesen eggyesült Vármegyéknek már akkor ki-kiáltatott Fő-Ispánnához, következő Beszédet tartott a' *Kalotsai Érsek Gróf Kollonics Ö* Exc. ja:

Quatuor vix effluxere Anni, a quo desideratissimum nobis Principem Leopoldum communibus Regni votis electum, ac ab immortalis memoriae Imperatore Rege nostro Leopoldo petatum, et clementissime nobis concessum Palatinum, in munus Supremi Comitis harum trium unitarum Provinciarum inter faustissimas acclamationes introduximus.

Habebat, et venerabatur Hungara Natio, in hac aeterno grati animi sensu dignissima concessione, teneant in se Regii

amoris certissimum documentum. Quod enim vel a summopere amante Principe si-
ve certius, siue augustius amoris pignus
optare poterat, ac Filium Regis, et qui-
dem unice dilectum, et talem tantumque
Filium? sed optimus, et percharae sibi
gentis amantissimus Rex, qui hac Sua be-
nignitate nobis omnibus cumulatissime sa-
tisfecerat, Sibi uni, ac Suae Clementiae
nondum se fecisse satis existimabat, nisi
hanc nova, et inaudita Clementia cumula-
ret. Filium itaque Suum, quem, et in quo
omnia, haereditario huic Regno suo dona-
verat, in munus Supremi Comitis trium
harum Provinciarum, per alium Filium
suum, Coronae haeredem, quem hodie non
solum hujus ac aliorum Regnorum, sed ip-
sius etiam Imperii diademate fulgentem, Eu-
ropa tota suscipit, clementia nonnisi Prin-
cipi propria, mitti voluit.

Felix tali Palatino Patria! Felices tan-
to Supremo Comite Provinciae! Quae cae-
teris gratiae naturaeque donis divisa lar-
giebatur, junxerat in Eo bonorum omnium
auctor Deus. Quae partes ejus erant in
Deum, in Religionem, in Regem suum,
et nostrum, in charam sibi Patriam, in
omnis aetatis, et conditionis Cives, quas
ille cumulatissime, eaque promptitudine,
et benignitate, qua omnium in se rapiebat
animos non explevit? Laedere, et laedi
nescius, vivebat omnium aliorum com.

modis, suorum unice commodorum immemor, eoque uno se felicem, si felices nos reddere posset reputabat.

Quis non Annos sic amantis, et amati Principis augere suis optabit? quis non Ei nestoream aetatem et precabatur ardentissime, et spectata florenti juventute, ac assiduus votis, quae pro Ejus incolumitate ab unoquoque nostrum fiebant, firmissime sperabat? sed, o succisas totius Regni nostri spes! Ereptus est, dum minime metuebamus optimus hic Princeps, cujus in Gentem nostram immortalia sunt merita, delictum vero; si dicere liceat, id unicum quod a nobis tam cito, tamque tristi, et inopinato eventu, licet in hunc etiam optima illum sua voluntas impulerit, cum inexplicabili omnium Statuum et Ordinum, ac totius Regni moerore sit avulsus.

Sic nobis Principe Palatino, eoque immortalitate dignissimo orbatis; haerebat animo unius cujusque nostrum ea defuncti imago, quae uti immortalia Ejusdem merita tristi memoriae objiciebat, ita nobis orbitatis nostrae consciis justissimas amoris, et doloris lacrimas eliciebat.

Vidisti has Rex in Gentem hanc Tuam clementissime, utque illas, qua licet, abstergeres, pro Tuo in nos tenerrimo, et paterno prorsus affectu, prius quam vel preces nostras ad id obtinendum acciperes, cum nobis de Regio sanguine Tuo decre-

visti, imo benignissime dedisti etiam Principem, qui virtute sua, ac ea, quae desideratissimo Fratri suo vere propria fuerat, benignitate vivam Ejus imaginem referret.

Hunc Principem, in quo secundum Regem spes omnes nostras justissime ponere certa nobis fiducia pollicemur, hodie in munus Supremi Comitatus unitorum Pest, Pilis, et Solt Comitatum, Eminentissime Cardinalis, Princeps, Regni nostri Primas, et Commissarie Regie induxisti.

Multis iisque maximis Regiae in Te Clementiae documentis gloriari potes, Eminentissime Princeps. Tantis enim animi, ad summa nati, decoribus quibus omnes in admirationem rapis, tantis, tamque insignibus de utraque Republica meritis tuis, quae pro dignitate nulla recensere possit oratio, nonnisi summa debebantur honorum, et omnis dignationis proemia. Sed nescio an ullum ex his certius esse possit Regiae in Te Benignitatis Testimonium, ac haec ipsa qua hodie incredibili adstantium Ordinum cum exultatione fungeris, concredita Tibi nobilissima provincia.

Quid enim gloriosius, quid honorificentius Tibi poterat accidere, quam, ut eam provinciam, quam tanti fecerat immortalis memoriae Leopoldus II. ut pro ea pro dignitate peragenda Filium suum, Coronae haereditatem, destinandum arbitraretur, nunc Tibi committendam censeat Ille

ipse qui tunc eam tanta in Gentem nostram affectus contestatione peregit? Tanta mihi quidem haec videntur, ut, etiamsi non adessent (adsunt autem quam plurima) insignia in Regem, et Regnum merita Tua, quae immortalitatem Tibi promitterent, hoc solum Regiae Benignitatis Testimonium, illam Tibi certissimo, et justissimo titulo procuratet.

Tu vero, Serenissime Haereditarie Princeps Regie, Regie Locumtenens, et Supreme Comes, habes, ut confluentem in Urbe hac utraque, ac effusam in vias, et campos sub auspicatissimo ingressu Tuo multitudinem taceam, habes in hoc ornatissimo Consessu, in hac, tanto numero, et ex tam remotis Patriae nostrae Provinciis congregata nobilissima Gentis nostrae Corona, luculentissimum intimae in Te venerationis, fiduciae, et amoris argumentum, quod Tibi, qui peculiari semper in Hungaros Benignitate ferri dignabaris, et nova in dies ejusdem affectus argumenta praebes, non potest non esse jucundissimum.

Illae nempe Regio sanguine Tuo dignae, illa in Deum, ac Religionem, semper Austriacae Domui propria pietas, illa in infimos quosque singularis facilitas, et tantae magnitudini juncta demissio, quae nonnisi magnarum est mentium, illud in publicam Regni felicitatem intentum studium, quo ductus in iis Tibi comparandis,

quibus Te Patriae nostrae, cui totus jam vivere incipis, longe utilissimum reddas, nulli parcis labori, haec inquam omnia Eum nobis in Te viventem exhibent, quem dum inter Nos esset, nemo unus erat, qui non veneraretur amando, et non amaret venerando.

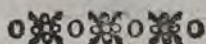
Audiat propitius vota nostra Deus! audiat calientissimas quas pro Regia Celsitudine Tua fundere non cessabimus preces Nostras, augeat annos Tuos, ut utraque Respublica grande in Te presidium diu sentiat; adsit omnipotenti virtute sua viis tuis, et consilia, ac vota Tua coelesti benedictione sua secundet. Haec sunt nostra non minus ac omnium hic adstantium ablegatorum, imo omnium Comitatum, haec totius Regni, ac Gentis Nostrae pro Regia Celsitudine Tua ardentissima vota.

Magne Deus! Cujus nutu, ac imperio reguntur omnia, Tuis in Gentem, ac Patriam Nostram uberrimis gratiis illud etiam clementer adde, ut de hoc ipso Principe Regio, quem Divino Tuo munere nobis concessum veneramus, desideria Regni nostri Provinciarum, non obscure declarata, paterna tua providentia in effectum deducas, quo sic, et Ille nos totos, quod laeti profitemur suos esse intelligat, et nos illum totum nostrum esse, quod infima submissione petimus gloriari valeamus.

Néhai nagy emlékezetű Palatínusunk mellett Kamarás-Úri Tifztséget viseltt, Locumtenentiale Consiliumbéli Referendárius Gróf *Eszterházy* József Ö Nagyságát, N. *Nyitra* Vármegye' Administrátorává méltóztatott rendelni Fels. Urunk.

* * * *
* * * * *

Ezen Versezet, melly tóldalékúl járúl mai *Hírmondónkhoz*; olly betűkkel nyomtatódott, mellyeket mint a' titulussa' utolsó soraiból meg-tetfzik, *Erdélyi-fi Bikfalvi Falka Sámuel* mettzett. Ez a' fáradhatatlan Ifjú, Kedves Hazájának hafznára és díszére, a' rajzolásban, 's a' petsétnyomó-mettzésben is úgy tökéletesítette magát, hogy példás elő-menetelei, méltán ösztönül szolgálhatnak arra a' Hazának; hogy számos Fiaikat igyekezzék magának ilyeneket közönséges költségen nevelni, a' Tudományoknak és Mesterségeknek más szükséges nemeibenn is. — Görög Aucto-rok' nyomtattatása végett se' szorúl már *Erdély* idegen Betü-mettzőkre: mert *Bikfalvi Falka Sámuel*, a' Görög betük' mettzéséből is éppen úgy remekelt: valamint a' Magyar, Deák, és Frantzia betűknek mettzéséből.

Méltóságos Gróf Kis-Rhédei

RHÉDEI ÁDÁM

U r f i

Méltóságos Gróf Széki

TELEKI MÁRIA

Kis - Aszszony',

m i n t

V Ö - L E G É N Y'

é s

M E N Y - A S Z S Z O N Y',

Ő NAGYSÁGOKNAK

alázatos tisztelettel

a j á n l j a

S i p o s P á l

M D C C L X X X V.

Sz. Mihály Hav. 14. Napján.

B É T S B E N.

Találtattnak ezek a' Betük Márkides Pulic
Testvéreknél, N. Baumeister Ur Könyv-nyomtat
Műhelyében; mellyek metzsettettek Erdélyi-f
Bikfalvi Fálka Sámuel Ur-által.

Választott Grófi Pár! ma kiket edgyesit
örök szövetséggel szentül esküdött hit:
De még, a' fényes sors és születés mellet,
Edgyező szivetek jobban öszve illet,
HÉDEI, TELEKI, egy másik hijjával
alálatott szép Pár! ÁDÁM MÁRIÁVAL,
Álmatok-ki világ előtt kéz' fogozva,
Ellenkező jeltől semmit se tartozva;
adjátok példáját egy szerentsés Párnak
zer olyyak közzül, kik ez úton járnak.

* * * *

zép az illendőség 's annak fenn tartása
' páros életből sok rossz' ki-irtása;
De nagy Tirannus-is, a' hol nints szeretet,
'S attól vas páltzája ketté nem töretett.
ol a' mást parantsol, 's más a' szív szozatja,
ez annak leszsz szánni méltó áldozatja.

* * * *

oldog Pár! kik talám észre se vették,
' nehezebb törvényt hogy bé-töltették.
Kiknek a' szeretet kedvesen meg-tsalta
Szivek', 's e' gondolat helyét el-foglalta.

Hogy inkább néznétek szívetek kényére,
Mint az illendőség hideg törvényére;
Meg-hagyván a' szívnek azt a' szabadságát,
Melly nélkül el-vesztné ő tulajdonságát.

* * * *

Ezt még a' Szeretet maga sem illette
Eröltetett moddal, 's attól kimillette:

Mert ártatlan képpel tsak természet szerint
Jelent-meg, és nem vett magára semmi szint.
'S páros lépést menvén az esmerettséggel,
Nem láttzott előzni semmit mesterséggel;

'S azt vélnéd, vagy ettől magát meg-fosztatta
Természeti széppé vagy el-változtatta.
Kupido-is mintha szárnya 's nyila nélkül
Jött volna, tsendesen lépett szokásán kül.

Hogy el-ne-repüljön többé; szárnyán nem jött:
Hogy jobban találja tzeljét; hamar sem lött.

* * * *

A' szeretetnek-is nem tsak egy a' neme:
De az állandóság a' leg-főbb érdeme.

Az, a' melyet mint egy hirtelen szél hozott,
Tapasztaltuk sokszor olly hamar változott.
'S hogy állandó legyen, tsak egy épületet,
Nézz-meg, nem kíván é lassú készületet?

Ugy a' szeretet-is. De leg-jobb vezére
Ennek a' természet bizzuk tsak kezére.

E' tudja jól, szívvel bánni miként keljen;
Mindég legyen hűja, noha mindég teljen.

Azért a' szeretet drága ajándékit

Kimillvén apróra szabja-ki mértékit;

'S hogy kedves orája mindjárt le-ne-járjon,
Hanem minden kitsiny pertzentést el-várjon:

Böltsen mérséklette, azt a' sebességgel

Járó indulatot szemérmetességgel.

A' szabad jó kedvet ide közből tette,

És a' virtust, a' melly jót álljon érette.

E' ma ritka helyen szemléltető petsét

Drágítja-meg immár a' szeretet betsét.

Hol tsak egy szó, kivált azt ha még kíséri

Egy mosolygás, világ kintseit fel-éri.

Minden szempillantat drága és nints ára:

Könnyen kél az idő még-is itt szárnyára.

'S bár én tehetném most, hogy versem-is olyan

Kedvel ereszkedő könnyüséggel follyan.

* * * *

De sokasúl a' tárgy, 's elmém el-borittja;

A' szó pedig szűkül, 's versemet szorítja.

Mert ki-mondására nem elég szapora

A' sebessen omló beszédnek zápora

Az örömnek, melly itt nyílik az időkkal,

Előre mosolygó kedves esztendőkkal.

— — Azt pedig úgy írják, mint bizonyos dolgot, hogy egy része a' Ts. K. Katonaságnak, melly, a' *Rajna*' alsó-mellyékénn nyomúl a' Frantziák után, már *Montaubauerbe* érkezett: melly erőss Városotskája a' *Trieri* (*Treviri*) Választó-Hertzségnek, *Köblentz* és *Lahn-mellyéki Limburg* között fekszik. “

Frankfurtból Oct. 16-dikánn: — „A' *Lahn* vize' partjáról 15-dik Octóberbenn költt Tudósítások érkeztek ide tegnap, mellyekből azt olvassuk, hogy a' Frantziák, nyakra före vonnyák vissza magokat. *Neuwiednél* kétszég-kívül vissza fognak szállani a' *Rajnánn*: ha időt enged nékiek Gróf *Clerfayt*, ki, a' fő-kormányozása alatt lévő Seregnek bal-szárnyánál vagyon, és hihető, hogy már által ment a' *Láhn*onn. — A' *Höchsti* viadaltól fogva, nyöltzfáz Frantziákat fogtak a' Ts. K. Vitézek, 's nyertek húsz kis ágyúkat, a' millyeneknél különbbek t. i. nem vóltak az ellenségénél. “

„A' melly Frantziáság, bé-kerítve tartotta *Ehrenbreitstein* Várát, meghallván a' nagy Ármádiának visszavonulását, félbe-szakasztotta a' blokírozást, 's visszavért a' *Rajnánn*. “

Az eggyik *Regensburgi* Újságnak 19-dik Octóberi Darabjában olvasunk egy *Frankfurti* Tudósítást, melly ízerént a' Frantziáság, Gróf *Clerfayt* elől lett elvonu-

lása' alkalmatosságával, rút haramiáskodásokat követett el, mind rablás, mind pedig Leányokon való erőszaktelek által. *Hofheimon* túl összeadták magokat egynehány falukbéli Lakosok, és az emberiséget annyira levetkezett Frantziák között két százat öldöstek le. — *Jourdan* Generálishoz, számos Tisztviselők mentek *Hochheimba*, 's kérték hogy ne engedné Katonáinak azt a' szörnyű pusztítást: kitől, más Generálisoknak, és *Schoubert* nevű Nemzet-gyűlési Kommisszáriusnak jelenlétébenn ezt a' feleletet vették: „Szerentsétlenek! én nem segíthetek. Ahoz folyamodjatok (*Schoubertre* mutatván) kinek meg-mondottam én, hogy a' *Rajná*n túl, lesz vége a' mi ditsőségünknek, és Közönséges-Társasági virtusainknak.“

Olasz - Országból. —

Genuából Oct. 3-dikánn: — „A' közelebb múltt September Hónapnak 29-dik éjtszakáján huszonkilentz gabonás frantzia hajók, négy Katona-hajóknak óltalma alatt indultak el partunk alól *Frantzia* - Ország felé. Útjokban három *Anglus* Katona-hajókra bukkantak, mellyek ő reájok igen keményen kezdettenek ágyúzni azonnal. Egy *Anglus* hajó olly közel is nyomúlt egy frantzia hajóhoz, hogy belöllök, pus-kával lövöldözött egymásra a' Legénység. Derekas folyamatjában vala már a' lövöldözés, midönn a' fzel hirtelen meg-fordúlt,

's úgy el-választotta egymástól a' két hajókat, hogy a' Frantziák minden tetemes kár nélkül érkezhettek partjokhoz, tsupánn egy hajójokon kívül, melly nagyon el-talált maradni a' többitől. Ezt tehát üzőbe vették az Ánglusok: de még is bé-szaladhatott előllök a' *Speziai* Kikötőhelybe: onnan pedig, ámbár lesték az Ánglusok: még is ki-szökött éjtszaka, és jó széllel szerentsésen bé-vette magát Kikötőhelyünkbe. “

Nagy - Britanniából. —

A' Középtengeri Ánglus Hajósseregnek eddig való Fő-Vezérje *Hotham* Admirális helyebe *Duncan* Admirális rendelődött, ki az Északi tengeren lévő *Nagy-Britanniai* Seregnek vala Kormányozója: 's parantsolatja vagyon, hogy a' kormányozása alatt eddig szolgált Néppel késedelem nélkül indullyon hét első-nagyságú Katona-hajókonn, és négy Frégátokonn a' Középtengerre.

Amérikának északi részén fekvő *Jamaika* nevű nagy Szigetből, száznegyvenket Kalmár-hajók érkeztek bé Septembernek 27-dik és 28-dik napjainn az *Angliai* Kikötőhelyekbe ízerentsésen.

A' Tengeri-dolgokra ügyelő Kormányfő, szoross parantsolatot adott ki Sept. 23-dikánn, az eránt, hogy minden hajók, mellyek, Katonaságot, eleséget, munitziót, vagy pedig Kalmár-portekákat szán-

dékoznak szállítani *Napnyugoti-Indiába*, siessenek a' *Portsmouthi* partnál megjelenni, mivel olly kéfzen vagynak már ott az őket kísérendő Katona-hajók, hogy mihelyt kívántatik: mindjárt fzelnek erefzthetik vitorlaikat. Maga a' Király; *Pitt* Minister, és sok más fő Személlyek megakarják nézni a' *Napnyugoti-Indiába* rendeltetett Katonaságnak hajókra való rakodását.

Londonból Sept. 28-dikánn: — „Újra hat első-nagyságú Katona-hajók vettek parantsolatot, hogy partjainkat el-hagyván, ki-indúllyanak a' nagy tengerre. *Hibernia* nevű 110 ágyús is; nem különben *Foudroyant* nevű 80 ágyús; *Jamaika* nevű 98 ágyús; *Ocean* nevű 98 ágyús; 's *Dreadnought* nevű 98 ágyús hajóink, melyek között a' két első *Plymouthnál*, a' 3-dik *Chathamnál*, a' 4-dik *Woolwichnél*, az 5-dik pedig *Portsmouthnál* már szinte egészen fel-épült, nagy siettséggel készítődnék az induláshoz. — *Chathamnál* pedig, egynek egészen újjonnan való tsínalásához fogtak.“

Frigyes - Belgyiomból. —

Az ezen Közönséges-Társaságbéli minden Klúbok' vagy Népi-társaságok' Deputátusainak *Hágában* ülő Gyűlése, annyira akart menni a' vakmerőségben, hogy magát tegye meg Nemzeti-gyűlésnek: melyet hogy meg-gátolhasson a' Fő-Kormány-

szék, olly Végzést állított meg Sept 30-dikán, a' tulajdonképpen úgy nevezett *Hollandia* Tartományabéli Képviselőknek sürgetésére, hogy Nemzeti-gyűlést kell ösfze hívni, és hogy annak fel-állíttatása' módja eránt, tartoznak minden részei a' Közönséges-Társaságnak ki-nyilatkoztatni értelmeket 15-dik Octóberig.

Még ezzel a' Végzéssel se' elégedett meg a' Klúbista, Deputátusok' gyűlése: míg nem azt fogadták néki a' fellyebb említett *Hollandiai* Képviselők, hogy ha más részei a' Közönséges-Társaságnak, még a' ki szabott napon túl is ellenzenék a' Nemzeti-gyűlésnek fel-állíttatását: már akkor ök magok is együtt fognák azt munkálódni a' Klúbistákkal: a' minthogy hozzá is kezdetek Tartományoknak konscribáltatásához olly móddal; hogy az, Octóberre elkészüllyön. Azért akarják olly igen a' *Hollandiai* Képviselők; hogy Nemzeti-gyűlés állítódjék fel, mivel annál fogva legnagyobb befolyását reménylik az Igazgatásba a' magok Tartományoknak, mint legnagyobbak. Úgy van t. i. ki-tsinálva, hogy tíz ezer Lakosok közzül választásék egy Nemzet-gyűlési Tag. — E' szerént mintegy kétfáz húz Személyekből fog állani *Frigyes-Belgyiomnak* Nemzeti-gyűlése, mellynek kétharmad része telik magából *Hollandia* Tartományából: a' több

hat Frigyes - Tartományokból pedig összességgel tsupánn egyharmad részze.

A' Néhai Helytartó - Hertzeg el-költözése után maradott házi-portékáknak és egyéb ingóbingó jószágoknak legnagyobb részze el vólt már adva Oct. 5-dik napján. Rendkívül drágán ment el minden.

Frantzia - Országból. —

Egy Párisi Újságnak 6-dik Octóbert Darabja következő értelmű 29-dik Septemberben költt Nantesi Levelet közöl: — „Hatvannégy Anglus Batalionok, Paimboeuf Distriktusunkbann, a' Bourgneufi partnál el-foglaltak egy kisded Kikötőhelyet Sept. 26-dikánn. Noirmoutierbe sok bombit hánytak: de még se' érhatték tzellyokat. Reménylyük, hogy három napok alatt ötven ezer fegyveres Emberünk lessz eggyütt, a' mellyet ízembe-állíthatunk vélek. “

Minekutánna egy ideig, szóval 's penával való vetélkedés folyt vólna a' Párisi Sektziók (Város-szakaszok); és a' Nzti-gyűlés között: el-következe végre, a' véres viadal is, mellynek körülállásairól így írt Oct. 5-dikénn egy Tagja a' *Lepelletier* nevű Város-szakasznak: „Tegnap estve, midőn Szeptziomhoz érkeztem: egynehány ezer gyalog és lovas Katonaságtól körül-vétetve találtam ezt. Ha mind nehezenn is: tsak ugyan bé-verckedhettem a' házam.

ba. Gyűlése vőlt éppen a' Szektziómnak, melly jelt adatott, hogy egy helyre sereglénének a' Lakosok, kik meg is indúltak hogy tellyesítsék a' Gyűlés' kívánságát: de sokan közzűlők el-fogattattak és megfosztattak fegyvereiktől a' Dragonyosok által. Kénfzerítődött a' Szektzió maga megadására: de meg-esküdt, hogy mind halálig ellent fog állani. A' Katonaság' Vezérje *Menou* el-érkezvén jelentette, hogy ő egyedül szép szóval, és nem erővel akarja a' tsendességet helyre-állítani; 's el is vonta Seregét, a' Szektzió' kívánságára. — Ezenközbenn alkalmas erő érkezett más Szektziókból, a' miénknek segítségére: ma pedig délelőtti kilentz órákor öt öt száz fegyveres Embert küldöttek más Szektziók, a' miénknek. A' Nemzeti-gyűlés' palotája körül tíz ezernél felesebb számú Katonaság áll: de harmintzezernél több Lakosoktól körül-vétetve. *Menou* és *Raffet* Vezéreket le-tette hivatallyokból a' Nemzeti-gyűlés: a' Szektziók ellenben Vezérjeikké válafztották őket. — A' fel-fegyverkezve lévő Személlyeknek száma rá meggy százötvenezerre. Tsinállya a' Nemzeti gyűlés a' sok Végzéseket. Vagynak a' Tagjai között nem kevesen, kik a' Szektziók' részére hajlanak. Délelőtti tizenegy órákor hallottam, hogy egy Dragonyos Regiment nem akart tüzet adni a' Lakosokra: 's azért a' Nemzeti-gyűlés által,

Törvény' általmán kívül valóvá ítéldött, az az, le-öldöstethetővé.

Más Párisi Levél, melly, 6-dik Octóberben költ Párisból, így írt: „Tegnap estvéli tizenegy órakor ontották már itt egymás vérét a' Hazafiak. Éjfélutáni 3 óra tájbann ágyúkkal kellett általmazni a' Nemzeti-gyűlés' palotája' nyílásait a' nagy fegyveres erő ellen. Eggy órával azután egynehány lövések lettek: de, a' Szektzionisták' részéről e', vagy a' Nemzeti-gyűlés' Embereinek részéről? meg nem határozhatom. A' viaskodás azonban elkezdődött, és négy órákig tartott nagy tüzességgel. A' Szektzionisták, ágyúk nélkül lévén, kéntelenek voltak félbe-fzakasztani a' tusakodást. Egy rész közzülök, a' Sz. Rochus' Templomába vette magát. — Ma délutánn minden hűsz lépésnyire számos Strázsák állanak az egész Városban. A' szomszéd Helyekbéli Lakosok, segítségkre jöttek a' Szektzionistáknak: de a' Nemzeti-gyűlés' Katonái el-fzedték tőlök a' fegyvert. — A' vesztéseget sem egy sem más részről még most nem lehet megmondani; hanem annyit ugyan csak lehet írni róla, hogy valóban nagy volt az. — A' Nemzeti-gyűlés mind úntalan folytatja még az Ülést.

Tsupánn akkor nyúlt volt a' Nzti-gyűlés fegyveres erőhöz; midőn látta hogy parantsolatjait ki-tsúfollják 's meg-rontják a'

Szektziók. Azt végezte t. i. Octób. 3-dikán, hogy az új Konstitúció' dolgában Üléseket tartott Első - Gyűléseik a' Szek-
tzióknak mindjárt el-olozolynak; az azok
által ki-neveztetett Választók pedig, 7-dik
Octóberben gyűllyenek össze a' végre, hogy
Tagokat válasszanak a' jövődöbéli Nem-
zeti-gyűlésbe. Ezen rendelésnek közönsé-
gesen való el-olvasztatását, sok helyeken
igyekezett meg-akadályoztatni, a' Nemze-
ti-gyűléssel ellenkező Fél, Oct. 3-dik est-
véjenn: és mind az Első - Gyűléseknek;
mind az ezek által ki-neveztetett Válasz-
tóknak leg-nagyobb része meg nem szűnte
folytatni együtt-ülését. A' Választókat
el-akarta a' Nemzeti-gyűlés fogatni: de
meg-értvén Azok, az ellenek erányzott
szándékot, széllyel futottak. — *Menou*
Generális, ki, a' Nemzeti-gyűlés' óltalma-
ra rendelt Katonaság' Vezérje vala, gya-
nússá tette magát: minekokáért helyébe,
Barras nevű Nemzet-gyűlési Tag választódott
Oct. 5-dikénn: és még melléje adat-
tattak *Delmas*, *Laport*, 's *Goupilleau de*
Fontenay nevű Tagjai is a' Nemzeti-gyű-
lésnek,

(*Basileából* 10-dik Octóberben költt
Levelek írják, hogy győzedelmeskedett a'
Nemzeti-gyűlés, és a' véle szembe-szállott
Szektziók ki-vagynak fegyvereikköl vet-
keztetve.)

Magyar Ország.

Ns *Pest Vármegye'* Első Vice-Ispán-
nya Királyi Tanácsos T. Nagy-Szigethi
Szily József Úr, következő Beszédet
tartott Sept. 21-dikénn, a' Királyi Kom-
misszáriushoz Prímás H. *Batthyáni* Ö Emi-
nentziájához; és a' Fő-Ispányhoz Királyi
Helytartó *József Fő-Hertzeghez*:

*Eminentissime Princeps, Cardinalis, Re-
gni Primas, Commissarie Regie!*

Habet has vices conditio mortalium,
ut adversa ex secundis, ex adversis se-
cunda nascantur. Occultat utrorumque se-
mina Deus. Utor sermone Plinii, quia res
ipsa mihi accomoda videtur, verbis autem
meis melius exequi non possum.

Tribus his Comitatibus, justo moero-
re afflictis, magnam, et sinceram adfert
hodierna dies voluptatem; Eminentia enim
Vestra, Personam Regiae Majestatis, a qua
ad id peculiariter delegata est, sustinens,
juxta legem moremque Patrium, ad Gu-
bernationem trium horum Comitatum, et
Supremi Comitatus munus, cum Dignitate
Palatini, et Locumtenentis, lege junctum,
Serenissimum Archi-Ducem, ac Principem
Regium JOSEPHUM Locumtenentem Re-
gium introduxit. — Praecipuum hic qui-
dem illud est, quod Suae Celsitudinis Re-
giae cum optimo Rege nostro Fraterna
Conjunctio ipso naturae ductu plus fiduciae

tribuens, penes egregium illum ingenii, animique vigorem, caeterasque Regio Principe dignas dotes, nobis omnibus, totique Regno insigne, maximumque erit praesidium, et ornamentum. — Sed nec ego illud praeterire possum, quod res ipsa omnium mentibus objicit, quod Eminentia Vestra, ejus olim Illustris Pater Regni Palatinus, horum Comitatum Supremus Comes erat, Quae Patris sui vices in eorum moderatione obivit, Quae Magnae Theresiae suffragio, quod meritis, et virtutibus Eminentiae Vestrae dedit, et Gratia ad Primatis Dignitatem evecta est, cujus in Reipublicae negotiis Prudentia multo usu confirmata enituit, nunc in hoc solenni actu, quo Comitatum horum Gubernatio, Suae Celsitudini Regiae defertur, Regiae Majestatis Personam sustineat. — Dies haec solennia vota deposcit, quae non mea solius, sed Universorum sunt. — Vivat, ac diutissime Felix vivat Augustissimus, et Clementissimus Rex noster, ut nostram, et omnium populorum suorum Felicitatem confirmet. — Vivat Celsissimus Princeps, et Locumtenens Regius, ut Augustum Fratrem in promovenda communi nostra Felicitate adjuvet. — Vivat Eminentissimus Cardinalis Primas, ut porro etiam fiducia, quam sibi hucusque apud Augustissimos Imperantes conciliavit, suffultus, cum contestata semper fidelitate erga Regem, devo-

otione erga Regnum, Officia sua ad utriusque utilitatem, quae sejungi non potest, conferre possit.

Nunc jam Celsissime Princeps, et Locumtenens Regie, ac Supreme Comes! ex more Patrio sigillum Comitatus, cujus conservatio ex munere, quod ante complures annos electione Inclytorum Statuum, et Ordinum consecutus sum, et in quo ante biennium eorundem voluntate confirmatus, mihi incumbebat, quod pari oportunitate Fratri olim desideratissimo Celsitudinis Vestrae Regiae resignavi, et ab eo recepi, ita et Claves Archivi, Celsitudini Vestrae Regiae, velut Legali Supremo Comiti, et Comitatum horum Moderatori cum summa demissione trado, et me, ac reliquos omnes, qui in obeundo Comitatus Magistratu Socii sunt, Gratiis, et Benignitati devoveo.

Pestről Oct. 8-dikán: — „Tegnap installáltaték R. Sz. B. Gróf *Széki Teleky* József Ő Excellenciája a' Korona-örzői hivatalba, és az azzal egybe-kötöttett Ország - Báróságba, sok Méltóságoknak jelenlétébenn a' *Budai Várban*.“

„Hazánk' minapi innepléseinek leírásábann el-felejtettem vala fel-jegyezni; hogy azoknak alkalmatosságával, minden-nap tele vólt jó Hazafiakkal a' Magyar Teátrum, mellybenn, a' többek között, *Hív Jobbágy* titulusú Darabot olly helye-

sen játtzottanak minden Személlyek (főképpen *Sehy* Úr); hogy mindjárt ott helyben, valami harmintz aranyat tett öfzfzámokra a' tífztes Gyülekezet, Királyi Tanácsos és *Gömör Vármegyei* Első Vice-Ispány T. *Szatthmári Király* Miklós Úr' buzdításából; ki is az említett summát, egy ditsérő és serkentő sikeres Beszéd után, maga adta által a' Játtzó-Társaságnak. "

„A' hol jég nem érte a' szöllös-hegyeket: meg-lehetősen erefztettek. "

Péterváráról Octób. 16-dikánn: —

„Minekutánna B. *Püchler* Locumtenentiale Consiliumbéli Tanácsos Úr, *Pesti* Professor és Orvos-Doktor *Schraund* Ferentz Úrral együtt, igen foganatos intézeteket tettek volna ezenni a' részzen a' pestisnek ki-írtására: le-érkeze mostanság Udvari Tanácsos *Lovász* Ö Nagysága is *Bétsből* némelly Doktorokkal, 's mindjárt meghirdettette az egéffz Kordononn, hogy a' ki által méréffzel azokon fzőkni pestises helyekről: meg-kapattatvánn azonnal felakasztatik. Két vakmerő ember meg-rontotta ezen köz-hafznú rendelést: de el is vette mind kettő a' ki-fzabott büntetést; fzükséges lévén Másokra nézve az illy példaadás. "

A' *Posonyi* Semináriumban Physikát tanított Világi Pap Tífzt. *Hedelmar* Úr;

Logicae, Metaphysicae, és Philosophiae Morális Professor lett a' *Posonyi* Kir. Akadémiában. Hasonló Katédrát nyert ugyan azon Tudományokban a' *Pétsi* Akadémiánál Tifzt. *Wladimir* Mihály Úr, a' ki *Bajai* Káplány volt.

A' *Torontál* Vármegyei 2-dik Vize-Notárius nem *Kászonyi* Elek, a' mint Septembernek 11-dik napján költ *Hármon-*dónkbann íródott volt, hanem *Kászonyi* Sándor, ezelőtt a' Fels. Magyar Canceláriánál volt Praktikáns, és a' Fő-Ispány Úr Ő Excellentiájának Secretáriusa.

Elegyes Tudósítások.

A' nagy gazdagsággal igen együtt jár a' Nagy-lelkűség is, Angliában. Jeles példáját adta ennek közelebb *Bedfort* Herceg, ki, egy lévénn a' leg-gazdagabb magános *Lakosai* közzül Angliának, önként ajánlotta magát; hogy saját költségén felfogja pompásann építtetni, *Londonnak* *Coventgarden* nevű részében az elégett *Pál* Templomát.

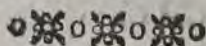
A Journey from Bengal to England through the northern Part of India, Kashmire, Afghanistan, and Persia, and into Russia, by the Caspian Sea. By George Forster In the civil service of the honorable the East-India Compagny In two Volumes MDCCXC.

Ezen le-írtt titulusú Könyve ama' nevezetes Forster Györgynek igen ritka, úgy annyira, hogy tsupánn két Exemplar vagyon belőlle, a' mint mondják, még magábann Angliában is. A' Ganges-vize-mellyéki Asiai Affzonyokról és Leányokról azt jegyzi meg Forster, hogy a' kik közülök betsületes Személlyeknek kívánnak tartatni, nem tudnak olvasni és írni. — Tsupánn az olyan fejeznépek tanúllyák mind az írást, mind az olvasást: kik a' Bálványok' Templomainak jövedelméből vesznek jó fizetést, módos tántzolásokért. — — Taulah Mhokee nevű helynél egy hegy, valami kevés tüzetskét lökdös ki az oldalából. Az efféle tüzeket, olly nagy szentségűeknek tartják az Indusok, hogy még más Isteneknek Képeiket se' állítják közel hozzájuk, ne hogy el-vegyenek az efféle Képek valamit azoknak tisztaságából.

Béts.

Frank nevezetű, nagy tudományú okosságú Orvos-Doktort, Néhai 2-dik *József* Tsászfár, *Páviába* hívott volt *Göttin*-gából. Ezt a' derék embert mostann, a' *Bétsi* nagy Ispotály' Kormányozójává tette F. II-dik *Ferentz*, négy ezer forint fizetéssel.

Egy Sufzter álla itten tegnap és ma Szégyen-póltzon, ki, úgy fog 15 ezten-deig, ha él addig, raboskodni: hogy minden ezten-dőbenn, ötven Hajdú-páltza-tsapást kap, azért; mivel egy Iffjú Leányt meg-ölt abból a' bosszúságból, hogy a' Leány más Szeretőt választott ő helyette magának.

A'

TSÁSZÁRI és KIRÁLYI FELSEG'
ENGEDELMÉVEL.

o k i k o k i k o

34.

Költ Bétsben, Mind Szent-Havának (Octóbernek)
27-dik napján, 1795-dik Esztendőben.

Hadi Környüklállások.

Mannheimnak a' Tsászári Királyi Seregek által lett el-foglaltatásáról tsak futó híreket közölhattunk a' múltt postánn: hanem már most, annyit bizonyosann írhatunk, hogy valamennyi frantzia táborok vóltak *Mannheim* előtt, azokat, mind elvette Gróf *Wurmser* 18-dik Octóberbenn az úgy nevezett *Neckar-sántzával* egygyütt, még pedig olly diadalmasan, hogy a' hal-

N n

va maradt; meg-sebesedett; és fogságba esett Frantziák' száma mintegy ezeröttszázra ment. Három ágyút, és feles számú muníziós szekereket is vettek el Vitézeink. A' foglyok között íratik lenni *Oudinot* Osztály Generális is, a' ki Fő-kormányozója vala az el-foglalt táboroknak és sántznak.

Gróf *Clerfayt*től két rendbéli Tudósítások érkeztek a' múltt postától fogva *Bétsbe*, mellyekből, mindeneknek előtte azt a' nevezetes változást közöllyük; *hogy egészen ellenkezőképpen történt a' Prusziai línéára nézve a' dolog; mint a' minémű reménységet nyújtottak vólt az eránt a' Berlini Tudósítások.* Szintolly kegyetlenül bánt t. i. az ellenség az említett línéan belől lévő helyekkel is; valamint szintén az azonkívül fekvőkkel. és hogy ezt tselekedte, s tselekefzi, azt az okát adta nyomtatott Jelentéseiben, mivel — *úgymond*—a' Nemzeti-gyűlés parantsolta, hogy 14-dik Octóbertől fogva ne úgyellyen semmi línéára; hanem valahová bé-mehet, mindenütt ellenség' módjára viselheti magát. Így viselte valóbaan a' *Lahn*mellyéki - *Limburg*-ban is, mellynek Belső-Városát egészen ki-rablotta; Külső-Városait pedig fel-égette. *Frankfurt* Városára is sok hadi adót vetett vala már ki; sőt minden készületei is a' *Rajna*' bal-partján valának már, a' mellyekkel *Frankfurt*' ostromlásához akart

kezdeni: de elébb járt Népünk a' szabadítással; mint ő az ellenségeskedéssel.

Következendő diadalmakról ír Gróf *Clerfayt*, fellyebb említett két Tudósításában:

„Mihelyest el-takarodott *Höchst*ből az ellenség: Generális *Nauendorf* azonnal által vitte *Lovassait* a' *Ménus* vizen, által szállíttatta gyalogjait is, és üzöbe vette az ellenséget a' *Hochheimi* hegyeken, olly foganattal; hogy többet el-fogatott közzüle háromfázznál, 's egynehány ágyúkat és tizenhat muníziós szekereket is vétetett el tőle. Kiváltképpen meg-különbőztették ez alkalmatossággal magokat a' *Blankenstein*' Hufzárjai közzül: Oberster Báró *Szentkereszti*; Fő-Strázsamester B. *Révay* Antal; 's Kapitány *Retzer*; nem különben a' *Patantyúsok* közzül *Waszimont* Hadnagy.”

„A' *Rajna*' jobb-melleyékéről, által-hatott a' szerentse, a' bal-melleyekre is: mert ki-jöven *Moguntziából* a' Kommendáns *Ts. K.* Generálmajor *Neu* számos Batalionokkal, és a' kormányozása alatt lévő egész lovassággal: tsak hamar *Erbenheimban* frantzia bagázsiát és feles számú muníziós szekereket nyert, egy tsoport sebeseket is kiket; éppen akkor másuvá akartak szállítani a' Frantziák, foglyaivá tett. — A' *Wurmser* nevét viselő *Ausztriai* és *Stíriai* Szabad-sereg' Oberstere *Knesevich* Úr is

számos Frantziákat fogott *Mosbachbann* és *Biberichbenn*. — *Williams* Májorunk, a' vezérlése alatt lévő négy ágyúzó-hajóival *Elfeldig* rándúlt, 's ott egy *Frantzia* Kapitányt többed magával el-fogott, és három hídast, egy *Hollandus* hajót, és egy derék Magazínomot is nyert. *Hünérkirch* előtt erősködött valamennyire az ellenség, de *Neu Generális* által, a' ki segítséggel érkezett oda, el-verettetett, melly tusakodás vtánn *Elfeldet*, *Mosbachot*, és *Wisbadent* a' *Moguntziai* Garnizon' (Örizet') részei foglaltak el. Két Kapitányt, két alsóbb Tisztet, és százhetven köz-embert fogott *Neu Generális Hünérkirchen* előtt, 's feles számú szekereket is nyert, mellyek, résszerént munitzióval (puskaporral, golyóbissal, 's egyéb effélékkel) résszerént eleséggel; résszerént bagázsiaival voltak rakva. Különösen ditsési *Marquis Chasteller* Ingenieur-Oberstlieutenántot; *Williams* Májort; *Kersány* és Gróf *Almásy* Kapitányokat a' *Barkó* Húszár Regimentjéből; *Knesevich* Oberstert, és *Bonacosi* Májort a' szabad Húszár-Korpusból; és Báró *Sorgenthal* Ingenieur-Kapitányt. “

Kray Generalis, feles számú *Frantzia* Örizetet talált Oct. 14-dikénn *Eschben*: de eröss ellentállása után is ugyan tsak el-verte azt, *Oberseltersen* túl: 's fogott

is el belőle, két Kapitányt, egy alsóbb Tisztet, és kilentzven Közembereket, a' kiket pedig le-öldösött és sebbe ejtett köz-
zűle; azoknak száma, négy- és ötszáz kö-
zött vagyon."

„Tudósíttatván Gr. *Clerfayt* Oct. 16-di-
kán *Moguntziából* az eránt; hogy a' *Raj-
na'* bal-melleyékén is el-hagyogatják sántz-
tzaikat a' Frantziák, parantsolatot küldött
a' *Moguntziai* Kommendánsnak *Neu* Ge-
nerálisnak, nem különbenn *Erbach*, *Staa-
der*, és *Karaiczay* Generálisoknak is, hogy
kergessék, valamint tsak kergethetik az
ellenséget."

„*Boros* Generális Oct. 15-dikénn, az
ellenség' fzeme' láttára telepedett meg *Sing-
hofennél*, 16-dikon reggel elő-nyomúlt
Nassau felé, a' hol olly hirtelenséggel, 's
olly vitézül támadta meg a' Frantziákat,
hogy kénteleníttettek Azok, egynehány ha-
jóikat a' Miéinknek hagyni, 's fogságunk-
ba is estek közzülök hatvan Közemberek
és egynehány Tisztek. Oct. 18-dikánn, el-
verte Generális *Boros* azokat a' Frantziá-
kat, kik az ő Korpusánál nagyobb számú
Néppel állották vala körül *Ehrenbreitstein*
Várát: 's a' *Sayn* vizén túl üzte őket."

„Oct. 17-dikén reggel, midőn az ellen-
ség *Altenkirchen* felé vonta vissza magát:
Kray Generális el-foglalta *Limburgot* és

Dietzet, 's Limburgbann [alkalmas számú munitziós szekereket kapott. Kapott némelly Embereinket is, kiket a' Frantziák fogtak vala el. Hídjainkat vátig lövöldözte az ellenség: de a' mi kárt tett azokban: tüstént meg-orvosoltatta *Kray* Generális."

„*Neuwiednél*, mind hídayon, mind hajókon, nagy siettséggel kezdett az ellenség vissza-takarodni 18-dik Octóberbenn a' *Raján*: de *Boros*, *Kray*, és *Hadik* Generálissaink is igyekeztek *Neuwied* felé elő-nyomúlui."

Kray Generális' Fiát, mind az édes Attya' érdemeiért, mind tulajdon magáéiért is, mellyekről *Kienmayer* Generális és *Elsnitz* Oberster derék bizonyságokat tettek, különösen ajánlotta Gróf *Clerfayt* a' Felségnek, ki is az Ifjú *Kray* Urat, *Barló* Huszár Regimentjebéli Fő-Hadnagyságból Kapitányságra emelte.

Kívánnya Felséges Urunk, mind Gróf *Clerfayt*től, mind Gróf *Vurmsert*ől, hogy mentől elébb nevezzék meg Seregjeiknek azonn érdemes Tagjait, a' kik különös hasznú szolgálatokat tettek jeles diadalmainkbann; hadd vehessék el példás tetteiknek méltó, és Másokat is serkentő jutalmát.

Nagy - Britanniából. —

Londonból Oct. 6-dikánn: — „Nem jöttek ide a' két *Frantzia* Bízatosok — *Monneron* és *Servet* — mint eleinn futamodott vala felölök hír: hanem *Canterbury* (Can-tária) Városát, melly *Londontól* 18 óránnyi járó földre esik Napkelet és Dél között, mutatta ki Ministériomunk nékiek, 's oda küldött maga részéről is egy Kommisszáriust *Marsch* nevezetűt, a' ki által tökéletesen meg-tudhassa tőlök, *Párisból* lett küldettetésseknek egész fundamentomát és tzellyát. “

A' Vándéi Hadról

(részzerént Londoni; részzerént Párisi Tudósítások.)

A' Kis-Britanniai part előtt fekvő *Noirmoutier* nevű *Frantzia* Szigetetske' Kom-mendánszához *Tremblai* Generálishoz, egy fel-kívánó Írást intézett az Ánglus Tengeri-Vezér, a' kivel indúlt *Frantzia*-Ország felé Tizennyóltzadik *Lajos* *Frantzia* Király' Testvér-öttse, melly Írás, ezt foglalta magábann: „Uram! Egy *Nagy-Britanniai* Hajósseregofztály, melly, *Frantziákat* és *Ánglusokat* hoz a' maga hajóinn, állja körül ezt a' Szigetet. Nem azért jöttem, hogy én el-vegyem ezen Szigetet, hanem tsupánn azért, hogy meg-kérjem Kegyelmedet, annak által-adása eránt ön-nön törvényes Fejedelme' kezébe. Tizen-nyóltzadik *Lajos* Ő Leg-kerefsztyénebb Fel-

sége' Ötse Monsieur, Hajósseregünkkel
 vagyon: kinek jelenléte bizonyoságául szol-
 gálhat a' mi tífzta szándékunknak. Vá-
 lasszon Kegyelmed, a' gondolatlan ellent-
 állás: és tartozott kötelessége között. Ő
 Királyi Hertzezsége védelmet ígér Kegyel-
 mednek, mind magának: mind a' kórmá-
 nyozássa alatt lévő Katonaságnak, és Szi-
 getbélieknek is 's a' t. — Huszonnégyszáz
 órányi gondolkodásra való időt kívánt, 's
 nyert is a' *Noirmoutieri* Kommendáns,
 melly idő-szakafznak el-telése után illy fe-
 leletet adott az *Anglus* Tengeri-Vezérnek,
Sir John Warrennek: „Mi a' Szabad Kö-
 zönséges-Társasági Konstitútiót el-fogad-
 tuk: semmi más Törvényt tehát nem es-
 mérünk. Győzéshez szokott Emberek el-
 len semmit se' tehetnek a' fenyegetések.
 Ellyen a' Közönséges - Társaság!“

Ki-költözött *Frantzia* Generális *Pui-
 sage*, a' ki szerentsétlenül járt vólt *Quibe-
 ronban*, nem tsak benn vagyon megént
 a' frantzia földön; hanem — a' *Londoni*
Tudósítások szerént — azt is írta már
 September' vége felé Kis-Britanniának *Vi-
 lainei* partjáról a' *Frantzia* Király' Öttsé-
 hez, hogy tizenkétezer Suánokat verbuált
 magához.

Charette Royalista-Vezérről, külön-
 böző értelmű Tudósításokat közlenek a'

Párisi és Londoni Levelek. A' *Párisiak* szerént t. i. *Hoche* Republikánus Generális többet le-ölt *Charette*' Katonáiból 400-nál: melly történetről a' Közjóra - ügyelő Deputátzió tudósította Octób. 7-dikén a' Nemzeti-gyűlést, 's egynek mondotta lenni az el-esttek között *Guerin* nevű igen alkalmas Al-Vezérjét is *Charettenek*.

Londonba ellenben, azt írta egy Tíft az *Anglus* Hajósseregtől *Noirmoutier* mellől, hogy *Charette* ölt le négyfázat a' Republikánusok között, 's kilentz ágyúkat nyert tőlök.

Frantzia - Országból. —

Párisból Octób. 10-dikénn: — „Kevés héjja vólt, hogy Közönséges - Társaságunknak *Helvétziával* határos Ofztályaiból második *Vándé* nem vált. *Neuchatel* nevű Tartományba t. i., melly, a' *Prussz.* Király' igazgatása alatt vagyon: de egyfzersmind szövetségessé a' *Helvétziai* Kantonoknak is, és tö-fzomszédja a' fr. földnek; össe csoportoztak négy ezer; résszerént Kiköltözött, résszerént szökött Frantziák, 's úgy igyekeztek hogy *Pontarlier* nevezetű Distriktusunk hegyeinn által rontván, egyesítsék magokat *Kondé* Hertzeggel, a' ki, *Basileánál* szándékozott bé - tsapni földünkre. Egy ember, a' ki tudta az egész szándékot, jelentést tett az eránt a' *Neucha-*

teli Kormányfőeknek, melly tehát utána látott a' dolognak, 's egy puska maza-numot azonnal el-foglaltatott, és az Őlze esküttek' Fejei között sokakat el-fogatott."

A' *Párisiakhoz*, következőzendő értelmű Hirdetményt intézett Oct. 7-dikénn a' Nemzeti-gyűlés: „*Párisi Lakosok! A' Pártosok*, nyilvánosságos erőszakkal mérészlették meg-támadni a' Népnek Képviseleit. A' rágalmozásokat nem tartották többé elégségeseknek a' Royalisták: hanem fegyveres kézzel akartak véget vetni a' Nemzeti-gyűlésnek, és semmivé tenni a' Közöséges-Társaságot. Ők voltak a' Megtámadók: a' Republikánusok kéntelenek voltak meg-győzni őket; és győzedelmeskedtek. Ez úttal is hatalmasabb volt a' Törvény; mint a' partütés. Nints többé semmi erejek a' Pártosoknak még a' fő-quartélyokban, a' *Lepelletier* (nevű) Városzakaszban is. Tsak tsendesen maradjanak a' Pátrióták: meg fog az egész partütés fojtódni; a' vétkesek büntetésre vonattatnak; az el-tsábítottak jobb tanúságot vesznek; 's a' Pátrióták' és a' Törvényeknek Baráti védelem alatt lesznek. Nem érik azt meg a' Ki-költöztek; Suánok; (*Chouans*); és a' Royalisták; hogy elenyésszen a' Konstitúció."

A' zenebonának egészenvaló le-tsenedítésére tzelozó Végzése a' Nemzeti-gyűlésnek,

6-dik Octóberi Végzés: A' Magistrátusok, tartoznak el-fogatni mindenütt, az ollyatén Kurírokat és Biztosokat, kiket némelly *Párisi* Szektziók (Város-szakaszok) küldöttek a' Departmánokba (Közönséges-társaságosztályokba.)

7-dik Octoberi Végzés: Három Katonai Kommissziók állíttatnak fel, mellyeknek tíz napokig tartandó kötelességek abból fog állani, hogy által vévén, a' Köz-bátorságra ügyelő Nemzetgyűlési Deputá-tziótól a' Gonofztévőket, az ezeknek ügyét illető Írásokkal együtt, ítélyék meg, kiket kellessék az említett Bűnösök között halállal, kiket számkivetéssel, kiket fog-sággal büntetni. Halálra tették magokat méltókká mind Azok, kik a' 12-dik 13-dik és 14-dik *Vendémiairei* (3-dik 4-dik és 5-dik Octóberi) Össze-esküvésnek és pártütésnek, akármilyen névvel nevezendő Szerzői, és kiváltképpen való Előmozdítói voltak. Szám-kivettetésre kell ítélni azokat, kik a' Kö-zönséges-Társaság' 3-dik esztendejének első *Thermidorjától* (a' múltt 19-dik Július-tól) fogva voltak *Párisban*, és a' fellyebb említett napokon a' Pártosokhoz adván magokat tüzeltek a' Republikánusokra; valamint azok is kik jóllehet valamely közönséges hivatalt viseltek, még is együtt masiroztak a' Pártosok' Seregével, a' Republikánusok ellen, A' kik pedig Repub-

likánus Katonák közzül mentek által a' pártosokhoz, meg - érdemlik, hogy hufzonégyszázéig raboskodjanak vasban. — Végezvén munkájokat a' Kommissziók, tartoznak által adni Írássaikat, a' *Sequana* vizéről neveztetett Közönségestársaságofztály Criminális Törvényfzéke' Cancelláriájába.

8-dik Octóberi Végzés : Azok, kik *Páris* részéről, a' jövődöbéli Nemzeti-gyűlés' Tagjait választják, ha olly parantsolatokat vettek a' *Párisi* Népnek Első - Gyűléseitől, mellyek által t. i. ki-neveztettenek ők Választókká, hogy ne alkalmazzassák magokat azokhoz a' Nemzetgyűlési, és már a' Nemzetnek nagyobb része által is el-fogadtatott Végzésekhez, mellyeknek ereje fzerént, e' mostani Nemzetigűlésnek kétharmadrészből kell kitelni, a' jövődöbéli Nemzetigűlés kétharmadrészenek: ne engedelmeskedjenek az afféle parantsolatoknak. — A' melly Elöl-ülők a' Választó-Korpusoknak, és Secretáriussaik az Első-gyűléseknek, az említett Végzésekkel vagy Törvényekkel ellenkező Határozásnak magokat alája írják: úgy fognak büntetödni, mint a' Nép' felsösgének meg-bántói; valamint Azok is, kik törvénytelenül választattak a' jövődöb i Nemzetigűlés Tagjaivá, 's akarnak azokká lenni.

A' Republikánusokhoz szító *Párisi* Ír-ságok, neveztek meg már némellyeket

Oct. 8-dik napján a' pártütés' fejei köz-
zül, úgymint: ama' nyóltzvan esztendő
Nivernois Hertzeget; ama' nevezetes Író
Richer Cherizit, Gróf *Langeront*, *Segur*,
Gontaud, és *St. Chaumont* Márki-kat;
Marchena, *St. Julien*, *Deville* és *Felix*
Papokat 's a' t.

Magyar Ország.

A' Királyi - Tábla - Bárójává, méltóz-
tatott nevezni Fels. Urunk Ts. K. Kamarás
Úr Gr. *Amade* Antal Ö Nagyságát: Prae-
latusaivá pedig ugyan azon K. Táblának
Báró *Fischer* István, és *Vancsay* János
Urakat, kik között ez, *Esztergomi*; amaz
pedig *Egri* Kánonok.

Egy vala még hátra azon nevezetes
Orátziók között, mellyek Ns *Pest* Várme-
gyének ritka jelességű Közönséges-gyülésé-
benn mondták Sept. 21-dikén, úgymint
Püspök *Zerdahelyi* Gábor Ö Nagyságáé.
Azt is tehát ímé most közöllyük:

Quod reliquum erat, ut e teterrimo luctu emer-
gentes, in portu felicitatis nos consilere agnosceremus;
repleremur solatio, superabundaremus gaudio. — Id
hodie singulari Superum favore — Paterna Augustissi-
mi Imperatoris et Regis nostri Providentia assecutos
nos, laeti exultantesque experimur — Serenissime Ar-
chi-Dux Locumtenens Regie, et Supreme Comes!

Suo enim Moderatore viduatam Comitatum ho-
rum Sedem, remota lugubri caligine, jam fulgore ra-
diantem, cum voluptate intuemur. — Sublatam iniquis-
sima factorum adversitate pretiosam margaritam, resti-
tutam nobis, pleni solatio gratulamur — dum Celsi-
tudinem Vestram Regiam pro Praesidio hic Inclitorum
Statuum et Ordinum gloriosissime sedentem veneramur.
— Abstersas ab oculis, quibus nuperrime adhuc ma-

debant lacrymas, Status et Ordines, non hujus tantum Provinciae, sed vicinarum quoque, imo et remotiorum afflans coram nobilissima Nunciorum multitudo, hilaritate vultus sui — exquisito splendore, festivis acclamationibus testatur — Inflictum nunquam memorando infelici accidenti Genti nostrae vulnus coaluisse remonstrant — Legunt namque ex oculis, totaque Serenissimi vultus compositione — perspiciunt e Benignitate Celsitudinis Vestrae benignam, propensamque in Gentem nostram voluntatem — inaeffimabilem erga singulos comitatem, et adfectum tenent fiduciae suae argumentum — ut adeo, frenum libertatum, praerogativarum, ac legum Regni custodem, et propugnatorem ad Superos translatum Regni Palatinum, Comitatum horum Supremum Comitem Leopoldum Archiducem, redivivum sibi videre videantur — opere, effectoque compleri sentiunt, quod a reducibus nobis, velut destinatis suis ad salutandam Regiam Celsitudinem Vestram Nunciis intellexerunt, quod nimirum eosdem Celsitudo Vestra securos esse jubeat: „ Quod vestigia dilectissimi quondam Fratris sui Alexandri Leopoldi, adeo sequi velit, ut bona ejus memoria cordibus singulorum impressa, non solum nunquam obliteretur, sed per sua etiam facta, amplius adhuc consolidetur. “

Est equidem Paterni in Gentem Hungaram Suae Majestatis Sacratissimae adfectus, irrefragabile indicium, quod grandem quam fecimus jacturam, tanto studio, tanto delectu, in Suum Locumtenentem in Regno, cum vicaria potestate nominatione Celsitudinis Vestrae Regiae reparare festinaverit — est sincerus fructus propensi in nos animi, ac benevoli adfectus, quod delatam sibi Provinciam Celsitudo Vestrae Regia tam prompte adire voluerit. — Cumulat hujus diei Solennitatem, augetque mirifice commune solatium — quod Augustissimus Dominus noster, munus, quo ipse sub gloriosae memoriae Genitore suo, Leopoldo II. Imperatore, et Rege nostro, dum Archidux, et Regi Palatinus, novissime nobis ereptus Leopoldus, habenas Comitatum istorum capesceret, fungebatur — illud, — introductionem nempe Regiae Celsitudinis Vestrae, in Sedem Supremorum Comitum Pestanae hujus Provinciae, Eminentissimo ac Reverendissimo S.

H. E. Cardinali, Regnique Primati, elementè credere dignata sit.

Non poterat Majestas Sua Sacratissima congruentius, non Regno, sed cumprimis Statibus et Ordinibus Comitatum istorum acceptabilius, ulli Concivium nostrorum, hac in parte, vices suas deferre — quam Illi; Qui nunquam non aestimatissimo Regnicolis Pro Rege, unaque Locumtenente Regio genitus, — Primaria in utraque Republica Regni Dignitate, refulgens — toto Christiano Orbe observantiam et venerationem deposcente Sacra Purpura renitens, olim Provinciam hanc legaliter unitam, Magni Genitoris sui vice moderatus, industria, sagacitate, — altissimi servitii Regii, bonique publici promovendi zelo, et Regnantis Principis exsultationem non vulgarem sibi peperit, et decedens officio, sui desiderium, apud Status et Ordines Provinciae istius par reliquit — Qui ita rationes Regalis Solii, et Patriae conjunxit: ut sub quadruplici Regimine, et hujus, et illius amorem, ac fiduciam, rara felicitate, sibi affatim conciliaverit — ut adeo, jure merito dubitari possit; plus ne suo, an Inclytorum Statuum et Ordinum adfectui, Sua Majestas Sacratissima litaverit? honorem hunc, quo actu defuncta est Sua Eminentia, Eidem deferendo?

Quamobrem Omnipotentem, in cujus manibus sunt potestates, et omnium Jura Regnorum glorificamus, et benedicimus! — Qui consentiente adeo cum fidelibus subditis suis voluntate, in vota, et felicitatem eorum prono corde praedito Domino et haereditario Principe nos beat! — Qui non petitus — non exoratus — ipse ultro, libertatum et praerogativarum nostrarum validissimum praesidium nobis in dilectissimo Germano suo, Serenissimo Archiduce, quem laetissimi veneramus, ultro porrigit.

Habemus sui in nos amoris, providentiae, curae, et solitudinis boni publici, illibate conservandae Constitutionis Regni, Pignus, Serenissimum Archiducem, Regium Locumtenentem, hodie solemni legalique forma inauguratum pro Praesidio sedentem Supremum Comitem. — Habemus novum sponsionis occasione gloriosae Coronationis Suae factae, firmamentum. — Habemus nobis, legalique Constitutioni nostrae addictissimi animi Regiae Celsitudinis Suae, quod illustre mu-

mus, cui haec, mediatioque Regem inter et Regnum inseparabili vinculo conjuncta sunt, — subire non delectaverit, luculentissimum testimonium.

Pro hac itaque Caesaréo-Regia Clementia ac Paterna in nos Providentia Majestati Suae Sacratissimae imprimis immortales — dein Celsitudini Vestrae Regiae, pro assumpta nostri, legumque ac praerogativarum nostrarum Protectione ac Tutela maximas, quas possumus — easque humillimas, in homagiali submissione — denique Eminentissimo ac Reverendissimo S. R. E. Cardinali, Regnique Primati, Commissario Regio, hodierno Solennitatis, et laetitiae delecto instrumento, debitas in submissione agimus gratias.

Faxit supremus Consilii hujus auctor, et consummator omnipotens! ut quamprimum aetiori vinculo conjunctos nos Regiae Celsitudini Vestrae gaudeamus! Quod dum a propitio semper in aequa, legaliaque vota et desideria fidelium subditorum suorum Suae Majestatis Sacratissimae animo nobis pollicemur. — Ut supremum Numen, Suam Majestatem Sacratissimam, totamque Augustam Domum, Religioni, Reipublicae, felicem, sospitem, incolumem, adversariis suis formidabilem, et victoriosam quam diutissime servet! ardentissime optamus: atque mox pro acceptis, solennes gratias acturi, ut dona data foveat, et amplioribus augeat incrementis supplicibus precibus exoraturi sumus.

Beregzázból Oct. 15-dikénn: — „Tavaly is a' tett kárt szüretünkben: hogy, bár egéssz nyáron szörnyű szárazság vólt; valaminth másutt is; de szüretre még is nagyon meg-essősödött az idő; és a' szőlő igen rothadt. Most is több már egy hetinél, miólta éjjel nappal nagy esőink járnak holott most a' tavalyinál is jobb szüretet vártunk volna; mind azért, mivel sok vólt az asszú-szőlő a' hegyeinken: mind pedig azért is, mert az Ország' más részeihez képest, semmi kárt sem tettek nállunk a' múltt Májusi kegyetlen derek; noha itt is eleget tettek.“

A'
TSÁSZÁRI és KIRÁLYI FELSEG'
ENGEDELMÉVEL.

XXXXXXXXXX

35.

Költ Bétsben, Mind Szent-Havának (Octóbernek)
 30-dik napján, 1795-dik Esztendőben.

Hadi Környütlállások.

Gróf Clerfayt Tudósításai.

Vitézeink, kik a' vissza-siető ellenség
 után nyomakodtak vólt Oct. 20-dikánn,
 eggy *Frantzia* parantsolatot kaptak meg,
 a' mellynek ereje szerént még 19-dik Octó-
 berben tartoztak vólna a' *Frantziák* által
 szállani a' *Rajrán Bonn* Városánál. Ipar-
 kodtak is valójában tellyesíteni az emlí-
 tett parantsolatot, úgy annyira, hogy ám-

O o

bár derekasan törekedett is utánnok *Hadik* Generálisunk a' fellyebb említett napon: még is el nem érhette őket: sok muníziós szekereiket pedig magok fel-vettették, tsak hogy annál hamarább el-futhassanak. Nem tsak Katonáink fogtak el közülök sokakat: hanem fogott a' Földnépe, 's vert is agyon nem keveset. *Kray* Generálisunk' Seregofztáallyának előljáró része, nem tsak számos Személyeket kapdosott el belőlök; hanem egy hosszú ágyút, húsz muníziós, és tizenkét másféle rakott szekereket is, vett el tőlök. *Neuvied* Városában Octób. 19-dikén, meg-állapodott volt egy tsoportjok, és erőssen tüzelt ki belőle: de ugyan tsak *Barkó* Huszar Regimentjebéli *Grafen* Fő-Strázsamester által el-verettetett a' Híd-sántzába, mely sántz ellen, reménylett foganatú készüléket tett *Boros* Generális.

Ehrenbreitstein Várát, tíz napokig tartotta bé-kerítve az ellenség, mely idő alatt sok hatvan és harmincz fontos bombát; tíz fontos gránatokat, és hosszú ágyúba való feles számú huszonnégy fontos golyóbisokat szállított volt olly véggel; hogy kemény tüzzel ostromolhassa a' Várát: de tíz napok múlva láttatott változtatni szándekat, mivel sok latorjákat készített, melyek arra valók lettek volna, mint Kémjeink is bizonyítottak, hogy hofz-

ízas ostrom nélkül egyszerre ronthasson be erő-hatalommal *Ehrenbreitstein*-ba. Ditséretes Kommendánsza ezen Várnak a' Ts. Kir. Fő-quártélymesterstábtól való Oberstlieutenánt *Sechter*: de kormányozása alatt vagynak némelly *Treviri* és *Kolóniai* Fő-Tilztek is, kik igen buzgóan, és fogantosan segítették nevezett Komendánsunkat, az ellenség szándékának mind addig való akadályoztatásában; míg egésszen is meg-akadályoztatá azt végre Oct. 18-dikán reggel, a' kívülről érkezett segedelem.

Moguntziából ki-omlott Vitézeink, újra is kaptak el, a' nyakra före menő ellenségtől két 12 fontos golyóbisú hosszú ágyút; egy haubitzot; és tizenhét munitziós szekereket. — A' *Moguntziai* Komendánsnak *Neu Generális*nak bizonysg tetele szerént, *Blankenstein* Hufzár Regimentjébéli *Harsányi* Májor nagy okossággal és foganattal nyomozta Oct. 13-dikán az ellenséget; *Barkó* Hufzár Regimentjébéli Kapitány Gróf *Almásy* is mindég előtők volt ugyan akkor a' maga Katonáinak.

Mannheim-nak, a' *Rajna*' jobb-mel-lyékén lett körül-vétettetéséről Vitézeink által, meg-küldötte már Gróf *Wurmser* a'

bővebb Tudósítást is: melly szerént többre lehet fundamentomosan tenni két ezernél az ellenségnek 18-dik Octóberi veszteségét. Ötfázshufzonketten estek közzülök fogságunkba, kik között sokan vagynak vezzedelmes sebűek, vagynak 19 Tíztek is *Oudinot* Generálison kívül, a' kit *Dé-vay* Generálisunk fogatott el. Nyertünk tőlök három ágyút, egy zászlót, 's egynehány muníziós szekeret, a' táborjaikban találtatott minden sátoraikon kívül, melyeknek leg-nagyobb része a' Palatinátusi Katonaságé volt ennekelötte.

Részünkről száztizenegy ember maradt halva, és százhatvanegy ló. Sebbe esett ötfázshufzonhat ember, és kétszáznegyvennégy ló. 27 ember és 29 ló pedig hová lett? nem tudatik. A' holtak közzül név szerént említettnek: *Gyulay* Reg. béli *Simonyi* Kapitány; Fő-Hertzeg *Ferdinánd* Hufzár Reg. béli *Boros* és *Naszvady* Fő-Hadnagyok; *Erdödy* Hufzár Reg. béli *Ternyei* és *Bésán* Fő-Hadnagyok; Fő-quártélymesterstabbéli *Dwrdy* Kapitány; Császár Dragonys Reg. béli *Karato* Hadnagy; *Lattermann* gyalog Reg. béli *Kuhn* Zászló-tartó. — Meg-sebesedett Tíztsjeink következők: *Erdödy* Hufzárjai közzül *Halász* Hadnagy; *Wurmser* Hufzárjai közzül *Biccono* és *Lang* Kapitányok 's *Nagy* Al-Hadnagy; *Gyulay* gyalog Reg. ből *András-*

sy Kapitány: *Bidesküti* Oberstlieutenánt Gránátéros Batalionjából *Ivánka* Fő-Hadnagy; *Frónius* Gránátérossai között *Kalló* Al-Hadnagy; a' *Slávóniai* Batalionból *Kájser* József Fő-Hadnagy és *Raszkovich* Zászlótartó; a' Főquártélymesterstabból *Romberg* Kapitány; *Weidenfeld* Gránátérossai között *Pilati* Kapitány és *Petit 's Gebhart* Al-Hadnagyok; *Kaunitz* gyalog Reg.jéből *Killró* Fő-Hadnagy; *Gemmingen* Reg.jéből *Walsch* Oberster és *Roisin* Zászlótartó; a' *Székely* Bat. ból *Keszler* Fő-Hadnagy; a' *Szerviai* Szabad-seregből Májor *Simich*; a' Tsászárs Dragonyossai között *Ottilienfeld* Fő-Hadnagy; *Kinszky* Könnyű-lovassai között *Theumern* és *la Borde* Kapitányok 's *Vietoris* Hadnagy; *Lobkovicz* Könnyű-lovassai között: Hg *Schwarzenberg* és *Möckeln* Kapitányok; *Jelleky* Fő-Hadnagy; 's *Visconti* és *Unruhe* Al-Hadnagyok.

Gróf *Bellegarde*' böls tanácsadásait teszi Gróf *Wurmser* első elközéül ezen diadalomnak. Sok más érdemes nagyobb és kisebb rangú Tisztjeinkről is emlékezik ditsérettel, kik között valók: *Bidesküti* Oberstlieutenánt; *Károly* Fő-Hertzeg Reg. béli *Pfanzelter* Májor; *Erdödy* Hufzár Reg. béli *Piatsek* Oberstlieutenánt, és *Sermage* Májor; *Gyulay* Reg. béli Oberstlieutenánt *Postreovsky*; 's *Andrássy* és Báró

Beckhardt Kapitányok; *Wurmser* Hufzár Reg. béli *Frimont*, *Buday*, *Lusinszky*, *Wrede*, *Szentiványi*, és Báró *Mohr* Kapitányok, és *Kárász* Fő-Hadnagy.

Regensburgból Octób. 16-dikánn: — „A' Német-Birodalomnak itt ülő Gyűlése' eleibe, egy Jelentést terjesztett *Mannheim* erántt a' *Bavarus* Minister; melly Jelentésre, azt felelte a' Tsászári Minister: hogy ki-vitt ugyan a' Tsászári Királyi Katonaság egynéhány ágyúkat *Mannheimből*: de innen nem vehettek volna okot a' Palatinátusi Katonák arra, hogy fel-adják *Mannheimot* az ellenségnek: mivel Tsászár Ő Felsége' Népe, éppen nem későnn akart az el-vitt ágyúk helyett másokat bé szállítani *Mannheimba*; de nem hagyták bé szállíttatni azokat a' Palatinátusi Katonák, azt advánn okúl, hogy nem volna szükség reájok. “

Eggy Német Munka fel-számlálta — mint maga mondja — egész lehetőségig: mennyit vesztettek a' hadakozó Felek, 1792-dik esztendőttől fogva 1795-dikig, 's teszi a' *Frantziák* pénzbeli veszteségeket hufzonnyóltzför százkét millió 's ötfázazezer forintra, (hatvankétszer száz millió líverre) ember-veszteségeket pedig egy millióra: az egyesült Hatalmasságok' részéről, ezerhét-fázázhetven millióra az el-költ pénzt — 's ötfázazegyezerre az ember-vesztéseget,

Olasz - Országból. —

Sept. 26-dikán, minekutánna el - vett volna a' Tsász. Kir. Katonaság *Sambuco* nevű hegyet az ellenségtől; *S. Spirito* nevű hegy ellen indúlt; de midőn nem lett volna már messzebb egy puska-lövésnyinél a' Frantziáktól: akkor Azok le-zuhantattak a' magosról egy kőszikla-darabot; más felől pedig keményen ágyúztak: melly környül-állásokban nem mehetett elébb a' fenn nevezett Katonaság, míg *Argenteau* Generális, *Nádasdy* Reg. béli 4 Kompániát nem küldött segítségére, melly segítséggel elnyomta a' Frantziákat. A' közzüle halva n aradtaknak, sebbe esteknek és el-fogat-tattaknak száma mintegy 600-ra megy.

Livornóból Oct, 16-dikán: „Egy 44 ágyús *Anglus* hajó érkezett ide Korszika Szigetéből, ama híres *Paoli* Generálissal, ki is 15 ágyú lövéssel tisztelődött. Azt mondják hogy *Londonba* megy a' nevezett Ölz Generális és ott fogja el-tölteni hátra lévő napjait életének.

Frantzia - Országból. —

Egy *Párisi* Tudósításból, melly 9-dik Octóberben költ, ezeket olvassuk: „Octóbernek 6-dik éjtfzakáján is szaladgáltak még sok fegyveres emberek az utcázakon, és igyekeztek Másokat is fegyver-fogasra

buzdítani: de nem érhatték tüzelyokat, mivel igen meg-rettentették a' Népet azok a' *Canonicum argumentumok*, melyekkel a' Katonaság élt ellene Oct. 5-dikén, a' midőn, kétszázötven embert ejtettek el a' kártátsók tsak egyszerre is, a' *Sz Rochus* Templomához tolakodott Pártosok közzül. Affzonyok is számosan adták vala magokat a' fel-fegyverkezett Pártosok közzé, de az ágyúk' dörgése tsak hamar el-olzlatta őket. A' halva-maradt Személyek, leg-nagyobb részént Suánok és Ki-költözttek voltak, kik egy időtől fogva itt tartózkodtak. — Ötödik Octóber; — melyen történének hat esztendőkkel ez előtt a' *Verfzáliai* sztrénák is — még emlékezetesebb nappá leve már most az új történetek által, tartós Revolúciónk' Históriajában. “

A' *Párisi* Város-szakaszoktól el-vétettek a' dobjaik és zászlóik; nem különben az a' hatalom is, hogy *Stabot* tarthassanak. A' Nemzeti-gárda meg-fosztódott attól a' betsülettől, hogy ő lehessen továbbra is strázsálója, a' Nemzeti-gyűlésnek. — Helyette, a' *Sequánáról* nevezett Közönséges-Társaság' Hajdúi már most a' Nemzeti-gyűlés' Örálloi.

Párisban, kétezerhatyszázötvenhatra ment már Octóber' 11-dik napján a' közönséges tömlöztökbéli rabok' száma. — *Menou* és *Raffet* Generálisok is, kik nem

a' Nemzeti-gyűlés' akaratja szerént vezér-
 lettek a' Pártosok ellen *Párisbann* a' Re-
 publikánus Sereget, a' *Quatre-Nations*
 (Négy Nemzetek) nevezetű fog-házban ül-
 tek már a' fellyebb említett napon.

Egynehány hónapokkal ezelőtt, ki-
 tsúfoltak 's el-halgattatták *Párisbann* a'
 Teátrumi gyülekezetek, *Laïs* és *Fusil* ne-
 vű Játtzókat, mint olyanokat, kiket a'
Robespierre' tirannuskodása' eszközei köz-
 zül valóknak tartottanak: de már 12-dik
 Octóberbenn közönséges örvendezést okoz-
 tak játtzássokkal mind *Laïs* mind *Fusil*.

A' *Gazette Françoise; Quotidienne;*
Gazette Universelle 's több más illyetén
Párisi Újságok, a' mellyek, éppen nem
 ínnyek szerént írdogálának a' Republiká-
 nusoknak, meg-fzüntek 6-dik Octóbertől
 fogva: mivel a' Nyomtató-műhelyeik, kö-
 zönséges hatalom által el-petsétlödtek. A'
Courier Universel és *Courier Republicain* név
 alatt jártt Újságoknak titulussaik pedig,
 meg-változtak a' mostani változás alkalmat-
 osságával. A' *Gazette de l'Europe* Írója,
 jobbnak ítélte, agyon löni magát, mint
 gilljotínra jutni, a' mellyet el nem kerül-
 hetett volna: mivel egy vólt a' Pártosok'
 Vezetői között.

A' *Seine* (*Szequána*) folyó-vizéről ne-
 veztetett, és *Páris* Varosát magában fog-

laló Közönségestársaságofztály' Választói-
nak Gyűlése, Octób. 13-dikán kezdődött,
abban az épületben, melly hajdan *Sz. Ro-*
chus Temploma volt.

Nemzet-gyűlési Végzések.

A' 10-dik Octóberi Ülésben jelentette
Goupilleau de Montaignu nevű Tag, hogy
nagy része azoknak a' Ki-költöztetteknek,
kik a' *Quiberoni* republikánus győzedelem'
alkalmatosságával fogságba estek, nem ex-
sequálódtak (végződtek - ki); hanem el-
szökdöstek, és *Frantzia* - Ország' belső-ré-
szében széledtek el: minekokaért jó vól-
na, ki - nyomtattatni az illyetén el - illan-
tott, és széllyel - oízlott foglyok' laifromát;
hogy meg-lehessen tudni, ha vallyon nem
lopták e' magokat azok között némellyek
*Páris*ba is olly tzéllal, hogy a' 3-dik 4-dik
és 5-dik Octóberi zenebonát okozzák. El-
fogadta a' Gyűlés *Gupilló'* javaslását, és
Végzést hozott az említett laifromnak ké-
szíttetése eránt.

Tizeneggyedik Octóberi Végzés: Mer-
*lin de Douain*nak elő-adása lizerént meg-
gondolvann a' Nemzeti-gyűlés, hogy *Va-*
*lenciennes*nek Lakosai, nem vétkes indú-
latból botsátották bé magok közzé az el-
lenséget; hanem azért, mivel a' lizeren-
tsétlen környülállások úgy hozták magok-
kal: végezi, hogy nintsen helye semmi

Vádnak az említett Lakosok ellen. — *Más ugyan azon napi t. i. 11-dik Octóberi Végzés:* A' Köz-bátorságra ügyelő Deputátziónak három Tagjai által subscribáltt parantsolat elégséges a' végre; hogy a' közelebb múltt zenebonáért ez vagy amaz Személly, Ki-kérdező Tisztviselők' eleibe vitettség; hogy pedig, árestáltathassék valaki az említett zenebonáért: szükség e' végre, hogy az árestálást rendelő parantsolatnak, öt Tagok írták legyen magokat alája, a' nevezett Deputátzióból.

Tizenkettődik Octóberi Végzés: *Merlin de Douai* javaslására, eggy ideig tartott hányás vetés után, Törvénnyé tette a' Nemzeti-gyűlés, hogy a' melly Nemzeti-gyűlési Kommisszáriusok, Departmánokban, (Közönséges-társaságosztályokban); vagy Seregeknél lésznek még akkor, midőn már fel-állott a' jövődöbéli Nemzeti-gyűlés (vagy Törvényhozó-test): meg nem szűnnek Kormányfzéki Biztosságjokat folytatni mind addig; míg a' jövődöbéli Tanács (Directórium), hivatalyához lett kezdéséről nem tudósítándja őket.

12-dik Octóberi négy más Végzések: — 1.) A' Közjóra-ügyelő Deputázióra azt bízta a' Nemzeti-gyűlés, hogy a' melly Generálisok vagy más Tisztek, akár igazságtalanúl fosztódtak, meg hivatalyok-

tól; akár pedig helyes ok nélkül mellőzödték el: mentől előbb alkalmaztassa őket a' Deputátzió; hánnya ki ellenben mind Azokat a' Tifzti-karokból, a' kik méltatlanul tsúfztak bé oda: 's a' mi változásokat fog tenni ezen rendelés fzerént, adja ki nyomtatásban. 2.) A' Közönséges-Társaságnak Déli osztályaiban Nemzet-gyűlési Kommisszáriusságot viseltt Személyekről, kiknek neveik: *Guérin; Boursaut; Despinassy; Olivier Géronte; Chasal; és Isnard*, — jelentették a' Közjóra és Közbátorságra-ügyelő Deputátziók *Colombel de la Meurthe* által a' Nemzeti-gyűlésnek, hogy a' fellyebb nevezett hat Tagok olly Végzéseket hoztanak, mellyek, a' Ki-költöztekéről és engedetlen Papokról ki-adott Törvényekkel egygátallyábann ellenkeznek, melly Végzések annakokáért meg nem állhatnak. Kátfálta (minden erejektől meg-fosztotta vagy semmivé tette) a' Nemzeti-gyűlés a' mondott Végzéseket: azoknak Szerzőit pedig vissza-parantsolta *Párisba*. 3.) Az ollyan Tifztviselők: kiknek neveik ki nem törölödtek a' Ki-költöztek' laistromából tartoznak, le-tenni hivatallyokat, 's helyekbe, más Személyeket állítanak elő, a' Közjóra, vagy a' Törvényhozásra ügyelő Deputátziók; vagy a' Nemzet-gyűlési Kommisszáriusok. 4.) Az 1789-dik esztendőbéli Pátrióták olly

summájú kérésseket intézték a' Nemzeti-gyűléshez: hogy mivel egyedül a' kegyelmesség gyógyíthatja bé a' Haza' sebjeit: ne büntetessen senkit is a' Gyűlés, a' közelebb múltt zenebonáért. Ezen kérésre azt felelte ugyan a' Nemzeti-gyűlés' Elöl-ülője, hogy „kegyelmet csak az olyan Bűnösök eránt lehet hasznosan gyakorolni, a' kik tudatlanságból vétkeztek: Azok ellenben, kik tudva bűnhődtek, ha büntetetlen maradnak: más gonofzságra vete-mednek az által: — a' Végzés mindazáltal a' lett: hogy az említett Kérést által kell adni a' Deputátzióknak, hogy adják az eránt vélekedéseket.

Elegyes Tudósítások.

Koppenhágából (Dániának Fő-Városából) Oct. 13-dikánn: — „Valami kevés időre *Bétsbe* utazott el innét *Moerz* Úr, ki a' mi Udvarunknál Ministerséget folytatott a' *Bétsi* Udvar' részéről. “

Berlinből Oct. 17-dikén: — „Tegnapelőtt reggeli hat órakor szereztsésen szült itt a' Korona-örökösének Felesége; még pedig *Hertzeget*: melly örvendetes történet, huszonnégy ágyúknak háromszori ki-durroztatása által tétetett közönsé-gessé. “

„*Frigyes-Belgyiom'* néhai Helytartó-jának első-születött Fia, a' ki *Veje* Kirá-

lyunk' Ő Felségének, ismét vissza-tért ide *Braunschweig*ből, a' hová ment volt ke-
véssel ezelőtt. "

A' *Spanyol* Udvar olly örömet vett a' Békességből, hogy annak Innepét, sok és nagy jutalom-ösztásokkal ditsőítette meg. Mivel az első Minister Hertzeg' *Alcudia*, úgy fel volt már emelve az említett Innep előtt is; hogy az eddig szokásban volt leg-nagyobb hivatalok, vagy titulusok közül egy se' maradt hátra, a' mi reá nem lett volna ruházva nagy bőséggel: szükség volt valami új tisztelet' nemét gondolni ki, mellyel sürübbíteni lehessen még ennek, a' Király és Királyné előtt igen kedves Ember' ditsősségének sugárait. Az új tisztelet neme abból áll, hogy *Alcudia* Hertzeg' Bekesség'-Hertzegjévé neveződött, és ezen rendkívülvaló titulus mellé, *Sotto de Roma* nevezetű jószágot is kapott ajándékul, mellyből, ötvenezer tallér az éltendei rendes jövedelem.

(*Alcudia* Hertzeg nem sok éltendővel ezelőtt Gárdista volt a' *Spanyol* Udvarnál: 's régi nemes családú szegény legényből, az Udvarnál nyert kedvesség tette őtet szinte egyfzerre naggyá és gazdaggá.)

A' *Szerviai* Török Pártosokról az a' leg-újabb hír, hogy igen diadalmasan visszaverték ket ízben is az ellenek küldött Katonaságot; és hogy nem csak *Szervia*-ban nevekedik a' izamjok, hanem még

Bosznia-bann; Albánia-bann; és részszerént
Macedonia-bann is találkoznak Követőik.
Más Basák is: de kivált a' Skutaribéli,
mind pénzzel, mind eleséggel segíti őket.
Ezen zavaros környülállások, nagy aka-
dályára vagynak a' kereskedésnek.

*Regensburgból Norimbergáig való út-
zásom.*

Fotsis! ne kösd a' Kufferem' tsak tsupa deszkára.
Kívül vásik. Belől kár lesz', ne fordítsd oldalára.
,Was? — Es ist unmöglich besser.“ Azonban meg
lódítja.

'S Társamat is, hogy úgy jobb lesz', majd részére
hódítja.

Szegény fejem! nem lehetett a' portékát ki-fzedni. —
Draga Könyvek! oda lettek! de már mit tudok tenni?

Az elő-pént meg fizettem. — A' Postát késő várni

A' varalozás költséggel, az Ut kárral fog járni.

Tsak fel-ültem. — Land-kotsi vólt: de nem vólt kas
a' bakjan.

Vas-rúd, vas-lántz súrolódnak Kufferemnek oldalán.

Kívül szorít, bőrit, vását, és a' fáját koptatják.

A' rá szegzett fa pántokat darabokra szakgatják.

Paputs, kefé, kalamárís, takaróját ki-fúrja.

Belől, 's szerte kasmatolván, a' Könyveket fel-túrja.

Eb a' lelke rosz Kotsissa, semmit sem veszen számba.

A' Lovak is tsak úgy mennek a' mint tettzik a'
hímbe.

Ő aluszik, 's hol pipáját, hol korbátsát el-ejti,

Hol van hágó, avagy lejtő vigyázni is felejtí.

Valamennyi kotsi, avagy lzekér, velünk jön szembe.

Vigyazatlansága miatt meg-akad tengelyünkbe.

Dei után három órákor érkezik Státzióra

Oda lett appetituscim. — Ő eszik a' contóra.

A' lovaít is jól tartja, még se fizet. Sőt szolgát

Bérel, a' ki erfzenyemre igazítsa a' dolgát.

Ha kettőt falok, és egyet ilzom is, a' Fogadós

Szép szin alatt rajtam vesz' meg mindent. Amá nem
adós.

Még is mikor meg-érkezem, 's portékáim le-hányja

Leg-első gondja, hogy tollem a' Trink-geldet ki-
vánja,

Gellert egyfzert járt Land-kotsin. — Én se compen.
dízálok

Többször: mert bilzem hogy Postan annyi költséggel járok.

Enkő Lázló. m. k.

J e l e n t é s

Kívánom mindeneknek tudtokra adni: hogy a' melly Deák nyelven készült Magyar Grammatikámról a' Ns Közönségeknek jelentést tettem vala: már az, a' maga egész tellyességében, a' sajtó alól ki-jött. A' kiknek azért abból kedvek lészzen vásárolni, találhatnak *Nagy Erdély Országában*: Kolosváratt Tíft. Pr. *Szathmáry Pap* Mihály. — Szebenben *Hochmeister* Márton. — Maros-Vásárhellyen Tíft. Pr. *Csernátoni* Sámuel. — Székely-Udvarhelyen Tíft. Pr. *Bodola* Sámuel Uraknál. Károly-Fejerváratt. Magánál az Auctornál. — Az árra lészzen: az író-papirosra való exemplárnak 1 Rf. A' nyomtató papirosra 50 kr. — A' kik Magyar-Országról a' praenumerátzióról jelentést tettek, méltóztassanak arról tudósítani: hogy a' praenumerátziót hová tették le; és nekem is az exemplárokat hová kellessék útasítanom.

Az *Erdélyi* Praenumeránsoknak pedig adatik tudtokra, hogy a' hová eddig el nem küldhettem, nem sokára, a' leg-közelebbi alkalmatosságon el fogom küldeni.

Szentpáli István.

Károlyfejervári Senátor és
Királyi Perceptor.

A'
TSÁSZÁRI és KIRÁLYI FELSEG'
ENGEDELMÉVEL.

o o o o o o o o

36.

Költ Bétsben, Sz. András-Havának (Nóvembernek)
3-dik napján, 1795-dik Elztendőben.

Hadi Környűdállások.

Gróf Clerfayt' Tudóstításai.

Moguntzia mellől, a' Rajna' bal-mel-
lyékénn is el-szállították ostrom-ágyúikat
a' Frantziák. — Meg-értvén Kray Gene-
rálisunk, hogy Jourdan Frantzia Generá-
lis, hét Osztályokból álló sereggel, melly-
nek száma, harminzöt és negyvenezer kö-
zött vagyon, Düsseldorf felé nyomúl: igye-
kezett siettetni Annak vissza-vonulását

P p

Oct. 23-dikán. — *Newwied* előtt benn tartózkodott volt még Octób. 24-dikénn egy tsoport Frantziáság a' *Rajna*' sántzában; de *Boros* Generálisunk mindég nagyobb nagyobb erőben tette ellene a' foganatos Intézeteket.

Heppenheimből Octób. 21-dikénn: — „Tegnapelőtt estve, egynehány haubitz-gránátokat vettetett bé Gróf *Wurmser Mannheimba*, mellyek azonnal nagy gvú-ládást okoztak. Már ostrom-ágyúkat is szállítatott *Mannheim* eleibe; sőt olly készületeket is tétet, mellyekből azt lehet kihozni, hogy erő-hatalommal akar bé-rontatni *Mannheimba*. A' Frantziák, hasonló mértékben teszik az *Ötalfom-készületeket*.“

Hanauból Oct. 26-dikánn: — „*Monguntzia* felől, darab ideig tartott ágyúzást hallottunk itt tegnap reggel: de a' mint futó hírből értjük, koránt sem valamelly ellenséges ágyúzás volt az, hanem Öröm-ágyúzás, mellyel a' Ts. Kir. Vitezek, jeles győzedelmeiket ditsőitették.“

Pichegru Frantzia Vezér meg-értvénn, minémü emberséggel bannak rélzünkről a' fogságunkba esett Frantzia Generalis *Dufourral*, kinek *Pisgru* nagy Barátja, egy szép közönnő Levelet bocsátott Gróf *Clerfaythéz*, melly Levelben egyfzerásmind ígéri, hogy Ő is hasonlóképpen fog banni 's banatni Azokkal, kiket a' Miéink közzül

fog az ő kezekbe ejteni a' had-kotzkája. Arra is kérte említett Levelében *Pisgrü*, *Clerfayt* Grófot, hogy mondjon köszönetet az ő nevében Gróf *Hardegg*nek: „mivel ez a' Gavallér — ezek a' *Pisgrü*' szavai — igen jó-szívű ember' módjára szeretett Generális *Dufournak* segítségére, a' hartz' mezejénn. “

Olasz- Országból. —

Loanóból Oct. 9-dikénn: — „Itt van gyon az Elöl-vígyázókkal maga *Devins* Fő-Vezérünk is. — Az ellenség egy ideig majd mindennap alkalmatlankodott; hanem őt napoktól fogva tsendesesen viseli magát: mellynek az az oka, mivel hat nappal ez előtt, egy süveg nádméz formájú hegyen, melly *Loánó* előtt fekszik, két *Flesek*et (V betű formájú sántzokat) készítettünk, a' mellyekből igen hathatós letzkéket adhatunk Szomszéd Uraiméknak, mihelyt valamit akarnak ellenünk indítani.“

Nagy - Britanniából. —

Bedford, *Fortitude*, és *Censeur* nevezetű hetvennégy ágyús, *Argo* nevezetű negyvennégy ágyús; *Juno*, és *Lutine* nevezetű harminzkét ágyús, és *Tisiphone* nevezetű tizenkét ágyús *Ángliai* Katonahajók, egy tsoport *Kalmár*-hajókkal indultak *Gibráltártól* *Ánglia* felé. Midőn már huszonöt mértföldnyire lettek volna

Octóbernek 7-dik napján, *St. Vincent* nevű tsütsától *Európának*, hat első-nagyságú, és még felesebb számú középszerű *Frantzia* Katona-hajókat sejtett meg az *Anglus* Admirális. Mindjárt jelt adatott a' kormányozása alatt lévő hajóknak. De a' *Frantzia* hajók között egy, csak hamar le-lötte a' *Censeur Anglus* hajónak egy árbotz-fáját, 's kárt tett a' vitorlaiban is. *Lutine* nevű Frégát leg-ottan el-foglalta 's vezetni kezdte a' *Censeurt*: de tíz minutumok múlva kénytelenítettett el-hagyni, látván, hogy számos *Frantzia* hajók közelgetnek feléje. Ezen közben a' *Frantzia* hajók, új nyóltz első-nagyságú hajókkal szaporodván, üzőbe vették a' *Bedford* és *Fortitude* nevű *Anglus* hajókat is: de mitsoda ki-menetellel? még nem lehet tudni bizonyosan. “

Londonból Oct. 16-dikán: — „A' Tengeri - dolgokra - ügyelő Kormányfő, olly parantsolattal indított tegnap egy Kurírt a' *Frantzia* partok felé, hogy az ott tartózkodó Hajós - seregünktől, 12-dik, 78-dik, 80-dik és 90-dik Regementjeink, haladék nélkül térjenek vissza *Angliába*. “

A' *Londoni* Parlamentomnak *Vaughan* Beniámin nevű Tagja, egész Háza-népével és egy millió forintra menő Vagyonyával együtt örökre el-hagyta *Angliát*, 's *Amérikába* költözött által. “

Frantzia - Országból. —

A' Nemzeti-gyűlés, Közönséges-Kommisszióvá formálta magát Octób. 15-dikén, ki-küldvén a' palotájából mindeneiket, valakik nem Képviselői a' Nemzetnek. Éjféli egy óráig nyújtotta a' maga Közönséges-Kommissziói Ülését, mellyben azt végezte, hogy *Rovère* és *Saladin* nevezetű Tagokat, árestomba tétessen a' Közbátorságra-ügyelő Deputátzió, mint Haza' el-lenségeit. — *Saladin* egy Azok között, kiket a' mostani Nzti-gyűlésből, a' jövőndőbéli Nemzeti-gyűlésnek is Tagjaivá választott a' *Sequána* vizéről neveztetett Közönségestársaságofztály.

Elegyes Tudósítások.

Wéselből Octób. 15-dikénn: — „A' *Prusszus* Udvarhoz rendeltetett *Frantzia* Követ *Caillard* Polgár, ide érkezett a' múltt Pénteken két Secretáriusokkal, és Szombaton tovább folytatta útját *Berlin* felé. “

Ama' nevezetes *Paoli* Generálisról, írtuk vólt a' múltt postánn, hogy a' *Livornói* parthoz érkezett egy 44 *Anglus* hajónn, és 15 ágyú-lövésekkel tiszteletetett meg. Ezen tiszteletet, az említett *Anglus* hajó tette *Paoli* Generálisnak, midőn Ez, ki lépett volna *Livornó* partjára.

Konstántzinápolyból Sept. 16-dik napján: — „Még mind ekkoráig tevődnek itt a' hadi-készületek, mellyekről az a'

vélekedés vólt elébb, hogy *Aga Mahmud Kan* ellen vagynak erányozva, a' ki *Persianak* nagy részét el-foglalta, 's készült a' Török Birodalom ellen is: de mostanság olly hír futamodott a' Nép között, hogy ezen hatalmas Emberrel meg-akar békéleni a' Porta, és az *Oroszok* ellen fog hadat indítani. Igen meg-indúlt ezen hírenn a' Tsászárs, és az ellen, keményen tilalmazó parantsolatot adott ki, mellynek olly foganatja lett; hogy már most csak magokban képzelődnek az Emberek, a' Muszkákkal való hadról: de nyilván bezzélleni nem mernek.

A' *Szerviai* és *Bulgáriai* pártos Törökök' Fő-Vezérjéről *Passoan Sogloról*, igaznak írja egy *Ó-Orsovai Levél* is, melly költ Octób. 17-dikén, hogy kétfzer verte vissza az ellene küldetett Katonaságot: melly diadalmak mindazáltal neki se' kevés Ember-veszteségbe kerültek. *Rumeli Valessin* is, a' ki *Olah-Ország*ból nyomúlt *Widdin (Bodon)* felé, kéntelenített vissza-vonni magát a' hegyek közzé. Szolgált azonbann a' szerentse, *Passoan Soglo* ellen egy Basának. A' mint t. i. ki-tsapott vólna *Widdinből Passoan Soglo*, hogy szabad utat nyisson egynehány eleséges szekereknek, mellyeket már rég-óltától fogva várt: olly erővel támadtatt meg az említett Basától, hogy egynehány száz Emberétől fosztódott meg,

az eleséges szekerekhez se' juthatott. Ezen viadalt többek is követték, mellyek mind igen véresek, de még se' olly hathatóságúak voltak; hogy egy vagy más oldalra el-dönthették volna a' dolgot. — *Borecsben Belgrádi* Katonák vagynak: a' volt *Borecsi* Kommendáns pedig, *Újj-Orsovával* által ellenben fekvő *Erzsébet*-sántzában tartózkodik,

Nevezetes történet.

Hekscher Ábrahám Márk nevezetű, Drága-kövekkel-kereskedő *Hamburgi* gazdag Zsidó, el-fzokott vala jární a' *Lipsiai* Vásárra; de a' közelebb múlttra nem akart el-menni; és már el is indúltak nálla nélkül, *Lipsia* felé az előbbeni rendes Útitársai. Két nappal az után, egy *Ki-költözött* *Frantziának* bízttatására, meg-változtatta *Heckscher* a' maga szándékát, 's el-indúlt a' *Lipsiai* Vásárra, az említett *Frantziával* együtt, kinek neve *Desorlat* János. El-érkeztvén *Lipsiába*, egy házban vettek szállást mind ketten; hanem egy sor grádittsal fellyebb *Desorlat*, mint *Heckscher*. Egynehány nappal ezuánn két esmeretlen Emberek oda mennek *Heckscher*hez egy tzedulával, mellyre a' *Heckscher*' neve vólt írva, 's kérdik tőle, ha ő vólna e' Az, a' kinek nevét mutatták néki. Felele *Heckscher*: Igen is. Kérdették továbbá *Amazok* tőle, ha el mehetne e' vé-

lek eggy Urasághoz, a' ki Drágaságokat akarna vásárolni, de úgy, hogy sok óért újjat kívánna tserélni, *Heckscher* azt monddotta, hogy ő délelőtt! nem mehet: hanem meg-ígérte, hogy ha délutánni két órakor mennének hozzá, akkor el-mehetne vélek. El is ment szegény feje: és többé vissza se' tért. Vévén Famíliája a' szomorú Tudósítást, száz Luidort tett fel jutalmúl a' gonofzság' fel-fedezőjének. A' *Lipsiai* Magistrátus által meg-kérdeztetett *Desolárt*, ha tudna e' mondani valamit a' Drágaságokról, melyeket a' szerentsétlen *Heckscher* hozott vólt magával *Hamburgból*: de ő azt felelte, hogy semmi bizonyost nem mondhat. Passzust kért, a' mellyel el-mehessen *Lipsiából*: de a' Magistrátustól olly válaft kapott, hogy valamint *Lipsiába* passzus nélkül érkezett: úgy ismét el-mehetne onnan passzus nélkül: mivel mindazáltal eggyütt utazott és szállott *Heckscherrel*: jobban tselekedné: ha' ki nem mozdúlna *Lipsiából*. Szorgalmatos keresés után, meg-találtatott végre a' *Heckscher*' hóltt teste Oct. 16-dikánn egy tsatornában, melly, az úgy nevezett *Hálai Kapu* előtt egy magános és üressenn álló Ház megett vagyon. A' hóltt testen sok sebek szemléltettek, és kötél a' nyakán. Az említett Ház' szobái is meg nézegetödvénn annakutánna, egyben köz-zülök a' széllyel-fetskendezett vérnek nyil-

vánságos jelei, és ki-tépett hajfürtök találtattak. Meg-kérdeztetvén *Desolárt* a' holttest eránt is, azt mondotta, hogy a' ruhát ugyan, mellyet a' holttesten látott, esmérj néhai *Heckscherének* lenni: de a' holttestet, melly már régóta állott volt a' vízben, nem esmérte. Míg ezek így folytatnak: *Lipsiába* érkezett a' megölettetett *Heckscher*' Fia, 's mindjárt elfogatta *Desorlárt*ot, kiről azt mondotta, hogy jól látta! Az a' Drágaságokat, mellyeket az ő Attya vitt vólt el magával *Hamburgból*. Fogva vagyon az az Ifjú is, a' ki leg-első jelentést tett a' holttestről. — *Lipsiába* olly Tudósítás érkezett *Berlinből*, hogy ott is három gyanús Személyek fogattattak el, kiknél némelly Drágaságok találtattak.

Magyar Ország.

Szepes Vármegye' Fő-Ispánnya, *Sz. István* Rendjének Nagy-Keresztes-Vitézze, Tsáfsz. Kir. Kamarás és Belső-Tanátsos Úr Gróf *Keresztszegi Csáky János* Ö. Excelentziája, Oct. 27-dikén végezé *Posonban*, hetvenhat esztendőkre terjedt érdemes életét.

A' melly négy Orátziók itt következnek, mondotta azok között az 1. számmal jegyest, M. Püspök *Miklós* Ferentz Úr Sept. 19-dik napján *Vörösváron*; a' 2. számmal jegyes Orátzióval, nevezett Püspök Ö Nagyságának felelt a' Királyi Fő-

Hertzegⁿ Locumtenens; a' 3-dik számmal jegyest M. Püspök *Poka-Teleki Kondé* Miklós Úr tartotta, a' *Kerék* nevezetű Vendégfogadónál vonatott jeles sátor alatt; melly Orátziójára *Kondé* Ő Nagyságának, a' 4. számmal jegyes Orátzióval válaszolt Kir. Helytartónk.

1.

Serenissime Regie Haereditarie Princeps!
Domine Benignissime!

Quos coram adstantes conspiciit Regia Celsitudo Vestra, Comitatum Pest, Pilis, et Sólth articulatim unitorum, nec non Districtuum Jazygum et Cumanorum Ablegati sumus, jussu Statuum et Ordinum eorundem Comitatum, ac Districtuum, ad dependendum debitum homagialis obsequii nostri officium, in Benignum Regiae Celsitudinis Vestrae in ipsis finibus nostris occursum, eo majori alacritate properantes, quo ardentiori optatissimae Ejusdem praesentiae tenemur desiderio.

Nec miretur Regia Celsitudo Vestra, quod vultu ad moerorem composito, voce fracta, et lugubri Eandem alloquamur. Sunt haec illius adhuc acerbissimi doloris vestigia, quem pectoribus nostris, Archi Ducis, et Regii Principis optimi. Supremi Comitatus nostri amabilissimi; ALEXANDRI LEOPOLDI inopinata, et funesta e vivis discessio altissime impressit.

Non leve est, Serenissime Princeps! non leve est, quod ex obitu tanti Principis accepimus vulnus: nec levis est, quam in eo fecimus jacturam. Unius quippe fatali in urna omnium nostrum vitam, spes, fortunas, jacere tristes conspiciamus: Unius casu communem Patriae felicitatem, decus, ornamentum, amorem, delictum, sidus denique fulgentissimum, quod nobis aut oriri nunquam; aut ortum, tam cito tantoque cum dolore occumbere non debebat, uno invidorum tantae Gentis Hungariae felicitati fatorem praepropero ictu, cecidisse lugemus.

Et certe miserrimo hoc, et inopinato luctu, grandi jactura, innumerisque orbitatis malis perculsi, moer-

rore intabescebamus, nisi subito, novi fideris exortu mitigatus dolor tantisper deferbisset. Sed enim cum Augustarum Mentium Augusta sint molimina, Augusta sint opera, in publicam felicitatem, communemque salutem semper intenta, Augustissimi Principis, et Regis nostri Apostolici novo, eoque immortalis in fidelem Gentem Hungaram Beneficentiae argumento factum est, ut Regiam Celsitudinem Vestram Regno Locumtenentem Regium, nobis Supremum Comitem, clementissime dando, novum super nos oriretur fidus, quo illustrati, et recreati, dum Alterum, velut Redivivum, ALEXANDRUM LEOPOLDUM in JOSEPHO, Illius, quemadmodum Serenissimo Fratre, ita excelsarum animi dotum, ac virtutum vivo exemplari, videre nobis videmur, una, nutare jam caeptam Ecclesiae, Patriae, nostrumque omnium felicitatem, Augusto hoc facto restabilitam, laeti, et exultantes intuemur.

Plurima equidem sunt, eaque immortalia, Augustissimi Principis, et Domini nostri Clementissimi in fidelem Hungaram Gentem beneficentiae argumenta: At vero hoc, in quo novum, Regii, ejusque Paterni in Eandem amoris, et solitudinis documentum venerabundi agnoscimus, tantum est, tamque eximium, ut gratis Hungarorum insculptum cordibus, nulla unquam vi eripi; tenaci, et fidei impressum menti; nulla possit temporum vetustate obliterari: ut adeo gaudium, quod ex hoc Augusto facto in nos redundavit, tantum, ac tale sit, quod sentire tantum, non eloqui possimus: et, quas pro eo referre nunquam valemus, aeternum nos debere profiteamur grates.

Verum tamen nec modo apparemus in conspectu Regiae Celsitudinis Vestrae vacui: aras victimis cumulatatas titulo debitae gratitudinis adferimus, ad sacrificandum magno Regiae Celsitudinis Vestrae Nomini ad ipsos limites nostros venimus: At vero ubi Arae? Ignis? Victimae? En Serenissime Regie Princeps! quot quot hic coram adstantes intuetur Regia Celsitudo Vestra, et quot quot nos repraesentamus fideles Status, et Ordines, tot velut ardentes devotissimorum cordium Aras, homagiali pietate Regiae Celsitudini Vestrae erectas, et dicatas intueatur. Ubi ignis? ardentes sub praecordiis nostris veri, et sinceri in Regiam Celsitudinem Vestram amoris flammae sunt: Ubi Victimae?

nec hae desunt: devotissima pro longaeva Regiae Celsitudinis Vestrae incolumitate, felicique Gubernio jam nuncupata, et hic in Conspectu Regiae Celsitudinis Vestrae ad erectas Eidem devotissimorum cordium Aras denuo super imposita, vota nostra sunt. Hae Arae, hic Ignis, hae Victimae nostrae sunt. Ardent, non dubitet Regia Celsitudo Vestra, ardent, et usque cineres ardebunt, hae Arae perpetuis tenerrimi in optimum Principem amoris flammis, quia perpetuis Benigni Ejusdem in nos affectus, et ALEXANDRO-LEOPOLDINAE in Gentem Hungaram propensionis, alendas confidimus fomentis.

Sed jam non moramur ultra Regiam Celsitudinem Vestram, ut ardentia fidelium Statuum, et Ordinum, Regiam Celsitudinem Vestram anhelantibus desideriis expectantium vota, quo ocyus expleantur: ingrediatur itaque Regia Celsitudo Vestra e finibus in ipsum nostri, imo sui, et duplici, Haereditarii Regii Principis quippe; et Supremi Comitatus Jure sui Comitatus gremium: ingrediatur faustas inter acclamationes, velut publica veri, et sinceri in Regiam Celsitudinem Vestram amoris signa: ingrediatur eo Benignitatis affectu, qua amoris teneritudine, et devotione fideles Status, et Ordines optatissimam Ejusdem anhelant praesentiam.

Nos interim, una cum hic coram adstantibus, fidelium Districtuum Jazygum et Cumanorum, ad Regiam Celsitudinem Vestram, velut Comitem, et Judicem suum, Ablegatis, et devotissima sua vota nostris homagiali obsequio jungentibus, Benignitati Regiae Celsitudinis Vestrae totos quantos devovemus.

2.

Iteratum isthoc peculiaris erga me attentionis Testimonium, quod nomine amplae hujus e tribus articulariter unitis Comitatibus conflatae Provinciae, Districtuum item Jazygum, et Cumanorum per solennem istam Deputationem mihi exhibetur, non potest non esse mihi quam gratissimum, justus est dolor, quo Inclyti

Status, et Ordines per obitum desideratissimi Fratris mei Alexandri Leopoldi afficiuntur, affligor et ego, contristarer magis, nisi spe illa delectarer, quod hi iidem Inclyti Status, et Ordines, qui Fratrem meum amantissimum Palatinum Regni Hungariae in laboribus interceptis secundarunt, iidem nunc, cum Consilio eorum propositiones Legibus conformes Regi nostro Augustissimo FRANCISCO II. faciendas, ac ejusdem Regis Clementissimi Mandata, Concordia Constitutionibus Nostreis ad exequenda operam impendent. Ad finem consequendum hunc nihil jucundius mihi accidet, quam me in Gremio Inclytorum Statuum, et Ordinum quo ocyus videre. Idcirco itineri me subito accingam, ut primum Inclyti Status, et Ordines Nuncium adventus mei edixerint, ubi omnes profecto conatus, ac studia eo defigere constitui, ut vere illi, quam Domini Status, et Ordines in me locant fiduciae, nunquam non respondeam, sinceramque additionem meam, et constantem propensionem, ac benevolentiam, non solum utrique Provinciae in communi, sed et dignissimis earundem commembris in particulari oportuna quavis occasione ipso effectui palam faciam.

3.

Serenissime Regie Haereditarie Princeps,

Archi-Dux Austriae, et Regie per Hungariam Locumtenens!

Patiatur Celsitudo Vestra Regia, ut quod iustitia Homagiali subjectioni juncta, Majestati obvia debet, id Celsitudini Regiae ad Solium Locumtenentialis per Hungariam Regii Praesidii properanti adstantes hic mecum ex compluribus Provinciis congregati, Sago, Togaeque clari Status et Orcines, communes inter Populi applausus eo promptius, et sincerius gratulemur, quoniam magis persvasum habemus, Divino prorsus consilio factum fuisse, ut posteaquam Serenissimum aequae Regium Haereditarium Principem Archi-Ducem Austriae, et Regni hujus Palatinum Alexandrum Leopoldum, cujus raram indolem, ardentem in Deum pietatem, rerum gerendarum in vicaria administratione Regni perspicuitatem, et dexteritatem, caeterasque in promovendo altissimo servitio Regias animi dotes nulla aetas e cordibus Hungarorum evellet, acerbissimo, ac prorsus immaturo fato nobis ereptum lugemus; Celsitudinem Vestram Regiam Regnum hocce Apostolicum gratissimum Genti acciperet Successorem.

Singulares enim illae Dotes, et Regio Principe dignae virtutes, quae de Celsitudine Vestra Regia, jam totum, quae late patet Regnum inundarunt, nec dubitare nos sinunt, Regi et Regno quoad utramque Rempublicam de Celsitudine Vestra

Regia praeclara omnia pollicendi, ut adeo: sub supremo tam conspicui Regii Principis Praesidio, Regia Majestas in manutendis Juribus suis Fratrem habeat fidissimum, Regnum in custodiendis Legibus mediatorem accipiat acerrimum; mores, et disciplinae instauratorem suum glorientur fortissimum; pauperes denique Patrem, afflicti solatium, et Regnicolae universi Protectorem in Celsitudine Vestra Regia obtineant praestantissimum.

Properet igitur Celsitudo Vestra Regia, et immortalis memoriae Fratris sui Alexandri Leopoldi vestigiis constanti virtutum aemulatione, rerumque gerendarum opportunitate firmiter insistendo, paratam a pientissimo, invictissimoque Rege nostro FRANCISCO hoc nomine secundo, sibi in Metropoli hac Regni Urbe Buda Sedem in frequentissimo omnium Celsitudini Vestrae Regiae Subordinatorum Dicasteriorum, Magistratuum, Procerum, Statuum, et Ordinum, Populi denique universi concursu, et praesentia gloriose conscendat, cum benedictione regat, et quam felicissime gubernet.

Nos vero, exultantibus animis, concordibusque votis grati comitemur, et incessanter exclamemus: JOSEPHUS Locumtenens Regius Vivat!

4.

Peculiarem hunc Dominorum Statuum

et Ordinum affectum, quod in occursum meum tam conspicuo numero venire, ingressumque meum in sui gremium, amplissimo comitatu suo splendidiorem reddere constituerint, cum plena grati animi mei satisfactione suscipio. Regii per Hungariam Locumtenentis Dignitas, ab Augustissimo Imperatore et Rege nostro Clementissimo mihi Benigne delata, eo major mihi gratia est, quod hac ratione jam dudum optatam occasionem nanciscar, qua, ad commoda, et emolumenta hujus Regni amplius provehenda, parte quoque ex mea concurrere possim. Illa erit unica votorum meorum meta, ut tenerum illum amorem, veramque fiduciam, quae Serenissimus olim Archi-Dux LEOPOLDUS Regni Palatinus, Frater meus desideratissimus, ab universis Dominis Statibus et Ordinibus sibi devinxit, mihi pariter conciliare, et securissimo hoc rerum gerendarum adminiculo, altissimum summi Terrae Principis servitium, et cum hoc arctissimo vinculo conjunctum bonum Publicum, decus item et ornamentum Hungariae Nationis altius promovere valeam. De firmissima hac intentione mea, peculiari item propensione ac benevolentia eosdem Dominos Status et Ordines, tantisper etiam certos, securosque reddo. *Béts.*

A' Felséges Udvar, 30-dik 's 31-dik
 Octóberbenn költözött bé Schönbrunnból
 Béts Városába.

A'

TSÁSZÁRI és KIRÁLYI FELSÉG'
ENG EDELM ÉVEL.

o o o o o

38.

Költ Bétsben, Sz. András-Havának (Nóvembernek)
10-dik napján, 1795-dik Efstendőben.

Hadi Környütlállások.

Mészáros Generális' vezérlése alatt', diadalmasann el-foglalta Vitéz-népünk Oct. 29-dik éjtszakáján *Mannheim*nál az úgy nevezett *Galgenberget*, mellyen, nem kevésbé kezdették erősebbíteni magokat a' Frantziák olly tzéllal; hogy foganatos kitapásokat tehessenek róla a' Miéink ellen.

Boros Generális, Oct. 30-dik éjtszakáján, *Niederwerth* nevű Szigetében a'

R r

*Rajná*nak egy *Frantzia* Oberstert fogatott el, húsz alsóbb Tisztekkel és 655 Közemberekkel egyetemben. A' kiket el nem fogathatott: a' vízbe fúllasztatta. Részünkről két ember esett el; és 13 kapott sebet.

Gróf *Clerfayt* ditső győzedelmeinek fzerentsés folyamatjáról a' jövő postán

Ehrenbreitstein Várának a' *Frantziák* ellen való meg-óltalmazásában gyűjtött érdemeit *Sechter* Oberstlieuténánthnak, Obersterségre való emeléssel jutalmazta meg F. Urunk.

Nagy - Britanniából. —

A' *Londoni* Magistrátus, parantsolatot vett 15-dik Octóberbenn a' Ministériomtól, hogy szoros vígyázással legyen a' gabona-vásárookra, és meg ne engedje, hogy egynéhány Személlyeknek telhetetlenségéből, szükségtelen drágasága származzék a' kenyérnek. Ámbár t. i. mindenféle bőv aratás volt az egész Országban, 's hajókonn is sok gabona takarítottik oda bé: még is Oct. 12-dikénn, kétharmadrésszel volt kevesebb élet a' piatzonn, mint rendesen szokott másszor lenni: következőképpen drágán kénytelenítették azt elkapkodni a' Kenyér-sütők: de egyszersmind panaszt is tettek mindjárt *Pitt* Úrnál, hogy Ők óltsón tartoznak adni a' kenyere-

ret, holott magok méreg-drágánn és tsak tsipptsuppbau kapják a' búzat.

Londonból Oct. 26-dikánn: — „A' *Jamaikai* parttól indúltt Kereskedő-hajóinkból hufzonöt vagyon még oda.“

(A' Frantzia Nzti-Gyűlés előtt olly Tudósítás olvastatott fel 23-dik Octóberben, hogy az említett Ángliai Kalmár-hajókból tíz vólt már akkor bé vive a' Frantzia Kikötő-helyekbe.)

„A' mai Udvari Újság, hiteles Tudósítást közöl azon tengeri viadalról, melly Oct. 7-dikén, *Portugalliának* déli-tsútsá-hoz nem mellze történt, egy *Frantzia* Hajósseregofztály, és némelly Katona-hajóink között, a' mellyeknek óltalma alatt számos Kalmár-hajók indúltak partjaink felé a' Középtengerről. *Fortitude* nevű első-nagyságú Katona-hajónk Vezére *Taylor* Kapitány útasította 12-dik Octóberbenn *Európának* Napnyugoti-tsútsától az említett Tudósítást, mellynek summája ez: „E' folyó Hónapnak 7-dikén, nem mellze *S. Vincenttől* (*Európa'* déli tsútsától) kilentz *Frantzia* Katona-hajókat sejtettem meg: mellyek közzül hat első-nagyságú; 3 pedig középfszerű vólt. Ezek mind a' kilentzenn, egyfszerre ellenek eredtek a' mi Katona- és Kalmár-hajóinknak. Hogy a' Kalmár-hajókat meg-szabadíthassam a' veszedelemtől: adattam nékiek egynehány jeleket: mellyekhez ha mindjárt alkalmaz-

tatták volna a' hajók magokat: úgy sokkal többen menekedhetek volna még meg közülök. A' jeladások után tsata-rendbe állítottam *Bedford*, *Censeur* és *Fortitude* első-nagyságú Katona-hajóinkat ollytzéllal, hogy a' lehetőségig fenn-tartóztassam a' Frantziákat, 's ennél fogva bátorságot szerezzek Kalmár-hajóinknak: de alig állottak nevezett hajóink línéába az én kormányozásom alatt: hogy mindjárt, oda lett az első árbotzfája *Censeur*nek; 's többé hasznát venni nem lehetett. Parantsoltam tehát *Lutine* Fregátunknak, hogy vezesse *Censeurt*: de nem tellyesíthette parantsolatomat, mivel az elől-állott fr. hajó keményen tüzelt reája; tsak fél számmal volt pedig a' Legénysége *Censeur*nek; puskapora is kevés mértékben: még is igen jól védelmezte azt a' Vezére *Gore* Kapitány: míg nem újra két hajókkal nevékedett az ellene dolgozó erő; a' midőn kénytelenítetett végre meg-adni magát. Három Fr. Fregátok, Kalmár-hajóink után estek ezen közben. Mihelyest az ellenségnek nagy erejét közelebbről észre-vettem: újj jeleket adattam a' Kalmár-hajóknak, hogy oszollyanak szerte-széellyel, és hiszem hogy sokan meg-szabadúlhattak közülök. "

„Írja a' mai Darabja Udvari Újságunknak azt is, hogy *Fortitude*, mellynek Kapitánnyától való az elő-adott Levél,

Bedford Társsával, melly hasonlóképpen 74 ágyús mint ő, nem különben *Lutine* nevű 32 ágyús Frégáttal; és *Tisiphone* nevű 12 ágyús Slooppal, szereztsésen érkezett *Spitheadi* Kikötőhelyünkbe. Elérkeztek *Argo* és *Juno* nevű, 44, 44 ágyús Fregátjaink, és 32 Kalmár-hajóink is ugyan tsak a' Középtengerről. "

„A' *Frantzia* hajók, mellyek el-nyerték *Censeur*t, következők voltak: *Victoire* nevű, 90 ágyús; *Barras*, 80; *Revolution* 74; *Berwick*, (melly eredetére nézve *Angliai* hajó; hanem *Korfszika* és *Livornó* között, Frantziák' kezébe esett) 74 ágyús; *Jupiter* 74, és *Duvalne* is 74 ágyús: továbbá *Nereid* nevű 50; *Tartuſſe* nevű 46 ágyús és még egynehány kisebb Katona-hajók. A' Vezérjek ezeknek Polgár *Richery*, ki még a' Király ideje alatt igen derék Tengeri-Tiszt volt már. 1792-dik esztendőben ki-költözött *Frantzia* Országból, de tsak hamar vissza-tért ismét Hazája' kebelébe. *Spanyol*-Országnak *Cádixi* Kikötőhelyében mulatott vala *Richery*, midőn meg-hallotta, hogy el-indúltak *Gibráltártól* a' mi hajóink *Anglia* felé. Úgy halljuk, hogy azok a' *Frantzia* hajók is hozzá-kaptsolták magokat a' *Richery* Ofztálya'hoz, mellyek, *Portugallia'* szélein, a' *Tagus* vizének tengerbe szakadásánál kaptak sok prédákat. Kalmár-ha-

jóinkból nem tudjuk bizonyosan 'mennyit kapkodott el az ellenség: hanem többre teszik a' kárt Tudósításaink egy millió font sterlingnél: pedig a' leg-drágább terhűek, úgymint a' mellyek selymet hoztak *Smirná*ból fzerentsésen meg-szabadultak. Vissza-érkezett Katona-hajóink között eggyen — *Bedfordon* — százhatvanezer font sterling (egy millió hatsházezer forint) kész pénz volt. — *Censeur*, mellyet el-vesztettünk, eredetire nézve frantzia hajó. A' Középtengeren nyerték volt azt t. i. a' Miéink a' Frantziáktól. Nem volt több rajta százötvenhárom emberünknel.

„*Frantzia* Kommisszárius *Monneron*, vissza indult tegnap *Deal*i partunktól *Frantzia* Ország felé egy *Ámerikai* hajón: hanem a' Társsa *Monneron*nak *Sernvert*, még Országunkban maradott: nevezetesen *Canterbury* (*Cantuária*) Városában.“

Londonból Oct. 23-dikán: — „Az Újságok első-tanyájába *Lloyd* Kávéházába, olly Tudósítás érkezett tegnap, hogy *Sir John Warren* Tengeri - Vezérünk, egy néhány különkülönkféle nagyságú ellenséges Katona-hajókra bukkánván, *l' Evil*le nevű tizenennyolcz ágyús Corvett-ot elkapott belőlök.“

„A' tengeri dolgokra ügyelő Kormányfő, parantsolatokat küldött mind *Gibrál-*

tárba, mind a' Középtengeri Hajósseregünkhöz, hogy igyekezzenek el-vágni *Richeri* Frantzia Admirális' útját *Tulon* felé: de valamint a' Tolvajt is leg-bajosabb akkor el-fogni: mikor már minden bokr szállást ad néki: úgy *Richerit* is annál nehezebb már most kézre keríteni; mivel minden *Spanyol* Kikötőhelyek nyilván vannak előtte. —

Spanyol - Országból —

A' *Mádriti* Udvarnál lévő *Anglus* Követ, gyakorta való konferentziákat (beszélgetéseket) tart, a' nevezett Udvarnak Fő-Ministerével, kinek újj és első titulusa már most ez: *Békesség - Hertzege*. Reá mehet e' a' *Spanyol* Fő-Minister, hogy ezenn említett szép titulussát fenn-tarthassa *Angliára* nézve tsupa szóval? olyan Kérdés ez, mellyre egész bizonyosságú feleletet a' *Londoni* Tudósítások se' adnak: de nem adnak a' *Mádritiak* is. — A' *Spanyol* Udvar, meg-igazgattatja, és hadi lábon tartja a' maga Hajósseregét; a' szárazon szolgáló reguláris Katonáinak számát se' kevesíti; mint a' Szerzetesekét akarja, Ő Szentségének a' Pápanak meg-eggyezésével.

Frigyes - Belgyiomból. —

Ezen Közönséges - Társaságnak Fő-Kormányfőjétől Világosító-nyilatkoztatást

kíván a' *Frantzia* Minister *Noël* Polgár, a' Békesség- és Barátság-Kötésnek tizen-nyóltzadik Tzikkelye eránt, melly Tzikkely, a' neutrális-hajóknak, a' *Skáldis; Móza; Waal* és *Rajna* folyó-vizekenn való szabad járásokról szól.

Voorda és *Valkenaar* nevezetű *Lejdai* Próffessorok, parantsolatot vettek a' Tartomány' Képviselőitől, hogy tegyenek-fel az *Arausioi* Hertzeg — mint Frigyes-Belgyiomnak néhai Helytartója — ellen törvényes Vádat, és mihelyest ki-dolgozándják azt: terjesszék az említett Reprezentánsok (Képviselők') Gyűlése' eleibe.

A' tulajdonképpen úgy nevezett *Hollandia* Frigyes-Tartomány'nak Képviselői, meg-értvénn Oct. 15-dikénn a' Nemzeti-gyűlés' fel-allíttatásáról hozott Végzességét a' Fő-Kormányfzéknek, meg-határoztak magok között: 1.) hogy ők soha el nem távoznak azon fundamentomos Törvényeitől a' Revolútziónak, mellyekben a' Népnek fősége vagyon meg-állítva. 2.) hogy a' hét Frigyes-Tartományoknak mind eggyikéből annyi fszámú Tagjai legyenek a' Nemzeti-gyűlésnek, a' mennyit hoz magával a' Tartomány' Népessége. 3.) Hogy a' Nemzeti-gyűlésen kívül semmi más fő hatalom ne legyen az egész Közönséges-Társaságban.

(A' Nemzeti-gyűlés' természetét 's valóságát ki-
 írázó Rögulák — mellyek már közönségesekké tevőd-
 tek nyomtatás által is Hágában 's Nov. 25-dikén tö-
 kéletesen is meg-fognak állíttatni — tizenötezerre ha-
 tározzák a' írásmintákat azon Lakosoknak, kik közül
 egy Nemzet-gyűlési Tag választódhassék, olly módon;
 hogy minden ötfüz Lakosok közül a' voksolható Sze-
 mélyek ki-kiál-ódván, formállyák az úgy nevezett Első-
 Gyűléseket; ezen Gyűlések nevezzék kiannakutánna a'
 Választókat, kik, bé-petséltett tzedulák által válasszák
 a' Nemzet-gyűlési Tagokat.)

Frantzia - Országból. —

A' Haza' veszedelmeit, úgy adta-elő
Tallien a' Nemzeti-gyűlésnek 22-dik Octó-
 beri Ülésében, hogy azokra nézve szüksé-
 gesnek ítélt egy különös Kommissziónak
 öt Tagokból való fel-állíttatását. Helybe
 hagyódott *Tallien*' Fel-tétele a' Gyűlés ál-
 tal, és az említett Kommissziónak Tagjai-
 vá választódtak: Maga *Tallien*; *Dubois-
 Crancé*; *Roux*; *Florent-Guyot*; és *Pons
 de Verdun*.

A' jövődöbéli Nemzeti-gyűlés mind
 két Tábláinak, vagy más szókkal: A' Tör-
 vényhozó-Test' mind két Tanáttsáinak el-
 ső Ülése, 6-dik *Brumaire*-nek (27-dik Octó-
 bernek) délelőtti 9 órájára határozódott:
 melly határozás, Oct. 22-dik napján lett.
 Ugyan akkor, a' Directórium vagy Igaz-
 gató-Tanáts eránt olly Végzés hozódott,
 hogy annak installátziója ne maradjon a'
 választatása után harmad nappal tovább:
 melly Installátzió' napjáig, *Brumaire*' 4-dik

napjának (25-dik Octóbernek) közepétől fogva, a' Közbátorságra - ügyelő Deputátzió vegye által magára a' Törvényhozásra - ügyelő Deputátzió' kötelességét: valamint egyéb Deputátzióknak kötelességeit, a' Közjóra - ügyelő Deputátzió: megmaradjanak mindazáltal hivatalyokban az említett Installátzió' napjáig, a' Közönséges Kintsházra-ügyelő Deputátziónak azon három Tagjai is, kik a' Közjóra - ügyelő Deputátzióbéli Tagokkal együtt formállyák különösen, a' Közönséges - Társaság' költségeire - ügyelő Deputátzió - Szakaszt.

A' Nemzeti-gyűlésnek egy rendkívül való Ülésébenn, melly vólt Oct. 22-dik estvéjén, jelentést tett végre a' Közjóra-ügyelő Deputátzió, *Letourneur* nevű Tagja által, azon változásokról, mellyek, 12-dik Octóbertől fogva történtek a' *Rajna*' jobb mellyékénn. A' Jelentésben maga megeméri a' Deputátzió, hogy igen későnn lett a' *Rajna*'n való által-szállása a' *Frantzia*-Seregnek: és hogy minekutánna az úgy nevezett Demárkátzió (az az a' Prusz-fizai Király és *Frantzia*-Ország által lett ki-szabása a' neutrális Német Tartományoknak) meg nem tartódott: nem lett volna okosság, a' *Rajna*' jobb-mellyékén tartani még tovább is a' Fr. Sereget.

Ki nem tartotta magát a' Demárkátzióhoz? Letourneurnél, világosabban ki-fe-

jezte azt *Merlin de Douai*, ezen szavai-
bann: „Meg-értvénn — úgymond — a'
Közjóra-ügyelő Deputátzió, hogy az *Ausz-
triaiak* meg-rontották a' neutralitást: pa-
rantsolatot küldött mindjárt, hogy Népünk
se' tartsa magát a' Demarkátzióhoz: de a'
parantsolat későnn érkezett.“

(Az Ausztriaiakról tett jegyzésére Merlinnek jó
felelet az, a' mellyet Gróf Clerfayt adott Prusszus Ge-
nerális Hg Hohenlohe-nak: hogy Tsászár Ő Felsége
részéről meg nem rontódhatott a' neutralitás: mivel
nem is kötődött vólt.)

Nem is emlegették *Merlin* után más
Tagok a' Demarkátzió' meg-sértetését: ha-
nem azt sürgették, hogy ki kell keresni
az okát: miért nem szállott által elébb a'
Frantzia Sereg a' *Rajrán*? Nagy bűnös-
nek mondotta e' részben *Lehardi* nevű
Tag, *Miranda* Generálist: 's vádolta egy-
szersmind *Lomond* és *Aubry* nevű Tagjait
is a' Gyűlésnek. Eggy más Tag, nyilván
kívánta, hogy bátorságnak okáért árestom-
ba kell vitetni *Mirandát*; *Aubryt* és *Lo-
mondot*: melly kívánságot helybe is ha-
gyott a' Gyűlés, és Végzést hozott a' ne-
vezett három Bűnösöknek árestáztatások
eránt.

Az Octóberi pártütés Indítóinak 's Elő-
mozdítóinak meg-ítélésére *Párisban* fel-
állítatott 3 Katonai Kommissziók, sok Bű-
nösöket ítélték halálra: de keresni kell

előbb a' Kisententziáztattakat, hogy gill-jotínozni lehessen őket: mert meg-búttak. *Menou* Generális Oct. 23-dikánn állítódott eleibe egyik Kommissziónak: még előbb állítódott pedig egy *Lemaitre* nevezetű, ki a' Közönséges - Kints-ház mellett Secretáriusságot viselt, és fő Levelező - Társ-sok vólt a' Rojalistáknak. A' miólta már Kommisszió előtt vagyon *Lemaitre*: azólta is érkeztek *Párisba* 3 Levelek, mellyek ő hozzá vóltak útasítva.

A' Közönséges - Oskolák állapotjáról egy hofszú Törvényt hozott a' Nemzeti-Gyűlés Oct. 19-dikén, *Daunou* nevezetű Tagnak feltétele szerént: 's egyszersmind el - végezte, hogy minden esztendőben hét közönséges Innepek tartassanak, úgymint: *Vendemiaire* Hónapnak 1-ső napján (Sep. 22-dikén) a' Közönséges-Társaságnak; *Germinálnak* 10-dikén (Mártz. 30-dikánn) az Ifjúiságnak; *Floreálnak* 10-dikénn (Apr. 29-dikénn) a' Házasságnak; *Prairialnak* 10-dikénn (Máj. 29-dikén) a' Háladatos-ságnak; *Messidornak* 10-dikén (Jun. 28-dikánn) a' Földmívelésnek; *Thermidornak* 9-dikénn 's 10-dikén (Júl. 27-dik és 28-dik napjain) a' Szabadságnak; *Fructidornak* 10-dikénn (Aug. 27-dikénn) a' Vén-ségnek.

Elegyes Tudósítások.

Stokholmbann, különös fényességű pompával ment végbe Oct. 7-dik napján azonn audientziának tzeremóniája, melyet *Rivals* nevű *Frantzia* Követ nyert ott az említett napon, mind az Iffjú *Svéd* Királynál; mind az Igazgató-Hertzegnél is.

A' *Svéd* Igazgató-Hertzegnek mindennapi szokása vólt, hogy minekutánna dolgait végezte: estvénként magános sétálás-sal mulattta magát. Octóbernek 18-dik napján estvéli hét és nyóltz óra között a' *Drottningholm* nevezetű Királyi mulató-palotának Konyha-kertjében az Énekes-játék- (Opera-) ház, és a' Kantzellária között egy lövés esett: melly után három Személlyek Arra, a' kire vólt erányozva a' lövés, reá rohantak, 's Azt földre tépérték: de illy kiáltás közben: *Ennye be átkozott lövés vala ez!* 's el-vetvén egy pifztolyt el-fzaladtak. Az erányzott, és annakutánna le-tiport Személly t. i. Királyi Testörző Káplár *Netherwod* Kapitány vólt, kinek tsupánn a' felső Kabátja' újját érte a' lövés. Más nap, a' Király' nevében négyezer tallér tevődött fel jutalmúl s' gyilkos szándék' ki-nyilatkoztatójának, melly jutalmat meg fog a' Felfedező kapni, ha mindjárt olly Személly lessz is Az, a' ki részese vólt maga az Össe-esküvés-

nek, 's nem félhet semmi büntetéstől, tsak adja kézbe a' több Bűnös-társakat, vagy leg-alább mutasson bizonyos útat Azoknak ki-nyomozására.

(*Aminoff*) Fridrik János, és (*Ehrenström*) János Albert, kik Felség'- és Státus-bántásért ülnek fogva: ki-akartak szökni *Carlsten* nevű Svéd Várból, a' mint hallatik egy Al-tisztnek segítsége által, a' ki meg-hagyta magát pénz által vesztegettetni.

Konstántzinápolyba, Követ érkezett *Tunisből* Octóber' eleinn, egy *Spanyol* középfszerű hadi hajón, mellyet ezen útra a' *Spanyol* Udvartól bérlett-ki *Tunis'* Fejedelme. Kedvességet nyert a' Követ, kinek neve: *Sedi Jusuf Hodgea*, Tsászár Ő Nagyuraságánál: mert nagy ajándékokkal mutatta bé magát, mellyek, résszerént kész-pénzből; résszerént Drágaságokból; résszerént *Afrikai* állatokból: Oroszlánokból, Párdutzokból, Tigrisekből, Strutzmadarakból, és a' leg-nemesebb származású lovakból állottak. A' Drágaságok között különösen említődnek: két felette nagy szemű gyöngy-sorok; és két lófzerszámok, mellyek, igen gazdagon ki-vagynak rakva drága kövekkel.

Persiának leg-nevezetesebb Tartományait bírni nem tartotta elégségesnek amaz új *Ásiai* Rabló *Aga Mahmed Chan*; hanem — a' leg-újabb Tudósítások szerént

— bé-rontott minden igaz ok nélkül *Georgiába* is, 's annak Fő-Városát *Teflist* erőszakosann el-foglalván, *Heraclius* Fejedelmet minden Hozzá-tartozóival együtt fogva vitte el belőle. Félnék ezen hatalmas Haramiától nem tsak a' Török Tsá-
 izar alatt lévő *Tigris*- és *Eufrates*-mellyé-
 kiek; hanem még az *Orosz* Birodalomnak
 délről lévő leg-szebb Lakosai, és Frigye-
 sei is.

Ó-Orsovából írták Oct. 24-dikénn, hogy a' vóltt *Borecsi* Kommendáns *Chos-sa Mustapha Aga* még mind akkoráig is az úgy nevezett *Erzsébet*-sántzában tartózkodott; hanem gyakran által küldözte embereit a' mi partunkhoz eleséget vásárolni, mellynek nagy szükiben kell lenni átal-
 lyában a' Pártosoknak: mivel a' Török Tsászár' Katonái, kik *Widdin* (*Bodon*) Városát ízemmel tartják; se' *Widdinbe*, se' *Újj-Orsovába*, nem engednek semmit is szállíttatni.

A' jó futós *Paripák*' genealógiáját, (származássok' sorát) messze fel-tudják vin-
 ni *Ángliábann* a' Mezőségi Nemesek. A' szarvas marhák' nemes fajzásáról is színt olly sokat tartott egy *Bakevell* nevű Úr: de vette is ebbéli tudományának nagy hasznát; 's vette utánna egész *Ánglia* is. Vólt olly *Bikája Bakevell* Úrnak, mellyel ha valaki meg-akarta folytatni a' ma-

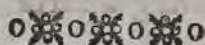
ga teheneit: ötfáz forintot tartozott fizetni. Ollykor egy Kosért meg-kapott egy-néhány ezer forintokat is *Bakevell* Úr. Lakott ezenn Úr, *Leicestershire* nevű Grófságban, de a' közelebb múltt Octó-bernek 11-dik napján meg-halálozék.

Konstántzinápolyból Sept. 16-dikánn: „A' *Frantzia*-Közönséges-Társaság' Követ-je *Verniac* Polgár, nem vólt még eddig közönséges tzeremóniájú bé-közföntő au-dientziánn Tsáfzár Ő Nagyuraságánál: de sokan úgy hiszik, hogy kevés idő alatt meg fog immár ezen tzeremónia esni; mi-nekutánna t. i. a' Spanyolok és Frantziák között lett Békesség-kötés is tudva vagyon már a' Portánál. Folyvást való tanátsko-zásokat tartanak itt még most is, a' fenn meg-nevezett *Frantzia*; a' *Prusszus*; és a' *Svéd* Ministerek. Ezen utól említett Mi-nister *Asp* Úr mindazáltal úthoz is készíti magát, hogy ne soká kellessék ő nékie itt mulatni a' *Successorának* el-érkezése után.”

B é t s.

Ma indúltak el *Bétsből Basílea* felé az árva Fr. Királykisasszonyért.

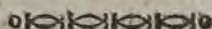
Árva Vármegyének Fő-Ispáunyává lett Directórialis Vice-Prézes Gróf *Révay* Ő Exc. ja.

A'

TSÁSZÁRI és KIRÁLYI FELSÉG'
ENGEDELMÉVEL.

39.

Költ Bétsben, Sz. András-Havának (Nóvembernek)
13-dik napján, 1795-dik Elztendőben.

Hadi és Békességes Környülállások.

Boros Generálisnak hadi érdemeit, melyeket, a' múltt' postán meg-írtt *Niederwerthi* tselekedete jelesen tetézett, *Mária Therésia'* Vitézi-rendjének Kis-Keresztjével méltóztatott Ő Felsége meg-jutamazni.

Mannheim mellett Oct. 29-dikén történt diadalmas el-foglaltatásáról és részünkre lett meg-erössítettetéséről a' *Galgen*

berg nevű hegynek, megküldötte már a' bővebb Tudósítást is *Wurmser* Vezérünk, mellyben különösen ditséri Generális Báró *Mészáros*t, a' kinek fő-kormányozása alatt lett a' győzelem; Gen. Báró *Petrascht*, a' ki személyly szerént vitte Tsapatjainkat az ellenségre; Gen. B. *Frölicher*, és a' négy Tsapat-(Kolonnn-) Kommendánsokat úgymint: *Bidesküty* Oberstlieutenántot; *Klebeck* Reg. béli *Bayer* Oberstlieutenántot; Májor *Majthényi*t, és Oberster *Malowezet*, kik mind ketten a' *Sztáray* Reg. jéből valók. — *Bidesküty* Gránátérossai között Hadnagy *Komáromy*, egy volt Azok között, kik leg-először rontottak be a' *Neckar* sántzába: mellyből egy ágyúnál többet nem hozhattak el Vitézeink; mivel vontató-lovainkat mindjárt agyön lövöldözte az ellenség: az ott hagyott hét nagy ágyúknak gyűjtő-lyukaikat mindazáltal be-fezgették. — Sokat vesztett az ellenség: de egész bizonyossággal meg nem lehet határozni, mennyit? Részünkről 56 ember hullott el; és 23 ló. Sebbe esett 254 ember, és 39 ló. 21 ember hová lett? nem tudatik.

„*Duka* Oberstlieutenántról írja Gróf *Wurmser* nagy ditsérettel, hogy Az dolgozta ki a' Meg-támadás' módját, melly módnak vagy Plánumnak szerentsés végre-hajtásában is nagy előköz volt. — A' melly erősítések mind a' viadal alatt, mind

annakutánna is tevődtek a' *Galgenbergen*, azoknak fő El-intézője Gen. Báró *Lauer* vólt, Kapitány Fiával együtt."

Gróf *Clerfayt*től is érkezett Nov. 9-dikén, bővebb előadása a' *Moguntzia* - mellyéki győzedelemnek, melly előadás 138-ra teszi már nyert ágyúinknak számát. — Feldmarschalllieutenant Báró *Schmerzingel*, és Generalmajor Gróf *Wolkensteinnal* együtt 160-ra ment részünkről a' halvamaradtak' száma: 1180-ra pedig a' meg-sebesedtteké, kik között 72 Fő Tisztek is vannak. Illyenek: Kapitány *Csanády* a' *Blankenstein* Huszárai között; Hadnagy *Muslay* a' Barkó Huszárai között 's a' t. 125 embereink nem találtattak a' hartz után. — Lovunk 64 hüllött el, 's 49 sebesedett meg.

„Nagy köszönettel írja *Clerfayt* Vezérünk Gróf *Wartensleben* Hadi Tárnokmesterről, hogy Annak mind tanátsával, mind egyéb szolgálataival igen hasznosan élt, az egész viadal alatt. — Az el-fogott két Fr. Generálisok között egyik meg-holt a' sebjeiben."

Gróf *Clerfayt*' Seregének előjáró részei, még 4-dik Nóvemberbenn is utánna vóltak a' vissza-vonuló ellenségnek: mellyekhez, hogy közelebb lehessen maga is Gróf *Clerfayt*: *Osthofen* és *Alzey* felé nyomult elébb az említett naponn Ármádiájával.

Pichegru és *Schall* Frantzia Vezérek Korpusaiknak meg-fzemlélésére *Monsheim*

és *Kirchheim* felé indulván 2-dik Nóvemberben Gróf *Nauendorf* Tsász. Kir. Generális, *Stetten* és *Illversheim* között Frantziákra bukkant, kik elébb szándékoztak nyomulni. Mindjárt nekik estek Azoknak *Blankenstein* Hufzárjaink, 's a' Lovasságjokat meg-futamtták; a' Gyalogságjokból pedig sokat le-szabdaltak; 's 47 embert el-fogtak. Hírt vévén ezután Gen. *Nauendorf*, hogy az ellenség villza akarja magát valamennyire vonni, meg-támadta annak bal-szárnyát más nap; és szeme láttára *Schall* Fr. Vezér egész Népének; többet le-öletett abból kétszáznál; két Tisztet pedig 's 70 Közembereket és 15 lovakat el fogatott: melly alkalmátossággal a' *Várasdi* Lovasok között *Kengyel* Májor; *Blankenstein* Hufzárjai között *Berzevitzi* Kapitány jelesen meg-különböztették magokat.

Egy *Véseli* Levél, melly Octóbernek 28-dikán költ, azt írja *Düsseldorff*-ról, hogy ott nagy Óltalom-készületeket tesznek a' Frantziák, az utak mellől mind ki vagdallyák az élőfa-sorokat, 's palánkokat tsinálnak belőlök: a' forgátsot, a' Lakosoknak adják. Benn *Düsseldorff*-ban és körülötte, *Kajserwerth*-től fogva *Himmelgeistig* hermintz ezer főből álló Frantziáság tartózkodik, mellynek Vezére *Lefevre* Generális. Még nem igen drága az eleseg *Düsseldorff*-ban. — *Elberfeld* Váro-

sától mindennap kétezer portzió szénát 's ugyan annyi szalmát; négyszáz kenyeret; ötven zsák zabot; hat ökröt; harmincz örüt; kilentzszáz ló-patkót és kilentzezer szeget kívánnak a' Frantziák *Gerresheimi* Magazínomjokba.

A' Berlini Újságnak harmadik Nővemberi Darabjából: — „Mint hogy a' *Ménus*-mellyéki leg-utólsó hadi történetek, azt a' következtést vonták magok után: hogy a' Hadakozó Hatalmasságokban Seregeik által-hágtak azon líneát, melyet *Prussziai* Király Ő Felsége, Északi Német-Ország' bátorságára szabott ki a' *Báseli* Békesség-kötésben: 's ehez képest nem lehet már többé várni, hogy Német Ország' *Ménus*-mellyéki részére nézve megtartódjék az erányzott neutrálítás: illy környüállásokban jónak találta Ő Felsége meg-parantsolni a' *Hohenlohei* Örökös Hercegnek, hogy a' kormányozása alatt lévő Katonaságokkal együtt haggya el *Frankfurt* Városát 's annak izomszéd vidékeit, 's vezesse vissza az említett Katonaságokat azokba a' Tartományba Ő Felségének, mellyek a' Frankóniai Kerületben fekszenek. Már meg is van a' visszajövetel.

Nagy - Britanniából. —

Hogy a' Békességről való alku, valóssággal el-kezdődött legyen Nagy-Britannia

és a' Frantzia Közönséges-Társaság között: olly nagy híre futamodott ezen régebben óhajtott történetnek Octób. 22-dikén *Londonban*, hogy egyszerre nőni kezdett a' Papiros-pénzek' betse, és a' leg-nagyobb Kereskedő-házak is alkalmas summa pénzeket adtak bé a' Bankóba. Nagy fundamentomául szolgált az örvendetes hírnek a' Parlamentomban el-mondandó Beszédje a' Királynak, melly Oct. 21-dikén terjesztetett a' Király' eleibe, és a' Békességalkunak el-kezdődéséről nyilván emlékezni mondatott.

Mint bizonyos dolgot úgy írják *Londonból*, hogy egészen le-tett az oda való Ministériom, *Frantzia-Ország*nak napnyugoti partjai ellenn erányzott izándékáról, és parantsolatokat is küldött a' *Pictáviai* frantzia part előtt fekvő *Dieu* (vagy *d'Yeu*) nevezetű Szigetetskébe, melly parantsolatoknak ereje szerént, tartoznak vissza-térni *Nagy-Britanniába* minden Seregek, melyek, a' Frantzia-Royalisták' Fejével *Charette* (*Sarett*) Generálissal akarták magokat egybe-kapcsolni: de nem kaptsolhatták: mivelhogy *Hoche* és *Canclaux* Republikánus Generálisok egészen körül-fogták *Sarett*-et, 's el-szorították a' partoktól, *Condé* Hertzegnek leg-nagyobbik Fia *Bourbon* Hertzeg, sok más *Frantzia* Tisztekkel együtt vissza is érkezett volt már Oct.

21-dik napján, *Quiberon* nevű *Frantzia* Fél-Szigettől, Angliának *Plymouthi* Kikötőhelyébe. Tizennyóltzadik *Lajos'* Testvér-öttse, a' fellyebb említett *Dieu* nevű Szigetnél tartózkodott volt még Octób. 18-dikánn. *Doyle Anglus* Generális pedig némelly *Anglus* Katonákkal és Kikötözött Frantziákkal benn a' Szigetben: de a' mellyre nagyon rá untak némelly *Anglus* Tíztek. De a' Hajóssereg is el kívánczozott arról a' részről, mivel ott az esztendőnek utolsó fertályábann rendszérent igen szélveszes szokott lenni a' tenger.

Cornvallis Tengeri - Vezér parantolatot kapott Oct. 18-dikánn, hogy a' kormányozása alatt lévő hét első-nagyságú és két középszerű Katona-hajókkal indullyon ki a' *Portsmouthi* Kikötőhelyből a' nagy tengerre, mellyet, mindenfelé el-leptek a' *Frantzia* Rabló-hajók, mint vitték róllok a' hírt három *Anglus* Kalmár-hajók' Kapitányaik, a' kik, hajójaikkal együtt *Portugalliának* *St. Vincent* és *Espinchel* nevű fzélei között, el-fogattatván egy *Frantzia* Hajós - Svadron által, melly, három Fregátokból (közép-nagyságú Katona-hajókból) és egy Korvett-ből állott, szabadon botsáttattak egy hajón, mellyenn a' *Lisbonai* Kikötőhelybe mentek be, onnan pedig egy *Dánus* hajónn, Angliának *Poo-lei* partjához érkeztek Oct. 21-dikén. Be-

széllik, hogy az említett Fr. Hajós-Svadronotska, összeséggel ötvenöt Kalmár-hajókat fogdosott el, melyek között csak egyet küldött a' *Cadixi* Spanyol Kikötőhelybe; a' többeket mind el-süllyesztette. Ezen Hajós-Svadronnal hat első-nagyságú Frantzia Katona-hajók egyesítették magokat, melyek a' *Tuloni* Kikötőhelyből (portusból) szállottak-ki, és a' Középtengeren negyvenkét hajókat fogtak: de a' melyek között egy meg-szabadította és *Lisbona'* partjához vette magát. — A' melly *Anglus* hajók, a' Középtengerről *Gibráltártól* indultak Octóber' elein, mind össze a' Katona-hajókkal együtt kilentzenkilentzen voltak. Harmintnégyen közöttük, melyeknek számából való *Argo* és *Juno* nevezetű Fregátok is, mihelyt látták a' nagyobb erejű *Frantzia* Hajóssereget: mindjárt külön-váltak: és szerentsé- sen el-érkeztek *Anglia'* partjaihoz: de a' több részről csak tizenhét verekedhetett volt még húszonharmadik Octóberig az *Angliai* Kikötőhelyekbe.

Marki del Campo, a' ki *Spanyol* Követtséget viselt *Londonban*: de onnan a' *Bétsi* Udvarhoz rendelődött *Spanyol* Követnek, Octób. 21-dikén bútsúzott el az *Anglus* Királytól; kinél ugyan akkor volt bé-koszöntő audientziája az újj *Spanyol* követnek *las Casas* Úrnak.

Frantzia - Országból. —

Azok közzül a' három Levelek közzül, mellyek, azóltától fogva érkeztek *Lemaitrehez Párisba*: a' mióltától fogva Ő, Katonai-Kommisszió előtt vagyon, az elsőt *d' Antraigues* nevű Gróf írta 10-dik Octóberben, melly Levélnek nevezetes két Tzikkelyei ezek: 1.), „Nem hiszem hogy meg-kegyelmezzenn a' Király azoknak, kik halálra ítélték a' Battyát. 2.) Nem tudálom: hogy *Cambacères* azoknak száma közzül való, kik a' Királyságnak visszafza-állíttatását kívánnyák: nagy eszű embernek esmérem ötet.“ — Jelen vólt a' Gyűlésben *Cambacères*, midőn fel-olvasódott ezen Levél Octób. 24-dikén: 's olly nyilatkoztatást tett magáról, hogy Ő igen is, esmérte *d' Antraiguest Montpellierben*: de már húsz esztendeje hogy nem látta.

A' második Levél, *Londonból* vólt útasítva *Lemaitrehez*, melly Levélbenn úgy beszéli az Író, mint kétségen kívül való dolgot: hogy a' *Frantzia* Nemzeti-gyűlésnek hatalmasabb része, akarja a' Királyságnak vissza-állíttatását, 's küldött is egy Embert *Londonba*, hogy meg-tudhasa általa, ha lehet e' bátorságosan traktálni a' *Frantzia* Királyi Hertzegekkel, kiknek *Londoni* Képviselőjével beszélt is az említett Deputátus.

Annak a' Kommissziónak nevébenn, melly, tizenegy Nemzet-gyűlési Tagokból állítódott vólt fel az újj Konstitútzió' Plánjának ki-dolgozására, következő értelmű Végzés-formát terjesztett *Baudin*, Oct. 24-kén meg-erössítettetés végett a' N. Gyűlés' eleibe: „Hufzonhetedik Octóbertől fogva törölődjék el a' halállal való büntetés, 's helyébe, most először 25 esztendei raboskodás rendeltessék. Octób. 26-dikán, úgymint a' Nemzet-gyűlési Üléseknek végző napján, tartozik a' Nemzeti-gyűlés a' Revolútzió-piattzára menni, 's ott a' Prészes tegye közönségesse a' halálos büntetésnek el-töröltetését. A' *Revolútzió'* piattza, *Eggyesség'* piattzának neveződjék azon-túl, 's más neveket kell adni hasonlóképpenn egynehány úttzáknak is. A' Revoluzionális vétkek ellen kezdett minden prótzeffzusok szakasztassanak félbe. A' halálos büntetést, tsupánn Azokra nézve kell meg-hagyni. 1.) A' kik ellene szegezik magokat a' Konstitútzió' fel-állíttatásának. 2.) A' kik halálra ítélődtek távollétekbenn a' 4-dik Octóberi összeesküvésért. 3.) A' számkivetett Egyháziakra és a' Kiköltözttekre nézve (ha t. i. ezek vissza-menének a' *Frantzia* Közönséges - Társaság' földjére). — *Reubell* 's más Tagok is vezedelmesnek mondották a' meg-kegyelmezést egygy olly időben, mellyben még ki nem szabadítódott egészen a' Haza min-

den veszedelmekből: kívánták tehát, hogy a' *Baudin* fel-tételéről való tanátskozás halasztassék el: melly kívánságra reá is állott a' Gyűlés.

A' Haza' veszedelmeinek ki-tapogartása, 's el-hárítása végett, Oct. 22-dikén 5 Nemzet-gyűlési Tagokból állítódott Kommissziónak első Tagját *Tallient*, távollétében úgy festette le *Thibeaudeau* nevű Tag, a' Nzti-gyűlés előtt, Oct. 23-dikánn, mint Royalistát: és az említett Kommissziót, *Égő-kamarának* nevezte. Hírt vévén e' dologról *Tallien*, meg-jelent a' Gyűlésben, 's nagy tapsolással fogadtatván a' Gyűlésnek hal része és a' Nézók által, így kezdett szólni: „Nem fogom — *úgy-mond* — szemére háyni *Thibodónak*, hogy engemet távollétemben vádolt. Mikor én *Robespierret* vádoltam: itt vólt Ő maga, és jelenlétében fedeztem fel előtte az ő Tirannusi tselekedeteit.“ — Ezen rövid Előbeszéd után meg-ígérte, hogy a' Kommisszió, eleibe fogja terjeszteni a' N. Gyűlésnek az eszközöket, mellyek által bátorságos állapotba lehet helyheztetni belőlről a' Közönséges-Társaságot: hanem addig is, míg említett ígéretét tellyesítené a' Kommisszió, javasollya a' Gyűlésnek, hogy 5-dik Brumaire-ig (26-dik Octóberig) soha meg ne szüntesse Üléseit; hanem folytassa azokat szakadatlanúl.“ — Nem végzett a' Gyűlés ezen fel-tétel eránt

semmit; hanem nagy lármák után másszor-ra halasztotta el az arról való tanátsko-zást.

Harmad nap, következő értelmű Végzés-formát terjesztett *Tallien* a' Nemze-ti-gyűlés' eleibe: 1.) Valaki az Első-avagy a' Választó - Gyűlésekben, szabadságot-ölő Végzések' hozásának vólt Indítója, vagy írta azoknak magát alájok: semmi közönséges hívatalt nem viselhet a' Békes-ségig. 2.) Szint így ki-rekesztetnek a' köz-zönséges hivataloknak viseléséből minden olytán Személlyek, kiknek neveik a' Ki-költözttek' laistromából nintsenek le-töröl-ve, és a' Kiköltöztteknek Rokonaik. 3.) A' ki közönséges hívatalt vállal, vagy ha vi-sel valamellyet, egyfzeribe le nem teszi azt, ámbár az 1-ső és 2-dik szam alatt le írt Személlyek között való, számkivetésbe fog küldettetni. 4.) A' kik nem akarnak élni a' Közönséges - Társaság' Törvényei alatt: szabadságjokban áll, hogy el-me-hessenek a' Köz. Társaság' földjéről három hónapok alatt. Meg-kaphatják jövedel-meiket, 's még természeti valóságjokban is el-szállíttathatják Vagyonjaikat, ki-vé-vén mindazáltal az értz-nemeket, és a' Tör-vény által meg-tiltódott ki-vitelű portéká-kat. Többé vissza nem térhetnek a' Fran-tzia földre: mert ha vissza-térnek: úgy fog-nak tartatni mint Kiköltözttek. 5.) Az ol-lyan Asszonyok, a' kik, Ki-költözttektől

váltak el: de még más Férjekhez nem mentek: nyóltz napok alatt ott legyenek, a' hovávalók, és ott szemmel fogják őket tartani a' Magistrátusok. 6.) Az engedetlen Papok ellen hozott Törvények, végre fognak hajtódni huszonnégy órák alatt az egész Közönséges-Társaságban. Ha valamelly Tisztviselők, el-múlatják végre-hajtani ezen Törvényeket: esztendei rab-ságra büntetődnek. 7.) A' katonáskodásra lett leg-első fel-kívánásbéli Ifjaknak, kik el-hagyták zászlóikat, számkivettetés lesz a' büntetéssek, ha nyóltz napok alatt, nem jelentik magokat a' Magistrátusok előtt, és az Azok által ki-mutatandó hely-re el nem mennek.

Chartres (Carnutum) Városából, melly tizenkilentz óránnyi járó földre esik *Páris*-tól, vissza-érkezvén *Bourdon de l' Oise* *Páris*ba, számot adott Oct. 25-dikénn a' Kommisszáriusságról, mellyet, a' Közönséges-Társaságnak *d' Eure et Loire* nevezetű Osztályában folytatott. El-beszéltette, hogy a' Suánok (*Chouans*), kik, fel-támadtak és hatalmaskodtak vala, azonn a' részén, meg-győzöttettek; némellyek közzülök már árestombann ülnek; a' többek pedig széllyel-szóródtak; az ő általok választatott Közönséges-Tisztviselők' helyébe Pátrióták állítódtak elő. — Mentette anakutánna magát *Bourdon* a' Vádak ellen, mellyekkel hallotta magát terheltet-

ni. „Nem hogy nevededett — *úgy mond* — az ő Vagyonnya a' Revolúzió alatt; hanem még inkább fogyott. Nem ölt Ő senkit Aug. 10-dikénn — a' mint híresztették felőle — hanem vezette a' *Márfzíliaiakat*, a' Királyi palota ellen.

Elegyes Tudósítások.

Stokholmból Oct. 20-dikán: — „Ti-zennyóltzadik napjától fogva e' folyó Hónapnak, nagy rémulés és aggodás foglalta el ezen Várost, 's ennek szomszéd vidékjeit: mert az Igazgató-Hertzeget, ki-nek élete ellen vólt erányozva az a' lövés, melly történt 18-dik Octóber' estvé-jén, Regenssége előtt is igen betsülte már a' Nép, hadi talentomaiért: a' Regensségnek folytatásától fogva pedig, úgy ízereti mint Attyát, és leg-szívesebb Jóltévőjét. A' pifztoly, mellyet el-vetettek a' gyilkos-szándékuak: sok vizsgálásokra szolgáltatott alkalmatosságot. Meg-kérdődtek az eránt minden Pifztoly-tsinálók. Sűrűen meg-vagynak rakva Strázsákkal a' járások, mellyek a' Fő-Városból *Drottningholm*ba szolgálnak, mellyben t. i. esett a' löves.

Dániának Fő-Városából Koppenhágából írták Oct. 27-dikén, hogy *Stokholmbann*, a' *Svéd* Igazgató-Hertzeg ellen erány-zott gyilkos szándékert, különbkülönbele Személyek fogattattak el.

A' Török Ministeriom látta, hogy a' *Szerviai* és *Boszniai* pártütésnek nem egy könnyen lehet eleit venni: mivel mind inkább inkább nevedezett a' Pártosok' száma: jobbnak ítélte tehát Azoknak Fejét *Passoan-Soglót* szép szerént le-tsendesíteni: kegyelmet ígervén neki, olly feltétel alatt, ha nyóltzfázézer piászttert fog fizetni. El-fogadta *Passoan-Soglo* ezen feltételt minden tétoházás nélkül, sőt olly ígéretet is tett — a' mint írják *Belgrádból* — hogy ezentúl maga is gondoskodni fog a' tsendesség eránt. — Octóbernek utolsó napján fázötven sebes Bosznnyákok érkeztek *Belgrádba*, a' Pártosokkal folytatott hartz' mezejéről, kiket a' *Belgrádi* Basa, egyéb tífztelettételeken kívül három ágyú-lövessel fogadtatott. Ezek azt beszélik, hogy sokkal nagyobb számmal vóltak a' Pártosok, mint az ellenek küldetett erő.

B é t s.

Tegnapelőtt estve múlt ki itten a' Világból gutta-ütés által Hertzeg *Auersperg* Ádám, ki a' Magyar Nemzetnek mindenkor kedvellője és betsüllője vólt, mint ezt az által is meg-mutatta, hogy *Posonban* Néhai F. II-dik *Leopold* Király' koronáztatásakor; *Nápolyban* pedig, Gróf *Szécheny* Ferentz Ő Excellentiája Követségének alkalmatosságával, Magyar ruhában tífztelkedett.

A' Tseh-Országi Fő-Törvénytörvényszék' Prészesének Gróf *Spork*nak ötven éfztendőktől fogva gyűjtött közhasznú érdemeit, Szent István' Rendjének nagy Keresztjével jutalmazta meg F. Urunk.

Miképpen kellessék a' Tseh-Országi Zsidóság' erköltseit jól formálni? Ezen Kérdésről, haszna-vehető Értekezést dolgozott a' *Gallitziai Német-Zsidó Oskolák' Fő-Igazgatója Herz Homberg*: melly munkájáért nagy arany érdem-pénzzel tiszteltetett meg F. Urunktól.

Magyar Ország.

Német-Gurabból Növ. 4-dikén: — „A' *Posonyi* Evangélika Oskolának fő Prófessora T. T. *Stretsko* György Úr, reggeli letzkéjének közepe tájján, a' Sz. Írásnak, Sz. Lélek által lett illettetéséről szóló ágazattyát, nevezetessen az azt bizonyító Sz. Írásbéli helyeket kezdé magyarázni, a' széltől meg-üttetvén, azonnal meg-némúlt, le-roskadt, és Tanítványi által házához vitetett, a' hol még az nap estvéli hét órakor el-végezte ditső pályáját. Melly nagy ember lett legyen, mondják meg Hazánknek azon ezerei, a' kik általa 40 éfztendőknék el-folyta alatt oktattak. Napokkal és fő-érdemekkel telyes ő. Írjuk sírhalma felibe, Jelenések Könyvének 14. R. 13. V.ét: Boldogok kik az Urban halnak meg! bizony a' Lélek mondja; nyugofznak az ő munkájoktól, és az ő tselekedetek követik őket.“

A'
TSÁSZÁRI és KIRÁLYI FELSÉG'
ENG EDELM ÉVEL.

XXXXXXXXXX

40.

Költ Bétsben, Sz. András-Havának (Nóvembernek)
17-dik napján, 1795-dik Esztendőben.

Hadi és Békességes Környütlállások.

Moguntziából Növ. 6-dikánn: —
„Düsseldorfot mind inkább inkább erős-
sítik a' Frantziák: Őrizetet tettek *Mühl-*
heim Városába is, mellyet, önként na-
gyott oda a' Ts. K. Katonaság.“

Olasz - Országból. —

Genuából Oct. 25-dikénn: — „Ezen
Hónapnak 15-dik napján, háromszáz Hor-
vát Katonákat küldött *Devins* Ts. K. Ve-

T t

zér, a' *Frantzia* Előlvígyázók felé, hogy viadalra ingereltesse őket: de a' *Frantziák*-nak éppen nem vólt kedvek a' *Horvátok* ellen jöni; azért a' *Horvátok*, ismét közelébb mentek a' *Frantziák*hoz, 's tüzet adtak reájok: de még akkor se' mozdultak helyekből a' *Frantziák*: hanem ágyúzni kezdettek: a' midőn vissza-vonták magokat a' *Horvátok*. "

A' *Pedemontziumi* Tudósítások szerént, teli-quártélyokra oszlottak ott a' *Seregek*.
Nagy - Britanniából. —

A' *Pictáviai* part előtt fekvő *Dieu ne-vü* *Frantzia* Szigetetskétől olly győzedelmi Tudósítást útasított Tengeri Vezér *Warren*, Octóbernek 17-dik napán *Londonba*, hogy közel a' *Rocheporti* *frantzia* parthoz, négy *frantzia* hajókat fogott el, úgymint *l' Evielle* nevűt, mellyen, tizen-nyóltz ágyú és száz ember vólt; *le Veria-de* és *Tartuff* nevűt, melly mind a' kettő, harmintzhat ágyús vólt; és még egy kisebbet. Ezen négy *Frantzia* hajók, elfogattatások előtt tizenkét ollyatén *Anglus* hajókat fogdostak el, mellyek *Amérika*-mellyékére szoktak vólt járni. Ketten ezek között *Kent* és *Albion* nevűek, vélek valóan még az elő-számláltt hajókkal: azokat is vissza-kapta tehát egy úttal *Warren* Admirális.

Az *Udvari Újságnak* 26-dik *Octóberi* Darabja írja, hogy az újjonnann fel-vejen-

dő Hajós-Legények, utolsó Décemberig fognak rendkívülvaló jutalom-előpénzeket kapni.

Londonból Oct. 27-dikénn: — „Hólnap bé fog ide jöni a' Királyi Família: hogy hólnaputánn, szokott tzeremóniával el-kezdődhessék az Ország-gyűlés, mellyhez igen készülnek a' Ministerek. “

„Az úgy nevezett Levelező Társaság régen ki-hirdette vólt már közönséges Újság-Levelekben, hogy Oct. 26-dikán Gyűlést fog tartani az ide közel fekvő *Islingtoni* lapályokon. Szép nap lévén, már délelőtti kilentz órakor kezdett a' Nép seregleni a' nevezett síkra, és tizenkét órakor, a' mikorra vólt határozva a' Gyűlés' kezdődése, közel reá ment száz ezerre az öfzegyülekezett Sokaság' fzáma. Elölülőjéül ezen temérdek Népnek *John Binns* nevű Polgár választódott, *Jones* Úrnak javaslásából. Hogy minden ember meg-érthesse a' tanátskozás' tárgyait 's a' Végzéseket: azoknak el-olvasása végett, három különböző helyeken, magas Katédrák vóltak készítve. Tartott a' Gyűlés, egéssz estvélig, a' midőn leg-kissebb rendeletlenség nélkül el-öfzlott. Mind a' Nemzethez, mind a' Királyi Felséghez készített Jelentéseket, mellyeknek fő-tárgyai: 1.) A' Békességnek mentől elébb való helyre-állítása. 2.) A' Ministériomnak, más Személlyekkel való meg-újjítása. 3.) A' Parlamentomnak

eredeti törvényes lábra való állítása. Az újjonnan választatandó Parlamentáris Tagoktól azt kívánja a' Gyűlés, hogy azok is egy értelemben legyenek Ő velle, az Ország-gyűlés' konstitúciónális természetének helyre-állítására nézve.

Portugalliából. —

A' *Lisbonai* főbb Kereskedők gyűlést tartván magok között, öt Tagokból álló Deputátziót küldöttek az Igazgató-Hertzeghez, hogy panaszlaná el Ő Királyi Hertzegeének: mitsoda veszedelmes állapotban legyen a' *Frantzia* Rabló-hajók miatt a' *Portugalliai* kereskedés' dolga? Ezen panasznak a' lett a' foganttya, hogy mindjárt négy első-nagyságú Katona-hajókat, három középfszerűket, és egy Brigantint kell fel-készíteni, mellyek, Don *Ramirez* Generális' kormányozása alatt, indullyanak haladék nélkül *Brasília* felé, 's az onnan gazdag teréhvel indult tizenhét Kalmár-hajókat vegyék óltalmok alá. Harmadnappal ezután ízerentsésen meg-érkezett a' várt Kalmár-hajók közül hét, mellyeknek Kapitányaik azt beszélték, hogy ők sohol se' láttak ellenséget: de azért Sept. 15-dikénn, tsak jó szélre várakozott volt az említett Katona-hajóknak első Osztálya, hogy tengerre szállhasson.

Spanyol - Országból —

Mádritból Octób. 6-dikánn: — „A' *Frantzia* Közöséges - Tarsaság' Igazgatói-

nál jelentést tétetett a' mi Udvarunk az eránt, hogy Közbenjáró kíván lenni, a' Frantzia Nemzet és *Nagy-Britannia* között a' Békességre nézve. Az említett Igazgatók tehát ki-nyilatkoztatták: mitsoda Feltételek alatt akarnak békességre lépni az *Angliai* Udvarral, úgymint 1.) Adja vízfőz *Nagy-Britannia Korszikát* a' Frantziának. 2.) *Gibráltárt* engedje *Spanyol-Ország*nak. 3.) A' hamis papiros-pénzekért, mellyeket a' *Londoni* Ministériom praktikált-bé *Frantzia-Ország*ba, fizetődjék négy millió font sterling. 4.) Kötelezze arra magát *Nagy-Britannia*, hogy a' Békesség után soha, nyólván első-nagyságú; negyven középserű, és húsz kisselb Katonahajóknál többet nem fog tartani a' maga Kikötőhelyeiben. “

Spanyol és Frantzia-Ország között ismét el-kezdődött már a' kereskedés és levelezés.

A' ki-költözött Frantziák — mind Egyháziak, mind Világiak — kik a' Békességig *Spanyol-Ország*ban tartózkodtak: már most a' Békesség után másuvá készülnek költözni. Az ollyatén Frantzia-Kiköltöztetteknek, kikből egész Regementeket állítatott vólt fel a' *Spanyol* Udvar, értékre adatta, hogy ha tettzik nékiek, akár a' *Valloni* Gárdák közzé, akár más *Spanyol* Regementekbe bé-állhatnak különkülön.

Alcudia Hertzegnek, a' *Békesség* Fejedelme nevezete mellett meg-engedte a' Király, hogy tzimmerében a' Hertzegi korona' felibe *Jánus*nak tserfa-koszorús fejét is tétethesse; és hogy akár gyalog megy, akár hintón: mindenkor maga előtt járathasson egy Heroldot.

*Cádix*ből írták Sept. 30-dikán, hogy az oda való Kikötőhelyben, hetednappal az előtt tűz támadott, melly hamar el-oltatván, kárt ugyan keveset; de félelmet annyival nagyobbhat okozott, mivel tizenöt első-nagyságú Katona-hajók készítőnek ott holzás tengeri úthoz, úgymint *S. Domingó* felé, a' hová egy *Frantzia* Hajóssereggel fognak menni, hogy által adják a' *S. Domingói Spanyol* részt a' *Frantziáknak*; és míg az *Ánglusokkal* is *Békesség*jek nem lesz a' *Frantziáknak*: addig mindég *S. Domingónál* fognak maradni.

Egy *Frantzia* Katona-hajó, Sept. 28-dikán a' *Cádixi* Kikötőhelybe egy *Portugalliai* hajót vitt bé, melly, gazdag terével indult *Brasiliából*. Beszéllette a' *Fr. hajó* Kommendánsa, hogy Ő, két első-nagyságú, két középszerű 's egynehány kisebb Katona-hajókkal együtt, Sept. 2-dikán indult a' *Rocheforti* Kikötőhelyből, 's huszonöt hajókat fogdosott el egy szer másszor, mellyek, *Afrika* partjaitól gabonát szállítottak *Portugallia* felé. Fogott öt olyan hajókat is, mellyek *Ángliá-*

ból gazdag teréhvel indultak *Gibráltár* felé. Valamint ezek: úgy amazok is, a' leg-közelebb való Fr. Kikötőhelyekbe küldöttek.

Frigyes - Belgyiomból. —

A' tulajdonképpen úgy nevezett *Hollandia* frigyes Tartománynak minden Városáiban tartoznak az újjmódi Magistrátusok újra lajstromba szedni az ollyatén Tisztviselők' neveiket, a' kik ellenzették *Frigyes - Belgyiomba* való bé-menéseket a' Frantziáknak, és keményen bántak a' Patriótákkal. Azért kívánnya a' *Hollandiai* Kormányfőék, névszerént tudni az említett Tisztviselőket, hogy helyekbe ollyan Személyeket állítson, kik a' mostani Igazgatás' formájához ragaszkodnak.

Frantzia - Országból. —

Az újj Konstitútiót fel-állított Nemzeti-gyűlés, emlékezetessé tette a' maga utolsó napját, következő két Végzése által: 1.) A' Revoluzionális vétkek, kivévén a' rablást és ölést, feledékenységbe vetődnek. 2.) Attól a' naptól fogva, mellyen ki fog a' közönséges Békesség hirdettetni a' *Frantzia* Közönséges-Társaságban, nem lesz ott többé helye a' halállal való büntetésnek.

Délutánni három órákor, jelentette a' Prézes a' Gyűlésnek, hogy ütött a' Végóra, s egyfzersmind illy letzkét adott még utóllýára. „Tsak eggyesség és eggyetér-

tés kívántatik; 's meg-tartódott a' Közönséges-Társaság! (*Union et Concorde, et la République est sauvée.*) A' melly Tagok tehát nem választódtak újra Nemzetgyűlési Tagokká, ki-takarodtak a' palotából. A' benn maradt Tagoknak Elöljárókké lett mindjárt *Dussault*, mint legöregebb; Secretáriusaikká pedig, *Gamon*, *Penieres*, és *Tallien* mint leg-iffjabbak. *Gossuin* nevű Tag kívánta, hogy a' Halgatók mennyenek ki: de nem állott meg a' kívánsága. — *Bourdon de l' Oise* nem ítélte elégséges erejűnek a' maga választatását, melly lett a' maga közt meg hasonlott *Lot* nevű Közönségestársaságosztályban, minekokáért önként le-mondott az említett választatásról: de *Dau-nou* olly közép-utat talált, hogy *Bourdont* a' választatható Tagok' száma közzé kell tenni, mellyre, a' többek is reá állottak. Fel-számláltatván a' már kész Tagok, 379-re telt a' számjok, és így 121 Tagok kívántattak vala még hozzájuk az előbbeni Kollégáik közül, hogy elég tétődjék annak a' Törvénynek, melly szerint, a' Konstitútiót fel-állított Nemzeti-gyűlés Tagjainak kétharmadrészből kellett ki-telni, az azt fel-váltott Gyűlés' Tagjai kétharmadrészének: de mivel, *Európán* kívül való Birtokaibann a' Fr. Közönséges-Társaságnak tizenhét Nemzetgyűlési Deputátusok vagynak oda, és ezek

meg-hagyódtak átallyában az új Nemzeti-gyűlés' Tagjainak: e' fzerént tsak 104-et kellett még választani, a' Constituens Nemzeti-gyűlésnek választatható Tagjai között, melly választás, bé-petsételtt tzedulátskák által végbe-menvén: már Oct. 28-dik napján reggeli nyóltz óra tájbann egygyütt vóltak az új Nemzeti-gyűlésnek minden Tagjai, t. i. mind az előbbeni Gyűlés' Tagjaiból választódott kétharmadrész: mind pedig az az egy harmadrész is, mellyet a' Nemzet, fzéles ertelemben véve maga között válogatott. Ugyan az említett naponn el is o'zlott a' Gyűlés két Táblákra, mellyeknek első-foglalatosságok is a' vólt, hogy Törvényfzékekké formálván magokat, mind ketten fel-óldották *Menou* Generálist a' Vád alól, mellyel terhelték vala Azt, a' Constituens Nemzeti-gyűlés előtt, *Barras* és *Merlin de Douay*, mint-ha t. i. részt vett vólna Ő (*Menou*) is a' 4-dik és 5-dik Octóberi pártütésben.

Elegyes Tudósítások.

Moguntziából Növ. 6-dikánn: — „Olly nagy szél dühösködött itt ma, déltánni egy óra tájban, hogy a' *Rajna'* malmait el-szaggatta, 's a' hajókonn álló hídnak hajtván őket, öt helyen törette keresztül a' hídat: mellynek romlása által feles számú szekerek merültek a' *Rajnába*: hanem Személlyek, nem hóltak többen

a' vízbe tízennégynél; mivel a' többeket szereztsésen ki-fogdosták a' Hajósok. A' vízbe hullott szekerek között őt, a' Hadi Kommisszáriátusé volt. "

A' *Spanyol* Felség' parantsolatjából, Királyi Tanácsos *Valleys*, személly szerént el-járt *Mádrít*ban minden tömlőtzőket, ki-nek tapasztalása és elő-adása 89 Férjfi és 343 Állzonyi nemű személlyeknek szerzett vizsgálást, úgymint, a' kik holmi apró-lékos vélkekért lévén meg-árestáltatva, *Valleys'* szavára el-botsátódtak. A' nagyobb Bűnösök' rabsága is könnyebbítődött.

*Hiberniá*bann a' Fő-Várostól *Dublin*-től 38 *Anglus* mértföldnyire *Wicklów* nevezetű Grófságban, *Carrysford*, *Arran*, és *Ormond* Grófok' jószágában arany darabokat kezdtek találni egy vízben; némelly Lakosok. Meg-tudván ezt átallyábann a' Földnépe, mindjárt félbe-hagyta az aratást, 's ezerestől omlott az aranyos vízhez, hogy könnyebb munkával nagyobb hasznot hajthasson magának, mint sem az aratásból kaphatott volna. Hajtott is, mert a' bőven talált aranynak latjáért, negyven forintot kaptak a' *Dublíni* Aranymívesektől.

Néhai *Auersperg* Hertzeg' helyébe, a' ki e' folyó esztendő' Augustussának 21-dik napján halálozott meg, *Passau*i Hertzeg-Püspökké választódott 4-dik Nővemberben a' Káptalan Dékánnya és *Thyatirai*

Püspök, ki a' *Thuni és Hohensteini* Német-Birodalmi Grófi Házból vette származását.

B é t s.

A' melly ajándékokat Pápa Ő Sze-
tsége küldött a' Ts. Kir. Felség' első-szü-
lött Fiatskája' számára: pompás tzeremó-
niával adta által azokat F. Udvarunknak
Albáni Cárdisális, a' múltt Vasárnap.

Ts. Kir. Feldmarschalllieutenánt *Staa-
der, Mária-Therésia* Rendjének Commen-
datorává (középrangú Vitézzévé) lett; *New*
Generális pedig, az említett Rendnek kis
Keresztjét nyerte vitézi érdemeinek jutal-
mául Tsáfzár Ő Felségetől.

A' Tudományok dolgábann egy Kom-
missziót állított fel itt Ő Felsége, melly
a' Directóriumnál dolgozik is már egy idő-
től fogva.

Tagjává tette a' Directóriumnak Ő
Felsége *Frank* Udvari Tanácsos Urat, a'
kiről írtuk vólt a' minap, hogy a' Közön-
séges Ispotálynak Fő-Igazgatójává lett, őt
(nem négy) ezer forint esztendei fizetéssel.
A' Fia ezen nagy Tudósnek, kitől sokat
reményl még egész *Európa*, ezer forint
esztendei fizetéssel tétetett Orvos-Doktor-
rá az említett Közönséges Ispotályban.

A' *Frantzia* Telegráfon, tsak nappal
lehet közleni a' Tudósításokat: egy *Hefz*
nevű *Bétsi* Lakos ellenbenn ollyat kélzít-
tett, mellynek éjtfzaka is lehet hasznát
venni. Meg-engedte néki Ő Felsége, hogy

mutathassa makhináját az Udvari ló-oskolában.

Magyar Ország.

Ketskémétről azt a' szomorú hírt írják, hogy a' midőn még fel se' épülhetett egy része, hamvaiból: akkor, ismét más jó nagy darab része lett lángok' prédájává.

Székelyhídról (Bihar Vármegyéből) Oct. 28-dikánn: — „Ezenn a' részenn, az öfzi tiszta búzának köble tizenennyóltz márjas; a' szép kétszeresé 17; a' rozsé 8; az árpáé 6; a' zabé négy; a' kölesé hat márjas. “

Sopronból Növ. 11-dikénn; — „Nemes Sopron Vármegyének Rendjei, magok költségeken példás készséggel a' Megyebéli Inzsenér *Hegedüs* Úr által nagy szorgalmatossággal készítettett Vármegye' mappáját, egy Megyebéli Mágness Directiója alatt, ki-mettzeti *Junker* Posonyi Fi által, a' ki remek munkája által nagy hírt 's nevet szerzett magának, és Hazai szeretet által indíttatván meg-ígérte 's fogadta a' nevezett Mappának ki-mettzését olly képpen, hogy szépségére tekintve (annak jó-ságáról úgy sem lehet kételkedni, mivel a' Vármegye' Inzsinérje által, sok esztendőbeli szorgalmatos vizsgálások után tsináltatott, és a' Vármegye által meg is vizgáltatott 's jobbítottatott) párja nem léfzen. Már munkában vagyon, el is készül egy-néhány hónap múlva. Mivel azonban né-

mellyek alattonban ugyan ezen Vármegyének Mappáját, némelly régi rajzolás után speculátzióból ki-mettzetik sietve olly véggel, hogy a' fenn nevezett hiteles Mappanak ki-adását meg-előzzék, szükségesnek talál-tott, erre előre a' Magyar Közönséget figyelmetessé tenni, és kérni, hogy a' Ns Megyebéli Rendek' költségeken ki-adandó Mappát várja meg, és azután inkább meg vizsgálván az eggyikének és másikának jó-ságát, hitelességét 's szépségét, a' kettő között valaszthasson. “

Kanisáról Oct. 30-dikánn: — „Nagy hasznót várhatna abból az Ország, ha a' Tifzától fogva, bé a' *Murba*, vizen lehet-ne folytatni a' kereskedést. Ez pedig meg lehetne: ha el-készül az új Kanális, tsak hogy meg-kellene egyengetni a' *Dráva* partjait és mellyékeit. Meg vagyon ugyan is próbálva, hogy fele részenn a' *Drávának* el lehet három ezer mázsa terhet szállítani: a' közepétől fogva pedig bé a' *Murba*, ezerötízaz, sőt két ezer mázsát is. Az első próbát *Hausser* Antal Jósef nevű Kereskedő tette, kinek a' Kamarával olly Kötése vagyon, hogy a' *Kanisai*, *Prelogi*, és *Dennyei* Só-házakba, sőt szállit. *Neudorf* nevű szomszéd Helységhez, négy hajói érkeztek említett *Hausser* Úrnak a' napokbann is, mellyek; hat ezer mázsa sőt hoztak fel a' *Drávann* *Eszékről*.

Abbann a' kellemetes és Locutenens ō Királyi Fő Hertzegsége előtt is különös kedvességet találtt formában, mellyben Sopron Vármegye helyes Mappáját ki metztették a' *Magyar Hírmondó Szerzői*: el-készítették már, N. *Bács Vármegye* Mapáját is, illy Felül- és Alól- irással: *Bács Vármegye*. (Comitatus Bácsiensis. Concinnab. Ant. Quits Ord. Geom.) — *Méltóságos Ürményi Jósef Úr Ő Excellentiájának, a' Tudományok erős Gyámolának ajánlják Görög és Kerekés*. Hová küldözték már le ezen Mappát? tudtára fog adódni más alkalmatossággal a' Magyar Közönségnek. — A' több Ns Vármegyék' Mappái is készülnék hasonló formában, hogy Magyar-Országunk egész Átlássa tellyen be-
löllek.

Egy más szándékjokat is fedezik itt fel a' fellyebb nevezett Társak, mellynek szorgalmatos vágrehajtásával hiszik, hogy igen kedves dolgot fognak tselekedni Nemzeteknek. A' szándék t. i. mellybe már vólta-
képpen belé is kezdettek, ez: hogy ki szemelvén *Liviusból*, a' leg nevezetesebb és hasznosabb tárgyú, 's leg-szebb és velősebb Orátziókat, azoknak mind eleibe mind utánna magokhoz a' rövid fontosságú Orátziókhoz illő Histióriai Előadásokat készítnék; annakutánna mind a' Histióriai Előadásokat, mind az Orátziókat, Magyarra minden lehető tökéletességgel ál-

tal fordították, és úgy nyomtattatják ki, hogy a' Könyv leveleinek egyik oldalán lellz a' Deák, a' másikon pedig a' Magyar Textus. *Livius* után ugyan így tselekefznek *Sallustiussal*; *Tacitussal*, és *Curtiussal*.

Kélsen lévén a' nevezett Authorokkal, *Ciceró*hoz szándékozunk nyúlni, és a' mit ennek a' nagy Embernek munkáiból, gondos figyelmetességgel össze-fzedett egy *Olivet*: Az *Istenségről*, 's annak tiszteletéről; Az *Emberről*; A' *Lelki-esméret*ről; Az *Indulatokról*; A' *Bóltsségről*; A' *jó-lelküség*ről; Az *Ékesen-szóllás*ról; A' *Barátság*ról; Az *Öregség*ről; A' *Halál*ról; A' *jövendő Életről*: — deákul és magyarul fogjuk közleni kedves Hazánkkal: melly Könyvnek olvasása és tanulása által még inkább fel-fognak indíttatni Nevendékjeink a' *Kerefsztyén Vallásnak* betsülésére, látván, hogy a' természeti józan okosságnak még ha olly mértékére juthatott is valaki mint *Ciceró*: még se' tud magán annyi segíteni, kivált halála' óráján, mint a' *Kerefsztyén Vallás* után, a' még különben együgyű Ember is.

Elő-adott szándékunknak mustráival fogunk kedveskedni a' közelgető 1796 esztendőben. El nem múlatjuk azonban nagy gondunkat fordítani arra is különösen, hogy *Hirmondónknak* olvasásából hova tovább nagyobb mértékben áradhasson gyönyörködtető haszon, Hazánk' két kebeleire. —

A' jó erkölts minden jónak és boldogságnak fő fundamentoma; minthogy pedig a' jó erköltsöt jó nevelés által lehet formálni: azonn lefzünk, hogy egy nagy Embernek az erköltsi Nevelésről adott arany-réguláit is olvashassa Nemzetünk, az 1796-dik esztendőbeli *Hirmondóból*.

Hogy É. Olvasóink, minden fogyatkozás nélkül meg - kaphassák Munkánkat, az újj esztendőnek mindjárt első kezdetetől fogva: méltóztassanak az öt forintokból álló Előpénzt illy tzim alatt: *Andie K. K. Oberpostamts - Zeitungs - Expedition Pro Magyar Hirmondó á Vienn* jó idején felkúldeni; neveiknek, Charakterjeknek, lakások helyének, 's az oda leg-egyenesebben szolgáló posta - utnak, egéllz épségű betűkkel való fel - jegyzése mellett: hogy így Mi is a' titulussaikat még Decemberben öllzeséggel kinyomtattathassuk: melly bizodalmas jelentésünknek önnön magok hasznokért lejendő tellyesítésére annál inkább kérettetnek, mivel eggyikönknek rendszerént való foglalatossági különösebben meggyültek mostanában egy örvendetes változás által, úgymint a' melly szerezént, Nagyreménységű Ifjú Gróf *Kollonics László* nak szereztsésen végre - hajtott neveléséből, a' nagy fényességű *Eszterházy* Hercegi Ház' Örökösének *Eszterházy* Pál Hercegnak nevelésére hívattatott által, a' kinek jó neveltetéséből sokat várhat mind a' két Magyar Haza.

A'

TSÁSZÁRI és KIRÁLYI FELSÉG'
ENGEDELMÉVEL.

o o o o o o o o

41.

Költ Bétsben, Sz. András-Havának (Nóvembernek)
20-dik napján, 1795-dik Elztendőben.

Hadi és Békességes Környütlállások.

Gróf Clerfayt' Tudósításai.

Nauendorf Generálisunk meg-támadott Növ. 6-dikán *Kriegsfeldn*él egy tsoport Frantziáságot, és erős tanyájából, mellyet két rendű le-vágott fa-sántzok óltalmaztak, olly diadalmasan el-nyomta azt *Winnweiler* felé, hogy többen maradtak halva a közzüle kétszázötvennél; és mintegy kétszázann estek fogságunkba, melly

U u

alkalmatossággal Gróf *Eszterházy*, és *Kislevsky* Uhlánus Kapitányok, jelesen megkülönböztették magokat.

Armádiánk' előljáró részének bal szárnyát, és ebből különösebben a' *Clerfayt* Batalionnyát egynehány ízben próbálgatták *Pichegru* Katonái Nóvember' 9-dikénn. Batalionunk, mind addig hagyta közelíteni a' Frantziákat, míg, egy puska lövényinél messzebb már nem vóltának. Akkor, tüzet adott egyszerre reájok, azután pedig bajonétjaival esett az ellenség' Lovassáhnak, 's nyomta vissza őket. Tizedik Nóvemberben meg-támadtatta *Clerfayt* Vezérünk, *Pichegru*nek egész seregét, *Worms* (*Vormátzia*) Városa, és *Donnersberg* között, olly foganattal; hogy *Vormátziát* kéntelen vólt el-hagyni az ellenség, 's által-lyában izaladásra vette a' dolgot; de mivel a' *Pfrim* vizén, minden által-mene-teleket el-rontott: nem lehetett messze kergetni. Ötszázat fogtak el közzüle Vitézeink: 's ágyút is vettek el tőle egynehányat. — Név. 11-dikén reggel, a' *Pfrim* jobb partján izállott táborba Gróf *Clerfayt*, *Pfetersheim* és *Wakenheim* között. *Kray* Generális *Grünstadt*ban; Feldmarschallieutenánt Gr. *Latour* pedig *Frankenthal*nál állott, olly formánn; hogy a' kórmányozása alatt lévő Katonaság, eggyesülésben vólt a' Gen. *Kray*' Korpusával. *Nauendorf* Generálisunk *Gelheim*ban állapo-

dott meg: Hadi-Tárnokmester Gróf *Wartensleben* pedig *Kreuzenach*hoz küldődött, melly tanyát *Jourdan* (*Surdán*) *Frantzia* Vezér láttatott igen tzelba venni. — *Pisgrü* Fr. Vezér, *Neustadt* és *Türkheim* között állította meg a' Seregét.

Gróf Wurmser' Tudósítása.

Nóvembernek első napján, olly hír futamodott vala ki azokból a' Házakból, mellyek leg-közelebb vagynak *Mannheim*-hoz, hogy az ellenség, el-hagyni szándékozik *Mannheimot*. Ezen hírre, Elölvígyázóink a' Város felé nyomúltak: de a' *Frantzia* Elölvígyázók szembe-szállván vélek, viadalra kelt a' dolog: melly, igen egyforma veszteségével ugyan mind a' két Félnek: részünkre mindazáltal azzal a' haszonnal végeződött; hogy az ellenség Elölvígyázói bé-verettettek a' Városba; és tanyájokat a' Miéink foglalták el. Nyóltzan maradtak halva Népünkben: 's hetvenkilentzen sebesedtek meg: eggy pedig nem találtatott a' verekedés után. Lovunk 11 veszett el; és hat kapott sebet. A' Községes-Quártélymesterstabnál Fő-Strázsamesterséget viselt igen derék Tiszt *Taschner*, eggy a' halva-maradttak közül. A' sebesek között vagynak: *Ferdinand* Fő-Hertzeg Regimentjebeli Al-Hadnagy *Fodor*; Generálstabbeli Fő-Hadnagy *Quosdanovich*; és Pattantyús Fő-Hadnagy *Koch*.

A' Rajna' felső mellyékéről Növ. 6-dikán: — „Olly közel nyomúltak már a' Ts. K. Katonák *Mannheim*hoz; hogy hat fontos golyóbisokat is vettethetnek bé abba. A' *Frantzia* Őrizet benne, tíz ezer főből álló. Mai napon nagy ágyúzás volt a' tájon.“

Gróf *Wurmser*nek 12-dik Nővemberi Tudósítása fzerént, vátig igyekeztek a' *Frantziák*, mind ágyúzássok, mind gyakor ki-rontássok által akadályoztatni a' *Miéinknek Mannheim* körül kezdett 's jól elő-vitt ostrom-munkáikat: de meg nem gátolhatták. — Azt szomorúan írja Gróf *Wurmser*, hogy Báró *Degenschild* É. Generálisunknak a' karját el-szakasztotta egy fr. ágyú-golyóbis, melly, Növ. 11-dik éjtszakájánn esett bé, ostrom-árkunkba.

Frigyes - Belgyiomból. —

Egy millió forintba kerül hónaponként ezen Közönséges-Társaságnak, a' zsóldjára fel-vett *Frantzia* Katonaság' tartása.

Londonból írták *Hágába*, hogy Octóbernek 14-dik napján, tizenkilentz confiszkáltt *Hollandus* hajók adattattak el *Angliában* százhatvankilentzezer forintonn.

A' Fő-kormányfzék, írt minden *Frigyes - Belga* Ministerekhez, a' kik, külső Üdvaroknál viselnek Követséget, hogy tegyen ki ki közzülök jelentést annak az Üdvarnak, a' mellynél vagyon, a' *Frigyes*

Belgyiomi Nemzeti-gyűlésnek fel-állíttatásáról, és egyfzersmind kérje meg Azt, hogy a' Batáviai Közönséges - Társaságnál lévő Ministerjének küldjön más Bizonyság-Levelet: minthogy a' Nemzeti-gyűlésnek fel-állításával el fog múlni Frigyes - Belgyiomban a' mostani Fő-kormányfzék.

Nagy - Britanniából. —

Frantzia Kommisszárius Monneron, ismét vissza-tért Frantzia - Országból Angliába.

A' *Londoni Újságok*, harmintzháromra teszik azon Kalmár-hajóknak a' számát, mellyeket a' Középtengerről indúltt Hajósseregből fogtak el a' Frantziák, 's vittek a' *Cádixi Spanyol Kikötőhelybe*. Más 13 *Ánglus* hajókat, a' *Spanyol* partoknál kaptak el.

Az Ország-gyűlésnek mind két Táblái fel-gyülekeztek Oct. 29-dik napján az Ország' házába, kik között meg-jelenvén Ministerjeivel együtt a' Királyi Felség, következő értelmű Beszédet tartott hozzájuk.

Mylordok, és Uraim!

Nagy meg - elégedéssel jelenthetem, hogy ámbátor némelly kedvetlen történetek adtak légyen is elő magokat a' közügyre nézve; mindazáltal a' dolgok' közönséges fekvéséből származó ki-látás több nyomos tekintetekben jobbúlt e' folyó esz-

tendőben. *Olasz-Országba* nem ronthattak be, a' mint szándékoztak a' *Frantziák*, és az el-foglaltt tenger-partnak nagy részéről vissza-verették. Nem ok nélkül lehet azt is gondolni, hogy az *Ausztriaiaknak* újjabb hadi törekedéseik, gátot vetettek azonn elő-menetelnek, mellyet *Német-Országban* tettek a' *Frantziák*. A' mi szerentsés következéseik vóltanak másutt az ő katonai munkálódásaiknak; és azok a' hasznok, mellyeket, egynehány *Hatalmas-ságokkal* külön külön lett meg-békéllésből vettek: koránt sem tevődhetnek eggyarányúságba azokkal a' veszélyekkel, mellyek ennek a' hadnak tovább való tartásából háraímlanak ő reájok. Az ő kereskedéseknek semmivé léte; az ő tengeri erejeknek meg-kevesebbédeése, és az ő belső dolgaiknak példa nélkül való kétszéges rossz állapotra jutása; mind ezek azt a' következtetést vonták magok után, a' mellyet természet szerént lehetett várni: és úgy látszik, hogy közönséges érzés az, egész *Fr. Országban*, hogy ezen nehézségeknek terhesedő súlya alól lehető menekedés, egyedül a' *Békességnek* helyre-állításából, és valamelly fundáltt *Igazgatás'* formájának fel-állításából származhatik szükségesen. Hová fog ki ütni az a' bizonytalanság, mellyet szült a' *Frantzia Országi* tartós pusztulás és rendeletlenség: lehetetlen ugyan előre látni: de a' mint ítélni felő-

le az emberi ész, annyit lehet mondani rólla, hogy annak következései, *Európá-*nak köz-javát igen nagy mértékben fogják illetni. Ha a' dolgoknak olly rendbe-fezdésével végeződik ezen bizonytalanság: melly, meg-állhat más Tartományoknak tsendességével, és fundamentomos reménységet nyújthat valamelly meg-történhető Kötésnek bátorságos és tartós volta felől: úgy én, ha tsak első indulását veszem is észre egy olly hajlandóságnak, a' mellynek tárgya lesz, igazságos és illendő fel-tételek alatt kötni Békességet; el-fogadom azt a' hajlandóságot részemről tsalhatatlanúl, és a' dolgoknak mentől elébb lehető tökéletes végre-hajtására tzelező szívvel kívánsággal. Meg-vagyok azonban felöle győztetve, hogy az Ország-gyűlés is egyenlő értelmű lesz vélem az eránt, hogy semmi más foganatosabb eszköz nem lehetne ezen óhajtott tzelelnak bizonyos és mentől elébbvaló el-érésére; mint ha megmutatjuk, hogy mi minden esetre képez, és egész meg-határozással vagyunk, mind addig tölünk ki-telhetőképpen való folytatására a' hadnak, míg eszközök nem lesznek kezünkben a' végre; hogy Szövetség-társainkkal egyetemben, olly Békességet köthessünk; a' millyent méltán várhatunk, midönn ügyünknek igazságát, és az ellenség' állapotját meg-gondoljuk. Illy szándékkal lévén, igyekezem továbbra is

tehettségünkhöz képest fenn-tartani és nevelni az ellenségénél nagyobb erőnket a' tengeren; 's folytatni *Napnyugoti-Indiá-*ban foganatos munkálódásunkat a' végre; hogy a' mit ott nyertünk meg-tarthassuk 's ízaporíthassuk, melly nyereségek, szoross egyességben vagynak a' mi kereskedésünknek kütféjeivel, és a' mi tengeri erőnkkel. A' melly ellenséges tselekedeteket, *Frigyes-Belgyiom, Frantzia-Ország'* sugallására el-követett: arra kényszerítettek azok engem, hogy úgy bánnyak *Frigyes-Belgyiommal*, mintha hadat folytatna ezenn Ország ellen. Az a' Hajóssereg, mellyet az Északi tengerre rendeltem, hathatós segítséget kapott azon Hajósseregtől, mellyet az *Orosz Tsáfszárné* küldött; és reá mehetett, hogy meg-akadályoztassa a' tájon az ellenség' törekedéseit, Óltalom-szövetséget kötöttem a' két Tsáfszári Udvarokkal. Az *Amérikai* egyesült Státusokkal lett Kereskedés-alkuról jelentést tettem vala a' múltt esztendőben: azon alkunak meg-erössíttetése (rátifikátiója) kéznél vagyon már mind két részről, 's rendelést tettem erántta, hogy annak párjai (le-írott mássai) eleibe terjesztődjenek az Ország-gyűlésnek.

Uraim, Második Tábla' Tagjai!

„Igen nehezenn esik nékem, hogy a' közönséges szolgálat' szükségei, újj nevelését teszik szükségessé azon terheknek,

mellyek el-kerülhetetlenül rakattak az én Népemre. Bizodalmam vagyon azonban, hogy könnyebbítödni fog azoknak sullya, a' mi kereskedésünknek, és kézmíveinknek virágzó állapotja által, és hogy a' mi költségeink, jóllehet szükségesképpen nagyok: még is a' jelenlévő hadi környülállások között jóval fognak kevesebbbedni, e' mostani esztendőbéli költségekhez képest. “

Mylordok, és Uraim!

„Felette nagy szomorúsággal vettem észre darab időtől fogva, hogy igen felment a' búza' árra, melly szomorúságot, nevelte az eránt való aggódásom, hogy talán ebben az esztendőben nem termett annyira való búza, a' mennyi elégséges volna, azon szorulttságtól való megmentésére az én Népemnek, a' mellyel kell néki küszködni. Bizonyos vagyok felölle, hogy a' jó rendtartáshoz, és a' Törvényekhez való ragaszkodás, melly, ezen nehéz környülállások között is, igen kevés hiánossággal nyilatkoztatta magát, újj indítóokul fog szolgálni az Ország-gyűlésnek, olly eszközöknek minden lehets gondossággal való fel-találására, mellyek által, a' jelenlévő nehézségek el-háríttassanak, és hogy hasonlók ne adják elő magokat jövőndőre: a' mennyire lehet, eleje vétetessék. Én részemről semmit el nem mulattam, a' mit ezen tzelra hasznosnak láthattam,

és bizonyos lehet felőle az Ország-gyűlés, hogy valamelly eszközöket, bőségsége szerént választani fog az én Népem' háfz-nára, mellynek java leg-közelebből való örökös tárgya lesz szívemnek: én azokat szívesenn elő-segítem."

A' Király' el-ménetele után, külön-
oszolván az Ország-gyűlés két Táblái,
köszönő Választ kívántt Lord *Dalkeith*,
a' Második Táblától, a' Király' Beszédé-
re. *Fox* Úr, a' Békességet sürgette nagy
tüzességgel: de minekutánna a' nevezett
Lord' fel-tételének tellyesítését *Pitt* Úr is
vítatta; nem ment többre az azt ellen-
zők' száma, ötvenhárommal; kétszáznegy-
venen voltak pedig, a' kik reá állottanak
arra.

Frantzia - Országból. —

Külön válván egymástól Oct. 28-di-
kán a' Törvényhoz. - Testnek, vagy az
újj Nemzeti-gyűlésnek két Táblái, egyik
közülök, melly, Vének-Tanátsának ne-
veztetik és kétszázötven Tagokból áll,
abban a' palotában maradt, mellyben a'
Constituens - Gyűlés tartotta vala a' maga
Üléseit; az úgy nevezett Ötszázak-Tanáts-
ta pedig a' Néhai Királyi Ló-oskolában,
mellyben, a' Constituens-Gyűlés előtt vóltt
Nemzeti-gyűlések ültenek: de a' melly,
annakutánna puska-magazínom vólt, és

az említett napon se' vólt még egésszen felkészítve, az ott tartandó Ülésekhez. Egy-egyik Tanáts' Tagjai se' tisztelkedhettek mindjárt első Ülések' alkalmatosságával a' magok Forma-ruhájában, hanem a' Vének, pantallérral; az Ötszázak pedig övvel különböztették magokat. Decretális öltözetjek a' Véneknek, áll: kék violafszínű hosszú dolmányból; skárlát verességű övből; fehér palástból; és kék violafszínű bársony kutsmából: az Ötszázaké pedig: hosszú fehér dolmányból; kék övből; skarkát verességű palástból; és kék bársony-kutsmából. A' kutsmákon kívül, mind a' két Tanáts' ruhái gyapjúból valók; hanem színes varrásokkal ki vagynak tizifrázva. — Mind a' két Tanáts önnön kebelén kívül való Személlyekből választott magának négy Státus-Követeket vagy Végzés-hordókat, és két Protokollistákat, kiknek kötelességiek: fel-jegyezni a' Nemzeti-gyűlés' tanátskozásait és Végzéseit.

(Magából a' Tanáts' kebeléből vagynak, mint tudni való, a' Prézes és a' 4 Secretáriusok.)

A' Vének' Tanáttsa el-végezte, hogy a' Konstitúció, és annak eszköz-törvényei 'sebbéli kisedd könyvetske' formájában nyomtatódjanak ki, hadd hordozhassa azokat magával minden Tag. — *Charlier* kívánta, hogy a' Gyűlés egy különös esküvéssel nyilatkoztassa meg-halni való

kézségét a' Társaságért: de *Lacroix* ellenkezőt javaslott, hogy t. i. bölts magamérséklésnek adja inkább első példáját a' Vének' Tanáttsa: minthogy nem a' múltólagvaló heveességből származó el-ragadtatások; hanem a' bölts Törvények és tsendes tanátskozások által tartatik fenn a' Státus. Nem lett tehát semmi a' *Charlier*' Feltételéből.

Az Ötfázak' Tanáttsának 30-dik Octóberi Ülésében sürgette *Bourdon de l' Oise*, hogy mentől elébb elzöközt kell fel-találni a' Pénz-kupetzek' álnok-praktikáinak meggátolására, úgymint a' mellyeknél fogva, egy luidór, négyezerkétszáz lívernypapiros-pénzenn is vásárlódott Oct. 30-dikánn. — *Guyomard* azt mondotta, hogy Ő általa, hasonló Feltételt terjesztet a' Gyűlés' eleibe a' Közbátorságra ügyelő Deputátzió: mivel — *úgymond* — a' Royalisták mindent el-követnek, hogy a' papiros-pénz' betsének vezttése, és a' tsengő értz-pénznek mód nélkül való el-drágítása által kétségesbe ejtsék, és pártütésre indítsák a' *Párisiakat*. — A' Tanáts arra határozta magát, hogy más nap ne botsásson bé a' palotájába Hallgatókat; hanem magában tanátskozzon, *Bourdon* és *Guyomard*' Feltételének végre-hajtásáról. Tanátskozott is, és egyfersmind ötven Személlyeket cándidált, kik közzül Directóriumot vagy

Igazgató - Tanátsot lehessen választani, melly Személyeknek neveiket által is küldötte egy Státus-Követ vagy Végzés hordó által, (kivel két Dárdások mentek) a' Vének' Tanáttsának: melly azt végezte *Legendrenek* javaslásából, hogy ki kell nyomtattatni az említett Cándidátusok' laistromát, 's adni kell minden Tagnak, és úgy fogjon a' Gyűlés más nap a' Directórium öt Tagjainak választásához. — A' Cándidátusok között tsupán hatan vannak olyyatén Férjfiak, kiknek neveik és talentomaik, közönségesen esméretesek még külföldön is, úgymint: *Sieyes; Lareveilliere-Lepaux; Cambacères; Reubell; Barras; és Letourneur.*

Directorokká választódtak a' Vének' Tanáttsa által, *Lareveilliere-Lepaux; Letourneur de la Manche; Reubell; Sieyes; és Barras:* de *Sieyes* fel nem vállalta a' Direktorságot; hanem megmaradt az Ötfázak' Tanáttsában rendes Tagnak.

Közönséges-Társaság' Archiváriussává lett *Camus*

Elegyes Tudósítások.

Moguntziából Növ. 8-dikán: —
„Tegnap ismét lehetett már járni a' *Rajna'* hídján: hanem még a' malmok szerte-

széllyel hevernek. Egynehány közzülök, a' *Rajna*-redutja mellett akadt fenn a' homok-sziklákon. “

Stokholmból Oct. 27-dikén: — „Kevés ideig folytatá itt *Rivals*, a' *Frantzia* Követséget: mivel e' folyó Hónapnak 24-dikén *Hoc* Polgár érkezett helyebe, a' ki már ma, bé-köszöntő audientziánn vala az Udvarban, hová nyóltz lovas Királyi hintón vitetett, a' Gárdisták Regement-jének fegyveres sorai között. “

Berlinből Nóv. 2-dikánn: — „A' *Frantzia* Követnek, 28-dik Octóberben vala itt bé-köszöntő audientziája F. Királyunknál. Mind maga a' Követ, mind hozzá-tartozói is, kék fejer és veress színű bokkrétával tisztelkedtek azon tzeremóniának alkalimatosságával. Három Secretariusok vagynak vele, kik közzül egy Unokaja néki. — Igen félre való helyen fogadott szállást. “

B é t s.

A' melly fejer ruhákat, Koronánk' örökösének — *Ferdinánd* két esztendő s Fő-Hertzegetskének - számára küldött a' Szents. Pápa: állanak azok: ollyatén drága kis-ingekből, pólyákból, és kendőtskékből, mellyekben kevesebb a' gyólt, mint a' tsipkek. Ezek, egy, két, sőt több

tenyérnyi szélességűek is, igen igen finomok, és résszerént régiek, résszerént pedig az újj íz szerént készültek *Brüsszelben*. A' kiss ingek' újjaikon lévő gombok' közepénn, régi módra metzsett fejetskék fzeleltetnek, mellyek, apró gyémánt-kövekkel vagynak körül rakva. Eggy nagy fedeles kósar a' tartójok ezen fejer ruhátskáknak, a' melly, belöl ezüstös matériával vagyon béllelve; a' külső része pedig arannyal gazdagon ki várva. — A' fejer-ruhákon kívül más drágaságokból is áll az Ő Szentsége' ajándéka, mellyekről a' jövő postánn bővebben írunk.

Nemes *Alxinger* Bétsi Tudós Poëta, következő Versezetet írt a' leg-újabb győzedelmeknek alkalmatosságára:

Triumph! Sie fliehn nack langer Gegenwehr,
Aus iihrem Lager weggestürmet,
Die Gegenden sind nun von Feinden leer,
Nur ihre Leichen längst dem Ufer aufgethürmet.
So hat denn Österreichs geprüfte Tapferkeit
Auch ohne bundsverwandte Schaaren,
Dich, o Germanien, geschirmt und befreit.
Denn wer entriß dich jetzt den schrecklichsten Gefahren,
Dem Joch, das fast auf deinem Nacken lag?
Doch nicht gleißende, hoch tönende Vertrag,
So schnell geschlossen als vergessen,
In welchen Deutsche klug den Franken vorgemessen,
Wie weit ihr Würgerschwert die Deutschen morden darf?
Sie hätten ja den Arm noch weiter ausgestreckt,
Und ohne Scheu getobt, gedräuet und erschreckt,
Bis Franzens Feloherr sie mit Macht daniederwarf.

Von jenen blutigen, einst rebenreichen Hügeln,
 Ruft jetzt dein Genius, o Deutschland: Fasse Muth!
 Doch lern' einmahl, daß kein politisch Klügeln,
 Nur Eintracht retten kann, und daß sichs nirgends gut,
 Als unter den weit ausgedehnten Flügeln
 Des hohen Kaiseradlers ruht.

* * * * *

Híradások.

Az Alsó- és Felső-Magyar-Országi;
 Erdélyi; Szirmiumi; Szerviai; és Belgrád-
 tól fogva Konstantinápolyig szolgáló po-
 sta-utaknak helyes új leírását az útazás-
 hoz szükséges tudású utalgoknak elő-adá-
 sával együtt meg-lehet kapni első Decem-
 bertől fogva a' Posta-háznál, az úgy neve-
 zett Kis-postánál 17 krajtzárokon.

Mivel az érdemes Közönség még mind
 eddig jó néven vette el-adó Könyveim'
 Katalogussát; azért a' távol lévő Urak'
 kedvéért előre jelentem, hogy a' jöven-
 dő Pesti Vásárra megint egy újjat fo-
 gok ki-nyomtatni, és az előbbiekkel
 együtt ingyen el-osztogatni. Lesznek ben-
 ne illendő árron Magyar-Országot illető,
 's több féle hasznos régi Könyvek, mel-
 lyeket nem mindenkor lehet egy könnyen
 fel-találni. A' kik kívánniak: meg-küldöm
 nekik Postán, vagy más alkalmatossággal
 az említett Katalogust.

Gleixner János.

Pesten a' Bádó-Kalapnál.

A'

TSÁSZÁRI és KIRÁLYI FELSÉG'
ENGEDELMÉVEL.

91010101010

42.

Költ Bétsben, Sz. András-Havának (Nóvembernek)
24-dik napján, 1795-dik Elztendőben.

Hadi és Békességes Környüállások.

Tsászár Ő Felségének újj győzedelmeiért
tartozott háladatosságnak jeléül 's ösztö-
néül készültek *Moguntziábann*, az itt kö-
vetkező fontos deak Versek:

Aufriaco grates reddas, Germania Marti:

Attulit ille tibi solus et unus opem.

Van us erat limes, quem demarcatio Gallo

Scripterat; Aufriaco linea Marte fletit.

Cesserat ex acie Prussus, Cattumque sequacem

Praepropero gressu Saxo secutus erat.

Aufriacus Mars unus erat, bellique procellam

Finibus exegit, Patria chara! tuis.

X x

Natura mirante Patrem, FRANCISCE, probasti.

Te Patriae! IOSEPHI! inclute, digne Nepos!

Heroes - Clairfait, Wurmser, Neu, Quosdanovich et

Quos omnes posset dicere nemo, -- dabas:

Austriacasque dabas, fusas ex aere, Phalangas.

Vincite! — dixisti — Patria poscit opem.

Vicerunt — signat Lauro Germania dignos

IOSEPHO, EUGENIO, LAUDONIOque dies!!

Kölln (Kolónia) Városából Növ. 7-dikén: — „Tegnaptól fogva rendkívül való mozgások vagynak itten. A' *Frantzia* Nemzet' Képviselői azt mondják, hogy árulás az oka, a' *Frantzia* Sereg' vissza-nyomattatásának. Tegnap, három ezer lovas, leg-nagyobb részént Huszár, és 14 ezer gyalog Frantziák hatvan ágyúkkal mentek *Bonnba*; hat ezeren pedig *Siegburgba*. — Dobszó mellett hirdették itt ki tegnap a' Fr. Nemzet' Képviselői, hogy venné magára a' Nép, a' *Móza*- és *Rajna*-közi Fr. Sereg' tartását: mert ha nem: úgy kénteleníttetnék vissza-vonúlni az említett Sereg, és a' *Kolóniai* Népet önnön sorsára hagyni.

Gróf Clerfayt' Tudósításai.

Jourdan Frantzia Vezér' Seregének előjáró részével *Marceau* Fr. Generális, Növ. 11-dik napján vissza-nyomta *Kreuzenachtól* a' *Nahe* vízenn által, *Brugglach* Feldmarschalllieutenantunknak Előlvígyázóit: de segítségjekre küldődven Előlvígyázóinknak *Frankóniai* Generálmajor *Rajnai*-Gróf *Salm*, nem csak vissza-nyerte az

ellenségtől a' *Nahe* vízén túl lévő tanyáinkat; hanem még egy ágyút is vett el tőle.

Ugyan ezeim idő tájban, Hertzeg *Henlohe* Generálmájorunk is nyert egy ágyút *Stromberg*nél a' Frantziáktól, kik által meg-támadtatott, és valami négyfáz embert is le-szabdaltatott közzülök, *Waldeck* Dragonyossaink által.

Jó hírt vévén Gr. *Clerfayt*, *Brugglach* Generálistól: azonnal *Latour* F. M. L. nak parantsolatot adott, hogy nyomja el *Pisgrüt*, *Oppau* és *Friesenheim* nevű falukból, *Oggersheim* Városából; és *Flammersheim*, 's *Epstein* nevezetű falukból. F. M. L. *Latour*, olly diadalmasan végre-hajtotta a' reája bízott dolgot; hogy még hat ágyút; és jó sok munitziót is nyert el az ellenségtől.

Oggersheim és *Friesenheim*' meg-vétele után, mindjárt küldött Gróf *Clerfayt*, a' *Mannheim*mal általellenben lévő *Rajnsántzához*; mellyben nem találtak többé Frantziát Vitézeink, 's e' fzerént egészen bé vagyon már kerítettve Népünk által *Mannheim*.

*Oggersheim*ban 59 frantzia szekereket talált Népünk, mellyek a' *Mannheimi* hídhoz való készületeket hordták; *Frankenthal*ban pedig egy levegőégi recognoscírozó-hajót, minden hozzá való készületekkel együtt.

Nóv. 16-dikán, a' *Kaiserslautern* igen derék tanyájából is el-verettetvén *Pisgru*, kéntelen volt *Rehbach* és *Speyerbach* líneáit is el-hagyni 's a' *Landau* völgybe venni magát.

Eggy híd, melly *Sandhovennél* állítódott fel részünkről a' *Rajnánn*: igen közelvalókká tette egymáshoz, mind a két *Rajnai* Seregeinket.

Hóltjainknak és sebesseinknek számát meg nem határozhatta volt még Gr. *Clerfayt* egész bizonyossággal; hanem közönségesen tsak annyit írt felőle, hogy egynehány százra megy.

Gróf Wurmser' Tudósításai.

Igen szoríttatván Gróf *Clerfayt* által a' *Frantziák*, fel-akarták szedni hirtelenséggel *Mannheim*nál a' hídjokat: de ijjedtekben ki-fzalasztották azt kezeik között: *Slávóniai* Határőrzoink ellenben, szereztesénn el-fogták és az ellenségnek reájok való ágyúzásai között is ki-hozták a' szárazra.

Nóv. 17-dikén reggel, olly készen voltak már az első ostrom-árokbéli *Battériáink*; hogy foganatosan lehetett ágyúzni belőlök az ellenség' erősségeire.

Ostrom-árkaink' Erősségeinek készítésében, 14-dik Nóvemberig, Zászlótartótól fogva alá-felé számlálva negyvenkét embert és két lovat vesztettünk. Sebbe

estek : egy Generálisunk , öt Tisztjeink ; Altisztjeink pedig összeséggel százhetven-öten.

Nagy - Britanniából. —

Az *Amérikai-mellyékekre* rendeltt *Nagy-Britanniai Seregeknek* első Osztálya, 2-dik Nővemberben indúlt tengerre egy 74; és egy 58 ágyús Katona-hajóknak őltalma alatt.

A' *Londoni Nép'* sepredéke között, némelly ki-bérlett és ajándékkal meg-veftegettetett hitvány Emberek, vétkes rendeletlenségeket követtek el Octób. 29-dik napján, mellyeket, magok a' Ministériális Újságok is éppenn el nem halgattak; sőt inkább környülállásosann meg-panaszolták azokat a' jól gondolkodó Nemzet' leg-nagyobb részének, mint Státus- és Felség-bántás' vétkét. Belölk a' *Bétsi Udvari Újság* következendőképpenn adja elő a' dolgot: „Midön a' Király, Oct. 29-dikén az Ország-gyűlésbe vitette magát pompás hintájában; véle ült Lord *Westmoreland*. A' több Ministerek előtt mentek más hinton. Azok között különösen, *Portland* Hertzeget; *Chatham* Grófot; és *Gloucester* Hertzeget mérges tsúfságokkal illették, a' pénzen e' végre meg-fogadott Gonosztévők. — Az Ország-gyűlés' Első Táblájánál tett Jelentése fzerént Lord *Westmoreland*nak, egy házból, kö-dara-

bot löttek szélpuskával a' Királyi hintóba : az Ország-házától lett vissza-menetel' alkalmatosságával pedig, hajigáltt kövek által tördelődtek bé az említett hintó' ablakai. Egy öreg Lovász-legény a' nagy tolongásban el-csett, 's el-gázolódott. A' Királyi Felség mindazáltal sérelem nélkül tért vissza *St. James* nevű palotájába : hanem midönn onnan a' Királyné' palotájába indúlt ebédre, és tsupán két Inas állott a' hintaja' háta megett : meg-tartóztatta egy tsoport Nép a' hintót kerekeinél fogva : mellyet észre-vévén a' Testörzök, széllyel-szórták a' Gyűlevélzséget. — A' Királynét, nagy rémülésben találta a' Király, hanem maga Ő Felsége, minden háborodás nélkül befzéllette el a' mi történt, 's mivel — *úgymond* — a' mit tselekezik : annak jóságáról lelke-esméretében meg-vagyon győzettetve : bátorságosnak tartja lenni magát az Isteni-gondviselésnek óltalma alatt : és hogy meg-mutassa hogy nem fél : azért is más nap el fog menni a' Teátromba.

Újjabb Tudósítások szerént valósággal el is ment a' Király, Oct. 30-dikánn, három Leányaival együtt a' *Coventgardeni* Játéknézőhelybe ; de nagyobb fegyveres erővel ; és nem azokon az úttzákon, mint másszor. Kétfáz lovas ; száz gyalog ; és ötfáz Hajdúkból állott az Őrizetje, minnekokáért a' Királyi hintóhoz senkinek se'

lehetett közelíteni az öfſze-tsoportozott sokaság közzül, mellynek száma meghaladta a' tíz ezeret. Bé-érvén a' Király a' Teátromba, nagy örvendezéssel fogadódott, és azt a' nevezetes Éneket, melly így kezdődik: *God save the King*, (*Isten tartsa meg a' Királyt*) kétfzer éneklette el a' Teátromi gyülekezetnek leg-nagyobb részze, és két botránkoztató Személyeket ki-vetett a' Teátromból. A' Királlyal együtt ült a' Teátromban, a' fellyebb emlíett Királyi Hertzeg Kis-asszonyokon kívül a' Királyné is. Átal-ellenben ültek pedig Ő Felségekkel, *Wallis* és *York* Királyi Hertzegek. A' Komédia alatt, *Lock* és *Higginson* nevű Kapitányok öfſze-vefztek egymással, 's az első egy nagy sebet is kapott a' fején, kit Antirojalista (a' Királyi Igazgatás' formája ellenintézett) ki-fejezésekkel vádolt *Higginson*.

Az Ország-gyűlés' Első-Táblájának a' mi kevés Tagjai jelen vóltanak Oct. 29-dikénn: tsendesen tanátskoztak a' Király' el távozása után egynéhány órákig magok között, melly tanátskozásnak az a' következése lett, hogy ki-küldetvén a' Gyűlés' palotájából minden Hallgatók, vizsgálás tevődött azon vétkes Személyek eránt, a' kik erőszakos meg-támadói vóltak a' Királyi hintónak; és a' vizsgálás után parantsolat adódott ki, a' Bűnösöknek el-fogatása eránt. — E' meg-lévén, köz-tanátskozásra hívta az El

ső - Tábla magához a' Másodikat: de ennek Elölülője, kívánta előbb tudni az együtt tartandó köz-tanátskozásnak tárgyát. Más rendbéli Követje által tehát jelentette az Első-Tábla: hogy a' Második-Táblával egy ollyatén dologról kívánna tanátskozni, a' melly, igen közelről illeti, a' Királyi Felség' ízemélyének bátorságát, és a' Parlamentom betsületét 's méltóságát. Ekkor már reá állott a' Második - Tábla, az Első' kívánságára, 's össze-ülvén, egy írást készíttettek ketten a' Királyhoz: mellybenn, örvendezések nyilatkoztatták azon, hogy az Ő Felsege ellen irányzott gonosz szándék, tzeilyát nem érhetette; 's egyfzersmind bizonyossá tették a' felől Ő Felségét, hogy a' Gonosztévők, halogatás nélkül meg-fognak érdemek szerint büntettetni.

A' Király, Oct. 31-dik napján, következendő értelmű Jelentést készíttetett, mellyet, az Udvari Újságban is közönségesse tétetett:

„*György Király.* Minthogy e' folyó Octóber' Hónapnak 29-dik napján némelyek össze-tsoportozván, *Westminster* Városunknak különbkülönbféle részeit el-állották, és mind a' Parlamentomnak elkezdődése előtt, mind pedig az utánn is, olly vakmerő, és a' büntetést semmiképpen el nem kerülhető rendeletlenségeket követtek el, mellyek által a' közönséges

békesség igen meg-háborított; a' mi Királyi Személyünk valóságos veszedelemben forgott; és menetelünk 's jövetelünk akadályoztatódott: ez okonn, a' mi titkos Tanácsunknak javaslása fzerént; és Ország-gyűlési két Tábláinknak Hozzánk botsátott Írásoknál fogva, parantsollyuk minden Magistratuális Személyeknek, 's minden más kedves Alattvalóinknak, igyekezzenek valamint tsak tőlök ki-telhetik fel-fedezni, és meg-árestáltatni ezen rendeletlenségeknek indítóit, tselekvőit, és elősegítőit, hogy a' Törvény fzerént lehessen bánni vélek. Mi ígérjük ezenn Írásunk' rendibenn, hogy az olyan Személy vagy Személyek, kik által a' mi Királyi Személyünk egyáltalában való veszedelemben nem hozattatott, és a' kik, jelentések által eszközök lehetnek benne, hogy tsak egy is, az említett rendeletlenségeknek Indítóit, Tselekvőit, és Elősegítőit közzül el-fogattathatik, 's igazságos büntetésre vonattathatik, ezer font sterlinget (tíz ezer forintot) kapnak jutalmúl, melly summa mindjárt akkor ki fog fizetődni; midőnn az efféle Bűnösre ki mondódott a' szententzia; a' minthogy parantsollyuk ezenn Írásunk' által a' mi Kintses-kamaránkra ügyelő Lord-Kommisszáriusoknak, hogy az ezer font sterlingből álló summát a' mondott fel-tételek alatt ki fizessék. Ígérjük továbbá, hogy az olyan Személy vagy Személyek, kik ám-

bár a' fellyebb említett pártütésben részt vettek, de semmi afféle vétkes tselekedetet el nem követtek, melly által veszedelemben forgott a' mi Királyi Személyünk; ha a' pártütés valóságos/Indító-okainak; Elzközeinek; és Össze-esküdtt-részeinek el fogatásában, 's érdemlett büntetésre való vonatásában, segítségül lejéndenek nékiek, a' több Bűnösöknek ki-fzententziáztatásakor meg-fogunk kegyelmezni. — Írtuk *St. Jamesi* Udvarunkban 1795-dik esztendőben Octóbernek 31-dik napján, Országglásunknak harminthatodik esztendejében. Isten tartsa-meg a' Királyt!

Azt a' Beszédet, mellyet, el-mondott a' Király az Ország-gyűlésben, *Pitt* Minister kézfítette: minekokaért *Fox* Úr is, egyenesen *Pitt* Minister ellen kelt ki azért, 's Felség- és Státus-bántással vádolta a' Ministert; és javasolta, hogy kérni kell a' Királyt, minden halasztás nélkül való Békesség-kötésre, és a' hadi károk' meg-térítődésének, a' *Nagy-Britanniai* Lakosok' tsendes szorgalmatoskodássoktól való várására. *Pitt* Úr azt felelte: hogy Ő ugyan most nem vádolhatja *Fox* Urat Státus- és Felség-bántással: de ha Minister volna *Fox* Úr, és még is azt javasolná, a' mit most javasolt; úgy Őtet valóságos Haza-árúlónak kellene tartani. — Hogy ezt a' ki-fejezést: *Meg-elégedés*, tette belé *Pitt* Úr, a' Király' Beszédébe:

ezen tselekedetének okaiúl fel-hozta: 1.) Mivel már most — *úgymond* — olly állapotra jutottak a' Frantziák, a' köztök kerengő hétezerkétszázmillió forintnyi papiros-pénz; és a' kereskedéseknek meg-tsökkenése által; hogy úgy óhajtják önnön magok a' békéllést, mint egygyetlen egy eszközt a' végső-veszedelemtől lehető meg-menekedéseknek. 2.) Mivel olly Igazgatás' formáját kezdettenek fel-állítani magok között, mellytől, a' vélek tejendő Kötésnek tartósságát helyesebb fundamentomon lehet már reményleni; mint lehetett volna ennekelötte, attól a' tsupa tündér és veszedelmes képzelődéseken fundáltt Közönséges - Társaság' alkotmányától: de azért még most se' kell hirtelenkedni, míg t. i. az újj Fr. Konstitúciónak állandósága, elegendő tapasztalás által még nem bizonyíttatik: és a' fel-tételek (kondíciók) olyanok nem lesznek, mellyek alatt, gyalázat nélkül lehet kötni Békességet. — Hogy a' *Hannoverai Választó-Hertzogség*, Békességre lépett *Frantzia-Ország*gal; erre *Pitt* Úr azt mondotta: hogy *Hannovera* és *Nagy-Britannia*, egymástól egészen különböző Státusok: következésképpen a' *Nagy-Britanniai Király* is mint *Nagy-Britanniai Király*, Más; Más ismét, mint *Hannoverai Választó-Hertzeg*.

Frantzia - Országból. —

Sieyes, kit egész *Európa* meg tett va-

la a' *Frantzia* Közönséges-Társaság Direktóriuma' Tagjának, azt a' fő okot, melyre nézve fel nem vállalta a' Direktorságot, illy szókkal fejezte-ki, a' Vének' Tanátsához intézett Írásában: Il m' est impossible de croire, qu' un homme qui dès le commencement de la Révolution a été en butte à tous les partis, puisse réanir la confiance (Lehetetlen el hinnem, hogy egy olyan Ember, kit a' Revolúzió' kezdetétől fogva, minden Felekezetek kétséges tárgyaúl vettek fel a' magok képzelődéseknek: meg-nyerhesse a' közönséges bizodalmat. — Ama' híres *Mabillon'* Epitáfiumának ezen sorait:

Mereri pulchrius duxit, quam adipisci; et subesse quam praeesse tutius.

*Sieyes*re még életében reá lehet alkalmaztatni.

Azt írják *Sieyes*ről, hogy Külső-dolgokra ügyelő Ministerjévé is választódott a' *Frantzia* Közönséges-Társaságnak: de valamint a' Direktorságot; úgy a' Minisferséget se' vállalta fel.

A' Direktórium nem várta, hogy ötödik Tagja választódjék *Sieyes'* helyébe, hanem Növ. 4-dik napján, bé-helyezettte magát Direkróri fényes lakó-helyébe, a' *Luxemburg* nevű palotába, melly tzeremóniának alkalmatosságával egy Dragonos Regementet állított elő a' körülötte való tisztelkedésre.

Sieyes helyett, Direktórium' ötödik Tagjává *Carnotot* választotta a' Vének' Tanáttsa, az Ötszázak' Tanáttsa által fel-tett tíz Cándidátusok között.

A' Direktórium' Tagjainak kétféle de-krétális ruhájok vagyon: egyik, t. i. a' mellyet mindennap viselnek; a' másik pe-dig, mellyben, nagy tzeremóniák' alkalmatosságaival tisztelkednek. Rendszerént való öltözetjek áll: egy világos veres színű, újjas és hajtókás; fejer béllésű, 's arannyal gazdagon ki-varrott hosszú felső-ruhából, fejer és arannyal ki-varrott hosszú lájbli-ból, a' mellyen felül kötődik a' kard, vi-lágos veress színű kötővel; továbbá, aranytzafrangos kék övből; fejer hosszú nadrág-ból; és három színű bokrétás kerek feke-te kalapból, mellynek fel vagyon hajtva egy oldala. Innepi öltő-ruhájok a' Direk-toroknak kék színű; mellyre világos vere-s színű palástot vesznek felül. — Selyem a' matériája, mind az Innepi mind a' rend-szerént való Direktóriális felső és alsó ru-háknak.

Négy Ministereket választott a' Direk-tórium maga mellé Név. 5-dikén, kiknek neveik: *Merlin de Douai*; *Charles - La-eroix*; *Benezech*; és *Aubert Dubayet*. Az elsőnek foglalatossága lessz, az Igazságra ügyelni; a' 2-diknak, a' Külső-dolgokra; a' 3-diknak, a' Közönséges-Társaság Bel-ső-állapotjára; a' 4-diknek, a' hadakozás-

ra. — Direktórium' Secretáriussává lett *Trouvé* Polgár, a' ki egy a' *Moniteur* nevezetű *Párisi Újság'* Írói közzül.

Barrere eránt, olly Tudósítás érkezett *Saintes* Városából, a' hol fogva vólt, *Párisba*; hogy meg-szökött.

B é t s.

Pápa Ő Szentségének ajándék-küldeményei között, vagynak még, a' múltt postánn említettteken kívül: két kisebb és egy igen nagy takarók, arannyal ki-varrottak: két nagy párnák, hasonlóképpen finomúl ki-varva arannyal, mellyek a' Keresztségi tzeremóniához vagynak készítve. Egyikre t. i. ki 's bé szokták pólálni a' tsetsemőt; a' másakra pedig akkor helyeztetik, midönn meg-keresztelődik Az. — Vagyön továbbá arannyal igen gazdagon ki-varrott vetsernyés ruha, mellyet akkor vesznek magokra a' Papok, midönn pompásan keresztelnek; és gyöngyvel ki-rakott drága Stóla. — Mind ezen drágaságok, két ládákban vóltak, mellyek közzül egyiknek, arany-pafzomántos veres bársony vólt a' borítékja; a' másiknak pedig, ezüst-fonalakból szőtt, és arannyal gazdagon ki-varrott matéria. A' ládákat Udvari lektikákon vitték fel-tzifrázott Öszvérek a' Ts. K. palotához.

Magyar Ország.

A' *Posonyi* Evang. Gimnásium Nagy-érdemű, széles tudományú, és a' Tanít

tői-hivatalban meg-öszült, és meg-hólt
 Első Prófessorának 's Rectorjának T.
 T. *Stretskó* György Úrnak sírhamvaival
 ezzel tiszteletti egy hálaadó Tanítvánnya
 's Baráttya *Perlaki* Dávid Fő-Esperest.

Ti Magyar Egünknek égő ragyogványi
 Apollónak tudós kedves tanítványi
 Kiket a' Tudomány Böltsseink sorában
 Esméresleskve tett Magyar Hazánkban,
 Kiket a' kül-föld is mint Böltsseket tisztel —
 Közületek im' most egy Tudós esett el!
 Hajdan a' Bölts Népek, tudósna tartották,
 'S mint Nép Jöltévőjét az égig áldották
 Azt, a' ki elméjét arra fordította,
 Hogy a' Népet böltsességre tanította,
 'S olyan Embereket nevelt a' Hazának,
 Kik Olzlopí lettek boldogulásának.
 Illyen Tudós Férjfi' vólt Nemzetünk között
 Az, a' ki közülünk mostan el-költözött.
 Stretskó György Posonyi Oskolák' Rectora,
 Vagy inkább Ifjúság egy tudós Mentora.
 Ifjúságában már olly serényen tanult,
 Hogy a' Tudományban sokakat felől múlt.
 Húsz esztendő sem vólt, hegy már Göttingába
 Ment, a' Böltsességnek e' nagy Tár-házába
 Hol ama' Nagy híru Mosheimt, 's Gesnereket,
 Holmannal halgatott több nagy Embereket,
 Kiknek négy esztendőn olly hasznokat vette,
 Hogy Őt Posony hamar Tanítóvá tette.
 Azolta Lock', Leibnitz', Neuton', 's egyebeknek
 Oktatások után szolgált ezereknek.
 Negyvenegy esztendőt töltött Oskolákban,
 Sok jó embert nevelt két Magyar Hazánkban.
 Széles Tudományát valaki hallotta,
 Másoknak azt méltó jussal javallotta;
 Minthogy a' Tudósok a' mint előbb mentek,
 Stretskóban egy szemes hív követőt leltek.
 Az ekessen szólás vólt kivált sajátja,
 Ugy hogy abban mássát ritka ember látja.
 Ritka ember vólt Ő; — de, sok nem esmérte,
 Sokan még ezután esdeklének érte.

Mi, a' kik esmértük, mint Bólts Tanítónkat,
 Oh el nem felejtjük e' hív Oktatónkat;
 Sőt hál'-adóságból, sok szép érdemének
 Ofzlopot emelünk emelünk emlékezetének,
 Mellyre ezt írja fel a' forró buzgóság:
 Stretskónak tette ezt a' hálá-adóság!
 Nyugodjál hív munkás! nehéz vólt nap számod,
 Sok szép érdemidnek már jutalmát látod!
 Nyugodjál hatvanhat Esztendőid után,
 Fenn tartjuk Nevedet áldások közt méltán,
 'S ha Jó-Tanítóink' neveket nevezünk,
 Stretskó Györgyünk' Nevét azok közzé tesszük.

* * *

Én kivált áldással fedem sír-halmodat,
 Hogy végig fenn tartád bozzám jóságodat,
 'S mind másutt, mind pedig e' múlt nyárnak fogytán
 Itt meg látogattál engem Sokor-allyán.
 Minap is Posonyban, talán azt érzettük
 Hogy többé nem látjuk egymást meg-könyveztük,
 Most is síró szívvel áldom Jó-szívedet,
 'S áldással hintem bé temető-helyedet!!!

Elegyes Tudósítások.

Varsó Városában tzeremóniás halotti ájtatosságok tartattak Név. 4-dikénn, azokért a' hűszezer emberekért, kik, az említett napon lettek vala *Márs'* áldozatjaivá a' múltt esztendőben, *Varsó'* megvétele' alkalmatosságával.

A' *Svéd* Király, el-érvénn Név. első napján, a' maga 18-dik esztendejét, melly idő-tzikkely határozódott vala meg Néh. F. Attyától, az ő meg-házassíttatására nézve: házassági jegyet váltott, a' *Mecklenburg-Schwerini* Uralkodó Hertzeg' Leányával *Louise-Charlotte* Hertzeg-asszonnyal.

A'
TSÁSZÁRI és KIRÁLYI FELSÉG
ENGEDLMÉVEL.

6101010101010

43.

Költ Bétsben, Sz. András-Havának (Nóvembernek)
27-dik napján, 1795-dik Esztendőben.

Hadi és Békességes Környülállások.

*Mannheimot vissza-vette Gróf Wurmser
a' Frantziáktól.*

Ezzel a' győzedelmi hírrrel tegnap estve
érkezett Bétsbe Ingenieur - Kapitány Báró
Lauer, az ezen nevű Erd. Generálisunk'
Fia. Ma, 11 és 12 óra között járta el Béts
nevezetesebb úttzáit és piattzait, 32 durro-
gató és sípoló Posta-Legényekkel, 's 4 Po-
sta-Tifztekkel.

Gróf Clerfayt Tudósításai.

Kreuzenachnál 11-dik Nov. ben 137re ment részünkről, a' halvamaradtaknak, megsebesedtteknek, és nemtaláltattaknak száma. Nem tsak a' *Nahe* vize' bal partján fekvő *Kreuzenachi* házakat foglalta vala már az említett napon, a' hiddal együtt az ellenség; hanem 3 ágyúinkat is; és *Frankoniai Generális Salmot* is 3-szor nyomta vissza: de utollyára tsak ugyan olly diadalmasan visszaverettetett, hogy kéntelen volt az el-vett 3 ágyúkat is hátra-hagyni. A' magokat jelesen meg-különböztetett Tisztek között meg-nevezte Gen. *Salm*: a' Tsászárs Hufzárjai közzül *Nagy Oberstert*; a' *Blankensteinéi* közzül pedig Májor *Harsányit*.

Frankenthalban benn vóltak már a' Miénk Nov. 12-dikén, midőn nagy számú *Frantziáság* 30 ágyúkkal olly sebesen jött ellenek; hogy hanemha *Mack* Reg. béli Kapitány *Pletzger*, parantsolat várás nélkül sietett volna segítségére a' *Frantziák* által meg-lepettetett Őrizetünknek; nehezebb lett volna vissza-nyomni az ellenséget; melly e' fzerént mintegy ezer nyóltzfáz ember-veszteséggel verettetett vissza.

Blankenstein Hufzár Kapitány *Kolbani*, és Székely Hufzár Kapitány *Simon*: 150 *Frantziát* nagy részént Pattantyúsokat fogattak, sokat le-szabdaltattak, 's 37 mu-

nítziós szekereket 's a' t. nyertek Növemb.
17-dikén.

Gen. *Nauendorf* is nyert az nap Ma-
gazínomhoz való készületeket, *Meisen-*
heimban.

Olasz - Országból. —

A' *Nizzai* és *Genuai* Levelek, újjolag
azt írják az *Olasz* földön lévő *Frantziák-*
ról, hogy közönséges nagy ütközethez ké-
szítik magokat.

Genuából Növ. 12-dikénn: — „*Tau-*
ferer, a' ki jól tudja, hogy a' hét eszten-
dős *Prussziai* hadnak alkalmatosságával,
Ts. K. Generális *Hadik* egész *Berlinig* bé-
mert nyomúlni Néhai 2-dik *Fridrik* Or-
szágába: mássát akarta most ezen példá-
nak Ő is (t. i. *Tauferer*) mint *Frantzia*
Szabad-seregbéli Oberstlieutenánt, próbál-
ni: mert mintegy kétfüzötven *Frantzia*
Katonákat, kik eggy Fregátonn és más
Rabló-hajókon szolgáltak, reá befzéllett
Növ. 10-dik éjtfzakáján, hogy az Ő kór-
mányozása alatt, rontsanak innen *Voltri-*
Városára, melly, a' mi Közönséges-Tár-
saságunknak napnyúgoti mellyékénn, és in-
nen a' Fő-Várostól tíz mérttföldnyire fek-
szik. Reá is rontottak, 's az ott vólt Ts.
K. Magazínomokat el-foglalták, és az Őr-
zök közzül is el-fogtak 14-et: de majd
meg-válik; nem fogják e' el-állani az út-
ját villza jövet, a' Ts. K. Vitézek?

Nagy - Britanniából. —

A' *Londoni* Udvari Újságnak első Nő-
vemberi Darabja, *Elphinstone* Vice-admi-
rálisnak egy Levelét közli, mellyet Aug.
18-dikán indított el a' nevezett *Anglus*
Tengeri-Vezér, *Áfrikának Jó - Remény-
ség' foka* (*Promontorium Bonae spei* vagy
Cap de bonne Espérance) nevű tsútsától.
Ezen Levélnek értelme szerént, *Craig*
Generálmajor' vezérlése alatt ezer Ánglú-
sok közelítettek Aug. 7-dikénn a' *Hollan-
dusoknak Maysenberg* nevű sok ágyúkkal
rakott Erösségjekhez, 's el-foglaltak azt,
és az ott vólt *Hollandus* tábort is, nagy
munka nélkül: mert mihelyt meg-látták
közelíteni őket feléjek a' *Hollandusok*:
azonnal el-lódúltak, 's ágyúiknak leg-na-
gyobb részét is hátra-hagyták.

Jamaika' Szigetében, a' pártot-ütött
szabad Szeretsenek, és a' *Nagy-Britanniai*
Katonaság között, egynehány rendbeli via-
dalok vóltak; mellyekben estek is el né-
melly *Anglus* Tisztek: hanem a' tsende-
ség annál könnyebben helyre állítatott:
mivel a' Szolga-szeretsenek semmi részt
nem vettek a' pártütésben. *Trelawney* ne-
vű Várossokat a' partosoknak el-pusztítot-
ták az *Anglusok*. Meg-hirdettette a' *Ja-
maikai* Gubernátor; hogy a' ki, valamelly
partos Szeretsen-Férjfit kézbe ad: kétízaz
forint jutalmat kap: ha pedig Afzonyt
vagy gyermeket fszolgáltat kézbe az em-

lített Pártosok közzül, száz forintot. Ezen rendes jutalmon felül, nyóltzszáz forintot kap, a' ki, *Palmer* nevezetű Seretsent; még felül ötfázat pedig Az, a' ki, *Parkinson* nevű Szeretsent, akár holtann, akár elevenenn elő-állítja.

Az *Arausiói* Hertzegség' Örököse, vissza-térvén *Berlinből Angliába*, tanátskozást tartottak Ő és az Attya (*Frigyes-Belgyiom'* Néhai Helytartója) az *Angliai* Királlyal,

Sernwert és *Monneron* Frantzia Kommisszáriusok, vissza-tértek *Cantuarua* (*Canterbury*) Városából Fr. Országba.

Az Ország-gyűlés, következő értelmű Írást intézett a' Királyhoz, a' 29-dik Octóberi szörnyű történetekre nézve:

„Nagy-kegyelmességű Fejedelem!

„Mi, Felségednek engedelmes és hív Alattvalói, az Ország-gyűlésben együtt lévő Papi's Világi Mágnaok és Nép' Küldöttjei (az az, Első- és Második - Tábla' Tagjai) kérünk engedelmet, hadd közelíthessünk Felségedhez, 's nyilatkoztathassuk ki alázatosan: minémű bosszúságos írtózást szerzettek bennünk azok a' vakmerő meg-bántások, mellyek érdeklették Felségedet, az Ország-gyűlésbe lett jövételekor, 's innen lett vissza-térésekor. Igen nagy szomorúság nélkül nem gondolkozhatunk rólla: mi módon találkozhatik valaki a' Felséged' Tartományjaibann, a' ki

annyira érzéketlen azon boldogság cránt, mellyet vesznek minden Alattvalók, a' Felséged' igazságos és kegyelmes országlásából, 's a' Felséged' termélteti tulajdonságát úgy meg-különböztető Virtusokból; hogy olly utálatos tselekedetekre vetemedhetik. Kérünk egyszersmind engedelmét arra is, hadd terjeszthessük Felséged' eleibe olly tzhú igaz kívánságainkat, mellyekkel hiszük, hogy Felséged' minden rendű Alattvalóinak kívánságaik is meg-fognak eggyezni; hogy t. i. méltóztassék Felséged haladék nélkül, minden Intézeteket meg-tétetni, mellyeknél fogva, ki-lehessen tapogatni azoknak a' rettenetes vétkeknek Fő-okait és Részecseit. "

Ezenn Írásra a' Király így felelt:

„Mylordok! és Alsó-Házbéli (vagy Második Táblához tartozó) Uraim!

„Nagy gyönyörűséggel veszem ezen újj jelét a' Kegyelmetek' köz-buzgóságának és hívségének. Több okaim vannak, mellyeknél fogva meg-győzöttetve lehetek az én egész Népem' belső és állhatos hajlandóságáról; mint sem hogy valami más egyéb indulat származhatott volna bennem ezenn alkalmatossággal; a' Törvények' olly nagy meg-sértődésén való szomorúságon kívül. El nem mulatom meg-tétetni a' szükséges rendeléseket a' végre; hogy Törvényfűk' eleibe idéződ-

jenek, és büntetésre vonattassanak azon Személlyek, kik, okai és eszközei voltak egy olly meg-bántásnak, melly, a' köztsendességre nézve annyira veszedelmes, és olly igen sérti a' mi derék Konstitúciónkat. “

Frigyes - Belgyiomból. —

Ezen Közönséges - Társaság, a' mint mostani formájában vagyon, *Péttersburg*-ba is küldött egy Követet, *Swart* nevű Polgárja' személlyében: de az *Orosz* Udvar értésére adatta *Swart* Polgárnak; hogy valamig *Frantzia* Katonák lesznek benn *Frigyes - Belgyiomban*: mind addig lehetetlen úgy nézni *Frigyes-Belgyiomot* mint Maga - Urát; következésképpen nem is erezkedhetik annak mostani Követeivel vagy Ágensseivel, semminémű alkuba.

A' tulajdonképpen úgy nevezett *Hollandia* Frigyes-Tartomány' Képviselői között *Hágában* lévő *Ámsterdami* Senátor *Wiselius*, egy *Ámsterdami* Barátjához *van Heekeren* Polgárhoz, következőképpen értelmű Levelét botsátotta *Hágából*, a' múltt Oct. 28-dikán:

„A' környülállások, hovatovább kétségesebbek. *Hollandia'* Tartománya, rajta van minden módon, hogy azt a' nyomorúlt Fő-Kormányzékot fel-ébredthesse, és valamit tétessen általa: de semmi se' mehet vele. A' többek között ja-

vaslotta ma *Hollandia*, hogy az óltalom-
 líneák, különösen *Daesburg*tól fogva *Delf-*
zylig jó karba helyheztesdjenek; mel-
 lyek most olly igen rossz állapotban vagy-
 nak, hogy háromezer főből álló ellenség
 harisnyásan és tzipökösenn is által ronthat
 rajta. A' kinek szíve, vonszik Hazájához:
 lehetetlen hogy fel ne löködjék vére a' fe-
 jébe, mikor meg-gondollya az efféle go-
 nosz-lelküsködést. Az *Arausiói* Ház' Kö-
 vetőinek száma nőttön nő, kik mindenfe-
 lől össze-vonnyák magokat, és a' töllök
 való ellenséges meg-támadtatástól méltán
 tarthat a' Közönséges-Társaság. A' Fran-
 tziák, lappangtatják minden politika mun-
 kálódásaikat, és titkon traktálnak az én
 ítéletem szerént az *Anglusokkal*; 's hiszem,
 hogy az *Amériikai* Minister *Adams* tsupán
 ebből az okból utazott *Londonba*. A' mi
 szerentsétlen Hazánkából fog tehát ki-tel-
 ni, az *Angliától* vásároltatandó Békesség-
 nek arra. *Prusszia'* Királya, a' *Looi* Kö-
 tés szerént (melly, 1788-dik esztendőben
 lett), huszonötezer embert fog adni az
Arausiói Háznak. Nem sűrű vérből szár-
 mazott tsupa képzelődés; hanem merem
 mondani, hogy leg-nagyobb részént igaz-
 ság, a' mit én itt írok. Tudja Barátom,
 hogy én mindenkor ebből a' látás-pontból
 néztem a' dolgot. Jó Barátokkal lehet
 közleni ezen Levelet: úgy is, közönsége-
 sen tudva fog minden lenni rövid időnn."

Ezen Levél' párjai, tsak hamar olvasódtak minden Kávéházakban: mellynek következése a' lett, hogy a' Klúbisták igen neki hevülvén, mód nélkül nagyították a' Haza' veszedelmeit; 's nyilván állították, hogy egy része az *Amsterdami* Tanátsnak, tzimboraságban vagy az *Arausiói* Ház' ki-költözött Követőivel: Növ. 5-dikén reggel pedig, még minekelőtte ki lettek volna nyitva a' Város' kapui, egy Kommissziót küldöttek a' Magistrátushoz, olly kívánságjoknak jelentésével; hogy mind addig zárva kell tartatni n' Város' kapuit, mig el nem fogatódnak minden előbbeni Tisztviselők. Mivel a' Magistrátus nem állott reá ezen kívánságra: fogták magokat a' Klúbisták, 's a' Város' Strázsa-házába rohanván, erőszakosan el-vitték belőle a' Kapu-kültsokat: 's magoknál tartották egészen tíz óráig: akkor is néminémű alku által kapta azokat vissza tőlök a' Tanács, 's úgy nyitatta fel a' Kapukat.

A' *Frantzia* Nép' Képét-viselő Kommisszáriusok *Thibauld* és *Ramel*, párját kíyánták *Wiselius*' Leveleinek az *Amsterdami* Magistrátustól, hadd tudósíthassák arról a' *Párisi* Direktóriumot: mivel megbántására szolgál az, — így nyilatkozták ki magokat — a' *Frantzia* Közönséges-Társaságnak, midőnn olly hír terjesztődik felőle, hogy a' *Batáviai* Respubli-

kának meg-kérdezése nélkül különös alku-
ba ereszkedett Ő *Angliával*; és hogy a'
mind két részről közönségesen el-fogadó-
dott 's meg-erössítettett Szövetség; és a'
Fr. Nép' Képviselőinek jólelküisége, szük-
ségtelenné téfzi az efféle bosszantó hírek-
nek meg-tzáfolását.

Heekeren árestomba tévődött; de *Wi-
selius*, a' ki személly fzerént *Amsterdám-
ba* ment e' dolog végett *Hágából*, sürget-
te Annak ki-botsáttatását; és azt mondot-
ta, hogy magára veszi Ő a' *Heekerennek*
tulajdoníttatott bűnt.

A' Revolutzionális Batavusok, tsüg-
gedezve hallják a' Frantziáknak *Rajna-*
mellyéki veszteségjeiket.

A' melly *Frantzia* Katonaság meg-
akart vala is még maradni, a' többeknek
el-költözése után *Frigyes - Belgyombann*:
annak is leg-nagyobb része a' *Rajna*' felé
vette útját nagy siettséggel.

Nov. 9-dik éjtszakájann ismét nagy
lárma lett *Amsterdambann*, úgy hogy az
egész Polgár-Katonaságnak ki-kellett fegy-
veresenn állani. Nehezen boldogúlhatnak
mindazáltal a' Klúbisták a' magok *Robes-
pierr*i szándékjokkal: mert mind a' Fő-
Kormányzéseknek; mind az *Amsterdami* Ma-
gistrátusnak és a' Polgárságnak leg-na-
gyobb része is ellenek vagyon.

Frantzia - Országból. —

Le Directoire - executif, au Peuple - françois.

(A' Végrehajtó-Kormányzék a' Frantzia Néphez.)

„Frantziák! a' Végrehajtó-Direktórium bé-állott a' maga hívatallýába. Úgy el-lévén tökéllye, hogy vagy fenn-tartja a' Szabadságot vagy el-vész: eröss akarata az néki, hogy állandóvá tegye a' Közönséges-Társaságot, 's egéssz erejű folyamatot szerezzen a' Konstitútziónak. Republikánusok! legyetek bizodalommal ő hozzá. Soha az ő sorsa nem lessz külön-vál-a' tiétektől: regulául téfzi Ő maga eleibe, a' tántoríthatatlan igazságot és a' Törvényeknek szoross meg-tartását. Tusakodni a' Királyi-Igazgatást kívánók ellen, fel-eleveníteni a' Hazai szeretetet; foganatosanni meg-gátolni minden szakadásokat; el-óltani a' bosszúállás' kívánságát; virágoztatni az egygyességet; helyre-állítani a' Békességet; egéssz fordítást tenni az Erköltsökönn; újj jóvedelmeknek kútfejeit nyitni; fel-élelfteni a' szorgalmatosságot és kereskedést; el-törlni a' Pénz-kupetzséget; újj életet adni a' mesterségeknak és tudományoknak; vissza-szerezni a' böséget és közönséges kreditet (hitelességet); társasági rendet állítani fel a' zürzavar' helyébe, melly el-válthatatlan minden Revolútzióktól; el-juttatni végre a' *Frantzia* Közönséges-Társaságot azon boldogságra és ditsösségre, a' mellyet vár — ezek azok a' rendes munkák, mellyek, a' ti Törvényadóítok' és a' Végrehajtó-Direktórium' eleibe adattattak; ezek lesznek mind egy-

gyikőjök' szorgalmatos elmélkedésének és gondoskodásának a' tárgyai. A' kéz és foganatos végre-hajtásnak Intézetei által szerentséssenn elő-mozdított bölts Törvények, el-fogják felejtetni vélünk kevés idő alatt hosszas szenvedéseinket. De annyi rossznak meg-orvoslása, 's annyi jónak meg-szerzése, nem egy napi munkát kíván. Igaz a' frantzia Nép és jószívű: által-látja, hogy illy zavaros környülállásokbann, a' millyekben vagyon most a' Státus, midőn annak igazgatása reánk bízódott: időre, tsendességre, békességes-tűrésre, és el-követendő iparkodásainkhoz arányozott bizodalomra vagyon szükségünk. Nem fog meg-tsalattatni ez a' bizodalom, ha a' Nép el nem hagyja szédítettui többé magát álnok sugallások által, mellyekkel forgalódnak körülötte a' mindenkor újjabb meg újjabb praktikákat kezdő Royalisták; a' képzelődéseket szüntelemül gyűllasztó Fanatikusok: és a' mi nyomorúságunkat árithmétikáló közönséges Vérfzopók. Nem fog meg-tsa attatni, ha a' Nép nem az újj Tisztviselőknék tulajdonítja azokat a' rendeletlenségeket, mellyeket a' Revolútziónak ő esztendei okoztak, 's a' mellyeknek el-hárítására idő kívántatik. Nem fog meg-tsalattatni, ha meg-gondollya a' Nép, hogy több már három esztendejénél, mióta a' Közönséges-Társaság' ellenségei, hasznokra fordítvann a' mi nyomorúságinknak érzését, zenébonát indítottak a' neki-keserítés által,

olly fűzín alatt, hogy kevesebbbedni fog a' tereh: azonban, nem lett egyéb követke- zesse ezen háborgásoknak; hanem hogy kissebbedett a' Nemzet' Kreditje, és me- szebb estünk a' haszonvételtől és bőségtől, mellyek egyedül a' jó rendtartásnak és a' köz-tsendességnek gyümöltsei. Frantziák! ne akadályoztassátok a' most született Igaz- gatás' formájának nevedekését, 's ne kí- vánnyátok most tőle mind azt, első kezde- tébenn; a' mit akkor várhatni majd tőle, midőn természetéhez férhető egész erejé- ben fog lenni; de Ti, segítsétek elő okos- ságtok által, a' köz-boldogságnak mentől elebb lehető meg-szerzésére tzelező fűives és szakadatlan szorgalmatosságú iparkodá- sait a' Végrehajtó - Direktóriumnak, 's rö- vid időn meg-szerzitek magatoknak örök- re, a' Republikánusok' ditső nevezetével együtt a' Békességet és Nemzeti boldog- ságot.

Reubell Elölülő. — *Lareveillère - Le- paux*; *Carnot*; *Barras*; *Letourneur*.

Thionvillei Merlin, Növ. 9-dikén *Pá- risban* vólt, 's kemény Törvenyt kívánt hozatni az ollyatén Katonák ellen, a' kik engedelem nélkül haggyák el zászlóikat; 's egyfzersmind bíztatta a' Fr. Elöljárókat, a' *Rajnai* történetekre nézve.

Elegyes Tudósítások.

Erdélyről, olly meg-nyugtató Tudósí- tást közöl a' *Bétsi Udvari Újságnak* 25-dik Növemberi Darabja; hogy mind a' *Tö-*

mösi Passzusnál (Szoross-járásnál); mind a' Brassói Distriktusnak Rothbach nevű falujában is egészzen el-fojtódott a' pe-
fhis. — Fogy a' Magyar-Ország is.

Az újjabb Ketskeméti égésről, mely-
ről már tettünk egy két szóval emlékeze-
tet, azt halljuk, hogy ötfázötven házak,
és huszonhét száraz malmok lettek annak
alkalmatosságával lángok' jpredájává. A'
tavaly el-égett házak közzül is égett el
most ismét valami kilentzven. A' tűz on-
nan támadt, hogy egygy úgy nevezett La-
tzikonyhás, a' mint kolbászt süített volna,
ki-suttatta a' zsírt.

A' Pétersburgi és Bétsi Udvarok; an-
nakutánna pedig 1795-dik esztendő' Fe-
bruáriussának 8-dikán Pétersburgban Rusz-
szia és Anglia; végre Májusnak 20-dikán
Bétsbenn Ausztria és Anglia is össze-szö-
vetkeztek egymással. Ezen három külö-
nös Kötéseket, egygy olly Hármasszövets-
séggé tsinálták Pétersburgban Sept. 28-di-
kán a' nevezett Udvarok, mely, egyfor-
mán kötelezi egymáshoz mind hármójö-
kat. E' hármass Frigynék Végre-hajtó-
Kommiszfáriusi voltak: a' Bétsi Udvar' ré-
széről, rendkívül való első-rangú Tsászfári
Követ Gróf Kobenzl; az Orosz Tsászfár-
né' részéről, három Tagjai a' Külső-dol-
gokra-ügyelő - Ministériom - Ofztálynak;
Nagy-Britannia' részéről pedig, rendki-
vül való Követje és e' végre tellyes ha-

talommal fel-ruházott Ministerje a' *Londoni* Udvarnak *Whitworth* Úr.

A' *Wilnai* Romano-Catholikus Püspökséget adta az *Orosz* Tsáizárné, *Livóniai* Püspök *Kossakowski* Úrnak, olly fel-tétellel; hogy *Livóniai* Püspök nevezet alatt *Wilnában* lakjon, és vigyázása alá vegyen minden *Lithvániai* Rom. Catho-
Klastromokat is. Tartozik *Kossakowsky* Úr egy Papi Tanátsot (Consistóriumot) állítani fel a' maga előlülése alatt, mellynek végzésével ha valaki meg nem elégszik: egyenesen az *Orosz* Birodalomnak *Pétersburgi* Fő-Kormányfőkéje' eleibe terjesztheti a' maga ügyét. — Tartozik továbbá Püspök *Kossakowsky* szorgalmatosan meg vizsgálni minden alatta lévő Világi Papságokat és Klastromokat: és tsupánn ollyan Egyházi-személyeket hagyni meg a' magok mostani helyeiken; avagy venni-fel újjonnan, a' kikről bizonyos, hogy különös hívséggel és hajlandósággal viseltetnek, az *Orosz* Tsáizárnéhoz. A' melly *Lithvániai* Papok, *Lithvánián* kívül is folytattak hivatalokat akkor, midőn ki-adódott ezen Rendelés, meg nem tarthatták többé *Lithvániai* hivatallyokat. Idegen Papoknak nem szabad bé menni *Lithvániába*; és ha bé-mennek: el-fogattatnak. A' melly Írások, Pápa Ő Szentsége' nevébenn intéztetnek *Rómából* a' *Lithvániai* Papsághoz: által kell adni *Lithvánia*' Kór-

mányozójának *Repnin* Hertzegnek; hogy a' Hertzeg, mindjárt küldhesse *Pétersburgba* a' Tsászárnéhoz.

Varsóból *Bétsbe* Stafétánn érkezett Tudósítás szerént, a' Ts. 's K. Felségnek jut *Lengyel-Országból*, nem tsak a' *Bug* és *Visztula* folyó-vizek között fekvő föld; hanem a' *Visztula* (*Weichsel*) vizén túl *Slésia-Ország* felé egészen a' *Pilcza* folyó vizéig fekvő *Krakkói* és *Szándomíri* két nagy Palatinátusok is. Ugy van el-végezve: hogy Oct. 24-dik napjától kezdve ki takarodjonn a' nevezett részekről minden idegen Katonaság; három hónap alatt pedig a' határok is ki legyenek szabva. — A' *Szándomíri* Palatinátusnak déli részében, nem különben a' *Visztula* mentében mindenütt igen jó búza termő földek vagynak: északi részében pedig a' nevezett Palatinátusnak, sok a' hasznavehető erdő, mellyből mind gerendának, mind deszkának való fa bőven telik. Ott terem a' legjobb *Lengyel* vas is. Ugyan azért ott vagyon a' fegyver-fábrica is. Nagy része a' *Krakkói* Palatinátusnak is igen termékeny: kömény-magot kivált, sokat terem. Van gazdag: de még eddig nem művelt ezüst Bányája is. — A' *Visztulának* jobb-kéz felől való mellyékénn homokosok a' földek: de azoknak soványságát ki-pótollja a' *Bug* bal-mellyékének termékenysége. — *Chelm* Tartományában, mind marha-tartó mind szántó-földek jók vagynak.

A'
TSÁSZÁRI és KIRÁLYI FELSÉG'
 ENGEDELMÉVEL.

XXXXXXXXXX

44.

Költ Bétsben, Karátson-Havának (Décembernek)
 1-ső napján, 1795-dik Éltendőben.

Hadi és Békességes Környülatlások.

Ditső győzedelmeinkhez járultt meg-vé-
 teléért *Mannheim*nak nagy tzeremóniájú há-
 láadó Isteni-tisztelet tartaték *Bétsbenn* a'
 múltt Vasárnap ágyú-durrogások között a'
Sz. István' Templomában, mellyben maga
 a' Tsászári Királyi Felség is meg-jelent, a'
 Magyar Királyi Testörzö Nemes Seregtől
 kísértétve, egéssz fényességű pompával.
 Elötte ment Ő Felségének, különös hat-
 lovú Gála-hintónn, *Ausztriai-Belgyiom'*

Fő-Kormányozója *Károly* Királyi Fő-Hertzeg.

Ingenieur-Kapitány Iffjabb B. *Lauer*, a' ki *Mannheim*-meg-vételéről hozott hírral örvendeztette meg a' Ts. K. Felséget: *Mária-Therésia*-Rendjének Kis-kerefsztjével tiszteztetett-meg az említett Felségtől, melly kis kerefszt mellé négyszáz forint esztendei fizetés vagyoni köttetve.

Lauer Kapitány' szava szerént, tíz ezer főből állott *Mannheimban*, *Montaigu* Generális vezérlése alatt a' Fr. Őrizet. Ennek Gróf *Wurmser*, szabad; de hadi fogoly fővel való el-menetelt, úgy engedett; hogy a' Fr. Nemzetnek valamennyi jószága — pénzből, eleségből, munízióból, 's egyéb effélékből álló — vólt a' kezénél: mind azt által szolgáltassa Gr. *Wurmser*nek, és a' szökött Ts. K. Katonákat is ki-adja.

Gróf *Clerfayt*, 20-dik Nóvemberi Tudósítása szerént, újj viadalokhoz készítette magát.

Ausztriai-Belgyiomban, ezerekre megymár a' száma — némelly Tudósítások szerént — az *Ausztriai* Házhöz vissza-kívánczóknak; 's meg se' gondolta vólna az Ember, *Kinek vezérlése alatt?* — Ama' híres *van der Noot*nak, ki, hogy illy nagy érdemmel, a' maga előbbeni tetemes hibáit helyre-hozhassa, most már a' Ts. K. Felséghez való vissza-térésre buzdítja a' *Brabántziai* Népet, és pedig — a' mint ír-

ják — alkalmas elő-menetellel. — Igaz e'
*van der Noot*ról ez a' hír? egész meg-
 határozással nem írhatjuk; hanem annyi
 bizonyos, hogy a' *Frantzia* Igazgatás el-
 len sok Belgák fel-keltek, kik még most
 a' *Sogne* vagy *Sonienwald* (frantziául:
Bois de Sogne) nevű, *Brüsszel*' tájján fekvő;
 nagy; és szoross-járású erdőben tar-
 tózkodnak: de tsak ugyan vetemedtek
 már annyira is, hogy *Charleroi* Várát fel-
 kívánták.

(*Námur* körül ezer; egyéb részeiben
 pedig *Belgyi*omnak, és a' *Lüttichi* földön,
 három ezer szekereket rendeltek ki a' *Frantziák*,
 mellyekenn eleség és ruha szállítód-
 hassék az *Ármádiák*ok' számára.)

Koblentz Városától, kemény fenye-
 getés alatt két millió lívert papiros-pénz-
 benn, egy milliót pedig kész pénzüll ki-
 vánt a' *Fr. Komendáns*.

Olasz-Országból. —

Meg-járta a' szerentsétlen *Tauferer*,
 nem telt bé rajta: *Audaces fortuna juvat*:
 mert minekutánna a' *Szárdíniai* Királynak
 egy Só-magazínomját el-foglalta, 's négy
 gazdag terhű Öszvéreket is kapott, mel-
 lyek, valami tizenhét ezer forintot vittek
 a' Sereg' számára: tsak azon vette észre,
 midönn alkalmas számú *Ts. K. Lovasság*
 és *Gyalogság*, el-állotta az útját: 's Népe-
 nek fele részével, a' prédával, és két hajó

ágyúkkal együtt Ötet magát is el-fogta. Már most *Bétsbe* hozódik *Tauferer*: mert midőn ki-lépett vala Ő a' Ts. Kir. Kapitányságból, olly kötelező Írást adott maga felől, hogy Ő semmi más idegen *Hatalmasságnál* nem fog a' Ts. K. Udvar ellen szolgálni. Ez az a' *Tauferer*, a' ki próbát tett vólt: Hogy lehessen Horvát-Országából, vízen való kereskedést indítani a' Fekete-tengerre. Eggyik hajójával szerentsés vólt: de a' másik el-süllyedt, 's utólsó szükségre juttatta szegény-fejét. — El-fogatását *Taufernernek*, okozta a' lova' el-esése. — Báró *Mészáros* Regementjéből egy Köz-Uhlánus kerítette kezére, kit azonnal Tifztségre emelt *Devins* Vezérünk, *Portugalliából*. —

Két első-nagyságú; két középszerű; és egy kisebb Katona-hajók, minekutánna az Igazgató - Királyi Hertzeg által külön külön, kívül belől meg-nézegetődtek volna: ki-fzállottak a' nagy tengerre 19-dik Septemberben, *Marchese di Nizza* kormányozása alatt, 's a' *Brasíliai* Hertzeg is jó darabig el-kísérte őket. Veleek indultak tizenegy *Angliai* és egy *Portugallus* hajók is, mellyek, *Afrika* partjaihoz izandékoztak menni, gabonát vásárlani: de Oct. első napján ismét a' *Lisbonai* Kikötőhelyben vólt *Marchese di Nizza*, a' vezérlése alatt lévő Hajósseregetsével, mert

elő fogván azt egy nagy szélvész, általlyábann igen meg-veztegette; egyik első-nagyságú hajójának különösen minden árbutfáit össze-tördelte.

Oct. 2-dikán, egy *Anglus* hajó érkezett *Lisbona'* partjához százötven Személyekkel, kik azt beszélték, hogy a' fellyebb említett 11 *Anglus* és egy *Portugallus* hajókat el-kapta *S. Vincenzonál* az ott tartózkodó Fr. Hajóssereg, hanem őket t. i. az *Anglus* Kapitányt 149-ed magával szabadon bocsátotta, egy hajón, melyet az el-fogottak közül ajándékozott néki.

A' *Brasíliai* Hertzeg parantsolatot adott ki, hogy haladék nélkül ismét más Hajósseregofztály indullyon tengerre, a' *Portugallus* Tengeri-Kereskedőknek megnyugtatósa végett. — Más hajókat pedig *Spanyol* Országának *Barcellona* Városához parantsolt azért; hogy szállítsák vissza azon *Portugallus* Katonaságot, melly, a' *Spanyolokkal* együtt szolgált volt a' *Franziák* ellen.

Spanyol - Országból —

Cádizból írták *Octobernek* 13-dikán, hogy az előtt harmadnappal érkezett az odavaló Kikötőhelybe *Félicité* nevű *Franzia* Frégát, olly Tudósítással: hogy több *Franzia* Katona-hajók is fognak oda érkezni ő utánna nyereséggel, a' melly all: *Censeur* nevű első-nagyságú Katona-hajó-

ból, és negyven rakott Kalmár-hajókból — általán fogva *Nagy-Britanniai*akból.

Mádrítból Oct. 18-dikánn: — „Regementjeink, mellyek parantsolatot vettek vala, hogy a' hartz' mezejéről előbbeni rendes helyeikre vissza-takarodjanak: újj parantsolatot kaptak, mellynek ereje szerént tartoznak további rendelkezésekig, mostani tanyájaikon meg-maradni.“

Nagy - Britanniából. —

Londonból még 23-dik Octóberbenn el-indította a' Király azon parantsolatját, mellynek ereje szerént, tartozott az *Anglus* Hajóssereg vissza-térni *Frantzia*-Ország' partjaitól. A' *Nagy-Britanniai* zsóldra fel-vétetett *Frantzia* Kiköltözttek' legnagyobb részének menedék-helyéül *Jersey* és *Guernsey* Anglus Szigetetskék mutatódta ki. A' *frantzia* tengeren való hofszas tartózkodás által sokann estek betegségbe mind az Anglusok; mind a' *Frantzia* Kiköltözttek közzül.

Az Ország-gyűlés' Első - Táblájánál, voks-fzedés nélkül határozódott meg Oct. 30-dikánn, hogy köszönő válaszf küldetessék a' Király' beszédére. *Bedford* Hertzeg ugyan kívánta, hogy Békesség-alku' kezdesre kell kérni a' Királyt: de vissza-vette kívánságát, minekutánna a' Státus' Secretáriussa Lord *Grenville*, olly nyilatkozatast tett: „*hogy mihelyest az újj Frantzia*

Konstitúciónak az egész Fr. Nemzettől lett el-fogadtatását úgy lehet tartani mint bizonyos dolgot: készek lesznek az Anglus Királyi Ministerek Békességet kötni Frantzia - Országgal, bátorságos és illendő feltételek alatt.“ Éjféjutánni két óráig tartott a' tanátskozás. A' had ellen leg-inkább Marki *Lansdown*, 's *Grafton* és *Bedford* Hertzegek buzgottak.

A' Londonban történt 29-dik Octóberi rendeletlenségeknek törvényes vizsgálásából ki-tettzik, hogy az össze-gyülekezett sokaságnak leg-nagyobb része, tsendes illendőséggel viselte magát; tsupán, valami százig való hitvány emberek futottak kétfelől a' hintó után, 's azok indították a' lármát. Az el-fogattatott Személyek között vólt egy Juvelírnek (Drágakövekkel-kereskedőnek) tisztességes öltözetű Legénnye is: de ez jó bizonyyságot nyervén emberséges magaviseléséről a' Gazdájától, el-botsátódott.

A' Király, nagy-szívűséget mutatott, midönn a' Parlamentomba lett menetelkor reá löttek valamelly házból a' hintaja' ablakára: mert leg-kissebbnyire is hátrább nem hajlott; hanem minekutánna így szóllott vólna a' véle egygyütt ült Lord *Westmoreland*hoz: *Lövés vala az!* még maga vizsgálta az ablakonn esett jukat. (Az által-ellenben lévő ablak le vólt eresztve) — Midönn a' *St. James* nevű palotából

a' Királynéhoz indúlt vala a' maga közön-
séges hintaján Király Ő Felsege; 16 Gonosz-
tévők mérészlették meg-támadni a' Királyi
hintót; de meg nem tartóztathatták azt;
olly jól tudta a' Kotsis intézni a' dolgot.
Midőn pedig a' hintóhoz értek a' Gárdi-
fiák: tsupánn egy alávaló embert kaptak
még a' hintó mellett, kit azonnal le akart
vágni egy Testörző: de a' Királynak ezen
kiáltására: „*Nem tsinált Az* — úgymond
— *semmi rosszat*; békét hagyott néki.

Londonból Növ. 6-dikánn: — „A'
gabonának és lisztnek *Angliából* való ki-
hordása újra meg-tíltódott: meg-engedte-
tik ellenben, hogy minden Nemzetek,
mellyek, barátságban élnek *Nagy-Bri-*
tanniával, annyi gabonát és lisztet hoz-
hassanak bé, valamennyit akarnak.“

„Az 1796-dik eszendőbéli Hajós-Le-
gényeknek (Mátrózoknak), 'és Tengeri-
Katonáknak száma, száztíz ezerre határo-
zódott.“

Frantzia - Országból. —

Tíz millió líverre ment volna a' hadi-
adó, ha bé lehetett volna azt hajtani,
melly eránt az előbbeni Nemzeti - gyűlés
kevéssel a' maga el-ozlása előtt hozott
vala Végzést; de mivel sok nehézségek
adták elő magokat annak bé-hajtására néz-
ve: a' Végzésnek tökéletességre való vi-
tele el-halasztódott további rendelkezéskig.

A' Kiköltöztekkel folytatott levelezésért, gilljotínon kéntelenítettett végezni életét Növ. 11-dikén *Lemaitre Párisban*: hanem ugyan az nap, a' *Párisban* fogva lévő 8 Royalista Fő-Tisztek ellen folytatott prótzeßzus fel-függesztődött.

Az öt Tagokból álló Direktóriumnak (Igazgató-Tanátsnak) Üléseiben semmi más személly mintsen jelen, az egy Secretáriusson kívül. Ha jónak itéli maga a' Direktórium: még a' Secretáriussát is ki-küldheti az Ülésből, és olly esetekben egy a' Tagok közzül viszi a' Secretáriusságot. — A' Nzti-gyűlés mind két Táblája Üléseiben lehetnek jelen Halgatók: de koránt sem olly számmal mint az előtt. Az Öregek vagy Kétszázötvenek' Tanátsánál t. i. csak valami százhatvanan: az Ötszázak' Tanátsánál pedig mintegy kétszázan lehetnek jelen, 's azok is állva, és hajadon fővel. (Hajadon-fővel kell lenni a' Gyűlés' Tagjának is mikor szól) Külföldi vagy idegen Személlynek nem szabad jelen lenni, se' egyik se' a' másik Tanáts' Üléseiben. Némelly Tagok ugyan kívánták, hogy az Idegenek ellen hozott Törvénynek kötelező ereje alól ki-kellene venni avagy csak külföldi Ministereket vagy Követekeket: de *Garran - Coulon* fel-fzóllalt: „Senkinek se' legyen — *úgymond* — privilégioma. *Angliában* sints a' Követekek helyek a' Parlamentombann, és helyesenn. A' Vég-

re-hajtó Hatalom vagyon ki-mutatva a' Követeknek, hogy azzal traktálhatnak. Nénkünk nints velek semmi dolgunk. Mindazáltal ha ugyan tsak egész akaratja az a' Gyűlésnek, hogy itt legyenek a' Követek: lehet nekik székeket tétetni, a' Gyűlés' ülőhelye' rostéllya' eleibe. " Jelen vóltak éppen ekkor magok a' Követek; de még el se' végezte Beszédjét *Garran-Coulon*, midőn mind oda hagyták a' Gyűlés' palotáját. — A' Gyűlés' Tagjai, számozott székekben ülnek, mindnyájan egy summában, nem pedig, különös szakaszokban, mint ennekelőtte: melly szakasz helyekről neveződtek el, az azokonn ült különböző - értelmű csoport Tagok.

Az Igazgató-Tanáts' öt Tagjai között kettőnek egészen különböző sorsa vólt *Robespierre* alatt. *Reveillere-Lepaux*, t. i. kire most a' Vének' Tanátságában 218 voksolók között 216-an voksoltak, árestomba küldődött vólt a' Nemzeti-gyűlésből, *Robespierre* által: *Carnot* ellenben, Kollégája vólt *Robespierre*'nek a' Közjóra-ügyelő Deputátzióban, 's ugyan azért az ő neve is fel vólt a' múltt tavasszal írva a' megárestáltatandó *Robespierristák* közzé: hanem le-törlődött abból ismét: minekutánna ki-bizonyosodott felőle, hogy Ő, egyedül tsak a' hadi dolgokra ügyelt 's fő eszköze vólt az akkori győzedelmeknek. Rajta kívül tsupán *Prieur de la Côté d' Or*

Az, a' ki büntetés nélkül maradhatott az említett Deputátzió Tagjai közül: a' többek, résszerént halálra, résszerént számkivettetésre, résszerént árestomra ítéldtek.

Elegyes Tudósítások.

A' Svéd Udvarnál lévő újj *Frantzia* Követ *Hoc* Polgár, következő értelmű Beszédet tartott a' Királyhoz, első audientziája' alkalmatosságával:

„ Felséges Úr! Eröss lévén a' *Frantzia* Közönséges-Társaság, a' maga győzedelmei, és szabadsága által, kevesebb figyelmetességét fordítja már most a' még eddig meg-maradott ellenségeire; mint önön Barátjaira, kiket meg akar magának tartani. Nem hoztam Felséged' eleibe semmi hódolásokat, semmi tsapodár esküvéseket, hanem egy szabad Népnek kívánságait hoztam egy bátor és nagy-szívű Nép' Fejedelméhez. Ezek a' kívánságok Felségedhez vagynak intézve: mint-hogy velem együtt mondja azokat a' Felséged' Hazája is. Valamit Felségedtől méltán lehet várni: mind arról, reménységet nyújt immár Felséged; betsülést érdemlenek a' Felséged' lelkének tulajdonságai, 's már első kívánságai is: és a' miket Felséged körül lát az Országa: biztatja magát azoknál fogva, hogy Felséged' fzemélyében Második *Gustáv*-ját fogja fel-találni. Minthogy szereti Felséged az Embe-

reket: Törvények által fogja Őket igazgatni; igazgatni fogja a' szeretet és háládatosság által, mellyek, egyedülvaló kötelei lesznek ezentúl az alattvalóságnak és Hatalomnak. “

„ Talánn a' *Frantzia* Revolútzió, nehezebbíteni fogja a' Királyi kötelességeket: kívánom, hogy Felséged, tsupánn azoknak kedves gyümöltseiben részesüllyön. Szabadság és hívség, szentülvaló megtartása az egymással kötött Szövetségeknek; örökös eggyüvétartások két Népeknek, mellyek szerentséjeknek tartják, hogy hasonlók egymáshoz és barátságban élnek — ezek azok, a' mellyeket ígér a' *Frantzia* Nemzet én általam Felségednek. “

„ A' Közöséges-Társasági (*Frantzia* Respublikabéli) Követ, belsőképpen élén azon érzésektől foglaltatva, a' mellyeknek Tolmáttsa Ő, a' *Svéd* igazgatást törvényesen vivő Tagok eránt tartozott betűlettel egybe-köti azt a' tiszteletet, mellyre érdemesek a' Felséged' virtusai. Ollybá fogja Ő tartani, mint ha önnön Hazájában élne: ha Tanúja lehet ezen Ország' boldogságának. “

A' *Portugalliai* Korona' Örököse' Felségének, gyermek-ágyból lett szerentsés fel-gyógyulásáért, nagy Öröm-innepek tartattak *Lisbonában* Sept. 21-dik, 27-dik, 's 29-dik napjainn, melly Öröm-innepeket, kiváltképpen való módon különböztették

egynehány ki-vállalkozott tzipra Bajnokoknak, Szilaj-bikákkal való viaskodásaik, mellyekről a' jövő postán bővebben.

A' mostani Első *Spanyol* Minister előtt hasonló hívatalt viselt, de némelly gyanúságból esett két nevezetes Úrak eránt, olly értelmű Végzéseit botsátotta a' Király az úgy nevezett *Káasztíliai* Tanátshoz; hogy az azok ellen kezdett prótzeszt tovább folytatni nem kell, és hogy mind a' két néhai Ministerek — *Florida Blanca*, és *d' Aranda* Grófok — lakhatnak ezentúl a' hol tettzik, tsupán *Mádrítbann*, és az azon kívül fekvő Királyi jószágokban nem; 's fizetések is fog járni esztendőnként annyi, mint egy Státus-Tanátssosnak.

Mádrítba két Végzéseiről érkeztek a' Sz. Pápanak, mellyeknek ereje szerezte, a' dézmánn kívül, minden egyéb papi jövedelmek, a' terhes hadi költségek által igen meg-ürültt Királyi Kintsház' tulajdonáivá lesznek.

Brüsszel Városa, és a' tenger-partok körül, olly rettenetes szélvész dühösködött Növ. 5-dik éjtszakáján, hogy a' kár, mellyet okozott, három millió forintba becsültetik.

B é t s.

Az itt lévő Közönséges-Ispotálybann, ama' nagy híró *Stoll*nak halála után, *Rhein-lein* Úr tanította az Orvosi praxist: hanem most ezerötyszáz forint esztendei fizetéssel nyugodalomra botsátatott, 's a' keze alatt

volt Betegeket Ifjabb *Frank* Úr veszi a' maga gondviselése alá : az Öregebbik *Frank* Ur, a' ki Direktorává lett az Ispotálynak, négyszer fog tartani egy héten praktika letzkéket.

Brambilla Úr helyett, *Méderer* Úr lett a' Katona-Ispotály' Direktorává.

Nóv. 12-dik éjtszakájann, esztendőnként elő-fordulni szokott maskarás Bál (állortzás tántzos mulattság) volt a' Ts. K. Redut-szálábann a' Szépmesterségeket gyakorlók (Képirók, Mettzők, 's a' t.) Társasága' azon fundusának nevelésére, melyből a' Társasághoz tartozó szükölködők, esztendei fizetésekkel (penziókkal) segítnének. Jelen voltak a' Ts. Kir. Felségek is, *Krisztina* Föhertzegasszonnyal 's *Albert* Kir. Hertzeggel egygyütt.

A' *Zágrábi* Káptalannál, Fő Tiszt. *Teisperger* Jósef Úr le-téven a' Lectorságot: F. Urunk méltóztatott az említett Lectorságra emelni Fő Tiszt. *Wohlgemuth* Filep Urat, ki a' *Pesti* Generale-Semináriumban ditséretesen folytatott Rectorsága után lett *Zágrábi* Kánonokká, és Lekéri Apáturrá.

* * *
* * *
H í r a d á s o k.

Az *Alsó-Ausztriai* Kormányfőzék' engedelmevel különkülönbféle próbáltt halznú szereket árul itt egy *Berlinből* való Afzfonyság, úgymint: 1) Két forintonn ad egy ollyaten tele üveg-edényetskét, a'

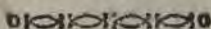
mellyben lévő szerrel, akár Öreg akár Ifjú Személyek, nem tsak eleit vehetik a' hajok' el-menésének, vagy ki-húllásának; hanem még újjat is nevelhetnek az elementt haj helyett fzemlátomást. Az egész-fzen kopasz fön is kezd haj nőni nyóltz hétre, ezen szer által. 2.) Vagyon ollyatén *Ángliai* flastroma, mellyel, negyvennyóltz órák alatt segít azokonn, a' kiknek *Tyúkszem* van a' lábokonn. Egyszeri kenésre valót ezen flastromból, tizenöt krajtzárért ad. — Használ ez az Orvosság, a' hideg által meg-sértetett Tagoknak is. 3.) Harmintz krajtzár az árra egy ollyatén üveg-edényetskének, a' mellyben lévő *Ángliai* vízzel le-lehet az artzúlatról mosni a' fzeplőt; valamint az epesártól támadtt sárga fótjait is a' testnek; 's el-lehet ofzlatni, a' vérnek fel-hevüléséből támadtt apró pattanásokat is. 4.) Vagyon ollyan balsamja és pora is, mellyekkel a' fzájbéli súly meg-orvosoltathatik; és a' fogak töveinn nevededett kő el-ofzlattathatik. Akármí baja legyen az ínynak vagy a' fognak, lehet rajta, a' mondott szerek által segíteni. A' balsamnak harmintz krajtzár az árra; a' pornak pedig tizenöt. — 5.) Kéz mosni való *Ángliai* olajból is lehet nálla kapni egy tele üvegets két, harmintz krajtzáron.

Mindenek előtt esméretes Miltonnak El-
velzett és Vilzfza-nyert Paraditsoma,
annyira, hogy valakik a' Poëzisben gyönyörködnek,
valakik csak az Anglus Nemzetnek felséges gondol-
kodásának módját Yungból, 's Herveyből esmérik;
azok előtt már ezeu munkát hollzason ditsérni szük-
ségtelennek látzik. Ezen Munkát Magyar nyelvre
fordította Kapitány Tekéntetes Bessenyei Sán-
dor Úr, már egészen el is végezte, ki is fog jönni a'
munka jövő Húsvétra, itten Debretzenben a' Mans-
feld berúivel, szép papiroson, két Köttelben: az árrá
lessz 2 Rf. Minthogy pedig akarná a' fenn említett
Úr a' nyomtatandó Exemplároknak számát meg-hatá-
rozni: kérettetnek a' Magyar Litteraturának érdemes
Betsúlói, hogy magokat jövő Új-élesztendőig az alább
meg-nevezett Collector Uraknál jelenteni ne terhel-
tessenek, ha kedvek lessz a' fenn nevezett Munka meg-
vételére.

Bétsben mind a' három Újságíró Uraknál Budán
Könyvkötő N. Kiss István. Debretzenben Próf. Tiszt.
Benkő. Székes-Fejervárait T. Ifjú Jankovich Miklós
Úrnál, T. Fejér Vármegye' Al-Jegyzőjénél. Gyulánál
Fő-Notárinus T. Domokos Lőrincz. Károlyban Tek.
Gáspár Pál Úrnál, T. Szathmár Vármegye Fő-Jegy-
zőjénél. Kassán Könyvnyomtató Ellinger. Ketské-
méten Tiszt. Góból Gáspár. Kolosváron Próf. Tiszt.
Szathmári Pap Mihály. Körösön Próf. Tiszt. Fodor
Gerson. Miskóltzon Próf. T. Váradí Gerson. Pata-
kon Próf. T. Szombati. Pesten Könyváros Weingand
és Könyvkötő Institóris Uraknál. Pápán Próf. T.
Márton István. Posenban Próf. T. Fabri, és Könyv-
nyomtató Wéber Uraknál. Tokajban T. Nádasdi An-
drás. Váradon Próf. T. Müller Ferdinánd. Maros Vá-
sárhelyen Consiliárius T. Aranka György. — Uraknál.

A' fenn nevezett Collector Urak kérettetnek, hogy
Új-élesztendőre tudósítani az Auctort ne terheltestessenek,
ki is, fáradságoknak jutalmául minden 11-dik Exem-
plár tájánlja, és a' Postára tejendő költségeknek meg-
fizetésén kívül, mindenféle szolgálatajt.

Magyar Hírmondó.

45.

Költ Bétsben, Karátson-Havának (Décembernek)
4-dik napján, 1795-dik Elztendőben.

Hadi és Békességes Környüldállások.

Pisgru Frantzia Vezérnek egy Levele, mellyet, 18-dik Octóberbenn útasított Zsurdán Vezérhez, kezekbe került a' Miéinknek. Ezen Levélben jelentette *Pichegru Jourdánnak*, hogy Ő meg nem állhat a' nagyobb erejű ellenség előtt *Landaunál* is; ha vagy nem szaporíttatik az Ármádiája; vagy *Zsurdán* nem segít rajta.

Tsáfzár Ő Felsége' nevében egy hofz-fzas Végzés terjesztődött Nov. 27-dik napján a' Német Birodalomnak Regensburgi Gyűlése eleibe, melly végzés szerént, nem olyanok még a' Könyüldállások, hogy Békesség - alkut lehetne kezdeni a' Fr. Nemzettel.

Más nap, úgymint Nov. 28-dikánn, egy közfönő irás tevődött fel az említett *Regensburgi Gyűlés'* nevében Tsáfzár Ő Felségéhez.

A' *Saxóniai Választó-Hertzeg*, újj Katonaságot küld — a' mint írják — a' Ts.

A a a

K. és Német-Birodalmi egyesült Armádiához.

*A Sváb Kerületbéli Ausztriai Birto-
koknak Fő-Városából Freyburgból* Növ.
22-dikénn: — „*A' Frantzia* Király Kis-
asszonyért vissza-adandó Fr. foglyok mi-
helyt ide-érkezének: azonnal egy Kurír in-
ditódott *Basleába*. Ezen foglyok közzül
Olmützben tartattak: *Beurnonville* Had-
Minister *Marchand* nevű Komornyikjával,
és *Bancal* Nemzet-gyűlési Tag; *Spi-berg-*
ben: Lamarque; Quinette; Drouet —
mind hárman Nemzet-gyűlési Kommi-
záriusok; és *Faucon* Nemzeti Secretárius;
Königgraetzben: Camus Nemzet-gyűlési
Tag; (Ez választódott Nemzet' Archivá-
riussává.), *Villemar* Nemzeti Secretárius.
Manoire, Börnonvillj Adjutánsa, és *Con-*
stant Beauveau Komornyik; *Custrinben:*
a' Konstantzinápolyba rendeltt Követ *Se-*
monville és Maret. “

Vurmser Hufzárjai közzül sebbe estek,
Buday és Lusenszky Kapitányok: *Ottlik*
Főhadnagy; 's *Fáy és Petikó* Alhadnagyok
Frónius Gránátérossai közzül a' többek kö-
zött *Horváth* Alhadnagy.

Olasz - Országból. —

Taufererről újjabb Tudósításokat vet-
tünk, mellyekből azt olvassuk, hogy Ő
apró szakaszotskábaun és polgári ruhá-
ban iktatta *Voltri* felé a' Katonait: ma-
ga pedig egy *Bétsi Tarsaság*béli Kalmárral

utazott mind addig, míg szükségesnek nem
 ítélte a' tőle való el-válást. Tizenkét Hor-
 vát Katonák voltak vígyázaton *Volttri*
 Kapujánál: azokhoz Horvát nyelven kiál-
 tott bé *Tauferer*, hogy nyitnák ki a' ka-
 put: mert Ő *Szavonából* jő, és haladék
 nélkül akarja közleni vélek a' parantso-
 latot. A' Vígyázók fel-nyitották a' kaput,
 kiktől azonnal el-vette fegyvereiket *Tau-
 ferer*, 's ment egyenesem a' fellyebb em-
 lített Kalmár' szállására, kitől többet 80
 ezer forintnál 's egynéhány hordó Tzvibak-
 kot (kéttszer-sülttet) és lisztet el-vett, 's
 a' prédát mindjárt el-küldötte Katonái ál-
 tal előre. Maga *Tauferer* is benn volt már
 a' Külső-városában *Genuának*: midőn öt
 Tzimborássaival együtt el-tsíphették Uh-
 lánussaink. Nagy aggodások között va-
 gyon — a' mint írják felöle — a' nyo-
 morúltt *Tauferer*.

Céva alól (Pedemontziumból) Nóv.
 19-dikénn: — „Ts. K. Generális *Contu*,
 nehéz betegsége után meg-halálozott *Fi-
 naléban*. — *Devins* Vezérünk *Pietrában*
 vagyon, a' hol fekve, és írás által adja
 a' parantsolatokat: mert a' sok strapátziák
 miatt, mellyeket a' bámúlásig állott-ki ez
 a' derék Úr ebben az esztendőbenn, most
 beteges állapotban van, de szorgalmato-
 san gyógyítódik.“

Nagy - Britanniából. —

Londonból Növ. 10-dikénn: — „Az előbbeni *Spanyol Követ Marki del Campo* még itt mulat — olly tzéllal — a' mint híre vagyon hogy F. Udvara nevébenn, Közbenjárója legyen a' *Nagy-Britannia és Fr. Ország* között kötendő Békességnek. — Hasonló tzéllal úzazott el innen a' napokban *Svéd Követ Engeström Úr Párisba*, és már küldött is onnan Írásokat, melyeket a' Helytartója, tegnap közlött Státus-Secretariusunkkal Lord *Grenvillével*.“

Tegnap a' Tanáts-házban vólt *Pitt* Minister. Menet és jövet, kétszáz bajnétos Katonákkal kísértette magát.

A' Parlamentom' el-kezdődése előtt *London* mellett tartott mezei nagy gyűléséről az úgy nevezett levelező Társaságnak, úgy tartja a' Ministériom, hogy a' 29-dik Octóberi rendeletlenségeknek okát egyedül az említett gyűlésben kell keresni. Ez okonn, egy Rendelést adatott ki 4-dik Nóvemberbenn a' Király által, mellynek summája oda megy ki: hogy minden hív Alattvalók a' Magistrátuális Személyekkel eggyezőleg igyekezzenek a' hasonló Gyűlések' tartását meg-gátolni.

Hogy ezentúl minden pártütői erőszakoskodásoknak inkább eleje vétettség: következő Végzés-formát terjesztett

Lord *Grenville*, meg-erössíttetés végett az Ország-gyűlés' Első-Táblája' eleibe: „Ha valaki *Angliá*bann Ő Felsége' életében, el-tökéltett gonosz-szándékból, írás, nyomtatás, prédikálás, vagy beszéllés által, gyűlölséget okoz a' Király' személlye; vagy annak örökösei; vagy az Igazgatás, és az Ország' Konstitútziója ellen, nem különben Az is, a' ki nagy hibákba ejti magát: hét ezrtendei számkivettetésre büntettetik. “ A' szöllásra és prédikállásra nézve, olly sokann ellenzették a' Lord *Grenville*' fel-tételeét, hogy midön másodszor olvasta fel Lord *Grenville*, a' megállítandó Végzés-formát (Billt): tsupánn az Írásról 's a' nyomtatásról szöllott abban: de még így is hathatósann ellene szegtek annak magokat *Bedford* Hertzeg, és Lord *Lauderdale*. *Bedford* Hertzeg azt mondotta, hogy Ő ugyan, a' Királynak olly nagy mértékben lett meg-sértetődését fájlallya: de az eddig való Törvényeket is elégségeseknek tartja a' végre; hogy a' Bünyösök ki-tudódjanak 's meg-büntetődjenek; éppen nem látja szükségesnek, hogy eggy ollyatén újj Törvény hozódjék, melly az egész Nemzet' szabadságát keskenyebb határok közzé szoríttsa, és az Ország' fundamentomos Konstitútzióját meg-sértse. — Lord *Lauderdale* úgy ítelt, hogy a' hadbann; a' drágaságbann; és a' szükségbenn kell okát keresni a' 29-dik Octóberi rende-

letlenségeknek; nem pedig a' Levelező-Társaság' gyűlésében: minekokáért nem kel-
lene messzebb menni a' Ministereknek, mint
már mentek. — Lord *Grenville* hasonlí-
totta a' *Londoni* Levelező-Társaságot ol-
lyan Emberhez, a' ki tüzes üszköt hajít
el házak között. Valamint — *úgymond*
— oka az ilyen Ember, az el-hajtott
üszökről támadott tűznek: ha ki nem je-
lelte is éppen az el-égettetendő házat;
szint így oka az említett Levelező-Tár-
ság is, a' Gyűlésében tartatott hevítő be-
szédeknél fogva, a' 29-dik Octóberbenn
lett vétkes fel-buzdúlásoknak. — Voksra
kelvén a' dolog, nyóltzvan Tagok állottak
mellé a' Minister' Feltételének; az ellen-
zők' száma pedig tsupán nyóltz főből ál-
lott. — Más alkalmatossággal tartatott ta-
nátskozáskor, a' Végzés-formában fel-tett
büntetést, úgymint a' számkivettetést,
Törvényekkel ellenkezőnek ítélte Lord
Thurlow: minekokáért Lord *Grenville*
meg-változtatta annyibann a' Végzés-for-
mát, hogy a' büntetésnek meg-határozá-
sát, a' Bíráktól függesztette fel.

Az Ország-gyűlés' Második-Táblája'
eleibe *Pitt* Úr is terjesztett egy Végzés-
formát, a' Népi-gyűlések eránt. Két Klasz-
zisra osztotta fel az említett Gyűléseket,
nagyobbakra és kisebbekre. A' nagyob-
bakra nézve, mellyekben feles számú Em-
berek tanátskoznak az Ország' dolgairól

közönségesen, szükségesnek állította el-
 gedendő Magistrátuális Személyeknek je-
 lenletét, kiknek kötelességek legyen, leg-
 ottan széllyel ofzlatni a' Gyűlést egy Hir-
 detmény által, mihelyest pártütői tanáts-
 kozásokat és Beszédeket hallándanak azok-
 ban. A' kisebb Népi gyűlésekre nézve,
 mellyekben politika letzkéket tart akár in-
 gyen akár bérért valamelly Tanító, jónak
 ítélte *Pitt* Úr azon Törvénynek meg-újí-
 tását, melly már ez előtt tizennégy elz-
 tendőkkel hozódott vólt minden afféle Tár-
 saságok eránt, mellyekben, a' Ház-népen
 kívül több Személyek is vagynak jelen.
 — *Fox* Úr nem hagyta helybe *Pitt* Mi-
 nisternek Feltételét, ezenn okokból 1.)
 Az *Ángliai* Konstitútzió szerént szabadsá-
 ga vagyon arra a' Népnek, hogy visgál-
 hassa az Ország' dolgainak folyamatját;
 de mindjárt nem lessz szabad a' visgálás,
 ha azt a' ki szól, minden szempillantás-
 bann el-hallgattathatja 's el is fogattathat-
 ja a' Magistrátus. 2.) A' mód nélkül va-
 ló szorongatás, mint a' példák bizonyítják,
 mindenkor Revolútziót szül: az okos sza-
 badság ellenben, fundamentoma a' tartós
 tsendességnek. — *Sheridan* Úr vádolta
Pitt Ministert, hogy Az, egésszen el-akar-
 ja rontani a' *Nagy-Britanniai* szabadságot:
 mivelhogy a' mostani Feltétele által, egye-
 nesen meg-támadta a' Jusokról szóló Tör-
 vénynek ötödik Tzikkelyét, mellyben a'

Nagy-Britanniai Népnek leg-főbb jussa vagyon meg-állítva. Arra az esetre, ha *Pitt* Minister' Feltétele, Törvényvé tévődnek voksok' többsége által: jelentette maga felől *Sheridan* Úr, hogy ő tovább nem lesz Képviselője egy néma Nemzetnek. — Voksra menvén a' dolog, negyvenhárom Tagok azt akarták, hogy egyátallýában tevődjék félre a' *Pitt* Úr' Feltétele: de kétszáztizennégyenn meg-eggyeztek annak rendszerént való fel-vétettetésébe, és három ízbéli fel-olvastatásába.

Az úgy nevezett Levelező-Társaság, ismét mezei-gyűlést tartott *London* mellett Növ. 12-dik napján, 's ez úttal is sok ezerekre ment a' Gyűlés' száma; úgy hogy nem másképpen lehetett meg-tudni az eggyező értelmet; hanem hogy a' kik helybe-hagyták a' Végzéseket: tartoztak egy fel-függesztett fejr' kezfkenő mellett fel-emelni a' kezeiket. Mind a' Királyhoz, mind az Ország-gyűlés' két Tábláihoz is készített különös Írásokat a' Gyűlés. A' melly Tagjai az Ország-gyűlésnek buzgóan mutatták magokat a' Nép' ügye mellett, minéműek: *Hg Bedford*, *Lord Lauderdale*, *Fox* és *Sheridan* Urak's a' t. közönséges köszönetet rendelt Azoknak. A' 29-dik Octóberi illetlenségekre és erőszakoskodásokra nézve, olly értelmű jelentést tett fel; hogy valamint átallyában minden zenebonáskodásokat utál; úgy a' 29-dik Octobe-

ri rendeletlenségeket is kárhoztatja. Egyes Személyek nyilatkoztatták a' Király eránt kedvetlenségjeket az említett napon, olly dologért, mellynek a' Ministerek az okai, t. i. az Igazgatásbéli hibás intézetekért. — A' szóban forgó gyűlés' napján, meg-vóltak rakva Katonasággal minden részei a' Városnak, 's kívül a' mezőn is feles számú Lovasság állott közel a' gyűléshez, mellynek azonbanbann egész tsendességgel lett az el-ofzlása.

A' gabona' árának igen nagyra lett nevededéséről magánosan tanátskozott Növ. 3-dikánn az Ország-gyűlés' Második Táblája: hanem *Pitt* Minister azt mondotta, hogy ez ollyatén tárgy, mellyel nem lehet hirtelenkedni, 's javasolta, hogy annak szorgalmatosabb meg-visgálása, és a' vizgálás által, annál foganatosabb segítő eszközöknek fel-találhatása végett, egy különös Kommissziót nevezzen ki maga kebeléből a' Gyűlés. Nevezett is, melly Kommissziónak Tagjai között vagnak: maga *Pitt* Minister; *Fox* Ur; és ama' híres Gazda Lord *Scheffield* is. Mint egyszeriben segítő eszközöket úgy kom-mendálta *Pitt* Úr: a' búza' és kenyér' árának eggyarányúságba való tevését; a' búza-lisztnek kukoritzá- vagy más gabona-liszttel való elegyítését: és az egész Országban fel-állítandó szabad folyamatiját az adásnak 's vevésnek. A' pálinka-főzésnek

meg-tiltását egy részről ugyan hasznosnak ítélte *Pitt* Úr: de más részről károsnak, úgymint a' melly által a' közönséges jövedelmek is kevesebbednének, és sok emberek meg-fosztódnának élelmek' keresése' módjától. — *Lechmere* Úr, az Árendátorokat és Gabona-kupetzeket vetette okául a' drágaságnak. *Fox* Úr, a' búza' és a' kenyér' árráról azt ítélte, hogy nehezen lehetne egyarányútlanságot találni a' kettő között. A' mi illeti a' kevert lisztből sült kenyeret, meg-lehet — *úgy-mond* — hogy nem hibázna annak az íze, de hibázna a' sikere. Fő-okául a' drágaságnak, a' hadat mondotta lenni *Fox* Úr. A' hasznot, melly a' pálinka-főzésnek meg-tiltásából fogna következni a' Publikumra, nagyobbak állította mint a' kárt: és ha tsak ugyan el nem akarna lenni erőss italok nélkül *Anglia*: meg-lehetne engedni, hogy külföldről hozódjanak azok bé, és a' bé-hozásra vetendő harminzadok ismét nevelnék a' Köz-jövedelmet. — *Pitt* Minister meg-ígérte *Fox* Úrnak, hogy Ő meg fog egyezni a' pálinka-főzésnek 12 hónapokig való meg-tiltásába. — *Smith* Generális, mint hírt úgy említette, hogy a' Ministériomnak úgy nevezett Ágenssei szedik fel az Országban mindenütt más Vevők előtt a' gabonát: de ezen hírt *Pitt* Úr egyátallyában hamisnak, és a' Ministériom' reguláival ellenkezőnek mondotta,

Frantzia - Országból. —

A' Direktórium, engedelmet kért Növ. 12-dikénn, a' Nemzeti-gyűlés' két Tábláitól, hadd kívánhassa a' *Páris'* környékébéli Közönségestársaságofztályoktól; hogy adó fejében, szállíttassanak azok 3 nap alatt, kétféle ezer mázsa gabonát *Párisba*. — Adott engedelmet a' Nemzeti-gyűlés.

A' *Frantzia* Nemzetnek leg-első öt Személyeiről, az úgy nevezett Direktórium, vagy Igazgató-Tanáts' Tagjairól, illő dolog, többséket tudni valamivel közönségesenn, a' neveiken kívül:

Réveillère - Lépaux, azon Ofztálya-ból vagy Departmánnyából való a' Közönséges-Társaságnak, a' mellynek neve: *de Maine et Loire*. Tagja vólt a' két előbbeni Nemzeti-gyűléseknek. Feleséges; igen gyenge test-alkotmányú. A' múltt esztendő' Májusának 31-dik napjai Revolútzio után, Törvény-óltalmánn kívül valónak, az az, mindenütt meg-ölettetendőnek hirdetődött ki, hanem e' folyó esztendő-béli Februáriusnak 7-dik napjai' fel-tétele szerént *Thibault*nak vissza-ültetődött a' Nemzeti-gyűlésbe. XVI. *Lajos'* prótzezfizusában a' Nemzeti-gyűlés' nagyobb részével tartott.

Reubell, Prókátor vólt a' Revolútzio előtt *Colmárban*: a' két előbbeni Nemzeti-gyűlésekben, Deputátusi fővel sokat dolgozott. Gyakran ült elől a' Nemzeti-gyű-

lésbenn, 's több ízben választódott Tagjává a' Deputátzióknak is. Nem voksolt a' 16-dik *Lajos*' prótezzszusában: mert Ő akkor, *Thionvillei-Merlin*nel együtt *Moguntziá*bann ostrom alatt volt. Annakutánna *Vándéba*, későbbben pedig a' *Rajnai* Sereghez küldődött Kommisszáriusnak. Hazáján belől erőssen ellenzette a' Robespierckedést (kegyetlen-hatalmaskodást): de más idegen Tartományokra nézve Ő se' a' leg-szelídebb lelkű Embernek mutatta magát: mint ki-tettzik azon Szövetségből, melyet Ő alkudott és kötött egygyik, *Frigyes-Belgyi*ommal; 's onnan is, hogy a' *Rajna*ig való ki-terjesztését *Frantzia*-Ország' határának, fundamentomául vette fel a' Német-Bírodalommal kötendő Békességnek. Ő referálta a' *Prussziai* Királlyal tartott alkudozásokat a' Deputátziónál. Az új Konstitútzió' ki-dolgozására rendeltetett Kommisszió'nak tizenegy Tagjai közül egy volt Ő.

Barras, *Frantzia*-Ország'nak déli részéből való. Nemes Szüléktől vette származását, és Katona volt. *Fréron*nal együtt Kommisszáriusságot viselt az *Olasz*-Ország' *Ármádiá*nál. A' *Párisi* két utolsó támadások' alkalmatosságával Őtet tette volt a' Nemzeti-gyűlés, a' maga fegyveres erejének Vezérjévé: 's hasznát is vette. E' folyó esztendő' Februáriussának 22-dik napján hozódott Végzés fzerént, Neki kellett

vólna, mint Közbátorságra-ügyelő Deputáció' Tagjának, *Armand-Letourneur*rel együtt *Napnyugoti-Indiákba* menni: de el-maradt az említett Végzésnek tellyesítése. XVI-dik *Lajos'* prótzeffzusábann, a' Nemzeti-gyűlésnek nagyobb részével tartott *Barras*.

Letourneur, de la Manche nevű Közönségestársaságofztályból (Departmánból) való. A' Departmánnya' neve is mindenkor utánna tevődött vólt ennekelötte az ő nevének, így: *Letourneur de la Manche*, azért; mivel más két *Letourneur* nevűek is vóltanak a' Nemzeti-gyűlésbenn, úgy-mint: *Letourneur de la Sarthe*; és *Letourneur de St. Leon*. Ingenieur Tiszt vólt, és ugyan azért választotta a' Nemzeti-gyűlés is, a' Katonai dolgokra ügyeltt Deputációja' Tagjává. Annakutánna *Vándéba*; késöbben pedig a' *Tuloni* Hajóssereghez küldödött Kommisszáriusnak. XVI. *Lajos'* prótzeffzusábann, a' Nzti-gyűlésnek kisebb részével tartott, az az, nem vokszolt a' Király' halálára. Kétfzer vólt Elölölője a' Nemzeti-gyűlésnek. *Napkeleti-Indiákba* rendelödött Kommisszáriusnak: de ezen rendelésnek nem lett helye.

Carnot, a' Revolútzio-kezdödéskor Ingenieur-Tiszt vólt: még pedig igen alkalmas. Deputátusságot viselt a' két előbbeni Nemzeti-gyűlésben, és a' Közjóra ügyelő Deputátciónak, mind *Robespierre*.

idejében; mind annakutánna is volt Tagja. Még 1793-dik éftendőbenn úgy ítélte Ő, hogy *Belgyiomot* eggyesíteni kell Fr. Országgal; és hogy a' *Vándéi* pártosoknak közönséges kegyelmet kell hirdettetni. Nagy részét a' hadi munkálódásoknak Ő kormányozta. Egyfzer el-vádoltatott *Fréron* által: de ezen vádlásnak semmi sikerre nem lett. Azt ítélte volt *Fréron*, *Carnot*ról; — hogy hasonló lelke vagyon ennek a' *Barréré*hez; szíve, a' *Collot d'Herboisé*hoz, feje, a' *Billaudé*hoz. 16-dik *Lajos'* protzeffzusábann, a' Nemzeti-gyűlésnek nagyobb részével tartott *Carnot*. Direktórium' Tagjává lett választatását, a' midőn meg-értette volna: így írt a' *Vének'* Tanáttsához: „Nehezenn esik Némek el-hagyni a' Törvényeknek ditső szent helyét, 's életemnek újj pályáját kezdeni. Félelemmel fogadom el ezen választatást: de egyfzersmind azzal a' bizodalommal, mellyet, eggy illy felséges dolog önt bém. Esküszöm, hogy a' Hazához szerezettel, 's a' Konstitútzióhoz hívséggel viseltetni meg nem szűnök; és hogy az emberiségnek 's igazságnak örökös fundamentomához vonzó erőss ragaszkodásom soha változást nem fog fzenvedni.“

(*Sieyès*, Jesuita volt a' hajdani időkben. Négy éftendővel ez előtt meg-kínálódott a' Párisi Püspökséggel: de fel nem vállalta azt. Az újj Konstitútzió ellen tett volt némelly ki-fogásokat. A' Direktorságot azért nem vállalta fel, mint már jelentettük: mivel az Ő ítélete szerént, Direktórium' Tagjának ollyan

Személynek kell lenni: a' kihez közönséges bizodalommal lehessen a' Nemzet. Ő pedig — úgymond — éppen nem reménylheti azt, hogy meg-nyerhesse a' Nemzetnek köz-bizodalmát; úgymint a' ki felől, a' részekre-szakadtt Nemzet' Felekezetei között egy se' hitte, hogy véle tartana. — Az először választatódott öt Tagjai után a' Direktóriumnak, leg-több voks ment volt *Cambacérès-re*, a' ki minekelötte Tagjává választatódott volna az előbbeni Nemzeti-gyűlésnek: Elölülője (Prézese) volt a' l' *Hérault* nevű Közönséges-társaságosztálybéli Criminális Törvényfőeknek. Volt Prézese egyfzer az említett Nemzeti-gyűlésben is. Igen meg-különböztette magát tudománya és okossága által, mind a' Törvényhozásra mind a' Közjóra-ügyelő Deputátzióiban a' Gyűlésnek. XVI-dik Lajos' protzellzusának alkalmatosságával, egy volt Ő azon Tagjai között a' Nemzeti-gyűlésnek, kik úgy ítéltek, hogy a' ki-mondott szententziának végre-hajtását el kellene halasztani. — Ki nem maradt volna talán a' Direktórium' Tagjai között: ha a' neve benne nem lett volna egy Levélbenn, melly éppen akkor érkezett egy Ki-költözött Frantzia Gróftól a' gilljotinoztatott *Lemaitre*-hez, midőnn a' Katonai Kommisszió előtt folyt volt már Annak az ügye.)

Fréron, a' ki egy volt az előbbeni Nemzeti-gyűlésnek leg-szóban forgóbb Tagjai között, se' a' Nemzet, se' a' Kollégái nem választatták a' mostani Nemzeti-gyűlés' vagy Törvényhozó Test' Tagjává: Nép' Képviselőjéből tehát vissza esett közönséges polgári állapotra. Ez, annál szembe-tünőbb dolog, mivel *Fréron*, még *Tallien*-nél elébb mérésflette volt szemben meg-támadni *Robespierret*, és igen siettette Annak meg-bukását. — Nem választatdta azonban Tagjaivá a' Törvényhozó-Testnek az ollyatén Tagjai is az előbbeni Nemzeti-gyűlésnek, kik az abban mind végig

meg-szenvedődött Követői közzül *Robespier*nek leg-esmeretesebbek, úgymint: *Gaston, Turreau, Francastel, Louchet, Frecine, Leblanc, Edouard, Taillefer, Levrin, Armonville, Noel-Pointe, Basal, 's Isere*. A' kik tüzesebb *Robespier*-isták voltak ezeknél az előbbeni Nztigyülésben — számszerént 62-en — áreftomra ítélődtek, következképpen tárgyai se' lehettek az új választásnak. Illyenek: *Thüriot, Cambon, Dühem, Dávid, Vouland, 's a' t.*, kik már most ugyan az *Amnestia* után szabadon járnak *Páris*ban (a' hol vagyon *Barrere* is, a' mint írják): de tsupán közönséges polgári fővel: azért is nem olly hathatós mérgű többé a' fülánkjok. — *Tronchet* és *Troncon du Coudrai*, kik közzül amaz, a' szerentsétlen Király; a' másik pedig a' szerentsétlen Királyné mellé rendelődött vala Védelmező-Prókátórul, Tagjaivá lettek a' Törvényhozó-Testnek. Lehetett volna *Dambray* is, ki az előtt Rojalistának volt ki-kiáltva: de nem lett.

B é t s.

Annyi vágó-szarvas-marhát hajtának el tegnap az Armádiahoz *Béts* Városa alatt, hogy a' Közönséges-Ispotály előtt lévő alkalmas szélességű úttza, hét órától fogva kilentzig, szakadatlanul tele volt az elébb elébb haladó marhák' tsoportjával.

(A' küldendő Rajzolatokról, jövő postán fogjuk tudósítani E- Olvasóinkat.)

A'

TSÁSZÁRI és KIRÁLYI FELSÉG'
ENGEDelmével.

o o o o o o o o

46.

Költ Bétsben, Karátson-Havának (Décembernek)
8-dik napján, 1795-dik Esztendőben.

Hadi és Békességes Környütlállások.

Gróf Clerfayt' Tudósításai.

Ott Generális jól le-szabdaltatott a'
Frantziák közzül Név. 20-dikánn a' Ger-
mersheimi úton; egynehány Tilzteket 's
számos Közembereket el-fogatott; és két
bé-szegzett ágyúkat nyert. — Ez alkalmatossággal is, magokhoz illendőenn viselték magokat *Vurmser* Hufzárjaink.

Név. 25-dikén, a' *Pisgrü* és *Zsurdán'*

B b b

vezérlése alatt lévő két Fr. Seregek egybe akarták magokat kaptsolni *Cuselnél*, de három Fr. Regementeket, melyek eszközei akartak lenni az eggyesülésnek, meg-támadtatott *Nauendorf* Generális, Kapitány Gróf *Trautmannsdorf* által, ki is egy Ühlánus-Svadronnyával nem csak vissza nyomta a' 3 Fr. lovas Regementeket, hanem el is fogott közülök egy Tisztet, 's egynéhány al-rendű Katonákat.

Zsurdán (Jourdan), magához vévén *Lefevre* Generális' Osztályát, a' mely *Düsseldorfnál* állott volt, kettős erővel szándékozott a' *Nahe* vize felé nyomulni. Meg-értvén Gr. *Clerfayt* ezen szándékot, össze-vonta Népet *Bingen* és *Kreuzenach* között, a' *Kaiserslauterni* tanyát meg-erősítette, 's *Kray* Generálist az Elöljáró-sereggel *Lautereckhez* küldötte: azonközben pedig *Felső-Rajnai* Seregünk a' *Kaiserslauterni* tanyához tsatolta magát.

Az ellenség, tizedik Nővenbertől fogva 15-dikig, vezgett mintegy ötezer Embert; huszonkét ágyúkat; muníziós szekeret többet száznál; és mindenféle Magazínokat. — Részünkről az említett időt zikkely alatt, tíz Fő-Tisztek; 's kétszázhatvankét alsóbb rendű Katonák maradtak halva; Sebbe-estek: ötvenhárom Fő-Tisztjeink és ezerhat százhuszónhét alsóbb rendű Katonáink. — Részzerént fogságba estek,

reflzerent nem találtattak száznegyvenkilentz Embereink.

Gróf Wurmser' Tudósttásai.

„*Mannheim*bann az Ispotálybéli beteg és sebess Frantziák' száma százkilentzvenhat főből állott: egészségesek pedig kilentzezerhét százhatvanketten jöttek ki onnan hadi fogoly fővel, kik között háromszáznyóltzvan kilentz Tisztek vagynak.“

„Tulajdonképpen való frantzia ágyút huszonnégyet kaptunk *Mannheim*ban, hanem azokkal együtt, mellyeket a' Frantziák vettek vólt által a' Palatinátusaiaktól: kaptunk mind ötfze háromszáznyóltzvanhármát: tulajdonképpen való frantzia puska maradt ránk négyezernyóltzszáznegy, hanem azokkal együtt, mellyek a' Palatinátusiakéi vóltak a' Frantziák' bé-mene-tele előtt: tizenötezernyóltzszáznegyvenegy; zászlót kaptunk tizennégyet, mindenféle sok munízióval; karddal; és különös darabokban lévő puska- és kard-részekkel együtt.“

(*Lauer* Ingenieur-Generális, nem különben Pattantyús-Generális *Unterberger*, igen magasztaltatván *Gr. Wurmser* által, középfszerű Vitezeivé lettek a' *Mária-Theresia*' Réndjének. Az *Iffju Báro Lauer* Ing. Kapitányon kívül, *Ebner* Ing. Májor, és Pattantyús-Kapitány *Perzel* is kaptak kis Keresztet.)

A' Német-Birodalomnak *Regensburgi* Gyűlése' eleibe 27-dik Nóvemberben terjéltödött Tsáfzári Végzésről, említettünk

már annyit a' múltt postán, hogy a' fzerént: *meg nem engedik még a' mostani környüállások a' Frantziákkal való Békesség-alku-kezdést.* Ezen állítás' nyomos okainak, oda megy ki a' summája: hogy a' Német-Birodalom' részéről meg-tevődött immár a' békéllés eránt való szíves próba: de a' *Frantzia Nemzet'* Igazgatói el nem fogadták e' részben a' Német-Birodalom' ajánlását: sőt olly dölfös akarattjokat nyilatkoztatták, melly fzerént tsak úgy nyerhetne a' Német-Birodalom Békességet a' *Frantzia* Közöséges-Társaságtól, ha meg-eggyezne előre benne, hogy a' *Frantzia* és Német-Birtokok között határ-líne-ául tevődjék a' *Rajna* folyó-vize. Négy rendbéli Próba-írárok vóltak mellé téve a' Végzésnek, mellyek közzül a' két el-sőt, Német-Birodalmi Vice-Cancellárius Hertzeg *Colloredo* botsátotta e' folyó esztendőben Július' Hónapnak 25-dik és 31-dik napjainn a' *Bétsi Dánus* Követhez *St. Saphorin* Úrhoz, kinek jelentésére mindjárt fel-vállalta a' *Dániai* Udvar, a' Német-Birodalom és a' *Frantzia Nemzet* között kötendő Békesség' dolgában való Közbenjáróságot, a' minthogy a' *Dániai* első Minister Gróf *Bernstorf* írt is Augustusnak 18-dik napján a' *Koppenhágai* *Frantzia* Ministerhez *Grouvelle* Polgárhoz, melly Levél, a' fellyebb említett Próba-Írárok közzül harmadik. A' 4-dik Próba-Írás,

Grouvelle Polgár' felelete, mellyel Ő, 12-dik Septemberben válaszott Gróf *Bernstorff*nak. Ezen Válaszbann, így adta elő a' Közjóra-ügyelő *Frantzia* Nemzet-gyűlési Deputátzió a' maga értelmét: A' (Fr.) Közönséges - Társaság, meg nem eggyez, (a' Német-Birodalom' részéről) fel-tevődött armistítiumba (Fegyvernyugvásba); annyival inkább semmi rendelést a' *Frantzia* Kormányfzék nem teszen egy Kongressznek (*Frantzia* és Német Deputátusokból álló elegyes Tanátsnak) fel-állítása eránt, mind addig, míg a' Békesség munkája végre nem hajtódott, és tsupán a' maradt fenn a' Fr. Közönséges-Társaságnak, hogy jól el-intézzé, 's bátorságossá tsinállyá minden hafznait, azon Hatalmaságokra nézve, a' kik részt vettek ebben a' kegyetlen hadban.

Olasz - Országból. —

S. Pier d' Arena ellen, hasonló próbát tettek a' *Frantziák*: mint a' millyenre vetemedett vólt egy nappal az előtt *Tauferer*: el-vitték onnan, a' mit találtak a' *Szárdíniai Király*' só- és tobák-magazínomjaibann, és a' kasszákban. — A' *Bétsi Udvari Újság*, százezer forintrá teszi azt a' *Tsászári Sereg*' számára rendeltt summát, mellyet el-tekített *Báró Tauferer*: a' liszt-'s gabona-béli és más egyéb prédának is éppen az utólsó részét rakták vala már hajókra *Tauferer*' Emberei, midőn rajtok

hajtott *Bazzio* Uhlánus Kapitányunk, 's közölök egy tsoport hátra-hagyván két ágyúit, nagy sebességgel hajókra vette magát; más tsoport pedig résszerént le-öldösödött; résszerént széllyel-verődött. — *Mohr* nevű Uhlánus Káplár vette üzöbe 's fogta el magát *Tauferert*, kinek segítségére *Frantzia* Vezér *Scherer*, jó számú Népet szándékozott ígérete szerént küldeni: de szándékának jókori tellyesítésébenn, az ellenkező szelck által meg-gátolódott.

Garesio alól Nóv. 14-dikénn: — „Báró *Mészáros* Uhlánussainak egy Svadronnyával; és egy *Erdödy* Huszár-Svadronnal, *Milesimó* Városából *Céva* alá költöztem vólt a' napokban egy völgybe, hogy közelebb lehessek *Mondovi*hoz, a' hol tartják szénájokat Arendátoraink: de a' Frantziák' mozgásához képest, parantsolatot vevék, hogy el-hagyván *Ceva-allyai* tanyámat, erre a' helyre nyomúllyak, a' hol most vagyok. Itt is völgyben tartózkodunk: még is érezzük a' hideget: hát a' hegyek' tetején lévő Őrállóink, hogy ne éreznék? Sokszor eső esik nappal, 's éjtszaka meg-fagy. A' *Szárdíniai* Királytól ingyen kapunk szalonnát. Húst drágán és ritkán lehet kapni. Ugy halljuk, hogy a' Frantziáknál még szűkebb az eleség. Sokan közölök tsak nem mezítláb járnak; mert a' melly tíz ezer tzipő tengeren szállítódott vólt számokra nem régibenn; An-

glusok' prédájává lett: azért is, midőnn azt mondják a' *Frantzia* Generálisok Katonáiknak, hogy ha tsak vissza nem visszük a' Ts. K. Seregtől *la Rivierát* (a' *Génuai* tenger-melleyeket) nem lesz jó téli-quártélyok; a' *Frantzia* Katonák, lábbélt kívánnak Generálissaiktól. — Ennek-előtte a' *Frantziák*, nem örömet adtak szolgálatot magok között, a' hozzájuk által-szökösött külső Nemzetekbéli Katonáknak: de most öt Kompania Szabadsereget állítottak fel azokból, úgymint egy Németet; egy Magyar; egy Horvátot; egy Olaszt; és egy Pedemontziumit. Ezeknek a' Vezérjeik is szökött Tisztek. Már próbát is tettek vélek: de rossz ki-menetellel, mert hogy ellenünk jött a' Pedemontziumi Kompania: százhatann által-szöktek hozzánk belőle, és tsak négyen tértek vissza. A' Báró *Tauferer*' Kompaniája is rosszul járt: *mint már bőven meg-írtuk*.

Tegnapelőtt érkezett Bétsbe a' Tudósítás, hogy a' *Frantziák* meg-verekedtek már *Devins* Vezérünk' Seregével, és ez úttal nekik láttatott kedvezni valamelly részben a' fzerentse.

Nagy - Britanniából. —

Az úgy nevezett Levelező - Társaság, Növ. 12-dik napján tartott mezei nagy gyűlésésében: *Bedford* Hertzeg, Lord *Lauderdale*, *Fox*, *Sheridan*, *Grey*, *Curwen*, és *Sturt* Urakon kívül, rendelt még közön-

séges közlönetet a' *Wigh-Klúb* nevű Társaságnak is, mellynek Tagjai a' leg-tehetősebb Lakosokból állanak: 's azt is végezte, hogy Növ. 20-dik napján ismét tartson hasonló gyűlést, azon Kérő-Írásoknak foganatja eránt, mellyeket a' Királyi Felséghez, és az Ország-gyűlésnek két Tábláihoz intézett.

A' fellyebb említett *Wigh-Klúb* nevű Társaság is, tartott vólt egy rendkívülvaló gyűlést, *Bedford* Hertzegnek előlülése alatt, 11-dik Nővemberben, 's következendő értelmű Végzéseket hozott: 1.) Vakmerően lett meg-támadtatását a' Királyi Felségnek, nagy írtózással és útálattal értette a' Klúb. 2.) Kézf mindenképpen elő-segíteni a' vétkes Személyeknek büntetésre való vonatztatását, meg-lévén felölle győzettette, hogy elégségesek e' végre az eddig való Törvények. 3.) Felette nagy szomorúságot okoz az azonbann a' Klúbnak, midőn látja, hogy az említett történet alkalmazóságúl vevődött, egyg olly Törvény csinálásnak sürgetésére, a' melly ostromollya a' nyomtatás- és vizsgálásbéli szabadságot; semmivé teszi a' Népnék azon jussát, melly szerezént Infántziákat kézfíthetett Az eddig; és ekképpen, rontja a' Konstitúziót. 4.) Igen szükséges tehát, hogy Infántziák' kézfítése végett Népi-gyűlések hívódjanak össze, vagy más Intézetek is tevődjenek, mellyek által fel-lehessen tar-

tani a' Nép' jussait. 5.) Ezen Végzésc-
ket ki kell nyomtattatni.

Spanyol - Országból —

A' Frantziáknak meg-engedte a' Ki-
rály, hogy a' *Cadixi* Kikötőhelybe szállí-
tott *Angliai* prédájokat *Cadixbann* el-ad-
hatják: de szintén úgy meg-engedte az
Ánglusoknak, hogy a' mit a' Frantziáktól
nyernek, bé-szállíthatják a' *Spanyol* Kikö-
tőhelyekbe, 's ott el is adhatják. Mint-
hogy pedig *Portugallia — a' Mádriti Ud-
var' magyarázása szerént —* nintsen had-
ban a' *Frantzia* Közönséges-Társasággal:
ez okon, ha a' Frantziák, Portugallusok-
tól nyertt hajókat szállítándanak bé a' *Spa-
nyol* Kikötőhelyekbe: nem fogja azokat
hadi szabados prédáknak esmérni a' *Spa-
nyol* Udvar.

Azon *Ánglus* hajók, mellyeket a' Fran-
tziák, 15-dik Octóberig szállítottak bé a'
Cádixi Kikötőhelybe, tizennégy millió
piászterre betsülődtek. “

„ Nagy hafzonnal küldözik hajójaikat
a' *Spanyol* Kereskedők a' frantzia partok-
hoz: mert mivel kész pénzzel fizettetik a'
portékák' árát: igen óltsón kapják azo-
kat. “

Frantzia - Országból. —

A' Nemzet' Elöljáróinak fő gondja:
a' pénz' állapota- és a' katonai fenyték-bé-
li nagy hibáknak megorvoslása.

Caillard Polgár, tsak bé - tekintte Fr.

Ministeri fővel *Berlin*be, 's mindjárt el-pa-rantsolódék onnan — a' mint írják *Pá-risból* — a' *Hessen-Casseli* Landgráfhoz. — Nemzet-gyűlési Tag *Ysabeaunak* az Ötse, lessz *Berlini* Frantzia Követ *Cail-lard* után.

Yriarte, a' ki Békességet alkuvék a' *Spanyol* Udvarnál *Basileábann*, *Párisba* ment, és Helytartójául, *Don Valegot* hagy-ta *Basileábann*.

Eggy Udvartól sintsenek annyi Mini-steri - Emberek *Párisban*, mint a' *Prussziai*-tól. Követségi - Belső-Tanátsos *Gervinu-son* és *Rhode* Grófon kívül, ott vólt Növ. 13-dikánn a' *Londonba* rendeltt *Prusszus* Követ *Báró Jacobi* is; oda indultak az említett napon *Basileából* *Bohm* és *le Roux* Pr. Követségi - Tanátsosok is. Vár-ták már akkor oda *Sandoz - Rollin* Köve-tet is, és *Báró Tarrachot*, a' kit *Madrid*-ba küldött a' Pr. Király.

Elegyes Tudósítások.

Brüsszelből Növ. 10-dikénn: — „A' *Sogne* erdőbe tsoportozott Pártosok köz-zül harminczan fogattattak el ez előtt ne-gyed nappal, és az ide-való tömlötzökbe hozattattak. Bizonyosnak mondatik, hogy a' Pártosoknak egész szándékjuk vólna egy olly *Vándét* formálni *Belgyiomban*; mint a' minémüt *Frantzia-Országban* formáltak a' Királytkivánók. Mind itt *Brüsszelben*,

mind sok más Városainkban is tudódnak ki olytatén Személlyek, a' kik több több Követöket szerzetek az említett Pártosoknak. “

Konstántzinápolyból Sept. 25-dikénn: „ Az *Orosz* Követ, a' *Reis-Effendi*hez küldi a' napokban az *Orosz* Tolmátsot *Fonton* Urat: hogy kívánna újra is egyenes választ a' *Reis-Effenditől*, a' még ki nem elégített kívánságára az *Orosz* Tsáfszárnénak: de ez úttal se' nyerhetett tőle semmi világos feleletet, sőt panaszlotta a' Követnek, hogy nem is egész illendőséggel fogadódott a' *Reis-Effenditől*. Satisfactiót (elégtételt) kívánt tehát e' részben a' Követ a' Portától; de nem nyert: minnekokaért mindjárt egy Kurírt indított *Petersburgba*. “

Magyar Ország.

Pestről Nov. 30-dikánn: — „ Királyi Fő-Hertzeg Locumtenenssünk naponként el-jár az Itélőszék' Üléseibe, 's igen bölts és természeti egyenességű ítéleteket szokott hozni. Tsak valami két Ülésekben nem jelenhete meg közelébb, egy kevés változása miatt. — Nállunk kemény hidegek kezdettek lenni. — Tegnap, *Tör-gös-Sapha* nevezetű Víg-énekes-játékkal mulatta a' Magyar Teátromi Társaság Hallgatóit, kik olly számmal voltak, hogy dugva tele volt a' Teátrum: de valóban úgy is ki-tettek magokért, a' Magyar Ját-

ízők, hogy játtzássoknak semmivel se' há-
gott eleibe, az a' német játtzása ezen Da-
rabnak, mellyen én személly szerént jelen
vóltam Bétsben."

Esztergomból Decemb. 2-dikánn: —
„Országunk' Prímássa, Hertzeg *Batthyá-
ni* Jósef Ö Eminentziája, nállunk tölté a'
múltt egész Hónapot. Ide érkezésénn
ezenn áldott Fő-Méltóságnak szívünk-
ből örvendettünk; de tsak hamar történt fekvő
beteggé levése, nagy szomorúságot
szerzett bennünk. Betegségének mindaz-
által köszvényre lett változása, enyhítő re-
ményiséget nyújt minékünk az eránt, hogy
jó Atyánk' kegyelmeivel még hosszabb
szerentsénk is lessz élni. Már hálá Isten-
nek meg is menekedett most ezen nyögös
betegségtől; úgy hogy járkálhat 's dolgoz-
hatik is. A' Mindenható Isten tartsa meg
zöldellő vénségben, jó erőben, Hazánk-
nak ezen meg-betsülhetetlen oszlopát."

Aranyos-Marótról Növ. 20-dikánn:
„Néhai Gróf *Brunszvik* Antal Fő-Ispá-
nyunk' halálával üressen maradott Fő-Is-
pányi-székebe N. *Bars* Vármegyének, e'
folyó Hónapnak 9-dik napján pompásan
bé-ültetődék itten mint Administrátor,
Mélt, *Zsadányi* és Törökszentmiklósi *Al-
másy* Ignátz Septemviralista és Udvari Ta-
nátos Ur, ki is, a' Tek. Karok- és Rendek-
hez tartott bé-köszöntő szép Beszédébenn
épületesenn elő-adta a' N. Vármegyének

eredetét, 's Hazánknak jó fundamentomú és intézetű állapotját. Válaszolt Ő Nagyságának a' Nemes Gyülekezet' képében, Vice-Ispányunk Tek. *Simonyi* Úr. Annakutánna, Királyi parantsolatok' fel-olvasztatásával, 's a' közjót illető egyéb tárgyaknak is fel-vétettetésével, vóltaképpen belé kezdett bölts Administrátorunk, méltóságos hivatalának folytatásába: mellyel vége lett a' Közönséges-gyűlésnek, és Administrátor Ő Nagysága, szaznegyven Személlyre terítettett asztalokon vendéglette meg mind a' Megyéjebéli, mind pedig a' más Vármegyékből e' jeles tzeremóniára ide sereglett Uraságokat, a' *Bétsi* Érseknek *Migázzi* Cárdinálisnak idevaló Kastélyában.

Debretzenből Név. 26-dikán: — „E' folyó Hónapnak 23-dik napján állíttaték bé T. *Sárvári* Pál Úr, az itt lévő Reformátum Collégiumban Filozófiát tanítandó Prófeffzori hivatallyába, következő tzeremóniával: A' közönséges letzkék' tartására rendelt nagyobbik Szálában vagy Auditóriumban, fel-gyülekezve lévén dél-előtti 9 órakor mind a' Világi mind az Egyházi rendből való Elöljárók, valamint a' Deák Ifjúság is: Fő-Curátor Tek. *Rédei* Ferentz Királyi Tanátsos Úr illy summájú Beszédet tartott: „A' végre gyülekezünk ide, hogy az Isteni bölts Gondviselés által rendeltetett, és tőlünk is ren-

desen hívattatott Tisz. Tudós *Sárvári* Pál Uramat, a' Filozófiának tanítására beállítsuk: melyre nézve Tiszt. Prófeßzor Uram! tessék Kegyelmednek a' maga Tanítói-székebe fel-menni. " Ekkor, az Éneklői-kar, mely az egész Deák Ifjúság közzül szokott ki-választatva lenni, el énekelt kedves lassú hanggal a' negyvenkettődik Zsoltárnak első Versét. Ennek végzödésével, egy Orátziót mondott T. *Sárvári* Úr a' Kathédrából, mely Orátzió-bann, igen szép deáksággal velösens adta elő a' Filozófiának természetét közönségesen, 's különösen annak némelly részeit: valamint az azt tanítóknak és tanulóknak kötelességeiket is. Áldást kért annakutánna a' Mindenhatótól, mind a' maga mind Tanítványai' fáradozásira; esedezett Fels. Királyunkért; Hazánkért; Kollégiomunkért; 's Városunkért; és mind külső mind belső Elöljáróinkért. " Hogy le-jött a' Kathédrából, akkor ismét a' T. Fő-Kurátor szólott illy formánn: „Tiszt. Prófeßzor Uram! Tellyes reménységgel vagyunk a' felöl, hogy Kegyelmed a' maga Prófeßzori hivatalának tökéletesen meg fog felelni, melyre a' jó Isten segítse is Kegyelmedet: a' több T. Prófeßzor Uraiméknak ezenn T. Férjfiút Társsúl, a' N. Tanuló-Ifjúságnak pedig Tanítóúl ajánljuk. "

Béts.

Tsászárné ö Felsege, szerentsésen szült a' múltt Pénteken délutánni négy óra után

egy Főhertzegasszonykát, ki is szokott tzeremoniával meg-kerefztelődött.

Az Iffjú Báró *Hunyadi* ö Nagysága, Hitves-Társúl jegyzette el - magának Gróf *Pálffy* Franciska Kisaasszonyt, | Néh. Nagy Mélt. Gróf *Pálffy* János *Poson* Vármegyei Főispány Iffjabbik Leányát. M. Gróf *Alt-han* Maximilián pedig, ki ez előtt a' *Blan-kenstein* (régebben *Hadik*) Huszár Reg. jében Kapitányságot viselt vólt: *Lintzben* lakó Gróf *Türheim* Kisaasszonyt.

A' Tudományok dolgában felállítottott Kommissziónak első két Tagjai: Directoriális Vize-Prézes Gróf *Rothenhahn*; és a' Fő Törvényték V. Prezese, Udv. Tanátsos *Hahn* Úr.

Nevezetes Tagjai még a' Tudományokra ügyelő Kommissziónak: *Sonnenfels*; *Birkenstock*; *Tzippe*; és *Frank* Udv. Tanátsosok, nem különben a' Ts. K. nagy Könyves-háznak első Örzője *Dénis*; az Universitás' Bibliothekáriussa *Hochstaetter*; és *Prink* Urak, kik mind hárman Tagjai vóltak a' néhai Jesuita - Rendnek.

Stokholmbann, ki-nyilatkoztatta magát az a' Személy, kiről fundamentomosság vólt, hogy az Igazgató Királyi Hertzegre akart vólt löni 18-dik Octóberbenn, és önként büntetésre ítélte magát méltónak: de nem tsak kegyelmet nyert; hanem még a' neve is el-halगतódott.

Az Angliai Ország-gyűlés' Második Táblájának igen nevezetes Tagjáról Fox Úrról Anekdótum.

Természet szerént is tüzes Ember Fox Úr; az Angliai élés módja, és az Ország-gyűlésbéli gyakor ellenkezések által pedig még tüzesebb természetűvé lett: hogy tehát meg-őrizhesse magát a' guta-ütéstől: mindennapi szokásul vette fel magának, hogy a' midőnn éjféli tizenkét óra tájban le akar fekünni: jeges vízbe bé-áztatott 'semlye-darabok állanak már akkor mindig készen: azokat tiszta keszkenő közé rakatván bé-kötteti vélek az egész fejét, 's úgy alszik. — Ezen szokását Fox Úrnak, egy most Bétsben lévő jó Barátja beszélette.

* * * * *

Tudósítás.

Szándékoztunk Hírmondónknak mostani Szakaszához Jósef Locumtenens Ő Kir. Fő-Hertzségsége' képét rézre mettetni, de sok utánna való járásunkkal se' mehattunk reá, hogy jól el-talált képét kaphattunk volna. E' folyó Szakasz' eleibe tehát le-küldjük Nunko vis' Monumentumát, melyet a' Grammatika' eleibe is tettünk. Fogunk küldeni egy más Rajzolatot is, t. i. a' múltt Sept. ben Lisbonában tartott ott igen nevezetes és kapós Spectaculumnak summás le-rajzolását, melly szemléltetni fogja: Mint szoktak ott gyalog Emberek a' vad bikákkal veszekedni, 's azokat mi módon ölik meg sebes futtokban? Ezen Rajzolat, két Originális Rajzolatokról készül. A' meg-ígért Le-írást se' mulatjuk el közleni a' Rajzollal együtt.

Magyar Hírmondó.

XXXXXXXXXX

47.

Költ Bétsben, Karátson-Havának (Décembernek)
11-dik napján, 1795-dik Elztendőben.

Hadi Környütlállások.

Báró *Devins*, a' ki Vezére vala az Olaszországi Seregnek, beteges állapotja miatt nyugalomra botsátódott. — *Klebeck* F. M. L. elébb az Olaszországi Sereghöz: de később a' *Rajnai*hoz rendelődött — *Beaulieu* és *Lilien* F. M. L. ok, kik között az elsőbb a' Fő Quártély mesterfábot kormányozta: által tevődtek a' *Rajnai* Seregtől, az Olaszországihoz. — Generálisságra emelődtek Obersterségből: *Simson*; *Nicoletti*; és *Brabeck* Urak. (Az utol nevezett, olly fel-tétellel: ha elő-kerül.)

Olasz - Országból. —

(Az itt következő Előadásoknak olvasásában nagy hasznát lehet venni annak a' Mappának, mellyet mi, illy tzim alatt küldöttünk völt E. Olvasóinknak: A' Frantziák ellen folyó Hadakozásnak Teátroma Felső Olasz Országban. Több illy hasznos, és Európában egy Újság mellé sem járuló ajándékokkal is örömet kedveskedünk Mi: de szükség, hogy ezen szándékunkbann Előfizetőinknek nagy száma által segítődjünk.)

A' *Devins* Generális' kormányozása alatt volt Ts. K. Sereg' idei törekedéseinek szereztsés kezdetét, így írta le egy érdemes Tagja az említett Seregnek: *Devins* Hadi-Vezér még *Médiolanumba* se' jött volt: midőn már Áprilisnek 9-dik napján mozgásba tette az egész Ts. Kir. Armádiát. Tizenötödik Áprilisben *Pedemontzium* Tartománya' *Montferrat* nevű Hertzegeégének *Acqui* Városánál táborba szállott az előljáró Sereg. — Maga *Devins*, *Rukavina* Obersterrel együtt még Áprilisben előre járt volt vizsgálódni *Dégóig*; az után *Turinba* ment, honnan tsak hamar *Alexándriába* térvén vissza, parancsolatot adott ki Májusnak 31-dikén, hogy *Nádasdi* Regementje és két Horvát *Batalionok* indullyanak éjfélutánni négy órakor *Dégó* felé; azokat kövesse reggeli hét órakor *Antal* Fő-Hertzeg Regementje; ezt ismét kilentz órakor a' *Reiszkié*; a' *Reiszkiét* tizeneggy órakor az *Alvinczié*'s a' t. Mi (t. i. a' *Nádasdy* Reg. béliek) *Devins* Vezérrel együtt Jún. 2-dik napján *Dégóba* érkezünk, 's mivelhogy *Dégón* túl szekerűt többé nintsen: el-hitettük magunkkal, hogy ott fogjuk a' nyárat tölteni: a' mint-hogy sátorokat is vertünk, 's ettünk itunk a' midőn volt mit. 5-dik és 6-dik Júniusban, hozzánk érkezett a' fő-quartély is: a' midőn említett vélekedéssünk-

ben még inkább meg-erősödtünk. Egyfzer azonban tsak el-tűnt *Devins* Vezérünk, 's az előttünk fekvő vidékeket egészen *Karkareig* (melly már a' *Genuai* földön vagy) el-járván, nem tsak vizsgálódott; hanem utakat is tsináltatott, és vissza se' tért többé valamint a' *Noë* galambja; hanem 13-dik Júniusbann rajtunk küldötte a' parantsolatot, hogy *Nádasdy* Reg. je, két Horvát Bat. okkal együtt, *Karkare* és *Altare* nevezetű Helységek közzé, minden nehéz bagázsia nélkül előre nyomúllyon. Szekereinket és sátorainkat tehát *Dégónál* hátra-hagyvann, a' kinek lova vólt, ló-háton, a' kiknek pedig nem vólt, *per pedes Apostolorum* más nap délutánni két órakor, a' ki-rendeltt helyre, egy nagy magas hegyen lévő gesztenyés erdőbe el-érkeztünk, a' hol én tsak hamar gesztenyefa-gallyakból konyhát, és ebédlő-házat készíttettem, mert némelly Tisztbarátim meg-kértek, hogy reájok is főznék, úgymint a' ki két katlankát is hoztam a' nyereg' kápájában. Azonban, midönn a' konyhának és ebédlő-háznak leg-jobb hasznát akarnánk venni: parantsolatot kapunk, hogy Jún. 20-dikánn, éjféltutánni négy órakor talpon legyünk, és kövessük *Rukavina* (már ekkor) Generálist, a' ki negyedfél óra tájbann el-érkezvén, vitt bennünket egy nagy hegyre, a' honnan

mind a' tengert mind a' frantzia Seregnek is egy darab részét jól ki-láttuk. Ott meg állapodvann el-vártuk *Devinset*, a' ki onnantúl fogva mindenütt előttünk lévén, egész *Szavonaig* vizsgálódott, és minek-utánna a' Várost, a' Tenger-parttal egy-együtt, egész *Vádóig* fel-vétette volna: estve felé, valami egy óránnyi járó földre vissza-húztuk magunkat, és meg-pihentünk, melly pihenés igen szükséges volt, a' Tiszteknek szintúgy valamint a' Köz-népnek: mivelhogy mindnyájan gyalog voltak. Én ugyan el nem hagytam magamtól a' lovamat: de a' kösziklás-meredek-hegyeken, hogy lovammal együtt nyakamat ne szegjem: *per gyalog* jártam a' lovam előtt; 's úgy ki-fáradtam a' nagy hévségben, mint a' jó Koppó a' hamis Nyúl után. Az va-la a' fzerentsém, hogy egy darab kenyere-m és egy kevés Olasz-kolbászm (Szalá-mim) va-la a' tarifznyában; egy kő korsóban pedig, még egy ittze rossz borom is, másként egész nap se' ettem se' ittam volna, mint a' Tisztek közzül is sokakkal meg-történt: mert mivel a' parantsolat úgy volt, hogy tsupán Stábális Tisztek vi-hetnek lovat magokkal; és hogy a' Köz-emberek is bútorjaikat hátra-haggyák: el-hitettük magunkkal, hogy estvére ismét vissza térünk előbbeni tanyánkra. A' nyugodalom' helyénn alig voltunk két óráig:

hát jö a' parantsolat, hogy két Batalionok, egy a' *Nádasdy* Reg. éből és egy Horvát, más úton, 'de olyanonn, a' milyen tsupánn Öszvérek és Szamarak fzik-tak járn, egy órányi járó földre előre nyomúllyanak egy kegyetlen nagy hegyre, hogy az ellenség' mozgásait ki-láthassák, 'a' hová Jún. 21-dikénn, Pajtássaik is el-érkeztek az említett Batalionoknak: de valamint az elsők, úgy ezek is kenyér nélkül. Az a' Szerentsénk vólt, hogy az utánnunk jött Regementek még is hoztak kenyeret, 's egy líráért lehetett tölök venni egy prófontot. Jún. 22-dikén meg is nyugodtunk, jól is laktunk, mert kenyeret, sőt, húst, sőt még bort is kap-tunk *Szavonából*, a' melly, valamint *Vádó* is, töböl ki-láttzott a' hegyre.

Ugyan ezenn a' napon tudtára esvén *Devins* Vezérnek, hogy a' *Szavonai* tenger-parton lévő Külső-városban, valami ötfázig való Frantziák tartózkodnak: ellenek küldötte az *Alvinczy* Regementjét némelly Német Batalionokkal egygyütt. Ezen Vitézeink, a' Város-sántzába nyomták a' Frantziákat, kikhez más nap le-menvén *Devins* Vezér, alkut ajánlott nékiek: de azt felelték, hogy Vezérjek híre nélkül nem kapitulálhatnak. Hadi-foglyokká nem lehetett őket tenni, a' *Szavonaiak* miatt. Illy környülállásokbann, elégnek tartotta *Devins*, hogy az *Alvinczy* Regementjéböl

Szavonához egy Bataliont állítottson, melly fzemmel tartsa ott a' Frantziákat, ne hogy hátunkra jöjjenek Azok, midön mi *Vádó* ellen fogunk dolgozni. Délelőtti tíz órakor, olly parantsolatot adott ki *Devins* Vezér, hogy mihelyest meg-ette a' Nép az ebédjét: fegyverrel és töltéses-táskával (patrontással) minden más bagázia nélkül készen legyen. Délutánni egy órakor jel adatván az ütközetre, olly bátorsággal támadta meg Népünk a' hegyeken, minden ágyúk nélkül, jobb és bal felől az ellenséget; hogy három sántzaiból verte Azt ki mintegy fél óra alatt, annakutánna pedig *Vádó* ágyúi alá üzte, a' hol tovább hat óránál tartott a' viaskodás. Ezen és az ezt követett két napokon mintegy ötvenen maradtak halva részünkről, 's kétfüz-ötvenenn estek sebbe.

Vádót két tengeri igen erős Váratskaival együtt, el-hagyta az ellenség Jún. 28-dikára vírradóra igen nagy sebességgel, vagy is világosabban ki-mondván, meg-ízökött belőlök: mellynek oka a' vólt; mivel a' *Genuai* Republikánusok tele-torokkal hirdették, hogy a' Miéink — úgymint: *Kantu* (a' ki már nem él) és *Ternyei* Generálisok, az *Antal* Fő-Hertzeg Reg. je, egy Batalion Horvátság, 's némelly Német Batalionok által el-verették a' Fran-

tziáknak azon részét, melly, a' *Sz. Jakab* hegyén készültt, és szinte meg-vehetetleneknek tartatott Sántzokban tanyázott. Ezt a' hírt hallván t. i. a' *Vádói* Frantziák, kiket leg-alább négyezer ember-veszteségünk nélkül ki nem nyomhattunk volna helyekből, meg-ijjedtek, ne hogy a' *Sz. Jakab* hegyén diadalmaskodott Népünk a' hátokra jöjjön: fogták tehát, 's éjtszakának idején hufzonhat ágyúíknak gyújtó - jukaikat bé - szegzették, azoknak ágyait résszerént össze-vagdalták; résszerént földbe ásták; a' golyóbisokat a' tengerbe szórták, 's magokat *Finale* felé húzták: de Népünk által szüntelen sarkaltatván, *Fin*alénál meg nem állapodtak; hanem *Loanóig*, onnan ismét *Borgettóig* szaladtak, a' hol egy nagy hegyen bé-sántzolták magokat; a' Miéink pedig *Argenteau* Generális' Korpusával eggyesülve, az által-ellenben lévő hegyeken szállottak táborba: több része Ármádiánknak a' nyertt jó tanyákon telepedett meg.

A' Bétsi Udvari Újságnak 9-dlk Decemberi Darabja, következő Tudósításait közli az Olasz - Országban lévő Ts. K. Sereg' Kommandójának; — „Nóv. 23-dikán délelőtt, öt ízben és mindenkor igen tüzesen támadták meg a' Frantziák Garefzionál, Ts. Kir. Feldmarschallieutenánt Colli' Sereg-osztályát, a' melly, Carig-

nan Hertzeg' *Pedemontziumi* Korpusával
vagyon eggyesülve: de mind az ötför
vissza-verették, és kivált *St. Bernard*
nevű Földvártól alkalmas veszteséggel.

Ugyan az nap reggel *Argenteau* Gene-
rálist is meg-támadta a' már eggy időtől
fogva szemlátomást meg-szaporodott ellen-
ség, olly erővel; hogy 24-dik Növ. ben
kéntelenítettett *Argenteau* Generális visz-
sza-vonulni *Resain* felé: de az ellenség is
előbb nyomulván, el-foglalta azt a' kö-
sziklás hegyet — *S. Pietro del Monte* ne-
vezetűt — melly alatt állott vólt Népünk
jobb szárnya; 's e' fzerént hátúlról kerül-
hetett említett szárnyunknak: melly idő
alatt egynehány, más tsapatjai, harmintzhat
fontos golyóbisú ágyúkból lövöldöztek elől-
ről Népünkre és *Castellarói* Földvárunkra;
bal-szárnyunkra pedig, a' tengerről ágyúz-
tak nyóltz hajók, igen keményen és sok
órákig.

Ötför vetették el előllök az ellensé-
get Vitézeink: de minekutánna Földvá-
raink, 's kivált a' *Castellarói* is az ő ke-
zére jutottak vólna: nem lehetett már
akkor meg-állani többé a' sokkal nagyobb
erő előtt.

Loanónál egész nap tartott a' tusa-
kodás, és sokat vesztett az ellenség: de
mivel négy nagy tsapat *Frantziaság*, a'
Settepani és *Melogno* felé nyúló hegyekre
vette fel magát, a' honnan meg-kerülhette

vólna jobb felől Népünket: ez okon, *Finale* eleibe vonták magokat a' Miéink; hogy pedig a' *Pedemontzjumi* Sereggel 's a' *Szárdíniai* Király' Birtokaival való eggyesülésseket meg-tarthassák; *Finale* elől *Vádó* és *Madona del Monte* felé vették útjokat. — Olly erővel lévén az ellenség, hogy az *Apennínus* hegyének minden magassabb részeit el-foglalhatta, következésképpen az *Altarei* szoross járást veszedelmessé tehetette; és a' *Bormidai* völgybe szolgáló utat el-vághatta: illy környürlásokban, két tsapatokra oszlott Népünk Növ. 26-dikán. Eggyik tsapat, *Szavonától* *Pont Invreába* érkezett 27-dik Nóvemberben, a' másik pedig *Vádótól*, *Madonna del Montenn*, és *Ca de Buonánn* által *Altareig* haladt.

Vádónál meg-támadta az ellenség Népünknek hátul maradt részét: de kártátszaink miatt le-kellett tenni szándékáról.

Növ. 27-dikénn, *Pont-Invreától* *Malaviciniig* nyomúlt az első tsapat; a' másik, *Altaréban* maradt még az nap, 's oda jutottak hozzá *Milesimón* által Gróf *Argenteau*, és *Liptay* Generális' Korpusaik is.

Növ. 28-dikánn az első tsapat *Malavicinitől* el-indúlt, és 29-dikén *Acquiba* ért; a' másik pedig *Dégóig*. A' kemény fergettegekre nézve szükségesnek ítélte a' Kommandó, hogy a' *Bormidai* völgyben fek-

vő Helységekre szállítsa bé Népünket téli-quartélyra.

Ispotálybéli Betegjeink még az Ármádia' mozdulása előtt el-küldödték volt előre. — A' mi muníziót, ágyúkat, és eleséget el nem lehetett szállítani a' meredek hegyeken: hasznavehetetlenné tette Népünk. — Ember-veszteségünket nem határozhatta volt még meg Növ. 29-dikén a' Komandó. A' nem-találtattak közzül valók voltak még az említett napon: *Ternyey* Generális; és *Vukasovics* 's *Brabeck* Obersterek.

Frigyes - Belgyiomból. —

El-járván ezen Közönséges-Társaságnak határait *Frantzia* Generális *Moreau*, vissza-tért *Hágába*, 's meg-bíztatta a' Fő-kormányfőket, hogy a' Kiköltözött Batavusok' seregétől való félelemre éppen semmi ok nintsen. Hogy azonbann annál nagyobb bátorságban lehessen a' Közönséges-Társaság minden meg-történhető esetre: említett *Moreau* Generálisnak kormányozása alatt *Daendels* és *Gericke* Hollandus Generálisok, erősebbítették az *Ober-Ysseli*, *Groningai*, és *Geldriai* széleket.

A' *Frantzia* Közönséges-Társaságnak *Hágában* lévő Követje *Noël* Polgár, egy Írást adott ott által a' Fő-kormányfőeknek, melly Írásban, minden rémítő híreket meghazudtolnak a' *Frantzia* Elöljárók, 's ígérik, hogy mindenkor Segítői lesznek *Fri-*

gyes-Belgyiomnak. Ezen ígéret mellett is mindazáltal nem kis szeget ütött a' Bata-vusok' fejébe, azon Hárm-as-Összeszövet-kezésnek meg-hallása, melly lett a' *Bétsi*; *Pétersburgi*; és *Londoni* Udvarok között.

A' belső egyenetlenség is vesztegeti hovatovább *Frigyes-Belgyiomot.* — *Amsterdambann* még azt is kívánták vólt Növ. 8-dikánn a' *Robespieri* indulatú Klúbisták, hogy a' mostani Magistrátusnak négy Tagjai tevődjenek árestomba, de a' Magistrátus éppen nem állott reá ezen kívánságra; erővel pedig nem hajthatták végre szándékjokat, mert a' fegyveres Polgárság esküvéssel kötelezte magát, a' Magistrátushoz való hívségre. A' Katonai Kommilzióznak vagynak által adva meg-ítélte-tés végett, három Lovas-Katonák, kik olly vakmerőségre vetemedtek vólt 4-dik Nővemberben, hogy egy Házba, a' mellyben tsendesen tanátskoztanak egygyütt némelley fő-fő Személlyek, fegyveres kézzel rontottak bé: 's alig menthette meg magát tőlök a' *de Smeth* nevű híres Kereskedő-ház' Igazgatója; *Scharp* Úr pedig, ki eggy a' Jannáriusban le-tevődött Senátorok közzül, 's a' ki, kétfázeezer forintot tartozott adni költsönn a' Respublika' Kintsházába, sebet kapott a' fején, annakutánna meg-rugdosodott, és hajánál fogva húrtzolódott. Nővembernek 9-dik éjt-

szakáján, reá mentek a' több Lovasok, a' tömlőtze, 's ki akarták abból szabadítani, a' közzülök való három Gonosztévöket: de fegyverre kapván a' Polgárság, hatalmasann eleit vette ezenn erőszakos szándéknak. — — *Rotterdámbann* is rútúl ki-keltek egymás ellen a' Lakosok, úgy hogy sokan sebesedtek sőt haltak is meg. A' *Klúbisták* még *Delft*-ből és *Schiedam*-ból is elő akarták hívni a' magok Tzimborássaikat: de ezenn veszedelmes igyekezetnek meggátolására *Hollandus* és *Frantzia* Lovasság küldődött oda *Hágából*.

Áfrika széléről, a' *Jó-reménység* Fokától újjabb Tudósítások is érkeztek *Hágába*, mellyek szerént az *Anglusok* nem kapván inni való vizet, a' *Hollandusok*tól el-vett *Maysenberg* nevű tanyánn: önként el-hagyták azt.

Nagy - Britanniából. —

Az *Ámerika*-mellyéki Szigetekbe, Katonákkal indúlt Szállító-hajóknak, szerentsétlen útat okozott a' tartós szélvész. *Vénus*, és *Pietmont* nevű hajók felől bizonyos Tudósítások voltak már Növ. 19-dikén *Londonba*, mellyek szerént, az elől nevezett hajóról, tsak tíz; a' másiktól is tsak tizenegy Személyeket lehetett életben meg-tartani.

Szint illy szerentsétlenül jártak azok a' Szállító-hajók is, mellyek, nagy részént

Frantzia Kiköltözttekkel indultak vólt a' nagy-tengerre Német-Ország' partjától. A' nagy szélvész t. i., *Frantzia*-Ország'nak *Calaisi* partjához verte őket, a' honnan harminczheten ugyan ismét el-távozhattak, de három meg-feneklett egy homoksziklán, *Calaishoz* tsupánn egy ágyú-lövésnyire. Egy úgy is belé ütődött a' homoksziklába, hogy szinte kétszázra megy Azoknak száma, kiket a' le-zuhant vitorlás-gerendák agyon-verték, vagy a' hánykódó habok el-temettek. Kétszáz Személyeket ugyan tsak meg-lehetett tartani életbenn: a' más két hajókról mindnyájan meg-fabadítódtak a' rajtok vóltt Személyek, kik között sok Kiköltözttekre rájok esmértek a' Republikánus Frantziák: 's nevezetesen, ama' híres néhai *Frantzia* Királyi Ministerekre, *Choiseul* és *Montmorenci* Hertzegekre is.

Az Ország-gyűlés' Antiministériális Tagjai, százezernél felesebb számú Népet gyűjtöttek össze Növ. 16-dik napjára, a' Parlamentom Háza' eleibe, 's fel-búzdították Azt, hogy tsendesen ugyan; de azonban hathatósan meg ne szűnnyön ellenzeni a' Ministériom által fel-tett új Végzésformáknak Törvényekké való tsinálását.

Róma Városában bé valának már zárva öt esztendőktől fogva minden Játék-néző-helyek: hanem most ismét meg-engedődött azoknak fel-nyittattatások. Lefsz-

nek a' Fárságon által minden ezelőtt szokásban volt tántzos, állortzás 's egyéb mulatságok is.

B é t s.

Zsidó-keresztelés volt itten Növ. 21-dik napján az *Augustinusok'* Templomábann. A' Kereszt-atya és -anya, Directóriális Cancellárius Gróf *Rothenhahn*, és a' Felesége voltak: a' meg-keresztelődött Személyek: Papiros-áruló *Fischel* Efraim, két Fiaival és ugyan annyi Leányaival együtt; a' Keresztelő - Személy pedig Nemes *Canal* József Plébánus, a' ki már az előtt tanította volt is darab ideig *Fischel* Efraimot, 's annak Magzatait a' Római Katholika Vallásra. Nem tsak kereszt nevet nyert mást a' *Fischel* Háznép a' Keresztség' alkalmatosságával; hanem vezették nevet is, úgymint: a' *Fischel* helyett *Friedenheim*. Az Attya *Fischel* Efraimnak (vagy már a' mostani neve szerént, *Friedenheim* Henrik Ferentznek) Lew Mayer *Fischel* Prágai Rabbi.

* * * * *

Tudósítás.

Meg-jelenik végre, máj majd két esztendővel ezelőtt meg-ígért. „Nevezetesebb Európai Országok' leírásának Első Rész, melyben a' Bé-vezetés, Nagy-Britannia és Hybernia, Szövetséges Belgyiom, Dánia és Norvégia, Svécia és az Orosz Birodalom' találtatnak. Oka a' késésnek nem én vagyok; hanem a' Nyomtató. A' nyomtatványok már rélszerént el-kül-

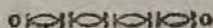
dőzödtek, résszerént még a' napokban el-fognak a' kívánóknak küldöztetni. Az alá-írt Urak, azoktól méltóztassanak a' magokéikat kívánni, a' kiknél neveiket bé-jelentették; Azok pedig, a' kik innét egy kevéssé távolabb esnek, 's egyenessen magamat tiszteltek meg betses Leveleikkel, a' hozzájok leg-közelebb fekvő 's alább meg-nevezendő Városokból méltóztassanak nyomtatvánnyokat kívánni; ha tsak újjobban arról nem fognak tudósítani hová és hogyan küldhessem azokat kezekhez. — Arra a' Könyvnek 1 for. 30 kr. a' Vevőknek; az alá-írt Uraknak mindazonáltal ezen Első Rész 1 for. 15 kron fog adódni Találtatik a' munka: Bétsben, Doll Könyváros; Debretzenben T. Buday Ézaiás Próf.; Győrött T. Kis János Próf. és Müller Könyváros; Kassán T. Kováts István Préd.; Késmárkon T. Potkonitzky Próf.; Ketskémén T. N. Iffjabb Kis Pál Senátor; Komáromban T. Nagy Pál Préd.; Kőszegen T. N. Ásboth András; Miskóltzon, T. Dudásy Director. Marosvásárhelyen T. N. Dózsa Gergely Próf.; Ó Budán Kis István Könyváros; Pápán T. Látzai József Próf.; Pesten Weingand és Kilian Könyváros; Posonban Wéber Simon Péter Könyváros; Sárospatakon T. Szabó Dávid Próf.; Sopronban T. Próf. Rajts Péter és Könyvkötő Hochholtzer; N. Szebenben (Erdélyben) T. Pápai István Prédik. Szombathelyt T. Szép József Próf.; Wefzprémben T. Zigan János. — Uraknál. A' vivés költségét, mint már egyébkor is jelentettem, Bétsig, Posonig, Győrig, Komáromig, Szombathelyig, Kőszegig, Wefzprémig és Pestig magam fizettem, azon túl az Érd. Vevő Urak méltóztassanak azt viselni.

Skótzsiának le-írása a' leg-újjabb időkig felettebb tökéletlen volt, sem a' földnek, sem a' Lakosoknak minéműségeikről semmi bizonyos nem tudatott; minden tsak vélekedés és tapogatózás volt a' mit rólla írtak 's tanítottak. Sinclair Wilhelm az Edinburgi Universitásnak egyik leg-tudóssabb és leg-munkássabb Tagja 1790-ben egy Tudósítást tett közönségessé, mellyben Hazájafait, kívált a' Tudósokat és Papokat arra kérte, és gerjesztette, hogy kiki, lakásának környékét olly szorgalmatossan, a' mint lehetséges, azon kérdések fiserént, mellyeket eleikbe terjeszteni méri szel, le-írni, 's a' le-írást néki bé-küldeni méltóztassanak.

sanak. — Hallatlan példa a' Tudományoknak Országában! 1790-diktől fogva 1795-dikig, XIII darabokban, millyen Ország le-írást tett ezen bé-küldött munkákból Sinclair Úr közönségessé Skótziairól. A' Magyar Tudósok, Papok, Prédikátorok sem fogják tehát, úgy hiszem, a' Skótziaiaknak példája fzerént fáradságjokat tiltani, ők is kívánni fogják egyszer Hazájokat meg-esméni. El-kezdett munkátskámnak tzélja oda megyen ki, hogy a' 2-dik Részbe a' többi nevezetesebb Európai Országokat foglaljam össze, és a' 3-dik Részbe egészen a' két Magyar Hazánkunk le-írására fordítsam. De tudni való, hogy csak segítség által juthatok törekedésemnek tzélljára. Ne tiltsák azért tőlem — magoktól — Hazájoktól, — a' Maradéktól Nagy Érd. Tudósaink ezen Munkát. Írja meg kiki, környékét, vagy Megyéjét következő kérdések fzerént. 1.) Mekkora a' le-írandó tájék, mennyi és mellyek benne a' Helységek, millyen az ég-hajlat (clima), a' földnek fekvése és termékenysége? 2.) Munkások e' a' Lakosok, mivel keresik kenyeret, hogyan és honnét kapják gazdagságjokat? 3.) Mik és mennyik termelzések, nagyobb műhelyek, mit viznek tovább árulni, és mennyit, 's hová? 4.) Mellyek a' különös Törvények és Szokások, a' bátorságra, 's a' kereset- és jó intézetek' elő-mozdítására nézve? 5.) Mennyi és hányféle az adó, a' Katona-tartás, 's mennyire mennek a' köz-dolgokra tett költségek, p. o. a' Tisztviselők' fizetések, a' gyűlés- és egyéb házak, a' tömlöztők, az utak, 's a' t. A' kik ezen kérdések fzerént, Kedves Hazánkunk egyik vagy másik részzeit le-írni méltóztatnak: különös érdemet szereznek magoknak az egész Közönség előtt, 's ha az által engem' olly állapotba helyheztenek, hogy én azokról valamennyire elégségessebb le-írást adhatok a' Közönség eleibe; nem csak az egész Világ előtt meg fogom buzgóságokat köszönettel esméni, hanem tehettségem fzerént fáradságokat is meg-jutalmazni kélsz leszek. Ha mindazáltal egyszerre ezen tzélt el nem iehetne is érnem: halzontalan ezen betses munkák nálom beverni nem fognak. A' kik szíves szándékamat elősegíteni méltóztatnak: útasítsák betses Leveleiket: par Soprony a Joba-háza,

Németh László.

Magyar Hírmondó.

48.

Költ Bétsben, Karátson-Havának (Décembernek)
15-dik napján, 1795-dik Elztendőben.

Hadi és Békességes Környütlállások.

Gróf *Wurmsert*, Lovasság-Generális-
ságából Feldmarschallságra méltóztatott
emelni Fels. Urunk.

Gróf Clerfayt Tudósításai.

*Lautereck*hez érkezvén *Kray* Generá-
lisunk Déc. első napján, *Marceau* Fran-
tzia Vezér Korpusának egy Osztálya által
el-foglaltatva találta azt: parantsolta tehát
a' *Várasdi* Határőrzők' Fő-Strázsameste-
rének *Kengyel* Úrnak, hogy maga mellé
vévén hat gyalog Kompánia, és két lo-
vas Svadron Határőrzőket, verné el az
említett Fr. Osztályt *Lautereck*ből. *Ken-*
gyel Májor, egynehány ágyú-lövések után
bé-rontott a' Városba, és két *Frantzia* Ba-
talionból annyit le-öldöstetett, hogy tsu-
pán két Kapitányok, két alsóbb Tisztek,
és százötven Közemberek maradtak meg
belölle életben, kiket foglyaivá tett. A'
Frantzia Vezér *Marceau* elő-nyomúlt, 's
ágyúztatott is Népünkre egy darabig: de
semmire se' mehetett.

D d d

Zsurdán Fr. Vezér is meg-támadta első Decemberben Seregünknek előljáró részét *Kreuzenach*ban, 's el is nyomta belőle: hanem *Rajnai* Gróf *Salm*, és *Riese* Generálisok által ismét vissza-vétette azt erőhatalommal Gr. *Clerfayt*. Az ellenség másodszor is elő-nyomult, még pedig olly nagy erővel; hogy lehetetlen volt meg-állani előtte a' Mieinknek. Hogy a' rossz időbenn, illy haszontalanul ne vesztegetődjenek Vitézeink, 's egyfzersmind abból az okból is: mivel *Zsurdán*, egész erejével kezdett felénk nyomulni: Gróf *Clerfé* jónak ítélte, össze-gyűjteni a' kormányozása alatt lévő Sereget, 's *Nauendorf* Generálist is magához vonni: Feldmarsall Gróf *Wurmser* pedig, a' *Kájserslauterni* tanyát foglaltatta el, Ármádiájának egy része által.

Düsseldorfból az előbbeni Fr. Örizet el-távozott, 's annak helyébe *Frigyes-Belgyiomból* érkezett nyóltz ezer főből álló Frantziáság, *Laurent* Generális' kormányozása alatt.

Frankfúrtból Déc. 6-dikán: — „A' Ts. K. Sereg egy nagy viadalhoz láttatik készíteni magát, mellynek jele az, hogy nehéz bagázsiait a' *Hechtsheimi* hegyekre szállíttatta.“

Olasz - Országból. —

Az *Angliai* Hajóssereget, *Livornóból* lett el-indulása után, *Korfszika'* Szigete fe-

lé intézett útja közben elő-vette egy nagy szélvész, és hat első-nagyságú hajóit igen meg-rongálta, mellyeknek meg-igazgattatása végett, Korfzikának *S. Fiorenzói* Kikötőhelyében mulat az említett Hajóssereg.

Spanyol - Országból —

A' *Frantzia* Hajóssereg, minekutánna *Fouerat* nevű Kereskedőre bízta volna a' *Cádixi* Kikötőhelybe bé-szállított *Angliai* prédáinak el-adását: ismét ki-indult onnan a' nagy tengerre.

Tsupánn az egy *Cádixi* főbb Kikötőhelyhez tartozó partoknál mind össze kétfélszáznegyven Katona-hajók számláltatnak, mellyek között hetvenhat első-nagyságúak és ötvenhárom középízerűek vagynak. Alkalmas számú Katona-hajók vagynak útbann is, és a' *Carthagenai* 's *Ferrolí* főbb Portusokhoz tartozó partoknál.

Frantzia- Országból. —

A' Had-Minister *Dubayet*, egy Levelet küldött a' Belső-dolgokra-ügyelő Ministerhez *Benezech* Polgárhoz, *Brumaire* Hónapnak 26-dik napján (Nóv. 16-dikán), melly Levélbenn így ír a' *Vándéi* Hadról: „A' mi illeti *Vándét*: olly sokszor hirdetődött már az ottani hadnak végződése; hogy akármelly Tudósítások közlődenek már most arról: könnyen kétségeseknek láttzanak a' Publikum előtt: annyit mindazáltal bizonyossan jelenthetek én

Polgár Kollégámnak, hogy *Hoche* Generalis, *Brumaire*nek 19-dik napján (Nóv. 9-dikén) hozzám indított Írásában, reménységet nyújtott Nékem az eránt, hogy egy Hónap múlva, fegyver nélkül leszz egész *Vándé*: és hogy a' környülállások megfogják Nékie engedni, hogy hat hétig odá hagyhassa mostani Státzióját."

Az Igazgató Tanács (Direktórium) olly Tudósítást közlött 22-dik Nóv. benn a' Vének' Tanáttsával; hogy a' Fr. Közönséges-Társaság és a' *Hessen-Casseli* Lándgráf között lett Békességekötésnek ratifikátzióit által-vették egymástól Nóv. 8-dikán, a' két meg-békellett Hatalmaságoknak Biztosaik, *Basileábann*.

(Írtuk vólt, hogy a' *Dániai* Udvarnál lévő *Frantzia* Követnek *Grouvelle* Polgárnak a' *Dánus* Ministerhez Gr. *Bernstorff*-hoz *Vendémiaire* Hónapnak 21-dik napján (12-dik Octóberben) botsátott Válasza, mint Próba-Írás, úgy tevődött azon Tsáfzári Végzés mellé, melly, 27-dik Nóvemberben terjesztődött a' Német-Birodalomnak *Regensburgi* Gyűlése' eleibe. Ezen Próba-Írásnak leg-nevezetesebb Tzikkelye, eredeti *Frantzia* nyelven így vagon:

„Le Gouvernement françois ne prendra aucun arrangement pour établir un Congrès, si ce n'est à l'époque, où l'oeuvre de la paix étant achevée, il ne s'agira plus que de régler et d'assurer tous ses

avantages pour les puissances, qui ont pris part à cette cruelle guerre. “

Ezen Tzikkelynek értelme, következő sorokban vagy on elő-adva a' *Hírmondónak* 757-dik levél-oldalán: „Semmi rendelést a' *Frantzia* Kormányfőzek nem teszen, egy Kongressznek (Frantzia és Német Deputátusokból álló elegyes Tanátsnak) fel-állítása eránt mind addig, míg a' Békesség' munkája végre nem hajtódott, és tsupán a' maradt fenn a' Fr. Közönséges - Társaságnak, hogy jól el-intézzé 's bátorságosokká tsinállyá minden hasznait azon Hatalmasságokra nézve, a' kik részt vettek ebben a' kegyetlen hadban. Még egyszeri meg-vissgálása után a' *Frantzia* Textusnak: az elő-adott Magyar fordításnak négy utolsó sorait így változtatjuk: „és tsupán az maradt fenn: hogy jól el-intéződjének 's bátorságosokká tevődjenek a' Békességnek minden hasznai, azon Hatalmasságokra nézve, a' kik részt vettek ebbenn a' kegyetlen hadbann.“)

A' *Párisban* lévő külföldi Követek, audientzián voltak Növ. 21-dik napján a' Direktóriumnál, melly, a' maga Konstitutziónális ruhájában díszeskedett már ezen a' napon; valamint a' Ministerek és a' Státus' Hírhordói is konstitutziónáliter voltak öltözködve. Az audientziális Szála' ajtajánál a' Belső-dolgokra-ügyelő Minister fogadta a' Követeket: bé-mutatta pedig őket

a' Direktóriumnak, a' Külső-dolgokra-ügyelő Minister. A' Direktórium' Elölülője *Rewbel*, egy rövid Beszédet tartott a' Követekhez, 's annakutánna mintegy fél óráig tartott a' beszéllgetés, mellyből hallomás után közönségesekké tettek némelly Darabokat a' *Párisi Újságok*. P. o.: hogy a' nagy *Vasingtonhoz* (az *Amérikai Közönséges-Társaság'* Kormányozójához) hasonló barátsággal fog viseltetni a' Direktórium, mint a' millyen gyűlölséggel viseltetik az *Angliai* Ministériom eránt; hogy a' Prusszusok olly mértékben fogják ismét meg-szeretni a' Frantziákat, a' millyen szorgalmatossággal fogják olvasni az ő nagy *Fridrikjeknek* Írásait. 's a' t.

(A' Direktórium' 5 Tagjainak, és a' Nemzeti-gyűlés' két Tábláinak konstitúciónális Formaruháját meg-írtuk. A' Direktóriuméhoz hasonló formájú a' Direktóriális Szekretáriusé; a' Ministereké; a' Törvényfzékeknél lévő Direktóriális Kommisszáriusoké; és a' Közönség-társaság-osztályok' Kormányozóié; valamint a' két leg-főbb Törvényfzékek' Tagjainak ruhájok is hasonló, formájára nézve a' Nemzeti-gyűléséhez. A' különbség ebből áll; A' Dir. Szekretárius' ruhájának a' színe egészen fekete; hanem a' kalapja' bokréta-jában vagyon egy veress toll; a' mejjén pedig egy petsét függ. — A' Ministerek' felső-ruhája is fekete, hanem a' béllése, és minden alsó-ruhájok, valamint a' kalap-

iok' bokrétája is vérfzínű. Az övjök fe-
 jér, 's a' kardkötőjök fekete. A' ruhát
 pompásító kí-varrások színes selyemmel
 készültek. — A' Törvényfzékeknél lévő
 Dir. Kommisszáriusok' ruhája egészen fe-
 kete. — A' Közönségestársaságofztályok'
 Kormányozóinak felső-ruhájok is fekete;
 hanem a' béllése, világoskék, valamint
 az alsó-ruhájok is, nadrágjokon kívül,
 melly fekete. A' kalapjok' bokrétájában
 fő szín, a' kék. — — A' Nemzeti leg-
 főbb Törvényfzék' Tagjainak egészen fe-
 jér a' ruhájok, még a' bársony kutsinájok
 is: hanem kék fejer és veress színű pántli-
 kába vagyon szegve. — A' közönséges
 Tifztviselők' ügyét ítélő leg-főbb Törvény-
 fzek' Tagjainak világos kék öltő-ruhájok,
 és bársony kutsinájok, fejer palástjok, és
 veress övjök vagyon. — — Egyéb Tör-
 vényfzékek' Tagjainak meg-marad a' mo-
 stani ruhájok, hanem vagynak némelly kü-
 lönböztető jegyeik, úgymint: a' Fenyítő-
 Székek' Tagjai egy tsomótska-vefzöt (fas-
 ces) ezüstből ki-tsinálva viselnek a' mej-
 jeken; a' Criminális-Székek' Tagjai is ha-
 sonló vefzö-tsomótskát egy kis szekertzé-
 vel együtt; a' Civilis - Törvény - Székek'
 Tagjai egy ezüst fzetet; a' Békéltető Bí-
 rák végre, értzből készültt olaj-ágot; és
 még vagyon egy ember-magasságnyi fejer
 páltzájok is, a' mellynek elefánt-tsontból
 való fejezeténn egy fekete fzetem vagyon
 ki-formálva,

A' *Frantzia* Tudósok, kik meg-menekedhettek a' gilljotíntól; vagy a' sok inségek között el nem vesztették egészzen a' munkálódáshoz való kedveket 's erejeket, egy folyó Munkát kezdtek ki-adni *Párisbann*, illy tzím alatt: *Magazin encyclopédique, ou Journal des sciences, des lettres et des arts*. A' dolgozó Tagok' laistromában, mellyet a' nevezett Munkának első Darabja közöl, következő nevek vagynak: *Bitaupe, Daubenton, Delille, Desfontaines, Dolomieu, Fourcroy, Haüy, Hermann, Lacepede, Lagrange, Leharpe, Lalande, Lamarck, Laplace, Leroy, Lheritier, Mentelle, Oberlin, Sicard, Suard, Volney*. — Első Tzikkelye a' Könyvnek magában foglallya az Égi-Testekről való természeti Tudománynak 1794-dik esztendőbeli Históriáját, mellyet *Lalande* készített. Maga felől azt írja *Lalande* ebben a' Históriában, hogy Ő kilentz hónapi veszedelmek között, tsak a' Tsillagjaival vígasztalta magát. (Erről a' *Consolationis argumentum*ról el lehet tulajdonképpen mondani, hogy (*longe petitum*), *Mechain* nevű Fr. Astronómus (Égvisgáló), fogva volt *Spanyol-Országban*: de már most szabadságbann él. Gilljotínon végezték életeket: *Bailly: Lebrun* (a' ki Minister is vala); Bárá *Marivetz*, ki a' Világról való természeti Tudománvt (*Physique du monde*) írta; *Saron*, ki az Üstökös-tsilla-

gokról készített Számvetéseivel tette magát kiváltképpen nevezetessé; *Lavoisier*; és *Wallot* Palatinátusi Fi. — *Denis du Sejour* a' bánat eméltette-meg. *Lesne*, *Vándéban* holt meg. — A' Könyvnek második Tzikkelyében, a' Föld alatt termő testeknek (Mineráléknak) újj fel-olztását terjeszti a' Tudós Világ' eleibe *Dolomieu*. A' 3-dik Tzikkelyt *Daubenton* írta a' *Flórentziai* Márványról. A' 4-dik Tzikkely, jó tanúságokat ad Azoknak, a' kik magok szükségére szappant akarnak készíteni. Az 5-dik Tzikkely, magában foglalja *Pertuis* Polgár' tapasztalásait a' Hamu-zsír' tsinálás' módjainak szaporítására nézve. A' 6-dik Tzikkely *Reynold* nevű híres *Anglus'* Festőnek Életéről vagyon; a' 7-dik Tzikkely pedig *Gresset* nevű Fr. Poëta' Írásainak újj ki-adásáról. A' 8-dik Tzikkely, fordítása egy *Arabiai* Versezetnek, melly, a' Bort és Viaszgyertyát vetélkedtetí egymással az elsősegről. A' 9-dik Tzikkely, különbkülönbféle Gondolatokat közöl; a' 10-dik pedig egy Darabot a' Bizodalmatlanságról írott Versezetéből *Delillenek*. Vagynak még a' *Párisi* Játéknézőhelyekről is némelly Tudósítások, és különbkülönbféle Írásokból ki-fzedegedett Darabok.

Elegyes Tudósítások.

Dumouriez, mithogy nintsen többé olly környülállásokban hogy fegyverrel ha-

dakozhatna. hadakozik már most tsak a'
 mint lehet — pennával. Több Könyvei-
 nek számát következő tziművel ízapor-
 rítá mostanság: *Lettre du Général Du-*
mouriez au Traducteur de l' Histoire, de
sa vie, pour servir de suite au Coup-d'
oeil politique sur l' avenir de la France. —
 Ezen Munkájában menti magát *Dümurié*,
 a' Tudományi Dolgokról író *Jenai* és *Göt-*
tingai Újságok; a' leg-újabb Hadi Törté-
 netek Magazinjának Ki-adója; 's *Archen-*
holtz, és *Girtanner* Urak ellen, Nem tsak
 visszaszopja itt ő mind azt, a' mit *Braun-*
sweig Hertzeg ellen írt vólt a' maga Élete'
 Hífióriájában, hanem még nagy ditsérete-
 ket is ruház a' nevezett Hertzegre. Önnön
 Hazájafaira fordúlván, kommandállya né-
 kiek az 1791-dik esztendőbéli mérséklött
 Monárchika Konstitútziót. Lehetetlennek
 állítja, hogy Prusszia, és Frantzia Ország
 között meg-álhasson a' Békesség kötés;
 úgymint a' mellynek 5-dik Tzikkelye egy
 újj hadnak magvát lappangtat magában.
 A' múltt Aprilisnek 22-dik napján *Gregoi-*
re által a' Nemzet-gyűlése' eleibe terjeszte-
 tett, de el nem fogadódott újj formáját
 a' Népek' Törvényyének ditséri. Igen ki-
 kél azon szövetség ellen, mellyet *Hollan-*
diával kötött Frantzia Ország. Más idők
 vóltak — *úgymond* — akkor, mikor ő
 (*Dümurié*) ízándékozott el-foglalni *Fri-*
gyes-Belgyiomot; mások ismét, a' midőn

Pisgrü foglalá azt el, „ Olly reménységgel voltam én — ezek a' szavai *Dümurié-nak* — hogy a' két egyenlő szabadságú Nemzetek között kötendő szövetséget, eszközül fordíthatom, annak a' Fejetlenségnek, és Kegyetlen-hatalmaskodásnak ki-gyomlálására, mellyek rongálták az én Hazámat („*J' espérois faire servir l' alliance de deux Nations également libres à écraser l' anarchie et la tyrannie, qui ont affligé ma malheureuse Patrie.*) — — *Girtanner* Úr menti magát *Dümurié* ellen, egy új Könyvetskéjében, mellyet *Göttingában* illy titulus alatt botsátott Világ eleibe: *Lettre au Général Dumouriez par Christophe Girtanner*; 's egyszersmind megmutatja, hogy a' *Dümurié* tselekedeteiből, beízüdeiből és Írásiból ítélvén, szinte hihetetlen dolog, hogy meg-akarta volna ő szabadítani a' szerentsétlen XVI. Lajost, mint maga állítja, hogy eleitől fogva a' volt néki a' fzándéka.

Az *Orosz* Birodalmat Persiától *Georgia* választja el. Ennek Fejedelme *Heraclius*, kinek neve a' hét esztendőös háború' *Históriájában* is fel van jegyezve, az *Orosz* Tsászárné' óltalma alatt uralkodik: melly óltalomra most annál nagyobb szükségé vagyon: mivel a' *Persiai* pártosok elől *Kubánba* kéntelenítettett szaladni, 's úgy menteni meg a' maga életét. — Az *Öreg Heraclius* maga most hetvenhárom

esztendő; a' Fia, negyvenöt esztendő volt: de számos Háznépével együtt megölettetett az említett Pártosoktól, kik egész *Georgiában* rút rablást vittek véghez. Az *Orosz* Tsászárné megindult az *Öreg Heraclius'* sorsánn, 's parantsolt mindjárt, hogy *Georgia'* határaitra, nagy számú *Sereg* gyülekezzen, mellynek vezérlésére *Feldmarsall Gróf Suwarow* rendelődött a' mint írják.

Az *Orosz* Tsászárné, újj első-nagyságú és középszerű Katona-hajókat készített a' *Fekete-tengeren*. Készen vagynak nyóltz igen szép *línaabéli* vagy első-nagyságú hadi hajói; tizenhét *Frégátjai*, mellyek olly nagyok, hogy, *línaába* is állhatnak kivált a' *Törökök* ellen; és száznyóltzvanhét *szállító-hajói*.

Ama' híres *Mechlíniai Érsek*, *Gróf Frankenberg*, ki a' *Vandernóti* pártütésnek olly nagy *Elölmozdítója* vala, ezer tallér esztendei fizetést kapott a' *Frantzia* *Kommisszáriusoktól*, melly *summa* négy *részekben* fizetődik ki a' múltt *Sept. 22-dikétől* kezdve, mindenkor előre.

Bét s.

Az újjonnan született *Fő-Herteg-aszfonykának* nevei: *Károlína*, *Ludovika*, *Leopoldina*.

Az idevaló *Universitásnak* *Rectorává*, *Directóriális Udvari Tanácsos Sonnenfels*

Jósef Úr választódott e' folyó Oskolai esztendőbenn.

Kávé nélkül, ha már ugyan tsak el nem akar lenni Magyar- és Erdély-Ország; igen érdemesekké teszik magokat a' két Haza eránt, azon két gondos Hazánkfiai, kikről az itt alább következendő Levélben (melly Erdélyből *Marosvásárhelyről* útasítódott *Göttingába*) vagyon emlékezet: ha a' kávé-termesztéssel tett szerelets próbáikat környülállásosann közöletetik a' *Magyar Hírmondó* által Nemzetünkkel; főképpen most, a' midőn drágúl a' *Kávé*.

A' Marosvásárhelyi Levél értelme ez:

„Egy Szilágysági Nemes Ember, Törög-Országból *Kávé*-magot hozván ki magával, azt a' kertjében hideg földbe elvetette, és már annyi *Kávéja* termett, hogy Maga, és Rokonai meg-érik véle. Itt *Marosvásárhelyenn* is tett hasonló próbát egy Lakos, és már nagyok a' *Kávé*-fái 's virágoznak is.“

A' Spanyol Papi Rendnek tizenhárom Fejei is jelen vóltak Oct. 14-dik napján az Udvari kéz-tsókolásos tzeremónián: melly meg-jelenése az Egyházi fő Személyeknek nem vólt addig szokásban. Tartatott az említett napi tzeremónia, az *Asturiai* Hertzeg' örömére, a' ki, életének 12-dik esztendejét kezdette az nap számlálni.

Tudósítás.

Fáradhatatlan nagy Erdemű Hazánkfia T. Balla Antal Úr, T. N. Pest Vármegyének Földmérője, 12 éltendőktől fogva különös szorgalommal, és sok költséggel rajzolt Mappáját Pest, Pilis és 'Sólt törvényesen egyesült Vármegyéknek, és a' hozzájuk tartozó Jász és Kún Országoknak, két nagy Táblákban következendő tzim alatt rézre metztette és ki-nyomtatatta.

„Mappa specialissima Regionibus Coeli juxta recentissimas observationes Astronomicas accommodata, I. Regni Hungariae Comitatum Pest, Pilis et Sólth, articulariter unitorum: item Jazygiae, Cumaniae Majoris et minoris. Quam Honoribus et Obséquiis Serenissimae Archiducis Alexandri Leopoldi, I. Regni Hungariae Palatini, praelibatorum Comitatum et Districtuum Perpetuo Supremi Comiti in profunda veneratione dedicat nuncupat et inscribit Comes Georgius Festetics de Tólna, qua Gremialis Dominus Terrestris. A. 1793. Studio et Opera Antonii Balla, praelibatorum II. Comitatum Ordinarii Geometrae.“ Hieronymus Benedicti sculpsit Viennae.

Ezen most élöttem ki-terjesztett Mappának tökéletessége, valamint a' Szerző maga meg-jegyzi, Fundálódik a' le-rajzolt Megyék' hajókázható- és nem hajókázható folyó-vizeiknek, továbbá Posta- és Ország-útjaiknak a' Felséges rendelésekre lett mathematica ki-mérésén; továbbá négyszáznál több különös Territoriumoknak (Vidékeknek) eredeti le-rajzolásán, és azoknak egymás mellé való össze-szerkeztetésén: végre Astronómiai meg-határozásokon is, résszerént ama' nagy hírű D. Hellnek a' Budai és Egri Tanokban lett vizsgálásai után, résszerént D. Liesganig' mérései után, ki 1763-ban Pétervárad és Kis-Telek között a' Déli-lineát vagy Meridianust meg-határozta. Szerentsém volt egynehány hónapok előtt a' nagy érdemű Szerzőnek házánál Nyáregyházán tulajdon szememmel a' sok eredeti rajzolatokat szemlélni, melyek, buzgó hazafiságból szarmazott fáradhatatlan munkával és sok költséggel 12 éltendőknél el-folyása

alatt ugyan annyi számú kisebb tökéletes formákba hozattatván, ezen remek Mappát szűlték; melly, Angliának és Frantziának leg-izebb és leg-jobb különös Mappaival vetélkedhetik, és kiváltképpen belső tökéletességére nézve muirául szolgálhat. Mert nemi csak minden Városokat, Mező-városokat és Falukat a' Conscriptió' száma szerént foglalja magában, hanem minden pulztákat is környékjeiknek valóságos határával együtt, úgy hogy, minden Helység vagy Földes Úr, a' maga Birtokát meg-határozva világosan láthatja, és a' szomszéd határokkal egybe vetheti. A' különbféle Megyék és Országok, különbféle színek által vagynak egymástól meg-különböztetve. A' közönséges természeti tulajdonságokon kívül, a' Szántó-földek, Kaszállók, Legelők, Erdők, Szőlők, zsemjékek, rétek, tók, Posta- Ország- és kisebb utak, kompok, hidak, malmok, tsárdák, töltések, pulsta templomok' omladékai, vak-fzékek és sívány homokok, különös rajzolatokkal és jelekkel meg-vagynak jegyezve. Hogy az ember a' le-rajzolt Megyéknek fekvését annál jobban képzelhesse magának, és a' szomszéd Vármegyékhez való arányosságok (ratio) annál jobban ki-tessék; Fejér, Heves, Külső-Szolnok, és Csongrád Vármegyék, egészen le-vagynak rajzolva. Tólna, Bács, Borsod, és Nógrád Vármegyéknek egy darabját, Torontál, Csanád, Arad, Békés, Bihar, Szabolcs, Nagy-Hont, Elztergom, Komárom és Veszprém Vármegyéknek pedig széleit szemlélhetni. És így Hazánk' Közép Vármegyéjét ugyan ezenn az Mappán, 18 Határos-Vármegyékkel körül vétetve látjuk. Hogy ezen Mappa' hitelességén annál bizonyossabban örvendhessen a' Haza, azt is meg-jegyzem, hogy a' nagy érdemű Szerző Úr, Pest, Pilis és Sólth Vármegyék' különös határait sok elztendőktől fogva folytatott közönséges és különös szolgálatjában mind maga mérte ki, vagy pedig igazgatása alatt ki-mérette. A' Szomszéd Vármegyék hiteles rajzolatjai, kérésére, a' Felsőség' rendelkezéséből, közöltettek vele. Ebből a' Mappából azt is lehet tanulni, hogy Pest Vármegyében, Visegrádtól fogva Bajaig, a' Duna' folyásának, a' hossza 39 Geogr. mértföld, a' Tisza pedig a' Sajó torkolatjától fogva Magyar és Török-Kanisáig, Bata

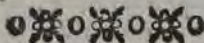
és Torontál Vármegyében 72 Geogr. mértföldet tsavarog.

A' metzése is szép a' Mappának: azon kívül gyönyörű és helyes Képes-rajzolatok is ékesítik azt. A' Mappa' tzmjénél t. i. egy Emlékeztető-olzp szemléltetik, melyre, boldogult Palatinusunknak igen jól talált Képe vagyon állitva. A' Képen fellyül Fama egy koszorúval lebeg, ezt hirdetvén truombitajával: „Vivat Palatinus Gloria Gentis Hungariae!“ Palatinusunkat két oldalról Márs és Pallás apolgattyák. Az emlékeztető Olzp' oldalain, Pest, Pilis és Solth Vármegyének, és a' Kún 's Jász Olztályoknak tzimerei szemléltetnek: jobb felől a' Szőlőmivől; Themistől; a' Kereskedéstől; a' Tudományoktól; és Mesterségektől; bal felől pedig Cérestől; Pántól; és a' Marhatenyésztetéstől körül véve. Az egész Intézetnek alsó részén a' Duna és Tisza vizének Istenei bő áldásokkal öntözgetik a' le-rajzolt Megyéknek termékeny vidékeit.

A Föld-hosszúsága' garádsai, (gradus Geographicae Longitudinis) mind a' Bétsi, mind a' Párisi, mind a' Ferrói Meridiánus szerent meg-vagynak határozva.

Ebből a' remek Mappából tsak 50 darabok vannak még ki-nyomtatattva Pesten. A' többi darabokat Bétsben még tökéletesebben fogja ki-nyomtatatni a' Szerző. Tudom minden jó Hazafi örülni fog annak közre-botsáttatásán, minthogy most még igen kevés kézben foroghat. — T. N. Pest Vármegye haláadó indulattal és magasztaló ki-sejezésekkel vette ezen munkát, és a' Tudós Szerzőnek nagy és buzgó érdemeit néminémüképpen tehetsége szerent meg-jutalmazni kívánván, 1000 forintból álló Honoráriumot ajánlott neki, melyet Királyunk Ő Felsége kegyelmessen helyben hagyni méltóztatott. Írtam Pozsonban.

Ásbóth János,

A'
TSÁSZÁRI és KIRÁLYI FELSÉG'
 ENG E D E L M É V E L.

49.

Költ Bétsben, Karátson-Havának (Décembernek)
 18-dik napján, 1795-dik Esztendőben.

Hadi Környűlállások.

Bétsben, nőttön nő a' híre, hogy a'ra az esetre, ha a' Frantziák még továbbra is meg-átalkodva akarják folytatni a' hadat: valami negyvenöt ezer főből álló Oroszság fog ellenek hadakozni *Angliai* zsóldon.

Jourdan (Zsurdán) Frantzia Vezér, a' *Nahe* vize megé vonta magát.

Olasz - Országból. —

Vukasovics Obersternek a' sorsá nem

E e e

tudódott vala elébb; hanem már most bizonyos felölle, hogy frantzia fogságban vagyon seb nélkül.

Fischer Generális, a' ki *H. Coburg* Fő-Vezér mellett Generális-Adjutánságot viselt vala: három héti betegsége után meg-holt *Páviabann*.

Cévából Növ. 30-dik napján: — „ Utolsó Levelemet *Garresióból* útasítottam vólt az Urakhoz: de már ezt *Cévi*-ből írom: mivel nem vólt mód benne, hogy meg-állhattunk volna tovább a' *Frantziák'* sokasága előtt. Le nem írható az az agyorkodást, a' mellyel Növ. 23-dikán tódúltak *Garresió* felé: de ötszöri próbájok után se' vehették azt el tőlünk, mellyet há el-foglalhatták volna: úgy a' nagy Ármádiánkat, melly éppen akkor a' Tenger-melvényekben verekedett más *Frantziakkal*: meg-kerülhették volna hátúlról; 's szörnyű kárt tehettek volna benne. — Nagy Magazínomjaink *Vádónn* innenn állottak, 's még jókor el-szállítódtak: nem igaz tehát, hogy kezére jutottak volna az ellenségnek. Tsak némelly apró Magazínomokat és sátorokat nem lehetett el-szállítani, mellyek *Loanó* és *Vado* között vóltak. — Minthogy említett Ármádiának nem kerülhetett háta megé az ellenség: igyekezett azt, vissza-nyomúlása köz-

bén meg-előzni; a' minthogy némelly előre fekvő Sántzakban benn is vólt már akkor, mikor oda értek a' Miéink: nevezetesen Sz. Jakab' sántzábann, a' honnan feles Izámú Frantziáság rohant ki oltán fázötven Horvát Katonáinkra, kik, egynehány szekereinket kísérték vólt arra felé. Látván Kotsissaink, hogy sokkal nagyobb erővel vagyon az ellenség mint az ő Őrizetjek: némellyek közzülök el-vagdalták a' lovak' istrángjait, 's nyomúlra az ellenség elől, valamint tsak nyomúlhattak; mások pedig, az ott közel folyó-vízbe fordították ágyústól 's munitzióstól a' szekereket.

Nagy - Britanniából. —

Futkosó hírt, már a' múltt postánn is írhattuk volna ama' híres *Jó - Reménység' fokának* — a' Hollandusok' aranyforrásának — *Anglus* kézre lett jutásáról: de valóságot tsak most írhatunk. minekutána t. i. a' *Londoni Udvari Újság* is ki hirdeté nagy örömmel, hogy a' nevezett *leg-szélsőbb déli tsüttsát Afrikának* Ő Nagy-Britanniai Felsége bírja már Sept. 16-dik napjától fogva. Eppen akkor érkezett vólt hathatós segítségiek Septemb. 4-dikénn az Anglusoknak: midönn már a' Hollandusok, minden-felől meg-akarták Őket támadni nagy erővel. A' Kapituláció fzerént, mellyre 48 órát kért a' *Hol-*

landus Kommendáns; de tsak 24-et nyert, ezerhatyszáz reguláris Frigyes-Belga Katonának hadi foglyokká lettek, és az *Ostindiai* Kompániának (Napkeleti-Indiába kereskedő Frigyes-Belgyiomi Társaságnak) minden ott találtatott jószágát által-vette a' *Nagy-Britanniai* Vezér.

Frigyes - Belgyiomból. —

A' Fő-Kormányfzék' Tagjai között nagy veszekedést okozott Növ. 25-dikénn a' Nemzeti-gyűlés' fel-állításáról való Kérdés. — Nem tsak *Frízia* és *Zelándia* Frigyes-Tartományok' Képviselői ellenzették t. i. a' Nemzeti-gyűlés' össze-hívásáról hozandó Végzést, hanem a' *Groningaiak* is, a' minthogy az Elölülő *van Sitter*, ki a' *Groningaiak* közzül való, tellyességgel nem akarta meg-állítani a' Végzést, és nem is állította; hanem *Overyssel* Frigyes-Tartománybéli Képviselő *Jordens* Polgár vette ki a' kalapátsot *van Sitter* kezéből, 's Ő ütötte rá a' Végzést. Tsupánn négy voks diadalmaskodott tehát harmonn: mert ámbár *Brabántziának* Frigyes-Belgyiomhoz tartozó része, nem különben *Drenthe* nevű Tartomány is, (melly hasonlóképpen Fr. Belgyiomhoz tartozik) meg-egyeztetek a' Nemzeti-gyűlésnek össze-hívásába: de nékiek az eddig való Konstitúció szerént a' Fő-Kormányfzékben különös vokssok nem vólt: azért is az eddig

való Konstitúciónak meg-változtatásán nem voksolhattak. — A' Klúbisták nagy Bált adtak az említett Végzés' öröme: 's úgy akarták, hogy a' *Frantzia* Hoboifák is ott muzsikállyanak nállok: de ezt meg nem engedte a' Kommendáns.

Frantzia-Országból. —

Páris' vidékéről, sietve küldött a' Had-Minister *Dubayet*, Katonaságot a' *Rajnához*, 's a' Tízteknek is keményen meg-parantsolta, hogy, ha ki nem i dúlnak két napok alatt *Párisból*: el-fogják vészteni Tíztségjeket.

Mind *Párisi*; mind más helyekről útasított *Frantzia* Tudósítások is írják, hogy a' híres *Pisgrü* (*Pichegru*) helyébe, *Kleber* nevű Generálist tette a' Direktórium, Vezérre.

A' *Basíleai* Fr. Ministert *Barthelémyt* sokan féltik a' meg-bukástól.

A' *Berlini* Udvarhoz küldődött *Frantzia* Követ *Callard* nem változott.

A' Belső-dolgokra-ügyelő Minister *Benzech* (ki egy *Aquitáni*i Protestans Prédikátornak a' Fia) következő értelmű Circulárét (Kerülő-Írást) útasított *Brumaire* Hónapnak 22-dik napján (Név. 12-dikénn) a' Közönségestársaságofztályok' Kormányozóihoz: „Polgárok! Engem az Igazgatást vivő Tanács (Direktórium) Belső-dolgokra-ügyelő Ministerré választott. Elfogadtam ezen választást inkább az én

Munkás-társaim erejébe, mint önnön magaméba vetett bizodalamból. Ti kormányoztok minden közbe-vetés nélkül a' Közönséges-társaság-olztályokban: Ti útasíthattok tehát engem' azon nagy jók eránt, mellyeket a' *Frantzia* Népnék jussa vagyon várni a' maga Közönséges-társasági Konfitútziojától. Egy már meg-állapodott Státusbann az Intézetek formállják az Embereket: de egy még csak most született Státusban, az emberek tsinállják 's téfzik is előmeneteleseké az Intézeteket. (Institutumokat) El-jött már az idő, mellyben helye vagyon a' bizodalomnak; helye, a' Szabadság' érzésének; és a' Közjóról való nagy gondolkodásnak. Tartoztok Ti tusakodni én velem együtt, azok ellen az Emberek ellen, a' kik, gyáva és vétkes el-pártolássok által Árulóikká lettek önnön Hazájoknak. Meg ne engedjétek Nékiek az el-hagyott Szabadság' földjére való vissza-térést, hogy meg ne zavarhassák 's bé ne vérezhessék azt, egyenetlenségeknek szerzése által. Tartsátok határok között a' Fanatismust, melly az Isteni-tiszteletnek színe alatt, Státus' dolgaiba akar-ná magát avatni, 's ki vetni sarkából az Igazgatás' formáját. Meg ne kegyelmezzetek azoknak a' veszedelmes Zavaróknak, kik a' Hazai szeretetnek állortzája alatt, fel-forgatnak minden közönséges rendet. Nem kételkedhetünk erántta, hogy ezek

az Emberek, valóságos Pártfogói ne vólnának a' Royalismusnak. A' Fejetlenség, mindenkor Kegyetlenhatalmaskodást szül. Hiszem annakokáért Polgárok! hogy Ti, buzgóan kívánván részt venni az én szándekjaimnak végre-hajtásában, el nem mulatjátok meg-küldeni nekem mentől előbb az én kormányozásom alá bízattatott minden tárgyakra nézve való Gyűjteményeiteket: és különös Előadásokban tudósítani fogtok ezekről. 1.) Millyen a' közönséges gondolkozás, a' ti Departmánatokban (Közönséges - társaság - osztályotokban). Tsendesség uralkodik e' ott? vágy ha nem: mi okok háborították meg azt, és mitoda eszközök által lehet helyre-állítani? Meg-lettek e' már minden Választások, melyeket a' Konstitúció kíván, és folytatják e' már hivatallyokat a' Közönséges-Tisztviselők? 3.) Jó rendben van e' a' Nemzeti Orallók' Serege, és a' Lovasság meg-teszi e' tökéletesen a' maga kötelességét; és nem vólna e' szükség nevelni a' izámát?

A' többit másszor.)

A' Közönséges-Tisztviselőknek különbözőféle Formaruháikról közölt Tudósításainkhoz hozzá-adjuk még ezt a' Tóldalekot: hogy a' Kintsházhoz tartozó Tisztek, rendszerént való fekete ruhát viselnek, a' mellynek bal oldalára egy kults vagyon ki-varrva arannyal. A' Státus' Hírhordói-

nak kurta palástjok vagyon az alsó ruhájokon felül,

Elegyes Tudósítások.

A' Nápolyi Felség, változtatta a' Királyi Udvarbéli Örizetet. Az ennekelőtte volt Testörző Kompániája helyébe t. i. *Guardia Palatina* nevezet alatt, Udvarörzőket állított fel; kiknek Fejévé tette, az előbbeni Testörzők' Kapitányát *Stigliano* Hertzeget,

Nápolybann a' tilalmas fegyvereknek hordozása ellen való parantsolat ismét megújítódott; 's e' felett az éjjeli Örzőkre és Visgálódó Katonákra szorossan reájok vagyon bízva, hogy meg ne engedjék a' mostanábann igen el-hatalmazott közönséges helyeken való veszekedéseket és verekedéseket, mellyeket halál is sokszor követett.

Rómában, szorgalmatosann utánna lát a' Kamara, hogy a' kész-pénzbéli szükségen, rendkívülvaló eszközök által segítsen. — Pápa Ő Szentsége, az úgy nevezett Museumban kezdett munkák folytatását félbe szakasztatta,

A' Genuai Közönséges-Társaságban, minden két esztendő után, szokott változni a' Fő (Dóge). Ezen méltóságra újonnan választódhatik ugyan az azt viselt Személly öt esztendők múlva: de soha se' volt még több illy példa: tsupánn a' mo-

staninak — *Giacomo Brignole* nevezetűnek — leve az az első sizerentsége, hogy Növ. 17-dikénn *Excellentissimus*ból *Serenissimus*sá emelkedett, a' melly *Dózsei* titulus-sal fényeskedett vólt már egyfzer.

Magyar Ország.

*Károlyváráról (Horvát-Országból Déc. 8-dikánn: — „A' Határszélek' el-inté-
se eránt tartódott tanátskozásoknak tse-
des vége leve a' Sífztóvi Kötés sizerént
Növ. 27-dik napján. A' mi Kommisszári-
usaink: Feldmarschallieutenant B. Schaan,
és Fő-Strázsamester Bozsits (Boxich) Vá-
rosunkon fognak által-menni a' napokban,
Novi, Dubitza, és Berbir felé, hogy
ezen Várákat, mellyek eddig nagyobb bá-
torság végett a' mi kezünknel vóltak: ví-
dékjeikkel egygyütt által - adják a' Török
Kommisszáriusoknak, “*

Rima Szombathból Déc. 2-dikánn.

Semper erant, et erunt victricia Caesaris arma.

Nullus adhuc palmam de Jove Victor habet.
Saepe licet simuletque fugam, victusque puretur.

Multaque sub dubio tempora Marte trahat.
Bella tamen semper sua finiet Ille triumphis,
Hosque de victo certa trophaea feret.

Et Gallum, tumeat rebus licet ille secundis,
Cernam prostratum Caesaris ante pedes.

Hanc etiam tetram pestem, Divumque furorem
Tartareis tempus post breve reddet aquis.

Et quid Galle crepas, quid Martia facta peroras?
Haec tua bella Tibi quod peperere decus?

Impossor captis, non victor in arcibus haeres.
Quaeritur, hisne putas: Gloria vera viis?

Battavus Ipse tuis vinxit sua erura eatenis,
Sponte dedit famulas in tua vincla manus.

Hic humiles muros, et apertas frangere portas,
 Summa tuae Laudis, summa Laboris erat.
 Hic Tu Miles eras, ubi praelia nulla; sed auri,
 Argentique ingens vis rapienda fuit.
 Et pudor, et scelus est, socias eradere Gentes
 Arma sua ante tuos, quae posuere pedes.
 Sed non sola pavet vestras Hollandia vires,
 Circum per multos signa tulifis agros.
 Belga prior vestras saepe juravit ad aras,
 Et primus vestro suxit ab ore virus
 Turpis ad Imperii furor hinc se transtulit oras,
 Et reperit patulas Victor ubique fores.
 Ad Tibi devotas ibas cum Milite messes,
 Praeda Legenda Tibi non facienda fuit.
 Marte nihil dignum fecit tua bellica virtus,
 Diruta sunt manibus maenia nulla tuis.
 Scillicet ad populi tua pestis corda praeivit,
 Haec caepit Gentes, hac duce capta tenes.
 Ante venenatis sopiisti pectora succis:
 Factaque sunt Libris ebria corda tuis.
 Haec Tibi non magnam pariet Victoria Laudem,
 Ad quam Dux non Mars, sed Maga Circe fuit.
 Sic captos pueri ducunt ad retia pisces,
 Ante quibus medicas exhibuere dapes.
 I! nunc tam Ludicros iterum pete Galle triumphos,
 Sunt iterum Glacie tergora strata maris!
 Sed nempe ante Tuos Caesar sua castra retraxit:
 Laudem ergo caesi Caesaris hostis habes!
 Hoc est quod jactas: hic se tua gloria figit,
 Tota sed haec nullum gloria pondus habet.
 Vidi ego saepe truce canibus cessisse Leonem,
 Hosque ausos tantae velle e terga ferae.
 Vidi etiam versi percussos ungue Leonis
 Non Latratorios, funera facta, canes.
 Turba avium imbellis sic saepe per aëra Milvum
 Pellit, et O risum de fugiente facit.
 Sed postquam pugil ille suos se vertit in hostes,
 Quaesi o refugas vulnere sternit aves.
 Spargit Galle tuas hic Milvus in aethera plumas:
 Magnanimusque quatit jam tua terga Leo.
 Quo properas! quo Galle ruis? cui castra relinquis?
 Ne fuge, siste pedem, Gallus es! arma cape!

Forte Tibi Rhenus medicatas praebeuit undas,
 Hinc furor, hinc cecidit Spiritus ille tuus.
 Nempe diu, qui se retrahebat, quique Tryumphum
 Hac ipsa voluit nobilitare mora,
 In Te FRANCISCUS tandem sua fulmina Caesar
 Torsit, et a Rheno Te fugat usque stygem.
 Ah! Francisce Deum vindex, Tutelaque Regum!
 Ut re fulminibus, fac modo Martis opus!
 Perde Gygantaeam hanc, et funditus obtere stirpem,
 Quae tulit in Reges, et tulit arma Deos.
 Hic erit in toto celeberrimus orbe triumphus,
 Quem Tu par Marti Caesar, et unus ages.
 Kleide triumphali redimitus tempora quercu,
 Huc ades! ignivomi tergore vectus equi.
 Tu quoque Gallorum spolis onerate Vorumque
 Hic referes palmis praemia digna tuis!
 His super argute risit Victoria! fertq.
 Serta, quibus donet Caesaris, arma sui.

Bét s.

*Károlyna Ludowika Leopoldina Fő-
 Fertzegasszonyka' születésének közönséges
 Cröm-innepeit követte egy magános is,
 mellyet Gróf Balassa Ferentz Ő Exc. ja
 adott a' maga szállásánn, a' melly jeles
 alkalmatosságra készültt Olasz Ének, nyom-
 tatásbann is ki-jött illy titulus alatt: Per
 la nascita della Reale Archiduchessa Caro-
 lina. — Cantata eseguita in una privata
 Accademia tenuta la Sera de XIII. Di-
 cembre MDCCXCV dal Conte Francisco
 Balassa Ciambertino Consigliere Intimo
 Attuale di Stato di Sua Maestà Imperia-
 le Reale Apostolica e Comendatore di S.
 Stefano. — Az Éneklő Személyek vól-
 tak: Gróf Hatzfeldné, született Zierotin
 Gróf Asszony, mint Főma (Hír), Gróf
 Kollonics Károlyna Kisasszony, mint Pa-*

fiorella (Pásztorleány), Gróf *Strassoldó* Jóséfa Kisasszony, mint Pallade (Pallás). — Az Ének' Verseit, Gróf *Arrivabene*; a' muzsikáját pedig *Süssmayer* Úr készítette.

A' Fürfeldi Fő-quártélyból 10-dik Decemberbenn útasított Tudósítása Gr. Clerfayt-nek:

Első Decembertől fogva naponként nevededett az ellenség' száma, a' *Nahe* vizénél, a' bal-szárnya pedig *Glahn* és *Alsenz* nevű folyó-vizekig is ki-terjedt. — Minthogy Gróf *Wurmser*' Seregének egy Olstálya, olly bátorságossá tette vólt már a' *Kaiserslauterni* tanyát, hogy onnan Gr. *Clerfayt*, tsendes lélekkel el-vonhatta a' Generális *Nauendorf* Brigadájának egy részét: meg-határozta magában, hogy az *Alsenz* és *Glahn*-vizeitől, onnan pedig *Obernstein* és *Kirn* felé elő-nyomulván, a' *Nahe* vizétől is el-verje az ellenséget. Parantsolatokat adott ki tehát, mellyeknek ereje szerént, *Kray* és *Nauendorf* Generálisok, *Marceau* Frantzia Generálist *Meissenheim*nál; *Hoditz* Generális pedig, az előlvígyázó Frantziákat *Alsenz*, *Odernheim*, és *Lettweiler* nevű Helységeken meg-támadják: 's olly szerentsések vóltak, hogy *Kirrig* nyomták az ellenséget. Fogtak közöüle mintegy hatszáz embert; 's nyertek töle öt ágyúkat, mintegy negyven muníziós szekereket és egy zászlót. Meg

állapodtak a' *Glahn* vizénél, minthogy hamarabb lehetetlen vólt elő-nyomúlui a' magass, út nélkülvaló, és sok folyó-vizekkel bővölködő hegyen. Estek sebbe, 's maradtak halva feles számú Frantziák. — Részünkről kevésre ment a' veszteség. — A' név szerént meg-ditsértetett Vitézeink között valók: *Blankenstein* Magyar Lovas Regementjebéli Fő-Strázsamester *Harsányi* is; és *Barkó* Hufzár Kapitány *Neubauer*.

*Hágá*bann Növ. 27-dikén tsúfos exe-kútzió tartatott némelly Személlyek ellen, az *Arausiói* Házhoz nyilatkoztatott hajlandóságjokért. Állott az Exekútzió, részzerént seprőzésből; részzerént tüzes-vassal való béllyegzésből; részzerént pedig Szégyen-póltzra való ki-állításból: melly büntetéseket, részzerént számkivettetés, részzerént hosszas ideig tartandó árestomba való záratás követett.

* * * * *

Tudósítás.

Kedves Hazánk' eggy igen érdemes Fia, *Debretzen* mellett fekvő *Kis-Pértsi* születésű *Hertei* Sándor Úr, látván hogy *Béts* Várossának nagy fogyatkozása legyen a' fain szappanokban, és hogy a' főbb rangú Uraknak beretválkozni, 's a' nagyobb Állzonyságoknak kezeiket mosni, *Anglus* 's *Olasz* miveket, 's onnan ha-

zott szappan-porokat 's golyóbisotskákat kell drága pénzen fizetni; kiváltképpenn pedig a' Patikákba többnyire *Venétziából* kellett az orvosságok között sok ízben szükséges szappant költségesen hozatni, az ide való pénz bőségének nagy veszedelmére: ezen okból, két esztendőök óta szorgalmatossann azonn dolgozik, hogy az Angliai, Venétziai, 's más fain szappanokhoz, hogy' tsinálhatna hasonló derék szappanokat, 's beretválkozó, 's kéz-mosó fain szappan-porokat, 's golyóbisokat; hogy *Béts* Várossa ne kénytelenítetnék csak szappanért teméntelen pénzt idegen Országokra ki-szállítani.

A' Patikákra nézve ugyan, bizonyos jó Hazafiak által *Bétsbenn* a' *Debretzeni* szappan jóságja esmérteessé tétetödvén, már az 1794-dik esztendőbenn *Bétsbenn* ki jött *Pharmacopoea Austriaco Provinciálisbann* (Patikai Könyv) a' *Debretzeni* szappan a' *Venétziai* elébe vágyon nyomtatódva. A' honnan hogy *Debretzeni* szappan a' Patikák' számára *Bétsbenn* mindig bővességgel lehetne: bizonyos *Debretzeni* szappan-főzés állítódott itt fel, Nagy érdemű Orvos, *Niederlándi-fi Tit. Verrier Úr* Directorsága alatt: mindazáltal ez ellent nem állván, *Hertei Sándor Úr* a' szappan több nemei között a' Patikák számára is kívánt készíteni. Annyira is vitte nagy szorgalmatossága által a' dolgot, hogy a'

Chémiai regulákon, olly tökéletes fain szappanokat készít, mellyek az ide való Medica Facultás által úgy ítéltettek meg: hogy az említett Debretzeni szappannál a Patikákra nézve elébb valók; 's a' Vénétziai, 's más szappanokra nézve is *Béts*-nek többé szüksege nem leszen; sőt talált a' szappannak olyan nemét is, mellyről az ide való, nagy tapasztalású, nem csak *Európát*, hanem az Udvar' költségével, *Ásiát*, 's *Amérikát* bé-járt *Chemiae*, 's *Botanices* Prófessor, Idősebb *Jacquin* Úr el-merte mondani: hogy tudtára olyan neme a' szappannak nem vólt.

Ugyan erre nézve az ide való *Medica Facultás*, annyira is vitte a' dolgát *Hertzi* Sándor Úrnak, hogy már a' *Regierung* ezen Hazánkfiának, a' magától talált szappan nemeit, nem csak készíteni, 's szabadon árulni meg-engedte; hanem egyförmű mind a' *Medica Facultás*nak, és a' Patikáknak, különböző Levelekbenn, mintegy parantsoló tanátsadással ajánlotta ezen szappant a' *Regierung*.

Valósággal mi tőlünk Magyaroktól, egy kis figyelmetességet érdemel ez az egész dolog: hogy *Béts*benn, ennyi számtalan sok Szappan-főzők közt *Magyar* az, a' ki a' leg-fájnabb szappanokat készítheti, 's az idegen Országi Szappanokat ki-zárta, mind *Béts*-nek nagy hasznát, mind magának, 's a' Hazának vele nagy érdemet tsinalván.

Annyival különösebb pedig ez: hogy ez a' *Hertei* Sándor Úr, nem valami Tudományokat elvégzett Fi (noha már most sok olvasással, 's Szilésiában, Morvában, Cseh - Országban egy érdemes Úr mellett tett utazással által egy ki-pallérozott, 's nyelveket tudó Ember) soha Kollégiumokban nem is tanult; hanem csak *Bihar* Vármegyében, *Várad* környékén fekvő *Hegyköz-Újlak* nevű kis Falutskának köszönheti csak azt is, hogy a' Tudományok' első Ábécéjét meg-köztöltatta vele, mindenek felett pedig, *Györbenn* mindennek előtt nagy tiszteletű, *Tek. Vallaszky-né* Affzonságnak, *Kegyes Jó Pátróna* Affzonyának hálálja: hogy szárnyai alá vette, 's jól olvasni, és írni tulajdon magán taníttatta, a' ki eránt való háládatosságát jobban, úgy tartja, meg nem mutathatta: mint mikor azt az egész érdemes Közönség előtt általunk nyilvánvalóvá tette.

Az ilyen példából ösztönöztethetnek a' tehetőssebbek, a' jó igyekezetű szegényebbeknek elősegéllésekre, látván melly szép gyümöltse az ő Jótéteményeknek, mikor így az egész Világ előtt áldásbann marad a' nevek. Ösztön az ilyen példa a' szegényebb Szüléknek is arra: hogy gyermekeiket leg-alább írni, 's olvasni taníttassák meg, mert csak ezek által sokra viheti valaki magát.

A'

TSÁSZÁRI és KIRÁLYI FELSÉG'
ENGEDELMÉVEL.

50.

Költ Bétsben, Karátson-Havának (Décembernek)
22-dik napján, 1795-dik Esztendőben.

Hadi Környüállások.

Gróf Wurmser' Tudósításai.

Gróf *Nauendorf* Generálisunkat el-nyom-
ták a' *Frantziák* Déc. 7-dikénn *Zweybrü-*
ckenböl és *Homburgból*: de Gen. B. *Mé-*
száros más nap ismét ki-verte őket, mind
a' két helyből: Elölvígyázóit mindazál-
tal, tsak *Zweybrückenenn* és *Homburgonn*
innen *Trippstadtba*, *Landstuhlba*, 's *Ramb-*
steinba állította. *Trippstadt*ot ismét el-

F f f

foglalta az ellenség, valamint *Schoppot*, *Landstuhlt*, *Helmsteint* és *Honecket* is. — *Helmsteinből*, *Hotze* Generális verte el a' Frantziákat, 's fogott is közülök 179t: a' több tanyákat pedig Gen. *Mészáros* vette vissza; kinek vezérlése alatt, egy összességel el-fogott Batalionon kívül több Frantziákat is fogdostak el Vitézeink, és igen sokat le-fzabdaltak.

Hotze Generális Dec. 11-dikén is fogtattatott el *Edesheimnél* az előre nyomúltt ellenségből valami kétszázat. Ott Gen. pedig Dec. tizedikén *Schweigenheimnél* negyvent, és még többet le-öletett, melly alkalmatossággal az első Székely Regimentből Oberst *Graffen*; a' *Vurnser* Reg.jéből pedig Oberst *Klenau*; *Szabó* és *Boros* Kapitányok, 's Alhadnagy *Kisfaludy* Urak jelesen meg különböztették magokat

Olasz-Országból. —

A' Ts. K. nagyobb Sereg-osztálynak jobb-szárnya' szélenn állott volt *Ternyei* Generális, a' *Vukasovits* Oberster' Horvát Batalionnyának két Kompániáival, és *Antal* FőHertzeg' Reg.ből való másfél Kompániával: midönn az ellenség olly erővel támadta meg Népiünket Növ. 23-dikán, hogy fél óra alatt, minden Sántzokat és Földvárakat el-foglalt. Külön-fzakasztatván a' *Ternyei* Generális' seregetskéje Korpu-

sunknak több részétől, egy Klastromba von-
ta magát, a' mellynek volt ugyan Udva-
ra; de kapuja nem; 's a' mellyet három
hegyekről lehetett ostromlani. Ezen Kla-
strom, nagy részét fel-tartóztatta az ellen-
ségnek, reggeli hat órától fogva delután-
ni negyedfél óráig, melly idő alatt a' víz-
fza-felé nyomúltt Kórpus igen sokat segít-
hetett magán. Hogy a' Frantziák el nem
akarták hagyni ezen Klastromot, mind ad-
dig; míg magokéva nem tették: oka a'
volt, mivel fogságjokba esvén a' *Li-
kai* Regement' Adjutánsa, *Bajacsick*
nevű derék Vitézünk, öt Batalionra mond-
ta, a' Klastrombéli Ts. Kir. Katonáságot,
a' melly pedig már ekkor negyedfél Kom-
pánia se' volt egészen. Minekutánna hi-
telt fellyül múltó kárt tett volna maroknyi
Népünk a' Frantziákban: ki-fogyott végre
a' puskaporból, 's golyóbisból, és már
igen távol is maradt a' Korpustól; a' Fran-
tziák azonban fenyegetődze kívánták tö-
le, hogy adná meg magát. Illy szorongá-
tó környülállások között szóval kapitulált,
következendő Feltételek alatt: 1.) Hogy
a' nálla lévő *Frantzia* foglyokért; ő belő-
le, ugyanannyin botsátódjának vissza. (Volt
t. i. a' többek között, egy *Frantzia* Ober-
ster is fogva nálla.) 2.) Hogy a' melly
Kassza; monder; (mondúr) és bagázsia
vagyon ő nálla: ahhoz ne nyúllyanak a'
Frantziák. 3.) Hogy a' tserében el-be-

tsáttatándókon kívül, a' kik még megmaradnak belőle: azok is el-botsáttassanak úgy, ha betsületjekre fogadják: hogy ők úgy tartják magokat mind addig, míg részünkről ugyan annyi foglyaik nem adódnak vissza a' Frantziáknak, mint a' Frantziák által el-fogattattak. 4.) Hogy egész Katonai tisztelességgel jöhessen ki a' Klaftromból.

Nagy - Britanniából. —

Látván a' Ministerek, hogy nem csak a' velek rendszerént ellenkező szakasza az Ország-gyűlésnek, buzog igen nagy tüzzel a' már tudva lévő két Billek (Törvényeknek való Feltételek) ellen; hanem a' Népek nagyobb része is ellenzi azokat, mind egyebütt; mind különösen *Londonban* is: illy környülállásokban szükségesnek ítélték, egy részről ugyan a' *Westminsteri* Örizetet feles számú Lovassággal szaporítani, 's a' szomszéd Városokat is meg-rakni Katonasággal; de más részről a' Népi gyűlésekről szóló *Bill*nek, melly *Pitt Billjének*, 's *Romlás-Billjének* is el van nevezve, lágyítani némelly Tzikke-lyeit. *Fox* Ur, ki ezért a' *Bill*ért, *Pitt* Urat, keményen meg-támadta: lehetetlennek állította, hogy lágyítani is lehessen a' fenn-forgó *Bill*t, úgymint a' mellynek természetét ő, az *Angliai* Konstitúcióval egygyátallyában ellenkezőnek ítéli:

's fizekbe mondotta a' Ministériommal tartó Tagoknak, hogy ha jó-lelkűségből nem; avagy csak okosságból, állyanak el most ezen *Bill*re nézve a' Ministerek melől. Ő — *úgymond* — nem is hallgathatja, hogy annak Tzikkelyei rendre felvétetődjenek: a' minthogy nem is várta meg Növ. 27-dikén, hogy felvétetődjenek; 's ki-mentek a' Táblától minden véle tartó más Tagjai is a' Gyűlésnek, az egy *Sheridán*on kívül, ki azt mondotta, hogy Ő benn marad azért, hadd láthassa a' sorsát eleitől fogva végig ennek a' gyűlölséges *Bill*-nek. — Igen kemény Tzikkelye az a' *Bill*-nek, melly szerént, ha valamelly Gyülekezetből egy órával azután, minekutánna meg-tiltotta annak együtt-létét a' Tifztviselő: tizenkét Szemellyeknél még többen együtt maradnak, minden Törvényfszolgáltatás nélkül úgy fognak büntetődni, mint Felség-bántók és Pártosok, az az halállal. Sokan kívánták, hogy gyengébb legyen a' büntetés: de a' Ministériom azt felelte; hogy nem lenne foganatja különben az egész *Bill*nek. — Jussa vagyon a' *Bill* szerént a' *Sheriff*nek (Distriktusbéli Fő-Tifztviselőnek) meg-tiltani valamelly Gyűlést, ha gyanúsak ítéli azt. A' ki, pártütői beszédeket ereszt ki szájánn a' Népgyűlésekben: mindjárt azon helyéből tömlöztbe vivődik. A' ki, a' Ministériumot

alatsonító vetélkedéscskenn, és letzkéken jelenik meg: ezer forintot fog fizetni büntetésül.

A' Nemzetnek, ezen *Billek* eránt való zsibongása, nagy oka annak, hogy a' *Jó-Reménység'-Fokának* el-foglalásáról tett Híradás se' akadályoztathatta meg a' *Papiros-pénzek'* betsének alább szállását.

A' *Jó-Reménység' Fokánál* nyertt *Hollandus* ágyúk' száma, négyszázharmintra megy.

Frantzia- Országból. —

Brüsszelből Növ. 29-dikén: — „Felles számú gyalog és lovas *Frantzia* Katona-Ofztályok takarodnak ezen Városonn által, mellyek mind a' *Rajnai* Sereghez sietnek. — Sok öltő-ruhák, hosszú-nadrágok, és tsizmák készíődnek itt a' *Frantzia* Katonaság' számára. — Nagy híre van, hogy a' *Belgyiomi* és *Lüttichi* Várakból, mind el-költöznek a' *Frantzia* Katonák, és helyettek, Vár-Örzökké lesznek húsz ezer Volontérok, a' kik *Belgyiombann* és *Lüttichben* fognak lzedődni.“

Kolónia (Cölln) Varosából Déc. 3-dik napján: — „A' *Nahe*, *Mosella*, *Móza*, és *Rajna* foiyó-vizek között fekvő, 's most a' *Frantziák* által el-foglaltatva lévő Tartományokbéli Elöljárókra kemény parantsolatot küldött *Zsurdán* *Frantzia* Vezér, hogy a' kormányozások alatt lévő

Városokból 's Helységekben szállíttassanak minden fegyvert *Düsseldorf*-ba. Ezen parantsolathoz, olly értelmű fenyegetést ragasztott; hogy a' melly Lakosok nem alkalmazzatják magokat e' parantsolathoz; úgy fognak tartatni mint Haza' ellenségi, és rendkívülvaló adó-fizetésre büntetődnek; a' melly Lakosok, ezen parantsolat után is fel-fegyverkezve fognak találtatni: pártütés' vétkebe ejtik az által magokat; a' kik pedig erőszakosan mérészelnék ki-kelni a' *Frantzia* Közönséges-Társaság' Katonái ellen; úgy büntetődnek mint gyilkosok.

Pisgrü Generálisnak a' Vezérségből lett ki-tévődését úgy hirdette vala a' Hír egész *Párisban* mint valóságot: de ezen Hírnek ellene mondott a' Hadi-dolgokra ügyelő Minister *Aubert Dubayet*, *Thionvillei* *Merlinhez* intézett, és már nyomtatás által is közönségessé tevődött Levelében.

A' Belső-dolgokra-ügyelő Ministernek *Benezechnek* a' Közönségestársaság-osztályok' Kormányozóihoz bocsátott Írásából a' mi még hátra maradt, így következik:

4.) Mitsodás állapotban vagynak a' tömlőtzők, és más akármilyen névvel nevezendő fog-házak, és mennyire megy az azokba zárt Személyeknek száma? 5.) Az Ispotályoknak, és a' Közönséges-sege-delem nélkül szűkölködők' menedék-he

lyeiknek számáról és fekvéséről, 's mitsoda változtatást és jobbítást kellene 's lehetne tenni rajtok? 6.) Az utak, hídak, tsatornák, Soffzék' (tsináltt-utak') állapotjáról, szükséges e' valamit igazítani rajtok, 's mitsoda újjításokat kívánna e' részben a' köz-hafzon. 7.) A' föld alatt lévő Bányákról, 's azoknak terméseiről, és az eszközökről, melyek által nagyobb hafznot lehetne venni azokból. 8.) A' földmiveléshez tartozó minden tárgyakról, a' motsároknak ki-száraztásáról, 's újj szántó-földek' formálásáról; a' Közönséges-Társaság' kerületén belől való hajókázásról; a' kereskedésről; a' szorgalmatosságról; a' Fábrikákról és Műhelyekről, és közönségesen minden eszközökről, melyek által termékenyebbé lehet tenni a' ti földeteket, 's nagyobb hafzonra lehet fordítani a' Lakosoknak munkásságjokat. 9.) Vegyétek laistromba a' ti Ofztályotokbeli Lakosok' számát, nem különben az abban termő állatoknak különbkülönbféle nemeit és sokságát is: 's mennyi föld vólt bé-vetve ebben az esztendőben? mennyi gabona, gyümölts, hüvelykes-vetemény, bor, kender 's a' t. termett? azt is jegyezzétek fel nagy szorgalmatossággal. 10.) El ne felejtsetek tudósítani engemet mindenek fellett, a' közönséges tanításra nézve tett Intézetekről, és mi által lehetne még azokat tökéletesebbíteni a' ti ítéletetek sze-

rént? 11.) Egész igyekezettel rajta legyenek, hogy végre-hajthassátok azt a' Törvényt, mellynek ereje szerént a' 3-dik (*Frantzia*) esztendőbéli adónak felét, természetből tartoznak a' Lakosok bé-fizetni a' Közöséges-Társaság' Tárházaiba. — Ezekből, tökéletesen láthatjátok Polgárok! az én gondolatimat 's szándékimat. Óhajtom, hogy szíves nyilatkoztatásaim, tinálatok is nyílt szívekre talállyanak. Óhajtom, hogy törekedéseinket kövesse a' legédesebb jutalom, t. i. a' köz-boldogság.

Benezéch Ministerről, és négy Kollégáiról, tudást érdemlő Jegyzéseket kaptunk, de a' mellyeket, tsak a' jövő postánn közölhetünk, némelly Végzéseivel együtt a' Nemz. Gyűlésnek, mellyek, a' pénznek mennél foganatosabb móddal való bővítését illetik.

Erdély - Ország.

Szebenből Déc. 9-dik napján: — „A' Török Udvarhoz rendelt Követje a' *Nagy-Britanniai* Udvarnak *Liston* Úr, ma indul innen tovább *London* felé, minekutánna egynehány napokat töltött volna itten, leg-nagyobb részént a' vóltt Gubernátor *B. Bruckenthal* Ő Excellentiájával. Igen nyomos okokra nézve hívódott el *Konstántzinápolyból* egy ideig *Londonba*, melly idő alatt a' Helytartója fogja vinni *Konstántzinápolybann* az *Ánglus* Követtségi kötelességet.“

„A' pestis miatt fel-állítódott Kom-
misszió, ma küldötte utolsó Tudósítá-
sát a' Fő-Kormányfőkhöz, jelentvén: hogy már
semmi szükség reá nintsen: minthogy a'
pestisnek leg-kissebb jelét se' lehet többé
tapasztalni. A' szomszéd Tartományokból
jövökre nézve a' Kontumácz' (vagy a' gya-
núságban lévő pestistől való tisztulás') ide-
je is, három hétre szállítódott le. Nem vitt
sírba húsz Személyeknél többet a' pestis
Erdélyben. Tizenhármann t. i. a' *Temesi*
pallásnál (szoross járásnál) holtak meg
Brassónál; heten pedig, *Rothbach* nevű
Bartzasági falunál: de valóbann a' melly
rendelések tevődtek nállunk e' részben meg
is érdemlik a' követést. (*Ezeket más al-
kalmatossággal fogjuk közleni.*)

Nagy-Enyedről Dec. 10-dikén: —
„Az Erdélyi Reformátusok' Püspöke T.
T. *Keresztes* Máté Úr, egész meg-elége-
déssel folytatott hívtatalát nem igen hofz-
szasan viheté: mert a' múltt Pénteken este
véletlen gutta-ütésben meg-hala, feles-
neveletlen árvákat hagyván maga után.“

Béts.

Ö Felsége, személy fzerént jelen vólt
tegnap az ide való Városi Tanács-ház-
bann.

A' melly rész, Felséges Urunk' Birto-
kába jut *Lengyel*-Országból: fog függeni
a' Törvényes dolgokbann, az Igazságra
ügyelő leg-főbb Szektől, melly *Bétsben*

tartja a' maga Üléseit; a' Kamarát illető dolgokban pedig a' *Bétsi* Direktóriumtól.

E' folyó Hónapnak 19-dik napján, igen ditséretessen nyerték itt el három Ifjú Orvosok a' Doktori Diplomát; azok között *Veszprém* Vármegyéből *Pápáról* való Nem. *Zsoldos* János Ur: ki is *Jénábann* kezdvénn Orvosi Tudományához: olly kedvességet nyert az oda való Tudósok előtt, hogy a' Professor *Bátsch* Ur Elölülése alatt fel-állott Természet-Vissgáló-Társaságnak Tagjává választódott; és itt is *Bétsbenn* a' Nagy Ispotálybann már jó darab időtől fogva gyakorolja Orvosi Tudományát.

* * * * *

Tudósítások.

A' múltt postánn küldött Képről, írunk vala már előre is annyit, hogy az: *Nunkovits'* Monumentuma, és hogy azt, a' költségünkön ki-adott Magyar Grammatika' eleibe is tettük. Hogy ezen képről bővebb esméretjek lehessen Magyarjaink közzül Azoknak is, kiknek talán még eddig meg nem fordúlt kezekbenn a' Magyar Grammatika: jónak ítéltük az említett Grammatikához készített Bèvezetésünknek egy Tzikkelyét; nem különbenn, a' Grammatika' képes levelére a' kép alá nyomtatott Vers-sort, 's az azt követő Előadást és két Leveleket is itt közönségesekké tenni.

A' Bé-Vezetésnek ide tartozó Tzik-kelye ez:

— „szives törekedésünknek gyümöltse, az itt jelenlévő Magyar Grammatika is. Feltettünk tudniillik igyekezetünknek mindjárt kezdetében húsz aranyat serkentő jutalomúl egy jó Magyar Grammatikának írására. Néhai Mélt. *Nunkovits* György Szerbi Püspök és *Pétsi* Nagy-Prépost, értvénn illy közjóra tzélozó szándékunkat azonnal eltökéllette magában, hogy harmintz arannyal nevellye ajánlásunkat. — Miket nem tett volna még ez a' nagy lélekkel bírt Hazafi, ha a' halál véget nem vetett volna kedves Hazája boldogítására szenteltt életének, látni lehet a' Titulus után való levelen, a' mellynek felső részére nyomtattatott képen a' Magyar Haza (Hungaria) kesereg nemes lelkű Fiának koporsója felett, 's a' melly kép által el-felejthetetlen *Nunkovits*unkhoz viseltető tiszteletünket 's szerezetünket, örökké fenn-maradándóvá óhajtjuk tenni, ki egyedül példás érdemeiről volt előttünk esméretes. “

A' Kép alatt lévő Vers-sor; Előadás; és két Levelek, így következnek:

„A' Haza az, a' ki kárát nem felejt.
Bertits.

„A' Halál meg-fosztá Hazánkat Méltóságos *Nunkovits* György Szerbi Püspök,

Pétsi Nagy Prépost's a' t. nemes lelkű Fiától 1790-dik eszt. Növ. 20-dik napján, ki míg élt, a' Haza' javára intézett áldozatokban kereste fő gyönyörűségét, minéműek: az a' negyven arany, mellyet Fő Tifzt *Zsivits* Kánonok és Pesti Pró-fessor Ur' Dogmátikájának ki-nyomtatására adott; az a' summa, mellyet olly véggel küldött *Budára*, hogy *Rákótziról* írott Munkája *Kolinovitsnak* Világ' eleibe botsáttathassék; az a' húsz arany, mellyet úti-költségül ajándékozott egy Tudósnak. — Tanúja mind ezeknek néhai nagy reménységű Poétánk Tifzt. *Bertits*. Tanúi még többeknek *Görög és Kerekes* Társak, kikhez az itt következő két Levelet, ön-nön indításából útasította örök emlékeze-tű *Nunkovitsunk*.

„*Pétsett* Déc. 10-dik napján 1789-dik esztendőben. — „Meg-gondolván egy jól el-készültt *Magyar Grammatikának* felet-tébb hasznos, sőt Nyelvünk' ékességének elő-mozdítására el-kerülhetetlenül szüksé-ges vóltát; el-tökéllettem azontúl magam-ban, hogy részemről 30 arannyal pótol-lyam azt a' jutalom-pénzt, mellyel az Urak serkentik Hazánk Tudóssait, egy jó *Ma-gyar Grammatikának* írására. A' harmincz aranynak által-adása eránt, már tettem is rendeléseket. — Tselekedetem bár mi di-tseretes is, vallyon nem adósság e', mel-lyel tartozom Hazámnak? Nem köteles-

ség e', mellyre kötelez mind a' levegő, mellyet szívok; mind az az édes első szó, mellyet magyarul ejtettem? És mi az ilyenekből, egy ritka ditsőséget üzzünk? Távol légyen. Kapjanak illy tömjénen, a' kik füsttel élnek. Én, velősebb eledelhez szoktattam ínyemet. — Én, akár a' nevelést, akár az Ország' Históriaját és Törvényét hasznosan tanító Könyveknek, akár pedig az olyanoknak, mellyek Nyelvünk' és Erkölcünk' tökéletesebbítésére szolgálhatnak, mind ízerzésére, mind kiadására, Istentől 's Hazámtól vett értékemnek egy jó részét örömmel oda ajánlom. Tsak tudjam, hol, kit, 's miképpen kellessék segítenem; minden tehetségemhez képest készségemet tápasztalni fogja; és mondhatom eddig se' rajtam múlt el. "

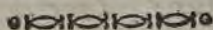
Budán Július' 14-dik napján 1790-dik esztendőben. — „A' Magyar Tudós Társaságnak fel-állítását, részemről, látja Isten, ha ki-tellenék tőlem; ezerekkel segíteném. 150 aranyat ugyan tsak reá szántam. Ennekfelette, míg élek, esztendőnként is tőlem ki-telhetőképpen segíteni e' nemes Társaságot; hazafiúi kötelességemnek tartom. — A' mi illeti, a' Magyar nyelvünk' ékesítésén fáradozott Tudósok' Emlékeztető-Képet, a' Mettzo által kívánt 50 aranyat éppen nem sokallom. A' jó Nevelésről készítettendő Könyvre is hu-

szonnégy aranyat tesztek fel. Nem különben a' *Gyöngyösi* Munkáinak kiadására segítségül 16 aranyat fogok küldeni. — Többnyire, kedves Barátim! kérlek ismét, a' ditséretben kémellyétek-meg természeti szemérmetességemet. — Szeretem a' jót, a' szépet is; de tselekedni inkább, mint hallani. “

Erdélyben, Kolosvárat, ilyen című Magyar Könyv szabadult ki a' Sajtó alól: Az emberi értelemnek természeti Históriaja, vagy olyan Filosofiai vizsgálás, a' melly, az emberi elmék' tulajdonságainak különbségeket, és azoknak, a' tapasztaláson fundált okait elő-adja. Írta volt Flögel Károly Fridrik Német nyelven; most pedig Magyar nyelvre fordította, 's szükséges jegyzésekkel és magyarázatokkal, a' Filosofiai elmélkedésekben, 's egyéb Tudományokban gyakorlatlanabb Magyar Olvasók' kedvéért világosította, Tsernátoni W. Sámuel, a' M. Váshelyi Ref. Koll. Philos. és Mathes. tanító Prófesszor, Kolosvárat Nyomt. a' Ref. Koll. betűivel 1795. élt. Ezen munkában szorgalmatos és fundamentos vizsgálódások által, fel-keresitetnek az emberi értelemnek szerző okai, hogy t. i. vagy különösen, vagy más Tars-okkal együtt (mellyeket többnyire egyben kell kötni) mik legyenek azok, a' mik, az emberi értelmét vagy egészben formállyák, vagy leg-álább a' magok részéről nagy segítséget adnak, annak ki-formáltatására és gazdagittatására; a' melly okok és kútfők, főképpen kilentz számra mennek, a' honnan az egész munka kilentz Szakaszokra osztatik u. m. I. Az emberi értelemnek kútfjeiről vagy okaitól közönségesen. II. Különösen. A' 'Seniről (genie) vagy az embernek maga belső hajlandósága szerént való dolgokban, különös melly be-látású elméje' tulajdonságáról. III. A' kltmáról, vagy a' Tartománynak fekvéséről. IV. Az ember' életének különböző idejéről (aetas). V. Az emberi testről. VI. A' nyelvről, vagy nemzeti beszédéről. VII. Az életbéli szükségéről. VIII. Valamelly Ország' belső-állapottjáról, 's igazgatása' formájáról. IX. A' neveltetésről. Ezen fővebb, kilentz Szakaszok

ban elő-fzámolt kútfők, és szerző okok, mennyit szolgálynak az emberi értelem' formáltatására, magából tsalhatatlanul meg-tettzik; ki nem maradnak ebből azon akadékok is, mellyek az értelmet a' magok munkásságokban gátolják, vagy a' Tudományok' és tisztességes mesterségek' hanyatlásokat okozzák. Mind közönségesen véve a' Tudományok' História-jának, mind pedig a' Filozófiának vagy Világi böltsességnek, 's más tisztességes mesterségek' História-joknak, a' javából és szépiből, rövideden sok vagyon bé foglaltatva; nem különben a' Természeti Históriaból is hasznos világosítások vagynak, a' tündöklő hírt és ditsőséget érdemlett Fő-emberekkel, nagy Tudósokkal, és új dolgokat fel-talált nemes lelkekkel egyetemben. Az Író, a' természet Visgálónak módjokat akarta e' Könyvben szorossan meg-tartani, hogy t. i. az embert, magát szemlélye, vagy más hiteles bizonyosság tevők által (millyenek más Históriak mellett az egész föld golyóbissát szemesen körül járt, régibb és újabb nagy Utazóknak hiteles Tudósításai) szemléltesse, és ezeken a' fundamentomokon, a' józan Filozófiai elmélkedések' lámpássát mindenkor kezében tartván, kívánta fel-építeni az emberi értelem' természeti Históriaját. Maga a' Göttingai híres Filozofus, rendszerént való közönséges Tanító és Udvari Tanító Fed er Úr is, a' magától készítettett ilyen tizmű Német munkájának: Az emberi akaratról való Visgálódások. II-dik Darabja' Előljáró - Beszédében meg-vallya, hogy ezen, Flögel' emberi értelemnek Históriaja, szükséges tanúságokkal igen bővölködő. A' Magyar Fordító, a' Könyv' lapjainak allyain minémű jegyzéseket, és úgy kívánván a' dolog, bővebb magyarázatokat tett, mind a' Filozófia', vagy Világi böltsesség különböző részeiből és História-jából, mind pedig a' Tudományok' közönséges História-jából (e' historia litteraria); úgy a' polgári, sőt a' dolognak értelme meg-kívánván, a' Természeti Históriaból is, azt az Olvasó, magából a' fordított Könyvből által-láthattya; a' melly magyarázatok ingyen sem a' Fő Tudósokért, hanem a' jó ízlésű, és az olvasást ugyan szerető, de még az e' féle fellyebb emelkedett gondolatokkal tellyes tárgyokban gyakorolatlanabb Olvasók' kedvéért tétettettek. Ezen Könyvnek az árja 1 Rforint, és találtatik a' Fordítónál Maros-Vásárhelyen.

Magyar Hírmondó.

51.

Költ Bétsben, Karátson-Havának (Décembernek)
26-dik napján, 1795-dik Elztendőben.

Hadi és Békességes Környüállások.

Olasz - Országból. —

A' Ts. Kir. Sereg' mostani Kormányozóitól *Acqui* Városából érkezett, és már a' *Bétsi* Udvari Újságbann is közönséges-sé tevődött leg-újabb Tudósításoknak értelme ez:

„Az Ellenség vissza vonta magát *Cévatól*, valamint a' *Tanerói* völgybenn is *Garesióig*, 's Előlvígyázókat is kevés számúakat tart *Carcarenál* és *Altarenál*.“

„A' 23-dik Nővemberben kezdődött vissza-vonulás' alkalmatosságával hatszázötvenhatan maradtak halva Népünk között; hatszázhetvenhetenn meg-sebesedtek; a' fogságba - esteknek és nemtaláltatnak száma pedig eleinten kétezerhatszázötvenre menőnek találtatott: de naponként kevesedik: mivel a' nem-találtatkból ismét szállangoztak vissza egynehányann a' Sereghez. “

„A' halva-maradt Tisztek: *Alvinczy* Regementjebéli Fő-Hadnagy *Gaule* és *Új*

G g g

laky Zászlótartó. *Reisky* Reg. béli Fő-Hadnagy *Kappus*; *Thurn* Reg. béli Fő-Hadnagy *Jannsch*; *Strasoldó* Reg. béli Kapitány *Kavanagh*; *Lattermann* Reg. béli Zászlótartó *Monni*; *Szluini* Bat. béli Vice-Kapitány *Sajátovich*, “

„Sebbe estek: *Antal* Fő-Hertzeg Reg. béli *Maholány* Vice-Kapitány, *Purzell* és *Baitz* Al-Hadnagyok; és *Jankay* 's *Litassy* Zászlótartók; *Nádasdy* Reg. béli Al-Hadnagy *Grubics*; *Alvinczy* Reg. béli Vice-Kapitány *Baró Schmauser*, és Fő-Hadnagy *Duimovich*; *Thurn* Reg. béli *Schmidt* Kapitány, *Bemtraeger* Fő-Hadnagy, *Lavkovich* és *Brestack* Al-Hadnagyok, 's *Gróf Zebrian* és *Wilbach* Zászlótartók; *Terzy* Reg. béli *Hummel* és *Leidnitz* Kapitányok, *Corte* és *Gróf Lumago* Al-Hadnagyok, 's *Knapp* és *Nattorpp* Zászlótartók; *Strasoldo* Reg. béli Zászlótartó *Lichen*; az egyesített *Karlstadt* Batalionból Kapit. *Rousseau*, Fő-Hadnagy *Widmayer*, és *Radissa* Zászlótartó; *Szluini* Bat. béli Al-Hadnagy *Bajnovich*, és *Pattantyús* Al-Hadnagy *Wagner*. “

„Fogságba estek: Generálmájor *Ternyey*; *Antal* Fő-Hertzeg Reg. béli *Kuhn* Oberstlieutenánt, *Vineze* és *Sinopoli* Kapitányok, *la Notte*, *Gerranics* és *Újhelyi* Fő-Hadnagyok, *Sartory* 's *Haan* Al-Hadnagyok, és *Helm* Zászlótartó; *Nádasdy* Reg. béli *Foullon* Fő-Hadnagy, *Turians-*

ky, Salatney, és Pribilovich Al-Hadnagyok, Gróf Gaisruck, Báró Trach, és Roskoványi Zászlótartók; Alvinczy Reg. béli Kapit. Fagatsch és Al-Hadnagy Csep-tsány, kik meg is sebesedtek; Thurn Reg. béli B. Brabeck Oberster, Glime, Grois von Degenfels és Selenbach Kapitányok, Heffern Vice-Kapitány, Gaisler és Sausenhofer Fő-Hadnagyok, Wurzbach és Gróf Gaisruck Al-Hadnagyok, Jankovich Groel és Kogeln Zászlótartók, 's Adjutáns Morack; Strassoldo Reg. béli Bankovich (meg-sebesedve) Ertel és Gehling Kapitányok, Gülke és Kampel Vice-Kapitányok, Carignani Zipesser Nikellé Palitsek és Woller öt Fő-Hadnagyok, Trautmann (meg-sebesedve) Culcoz és Ente Al-Hadnagyok, 's Hann Stadler Tosena (meg-sebesedve) Soneman Malhusowszky és Peltel 6 Zászlótartók; az Carlstadti Batalionból, a' Líkai Reg. ből Vukassovics Oberster, Ivánkovits Kapitány, Vukassovics Ernst Bassac és Krissancsich 4 Fő-Hadnagyok, Badovinacs és Zergollern Al-Hadnagyok, Habianaz és Rukavina Zászlótartók, és a' Regiment-Adjutáns (kit a' Kommandó Rajasitsnak írt, mi pedig, egy különben eredeti hitelességű, de nehéz olvasású Levélből Bajacsicknak olvastunk, 's írtunk volt a' múlt postán); végre a' Generálstabból Kapitány Kucher, és Fő-Hadnagy Brouch von Neuberg.

Nagy - Britanniából. —

Prusszus Követ Báró Jacobi, Pári-

sonn által *Londonba* érkezett Növ. 24-dikén, 's Ministeri-beszélgetést tartott 26-dik Nővemberbenn a' *Nagy-Britanniai* Státus-Secretáriussal Lord *Grenville*vel.

A' Hadi-dolgokra-ügyelő Ministernek fel-számlálása szerént, *Nagy-Britanniának* a' szárazon való fegyveres Népe összeséggel, kétszázhatezeröttszázegy főből áll ebben az esztendőben; kevesebb tehát huszonötezerháromszázhatvankilenzel, mint vólt a' múltt esztendőben, melly le-szállítás, nyóltz millió százhetven-ezerkilenzszáztíz forinttal kevesebbítette a' közönséges költségeket. *Tarleton* és *Ma-cleod* Generálisok sokallották még a' mostani számát is a' Katonaságnak: úgymint a' mellynek tartása, tizenegy millió font sterlingbe kerül esztendőt által: de a' Hadi-dolgokra-ügyelő Minister *Windham* Úr el-múlthatatlanúl szükségesnek állított annyi fegyveres erőt, a' belső és külső ellenségek ellen való meg-óltalmazására az Országnak.

Száznyóltzvan millió forintot szándékozik a' Státus' kasszájába fel-venni *Pitt* Minister a' jövő esztendőre, melly summa eránt, végezett is Növ. 26-dikánn három *Banquier*-házakkal.

Frantzia-Ország' partjától, 16-dik Növ. benn érkezett vissza a' *Portsmouthi* Kikötőhelybe Néhai 16-dik *Lajos*' második testvér Ötse, egynehány Hadi- és Szállító-

hajókkal, 's várták oda a' *Harvey* Admirális' Hajósseregét is.

A' *Londoni* Udvari Újságnak 21-dik Nóvemberi Darabja, egy *Martiniquei* Tudósítást közöl, melly fzerént a' *S. Vincent* Szigetebéli *Vigie* nevű igen derék tanyát vissza-vette a' Frantziáktól *Irwing* Áglus Generális erőhatalommal. Vesztett maga részéről 3 Tiszteket és ötven Közembereket: sebbe estek pedig a' Népéből 3 Tisztek, és száz Közemberek.

Kilentzven Katona-szállító-hajók, melyek *Amérika* felé indultak, olly fzerentsétlenek voltak, hogy egy nagy szélvész által egészen széllyel-szoródtak. Mintegy négyfáz Személyek veszték a' tengerbe: hajók pedig számfzerént tizenhárman, részfzerént el-süllyedtek, résszerént úgy megromlottak, hogy míg meg nem igazgatódnak: szolgálatot nem tehetnek.

Frigyes - Belgyiomból. —

A' Fő-kormányfzék, egy Deputátzió által adta értésére a' *Frantzia* Követnek *Noël* Polgárnak azt a' Végzést, mellyet, ha nem egészen egyyező köz-akarattal is: avagy tsak vokсок többségénél fogva hozott vólt a' *Frantzia* módi Nemzeti-gyűlésnek *Frigyes-Belgyiomban* lejendő felállításáról. A' *Frantzia* Minister megbízatta a' *Batáviai* Fő-kormányfzéket írásbann az eránt, hogy az ő említett Végzéséből örömet vettek a' *Frantzia* Közön-

séges - Társaság' Igazgatói, és óhajtiák, hogy bártsak egy Tartományra se' lenne olyan *Frigyes-Bolgyiomnak*, a' melly, meg ne egyezne ezen Végzésbe. A' Fő-kormányfők el-küldötte Déc. 5-dikén *Lestevenon*, *Kempenaar*, és *Gleysen* Polgárokat, *Frízia* és *Groninga* frigyes Tartományokba; *Bosveld*, *de Lange*, és *Pembroek* Polgárokat pedig *Zélandiába*, hogy igyekezzenek ezen 3 meg-nevezett Frigyes Tartományokat is reá venni hadd ne ellenkezzenek ők is többé a' Nemzeti-gyűlés' fel-állításában, mellyet a' több négy frigyes Tartományok már meg-határoztak. *Frantzia-Országból.* —

A' Békesség' meg-szerzése eránt való szíves hajlandóságokat a' mostani öt Igazgatóknak onnan próbállya egy fontos Levél, hogy éppen nem akarják, mint folyt vólt a' híre, ki-mozdítani a' *Basíleai* Fr. Követségből *Barthelémyt*, ki már szerentsés vólt egynehány Békességeknek kötésében.

Realt, a' ki Histórikussává tevődött a' Közönséges-Társaságnak: meg-akarják tenni az öt Igazgatók — némelley *Párisi Tudósítások* szerént — Közönséges-Társaság Újságírójának is.

Bét s.

Az árva *Frantzia* Király-Kisasszony' számára rendeltt Udvari Szobákat, melyekben Néhai Fels. 2-dik *Leopold* lakott

volt, valami tizenegy napok előtt kezdtek el fűteni.

Hertzeg *Lichtenstein* Károly a' Néhai Feldmarschall' Fia, ki-múla tegnap estve e' Világból, tizenhét napokig tartott fzenvedései után, melyeket, egy szerentsetlen duellálás közben lett meg-sértődése a' tüdejének okozott Néki. *Weichs* nevű Német-Birodalmi Báró és Kánonok tette rajta a' szúrást, kinek büntetése a' Törvény szerént fog lenni; valamint a' két Secundánsoknak, Gr. *Rosenberg*nek, és a' meg-hóltt Hertzeg Testvérjének Hg *Lichtenstein* Ventzel Kánonoknak büntetéssek is. Hertzeg *Khevenhüller* születésű szép Ifjú Asszonyt hagyott Özvegyenn, és két Fiatskákát árvánn, a' meg-hóltt Hertzeg, kit a' természet, mind lelki, mind testi szép talentomokkal ruházott volt fel.

Udvari-Tanátsos *Frank* Péter Orvos Doktor Úr, még Nóvemberben béállítódott az itt lévő Közönséges-Ispotálynak igazgatásába, egy Tagja által az *Alsó-Ausztriai* Kormányfőnek: a' midőnn, az együtt volt Ispotálybéli minden Orvos-Urakhoz tartott rövid Beszédében, azoknak segítő vállaikat kérte, hivatala' terhének annál hafznosabban való hordozhatására, és a' felebaráti boldogságnak öfze-fogott erővel lehető munkálódására: maga viszont szízetettel teljes hajlandóságát ajánlotta, s ígerte,

hogy szorgalmasan el-követ mindent, valamit az Ispotálynak jó állapotban való tartására igen helyesnek; és az Emberr-Nem' javára leg-hasznosabbnak gondolhat. Azolta többnyire minden óráit az Ispotálybann tölti, hogy annak mostani környülállásait tökéletesen ki-tánúlhassa, 's el sem múlatja a' leg-kissebbeknek láttzó tárgyakat is önnön szemeivel meg-visgálni.

E' folyó Hónapnak 14-dik napján, igen nagy számú Hallgatók' jelenlétében, kik között nem tsak Ispotálybéli, hanem Városi és Udvari Orvosok is voltak, Professori hivatalához is hozzá kezdett; és azolta a' *Therapia Specialist* (Gyógyítás Mesterségét), Szombatonn és Vasárnapon kívül, minden napokon kilentz órától fogva tízig tanítja a' maga Könyve szzerént, mellynek titulussa ez: *Epitome de curandis hominum morbis Tom. V.* Ha a' Könyvét és eddig való tanítását nézzük *Frank* Úrnak: úgy láttzik, hogy *Boerhave* és *Cullen* között a' Közép-utat követi, úgy mindazáltal, hogy sem a' régi jót, tsak azért hogy régi, el nem veti; sem minden újhoz nem rakaszkodik. Tisztít és nem töröl. A' miről meg van győztetve: azt vallya; a' mit pedig ellenkezőnek hiszen: bár akárki szájából jött, vagy pen-nájából folyt légyen: igazság gyanánt el nem fogadja.

Magyar Hírmondó.

o o o o o o o o o

52.

Költ Bétsben, Karátson-Havának (Décembernek)
29-dik napján, 1795-dik Elztendőben.

Hadi Környütlállások.

Moguntziából Décemb. 18-dikánn: —
„*Hodicz* Generális meg-támadta Dec.
14-dikénn estve, *Koppsteinnál* a' Frantziá-
kat, 's vett el tőlök két ágyút 's két mu-
nítziós szekeret, és többet háromszáznál
fogott el belőlök.

Moguntziából Déc. 19-dikénn: —
„*Nauendorff* Generálisról azt halljuk,
hogy a' Ts. K. Sereg' előjáró részével,
mellyet kormányoz, nints messzebb *Trier*
(*Trevíri*) Városától, fél óránnyi járó föld-
nél. “

Mannheimből Déc. 19-dikénn: —
„*Annweiler* környékénn egy derék tanyát
vettek el a' Ts. K. Vitézek tegnapelőtt a'
Frantziáktól. “

Olasz - Országból. —

A' Szárdíniai Király' Lakó-városából
Turinből Déc. 12-dikénn: — „A' Fran-
tziák *Garesziót*, és *Ormeát* is el-hagyták
már, 's egészen vissza-vonták magokat a'
Génuai Tenger-mellyékre. Az egyesültt

H h h

Ts. Kir.; és *Pedemontziumi* Seregek újra el-foglalták *Bagnascót*, *Murseccót*, és más felső tanyáit *Mondóvi* nevezetű Vídékünknek.

Genuából több rendbéli Levelek panasfollják, hogy a' Frantziák, ellenséges erőszakoskodásokat vísznek véghez a' *Genuai* Közöséges - Társaság' földjénn.

A' *Libornói* Kikötőhelybe egy *Ánglus* Fregát érkezett *Déc. 5-dikénn* *Korszika*' Szigetétől, 's olly hírt vitt, hogy a' midőnn ő meg-indult: még akkor *Korsziká*-nak *S. Fiorenzoi* Kikötőhelyében múltatott az *Angliai* Hajóssereg, 's ott vólt már akkor a' mostani újj Kormányozója is annak *Jervis* Admirális.

Spanyol - Országból —

Andalúzia' Spanyol Tartomány' szé-
lénn fekvő: de e' folyó Századnak 4-dik
esztendejétől fogva az *Ánglusok*' Birtoká-
ban lévő *Gibráltár* hegye alatt, a' *S. Roc-*
cói táborban tizennégyezerre nevedett
vólt már a' *Spanyol* Katonaság' száma, az
újjabb Tudósítások szerént.

Richery Frantzia Hajós - Kapitány, a'
ki *Tulon* alól indult vala tengerre, és fe-
les számú el-rablott *Angliai* hajókat szállí-
tott bé a' *Cádixi* Spanyol Kikötőhelybe:
ott múltatott vólt még *Nóv. 10-dikén*, egy
80; négy 74; és három 40 ágyús Katona-
hajókkal. Hasonló nagyságú *Ánglus* ten-
geri erő érkezett kevéssel az előtt, a'

Gibráltári Kikötőhelybe, melly a' *Richery* Hajósserege után láttatott leselkedni: egyéb *Frantzia* hajók azonban, mellyek, *Richery*-nél elébb vonták vala bé magokat a' *Cá-dixi* Kikötőhelybe: mind ki-indúltak onnan, 10-dik Nővember előtt. A' *Frantzia* hajók' romlásinak meg- orvoslására valami szűkséges vőlt: mindent adatott a' *Spanyol* Udvar: és a' Betegeket is bé-fogadtatta azokról a' maga Ispotállyaiba.

Nagy - Britanniából. —

Déc. 3-dik napján kívánta *Pitt* Minister, hogy olvasódjék fel szokás szerént harmadszor is, az a' *Bill*, (vagy Tőrvénynek való Végzés-forma) mellyet Ő terjesztett az Ország-gyűlés' Második - Táblája' eleibe, a' Népi-gyűlések' szabadságának olly formán való módosítása eránt, hogy vezedelme ne következzen abból az Ország-nak. Új vetélkedés támadt ez alkalmatossággal a' Ministériommal tartó- és ellenkező Felekezetek között. *Abbot* nevezetű Tag, meg-támadta *Fox* Urat azért, hogy Ő, a' több Antiministeriálístákkal egygyütt, tsupánn az egy *Sheridan* Úron kívül, mindég el-távozott vőlt akkor az Ország-gyűlésből, midőn vizsgálás alá vevődött a' *Bill*. Ezt azért tselekedték az Antiministeriálísták — monda *Abbot* Úr — hogy mutogassák, mintha Ők igaz Barátivőlnának a' Népnek. *Fox* Úr azt felelte: hogy a' Ministériommal - ellenkező - Ta-

gok, törvényes okból nem voltak jelen a' *Bill*-nek vizsgálataán, mivel hogy az egész *Billt* el-háríthatatlan nehézségekre nézve meg-vetették. Voksra kelvén végtére a' dolog, ötvenegy Tagok ugyan ellenzették a' *Bill*nek harmadfzori fel-olvasztatását; de kétszázhatvanhatan kívánták azt: minekokáért nints már egyéb hátra, hogy Törvény legyen ezen *Bill*ből; hanem hogy az Ország-gyűlés' Első-Táblájánál is háromszor fel-olvasztassék, és azután a' Király is reá adja a' maga helybe-hagyását.

A' Kiralynak fzemellybéli bátorságát illető *Bill*benn is lettek némelly változtatások, mellyek között nevezetes ez: „Felség- és Státus-bántás; erőszakosann akar-ni kényszeríteni a' Királyt, a' maga Intézeteinek és Tanácsosainak meg-változtatására; valamint az Ország-gyűlés' két Tábláinak erőszakkal való meg-rémítése is. Ide tartozik: a' Királyi Birtokoknak meg-támadására való indítása az Idegeneknek.

A' *Londoni* leg-gazdagabb Kalmárok-nak; Banquier-eknek (Pénzzel-kereskedőknek); 's más előlkelő Lakosoknak is nagy része Gyűlést tartván, jóvá hagyta azt: hogy újj Törvényeknek hozatása által gondoskodik a' Ministériom, mind a' Király fzemellyének, mind közönségesenn az egész Ország-nak bátorságáról.

Frantzia- Országból. —

A' Vándéi had foly is nem is.

Párisból Déc. 7-dikénn: — „Eggy ide való Újság illy különös módonn ír: „A' melly Újságírók, *Clerfé* Seregéről való Tudósításokkal töltik egy időtől fogva a' magok Leveleiket, most kétség kívül megént újj matériát kapnak az írásra, mellybenn gyönyörűségjeket találhatják: mert úgy hallatik mint bizonyos dolog, hogy újra kéntelenítettünk el-hagyni olly tanyákat, mellyeknek bírásából nagy hasznót reménylettünk, és a' mint foly a' dolog, alig ha *Alzátsiába* nem fogja visszavonni magát Seregünk téli-quártélyokra. Ezek a' környülállások ollyanok, mellyek, egy kevés változást okozhatnak az újj határokról való dölfös fel-tételekbenn. Annyival inkább almélkodunk rajta, a' mit egy magános társaságban erefszett ki a' szájánn egy különben betsületes Tagja a' Direktóriumnak: *hogy t.i. mind pártosoknak lehet Azokat tartani, kik úgy vélekednek, hogy a' Frantzia Nemzet, földjének előbbeni határaihoz tartozik magát tartani, és vissza-adni mind azt, a' mit külföldön nyert, hogy ekképpen, közönségesen tett ígéreteinek meg-felelhessen.*

A' Direktórium, olly értelmű Jelen-tést közlött Déc. 6-dikánn az Ötszázak' Tanáttsával, hogy már többé nem titkolódhatik; hanem meg-vallya, hogy a' Fr.

Közönséges-Társaságnak meg-tarthatására, el múlhatatlanúl szükséges volna az ő ítélete szerént, hatszáz millió líver kélzpénzt venni fel költsön a' Közönséges Kintsházba, egy millió tehetős Lakosoktól olly móddal, hogy 12 rendű Szakaszokra osztván el az említett millió Lakosok, a' leg-főbb rendű Szakasz tartozzon költsönn adni 1200 lívert; a' többek pedig leggy egy százzal kevesebbet.

A' *Robespierre*' kegyetlen-hatalmaszkodásában való részesülésért tömlőtzebe záratott; de az Amnestiánál fogva ki-szabadultt Személyek, többnyire mindnyájan közönségesen hivatalokat kapnak a' Direktóriumtól. Ama' nevezetes *Collot d'Herboishoz* és *Billaud-Varenneshoz* is, olly kegyelmességgel viseltetik a' Direktórium, hogy nem tsak egész szabadságot engedett Azoknak *Guiane* nevű Tartományában *Déli-Amérikának*, a' hová t. i. számkivetésbe küldödtek; hanem a' Feleségeiket is, magoknak az Asszonyoknak kivánsága szerént, Férjeik után szállíttatja a' Közönséges-Társaság' költségénn.

Párist oda hagyta *Déc. 10-dik napján* Gróf *Carletti*, a' ki Követséget viselt vala ott a' *Toskánai Udvar*' részéről. A' körülállások, mellyek megelőzték ezen Történetet követhetendők: — Gróf *Carletti*, a' Belső-dolgokra-ügyelő *Frantzia*

Ministerhez *Benezech* Polgárhoz, Növ. 27-dikén egy Levelet küldött, mellynek értelme ez:

Meg-botsásson Polgár Minister, hogy ezen kevés sorokat, barátságosan írom hozzája. Ebbenn a' szempillantásban hallok, hogy délutánni kettődfél órakor el fog indulni 16-dik *Lajos'* Leánya. Nem kívánom, hogy közöllye velem Minister Uram! a' maga titkát; tsupánn a' magamét közlöm én most újra, úgymint a' ki, egyedül magam vagyok, a' *Frantzia* földön lévő külföldi Ministerek között olly Fejedelemnek Képviselője, a' ki vérszerént való rokonsággal viseltetik, a' fellyebb említett Leányához 16-dik *Lajos*-nak. Úgy hiszem, hogy ha én nem igyekezném annak egyes módját találni, hogy látogatásommal meg-tisztelhessem a' nagyságos foglyot, mind Azoknak jelenlétében valakiké szükségesnek fog ítélni: pirongatást és kedvetlenséget vonnék magamra, annyival inkább, mivel úgy gondolkozhatnának valakik, hogy politika vélekedéseim mulasztatták el velem, egy illy tartozott kötelességemnek tellyesítését. A' mi egyébaránt ezen tárgyra nézve nyilatkoztatott kívánságomat illeti: akármire határozza magát az eránt Minister Uram, vagy a' *Fr.* Kormányfő: zúgolódás nélkül meg fogok rajta nyúgodni, és tsupánn annyit fogok tudtára adni Annak,

a' kit illet a' dolog, hogy jóllehet, én ezen tárgy eránt tulajdonképpen való hivatalbéli lépéseket nem tettem: a' sürgetést mindazáltal el nem múlasztottam. — Polgár Minister Uram hitesse el felőlem magával, hogy erántta tökéletes tekintettel viseltetem. “

Ezen Levélre, Benezech Minister, így felelt:

„Én, Uram! semmit se' hallottam arról az újj hírről, mellyről, mai napon hozzám botsátott. Írássábann emlékezik. Nem is hiszem, hogy a' tárgyából ezen hírnek olly hamar lenne még valami, a' mint mondhatták. “

„Fogom a' Végrehajtó Direktóriummal közleni az Úr' magános kívánságát: és a' mit végezni fog az eránt a' Direktórium: haladék nélkül tudtára adom az Úrnak. “

Tudtára is adta, 's a' Végzés e' volt:

„Meg-fontolvánn a' Végrehajtó Direktórium azonn Írást, mellyet a' *Toskánai Nagy-Hertzegnek a' Frantzia Közös-séges-Társaságnál lévő Ministere Carletti Úr*, a' régi számlálás szerént való 1795-dik esztendőnek 29-dik Nővemberjében (melly e' folyó *Frimaire* Hónapnak 8-dik napjával esik egygyüvé) küldött vólt a' Belső dolgokra ügyelő Ministerhez, melly Írásában kívánta, hadd láthassa a' 16-dik *Lajos'* Leányát el-indulása előtt. “

„Végezi (a' Direktórium), hogy ez naptól fogva semmi officiális (hivatalbéli)

közösülés nem lesz többé, *Carletti* Úr, és a' Fr. Igazgatók között: a' Külső-dolgokra ügyelő (Fr.) Minister mindazáltal folytatni fogja továbbra is az említett kommunikációt a' *Toskánai* Követséggel, annak első Secretáriussa által, ki úgy fog tartatni mint Követ' Helytartója, a' két Nemzete-
ket illethető minden dolgokban. “

„ Végezi ezen kívül, hogy *Carletti* Ur' Írássának, nem különben a' Belső-dolgokra-ügyelő Minister feleletének párjai közlődjenek a' *Frantzia* Közőnséges-Társaság' Ministere által hivatalbéli módon (officialiter) a' *Toskánai* Nagy-Hertzeggel, kit egyfzersmind bizonyossá kell tenni az eránt, hogy a' mit tselekedtek a' *Frantzia* Igazgatók: az egyedül *Carletti* Úr' szemé-
lyét illeti: minekokáért reményli a' Direktórium, hogy ezen tselekedet leg-kisobb változást se' fog okozni abban a' szép barátságban 's egygetértésben, melly ural-
kodik a' Kormányfőzek (t. i. a' *Frantzia* és a' *Toskánai* között). — Végezi továbbá a' Direktórium, hogy Ő, szentül fenn fogja tartani a' *Frantzia* Közőnséges-Társaság és az Ő Kir. Hertzege, (*Son Altesse Royale*) között lévő szövetséget és barátságot; és végre, hogy örömmel fogja venni a' Direktórium, ha ezen Szövetségnek folytatására 's erősítésére, Ő Királyi Hertzege, egészen más forma Ministert küld, mint a' millyen *Carletti* Úr volt. “

„ Ezen jelenlévő Végzés, haladék

nélkül tudtára adódjék *Carletti* Úrnak, hogy annak értelméhez képest haladék nélkül el-távozzon a' *Frantzia* Közönséges-Társaság' földjéről. “

Báró *Staël*ről azt hirdetik a' *Párisi* Újságok, hogy *Párisból*, *Bétsbe* küldi Azt Követjének a' *Svéd* Udvar.

Béts. — Az árva *Fr.* Király-Kisafszonynak reménylett ide-érkezése, azért nem történhetett még meg eddig, mivel az érette *Basíleába* küldődött Ts. K. Kommisszáriusoktól, egy olly Írásnak subscribálását kívánták a' *Fr.* Igazgatók, melly subscribálás által, *Fr.* Országot Szabad-Közönséges-Társaságnak kellett volna meg-esmérni: annak meg-esmérésére pedig, nem vettek volt hatalmat a' Ts. K. Biztosok.

Magyar Ország.

Pestről Déc. 24-dikénn: — „Korona-Örző R. Sz. B. Gróf *Széki Teleky* József. Ő Exc. ja tíz Ifjakra rendelt száz száz forintos elztendei Stipendiumot, még pedig minden Vallásbéli különbség nélkül. “

Ns *Nyitra* Vármegyének Administrátori fővel való kormányozásába, Decemb. 14-dik napján állítódott bé Gróf *Eszterházy* József Ts. K. Kamarás Úr, a' ki különösenn Kamarás Úri tisztséget viselt vala Néhai kedves emlékezetű *Sándor Leopold* Palatínusunk mellett, most egy időtől fogva Királyi Kommisszáriusságot folytat *Pozson* Városában, és rendszerént való Tagja a' Királyi Helytartó-Tanátsnak.

Meg nem állhattuk, hogy az említett jeles alkalmatossággal mondott Beszédjéből Ő Méltóságának ne közöllyük, avagy csak e' következő Tzikkelyt is:

„Bizonyosokká teszek minden Üri Rendekezt, hogy azzal az emberséggel, betsülettel, és tisztelettel fogok viseltetni eránttok, mellyel a' meg-ditsérhetetlen *Forgáts* Mindeneknek szíveket a' maga tiszteletére hódította; 's fáradhatatlan szorgalommal fogok törekedni, hogy Mindeneknek méltó kívánságaikat tellyesíthessem. Minden Nemesnek és Adó-fizetőnek, akármelly helyen, akármelly időben hozzam való jöhetést engedek, 's mindnyájann a' kik hozzám fognak jöni: nem Fő-Igazgatójokat; hanem a' Nemesek, hív és kézf Barátjokat; az Adófizetők pedig Attyokat fogják bennem tapasztalni. — Ez egyet nyilván előre ki-jelentem, hogy a' Végzésekbenn és Feleletekben, nem a' külső tekintet- hívatal- avagy az Előadónak személlye eránt való betsülethez képest; hanem az okoknak fontos és hathatós volta szerént kívánom az Igazságot kiszolgáltatni, melly tzelomnak tellyesítésére nézve reménylem, mind Azoknak a' jeles Férjfiaknak tiszta indulatú hajlandóságjokat, segedelmeket, és tanátsokat, a' kik, *Forgátsot* is támogatták; annyival inkább, mivel én is az ő példája szerént mind a' F. Királynak, mind a' Hazának javát pontosan tellyesíteni kívánom.“

* * *
* * * * * *

Tudósítások.

Küldünk a' mai postával egy Rajzolatot, illy Alólrással: *Portugalliábann és Spanyol-Országban, így esik a' vad bikákkal való viadal.* — Eggy újj Utazó, a' ki szemeivel látta *Mádrítbann* az efféle viadalt, következő értelmű Előadást közöl arról: „Közönségesen szólván, három Szakaszból vagy Sztzénából áll, a' *Vad bikákkal való Spanyol-Országgi és Portugalliai viadal.* Leg-először is két Lovasok állanak ki a' Néző-hely' piattzára lándsákkal fel-fegyverkezve (*Picadorok*). Az aklából ki-erészített *Andalusiai* Vad bika, nekik szökik a' Lovasoknak, kik, a' mint lehet döfölik ugyan lándsájaikkal a' bika' nyakát: de leg-gyakrabban még is a' szokott meg-esni, hogy a' Lándsások ki-buknak a' nyeregből, 's szerentsések ha meg-tart-hatják életeket; a' lovak pedig ki-hasított hassal földre kerülnek. Ez az első Sztzénája a' Játéknak. — Meg-jelennek annak-utánna egynehány gyalog emberek, kiket a' Spanyolok *Torerosnak* neveznek. Ezek, mind két kezeikben, nyíl-vefző formára készültt lökö eszközöket tartanak, melyeknek végén vífzás ágú hegyes vas vagon. *Spanyol* neve az ilyen eszközöknek: *Vanderillas*. Abban a' szempillantásban, mellyben a' Bika, föld felé szeg-

zette fejét, hogy fel-vesse valamellyik Bajnokot, úgy löki Ez *Vanderillássát* a' Bika' nyakába, hogy méjjen bé-negy a' húsba a' *Vanderillas*, 's erőssen meg-akad benne a' horgánál fogva. Sokszor a' *Vanderillásra*, valamelly puskaporos kézfítmény is vagyon alkalmaztatva, melly meg-gyúladván a' vérző Bika' nyakábann, azt olly szörnyű dőhösségbe hozza; hogy gyakran utánnok ugrik Kínzóinak még ábba a' rekeszbe is, a' hová szokták venni magokat ollyankor előlle. A' kit el ér: ki-tapossa a' bélit: 's annakutánna szarvaira vévén az össze-szakadozott testet, úgy hordozza azt ide 's tova. — Harmadik és utolsó Szakassza ezen szörnyű mulattságnak abból áll: hogy elő-állanak az Ölők (*Matadorok*). Bal kezében a' *Matador* egy veres köpönyeget, jobb kezében pedig, egyenes pallost tart, 's bátran feléje menvén a' dühösködő Bikának, midőnn Ez, az ellenébe tartott köpönyeget fel-akarná vetni: olly erányosan szokta a' *Matador* szúrni pallossát a' Bika' háta-gerentzébe: hogy azonnal le-rogyik lábairól a' nagy marha: melly mindjárt el-vivődik onnan, 's behintetvén friss homokkal a' Néző-hely' veres piattza, ismét más Bika jelenik meg azonn, újj viadalra. Mitsodás Bika-viadal tettzik a' Spanyoloknak? mutatja a' feleletjek, mellyet szoktak adni, midőn tudakozódik valaki tőlök a' viadalról: „*Jó volt*

— mondanak — két gyalog Bajnok seléd-
sedett meg; egy Lándsás maradt halva;
's tíz ló veszett el. (*Bueno; dos toreros
heridos; un picador muerto; diez caballos
matados.* — Ha ellenben ez nem történt:
már úgy: *No valió nada* (Nem ért semmit)
a' viadal; 's szidják a' rossz Bikákat.

A' Portugalliai Tudósítások is ditsé-
rik azt a' Bika-viadalt, melly a' múlt
Sept. 21-dikén tartatott *Lisbonábann*, úgy-
mint a' mellyben tizennégy vad Bikákat
öldöstek le egymás után a' *Matadorok*;
az azokkal kötekedett Személyek között
egynehányan estek sebbe; a' Szolgák köz-
zül pedig egy maradt halva. Adta ezen
viadalt a' Korona-örököse, azonn való
örömének ki-nyilatkoztatására, hogy a'
Felesége, minekutánna szerentsésen szült
vólna Férjfi Magzatot, egész épségben fel-
kelt gyermek-ágyából az említett napra. Te-
mérdek sokaság, 's a' leg-főbb Nemések, és
maga az egész Kir. Udvar is, Nézői vól-
tak a' viadalnak: mellynek a' nagy pia-
tton készítődött igen pompás hely. A'
viadalt meg-előzött tzeremóniák ezek vól-
tak: „Négy győzedelmi tzipra szekereket,
ugyan annyi tsoport Musikusok kísérték
bé a' 'Néző-hely' piattzára. Az első sze-
kərbéli Képek azt ábrázolták: Mint hó-
dolnak a' Világ' négy részei, *Portugallia*
Királyainak? a' 2-dik szekérben ki vól-
tak formálva a' 9 Múszak; a' 3-dik és
4-dik szekereket is különbkülönbféle jelen-

tesü Képek pompásították. Követték a' győzedelmi szekereket, mind a' két nem-
ből lévő négy tántzos csoportok, melyek,
Európai; Ásiai; Afrikai; és Amerikai
módra öltözködve, ugyan annyiféle tán-
zos néma játékokat jádszottak. Azután
érkezett egy *Spanyol* öltözetű Lovas, négy
más tőle-függő Lovasoktól, négy Ken-
gyelfutóktól; 's számos Szolgáktól körül-
vételve, ki utánn bé-gyaloglott végre a'
Bikákkal Viaskodók', 's a' *Matadorok'* fé-
nyes serege is, mellynek látására nagy
kiabálásokkal és hosszas tapsolással ör-
vendett a' Gyülekezet. Míg a' viadal tar-
tott, frissítő szerekkel traktáltatott a' Bel-
ső-bátorságra-ügyelő Minister, minden
Nézőket. — A' Bika-viadalnak két utól-
só Sztzénai ábrázollya a' fenn- említett
Rajzolat.

Az általunk Világ' eleibe bocsátatott Nemes
Vármegyék' Mappái közzül már le vagynak Magyar-
's Erdély-Országba küldve Ns Sopron és Bács Várme-
gyék' Mappái, és a' Mappákon elől-forduló Jégyc'
Magyarozatja, mellyet, különös Réz-táblára metezett
ama' híres Metző Junker Hazánkfia. Le-küldjük
nem sokára Vas, Baranya, és Szathmár Vár-
megyék' Mappáit is, minthogy már azoknak muftái
is, mellyeket, magoknak a' Ns Vármegyéknek egéltz
helybe-hagyás végett küldöttünk volt le, villza-érkeztek
hozzánk minden szükséges jobbitásokkal. Szíves há-
ládatosságnak érzéseitől el-foglaltatva emléjük itt a'
nevezett Ns Vármegyébéli Fő-Tiszteknek példás há-
zaságát, kik, a' magok hathatós közbenjárások ál-
tal, Hazánkna, és különösen az ő Megyéjeiknek d-
tsőségére 's hasznára erányzott munkás szándékunkat,
buzgó serénységgel óhajtott tzellyára segítették. Ke-

tünk más Ns Vármegyébéli Nagyérdemű Tisztviselőket is erős bizodalunkhoz kaptsolt alázatos tisztelettel, hogy a' hozzájuk le-küldött Mappa-mustrákat méltóztassanak mentől előbb gondos ügyelmetességgel meg-nézegetteni, s hozzájuk meg-igazítva vissza-küldeni; hogy ekképpen, közjóra törekedő igyekezetünknek annál szereztesebb elő menetele lehessen.

A' Ns Vármegyék' Mappait meg-szerezheti magának kiki azon helyeken, hová, a' Magyar Grammatika, melyet Debretzenben készített egy Magyar Társaság — vagyon le-küldve, úgymint: Pesten, Kilián Ádám Könyváronál, és Mosóti Infitóris Gábor Magyar Könyvolvasó Bőltjában. (Ezen két Uraktól, az Országnek más részeiben lakó Érd. Könyvárosok is szerezhetnek el adnivaló Exemplárokat). Talaltatnak továbbá Mappák, s rélszerént Grammatikák is Sopronban, Tiszt s Tud. Rajts Péter Professor; Kőszegen, Ludvig Mihály Könyvkötő; Pozsonban, Weber Simon Péter Könyvnyomtató; Győrött Streibig József Könyvnyomtató; Komáromban az odaváló Könyvnyomtató; Welsprémben, Samer Mihály Könyvnyomtató; Pápán, Zsoldos György Könyvkötő; Egerben, Tiszt. s Tudós Horváth Eusebius Professor, és Gyalóközi Ignácz Könyvkötő; Nagyváradon, Tiszt. s Tudós Szaklányi Zsigmond Prédikátor; Zomborban, az odaváló Patikárius; Kolosvárott, Tiszt. s Tudós Pap-Szathmári Professor, s Hochmeister Könyvnyomtató; Nagy-Enyedben, Tiszt. s Tudós Benke Mihály Professor; Maros-Vásárhelyen, Tek. Aranka György — Uraknál, s a' Nemes Collégiom Bibliothekáriussainál; Debretzenben és Sáros-Patakonn is a' Nemes Collégiomok' Bibliothekáriussainál. A' Grammatikának 1 fl 20 kr; egy Mappáé pedig újj elztendőtől fogva 20 kr. lesz az árja,

Vátról Déc. 23-dikánn: — „Megyénknek különös érdemű Püspöke Báró *Splényi* Ő Nagysága, tegnapi napon, kólikában meg-holt.

A' jövő esztendőbeli első Hírmondó Januáriusnak 5-dik napján fog indulni.

G. TELEKIEK'
ALAPÍTVÁNYA

M. ACADEMIA'
KÖNYVTÁRA

MTA
1826 K

tünk más Ns Vármegyébéli Nagyérdemű Tisztviselőket is erős bizodalomukhoz kaptsoltat alázasztott tisztelettel, hogy a' hozzájuk leküldött Mappa-mustrákat méltóztassanak mentől előbb gondos figyelmességgel meg-nézegettetni, s hozzájuk meg-igazítva vissza küldeni; hogy ekképpen, közjóra törekedő igyekezetünknek annál szerencsésebb elő menetele lehessen.

A' Ns Vármegyék' Mappait meg-szerezheti magának kiki azon helyeken, hová, a' Magyar Grammatika, melyet Debretzenben készített egy Magyar Társaság — vagyon leküldve, úgymint: Pesten, Kilián Ádám Könyvárosnál, és Mosózi Infitóris Gábor Magyar Könyvolvasó Boltjában. (Ezen két Uraktól, az Országnek más részeiben lakó Érd. Könyvárosok is szerezhetnek el adnivaló Exemplárokat). Találhatnák továbbá Mappák, s rézfzerént Grammatikák is Sopronban, Tiszt s Tud. Rajts Péter Professor; Kőszegen, Ludvig Mihály Könyvkötő; Pozsonban, Weber Simon Péter Könyvnyomtató; Győrött Streibig József Könyvnyomtató; Komáromban az odaváló Könyvnyomtató; Welspremben, Samer Mihály Könyvnyomtató; Pápán, Zsoldos György Könyvkötő; Egerben, Tiszt. s Tudós Horváth Eusebius Professor, és Gyalóközi Ignácz Könyvkötő; Nagyváradon, Tiszt. s Tudós Szaklányi Zsigmond Prédikátor; Zomborban, az odaváló Patikárius; Kolosvárat, Tiszt. s Tudós Pap-Szathmari Professor, s Hochmeister Könyvnyomtató; Nagy-Enyedben, Tiszt. s Tudós Benke Mihály Professor; Maros-Vásárhelyett, Tek. Aranka György — Uraknál, s a' Nemes Collégióm Bibliothekáriussainál; Debretzenben és Sáros-Patakonn is a' Nemes Collégiómok' Bibliothekáriussainál. A' Grammatikának 1 fl 20 kr; egy Mappáé pedig újj elztendőtől fogva 20 kr. lesz az árra,

Vátról Déc. 23-dikánn: — „Megyénknek különös érdemű Püspöke Báró *Splényi* Ö Nagysága, tegnapi napon, kólikában meg-holt.

A' jövő esztendőbeli első Hírmondó Januáriusnak 5-dik napján fog indulni.

G. TELEKIEK'

ALAPÍTVÁNYA

M. ACADEMIA'

KÖNYVTÁRA

MTA
1826 K

